

C:\Users\Plazma\Desktop\Pausanias - Cesta po Řecku 1,2\Wilson\Pevnost.pdb

PDB Name: Pevnost
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 5.6.2010
Modification Date: 5.6.2010
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

F. Paul Wilson

Pevnost

PROLOG

Varšava, Polsko

Pondělí, 28. dubna 1941,
8.15 hod.

Před rokem a půl bylo na dveřích jiné označení, polské označení, a jmenovka nepochybně nesla název a jméno oddělení či úřadu polské vlády. Jenomže Polsko už nepatřilo Polákům a štítek byl hrubě přeškrtnán rozmáchlými tlustými čarami černé barvy. Erich Kaempffer zůstal přede dveřmi stát a pokusil se vybavit si název. Ne že by mu na něm záleželo. Pro něj to znamenalo pouhé cvičení paměti. Místo teď překrývala mahagonová deska, ale po jejích okrajích byly dosud znatelné černé čmouhy. Nápis zněl:

SS-OBERFÜHRER W. HOSSBACH
RSA - RASOVÝ A OSÍDLOVACÍ ÚŘAD SS
Území Varšava

Stál a snažil se uklidnit. Co od něho Hossbach chtěl? K čemu to časné ranní předvolání? Měl na sebe vztek, že si podobný pocit připustil, ale nikdo v SS, ať už jeho postavení bylo jakkoli pevné, dokonce ani tak rychle povyšovaný důstojník, jakým byl on, se po předvolání, aby "okamžitě" podal hlášení nadřízenému orgánu, nemohl vyhnout křečovitému záchvěvu zlé předtuchy.

Kaempffer se naposledy zhluboka nadechl, potlačil svou úzkost a vešel rázně do dveří. Přítomný desátník, zastávající funkci Hossbachova generálního sekretáře, okamžitě zpozorněl. Ten člověk byl nový a Kaempffer si všiml, že ho voják nepoznává. Bylo to pochopitelné - poslední rok strávil Kaempffer v Osvětimi.

"Sturmabführer Kaempffer," bylo všechno, co důstojník řekl a naznačil tak svému protějšku, co dál. Desátník se otočil a odkráčel do druhé kanceláře. V mžiku byl zpět.

"Oberführer Hossbaeh vás hned přijme, pane majore."

Kaempffer proklouzl kolem desátníka a vešel do kanceláře, kde našel Hossbacha sedícího na kraji stolu.

"Á, Erich! Dobré ráno!" přivítal jej Hossbach s neobvyklou bodrostí v hlase. "Kávu?"

"Ne, díky, Wilhelme." Až do tohoto okamžiku po šálku kávy zoufale toužil, ale Hossbachův široký úsměv jej okamžitě varoval, aby se měl na pozoru. Ted' se mu prázdný žaludek dočista scvrkl.

"No tak dobrá. Ale udělej si pohodlí a svlékni si kabát."

Podle kalendáře byl sice duben, ale ve Varšavě dosud vládla zima. Kaempffer byl oblečen do svého nadměrně dlouhého pláště SS. Sundal jej spolu se svou důstojnickou čapkou a pomalu a velice pečlivě je pověsil na věšák na zdi, se snahou upoutat Hossbachův pohled a přimět druhého muže, aby si uvědomil jejich odlišný fyzický vzhled.

Hossbaeh byl obtloustlý, plešatý, na prahu padesátky. Naproti tomu měl Kaempffer o deset let mň, byl pevně stavěný,

svalnatý, s bohatou kšticí chlapecky blondatých vlasů. A Erich Kaempffer byl na vzestupu.

"Mimochodem, gratuluji k povýšení a novému postavení. Dělat kariéru v Ploješti, to je už nějaké místo."

"Ano." Kaempffer udržoval neutrální tón hlasu. "Jenom doufám, že budu moci naplnit důvěru, která mi byla v Berlíně dána."

"O tom nepochybuju."

Kaempffer věděl velmi dobře, že Hossbachova blahopřání jsou stejně falešná jako sliby o přesídlení, které dal polským Židům. Hossbach chtěl Ploješti pro sebe - každý SS důstojník ho chtěl. Příležitost povýšení a možnost osobního profitu v postavení velitele klíčového tábora v Rumunsku byly lákavé. V neúnavném honu za kariérou v kolosálním byrokratickém systému stvořeném Heinrichem Himmlerem, kde jedno oko věčně upíráte na zranitelná záda muže před vámi a druhým bedlivě sledujete přes rameno muže za sebou, neexistuje taková věc, jako upřímné blahopřání k úspěchu.

V těžkém dusivém tichu, které následovalo, upíral Kaempffer soustředěný pohled na zdi, jež ho obklopovaly, a potlačoval ironický úšklebek deroucí se mu na rty při pohledu na jasné zabarvené čtverečky a obdélníčky s hodnotami a citacemi, které sem pověsil předcházející uživatel. Hossbach je nepředělal. Typické pro muže, který se snaží dát okázale najevo, jak moc je zaměstnaný svými záležitostmi SS, než aby se zabýval takovými hloupostmi, jako je vymalování zdi. Bylo to příliš očividné. To Kaempffer neměl zapotřebí vystavovat svou oddanost SS na odiv. Každou hodinu bdělého stavu věnoval totiž prohlubování svého postavení v rámci organizace.

Předstíral, že studuje obrovskou mapu Polska visící na zdi; její povrch zdobily barevné špendlíky představující koncentraci nežádoucích živlů. Pro Hossbachův úřad to byl rušný rok; tady už fáze vysílání polské židovské populace do "střediska znovuosidlování" u železničního uzlu v Osvětimi skončila. Kaempffer si představil svou vlastní kancelář v Ploješti, s mapou Rumunska na zdi, vyzdobenou vlastními špendlíky. Ploješti... nebylo pochyb, že Hossbachovo bujaré veselí bylo známkou špatné předzvěsti. Něco se někde nepovedlo a Hossbach jako nadřízený důstojník plně využije svých posledních dnů na to, aby Kaempffera do záležitosti namočil.

"Mohu ti být nějak k dispozici?" vypravil ze sebe konečně Kaempffer.

"Mně osobně ne, ale vrchnímu velitelství. V danou chvíli vznikl totiž v Rumunsku malý problém. Jistá drobná potíž, víš."

"Ano?"

"Ano. Malá vyčleněná armádní jednotka zaujímající postavení v horách severně od Ploješti utrpěla nějaké ztráty - zřejmě díky místní partyzánské činnosti - a velitel by rád stáhl vojáky a pozici opustil."

"To je věc armády." Majoru Kaempfferovi se vedený rozhovor ani trochu nelíbil. "Do toho nemá SS co mluvit."

"Ale ano, budeš se divit." Hossbach se natáhl za sebe a sebral ze stolu jakýsi kus papíru. "Vrchní velitelství to předalo kanceláři obergruppenführera Heydricha. Myslím, že je poměrně vhodné, abych to přenechal tobě."

"Proč vhodné?"

"Dotyčným velitelem je totiž kapitán Klaus Woermann, ten, na kterého jsi mě upozornil asi před rokem ve spojitosti s jeho odmítnutím vstoupit do strany."

Třebaže se Kaempffer hlídal, na okamžik si ulevil. "A jelikož budu v Rumunsku, chcete mi to hodit na krk."

"Přesně tak. Tvoje roční školení v Osvětimi tě mělo naučit nejen jak řídit dobře fungující tábor, ale taky tomu, jak se vypořádat s místními partyzány. Jsem si jist, že záležitost rychle vyřídíš."

"Mohu ten papír vidět?"

"Jistě."

Kaempffer vzal nabízený proužek papíru a přečetl si dva řádky, které obsahoval. Poté je přečetl znovu.

"Bylo to dešifrováno správně?"

"Ano. Znění mi připadalo dost zvláštní, tak jsem to nechal znovu zkontrolovat. Ale je to přesné."

Kaempffer si přečetl vzkaz ještě jednou:

Žádost o okamžitou evakuaci. Něco vraždí mé muže.

Zneklidňující zpráva. Poznal Woermann v době první světové války a vždycky si ho bude pamatovat jako jednoho z nejpaličatějších mužů pod sluncem. A nyní, v nové válce, i přes vytrvalý nátlak Woermann jako důstojník reichswehru opakovaně odmítal vstoupit do strany. Nebyl to typ člověka, který by opouštěl svou pozici, ať už strategickou nebo jinou, pokud ji jednou přijal. Jestliže požádal o přemístění, musel mít pro to nějaký obzvlášť ošklivý důvod.

Ale co Kaempffera zaráželo ještě víc, byl výběr slov. Woermann byl inteligentní a puntičkářský. Věděl, že zpráva projde při přepisu a dešifrování množstvím rukou, a snažil by se proto vyjádřit vrchnímu velitelství srozumitelně, aniž by šel do detailů.

Ale takhle? Slovo "vražda" znamená úmyslný lidský čin. Proč ho tedy spojil se slovem "něco"? Věc - zvíře, jed, přírodní katastrofa - může zabít, ale ne vraždit.

"Určitě ti nemusím říkat," přerušil jeho přemítání Hossbach, "že od chvíle, kdy je Rumunsko pro nás spíš spojeneckým státem než okupovaným územím, bude zapotřebí jisté dávky obratnosti."

"Toho jsem si plně vědom."

Jistá dávka obratnosti bude zapotřebí i v jednání s Woermannem. Kaempffer měl u něho starý vroubek.

Hossbach se přinutil do úsměvu, ale jeho pokus vyšel spíš jako poťouchlý škodolibý škleb. "My všichni v Úřadu bezpečnosti, všichni až po generála Heydricha, budeme se zájmem sledovat, jak se s úkolem vypořádáš... ještě předtím, než se pustíš do svého důležitějšího poslání v Ploješti."

Důraz na slovo "předtím" a předcházející lehká odmlka nezůstaly bez účinku. Hossbach měl v úmyslu zaměnit tento

malý vedlejší výlet do Alp za cvičnou střelbu. Kaempffer měl během týdne nastoupit v Ploješti, ale pokud se mu nepodaří dostatečně rychle vyřídit Woermannův problém, pak může být o něm řečeno, že asi není na zřízení přesídlovacího tábora v Ploješti ten správný člověk. A na jeho místo bude jistě dostatek jiných kandidátů. S náhlým pocitem spěchu se Kaempffer zvedl a nasadil si kabát a čapku. "Nevidím v tom žádný problém. Vyrazím na cestu okamžitě se dvěma oddíly einsatzkomanda. Pokud bude zajištěna letecká doprava a fungovat pořádné železniční spojení, můžeme tam být ještě dnes večer.

"Výborně!" zvolal Hossbach a opětoval Kaempfferovi pozdrav.

"Dva oddíly by měly na hrstku partyzánů stačit."

Obrátil se a vykročil ze dveří.

"Víc než stačit, myslím si."

SS-sturmabführer Kaempffer už poslední poznámku svého nadřízeného neslyšel. V uších mu zněla jiná slova: "Něco vraždí mé muže."

+++

Průsmyk Dinu, Rumunsko

28. dubna 1941

13.22 hod.

Kapitán Klaus Woermann přistoupil k oknu, vedoucímu z jeho místnosti ve věži pevnosti na jih, a vyplivl z něho proud bílé tekutiny.

Kozí mléko. Pchá! Na sýr možná použitelné, ale ne na pití.

A zatímco Woermann pozoroval tekutinu rozstříkující se do spršky drobkůvých bledých kapek snášejících se ke skalám, které se rozkládaly asi sto stop hluboko pod ním, zatoužil po džbánu po okraj plném dobrého německého piva. Jediná věc, kterou si na světě přál ještě víc než pivo, bylo zmizet z tohoto předpokojie smrti.

Ale k tomu ještě nemělo dojít. Alespoň zatím ne. Napřimil ramena v typicky pruském gestu. Měl o něco víc než průměrnou výšku a statnou rozložitou postavu, která kdysi hostila víc svalů než teď, kdy začala vykazovat známky ochabnutí. Měl tmavě hnědé vlasy nakrátko střižené a veliké, hluboko posazené oči stejně hnědé barvy; lehce zakřivený nos, následek zlomeniny z mládí; a plná ústa, schopná, bylo-li to třeba, vyloudit zářivý úsměv. Z šedivé blůzy, kterou měl k pasu rozepjatou, se dralo ven malé odulé břicho. Popleskal si je. Nadměrná konzumace párků. Vždycky, když byl zklamaný, znechucený nebo nespokojený, měl chuť ještě kromě hlavních jídel něco okusovat a uždibovat, obvykle párek. A čím byl deprimovanější a nespokojenější, tím víc se cpal. Začínal tloustnout. Woermannův pohled spočinul na malinké rumunské vesničce rozkládající se za roklinou, vyhřívající se v lázni odpoledního slunce, poklidné, mírumilovné, vzdálené.

Odtáhl se od okna, obrátil se a přešel pokoj, místnost tvořenou z kamenných kvádrů, z nichž spousta byla zdobena zvláštními mosaznými a niklovými kříži. V této místnosti jich bylo přesně čtyřicet devět. Věděl to. V posledních třech čtyřech dnech je spočítal snad tisíckrát. Prošel kolem malířského stojanu, podpírajícího téměř dokončený obraz, a kolem zaneřádného provizorního psacího stolu k protějšímu oknu, které vyhlíželo na malé nádvoří tvrze.

Tam dole stáli v malých hloučkách jeho muži, kteří právě neměli službu; někteří hovořili tichými hlasy, ale většina z nich byla zatpklá a mlčenlivá a všichni do jednoho se vyhýbali pohledu na prodlužující se stíny. Další noc se blížila. Dalšího z nich čekala smrt.

V rohu dvora seděl jeden osamocený voják a horečně cosi vyřezával. Woermann stočil zrak na kus dřeva dostávajícího v rukách řezbáře tvar - hrubý primitivní kříž. Jako by tu kolem nebylo už dost křížů!

Muži měli strach. A on taky. Pěkný zvrat během necelého týdne. Pamatoval si, jak vpochodovali branou do tvrze, jako hrdí vojáci wehrmachtu, příslušníci armády, která dobyla Polsko, Dánsko, Norsko, Holandsko a Belgii; a pak, po smetení zbytku britské armády do moře u Dunkerque, pokračovala ve zničení Francie, na což potřebovala pouhých devětatřicet dní. A jenom za tento poslední měsíc převálcovala během dvanácti dnů Jugoslávii, Řecko za jedenadvacet. Nic se jim nemohlo postavit. Rození vítězové.

Ale pak přišel poslední týden. Fantastické, co může šest děsivých vražd udělat s dobyvateli světa. Nahánělo mu to hrůzu. Během tohoto týdne se mu svět zúžil natolik, že pro něho a jeho muže neexistovalo nic než tento nenápadný hrad, tento kamenný hrob. Čelili něčemu, co se vymykalo jejich úsilí zastavit to, co zabilo a ztratilo se, jen proto, aby se to znovu vrátilo a znovu zabíjelo. Odvaha je opouštěla.

Oni... Woermann si uvědomil, že po jistý čas se mezi ně nepočítal. V myšlenkách se ocitl zpátky v Polsku, blízko města Poznaň...

... a potom přitáhlo vojsko SS a on na vlastní oči viděl, jaký je osud "nechtěných", zapomenutých ve zvratkách slavného vítězného wehrmachtu. Protestoval. A výsledek? Od té doby si už nepřičichl k boji. Taky dobře. Ten den, kdy přemýšlel o sobě jako o jednom z největších dobyvatelů světa, ztratil veškerou pýchu.

Opustil svou pozici u okna a vrátil se ke stolu. Stoupl si k jeho okraji a nevnímaje zarámované fotografie své ženy a dvou synů, zíral dolů na dešifrovanou zprávu.

SS-sturmabführer Kaempffer přijede dnes s vyčleněnými jednotkami einsatzkomanda. Udržte současnou pozici. Proč major SS? Tohle bylo postavení řádné armády. Pokud věděl, SS nemělo nic společného ani s ním, ani s tvrzí, ani s Rumunskem. Ale koneckonců existovala taková spousta věcí, kterou se mu v téhle válce nepodařilo pochopit. A Kaempffer, prokrindapána! Nanicovatý degenerovaný voják, ale bezpochyby příkladný muž SS. Jenže proč tady? A proč s einsatzkomandem? Byly to vyhlazovací jednotky. Oddíly "umrlých lebek". Hybná síla koncentračních táborů. Specialisté na vraždění neozbrojených civilistů. To byla jejich práce, jejímž svědkem se on v Poznani stal. Tak proč jedou sem?

Neozbrojení civilisté... slova mu uvízla v hlavě... a jak si je v duchu opakoval, vkradl se mu do koutků úst nepatrný

úsměv, oči však nezasáhl.

Jen ať SS přijde. Woermann byl náhle přesvědčen, že podstatou všech úmrtí v této pevnosti je jistý druh neozbrojeného civilisty. Ale ne takový ten bezmocně ponížený, plazící se, na jaký jsou esesáci zvyklí. Jen ať přijdou. Jen ať okusí pachut' strachu, který sami s takovou láskou kolem sebe šíří. Jen ať se naučí věřit v neuvěřitelné. Woermann věřil. Ještě před týdnem by se podobné myšlenky zasmál. Ale teď, čím blíž se slunce sklánělo k horizontu, tím pevněji on věřil... a zažíval strach.

Všechno se změnilo během jednoho týdne. Když poprvé přijeli do pevnosti, vynořily se sice jisté otazníky, ale v žádném případě strach. Jeden týden. Pouhý jeden týden. Bylo to všechno? Případalo mu, že uběhly celé věky od doby, kdy jeho oko poprvé spočinulo na pevnosti...

I

Souhrnem: Komplex rafinérií v Ploješti má poměrně dobrou přirozenou ochranu ze severu. Pouze průsmyk Dinu přes Transylvánské Alpy představuje přístupovou pozemní cestu, tudíž hrozbu, a to ovšem ještě poměrně malou. Jak se detailně píše na jiném místě této zprávy, řídké osídlení a jarní počasí v průsmyku umožňují teoreticky dostatečně velké ozbrojené síle projít tudy nepozorovaně z jihozápadních ruských stepí přes jižní úpatí Karpat a dále průsmykem Dinu a vynořit se z hor necelých dvacet mil severozápadně od Ploješti, mezi níž a naftovými poli se rozkládají pouze rovné pláně.

Vzhledem k rozhodující potřebě nafty dodávané z Ploješti se doporučuje, aby do doby, než se Operace Barbarossa naplno rozjede, byla v úseku průsmyku Dinu umístěna malá pozorovací jednotka. Jak bylo řečeno již v obsahu zprávy, uprostřed průsmyku se nachází stará pevnost, která by mohla dostatečně sloužit jako pozorovací základna.

Analýza obrany Ploješti, Rumunsko Předloženo vrchnímu velitelství reichswehru.

1. dubna 1941

Průsmyk Dinu, Rumunsko

Úterý, 22. dubna

12.08 hod.

Tady dlouhý den neexistuje, i bez ohledu na roční období, pomyslel si Woermann, jak tak hleděl na příkré stěny hor, necelých tisíc stop vysokých, tyčících se po obou stranách průsmyku. Slunce muselo vyšplhat třicetistupňový oblouk, než se mu podařilo přehoupnout přes východní stěnu a po obloze mohlo putovat pouhých devadesát stupňů, než se znovu ztratilo z dohledu.

Stěny průsmyku Dinu byly neuvěřitelně strmé, téměř vertikální, jak jen horské stěny mohou být, aniž by hrozilo nebezpečí, že ztratí rovnováhu, překotí se a zřítí; drsné nehostinné prostory, zubaté špičaté plochy s úzkými výčnělky a prudkými svahy, oživené místy kuželovitými hromadami drolicí se jílovité břídlíce. Hnědá a šedivá, červenožlutá a žulová šed', to byly barvy hor, zpestřené ostrůvky zeleně. Zakrslé stromy, teď brzy zjara dosud holé, s kmeny větrem ošlehanými a zkroucenými, visely zoufale, ale houževnatě za nepoddajné kořeny, které si zázračným způsobem našly ve skalách mělké jamky. Visely tam jako vyčerpaní horolezci, příliš unavení, než aby se pohnuli, ať už směrem nahoru či dolů.

Těsně za svým velitelským vozem slyšel Woermann rachot dvou nákladáků převážejících jeho muže a za nimi známý hřmot dodávky s nákladem zbraní a potravin. Všechny čtyři vozy se plazily v řadě za sebou podél západní stěny soutěsky, po skalní římsě, která byla už celé věky používána namísto cesty. Dinu byl úzký, jak obvykle horské průsmyky bývají, a táhl se v průměru asi jen půl míle nad úpatím, většinou spirálovitě, přes Transylvánské Alpy - nejméně probádanou oblast Evropy. Woermann se zahleděl toužebně na dno soutěsky, rozkládající se asi padesát stop hluboko po jeho pravici; bylo rovné a zelené, s pěšinou uprostřed. Tam dole by byla cesta příjemnější a kratší, ale z rozkazů byli varováni, že jejich cíl určení je z úpatí soutěsky vozům nepřístupný. Museli se držet cesty po hřebeni. Cesty? Woermann si odfrkl. Tohle nebyla žádná cesta. Klasifikoval by ji spíš jako uzounkou trat', anebo, ještě příznačněji, jako římsu, výčnělek. Ale cestu rozhodně ne. Zdejší Rumuni očividně nevěřili ve funkci spalovacích motorů, a tak se ani nenamáhalí se zajištěním podmínek pro průjezd vozů.

Slunce se nečekaně ztratilo; ozvalo se zahřmění, potom záblesk a znovu se rozpršelo. Woermann zaklel. Další bouřka. Počasí tady bylo k zbláznění. Hromy burácely a blesky opakovaně bušily do okolních skal, sjíždějící střemhlav dolů podél stěny soutěsky, šíříce kolem sebe oslnivé světlo, budíce hrůzu, že svým rachotem a nesnesitelným hlomozem skály nahlodají a strhnou, prudké náporů deště řinoucí se proudem, jako by ta ohromná změt' hluku, světla a vody chtěla převrátit svět naruby, aby se pak mohla zase nerušené vznést nad vrcholy hor a rozplynout se. A pak, pak náhle odejde stejně nečekaně, jako přišla. Stejně jako teď.

Jak je vůbec možné, že tu někdo chce žít? uvažoval. Obilí tu rostlo mizerně, stačilo sotva tak na živobytí, možná na kapánek víc. Zdálo se, že kozám a ovčím se tu vede celkem dobře, mohly se žít tuhou travou z údolí a čistou vodou přitékající z vrcholů hor. Ale proč si vybírat k životu zrovna takové místo?

Woermann poprvé uviděl tvrz, když kolona projela malým stádem koz namačkaných v jedné obzvlášť ostré zatáčce. Okamžitě v ten moment pocítil něco zvláštního, ale nebyl to nepříjemný pocit. Na plánu vypadala stavba jako hrad, ale byla menší, a tak díky své velikosti byla klasifikována jako tvrz. Neměla žádné jméno, a to bylo zvláštní. Zřejmě byla stará celá staletí, třebaže vypadala, jako by byl její poslední kámen položen teprve včera. Ve skutečnosti ho v prvním

okamžiku napadlo, že museli někde splést cestu. Tohle přece nemohla být 500 let stará opuštěná pevnost, která jim měla prozatím poskytnout ochranu.

Zastavil kolonu, zkontroloval mapu a ujistil se, že tohle má být skutečně jeho nové velitelské stanoviště. Znovu se na stavbu podíval, znovu ji studoval.

Kdysi dávno se na západní stěně soutěsky zformovala obrovská plochá skalnatá deska. Kolem ní se táhla hluboká strž, již protékal ledový proud vody, pramenící zřejmě někde v horách. A tvrz seděla právě na té desce. Zdi měla hladké, snad čtyřicet stop vysoké, vystavěné ze žulových kvádrů, a zadní stranou přecházela nenápadně do žulové horské stěny - byla to dokonalá souhra práce člověka a přírody. Ale nejnápadnějším rysem této malé pevnosti byla osamocená věž, tvořící její náběžnou hranu: na vrcholu plochá, vyčnívající do středu průsmyku, vzdálenost od jejího zubatého valu ke skalní roklině činila nejméně 150 stop. Tak tohle byla ona tvrz. Dědictví z jiné doby. Na první pohled slibovala slušné bydlení.

Ale zarážející byl nový vzhled stavby.

Woermann kývl hlavou na muže sedícího ve voze vedle něho a začal skládat mapu. Jmenoval se Oster, četař Oster; jediný četař pod Woermannovým velením. A zároveň řidič. Oster dal levou rukou znamení a auto následované dalšími třemi vozy se dalo do pohybu. Cesta - nebo spíš kolej - se v okamžiku, kdy zahuli za zatáčku, rozšířila a vyústila do malinkaté vesničky, uhnížděné u horské stěny jižně od pevnosti, odříznuté od ní hlubokou strží.

A zatímco sledovali svou trasu do středu vesnice, rozhodl se Woermann, že si ji projde a prohlédne. Nebyla to vesnice v německém stylu; bylo to soustředění chatrčí se štukovými zdmi a provizorními střechami, jedna jako druhá, kromě té na nejsevernějším konci. Stála po pravé straně, byla patrová a nad dveřmi nesla jakýsi nápis. Neuměl rumunsky, ale měl tušení, že v budově je zřízen hostinec. Woermann si nedovedl představit využití podobného zařízení - kdo by sem vůbec chodil?

Cesta končila na kraji propasti, několik set stop za vesnicí. A odsud se klenul nad skalnatou roklínou asi 200 stop dlouhý, ze dřeva sroubený můstek, podpíraný kamennými sloupy, jenž tak poskytoval pevnosti jediné spojení s okolním světem. Další možný způsob, jak se k ní dostat, znamenalo buď se vyšplhat ze dna propasti po jejích strmých kamenných zdech, anebo se k ní spustit po laně z asi 1 000 stop vysoké, stejně srázné horské stěny.

Woermannův vojensky vycvičený zrak okamžitě odhadl strategické přednosti tvrze. Vynikající strážní stanoviště. Celý tento úsek průsmyku Dinu bude z věže výborně pod kontrolou a z jejích zdí by padesát dobrých mužů dokázalo zlikvidovat celý batalión Rusů. Ne že by Rusové někdy průsmykem Dinu prošli, ale kdo by se koneckonců na to vrchního velitelství ptal.

A pak Woermann vlastnil cosi jako vnitřní zrak, svůj vlastní, osobitý, s kterým si prohlížel tvrz. Bylo to oko umělce, milovníka krajiny... má použít vodové barvy, anebo svěřit zachycení tohoto záchvěvu zahloubané pozornosti oleji? Jediný způsob, jak to zjistit, bude zkusit obojí. Během následujících měsíců bude mít beztak spoustu volného času.

"Nu tak, četaři," oslovil Ostera v okamžiku, kdy se zastavili na kraji mostu, "co si myslíte o svém novém domovu?"

"Nic moc, pane kapitáne."

"Zvyknete si. Možná tu strávíte zbytek války."

"Ano, pane."

Woermann, který si povšiml neobvyklé strohosti Osterových odpovědí, na svého podřízeného, toho štíhlého, tmavého muže, téměř o polovinu mladšího než on, pohlédl.

"Niméně válka ještě nekončí, četaři. Když jsme vyrazili, tak šly zprávy, že kapitulovala Jugoslávie."

"Ale to jste nám měl říct! Pozvedlo by nám to náladu!"

"To potřebujete tak nutně?"

"Radši bychom teď byli všichni v Řecku, pane kapitáne."

"Mají tam akorát kalnej chlast, tuhý maso a divný tance. Nelíbilo by se vám tam."

"Kvůli boji, pane kapitáne."

"Ach tak."

Woermann si uvědomil zvrát, který v jeho myšlení během posledního roku nastal. Začal být obhrouble vtipný a svůj postoj čím dál hůř skrýval. U německého důstojníka to rozhodně nebyl záviděníhodný rys a pro člověka, který se nestal nikdy nacistou, mohl být dokonce nebezpečný. Ale byla to jeho jediná obrana před vzrůstajícím zklamáním z průběhu války i vlastní kariéry. Četař Oster s ním nebyl ještě tak dlouho, aby si tohle uvědomil. Avšak měl by mu to dát brzy na vědomí.

"Než se tam dostanete, Ostere, tak bude po boji. Během týdne předpokládám kapitulaci."

"Ale stejně všichni cítíme, že bychom tam mohli pro führera udělat víc než tady v těch prokletých horách."

"Neměli byste zapomenout, že naše postavení zde je právě naplnění vůle vašeho führera." S uspokojením zaznamenal, že slovo "vašeho" mělo na Ostera ten správný účinek.

"Ale proč, pane kapitáne? Za jakým účelem?"

A tak se Woermann jal odříkávat: "Vrchní velitelství považuje průsmyk Dinu za přímý spoj mezi ruskými stepmi a naftovými poli u Ploješti, která jsme minuli. Kdyby se měly vztahy mezi Ruskem a říší ještě zhoršit, mohli by se Rusové rozhodnout pro zahájení nečekaného útoku na Ploješti. A bez této hlídky by mohla být mobilnost wehrmachtu vážně ohrožena."

Oster trpělivě naslouchal i bez ohledu na fakt, že stejné vysvětlení slyšel v minulosti už nespočetněkrát a stejnou frázi odříkával i mužům své jednotky. A přece Woermann věděl, že ho nepřesvědčil. Neměl mu to však za zlé. Každý rozumně uvažující, inteligentní voják by se ptal. Oster byl v armádě už dost dlouho, aby věděl, že je velmi nezvyklé postavit starého ostříleného důstojníka do čela jednotky bez druhého velitele a pak ji odvelet do jakéhosi opuštěného průsmyku v horách jednoho prozatím bezvýznamného státu. Tohle byla práce pro nějakého mladého poručíka

zelenáče.

"Ale Rusové mají spoustu své vlastní nafty, pane kapitáne, a máme s nimi dohodu."

"Ano, to jistě! Jak jsem jen mohl být tak stupidní, že jsem na něco podobného zapomněl! Dohoda. Nikdo už přece neporušuje dohody!"

"Přece si nemyslíte, že by se Stalin odvážil zradit führera, nebo ano?"

Woermann rychle spolkl odpověď, která se mu drala na jazyk: Ne, pokud ho váš führer nezradí první. Oster by to nepochopil. Jako většina členů poválečné generace spojoval nejlepší zájmy německého národa s vůlí Adolfa Hitlera. Ten člověk ho inspiroval, rozněcoval. Woermann si připadal na podobné poblouznění až příliš starý. Minulý měsíc oslavil své jednačtyřicáté narozeniny. Sledoval Hitlerův postup z pivnic přes kancléřství až na trůn zbožnění. Nikdy ho neměl rád.

Pravda, Hitler zem sjednotil a postavil znovu na cestu k vítězství a seberešpektování, což bylo něco, za co ho průměrný oddaný Němec nemohl neocenit. Ale Woermann Hitlerovi nikdy nevěřil, Rakušák, který se obklopil všemi těmi Bavoráky - samými jižany. Žádný Prušák by nemohl věřit takové bandě jižanů. Něco mu na nich smrdělo. Však to, čeho se stal u Poznaň svědkem, mu dokonale stačilo.

"Řekněte mužům, ať vylezou a protáhnou se," odvětil, ignoruje Osterovu poslední otázku. Stejně byla jen řečnická.

"Zkontrolujte most a zjistěte, jestli udrží vozy, já se zatím půjdu podívat dovnitř."

A jak tak krácel přes most, napadlo ho, že klády se zdají být poměrně odolné. Podíval se přes jeho okraj na skály a zurčící proud vody pod ním. Pěkná výška - 60 stop nejmiň. Nejlepší by bylo mít nákladáky i dodávku prázdné a dostat je tam jednotlivě.

Těžká dřevěná vrata ve vstupní klenbě pevnosti byla doširoka otevřená, stejně jako většina okenic na oknech ve zdech a na věži. Vypadalo to, jako by se v pevnosti větralo. Woermann prošel branou na dvůr z dlažebních kamenů. Byla tam zima a ticho. Postřehl, že pevnost měla i zadní trakt, zjevně vytesaný do skály, kterého si z mostu nevšiml.

Pomalu se rozhlédl. Nad ním se jako hrozivý přízrak tyčila věž; ze všech stran ho obklopovaly šedivé zdi tvrze. Měl pocit, jako by se ocitl v náruči obrovského podřimujícího zvířete, které se člověk neodvažuje probudit.

A pak uviděl kříže. Vnitřní zdi dvora byly posety stovkami křížů... možná tisíci. Všechny byly stejné velikosti i tvaru, všechny měly stejně neobvyklý vzhled: kolmá příčka byla dobrých deset palců vysoká, nahoře čtvercová a dole vybíhala do rozšířeného lemu; příčný trámec měřil asi osm palců a na obou koncích byl mírně zahnutý nahoru. Ale nejzvláštnější byla výška místa, kde příčný trámec nasedal na kolmý - ještě kousek výš a kříž by tvořil písmeno "T". Woermann na nich něco zvláštním neurčitým způsobem zneklidňovalo... něco se mu na nich nelíbilo. Přikročil k nejbližšímu kříži a přejel rukou po jeho hladkém povrchu. Kolmá příčka byla z mosazi, vodorovná z niklu, a všechno to bylo velmi dovedně vsazené do povrchu kamenného kvádrů.

Znovu se rozhlédl. Ještě něco mu tady nesedělo. Così postrádal. A pak mu to došlo. - Ptáci. Neviděl na zdech žádné holuby. Pro hrady v Německu jsou typická hejna holubů, hnízdicích v každé skulině a škvíře. Ale tady nebylo vidět jediného ptáčka ani na zdech, na oknech ani na věži.

Náhle zaslechl za svými zády jakýsi zvuk. Zprudka se obrátil, cvaknutím otevřel západku pouzdra a dlaní spočinul na rukověti svého lugera. Rumunská vláda byla možná říšským spojencem, ale Woermann si byl dobře vědom, že i tady existují jisté skupiny, které za spojení rozhodně považovat nelze. Například Národní rolnická strana byla až fanaticky protiněmecky zaměřená: momentálně nestála sice u moci, ale dosud byla velmi aktivní. Třeba se tady v horách ukrývaly násilné odštěpenecké skupiny, čekající na příležitost, až budou moci povraždit hrstku Němců.

Zvuk se ozval znovu, tentokrát hlasitěji. Byly to kroky, nenucené, bez pokusu je utlumit, skrýt. Přicházely ze dveří v zadní části tvrze, a zatímco na ně Woermann upíral soustředěný pohled, vynořil se z nich asi třicetiletý muž v cojocu z ovčí kůže. Woermann neviděl. V ruce držel zednickou lžici s maltou, sedl si do dřepu zády k Woermannovi a začal opravovat místa s drolicí se omítkou kolem zárubně dveří.

"Co tu děláte?" vyštěkl Woermann. Podle hlášení měla být tvrť prázdná.

Vyděšený zedník vyskočil na nohy a zprudka se obrátil, ale jakmile rozpoznal uniformu a uvědomil si, že byl osloven německy, zlost se mu z tváře okamžitě vytratila. Nesrozumitelně cosi zadrmlil - bezpochyby rumunsky. Woermann si naštvaně uvědomil, že by si měl buď najít nějakého tlumočníka, anebo se jazyk trochu naučit, pokud tu měl strávit nějaký čas. "Mluv německy! Co tu děláš?" Se směsicí strachu a nerozhodnosti zavrtěl muž hlavou. Zdvihl ukazovák na znamení, aby druhý muž počkal, a potom vykřikl něco, co znělo jako "papá!"

Kdesi nad jeho hlavou se ozvalo klapnutí, okenice jednoho z věžních oken se rozevřela a vynořila se hlava jakéhosi staršího muže ve vlněné caciule, shlížející dolů. A zatímco si oba Rumuni vyměňovali pár slov, Woermann ještě pevněji sevřel rukověť svého lugera. Potom starší muž křikl dolů německy: "Hned budu u vás, pane."

Woermann přikývl a uvolnil se. Přešel znovu k jednomu z křížů a zahleděl se na něj. Mosaz a nikl... vypadaly skoro jako zlato a stříbro.

"Ve zdech téhle pevnosti je zasazeno celkem 16 807 takových křížů," ozval se hlas za jeho zády. Přízvuk měl těžký, huhňavý, slova zněla cvičeně.

Woermann se obrátil. "Vy jste je spočítal?" Věk muže odhadoval kolem pětapadesáti let. Mezi ním a mladším zedníkem, kterého vyděsil, existovala nápadná příbuzenská podoba. Oba byli oblečení do stejných rolnických košil a krátkých kalhot pod kolena, pouze starší muž měl navíc na hlavě vlněný klobouk. "Anebo to běžně odříkáváte svým návštěvníkům?"

"Jmenuju se Alexandru," odvětil muž stroze a v lehkém úklonu se zlomil v pase. "Se synem tady pracujeme. A žádné návštěvníky nepřijímáme."

"Tak to se co nevidět změní. Ale teď k věci: pevnost má být údajně prázdná."

"To ano, v noci. Když odejdeme domů. Bydlíme ve vesnici."

"Kdo je majitelem?"

Alexandru pokrčil rameny. "Nemám ponětí."

"Kdo je to?"

Další pokrčení ramen. "Nevím."

"Tak kdo vás teda platí?" Rozhovor ho začínal popuzovat. Cožpak tenhle člověk neuměl nic jiného než krčit rameny a říkat, že nic neví?

"Hostinský. Někdo mu dvakrát do roka nosí peníze, pevnost si prohlédne, udělá poznámky a pak odejde. A hostinský nás platí jednou za měsíc."

"Kdo vám říká, co máte dělat?" Woermann čekal na další pokrčení ramen, ale to nepřicházelo.

"Nikdo." Alexandru stál vzpřímeně a mluvil s lehkým náznakem důstojnosti.

"Děláme všechno. Máme instrukce udržovat tvrz jako novou. A víc vědět nepotřebujeme. Co je třeba udělat, uděláme. Můj otec touhle prací prožil celý život, a jeho otec taky, a jeho otec, a tak dál. A mí synové ji převezmou po mně."

"To celý svůj život strávíte údržbou téhle stavby? Tomu nevěřím!"

"Je větší, než se zdá. Zdi, které kolem sebe vidíte, skrývají v sobě místnosti. Ve sklepech pod vámi je celá řada dalších místností a pokračují až do skály za vámi, do které jsou vytesány. Pořád je co na práci."

Woermannův pohled přejížděl po ponurých zdech napůl skrytých ve stínu a vracel se znovu na dvůr, ponořený taktéž do hlubokého stínu navzdory skutečnosti, že bylo právě časně odpoledne. Kdo pevnost postavil? A kdo platil za její údržbu a uchování v takovém dokonalém stavu? Nedávalo to smysl. Zíral na stíny a napadlo ho, že kdyby on byl stavitelem tvrze, umístil by ji na druhé straně průsmyku, která, vystavena většímu působení jižních a západních paprsků slunce, byla světlejší a teplejší. Kdežto na tomhle místě musela noc nastat pokaždé brzy.

"Výborně," řekl Alexandruovi. "Můžete pokračovat v plnění svých úkolů i poté, co se tady usadíme. Ale vy i vaši synové se musíte při příchodu i odchodu hlásit u stráže." Všiml si, že starý muž zavrtěl hlavou. "Co se vám nelíbí?"

"Nemůžete tu zůstat."

"A pročpak?"

"Je to zakázáno!"

"Kdo to zakazuje?"

Alexandru pokrčil rameny. "Vždycky to tak bylo. Máme tuhle pevnost udržovat a zároveň dohlédnout, aby sem nikdo nevkroutil."

"A pochopitelně vždycky dosáhnete svého." Mužova vážná důstojnost ho pobavila.

"Ne. Ne vždycky. Stalo se, že návštěvníci zůstali i proti naší vůli. Nebráníme jim - nebyli jsme najati k boji. Ale nikdy nevydrželi déle než jednu noc. Většina ani tak dlouho ne."

Woermann se usmál. Na tohle čekal. V opuštěném hradě, dokonce i takovémhle miniaturním, musí strašit. I kdyby nic jiného, alespoň si budou mít chlapi o čem povídat.

"A copak je vyhání? Skřeky? Duchové chrastící řetězy?"

"Ne... strašidla tu nejsou, pane."

"Tak smrt? Příšerné vraždy? Sebevraždy?" Woermann se docela obstojně bavil. "My máme v Německu taky pěknou řádku hradů a ještě se nestalo, aby nebyl s některým z nich svázán nějaký hrůzostrašný příběh."

Alexandru zavrtěl hlavou. "Nikdo tu ještě neumřel. Alespoň co já vím."

"Tak potom co? Co vyhání nepovolané osoby po jedné jediné noci?"

"Sny, pane. Zlé sny. A vždycky jsou stejné, pokud se mohou domnívat... něco v tom smyslu, že jste uvězněn v maličké místnosti bez dveří, oken a bez světla... naprostá tma... a zima... velmi zima... a něco je v té tmě s vámi... studenější než tma... a hladové."

Když tohle Woermann uslyšel, pocítil záchvěv mrazivého chvění, jež mu přeběhlo přes ramena a dolů po zádech.

Napadlo ho, aby se zeptal Alexandrua, zda-li sám strávil někdy v pevnosti noc, ale pohled do Rumunových očí mu dal dostatečnou odpověď. Ano, Alexandru strávil v pevnosti noc. Ale jen jednu jedinou.

"Chci, abyste tu počkal, dokud se mí muži nedostanou přes most," řekl, setřásaje ze sebe nepříjemné chvění. "A pak mě tady můžete provést."

Alexandruova tvář vyjadřovala bezmocné zklamání. "Je mou povinností, pane kapitáne," řekl stroze, "vás informovat, že nájemníci zde nejsou povoleni."

Woermann se usmál, ale bez známky výsměchu či blahosklonnosti. Chápal, co je to zodpovědnost, a respektoval mužův smysl pro ni.

"Varoval jste nás a splnil tak své poslání. Ale stojíte tvář v tvář německé armádě, síle, jíž odolat není ve vaší moci, a tak musíte ustoupit. Pochtivě jste se zhostil své povinnosti."

Po tomto proslovu se Woermann obrátil a vykročil směrem k bráně.

Dosud nespátřil jediného ptáka. Mají ptáci také sny? Hnízdili tu snad i oni jen jednu noc a už se nikdy nevrátili?

+++

Velitelský vůz spolu se třemi prázdnými nákladňáky byl bez nehody dopraven přes most a zaparkován na dvoře pevnosti. Po nich následovali pěšky muži s vlastní výzbrojí a teprve potom se vrátili zpět na druhou stranu rokle, aby se pustili do přenášení věcí, vyložených z vozu se zásobami - potravin, generátorů, protitankových zbraní -, a to vše prováděli ručně.

Zatímco si četař Oster vzal dohled nad vykonáváním jednotlivých prací, Woermann se vydal s Alexandruem na zběžnou prohlídku tvrze. Neskutečné množství stejných mosazných a niklových křížů vsazených v pravidelných intervalech do kamenů ve všech chodbách, všech místnostech i všech stěnách ho nepřestávalo udivovat. A místnosti... zdálo se, jako by byly všude: ve zdech obklopujících dvůr, pod dvorem, v zadním traktu, ve strážní věži.

Většina z nich byla malá; a všechny nezařízené.

"Čtyřicet devět místností celkem, počítaje k tomu, dá se říci, apartmá ve věži," řekl Alexandru.

"Divné číslo, nezdá se vám? Proč už není rovnou zaokrouhlené na padesát?"

Alexandru pokrčil rameny. "Kdo to má vědět?"

Woermann zaskřípal zuby. Jestli ještě jednou pokrčí rameny...

Kráčeli podél jedné z ochranných zdí, která vybíhala úhlopříčně od věže a pak se šikmo v úhlu stáčela zpět ke skále. Všiml si, že kříže tu jsou zabudovány také, a to v zídce ve výšce prsou. Zamyslel se: "Nevybavuji si, že bych z vnější strany zdi viděl nějaké kříže."

"Žádné tam nejsou. Jenom uvnitř. A podívejte se na kameny tady. Všimněte si, jak perfektně sedí. K jejich spojení nebylo použito ani ždíbičku malty. Všechny zdi v pevnosti jsou takhle postaveny. To je dávno zapomenuté umění."

Woermann kamenné kvádry nezajímaly. Ukázal na zeď pod nohama. "Říkáte, že tady pod námi jsou místnosti?"

"Dvě třetiny z nich jsou zabudovány ve zdech, každá má ve stěně štěrbinovité okénko a dveře do chodby, která vede na dvůr."

"Výborně. Skvěle se budou hodit jako kasárna. A teď do věže."

Strážní věž měla neobvyklý tvar. Skládala se ze čtyř pater a každé tvořilo dvoupokojové apartmá, které zabralo celé podlaží kromě prostoru vyhrazeného pro dveře vedoucí na malé odkryté odpočívadlo. Po vnitřní stěně severní zdi věže se šplhalo klikaté příkré kamenné schodiště.

Woermann, po výstupu těžce oddychuje, se opřel o zábradlí lemující střechu věže a zahleděl se pátravě na celý dlouhý úsek průsmyku Dinu, jemuž zdejší tvrz vévodila. Teď si mohl vybrat nejlepší pozice pro svou protitankovou pěchotu. Příliš sice nevěřil v účinnost 7.92 mm Panzerbuchse 38, které dostal s sebou, ale vlastně ani nečekal, že je bude muset použít. Stejně jako minomety. Ale pro jistotu je rozmístí.

"Odsud toho moc nepozorovaně projít nemůže," poznamenal si pro sebe.

Nato Alexandru nečekaně odpověděl. "Kromě období jarních mlh. Na jaře je noc co noc celý průsmyk zahalen těžkou hustou mlhou."

Woermann si výrok v duchu zaznamenal. Chlapi na stráži budou muset mít nastražený zrak stejně jako sluch.

"Kde jsou všichni ptáci?" zeptal se. Rozčilovalo ho, že dosud ještě ani jediného neviděl.

"V pevnosti jsem ještě ptáka neviděl," odpověděl Alexandru. "Nikdy."

"Nepřipadá vám to divné?"

"Celá pevnost je divná, pane kapitáne, se všemi těmi kříži a tak. Přestal jsem se to snažit vysvětlit, už když mi bylo deset. Prostě tu je."

"Kdo ji postavil?" zeptal se Woermann a odvrátil se, aby se vyhnul pohledu na další pokrčení ramen, které očekával.

"Zeptejte se pěti lidí a dostanete pět odpovědí. A každou jinou. Někdo vám řekne, že to byl jeden ze starých valašských pánů, někdo, že jeden vzdorovitý Turek, a jsou dokonce i tací, co věří, že tvrz postavil jistý papež. Ale kdo to ví jistě? Za pět století se může pravda scvrknout a fantazie naroste do oblodných rozměrů."

"Vážně si myslíte, že tu stojí už tak dlouho?" zeptal se Woermann, ještě naposledy přelétl očima průsmyk a pak se obrátil.

Třeba to byla otázka několika let.

Když se dostali na úroveň dvora, uslyšeli bušení kladiva, které přilákalo Alexandru do chodby vedoucí podél vnitřní stěny jižního valu. Woermann jej následoval, jakmile Alexandru spatřil muže bušící do zdí, rozběhl se k nim, aby se blíž podíval, co provádějí, a pak se přihnul zpět k Woermannovi.

"Pane kapitáne, oni zatloukají mezi kameny hřeby!" vykřikl a ruce při řeči prosebně sepal. "Zastavte je! Oni ty zdi ničí!"

"Nesmysl! Jsou to obyčejné hřebíky a budou od sebe vzdálené vždy asi tak deset stop. Máme dva generátory a muži tu chtějí protáhnout elektrické vedení. Německá armáda nebude žít při svitu loučí."

Jak tak postupovali dál chodbou, došli až k vojákově, který klečel na zemi a dloubal bajonetem do jednoho z kamenných kvádrů ve zdi. Alexandru vypadal ještě rozhořčeněji.

"A tenhle?" zasyčel ostře Rumun. "Taky natahuje dráty?"

Woermann se ihned hbitým a tichým pohybem přesunul za duchem nepřítomného vojína. Jak se tak díval na muže šťourajícího se špičkou tvrdé čepele v jednom z vsazených křížů, uvědomil si, že se po celém těle chvěje a polévá ho studený pot.

"Kdo vás pověřil touhle činností, vojine?"

Voják sebou překvapeně škubl a upustil bajonet. Jakmile se ohlédl a spatřil nad sebou stát velitele, jeho vyzábělý obličej pobledl. S námahou se postavil na nohy.

"Odpovězte mi!" zařičel Woermann.

"Nikdo, pane kapitáne." Stál v pozoru, oči upřené přímo před sebe.

"Co bylo vaším úkolem?"

"Pomáhat natahovat světla."

"A proč to neděláte?"

"Nemám omluvu, pane kapitáne."

"Nejsem váš vojenský instruktor, vojine. Chci vědět, co jste zamýšlel, když jste se rozhodl chovat se spíš jako obyčejný vandal než německý voják. Odpovězte!"

"Zlato, pane," odpověděl vystrašeně voják. Znělo to naivně a on to zřejmě tušil. "Povídá se, že tenhle hrad byl vybudován proto, aby ukryl papežský poklad. A všechny tyhle kříže, pane kapitáne... vypadají jako zlato a stříbro. Tak jsem jen -"

"Zanedbal jste svou povinnost, vojine. Jak se jmenujete?"

"Lutz, pane kapitáne."

"Prima, vojine Lutzi, měl jste úspěšný den. Nejenže jste se dověděl, že kříže jsou vyrobené z mosazi a niklu a ne zlata a stříbra, ale ještě jste si jako první vysloužil místo na stráž, a to na celý týden. Jakmile skončíte se světlý, nahlaste se četaři Osterovi."

Poté, co si Lutz zasunul svůj vypadlý bajonet do pochvy a odkráčel pryč, obrátil se Woermann k Alexandruovi a našel ho třesoucího se a silně pobledlého ve tváři.

"Křížů se nikdy nikdo nesmí dotknout!" vyhrkl Rumun. "Nikdy!"

"A proč ne?"

"Protože to tak vždycky bylo. Nic v pevnosti se nemá změnit. Proto tady pracujeme. A proto vy tu nesmíte zůstat!"

"Nashledanou, Alexandru," odvětil Woermann tónem, o němž doufal, že dá jasně najevo konec rozmluvy. Chápal mužovu tíseň, ale jeho vlastní povinnost mu byla přednější.

Jakmile se odvrátil, uslyšel za zády Alexandruův žalostný hlas.

"Prosím, pane kapitáne! Řekněte jim, ať se křížů nedotýkají. Ať se křížů nedotýkají!"

Woermann se rozhodl přesně tohle udělat. Ne kvůli Alexandruovi, ale protože si nedokázal vysvětlit nepojmenovatelný strach, jenž ho prostoupil při pohledu na Lutze šťourajícího se bajonetem v kříži. Nebyl to obyčejný náhlý pocit nevolnosti, ale spíš mrazivá, neovladatelná, morbidní hrůza, jež se mu ovinula kolem žaludku a stáhla. A nedokázal si představit proč.

+++

Středa, 23. dubna

3.20 hod.

Bylo už pozdě, když se Woermann vděčně uvelebil do pokrývky roztažené na podlaze svého pokoje. Pro sebe si vybral k obývání druhé patro věže; vyčnívalo nad zdmi a vyšplhat se sem nebylo příliš obtížné. Přední místnost mu měla sloužit jako kancelář a menší, zadní, jako soukromý pokoj. Dvě přední okna - obdélníkové otvory bez skla, z vnější stěny chráněné dřevěnými okenicemi - mu poskytovala slušný výhled na větší část průsmyku stejně jako na vesnici; dvojicí oken vzadu mohl sledovat dvůr.

Všechny okenice byly až do noci otevřené. Zhasl světla a kratičký okamžik postál u předních oken. Roklina byla zahalena jemně zvlhčeným oparem mlhy. S pohasínajícím sluncem začal studený vzduch sklouzávat z vrcholů hor dolů a mísil se s vlhkým vzduchem usazeným na dně průsmyku, který dosud udržoval zbytky denního tepla. Výsledkem byla valící se bílá řeka mlhy. Scéna byla ozařována pouze svitem hvězd, ale takové neuvěřitelné množství hvězd bylo možné vidět jen v horách. Zíral na ně a skoro chápal ten poblouzněný třetí pohybový ve Van Goghově Hvězdné noci. Ticho přerýval pouze tichý hukot generátorů umístěných ve vzdáleném koutě dvora. Byla to nadčasová scéna a Woermann se jí kochal tak dlouho, dokud neucítil, že začíná dřímát.

Jakmile se však uložil do pokrývky, zjistil, že i přese všechnu únavu se mu spánek vyhýbá; hlavou mu putovaly myšlenky a rozbíhaly se do všech stran: studená noc, ale ne zas tak studená, aby se v krbech topilo... stejně do nich nebylo žádné dřevo... teplo by nemělo být s blížícím se létem problémem... stejně jako voda, protože ve sklepě našli plné cisterny, doplňované průběžně z podzemních zdrojů... ano, hygiena, ta je vždycky problémem... jak tady vlastně zůstanou dlouho?... měl by po tom dlouhém dnu, kdy byli se všim hotovi, nechat zítra muže vyspat uvnitř pevnosti?... možná by měl Alexandrua a jeho chlapce přimět, aby zbudovali pro něho i posádku nějaká polní lůžka, aby nemuseli ležet na těchhle studených kamenných podlahách... zvláště kdyby tu měli zůstat až do podzimních a zimních měsíců... kdyby válka trvala tak dlouho...

Válka... najednou mu připadala tak hrozně vzdálená. Hlavou mu znovu proběhla myšlenka na zřeknutí se vojenské kariéry. Během dne se neozvala, ale teď, za tmy, v přítomnosti jen sama sebe se k němu ona myšlenka opět vkradla, roztáhla se a ztěžkla, vyžadující si nutně jeho pozornost.

Ted' nemohl rezignovat, pokud byla jeho země ve válce, tak ne. A zvláště ne v době, kdy byl z rozmaru vojenských politiků v Berlíně umístěn v těchto opuštěných horách. To by jim nahrál přímo do ruky. Věděl, o co jim šlo: buď se dáš do strany, anebo máš po boji; buď se dáš do strany, anebo tě ponížíme tím, že z tebe uděláme v Transylvánských Alpách hlídacího psa; přidej se ke straně, anebo rezignuj.

Třeba by měl rezignovat po válce. Tohle jaro znamenalo pětadvacátý rok jeho života v armádě. A s tím, jak se události vyvíjely, bylo čtvrt století až dost. Nebylo by marné trávit den co den doma s Helgou, věnovat nějaký ten čas chlapcům a vybrušovat si své malířské nadání na pokusech o zobrazení pruské krajiny.

A přece... nemohl se ubránit víře, že německá armáda tyhle nacisty nějakým způsobem přetrvá. Kdyby jen mohl vydržet tak dlouho...

Otevřel oči a zahleděl se do tmy. Třebaže protější zeď ležela zahalena stínem, téměř vnímal kříže zabudované v kamenných kvádrech. Nebyl nábožensky založený člověk, ale v jejich přítomnosti ho zaplavoval nevysvětlitelný pocit uspokojení a klidu.

Což v něm vyvolalo vzpomínku na událost, ke které došlo to odpoledne v chodbě. Ať se snažil, jak chtěl, nepodařilo se Woermannovi setřást ze sebe zcela hrůzu, jež ho sevřela při pohledu na toho vojína - jakpak se jen jmenoval? Lutz? - dloubajícího do povrchu kříže.

Lutz... vojín Lutz... ten člověk působil trable... raději by měl na něho Oster dohlédnout...

A jak tak upadal do spánku, přemítal, zda-li ho čeká Alexandruova noční můra.

II

Pevnost

Středa, 23. dubna

3.40 hod.

Vojín Hans Lutz se krčil na bobku pod holou nízkowattovou žárovkou, osamělá postava rýsující se v ostrůvku slabého

kuželu světla na temné řece noci. Zhluboka nasával kouř cigarety, zády opřený o studený kámen sklepní zdi věže. Přílbu měl sundanou, odhalil tak blondaté vlasy a mladistvou tvář, zošklivenou tvrdým výrazem očí a úst. Lutze bolelo celé tělo. Byl unaven. Netoužil po ničem jiném, než se zahrabat do své přikrývky a na pár hodin zapomenout na svět. Však kdyby bylo tady dole ve sklepech o něco tepleji, mohl by si zdřímnout hned, rovnou na místě. Jenomže něco takového si nemohl dovolit. Dostat první hlídku na celý týden, to byla sama o sobě dost velká mizérie - a jen bůh ví, co by se stalo, kdyby ho načapali spícího ve službě. A mohl to být zrovna kapitán Woermann, který by se prošel právě tou chodbou, kde Lutz seděl, jen tak, aby ho zkontroloval. Musel zůstat vzhůru. Pěkná náhoda, to dnešní odpoledne. Lutze přitahovaly ty podivné vyhlížející kříže od prvního okamžiku, sotva vkročil na půdu dvora. A nakonec, po hodině v jejich blízkosti, se stalo jeho pokušení až příliš veliké, než aby se ovládl. Vypadaly jako zlaté a stříbrné, třebaže se to zdálo nemožné. Musel to zjistit, a teď, díky kapitánovi, měl trable. Nu, alespoň uspokojil svou zvědavost: nešlo o žádné zlato ani stříbro. Třebaže se mu zdálo, že to poznání sotva stálo za týdenní první hlídku. V touze zahrát dlaně spojil je kolem pulsující záře hořící špičky cigarety. Bože, taková zima! Tady dole bylo chladněji než nahoře, na odkrytém prostranství na hradbě, kde drželi hlídku Ernst a Otto. Když se Lutz přihlásil na stanoviště dolů do sklepa, věděl, že ho čeká zima. Údajně doufal, že ho nižší teplota osvěží a pomůže mu vydržet vzhůru; ve skutečnosti si však chtěl vytvořit příležitost pro soukromý průzkum. Lutze dosud ještě nic neodradilo z jeho víry, že je tu skryt papežský poklad. Až příliš mnoho náznaků pro něj hovořilo - vlastně všechno na něj ukazovalo. Kříže se jevíly jako první a nejnapadnější stopa; nebyly to sice typické, silné, symetrické maltézské kříže, ale nicméně byly to kříže. A vypadaly jako ze zlata a stříbra. Dále, ani jedna z místností nebyla zařízena, což znamenalo, že tu nikdo neměl v úmyslu přebývat. Ale mnohem víc udivující byla ta stálá udržovanost: nějaká organizace bez přestání platila po celá staletí zdejšího hostinského. Celá staletí! Věděl pouze o jedné jediné organizaci s takovou mocí, zdroji a smyslem pro kontinuitu - katolické církvi. A pokud se Lutz mohl domnívat, pak pevnost byla udržována jen za jedním jediným účelem: aby ochraňovala vatikánský poklad. A ten tady někde byl - tady za těmi zdmi nebo pod zemí - a on ho musí najít. Lutz zíral do kamenné stěny na druhé straně chodby. Tady dole ve sklepech bylo křížů obzvlášť hodně, a jako jinde vypadaly všechny naprosto stejně - snad až na jeden, tamhle vlevo, vsazený do kamene ve spodní řadě u okraje světla... na způsobu, jakým se mdlé osvětlení odráželo od jeho povrchu, bylo něco zvláštního. Optický klam? Jiný dopad světla? Anebo jiný kov? Lutz uchopil svou automatickou schmeisserovku, spočívající mu na kolenou, a opřel ji o zeď. Vytasil bajonet a po kolenou a rukou se začal plazit chodbou. V okamžiku, kdy se špička bajonetu dotkla žlutého kovu kříže, věděl, že na něco přišel: kov byl měkký... měkký a žlutý, a to mohlo znamenat jen jedno - pravé zlato. V okamžiku, kdy zabořil špičku ostří do kříže, ruce se mu roztráslly. A pak zabodával svůj bajonet hloub a hloub, dokud neucítil, že skřípe o kámen. I přes všechn vyvinutý tlak se mu však nepodařilo dostat ostří dál. Pronikl pouze na spodní stěnu vsazeného kříže. Byl si jist, že s trochou námahy by se mu podařilo vyrvat celou věc z kamene v jednom celku. Opíraje se o rukojeť nože, vyvíjel Lutz neustálý a silnější tlak. Najednou pocítil, že se něco uvolnilo, a zarazil se, aby se podíval. Zatraceně! Tvrzená ocel bajonetu se provrtala zlatem. Pokusil se usměrnit sílu a vést ji spíš ven z kamene, ale kov se nadále nadouval, rozpínal - až se kámen pohnul. Lutz vytáhl bajonet a začal si kamenný kvádr prohlížet. Nebylo na něm nic zvláštního: dvě stopy široký, asi půldruhé stopy vysoký a pravděpodobně jednu stopu hluboký. Nebyl stejně jako všechny ostatní kvádry ve zdi zasazen do malty, nelišil se od nich, až na to, že teď o dobrého čtvrt palce přečníval ostatní. Lutz se zvedl a změřil si kroky vzdálenost ke dveřím nalevo; vešel do místnosti a odkrokoval vzdálenost zpátky ke stěně. Stejný postup zopakoval na druhé straně v místnosti napravo od uvolněného kamene. Jednoduchý součet a odpočet odhalil zjevný nesoulad. Počet kroků neodpovídal. Za zdi existoval nějaký hluchý prostor. S nervózním tetelivým chvěním v hrudi se Lutz vrhl na uvolněný kvádr a jako posedlý šílenstvím začal páčit jeho okraje. Avšak i přes veškeré své úsilí se mu nepodařilo s ním pohnout a vytáhnout ho alespoň o nepatrný kousek ze zdi ven. Nenáviděl to pomýšlení, ale nakonec si musel přiznat, že tohle sám nesvede. Bude si muset přivést někoho na pomoc. V úvahu připadal nejspíš Otto Grunstadt, jenž ve stejném okamžiku držel hlídku nahoře na valu. I on vždycky hledal způsob, jak se rychle a snadno dostat k nějakým penězům. A tady jich rozhodně nebylo málo. Za tímhle uvolněným balvanem čekaly milióny v papežském zlatě. Lutz si tím byl jist. Už je téměř cítil. Zanechal svou schmeisserovku i bajonet na místě a rozběhl se do schodů. +++ "Dělej, Otto!" "Já fakt nevím," brblal Grunstadt v poklusu. Byl těžší a tmavší než Lutz a neustále se potil, dokonce i v zimě. "Mám mít službu nahoře. Kdyby mě načapali -" "Bude to trvat jenom minutku dvě. Je to hned tady," naléhal Lutz. Poté, co se vybavil petrolejovou lampou ze skladu se zásobami, doslova vytáhl Grunstadta z jeho místa na stráží nekonečným tlacháním o pokladu a o tom, jak zbohatnou a až do konce života nebudou muset sáhnout na práci. Stejně jako můra oblouzená světlem, tak i Grunstadt následoval Lutze. "Vidíš?" kývl hlavou Lutz stojící nad kamenem a ukázal na něj. "Vidíš, jak vyčnívá z řady?"

Grunstadt poklekl, aby si prohlédl zdeformované a podrápané okraje vsazeného kříže. Zvedl Lutzův bajonet a zabořil jeho ostří do žlutého kovu vertikální příčky. Projela jím hladce jako po másle.

"Zlato, vážně zlato," vydechl šeptem. Lutz měl sto chutí ho nakopnout, říct mu, aby si pospíšil, ale musel dát Grunstadtovi možnost, aby se sám rozhodl. Pozoroval ho, jak zkouší špičkou bajonetu všechny další kříže v okolí. "Všechny ostatní vertikální příčky jsou mosazné. Tahle je jediná, která za něco stojí."

"A kámen s tímhle křížem je uvolněný," dodal Lutz rychle. "A za ním je prázdný prostor šest stop široký a čert ví jak hluboký."

Grunstadt k němu vzlhl a zašklebil se. Závěr byl jednoznačný. "Tak se do toho dáme, ne."

Společná práce sice přinesla jistý pokrok, ale ne dostatečně rychlý a velký na to, aby Lutze uspokojil. Kamenný kvádr se sice pohnul, vychýlil se nepatrně jednou nalevo, podruhé napravo, ale po patnácti minutách usilovné dřiny ho nedostali ani o palec ven ze zdi.

"Moment," Lutz námahou funěl. "Tenhle krám je celou stopu hluboko. Takhle se s tím budem babrat celou noc. A hotoví nebudeme ani do příští hlídky. Podíváme se, jestli se nedá střed kříže trochu nadzvednout. Něco mě napadlo." S použitím obou bajonetů se jim podařilo vydotknout zlatou příčku z vytesaného žlábků těsně pod místem, kde nasedal stříbrný trámec, takže pod ní zbylo dost místa na to, aby mezi kovem a kamenem protáhli Lutzův opasek.

"A teď ho můžeme klidně vytáhnout!"

Grunstadt mu opětoval úsměv, ovšem velmi chabý. Nebylo mu lehce při pomýšlení, že už tak dlouho není na svém místě. "No tak rychle!"

Nohama se opřeli o stěnu nad kamenem a vedle něj, oběma rukama popadli pásek a vši silou se zapřeli, zapojující do vytažení nepoddajného kamene bolavá záda, nohy i ruce. Za doprovodu vysokého, pisklavého, škrábavého tónu, ozývajícího se jakoby na protest, se kámen konečně pohnul; vrtěl se, třel, třásl, chvěl a sunul. Až najednou byl venku. Odstrčili ho stranou a Lutz zašátral ve tmě, nahmatáváje zápalky.

"Připraven na bohatství?" Zapálil petrolejovou lampu a podržel ji u otvoru. Uvnitř nebylo nic než tma.

"No jasně," opáčil Grunstadt. "Kdy začnu s počítáním?"

"Hned, jak budu zpátky." Lutz usměnil plamen a pak se začal po břiše plazit otvorem, strkaje lampu před sebou. Ocítl se v úzké kamenné šachtě, lehce se svažující... a pouhé čtyři stopy dlouhé. Tunel končil u jiného kamenného kvádrů, stejného jako byl ten, který právě s takovým dlouhým a těžkým úsilím dostali ven. Lutz u něho přidržel lampu. Tenhle kříž vypadal taky na zlato a stříbro.

"Podej mi bajonet," přikázal Grunstadtovi a natáhl ruku jeho směrem.

Grunstadt mu položil rukojeť bajonetu do rozevřené dlaně. "Co se děje?"

"Překážka."

Na okamžik se Lutz cítil poražen. V úzké šachtě, s místem sotva pro jednoho muže, bude nemožné odstranit druhý kámen, stojící mu v cestě. Musela by být probourána celá zeď, a to se jemu a Grunstadtovi nemůže nikdy podařit, i kdyby na tom dělali celé noci. Nevěděl, co si dál počít, ale musel alespoň ukojit svou zvědavost v otázce kovů použitých na kříž, který měl před sebou. Pokud vertikální příčka bude zlatá, má alespoň jistotu, že je na správné stopě. Chrástí úsilím, jak sebou ve stísněných útrobách úzké šachty kroutil, zabořil Lutz špičku bajonetu do kříže.

Projel jím snadno, a co víc, kámen se začal otáčet, jako by měl na levé straně panty. Potěšený Lutz se do něho opřel volnou rukou a zjistil, že to byla jen deska silná ne víc než jeden palec. Při jeho doteku se lehce pohnula a skulinou se ze tmy ven vyvalil závan studeného, zatuchlého vzduchu. Cośi v tom vzduchu způsobilo, že mu na rukou a na zátylku naskočila husí kůže.

Zima, napadlo ho, když se bezděky otrásl, ale ne ta zima.

Potlačil rostoucí nevolnost a začal se plazit dál, posunuje lampu před sebou po kamenné podlaze šachty. V okamžiku, kdy se soukal právě objeveným otvorem, začal oheň pohasínat. Ve skleněném cylindru se však plamen ani nechvěl, ani neprskal, takže se jev nedal přičítat nějakému víru ve studeném vzduchu, který bez ustání proudil kolem něho. Plamen se jednoduše začal ztrácet, umdlévat. Hlavou mu kmitla možnost přítomnosti jedovatého plynu, ale nic necítil ani neměl problémy s dýcháním, ani nevnímal podráždění očí či sliznice nosu.

Třeba měl málo petroleje. Jakmile si však přitáhl lampu blíž, aby její obsah zkontroloval, plamen se opět rozhořel v původní intenzitě, velikosti i jasu. Zatřásl s ní a uslyšel, jak kapalina chlístá po stěnách nádoby. Petroleje bylo dost. Zmateně popostrčil lampu znovu před sebe a znovu se plamen začal scvrkávat. A čím dále do otvoru ji strkal, tím menší plamen byl, až neozářil vůbec nic. Něco mu tady nehrálo.

"Otto!" zavolal přes rameno. "Zavaž mi opasek kolem kotníku a drž ho. Pustím se víc dolů."

"Proč nepočkáme do zítřka... až bude světlo?"

"Blázníš? Pak to budou vědět všichni. A všichni budou chtít podíl - a kapitán určitě největší! My si to tady odedřeme a ještě nakonec odejdeme s prázdnou."

Grunstadtův hlas se chvěl. "Mně se to přestává líbit."

"Něco se ti nezdá, Otto?"

"Ani nevím. Jenom se mi už tady dole nechce být."

"Hloupý žvásty starý báby," okřikl ho rozčileně Lutz. Nepotřeboval, aby si zrovna teď začal dělat Grunstadt do gatí. Sám se necítil právě nejlíp, ale poklad měl už na dosah ruky a nehodlal se nechat od něj čímkoli odradit. "Zavaž ten pásek a drž ho! Jestli ta šachta bude příkřejší, nechci sletět dolů."

"Tak dobře," ozvala se za jeho zády váhavá odpověď. "Ale pospěš si."

Lutz čekal, dokud necítil pásek pevně utažený kolem levého kotníku, a teprve potom se začal plazit dál do temného prostoru, s lampou vystrčenou před sebou. Třásl se nedočkavostí. Pohyboval se tak rychle, jak mu jen stísněný prostor dovolil. V okamžiku, kdy protáhl hlavu a ramena otvorem, plamen lampy se ztenčil na nepatrnou modrobílou

blikavou jiskřičku... jako by tady světlo nebylo vítáno, jako by tma srážela plamen zpět do knotu.

Jakmile Lutz lampu popostrčil ještě o několik málo palců dál, plamen nadobro zhasl. V ten okamžik si uvědomil, že není sám.

Něco stejně temného a stejně studeného jako místo, kam vstoupil, tu bylo s ním, bylo to vzhůru, dychtivé a hladové. Bezděčně se roztřásl. Celým tělem až do morku kostí jím projela hrůza. Pokusil se couvnout, stáhnout ramena a hlavu zpět, ale nešlo to. Byl lapen. Jako by ho šachta uzavřela, sevřela beznadějně ve své temnotě tak dokonale, že neexistovala cesta nahoru ani dolů, tam ani ven. Zima ho obklopila a pohltila, stejně jako strach - a oboje bylo tak děsivé, že ho to dohánělo k šílenství. Otevřel ústa, aby zavola na Ottu a ten ho mohl vytáhnout zpět. Ale v okamžiku, kdy se v agonii hrůzy zvedl jeho hlas, chlad ho celého prostoupil.

Mezitím se venku pásek v Grunstadtových rukou začal zmítat dopředu a dozadu, podle toho, jak se Lutzovy nohy komíhaly, kopaly a házely kolem sebe. Ozval se hluk připomínající lidský hlas, ale byl natolik prosycený zoufalstvím a hrůzou a zněl tak vzdáleně, že Grunstadt nemohl uvěřit, že by patřil jeho příteli. Zvuk pak přešel do náhlého klokotavého zabublání a poté ustrnul. To ticho působilo snad ještě děsivěji. A jakmile nastalo, ustaly i Lutzovy šílené pohyby.

"Hansi?"

Žádná odpověď.

Zcela vyděšený Grunstadt škubal za pásek tak dlouho, dokud se neobjevily Lutzovy nohy. Potom je popadl za obě boty a vtáhl Lutze zpátky do chodby.

V okamžiku, kdy spatřil to, čemu pomohl ven ze šachty, spustil Grunstadt zoufalý křik. Řval a zvuk jeho hlasu se rozléhal chodbou sklepa, nesl se nahoru i dolů, vibroval, odrážel se, rostl a sílil, dokud se nerozechvěly všechny stěny. Fascinován zesíleným zvukem svého vlastního hlasu naplněného hrůzou zůstal Grunstadt stát jako přimrazený a uviděl, jak zeď, do níž se vplazil jeho přítel, začíná zvenku nabobtnávat a po okrajích těžkých žulových kvádrů se objevily drobné trhliny. Na místě díry, která zbyla po kameni, jenž odstranili, zela široká prasklina. Několik malých světél natažených podél chodby začalo slábnout, a když už téměř pohasly, zeď se s konečným křečovitým a ohlušujícím rachotem roztrhla, zahrnula Grunstadta úlomky roztrštěných kamenů a vypustila ze svých útrob cosi neuvěřitelně černého, jež vyskočilo a jediným hladkým hbitým a plynulým pohybem ho uchvátilo.

A to byl začátek hrůzy.

III

Tavira, Portugalsko

Středa, 23. dubna

2.35 hod. (greenwichský čas)

Rudovlasý muž náhle zjistil, že bdí. Spánek odvál jako volný plášť a on zprvu nevěděl proč. Včerešek byl těžký den plný zamotaných sítí a drsných rozbouřených vln. Poté, co ve svou obvyklou hodinu uleh, měl spát až do rozednění. A přece teď, už po několika hodinách spánku, byl vzhůru a bdělý. Proč? A pak pochopil.

S bolestně staženou tváří uhodil pěstí nejprve jednou, pak podruhé do studeného písku obklopujícího nízký dřevěný rám jeho postele. V jeho pohybech se zračil hněv i jistá rezignace. Doufal, že k tomuto okamžiku nikdy nedojde, opakoval si to stále znovu a znovu, že nikdy ne. Ale teď, když ten okamžik nastal, uvědomil si muž, že to bylo nevyhnutelné.

Vstal z postele, oděný jen do krátkých spodků, a začal přecházet po místnosti. Měl hladké pravidelné rysy tváře, ale olivový odstín jeho pleti neladil s rudou barvou vlasů, zjizvená ramena měl rozložitá a pas útlý. Pohyboval se s ladností šelmy po malinkatém prostoru chatrče, spěšně sbíral svršky oblečení z věšáků na zdech, osobní potřeby ze stolu vedle dveří, a po celou dobu si v duchu plánoval trasu cesty do Rumunska. Když konečně shromáždil všechno, co chtěl, hodil to na postel a sroloval do pokrývky, načež ranec převázal na obou koncích provazy.

Potom si navlékl vestu a volné kalhoty, přehodil si srolovanou pokrývku přes rameno, popadl krátkou lopatu a vykročil do nočního vzduchu, studeného, slaného, bezměsíčního. Za dunami se se zlověstným sykotem zvedaly vlny Atlantiku a tříštily se o pobřeží. Vydal se k nejbližší duně a na její straně obrácené k pevnině se pustil do kopání. V hloubce čtyř stop zaskřípala lopata o něco tvrdého. Rudovlasý muž poklekl a začal hrabat v zemi rukama. Po několika krátkých, prudkých pohybech se dopracoval k dlouhému, úzkému, do nepromokavého plátna zabalenému kufříku, který vypáčil a vyrval z díry. Na délku měřil asi pět stop, široký byl snad deset palců a pouhý jeden palec hluboký. Strnul, držel pouzdro v ruku a ramena mu povolila. Už téměř věřil, že ho nikdy v životě znovu neotevře. Odložil jej stranou a kopal dál, až se dostal k neobvykle těžkému opasku na peníze, rovněž zabalenému v nepromokavém plátně.

Opasek strčil pod košili a omotal kolem pasu, dlouhé ploché pouzdro zasunul pod paži. A pak se vydal na cestu, lehký pobřežní vánek mu načechrával vlasy a on kráčel přes dunu až k místu, kde uschovával Sanchez svou loďku, přivázanou ke kůlu vysoko na hromadě písku pro případ nepravděpodobné možnosti, že by ji odnesl divoký příliv.

Opatrný muž, ten Sanchez. Dobrý šéf. Pro rudovlasého muže byla radost pro něj pracovat.

Prohledal přední část loďky, vytahal všechny sítě a hodil je na písek. Potom přišla na řadu dřevěná krabice na nářadí a rybářské náčiní. Ta putovala na písek k sítím, ale nejprve z jejího zpřeházeného obsahu vyprostil kladivo a hřebík. Přešel k Sanchezovu kůlu a vytáhl z opasku na peníze čtyři rakouské zlaté stakoruny. V opasku měl ještě mnoho dalších zlatých mincí, různých velikostí a z různých zemí: ruské desetiruble, rakouské stošilinky, české desetidukáty, americké zlaté dvacetidolary a další. Bude muset hodně spoléhat na všeobecný hlad po zlatě, pokud bude chtít ve válečném čase cestovat napříč Středomořím.

Dvěma prudkými, mocnými údery kladiva prorazil čtyři mince hřebíkem a přibil je k pilíři. Za ně si Sanchez koupí novou loď. A lepší.

Odvázal lano od kůlu, odvěkl loď na klidnou hladinu vody, naskočil do ní a uchopil vesla. Jakmile zdolal první

příbojové vlny a vytáhl jedinou plachtu, kterou měl, na vrchol stěžně, obrátil se přídí na východ směrem k nedalekému Gibraltar a dopřál si poslední pohled na malinkou, skoro zanedbatelnou, pouze svitem hvězd osvětlenou rybářskou vesničku v jižním cípu Portugalska, která se v posledních několika letech stala jeho domovem. Nebylo lehké získat si důvěru jejích obyvatel. Tihle vesničané ho nikdy nepřijali mezi sebe a také nikdy nepřijmou; ale ocenili ho jako dobrého dřiče. Respektovali ho. Práce splnila svůj účel, díky ní po tolika letech pohodlného městského života zeštíhlé a svaly se zpevnily. Získal i přátele, ale žádné blízké. Neměl nikoho, kdo by mu mohl bránit v odchodu.

Tady to byl tvrdý život, a přece by raději dělal dvakrát tolik a zůstal zde, než aby šel tam, kam musel jít, aby čelil tomu, čemu musel čelit. Při myšlence na střetnutí, které ho čekalo, sevřel pevně ruce v pěst a zase je rozevřel. Ale nebylo nikoho jiného, kdo by tam šel. Byl jediný.

Zpoždění si nemohl dovolit. Musel se dostat do Rumunska pokud možno co nejrychleji, a aby k cíli dorazil, bylo třeba zdolat 2 300 mil.

V zasutém koutku rozrušeného vědomí ho však strašila představa, že nedojede na místo včas. Možná už bude příliš pozdě... děsivá možnost, než aby o ní vůbec přemýšlel.

IV

Pevnost

Středa, 23. dubna

4.35 hod.

Woermann se probudil rozechvělý a zpocený ve stejný okamžik jako všichni ostatní v pevnosti. Nebylo to díky Grunstadtovu protáhlému a opakovanému kvílivému řevu, protože Woermann nemohl zvuk slyšet. Ale bylo to něco jiného, co ho, hrůzou těžce lapajícího po dechu, vytrhlo ze spánku... pocit, že se přihodilo něco hrozného.

Po počátečním zmatku vyskočil, natáhl na sebe blůzu a kalhoty a pustil se dolů ze schodů. Jakmile dorazil do přízemí, uviděl i ostatní muže, jak se trousí jeden po druhém ze svých pokojů na dvůr, plní nervózního napětí se tu shromažďují do skupin a mumlajíce naslouchají strašidelnému nelidskému řevu, který jako by přicházel odevšad. Tři z mužů poslal ke vstupní klenbě vedoucí na schody do sklepa. Právě v okamžiku, kdy sám stanul na vrcholu schodiště, dva z nich se znovu objevili, v obličejích křídově bílých, se rty pevně semknutými, a třáslí se po celém těle.

"Dole je mrtvý člověk!" vyrazil ze sebe jeden.

"Kdo je to?" vyštěkl Woermann, který se protlačil mezi oběma muži a chystal se seběhnout dolů.

"Myslím, že je to Lutz, ale nejsem si jist. Je bez hlavy!"

V hlavní chodbě ho čekal pohled na uniformované tělo mrtvolky. Leželo na břiše, z půlky zasypáno kamennou drtí. Bez hlavy. Ale hlava nebyla uříznuta, jako třeba po použití gilotiny, ani useknuta - byla odtržena, a zanechala na sobě pahýly cév, zkroucené obratle proklály svým zubatým ostrým koncem kůži na krku. Voják byl voják, a to bylo všechno, co mohl na první pohled říci. Druhý voják seděl vedle, své vyčerpání, prázdné oči upíral na díru ve zdi před sebou. Jak ho tak Woermann pozoroval, druhý voják se zachvěl a vydal hlasitý, dlouhý, kvílivý nářek, při němž Woermannovi naskočila na zátylku husí kůže.

"Co se tu stalo, vojín?" zeptal se Woermann, ale voják nereagoval. Woermann ho popadl za rameno a zatřásl s ním, ale v mužových očích se neobjevil ani náznak toho, že by vůbec přítomnost svého nadřízeného důstojníka vnímal.

Vypadalo to, jako by se stáhl celý do sebe a zablokoval se před okolním světem.

Ostatní muži se pomalu blížili chodbou, aby zjistili, co se stalo. Woermann si dodal odvahy, naklonil se nad zohavenou mrtvolou a začal prohledávat její kapsy. Náprsní taška obsahovala průkaz totožnosti znějící na jméno voják Hans Lutz. Mrtvé muže viděl už dřív, oběti války, ale tohle bylo něco jiného. Dělal se mu špatně, a to způsobem, jaký ještě nezažil. Mrtví na válečném poli byli většinou neznámí, bylo to neosobní; ale tohle... Tohle bylo strašné; nesmyslná, škaredá smrt, smrt z neznámého důvodu. A někde vzadu v mozku mu vyvstala otázka: Tak tohle se stane člověku, když poškodí kříž?

Oster dorazil s lampou. Když ji zapálili, Woermann, drže ji před sebou, vlezl rázně do rozštěpené díry ve zdi. Světlo se odráželo od holých stěn. Jeho dech vytvářel ve vzduchu bílý mlžný opar a ztrácel se kdesi za jeho zády. Bylo tu zima, mnohem chladněji, než by mělo být, a jakýsi zatuchlý zápach a ještě něco víc... zápach hniloby, který v něm vyvolával touhu se vrátit. Jenže nemohl, muži ho pozorovali.

Sledoval průvan studeného vzduchu až k jeho zdroji: obrovské, na obvodu roztržené díře v zemi. Kámen v podlaze se zřejmě uvolnil, když se zeď sesula. Tam dole byla jen černočerná tma. Woermann přidržel lampu nad otvorem. Kamenné schody, zasypané suti z propadlé podlahy, vedly kamsi dolů. Jeden kus kamene vypadal obzvláště nezvykle, byl kulatější než ostatní. Woermann k němu přiblížil lampu a v okamžiku, kdy uviděl, co to je, zaťal zuby, aby potlačil výkřik deroucí se mu z plic. Hlava vojína Hanse Lutze, s vyčerpáním očima a zakrvácenými ústy, se šklebila přímo do jeho obličej.

V

Bukurešť, Rumunsko

Středa, 23. dubna

4.55 hod.

Magdu nenapadlo, aby zpytovala své jednání, dokud neuslyšela hlas svého otce, který volal její jméno.

"Magdo!"

Vzhlédla a spatřila svou tvář v zrcadle nad prádelníkem. Vlasy měla rozpuštěné, vodopád hladkých, temně hnědých vlasů jí spadal na ramena a odsud stékal dál po zádech. Na tenhle obraz nebyla zvyklá. Obvykle měla vlasy pevně stažené pod šátkem, všechny kromě několika paličatých nepoddajných pramenů, i ty však měla bezpečně zastrčené pod látkou.

Na okamžik pocítila zmatek: Co bylo za den? A kolik hodin? Magda vrhla pohled na budík. Za pět minut pět. To přece

nebylo možné! Vzhůru už byla patnáct dvacet minut. Musel se v noci zastavit. A přece, když ho zvedla, uslyšela jemné tikání mechanismu. Zvláštní...

Dvěma rychlými kroky dosáhla okna na druhé straně prádelníku. Nakoukla za těžkou roletu a otevřel se jí pohled na temnou, tichou, dosud spící Bukurešť.

Poté stočila zrak dolů na sebe a uviděla, že je dosud oblečena do noční košile, té z modrého flanelu, u krku a na rukávech stažené, ale jinak volné, dlouhé až na zem. Pod měkkou, teplou, silnou látkou jí nestydatě vyčnívala ňadra, třebaže ne nějak velká, osvobozená od podprsenky, která je jinak po celé dny stahovala. Rychle je zakryla složenými pažemi.

Magda byla pro okolí záhadou. I přes své jemné, pravidelné rysy, hladkou, bledou pleť a velké hnědé oči zůstávala ve svých jednatřiceti letech neprovdána. Magda studentka, oddaná dcera, pečovatelka. Magda stará panna. A přece mnohá mladší a vdaná žena by záviděla těmto prsům jejich vzhled i tvar: svěží, nezkažená, nelíbaná, nedotýkaná jinou rukou než její vlastní. Magda nepociťovala touhu na svém stavu něco měnit.

Otcův hlas přerval její snění.

"Magdo! Co děláš?"

Vrhla pohled na napůl sbalené zavazadlo na posteli a hlavou jí prolétla spontánní odpověď: "Balím si nějaké teplé šaty, tati!"

Po krátké pauze otec dodal: "Pojď sem, ať tím hulákáním nevzbudím celý barák!"

Magda rychle tápala tmou na místo, kde ležel její otec. Nebylo to víc než pár kroků. Jejich přízemní byt ležící v úrovni ulice sestával ze čtyř místností - dvou sousedních ložnic, malinké kuchyně s kamny na dřevo a o něco prostornější přední místností, která sloužila jako předsíň, obývací, jídelna i pracovna zároveň. Bolestně postrádala jejich starý dům, ale před šesti měsíci se museli přestěhovat sem, a aby našetřili, prodali nábytek, který už nepotřebovali. Rodinný mezuzah připevnili na rám dveří zevnitř bytu, nikoli zvenku. Vzhledem k charakteru doby se to tak zdálo rozumnější. Jeden z otcových cikánských přátel vyřezal zvenku na dveře do malého kruhu patrin. Znamenalo to "přítel".

Maličká lampa na nočním stolku napravo od otcovy postele byla rozsvícená; nalevo stálo dřevěné kolečkové křeslo s vysokým opěradlem. A na posteli vmáčkнутý mezi bílé pokrývky jako zvadlá květina složená na stránkách památníku ležel její otec. Zvedl zkroucenou ruku, navlečenou jako vždy do bavlněné rukavice, a pokynul jí, načež sebou škubl bolestí, kterou mu tento jediný prostý pohyb způsobil. Magda se posadila vedle něho, vzala ho za ruku a začala mu masírovat prsty, skrývajíce svou vlastní bolest při pohledu na otce, jenž se den ze dne ztrácel a uvažal.

"Co to povídáš o balení?" zeptal se, upíraje na ni jasné oči v napjaté pobledlé sinálé tváři. Mžoural na ni. Jeho brýle ležely na nočním stolku a bez nich byl prakticky slepý. "Neřeklas mi, že odcházíš."

"Oba odcházíme," odpověděla s úsměvem.

"Kam?"

Magda cítila, jak jí v novém návalu zmatku úsměv slábne. Kam, kam vlastně jdou? Uvědomila si, že nemá odpověď, žádný pevný cíl, jen mlhavou představu zasněžených vrcholů hor a ledových vichrů.

"Do Alp, tati."

Otcovy rty se roztáhly do širokého úsměvu, který budil dojem, že jeho pergamenová pokožka, natažená tak pevně přes lícní kosti, popraská.

"Muselo se ti něco zdát, zlato. Nejdeme nikam. Já určitě nikam daleko cestovat nebudu - už nikdy. Byl to sen. Hezký sen, ale to je všechno. Zapomeň na něj a jdi si zase lehnout."

Magda se při zdrceném rezignovaném tónu otcova hlasu zamračila. Vždycky to byl takový bojovník. Jeho nemoc z něj vysála víc než jenom sílu. Ale teď nebyl čas na hádky. Pohladila ho po hřbetě ruky a natáhla se po šňůře od lampičky.

"Asi máš pravdu. Byl to jen sen." Políbila ho na čelo a zhasla světlo, zanechávající ho ve tmě.

Sotva se vrátila do svého pokoje, prohlížela si částečně sbalené zavazadlo, odpočívající na posteli. Samozřejmě že to byl sen, který jí vnukl myšlenku na odchod. Co jiného by to mohlo být? Jakákoli cesta nepřicházela v úvahu.

A přece se toho pocitu nemohla zbavit... takové nejisté matné přesvědčení, že půjdou někam na sever, a brzy. Sny přece nezanechávají takové určité dojmy. Proběhl jí zvláštní, nepříjemný pocit... jako by jí nějaké drobné studené prsty putovaly lehce po pokožce paží.

Tu jistotu, ono přesvědčení však nedokázala ze sebe setřást. A tak kufr zavřela a zastrčila pod postel, řemínky nechala rozepnuté a šaty uvnitř... teplé šaty... v téhle roční době bylo v Alpách dosud zima.

VI

Pevnost

Středa, 23. dubna

6.22 hod.

Teprve po dvou hodinách se mohl Woermann posadit s četařem Osterem v kantýně a dát si šálek kávy.

Vojín Grunstadt byl přenesen do pokoje a zanechán o samotě. Poté, co ho další dva vojíni vysvlékli a umyli, byl uložen pod pokrývky. Ještě než upadl do delíria, si totiž oděv pomočil a znečistil.

"Jediné, co si dokážu představit," řekl Oster, "je, že zeď se zřítíla a jeden z těch obrovských balvanů mu musel dopadnout na zátylek a utrhnout hlavu."

Woermann vycítil, že se Oster pokouší působit velmi klidně a racionálně, ale ve svém nitru byl stejně zmatený a šokovaný jako všichni ostatní.

"Předpokládám, že je to vysvětlení dobré jako kterékoli jiné, dokud nedojde k lékařské prohlídce. Ale to nám pořád ještě neříká, proč takhle skončil, ani to nevysvětluje Grunstadtův stav."

"Šok."

Woermann potřásl hlavou. "Ten člověk musel prožít něco strašného. Stát se svědkem nějaké hrůzy. Šok jako celá

odpověď mi nestačí. V tom musí být ještě něco jiného."

Sám si už sestavil rekonstrukci událostí z předešlé noci. Kamenný kvádr se svým zdevastovaným křížem ze zlata a stříbra, opasek kolem Lutzova kotníku, tunel do zdi... všechno tohle nasvědčovalo, že Lutz se do šachty vplazil v očekávání, že tam, na jejím konci, najde další zlato a stříbro. Ale všechno, co našel, byla ta malá, prázdná, uzavřená, slepá místnůstka bez východu... jako nějaká maličká vězeňská cela... anebo úkryt. Nenapadal ho žádný rozumný důvod, proč by tam vlastně vůbec nějaký prostor měl být.

"Odstraněním toho jednoho spodního kamene museli narušit rovnováhu celé zdi," prohodil Oster. "To způsobilo zřícení."

"O tom pochybuju," odvětil Woermann, usrkávaje kávu, jednak pro zahřátí, jednak pro povzbuzení. "Podlaha sklepa, ano: Byla oslabena a propadla se. Ale stěna..." Vzpomněl si, jakým způsobem byly kameny rozházeny po chodbě, jako by vyletěly do vzduchu následkem exploze. Nedokázal si to vysvětlit. Odložil šálek. Na vysvětlení si budou muset asi ještě počkat.

"Nuže, do práce." A zatímco Woermann zamířil do svých místností, Oster se šel radiotelefonicky spojit s obrannou jednotkou v Ploješti. Četař byl instruován, aby v případě nehody, třeba náhodného úmrtí, podal hlášení.

Když Woermann stál u zadního okna svého pokoje a shlížel dolů na dvůr dosud zahalený ve stínu, byla už obloha jasná. Pevnost se změnila. Něco na ní se zdálo nepříjemné. Včera nebyla ničím víc než starou kamennou stavbou. Ale dnes? Každý stín se zdál hlubší a tmavší než předtím a byl svým nepochopitelným způsobem zlověstný.

Vinu kladl neurčitěmu pocitu neklidu, prožívanému před rozbřeskem, a šoku ze smrti, která byla tak nablízku. A i když slunce konečně zdolalo vrcholky hor na vzdálené straně průsmyku, zahnilo stíny a ohřálo kamenné zdi pevnosti, Woermann měl pocit, že stejně nemůže světlo to zlo zapudit. Dokázalo ho jen na chvíli skrýt.

Ostatní muži cítili totéž. Věděl to. Ale jeho povinností bylo udržet jejich optimismus. Až Alexandru dnes ráno dorazí, pošle ho okamžitě zpátky pro řadu stavebního dříví. Je třeba vyrobit lůžka a stoly. Brzy pevnost zaplní ozdravující zvuky kladiv, jimiž silné ruce budou zatloukat pořádné hřeby do kvalitního dřeva. Přesl k oknu shlížejícímu na most. Ano, tamhle byl Alexandru a jeho dva chlapci. Všechno bude v pořádku.

Zvedl zrak a zahleděl se na malinkou vesničku, protnutou slunečními paprsky přelévajícími se přes vrcholky hor - její horní polovina byla ozářená, spodní ležela dosud ve stínu. A on si uvědomil, že bude muset namalovat vesnici právě tak, jak ji vidí teď. Ustoupil dozadu.

Vesnice zarámovaná monotónní šedivou zdí zářila jako šperk. Přesně tak by to bylo... vesnice viděná oknem ve zdi. Ty kontrasty se mu líbily. Měl potřebu rozložit si plátno a okamžitě začít. Nejlépe maloval, zažíval-li nějaký stres, a proto tehdy maloval nejraději, přestával vnímat současnost a ztrácel se v perspektivě a kompozici, světle a stínu, barvě a struktuře.

Zbytek dne uběhl rychle. Woermann dohlédl na uložení Lutzova těla v podsklepení. Tělo i uříznutá hlava byly odneseny dolů dírou v podlaze sklepa a na špinavé zemi přikryty prostěradlem. Teplota tady dole se blížila bodu mrazu. Nebylo tu stopy po červech a místo se zdálo nejvhodnější pro uložení mrtvol do doby, než budou do konce týdne vyřízeny veškeré formality pro odvoz těla do vlasti.

Za normálních okolností by se Woermann snažil podsklepení probádat - podzemní jeskyně se svými lesknoucími se stěnami a temnými zákoutími by se možná stala inspirací pro zajímavý obraz. Ale tentokrát ne. Přesvědčoval se, že je tady moc velká zima, že počká do léta a pak se uvidí. Ale nebyla to pravda. Co si v téhle jeskyni ho nutilo co nejrychleji odejít.

Jak den míjel, bylo zřejmé, že s Grunstadtem budou problémy. Neobjevil se žádný náznak zlepšení. Zůstal ležet vždy v takové poloze, do které ho upravili, a nepřestával upírat tupý pohled do prázdna. Každou chvíli se otrásl a zanařikal; případně spustil halasný povyk, který se mu dral až odněkud z hloubi plic. Znovu se znečistil. Bylo zřejmé, že v tomhle stavu, bez příjmu potravin či tekutin a bez odborné lékařské péče, nepřežije týden. Grunstadt, pokud se z toho nedostane, bude muset být odvezen spolu s ostatky Lutze.

Woermann bedlivě sledoval náladu mužů během dne a byl spokojen s účinkem fyzických úkolů, které jim uložil. I přes nedostatek spánku a Lutzovu smrt pracovali dobře. Všichni Lutze znali, všichni věděli, jaký to byl pletichář a intrikán a že jen málokdy nesl za své činy plný díl zodpovědnosti. Zdálo se být jen přirozené, že nakonec potkal osud, který ho zahubil.

Woermann si dal záležet, aby nezbýval čas na nářky a přemýšlení ani pro ty, kteří k podobnému chování inklinovali. Bylo třeba zřídit latríny, přivést z vesnice stavební dříví, vyrobit stoly a židle. Po večerním uklizení kantýny se našlo jen pár těch, co měli chuť na poslední cigaretu. Všichni do jednoho, kromě vojáků na stráži, se šli zavrtat do pokrývek.

Woermann rozvrhl stanoviště stráží tak, aby hlídka na dvoře měla pod dohledem i chodbu vedoucí ke Grunstadtovu pokoji. Vzhledem k jeho četným výkřikům a stenům neměl nikdo chuť strávit noc v jeho blízkosti do vzdálenosti sta stop, ale poněvadž Ottu měli muži vždycky celkem rádi, cítili povinnost dohlédnout na jeho bezpečnost.

Byla skoro půlnoc, když Woermann zjistil, že i přes zoufalé přání usnout zůstává bdělý. Spolu s nástupem tmy se dostavil i pocit, že mu tělo ztuhlo a odmítá se uvolnit. Nakonec se podvolil naléhavé potřebě zůstat vzhůru a rozhodl se obejít stanoviště hlídek, aby se přesvědčil, zda muži na stráži nespi.

Cesta ho zavedla až na chodbu ke Grunstadtovu pokoji a Woermann se rozhodl, že vojína navštíví. Pokusil se představit, co mohlo Grunstadta přivést do takového stavu. Nahlédl do dveří. V odlehlém koutě místnosti hořela malým plamenem petrolejová lampa. Vojín se zrovna nacházel v jedné z klidných fází šoku, rychle dýchal, potil se a kňoural. Kňučení bylo pravidelně doprovázeno protáhlým vytím. V okamžiku, kdy nastalo, nepřál si Woermann nic jiného, než být někde hodně daleko. Bylo denervující slyšet lidský hlas takto znít... hlas tak blízký a mysl tolik vzdálená.

Nacházel se právě na konci chodby a chystal se vykročit na dvůr, když to přišlo. Jenomže tenhle zvuk se vůbec nepodobal těm předešlým. Byl to úděsný pronikavý výkřik, jako by se Grunstadt náhle vzbudil a zjistil, že ho pohlcuje

ohně anebo probodává tisíce nožů - tentokrát se v hlase mísila agónie bolesti fyzické stejně jako duševní. A pak zničehonic křik ustal, asi jako když se uprostřed písničky vypne rádio.

Woermann na okamžik ztuhl, nervy i svaly mu vypověděly službu a odmítly reagovat na jeho povely; teprve s obrovským úsilím se přinutil k obratu a rozběhl se zpátky chodbou. Vrazil do místnosti. Byla tu zima, ještě chladněji než před minutou, a petrolejová lampa nesvítla. Zasaťal po zápalkách, aby ji znovu rozžehl, a pak se obrátil ke Grunstadtovi.

Byl mrtvý. Oči měl otevřené, bulvy vytřeštěné a obrácené ke stropu; ústa dokořán, rty vytažené nad zuby jako by ztuhly uprostřed výkřiku hrůzy. A krk - hrdlo měl doširoka roztržené. Všude po posteli cákance krve.

Woermann jednal impulsivně. Ještě než si uvědomil, co dělá, jeho ruka vytrhla z pouzdra luger a oči těkaly po místnosti ve snaze najít viníka. Ale nikoho neviděl. Vrhle se k úzkému okénku, protáhl jím hlavu a sjížděl pohledem zdi odshora dolů. Nebylo tu žádné lano, žádná známka, že by tudy někdo utekl. Vtáhl hlavu zpátky do místnosti a znovu se rozhlédl kolem. Nemožné! Nikdo nepřišel chodbou a nikdo neodešel oknem. A přece byl Grunstadt zavražděn.

Zvuk přibíhajících nohou přerval jeho další úvahy - hlídka uslyšela křik a vydala se zjistit, co se stalo. Dobře...

Woermann si musel přiznat, že byl vyděšen. Moc dlouho by už stejně v místnosti sám nevydržel.

+++

Úterý, 24. dubna

Poté, co Woermann dohlédl na uložení Grunstadtova těla vedle Lutze, postaral se, aby muži byli opět celý den zaměstnaní výrobou lůžek a stolů. Živil se vírou, že ve zdejší kraji řadí protiněmecký partyzánský odboj. Ale přesto zjistil, že se nedokáže podobným tvrzením přesvědčit; protože když k vraždě došlo, byl on na chodbě a věděl, že vrah žádným způsobem nemohl kolem něho proklouznout, aniž by ho uviděl - pokud ovšem neuměl létat anebo procházet zdi. Tak jaká se potom nabízela odpověď? Té noci vydal rozkaz k zdvojnásobení hlídek a další muži byli rozestavěni uvnitř i kolem pevnosti, aby zabezpečili ty, kteří odpočívali.

Za vytřvalého zvuku bušení kladiv nesoucího se ze dvora si Woermann ušetřil kus odpoledne a rozložil si jedno ze svých plátén. Začal malovat. Musel podniknout něco, aby ten děsivý výraz na Grunstadtově tváři vymazal z mysli; a soustředění na míchání barev, aby se jejich odstín blížil co nejvíce tomu na zdi jeho místnosti, mu pomáhalo. Okno se rozhodl umístit napravo od středu a téměř dvě hodiny pozdního odpoledne strávil laděním a zjemňováním barev na plátně, zanechávaje pouze bílé místo na vesnici viděnou oknem.

Tu noc spal. Po přerušeném spánku z první noci a bezesné druhé noci klesl znaveně do pokrývek.

+++

Vojin Rudy Schreck vykonával svou obchůzku obezřetně a pečlivě, s pohledem upřeným na Wehnera na druhém konci dvora. Zkraje večera se dva muži na takovou malou oblast zdáli trochu moc, ale jak tma houstla a snášela se na pevnost, uvědomil si Schreck, jak je rád, že má někoho nablízku. On i Wehner si vypracovali svůj systém: oba přejdou obvod dvora na vzdálenost jedné paže od zdi, potom se vrátí ve směru hodinových ručiček, vždy křížem proti sobě. Takhle byli sice od sebe pořád vzdáleni, ale zároveň měli lepší přehled.

Rudy Schreck se nebál o svůj život. Necítil se dobře, to ne, ale strach neměl. Byl bdělý, ostražitý; přes rameno měl přehozenou rychlopalnou zbraň, a co hlavní, uměl s ní skvěle zacházet - ať už kdokoli zabil minulou noc Ottu, proti němu nebude mít šanci. A přece si přál mít na nádvoří víc světla. Roztroušené žárovky po obvodu dvora, vydávající tu a tam nepatrné chomáčky světla, nemohly za nic na světě rozptýlit všezahalující stín. Zvláště dva vzdálené rohy v zadní části mu připadaly jako temné studnice tmy.

Noc byla studená. Aby byla situace ještě horší, objevila se mlha. Prosákla na dvůr zatarasenou bránou pevnosti a teď visela ve vzduchu, svírala ho ze všech stran a třísnila kovový povrch jeho přilby lesklými vlhkými kapkami. Schreck si protřel rukou oči. Většinou býval unaven. Unaven ze všeho, co se týkalo armády. Takhle si válku nepředstavoval. Když se do ní před dvěma lety vydal, bylo mu osmnáct a měl hlavu plnou snů, divokých představ, zvuků i vzteku, snil o velkých bitvách a ušlechtilých vítězstvích, o obrovských armádách střetávajících se na polích cti a slávy. Takhle to vždycky vypadalo v historických knihách. Ale skutečná válka tímhle stylem vůbec neprobíhala. Opravdová válka byla většinou vyčkávací. A čekání bylo obvykle špinavé, studené, nechutné a zoufale nudné. Rudy Schreck už měl války plné zuby. Chtěl být zpátky doma v Treyse. Žili tam jeho rodiče a děvče jménem Eva, které mu nepsalo už tak často jako dřív. Chtěl zpátky svůj vlastní život, život, v němž by neexistovaly žádné uniformy ani přehlídky, žádná cvičení, žádní poddůstojníci ani oficiři. A žádné hlídky.

Kráčel k zadnímu koutu dvora na severní straně. Stíny se tu zdály být ještě temnější než kdykoli předtím... mnohem temnější, než při poslední obchůzce. Jak se Schreck k tomu místu přibližoval, zpomalil. Je to hloupost, pomyslel si. Pouhý optický klam. Nic, čeho by se měl člověk bát.

A přece, nechťel tam jít. Chtěl se tomuhle zvláštnímu koutu vyhnout. Kamkoli jinam by šel, ale sem ne. Narovnal ramena a přinutil se vykročit. Byl to jen stín.

Byl přece dospělý muž, dost starý na to, aby se nebál tmy. Pokračoval v chůzi a udržuje vzdálenost paže od zdi, kráčel přímo před sebe do ztemnělého rohu - a pojednou byl ztracen. Obklopen studenou, černou tmou, jež ho obestoupila a vcucávala do svých útrob. Zprudka se otočil, aby se vrátil cestou, kterou přišel, ale místo ní našel jen další tmu. Jako by ostatní svět zmizel. Schreck strhl z ramene schmeisserovku a namířil, připraven vystřelit. Trásl se zimou, a přece mu po těle stékaly stružky potu. Snažil se přesvědčit, že to celé byl jen nějaký vtip, že Wehner nějakým způsobem zhasl všechna světla v okamžiku, kdy on vstoupil do stínu. Ale Schreckovy smysly tuto naději popíraly. Tma byla až příliš dokonalá, absolutní - tlačila se do očí a nahlodávala jeho odvalu.

Kdosi se blížil. Schreck ho neviděl ani neslyšel, ale někdo tam byl. Přicházel blíž.

"Wehnere?" zašeptal s nadějí, že jeho hlas nenese stopy hrůzy. "Jsi to ty, Wehnere?"

Ale nebyl to Wehner. Schreck si to vzápětí uvědomil. Byl to někdo - bylo to něco jiného. A najednou měl pocit, jako by

mu těžké lano omotalo kotníky. Cosi ho začalo vléct za nohy a v ten moment hrůzou vytřeštěný voják Rudy Schreck spustil zoufalý řev a střelil bezhlavě do prázdna, dokud ho tma celého nepohltila a neukončila jeho marný zápas.

+++

Woermann vytrhl ze spaní krátký kuckavý výstřel ze schmeisserovky. Skočil k oknu, aby zkontroloval dvůr. Jeden z vojáků ve službě běžel dozadu. A kde je druhý? Ztraceně! Postavil přece na stráž na dvoře dva muže! Právě se chystal otočit a seběhnout ze schodů, když vtom upoutalo jeho zrak něco na zdi. Bledá hrouda... vypadalo to skoro jako...

Bylo to tělo... obrácené... nahé tělo visící na provaze uvázaném pevně za jeho nohy. Dokonce i ze svého okna ve věži mohl vidět Woermann krev, která stékala mrtvole z krku na tvář. Jeden z jeho vojáků, plně vyzbrojený a na stráž, byl podříznut, stažen a pověšen jako králík v řeznickém kráme.

Strach, který předtím Woermannahloďoval, se teď změnil v ledové, nelítostné, těsné sevření.

Pátek, 25. dubna

Tři mrtví muži v podsklepení. Obranná jednotka v Ploješti byla informována i o posledním mrtvém, ale dosud od ní nedošla žádná zpráva.

Během dne bylo sice na dvoře rušno, ale práce se udělalo jen málo. Woermann se ten večer znovu rozhodl stráž zdvojnásobit. Zdálo se mu neuvěřitelné, že může partyzán překvapit ostražitěho ostříleného vojáka na stráž, ale koneckonců, i to se stává. Se dvěma vojáky by však k tomu nemělo dojít.

Odpoledne se vrátil ke svému plátnu a pocítil alespoň trochu úlevy od ponuré atmosféry, která se v pevnosti usadila. Na prázdnou šed' zdi začal přidávat skvrny stínů a pak se soustředil na okraje okna. Kříže se rozhodl vynechat, protože by odváděly pozornost od vesnice, která se měla stát centrem obrazu. Pracoval jako automat, svůj svět zúžil do tahu štětce na plátně, uzavřel se před hrůzou, která ho obklopovala.

Potichu se vkradla noc. Woermann byl dosud vzhůru a přešel k oknu, aby zkontroloval pohledem dvůr; neužitečný, ale nutkavý úkon, jako by tím, že zůstane vzhůru, mohl udržet ostatní naživu. Během jedné ze svých cest k oknu si všiml, že voják, držící na dvoře stráž, vykonává obchůzku sám. Raději než aby na něho volal dolů a způsobil rozruch, rozhodl se prošetřit situaci osobně.

"Kde je váš partner?" zeptal se strážného, sotva dorazil na dvůr.

Voják sebou škubnul, potom začal koktat: "Byl unaven, pane kapitáne. Nechal jsem ho, ať si odpočine."

Pocit nevolnosti sevřel Woermannovi žaludek. "Nařídil jsem, aby všechny hlídky chodily po dvou! Kde je?"

"V kabině prvního nákladáku, pane kapitáne."

Woermann kvapně přešel k zaparkovanému vozu a otevřel dveře dokořán. Voják uvnitř se ani nepohnul. Woermann ho popleskal po paži.

"Vstávat!"

Voják se začal k němu naklánět, nejprve pomalu, ale potom se jeho pád zrychlil, až se nakonec zhroutil do náruče svého velitele. Woermann ho zachytil, ale ve zlomku vteřiny ho s odporem téměř odhodil. V okamžiku, kdy se totiž vojákovi zvrátila hlava nazad, objevila se na jeho krku ohavná zející rána. Woermann spustil tělo na zem a pak odstoupil, svíraje křečovitě čelisti, aby potlačil výkřik strachu a hrůzy deroucí se mu z plic.

+++

Sobota, 26. dubna

Ráno poslal Woermann Alexandru a jeho syny pryč hned od brány. Ne že by je podezříval ze spoluviny na otřesných úmrtích, ale četař Oster ho varoval, že muži jsou nervózní, protože nedokážou zajistit bezpečí. Woermann si proto myslel, že bude nejlepší vyhnout se případnému ošklivému nedorozumění.

Brzo pochopil, že muži jsou nervóznější spíš kvůli něčemu jinému než bezpečnosti. V pozdním dopoledni vypukla na dvoře hádka. Jeden desátník se pokusil zneužít svého nadřazeného postavení nad vojínem a nutil ho vzdát se jeho obzvlášť památečného krucifixu. Když voják odmítl rozkaz splnit, vyvolalo to svár mezi oběma muži, který vyvrcholil v prudké hádce, do níž se postupně zapletl asi tucet dalších vojáků. Zdálo se, že po prvním úmrtí se hovor jen velmi málo točil kolem upírů; takové vysvětlení události bylo nakonec zesměšněno. Ale s každou další záhadnou smrtí tato myšlenka čím dál víc nabývala vrchu, až nakonec její stoupenci převýšili počtem odpůrců. Koneckonců, tohle bylo Rumunsko, Transylvánské Alpy.

Woermann věděl, že tento výmysl musí potlačit hned v zárodku. Shromáždil proto na dvoře všechny muže a půl hodiny k nim promlouval. Hovořil o jejich povinnosti německých vojáků, kteří musí zůstat za každou cenu stateční a čelit nebezpečí, musí zůstat vůči sobě čestní a nedopustit, aby strach obrátil jednoho proti druhému, protože jediné tohle by byla jistá cesta k záhubě.

"A konečně," řekl, když si všiml, jak se jeho posluchači stávají neukáznění, "musíte se zcela zbavit strachu z nadpřirozena. Tyhle události má na svědomí lidský faktor a my ho, anebo je, najdeme. Teď je naprosto jasné, že v pevnosti musí existovat spousta tajných východů, které umožňují vrahovi vstoupit i odejít, aniž by byl viděn. Zbytek dne strávíme hledáním těchto východů. A polovičku z vás pověřím dnes v noci hlídkováním. Tomuhle musíme jednou provždy učinit rázný konec!"

Zdálo se, že jeho slova záúčinkovala a pozvedla mužům náladu. Ve skutečnosti téměř přesvědčil i sám sebe.

Po zbytek dne se pak neustále pohyboval po pevnosti, povzbuzoval muže, pozoroval je, jak vyměřují podlahy i stěny ve snaze najít hluché prostory, jak proklepávají stěny, zda nevydávají duté zvuky. Ale nenašli nic. Osobně zběžně prohlédl jeskyni v podsklepení. Zdálo se, že vede až do nitra hory; prozatím se však rozhodl nechat ji tak. Na probádání nebyl čas a podle neporušeného nánosů špíny na podlaze se dalo usoudit, že tudy nikdo neprošel už celé věky. Přesto vydal rozkazy k rozmístění čtyř mužů na stráž ke vchodu do podsklepení, kdyby se tudy někdo, třebaže to bylo nepravděpodobné, pokusil vejít.

Teprve pozdě odpoledne se Woermannovi podařilo na hodinu tajně se uchýlit do svého soukromí, aby si načrtl obrysy vesnice. Byla to jediná úleva od rostoucího napětí, které na něho dopadalo ze všech stran. A zatímco pracoval s kreslicím uhlem, cítil, jak ho nevolnost začíná opouštět, jako by ji plátno z něho vysávalo. Zítřka ráno si bude muset udělat čas na domalování obrazu barvami, neboť si přál zachytit vesnici v její podobě za ranního rozbřesku. Jak tak slunce klesalo a slábnoucí světlo ho nutilo práce zanechat, cítil, že do sebe znovu začíná vstřebávat hrůzu a zlověstné předtuchy. Se sluncem nad hlavou byl schopen snadno uvěřit, že jeho muže vraždí člověk; historkám o upírech se mohl jen smát. Ale s rostoucí tmou se plíživý hlodavý strach vrátil znovu spolu se vzpomínkou na zakrvácené, zohavené, bezvládné, těžké tělo mrtvého vojína, které minulou noc držel v náručí.

Jedna bezpečná noc. Jedna noc bez smrti a snad se mu podaří mužstvo uklidnit. S polovičkou mužů hlídajících dnes v noci druhou polovinu by se mu mělo podařit zvrátit situaci, od zítřka začít získávat pevnou půdu pod nohama a nakonec zvítězit.

Jedna noc. Stačila by jedna jediná noc bez smrti.

+++

Neděle, 27. dubna

Ráno začalo tak, jak by nedělní rána měla začínat - bylo plné slunce a jasu. Woermann usnul na židli; vzbudil se až za rozednění, celý ztuhlý a rozbolavělý. Trvalo mu jen okamžik, než si uvědomil, že jeho noční spánek proběhl nerušeně, bez výkřiků hrůzy a výstřelů z pušky. Natáhl si holínky a spěchal na dvůr, aby se ujistil, že najde po ránu stejný počet živých vojáků jako včera večer. U jedné z hlídek se rychle přesvědčil: žádní mrtví nebyli hlášeni.

Woermann se cítil o deset let mladší. Dokázal to! Nakonec přece jen existoval způsob, jak nad tím zabijákem zvítězit. Ale oněch deset roků se k němu začalo opět jeden po druhém vkrádat, jakmile spatřil vyděšenou tvář vojína spěchajícího k němu přes dvůr.

"Pane kapitáne!" křičel ten blížící se muž. "S Franzem není něco v pořádku - myslím tím vojína Ghenta. Neprobouzí se."

Woermannovy údy náhle zeslábly, jako by z nich zničehonic vyprchala všechna síla. "Prohlédl sis ho?"

"Ne, pane kapitáne. Já - já -"

"Zaved' mě k němu."

Následoval vojína až do ubytoven v jižní zdi. Dotyčný voják ležel zabalený v pokrývce na nově stlučeném lůžku, obrácený zády ke dveřím.

"Franzi!" zvolal jeho spolubydlicí, sotva vstoupili. "Je tady pan kapitán!"

Ghent se ani nepohnul.

Bože, prosím tě, ať je nemocný nebo zemřel třeba na infarkt, přál si v myšlenkách Woermann, zatímco přistupoval k posteli. Ale nedovol, prosím tě, aby měl rozervané hrdlo. Cokoli, jen ne to.

"Vojíne Ghente!" oslovil jej. Žádná známka pohybu, dokonce ani nepatrné zvedání a klesání pokrývek zahalujících spícího muže. Obávaje se toho, co spatří, sklonil se Woermann nad lůžkem.

Cíp pokrývky měl Ghent přitáhnutý až k bradě. Woermann jej nestáhl. Nemusel. Skelný pohled, sinalá plet' a zasychající rudá skvrna prosakující látkou mu jasně napovídaly, co najde.

+++

"Muži jsou na pokraji paniky, pane kapitáne," oznámil četař Oster.

Woermann nanášel barvy na plátno krátkými, rychlými, zuřivými tahy štětce. Ranní světlo bylo právě takové, jaké na zobrazení vesnice potřeboval, a musel zachytit ten okamžik co nejvěrněji. Věděl, že ho Oster považuje za blázna, a možná že měl pravdu. I přes okolní masakr se mu malování stalo posedlostí.

"Nemám jim to za zlé. Předpokládám, že dostali chuť vydat se do vesnice a zastřelit pár zdejších vesničanů. Ale nebudou -"

"Promiňte, pane kapitáne, ale tohle je zrovna nenapadlo."

Woermannova ruka se štětcem poklesla. "Ne? Tak potom tedy co?"

"Mají za to, že zavraždění muži nekrváceli tolik, jak by měli. A taky si myslí, že Lutzova smrt nebyla nehoda..., že byl zavražděn stejně jako ostatní."

"Nekrváceli...? Jistě, chápu. Zase ty povídačky o upírech."

Oster přikývl. "No jo, pane kapitáne. A taky si myslí, že Lutz ho vypustil, když otevřel onu šachtu v hluchém prostoru ve sklepě."

"Náhodou s váma nesouhlasím," odvětil Woermann, skrýváje svůj výraz tím, že se otočil zpět k obrazu. Musel působit klidně, být pro své muže oporou. Musel se co nejvíc držet reality a přirozená. "Náhodou si myslím, že Lutz byl zabit padajícím kamenem. Náhodou si myslím, že ty čtyři následující vraždy neměly s Lutzem nic společného. A náhodou si myslím, že krváceli - docela normálně. Tady v okolí neexistuje nic, co by vysávalo něčí krev, četaři!"

"Ale ta jejich hrdla..."

Woermann se zarazil. Ano, hrdla. Nebyla podříznuta - nebyl použit žádný nůž ani škrticí struna. Byla doširoka roztržena. Divoce. Ale jak? Čím? Zuby?

"Ať je vrah kdokoli, snaží se nás vyděsit. A přesně to se mu daří. Takže my uděláme následující. Dneska v noci postavím na stráž všechny muže, všechny včetně mě. A budou se pohybovat ve dvojicích. Budeme mít pevnost tak hustě obsáncovanou, že tudy bez povšimnutí neproklouzne ani myš!"

"Ale tohle nemůžeme provádět každou noc, pane kapitáne!"

"Ne, ale můžeme to udělat dnešní noci, a zítřejší taky, bude-li to nezbytné. A pak ho chytíme, ať je to kdokoli."

Oster se rozzářil. "Ano, pane kapitáne."

"Povězte mi něco, četaři," řekl Woermann, když Oster zasalutoval a obrátil se k odchodu.

"Prosím?"

"Měl jste nějakou noční mûru od doby, co jsme se nastěhovali do pevnosti?"

Mladší muž svařil čelo. "Ne, pane kapitáne. Nemůžu říct, že bych měl."

"Zmíňoval se někdo z mužů o něčem takovém?"

"Nikdo. Vy máte noční mûry, pane kapitáne?"

"Ne." Woermann zavrtěl hlavou způsobem, který Osterovi naznačil, že s ním prozatím skončil. Žádné noční mûry, pomyslel si. Zato dny se staly zlým snem.

"Zatelegrafuju teď do Ploješti," oznámil Oster ve dveřích. Woermann se ptal sám sebe, zda-li pátá smrt ploješťskou jednotku konečně vyburcuje. Oster podával hlášení o smrti každý den, ale dosud nepřišla žádná odpověď. Žádná nabídka pomoci, žádný rozkaz pevnost opustit. Očividně jim bylo docela fuk, co se tu děje, hlavně, že měl někdo průsmyk pod dohledem. Woermann se bude muset brzy rozhodnout, jak s mrtvými těly naloží. Ale zoufale si přál, aby ještě předtím, než je transportují, prožil jednu noc bez smrti. Alespoň jednu. Vrátil se zpět ke svému obrazu, ale zjistil, že se světlo mezitím změnilo. Vyčistil štětce. Třebaže vážně nedoufal, že by dnes v noci mohli vraha dopadnout, přece se přesvědčoval, že by tím přispěli k důležitému, významnému obratu. Zůstanou-li na stráži všichni a budou rozdělení do dvojic, pak možná všichni přežijí. S morálkou vojska by to udělalo zázraky. A pak, právě když uklízel tuby s barvami do kufříku, napadla ho šílená myšlenka: co když je vrahem někdo z jeho vlastních mužů?

+++

Pondělí, 28. dubna

Půlnoc přišla a odešla a vše probíhalo zatím hladce a bez problémů. Četař Oster vytvořil uprostřed dvora kontrolní stanoviště, a jak bylo zjištěno, dosud ani jediný muž nescházel. Další světla umístěná na dvoře a na vrcholu věže vrhala sice dlouhé stíny, ale přesto pozvedla náladu vojáků. Udržení všech mužů vzhůru po celou noc bylo sice drastické opatření, ale zdálo se, že zabralo.

Woermann se vyklonil z jednoho ze svých oken vedoucích dolů na dvůr. Mohl odsud vidět Ostera sedícího u stolu, viděl i muže procházející se ve dvojicích podél obvodu i na vrcholu zdi. Nad zaparkovanými automobily se vznášel dým bafajících generátorů. Další bodové reflektory směřovaly na drsný povrch horské stěny tvořící zadní zeď pevnosti, aby tak bylo znemožněno komukoli dostat se sem shora. Muži na baštách dávali bedlivý pozor na vnější zdi, aby je nikdo nepřelezl. Přední brány byly zamčené a vstup do podsklepení hlídala zase další stráž.

Pevnost byla bezpečná.

Jak tam tak stál, uvědomil si Woermann, že je v celé té dokonale fungující struktuře jediný člověk, který je sám a bez ochrany. To ho přimělo k úvaze, zda by neměl nahlédnout do stinných koutů pokoje za svými zády. Ale to už bylo riziko, které jako důstojník musel podstoupit.

S hlavou vystrčenou ze šterbinovitého okna pohlédl dolů a všiml si prohlubujícího se stínu v místě, kde jižní zeď navazovala na věž. Zaostřil zrak a uviděl, že žárovka pohasínala a pohasínala, až nakonec docela zhasla. Ze všeho nejdřív ho napadlo, že došlo k poruše na vedení, ale tuto myšlenku zahnal v okamžiku, když uviděl, že všechny ostatní žárovky dosud září. Tak tedy vadná žárovka. To je všechno. Ale jakým divným způsobem ta žárovka odcházela. Obvykle zazáří modrobílým světlem a teprve pak praskne. Tahle jako by jen slábla.

Jeden z hlídkujících mužů na jižní zdi si tohoto jevu všiml taky a vydal se proto situaci obhlédnout. Woermann byl v pokušení zavolat na něho dolů, aby si vzal s sebou partnera, ale nakonec nápad zavrhl. Druhý muž stál zřetelně v dohledu. Tam dole to byl přece slepý kout. Žádné reálné nebezpečí nehrozilo.

Sledoval vojáka dál, dokud mu nezmizel ve tmě - v obzvlášť husté tmě. Snad po patnácti sekundách odvrátil

Woermann zrak, ale pak přitáhl jeho pozornost dušený klokotavý zvuk zezdola, následovaný brinknutím dřeva a kovu o kámen - padající zbraň.

Při tom zvuku Woermann nadskočil, a jak hleděl dolů, cítil, že mu dlaně začínají klouzat po kamenné okenní římse. A přece pořád ještě ve ztemnělém stínu nic neviděl.

Druhý voják, kolega toho prvního, musel zvuk uslyšet taky, protože se pustil tím směrem, aby zjistil, co se děje.

Woermann uviděl, jak se ve stínu rozzářila tlumeně červeným světlem jakási jiskra. A jak světlo pomalu získávalo na intenzitě, uvědomil si, že je to rozzihající se žárovka. A pak uviděl prvního vojáka. Ležel na zádech s rukama v bok, nohy zkroutené pod sebou a krk - krvavá troska. Nevidomé oči civěly vzhůru k Woermannovi, jako by ho chtěly obvinít. V tom koutě nic nebylo, ani nikdo nebyl.

A zatímco druhý voják začal křičet o pomoc, Woermann se stáhl zpět do místnosti a opřel se o zeď, polykaje zvratky stoupající mu ze žaludku do úst. Nemohl se pohnout, nemohl promluvit. Můj bože, můj bože!

Překlopýtal ke stolu, před pouhými dvěma dny vyrobenému pouze pro něho, a popadl tužku. Musel své muže odsud dostat - ven z pevnosti, pryč z průsmyku Dinu, bude-li to třeba. Proti tomu, čeho byl právě svědkem, neexistovala obrana. A s Ploještí se už kontaktovat nebude. Tahle zpráva poputuje od něj přímo na vrchní velitelství.

Ale co jim má říct? Zíral na výsměšné kříže, hledaje inspiraci, ale žádná nepřicházela. Jak má vrchní velitelství upozornit, a přitom nevypadat jako blázen? Jak jim má sdělit, že on a jeho muži musí opustit pevnost, protože je ohrožuje něco ďábelského, zlověstného, něco zcela imunního proti německé vojenské síle.

Začal načrtávat věty, ale v okamžiku, kdy vymyslel novou, lepší, každou předcházející zase přeškrtnal. Nenáviděl myšlenku, že by se měl vzdát, ale strávit tady ještě noc znamenalo vydat se všanc dalšímu nebezpečí. Muži teď budou téměř nezvládnutelní. A při současném průměru úmrtí by se mohlo stát, že pokud tu ještě nějaký čas setrvají, stane se velitelem bez mužstva.

Velitelem... při tom slově se mu ústa zkrivila v sardonickém úšklebku. On už dávno přestal být v pevnosti rozhodujícím činitelem. Tuhle pevnost od něho převzalo něco tajemného a děsivého.

VII

Dardanely,

Pondělí, 28. dubna
2.44 hod.

Už byli v půli průlivu, když ucítil převozníkův pohyb. Nebyla to lehká cesta. Rudovlasý muž proplul ve tmě Gibraltarem až do Marbelly, kde si najal třicet stop dlouhý motorový člun, který teď pod ním vibroval. Byl aerodynamický a nízký, se dvěma obrovskými motory.

Jeho vlastník nebyl žádný nezkušený zelenáč. Rudovlasý muž okamžitě poznal, že před ním stojí pašerák.

Majitel se divoce handrkoval o cenu, dokud nezjistil, že má být zapláceno ve zlatých amerických dvacetidolarech: polovinu dostane při odjezdu, zbytek po bezpečném přistání u severního pobřeží Marmarského moře. V případě cesty přes celé Středozemní moře trval majitel na najmutí posádky. Rudovlasý muž nesouhlasil; on sám prý bude jako posádka stačit.

Pluli nepřetržitě už šest dní, každý z nich se střídal u kormidla po osmi hodinách bez přerušení, potom dalších osm hodin odpočívali, udržující loď v rychlosti dvaceti uzlů po celých čtyřiašest hodin. Zastavovali jen v odlehlých zátokách, které, jak se zdálo, majitel velmi dobře znal, a pak kvůli doplnění paliva. Všechny výdaje platil rudovlasý muž. A teď, znepokojen poklesem rychlosti, čekal, že Carlos, majitel, přijde za ním a pokusí se ho zabít. Carlos ho nespouštěl z očí od chvíle, kdy vypluli z Marbelly, ale dosud k činu nedostal příhodnou šanci. Teď, ke konci cesty, zbývala Carlosovi už jen poslední noc na to, aby se zmocnil opasku s penězi. Rudovlasý muž věděl, že přesně o tohle Carlosovi jde. Cítil, jak se o něho Carlos několikrát otřel, aby se ujistil, že podivný cestující má opasek dosud u sebe. Carlos věděl, že je v něm zlato, a podle objemu bylo zřejmé, že je ho hodně. Zdálo se, že jej taky šíří zvědavost ohledně dlouhého, plochého pouzdra, které měl pasažér neustále na očích.

Bylo to ostudné. Carlos mu byl po šest dní dobrým společníkem. A byl také dobrým námořníkem. Trochu moc pil, ještě o něco víc jedl a očividně se hodně dlouho nekoupal. Rudovlasý muž v duchu pokrčil rameny. Co mohl dělat? Ve svém životě se cítil už hůř. Mnohem hůř.

Dveře na zadní palubu se otevřely a vpustily dovnitř závan studeného vzduchu; ještě než je za sebou Carlos zavřel, objevila se na okamžik jeho postava, ozářená světlem hvězd.

Moc špatné, pomyslel si rudovlasý muž, sotva uslyšel slabý škrabavý zvuk ocele vytahované z koženého pouzdra. Dobrá cesta se blížila ke smutnému konci. Carlos tak zručně a zkušeně proplul kolem Sardinie, hnal si to přes jasné, dojemně modré vody mezi severním výběžkem Tuniska a jižní Sicílie, potom severně od Kréty a dál vzhůru přes Kyklady do Egejského moře. Momentálně se právě proplétali Dardanelami, úzkým kanálem spojujícím Egejské moře s Marmarským.

Moc špatné.

Spatřil světlo, které vrhla čepel, zvednutá nad jeho hrud'. Jeho levá ruka prudce vystřelila a sevřela vražedné zápěstí ještě dřív, než mohl nůž dopadnout; pravá ruka se zmocnila Carlosovy druhé ruky.

"Proč, Carlosi?"

"Dej mi to zlato!" Slova vyštěkl.

"Třeba bych ti dal víc, kdybys mě požádal. Proč mě chceš zabít?"

Carlos, odhaduje sílu rukou, které ho držely, se pokusil o jiný tah. "Jen jsem chtěl odříznout opasek. Neměl jsem v úmyslu tě zranit."

"Opasek mám kolem pasu. Ale nůž mi mřít na prsa."

"Je tady tma."

"Ne zase taková. Ale dobrá..." Uvolnil sevření na jeho zápěstích. "O kolik chceš víc?"

Carlos vytrhl volnou rukou nůž, rozmáchl se a zavrčel: "Všechno!"

Ještě než však čepel mohla dopadnout, chytil ho rudovlasý muž znovu za zápěstí. "Tos neměl dělat, Carlosi!"

S pevnou, neúprosnou rozvahou začal otáčet ruku s nožem proti vrahově vlastní hrudi. Klouby a vazy se lámaly a praskaly v protestu proti jejich napínání do nejzazší krajnosti. Carlos sténal strachem i bolestí, a jak se mu šlachy trhaly, praskání bylo nahrazeno bolestivým chrupáním lámajících se kostí. Špička nože teď mřítla přímo na levou stranu jeho hrudníku.

"Ne! Prosim tě... ne!"

"Dal jsem ti šanci, Carlosi." Jeho vlastní hlas mu v uších zněl tvrdě, bezbarvě a cize. "Nevyužils ji."

Následoval řev, který zničehonic ustal, v okamžiku, kdy Carlosova pěst narazila do jeho vlastních žeber a čepel proklála srdce. Jeho tělo ochablo. Rudovlasý muž ho nechal sesout se na podlahu.

Ještě chvíli zůstal muž ležet a naslouchal tlukotu svého vlastního srdce. Pokusil se cítit výčitky svědomí, ale žádné neměl. Už to bylo hodně dlouho, co někoho zabil. Měl by něco cítit. Nic. Carlos byl chladnokrevný zabiják. Jednal tak, jak jednat musel. Na výčitky svědomí nezbýval čas, zůstávala jen zoufalá, naléhavá potřeba dostat se do Rumunska. Zvedl se, sebral dlouhý, plochý kufřík, vykročil dveřmi na zadní palubu a ujal se kormidla. Motory běžely naprázdno. Pustil je na plné obrátky.

Dardanely. Tudy projížděl už dřív, ale nikdy za války a nikdy za tmy a v plné rychlosti. Voda zalitá světlem hvězd tvořila před ním ohromnou šedivou plochu, pobřeží tmavé skvrny napravo i nalevo. Nacházel se v jedné z nejužších částí průlivu, který se zužoval až na šířku jedné míle. Ten dokonce ani na nejširších místech nepřesáhl čtyři míle. Cestoval podle kompasu a instinktu, bez světla, zahalen tmou.

Neměl žádné povolení, že může do těchto vod vplout. Rádio hlásilo, že Řecko padlo; mohla to být pravda i nemusela. Teď byli třeba v Dardanelách Němci, nebo taky Britové či Rusi. Musel se vyhnout všem. Tahle cesta nebyla plánovaná; neměl žádné doklady, aby svou zdejší přítomnost vysvětlil. A čas hrál proti němu. Potřeboval navíc každý uzl, který mohl z motorů vyrazit.

Jakmile se dostane na širší Marmarské moře, které se rozkládalo asi dvacet mil před ním, bude mít na manévrování víc

místa a pojede, dokud mu palivo vystačí. Až začne docházet, vysadí člun na pobřeží a vydá se přes pevninu k Černému moři. Bude ho to stát drahocenný čas, ale nebylo vyhnutí. I kdyby palivo měl, nemohl by riskovat průjezd Bosporem. Tady budou Rusové nahuštěni jako mouchy na zdechlině. Přidal plyn, aby zjistil, zda jsou motory schopny dostat ze sebe ještě víc. Nebyly. Prál si mít křídla.

VIII

Bukurešť, Rumunsko

Pondělí, 28. dubna

9.50 hod.

Magda držela mandolínu zkušeně a lehce, trsátko v pravé ruce rychle knitalo, prsty levé ruky putovaly nahoru a dolů po krku nástroje, přeskakovaly ze struny na strunu, z pražce na pražec. Její oči se upíraly soustředěně na list s ručně psanými notami: byla to jedna z nejhezčích cikánských melodií, které kdysi zaznamenala na papír.

Seděla ve vesele vymalované maringotce na periférii Bukurešti. Vnitřek vozu byl stísněný, obytný prostor ještě víc zmenšený příhrádkami plnými exotických rostlin a koření, zabudovanými po obvodu všech stěn, polštáři jásavých barev nacpaných do všech koutů, lampami a pletenci česneku, visícími z nízkého stropu. Nohy, o které opírala mandolínu, měla překřížené, ale i tehdy jí šedivá vlněná sukně stěží odhalovala kotníky. Tlustý šedivý svetr vepředu zapnutý na knoflíky zakrýval jednoduchou bílou blůzku. Potrhaný šátek skrýval hnědou hřívu jejích vlasů. Ale ani monotónní šed' oblečení nemohla vzít lesk jejím očím, ani ubrat barvu jejím tvářím.

Magda se nechala hudbou unést. Ta ji alespoň na chvíli odváděla pryč, pryč ze světa, který se pro ni s každým novým dnem stával víc a víc nepřátelský. Byli tam ti, kteří nenáviděli Židy. Okradli jejího otce o místo na univerzitě, je dva vyhnali z jejich rodného domu, sebrali jí jejího krále - ne že by si král Carol někdy zasloužil její loajálnost, ale přece byl to král - a nahradili ho generálem Antonescuem a Železnou gardou. Ale nikdo ji nemohl vzít její hudbu.

"Je to správně?" zeptala se, když poslední tón odezněl a uvnitř vozu se znovu rozhostilo ticho.

Stará žena sedící na druhé straně malého kulatého dubového stolu se usmála a tmavá kůže kolem jejích černých cikánských očí se stáhla do drobných varhánků.

"Skoro. Ale ten prostředek zní takhle," zazpívala několik tónů.

Pak položila na stůl dobře zamíchaný balíček karet s károvaným rubem a vzala do ruky dřevěné naiou. Když vkládala dýmku mezi rty, vypadala jako seschlý bůh Pan. Začala kouřit. Magda pokračovala ve hraní, dokud ji vlastní noty neomrzely, a potom změnila melodii.

"Myslím, že to stačí," řekla a s malým pocitem uspokojení si shromáždila papíry na hromádku. "Mockrát ti děkuju, Josefo."

Stará žena k ní natáhla ruku. "Ukaž, ať se podívám."

Magda jí podala list a pozorovala, jak pohled staré ženy putuje po stránce sem a tam. Josefa byla phurui dai, vědma tohoto zvláštního cikánského kmene. Tatínek jí často vyprávěl, jak byla kdysi nádherná; ale plet' měla teď větrem ošlehanou, havraní vlasy hustě protkané stříbrem, tělo se jí scvrklo. A přece měla dosud bystrý rozum.

"Tak tohle je moje píseň." Josefa noty neznala.

"Ano. Na věky uchovaná."

Stará žena jí podala papír zpátky. "Ale já to nebudu hrát takhle pořád. Takhle to chci hrát teď. Příští měsíc se třeba rozhodnu něco změnit. Už jsem to za ty roky změnila mockrát."

Magda přikývla, zatímco ukládala list s písní spolu s ostatními notami do desek. Že cikánská hudba je především improvizovaná, to věděla ještě dřív, než začala se svou sbírkou. Koneckonců se to dalo čekat - celý cikánský život byl improvizovaný, maringotky byly jejich jediný domov, neměli žádný psaný jazyk, vůbec nic, co by je k něčemu připoutalo. Možná právě to ji přivedlo k myšlence pokusit se zachytit něco z jejich vitality, spoutat to a uvěznit do partitury, aby to zůstalo uchováno navždy.

"Prozatím to stačí," odpověděla Magda. "Třeba se za rok podívám, co jsi přidala."

"Do té doby kniha nevyjde?"

Magda pocítila bodavou bolest. "Obávám se, že ne."

"Proč ne?"

Magda se úmyslně zaměstnávala ukládáním mandolíny, jen aby nemusela odpovědět, ale nebyla schopna se otázce šikovně vyhnout. "Musím najít někde nového vydavatele."

"A co se stalo tomu starému?"

Magda urputně zarývala pohled do země. Byla zmatená. Když se dozvěděla, že ji její vydavatel podvedl, prožila jeden z nejbolestivějších okamžiků svého dosavadního života.

"Rozmysl si to. Řekl, že teď není vhodná doba na příručku o rumunské cikánské hudbě."

"Zvláště od Židovky," dodala Josefa.

Magda se na ni ostře podívala, potom znovu sklopila zrak. Byla to pravda. "Snad." Cítila, jak se jí slova v hrdle zadrhla. O tomhle mluvit nechtěla. "Jak jde obchod?"

"Hrozně." Josefa pokrčila rameny, odložila naiou a uchopila znovu balíček tarokových karet. Oblečena byla do roztodivných, vzájemně si neladících volných šatů, typických pro Cikány: květované blůzy, proužkové sukně, pestrobarevného šátku. Ohromující škála barev a vzorů. Její prsty, jakoby nadané svou vlastní vůlí, začaly balíček míchat. "Už mi zůstalo jen pár starých zákazníků. Od té doby, co jsem musela sundat nápis, žádný nový kšeft."

Magda si toho všimla už ráno, když se blížila k vozu. Nápis nad zadním vchodem, který zněl "Doamna Josefa: věští budoucnost" byl pryč, stejně jako obrázek dlaně v levém okně a kabalistický symbol v pravém. Doslechla se, že všem cikánským tlupám bylo Železnou gardou nařízeno zůstat na místě a "neprovádět žádné podvody" na občanech.

"Takže vy Cikáni jste taky v nemilosti?"

"My Rómové jsme vždycky v nemilosti, bez ohledu na čas i místo. Jsme na to zvyklí. Ale vy Židi..." Mlaskla a potřásla hlavou. "Doslýcháme se věci... hrozné věci z Polska."

"My taky," odvětila Magda a potlačila chvění. "Ale i my už jsme na nemilost zvyklí." Alespoň někteří z nás. Ona sama ne. Nikdy by si na ni nezvykla.

"Bojím se, že se budou dít horší věci," dodala Josefa.

"Rómové na tom nebudou asi o moc líp." Magda si uvědomila, jak je uštěpačná a nepřátelská, ale nemohla si pomoci. Svět se stal místem strachu a její jedinou obranou před budoucností bylo její odmítnutí. Věci, které slyšela, nemohly být pravdivé, ani pokud jde o Židy, ani o tom, co se děje Cikánům na venkově - povídačky o zátazích Železné gardy, násilné sterilizaci a otročké práci. Musela je stvořit bujná fantazie, ty děsivé historky. A přece, se všemi těmi hroznými věcmi, které se kolem skutečně děly...

"Nemám strach," zavrtěla Josefa hlavou. "Rozřežeš Cikána na deset kusů a nezabiješ ho; uděláš z něj akorát deset dalších Cikánů."

Magda si byla docela jista, že za podobných okolností by zůstal akorát jeden mrtvý Žid. Znovu se pokusila změnit předmět hovoru.

"To jsou taroky?" Věděla naprosto přesně, že ano.

Josefa přikývla. "Chceš znát svůj osud?"

"Ne. Raději v tyhle věci nevěřím."

"Abych byla upřímná, já v ně často taky nevěřím. Většinou karty neřeknou nic, protože ani nemají co říct. A tak improvizujeme, stejně jako to děláme v muzice. A co je na tom špatného? Nedělám hokkane baro: jenom povídám gadžé dívkám, že brzy najdou báječného muže, a gadžé mužům, že jejich obchodní spekulace ponesou brzy své ovoce. Nic špatného."

"A žádný osud."

Josefa zvedla svá úzká ramena. "Ale někdy ho taroky ukážou. Tak proč to nezkusit?"

"Ne. Díky, ale ne." Nechtěla znát svou budoucnost. Tušila, že může být jediné zlé.

"Prosím. Jako dárek ode mne."

Magda váhala. Nechtěla Josefu urazit. Ale cožpak neřekla právě ta stará žena, že karty obvykle nic neřeknou? Třeba si kvůli ní vymyslí pěknou historku.

"Nojo, tak dobrá."

Josefa natáhla balíček karet přes stůl. "Sejmi."

Magda oddělila horní půlku a odložila ji. Josefa ji zasunula pod zbytek balíčku a začala rozdávat. Zatímco její hbité ruce pracovaly, hovořila.

"Jak se vede tvému otci?"

"Bohužel ne moc dobře. Stěží se už dokáže postavit."

"To je nepříjemné. Často nenajdeš gadžé, který umí rokker. Ani Yoskův medvěd mu na revmatismus nepomohl?"

Magda zavrtěla hlavou. "Ne. Nemá totiž jenom revmatismus. Je to mnohem horší." Její otec už vyzkoušel všechno, jen aby zastavil postupující kroucení a deformování svých údů, dokonce to došlo až tak daleko, že dovolil vnukovi Josefy, aby nechal cvičeného medvěda procházet se mu po zádech, což je tradiční cikánská terapie, která se nakonec ukázala být stejně neúčinná jako všechny nejposlednější "zázraky" moderního lékařství.

"Dobrý člověk," řekla Josefa a mlaskla. "Je škoda, že člověk, který o své zemi tolik ví, musí... nemůže... ji už dál vídat." Zamračila se a hlas jí selhal.

"Co se děje?" zeptala se Magda. Josefin ustaraný výraz, jak tak shlížela dolů na karty rozložené na stole, Magdu znepokojil. "Je ti dobře?"

"Hmm? Ach, to ano. Je mi výborně. Ale ty karty...."

"Něco špatného?" Magda odmítla uvěřit, že by karty mohly věstít budoucnost o něco víc než třeba vnitřnosti mrtvého ptáka; a přece v okolí žaludku cítila určité napětí, tlak, nedočkavé očekávání, předtuchu.

"Tady, v tomhle místě se dělí. Nikdy jsem nic podobného neviděla. Neutrální karty jsou rozptýlené, ale karty, které lze vykládat jako dobré, leží napravo -" a mávla rukou nad dotyčným místem - "a špatné nebo dokonce zlé karty jsou zase všechny nalevo. Divné."

"Co to znamená?"

"Nevím. Zeptám se Yosky." Zavolala přes rameno vnukovo jméno, pak se obrátila zpět k Magdě. "Yoska to umí s taroky perfektně. Pozoroval mě už jako malý kluk."

V předních dveřích maringotky se objevil snědý mladý muž ve věku kolem pětadvaceti let, s křehkým úsměvem a svalnatým tělem, kývl hlavou na Magdu a upřel na ni své černé oči. Magda odvrátila zrak, cítil se v tu chvíli i přes své tlusté oblečení jako nahý. Byl mladší než ona, ale to ho nijak neodrazovalo. Své touhy jí dal najevo v minulosti už nespočetněkrát. Odmítala ho.

Podíval se dolů na stůl, kam babička ukazovala. A zatímco karty studoval, objevily se mu na hladkém čele hluboké vrásky. Dlouho mlčel, teprve potom se rozhodl. "Zamíchat, sejmut a znovu rozložit," řekl.

Josefa přikývla na souhlas a proces se opakoval. Tentokrát bez mluvení. I přes svou předpojatost si Magda uvědomila, jak se nervózně předklání a pozoruje karty, pokládané na stůl jedna vedle druhé. O věštění nevěděla vůbec nic a musela se spolehnout výhradně na výklad své hostitelky a jejího vnuka. Když zvedla zrak a pohlédla do jejich tváří, věděla, že něco není v pořádku. "Co myslíš, Yosko?" prohodila tiše stará žena. "Nevím... takové soustředění dobra a zla... a tak jasná hranice mezi nimi."

Magda polkla. V ústech měla sucho. "Chcete tím říct, že vyšlo totéž? Dvakrát za sebou?"

"Ano," přitakala Josefa. "Až na to, že strany se obrátily. Dobro je teď na levé a zlo na pravé." Vzhledla., "To by mohlo znamenat, že máš na výběr. Osudový výběr." Magdina rostoucí nevolnost náhle přerostla ve zlost. Hráli s ní nějakou divnou hru. Odmítla nechat ze sebe dělat blázný. "Myslím, že radši půjdu." Popadla desky a pouzdro s mandolinou a vstala. "Nejsem žádná naivní gadžé holka, z které si můžete tropit žerty."

"Ne! Prosim, ještě jednou!" Stará Cikánka k ní vztáhla ruku.

"Je mi líto, ale já vážně musím jít." Vrhla se k zadním dveřím maringotky, uvědomujíc si, že se nezachovala k Josefě fěr, ale to ji v tu chvíli vůbec nezajímalo. Ty groteskní karty se svými podivnými figurami a vyděšený zmatený výraz na tvářích obou Cikánů ji plnily zoufalou a naléhavou touhou být z maringotky co nejdříve pryč. Chtěla být už zpátky v Bukurešti, zpátky na zřetelných čistých vozovkách a pevných chodnících.

IX

Pevnost

Pondělí, 28. dubna

19.10 hod.

Ty zmije přijely.

Esesáci, obzvlášť důstojníci, připomínali kapitánu Woermannovi zmije. A SS-sturmabführer Erich Kaempffer netvořil žádnou výjimku.

Woermann nikdy nezapomene na večer několik let před válkou, když místní Hohere SS und Polizeiführer - obzvlášť zvučné jméno pro místního šéfa státní policie - pořádal recepci v distriktu Rathenow. Kapitán Woermann, jako vyznamenaný důstojník německé armády a prominentní místní občan, byl pozván taky. Nechtělo se mu jít, ale Helga měla tak málo příležitostí zúčastnit se vybraných oficiálních recepcí, a pak, když se oblékla, byla tak báječná, že neměl to srdce odmítnout.

U jedné zdi recepční haly stálo skleněné terárium, ve kterém se bez přestání svíjel a rozvíjel tři stopy dlouhý had. Byl to hostitelův oblíbený mazlíček. A byl úmyslně držen o hladu. Během tří různých příležitostí za večer pak jeho majitel pozval všechny hosty, aby se podívali, jak háže hadovi žábu. Letmý pohled během prvního krmení Woermannovi stačil - viděl žábu, která, dosud živá, v marném pokusu se osvobodit kopala zuřivě nohama, jak putuje pomalu, hlavou napřed, do hadova jícnu.

Ten pohled stačil, aby se mu večer znechutil. Když spolu s Helgou cestou domů nádrží míjeli, viděl Woermann, že je had pořád hladový, že se pořád uvnitř klece kroutí a svíjí, hledaje čtvrtou žabu, třebaže už spořádal tři.

Na toho hada si vzpomněl, když pozoroval Kaempffera, jak se plazí po předpokoji Woermannova obydlí, od dveří, kolem malířského stojanu, psacího stolu k oknu a pak zase zpátky. Kromě hnědé košile byl Kaempffer oděn celý v černém - černé blůze, černých dlouhých kalhotách, černé kravatě, černém koženém pásku, černém pouzdru na pistoli a černých vysokých botách. Stříbrný odznak umrlčí lebky, pás SS hromoklínů a důstojnické špendlíky byla jediná jasná místa na jeho uniformě..., lesknoucí se šupiny na kůži jedovatého blondatého hada.

Všiml si, že Kaempffer od jejich náhodného setkání v Berlíně před dvěma lety nějak zestárl. Ale ne tolik co já, pomyslel si Woermann ponuře. Major SS, třebaže byl o dva roky starší než Woermann, byl štihlejší, a tím pádem působil i mladší. Kaempfferovy blondaté vlasy byly husté a upravené a dosud nepoznamenané šedinami. Obraz árijské dokonalosti.

"Všiml jsem si, že jste s sebou přivedl jen jeden oddíl," poznamenal Woermann. "Zpráva mluvila o dvou. Osobně mě napadlo, že dorazíte s celým regimentem."

"Ne, Klausí," odvětil blahosklonným tónem Kaempffer, zatímco bloumal po místnosti. "Jeden jediný oddíl je víc než dost na zvládnutí toho vašeho takzvaného problému. Moje einsatzkomando je dostatečně zkušené na vypořádávání se s tímto druhem věcí. Přivedl jsem si dva oddíly, protože tohle je pro mě pouhá zastávka na mé cestě."

"Kde je druhá jednotka? Trhá někde sedmikrásky?"

"Svým způsobem ano." Kaempfferův úsměv nebyl na pohled vůbec příjemný.

"Co tím chcete říct?" zeptal se Woermann.

Svléknuv si čapku a kabát, hodil je Kaempffer na Woermannův psací stůl a potom přešel k oknu vyhlížejícímu na vesnici. "Za chvíli uvidíte."

Woermann se váhavě připojil k esesmanovi u okna. Kaempffer dorazil teprve před dvaceti minutami a už si usurpoval právo na velení. Se svou vyhlazovací jednoutkou v závěsu se bez zaváhání pustil přes most. Woermann shledal, že si přál, aby podpěry během minulého týdne povolily. To štěstí ho bohužel nepotkalo. Majorovo auto i nákladák jedoucí za ním jej bezpečně překonaly. Poté, co vyložil náklad a přikázal četaři Osterovi - Woermannovu četaři Osterovi -, aby dohlédl na okamžité pohodlné ubytování jeho einsatzkomanda, vpochoďoval do Woermannova apartmá se zdviženou pravicí, pozdravem "Heil Hitler" a postojem očekávaného mesiáše.

"Zdá se, že jste od první války udělal docela slušnou kariéru," poznamenal Woermann, jak tak spolu hleděli na ztichlou, potměnlou vesnici. "SS vám nejspíš vyhovuje."

"Dávám přednost SS před běžným typem armády, jestli narážíte na tohle. Je mnohem účinnější."

"To jsem slyšel."

"Ukážu vám, jak efektivita řeší problémy, Klausí. A řešené problémy nakonec vyhrávají války." Ukázal z okna.

"Podívejte."

Woermann zprvu nic neviděl, teprve potom si všiml nějakého pohybu na kraji vesnice. Skupina lidí. A jak se blížila k mostu, prodloužila se ta skupina na průvod: deset místních vesničanů klopýtalo před druhým oddílem einsatzkomanda, který je postkrkoval před sebou.

Woermann náhle pocítil překvapení a šok, třebaže něco takového mohl očekávat.

"Zbláznili jste se? Vždyť to jsou rumunští občané! Tady jsme ve spojeneckém státě!"

"Jeden nebo víc rumunských občanů zavraždilo německé vojáky. A je vysoce nepravděpodobné, že by generál

Antonescu dělal říši velkou hlavu kvůli smrti několika venkovských balíků."

"Jejich zabitím se přece nic neřeší!"

"Jenže já nemám v úmyslu je zabít hned. Budou nám sloužit jako perfektní rukojmí. Ve vesnici jsem nechal rozhlásit, že zemře-li ještě jeden německý voják, všech těchhle deset vesničanů bude okamžitě zastřeleno. A s každým dalším zabitým německým vojákem bude zastřeleno vždy dalších deset Rumunů. Takhle to bude pokračovat tak dlouho, dokud vraždy nepřestanou, nebo dokud nevyhubíme všechny venkovany."

Woermann se odvrátil od okna. Tak tohle byl nový řád, nové Německo, etika dokonalé rasy. Takhle měla být vyhrána válka.

"Nezabere to," utrousil.

"Ale samozřejmě že ano." Kaempfferova samolibost byla nesnesitelná. "Vždycky to zabralo a vždycky zabere. Tihle partyzáni fungují jen díky kolegiální svých uchlastaných kamarádů. Hrajou si na hrdiny a pro tu roli obětují všechno - ovšem jen do doby, než začnou umírat jejich přátelé anebo to odsáčkou jejich ženy a děti. Potom se z nich znovu stávají malí, hodní, poslušní venkováci."

Woermann se snažil najít způsob, jak tyhle vesničany zachránit. Věděl, že s vraždami nemají nic společného.

"Tentokrát je to jinak."

"To sotva. Jsem si jist, Klausí, že s tímhle druhem věcí mám daleko větší zkušenosti než vy."

"To ano... Osvětim, že?"

"Hodně jsem se naučil od komandanta Hoesse."

"Učíte se rád?" Woermann popadl ze stolu majorovu čapku a hodil mu ji. "Ukážu vám něco nového! Pojdte se mnou!" Pohybuje se rychle a nedávaje tak Kaempfferovi možnost klást otázky, vedl ho Woermann z věže dolů na dvůr a pak dalším schodištěm dolů do sklepa. Zastavil se až u trhlíny ve zdi a zapálil lampu, potom s Kaempfferem sestoupil po mechem obrostlém schodišti až dolů do jeskyňovitého podsklepi.

"Je tu zima," podotkl Kaempffer a začal si mnout ruce. Jeho dech se ve světle lampy srážel a vytvářel bílý opar.

"Tady jsou uložena mrtvá těla. Všechna šest."

"Ještě jste žádná neposlali lodí nazpět?"

"Napadlo mě, že by nebylo moudré převážet je postupně... mohlo by to způsobit mezi Rumuny různé řeči... nebylo by to dobré kvůli prestiži Německa. Měl jsem v plánu vzít je dneska všechny s sebou. Ale jak jistě víte, moje žádost o evakuaci byla zamítnuta."

Zastavil se před šesti zahalenými mrtvolami uloženými na tvrdé zemi a rozmrzele zaznamenal, že prostěradla přikrývací těla jsou neupravená. Byla to drobnost, ale přesto měl pocit, že to nejmenší, co by mohlo být pro nebohé muže uděláno před jejich definitivním pohřbením, bylo zacházet s jejich ostatky s úctou. Pokud museli čekat před návratem do vlasti, měli by čekat v čistých uniformách a úhledně upraveném rubáši.

Nejprve přešel k muži zavražděnému naposledy a stáhl z něj prostěradlo, aby odhalil jeho hlavu a ramena.

"To je voják Remer. Podívejte se na jeho hrdlo."

Kaempffer tak učinil s nehybnou tváří.

Woermann dal pokrývku na místo a potom nadzvedl další, drže lampu nahoře tak, aby Kaempffer mohl dobře vidět rozdrčené maso na krku další oběti. Takhle pokračoval po celé řadě; ten nejstrašnější případ si nechával nakonec.

"A teď - voják Lutz."

Konečně se dočkal od Kaempffera nějaké reakce: nepatrného povzdachu. Woermann se mu však neubráníl také. Lutzova tvář byla natočena k zemi a hlava ležela opačně. Temeno hlavy nasedalo na prázdné místo mezi ramena oběti; brada a rozdrčený pahýl krku čnely šikmo od těla do prázdné temnoty.

Rychle a opatrně natočil Woermann hlavu tak, dokud nesesedla na svém místě, přísahaje si, že najde muže, který byl takhle lehkovážný vůči ostatkům padlého kamaráda, a donutí ho, aby své neuváženosti litoval. Pečlivě přerovnal všechna prostěradla a pak se obrátil ke Kaempfferovi.

"Už chápete, proč vám říkám, že rukojmí na celé věci nic nezmění?"

Major hned neodpověděl. Místo toho se obrátil a zamířil ke schodišti, vstříc teplejšímu vzduchu. Woermann cítil, že Kaempffer byl ořesen víc, než dal na sobě znát.

"Ti muži nebyli prostě jen zavražděni," poznamenal konečně Kaempffer. "Byli zohaveni!"

"Přesně tak! Kdokoli nebo cokoliv tohle dělá, je naprostý blázen! Životy deseti vesničanů nebudou znamenat nic."

"Co chcete říct tím ,cokoliv'?"

Woermann zachytil Kaempfferův pohled. "Nejsem si jist. Jediné, co vím, je, že vrah přichází a odchází, jak se mu zlíbí. Zdá se, že nic, co děláme, žádná bezpečnostní opatření, o která se snažíme, nezabírají."

"Bezpečnostní opatření nezabírají," řekl Kaempffer, jakmile se znovu ocitl na světle a v teple Woermannova přístřešku, znovu nabyl svého dřívějšího chvastavého sebevědomí, "protože bezpečnost není odpověď. Odpověď je strach. Přinuťte vraha, aby se bál zabít. Donuťte ho, aby dostal strach, že za jeho činy budou muset zaplatit jiní. Strach je vždycky vaše nejlepší bezpečnost."

"A co když je zabiják někdo takový jako vy? Co když se nebude rozpakovat a klidně pošle vesničany k čertu?"

Kaempffer neodpověděl.

Woermann se rozhodl brnkat dál na rozehranou strunu. "Vaše metoda strachu selhává, pokud ji použijete proti typu charakteru, jakým jste vy sám. Používejte si ji v té své Osvětimě, až tam budete zase zpátky."

"Nebudu se vracet do Polska, Klausí. Až tady skončím - což by mělo být za jeden dva dny -, namířím si to rovnou na jih do Ploješti."

"Nezdá se mi, že byste z pobytu tam měl nějaký užitek - nejsou tam žádné židovské synagogy, které byste vypálil, jediné naftové rafinérie."

"Jenom si pokračujte v těch svých jedovatých poznámkách, Klausí," procedil Kaempffer skrz pevně sevřené rty a sotva znatelně pokýval hlavou. "Teď se jich nabažte. Jakmile se ale jednou můj projekt v Ploješti rozjede, vy se už neodvážíte takhle se mnou promluvit."

Woermann se sesul za svůj vratký stůl. Začínal být z Kaempffera unavený. Stočil zrak na fotografii svého mladšího syna Fritze, teprve patnáctiletého.

"Pořád nechápu, čím může být Ploješť lákavá pro lidi, jako jste vy."

"Rafinérie to rozhodně nejsou, to si buďte jist - o ně ať si dělá starosti vrchní velitelství."

"Ó, jak velkorysý."

Kaempffer se tvářil, jako by poznámku neslyšel. "Ne, můj zájem je železnice."

Woermann dál hleděl na foto svého syna. Opakoval po Kaempfferovi jako ozvěna: "Železnice."

"Ano! Největší železniční uzel v Rumunsku se má nacházet v Ploješti, což se jeví jako dokonalé místo pro přesídlovací tábor."

Woermann se vzpamatoval ze svého zasnění a zvedl hlavu: "Máte na mysli něco jako Osvětim?"

"Přesně! Proto je osvětimský tábor tam, kde je. Dobrá železniční síť je rozhodující pro účelný transport méněcenných ras do táborů. Nafta je dopravována z Ploješti po železnici do všech koutů Rumunska." Rozhodil ruce doširoka; potom je začal zase znovu spojovat. "A ze všech koutů Rumunska se budou vlaky vracet s náklady Židů a Cikánů a další lidské havěti rozptýlené po téhle zemi."

"Ale tohle není okupované území! Nemůžete -"

"Führerovým přáním je, aby se nezapomínalo ani na nežádoucí živly v Rumunsku. Je pravda, že Antonescu a Železná garda odstraňují Židy z vlivných míst, ale führer má mnohem účinnější plán. V SS vešel ve známost jako 'Rumunské řešení'. Aby byl realizován, reichsführer Himmler se dohodl s generálem Antonescuem, že SS ukáže Rumunům, jak to funguje. K tomuhle poslání jsem byl vybrán já. Já budu velitelem tábora v Ploješti."

Konsternován Woermann zjistil, že není schopen Kaempfferovi, rozvášněnému nad svým posláním, odpovědět.

"Víte, kolik je tady v Rumunsku Židů, Klausí? Při posledním sčítání 750 000. Možná milión! Nikdo to neví jistě, ale až začnu vypracovávat účinný sčítací seznam, budeme to vědět naprosto přesně. To však není ještě to nejhorší - země je úplně celá prolezlá Cikány a svobodnými zednáři. A ještě něčím horším: muslimy! Celkem dvěma milióny nepotřebných!"

"Kdybych to jen věděl!" vydechl Woermann, zvrátil zrak a stiskl si oběma rukama spánky. "V životě bych do tyhle zpropadený žumpy nevlezl!"

Kaempffer ho tentokrát slyšel. "Smějte se, jak chcete, Klausí, ale Ploješť bude nejdůležitější. Teď přepravujeme Židy z Maďarska až do Osvětimi a stojí nás to strašnou ztrátu času, energie i paliva. Až bude tábor v Ploješti fungovat, spousty jich budou moci být dopravovány do Rumunska. A já jako velitel se stanu jedním z nejdůležitějších mužů v SS... v třetí řiši! Potom se budu smát já."

Woermann zůstal zticha. Nesmál se... Celá myšlenka mu připadala zvrácená. Nezapné vtipkování byla jeho jediná obrana proti světu, který se dostával pod nadvládu šilenců, proti vědomí, že je důstojníkem armády, která jim umožňovala tuto nadvládu získat. Pozoroval Kaempffera, který se začal znovu procházet po pokoji sem a tam.

"Nevěděl jsem, že jste malíř," řekl major, když se zastavil před stojanem, jako by ho viděl poprvé. Chvilí ho mlčky studoval. "Možná že kdybyste strávil tolik času vyčmoucháváním zabijáka, jako se zabýváte touhle morbidní kresbičkou, třeba by někteří z vašich mužů -"

"Morbidní! Na malování není přece vůbec nic morbidního!"

"Stín mrtvolky visící na oprátce - to vám snad připadá veselé?"

Woermann vyskočil na nohy a přiblížil se k plátnu. "O čem to mluvíte?"

Kaempffer ukázal: "Tamhle... na zdi."

Woermann se zahleděl. Zprvu neviděl nic. Stíny na zdi měly tutéž skvrnitou šedivou barvu, jakou před pár dny namaloval. Nebylo tam nic, co by se jenom náznakem podobalo... ne, počkat. Zatajil dech. Nalevo od okna, ve kterém byla umístěna třpytící se vesnice ve světle vycházejícího slunce, spojovala tenká vertikální čára širší tmavý obrys pod ní. Mohlo to být viděno jako nahrbené zkroucené tělo zavěšené na provaze. Nevzpomínal si, že by kdy čaru nebo obrys maloval, ale v žádném případě neměl v úmyslu zanést takový příšerný prvek do svého díla. V každém případě nedokázal snést pomyšlení, že by poskytl Kaempfferovi to sebevědomé uspokojení, kdyby přiznal, že vidí totéž.

"Morbidita, stejně jako krása, je závislá na pohledu diváka."

Ale Kaempfferova mysl už mířila jinam. "Máte štěstí, že jste s malováním skončil, Klausí. Teď, co jsem se přistěhoval, budu tolik zaměstnán, že vám sotva dovolím chodit sem věnovat se takovým zábavičkám. Ale jakmile odjedu do Ploješti, potom, prosím, pokračujte si v tom svém malování."

Woermann na tohle čekal a byl připraven. "Vy se nebudete stěhovat do mého bytu!"

"Omyl: mého bytu. Zdá se, že zapomínáte, že mám vyšší postavení, kapitáne."

Woermann se pohrdlivě zašklebil. "Hodnost SS! Takový nesmysl! Míň než nic. Můj četař je čtyřikrát lepší voják než vy! A taky čtyřikrát dokonalejší chlap!"

"Dejte si pozor, kapitáne. Ten Železný kříž, který jste dostal v poslední válce, vás chrání jen do určité chvíle!"

Woermann měl pocit, že se v něm něco trhá a vzpěčuje. Serval si z blůzy černě lakovaný, stříbrem lemovaný maltézský kříž a nastrčil ho před Kaempffera. "Vy nemáte žádný! A nikdy mít nebudete! Alespoň ne ten opravdový, jako je tenhle, bez šeredného mřávého hákové kříže uprostřed."

"Tak dost!"

"Ne, žádné dost! Vaši esesáci vraždí bezbranné civilisty - ženy, děti! Já získal tuhle medaili za boj proti mužům, kteří byli schopni opětovat střelbu. A oba víme," pokračoval Woermann hlasem, který se stáhl do ostrého šepotu, "jak strašně

vy nenávidíte nepřítele, který střelbu opětuje!"

Kaempffer se předklonil, až byl nosem sotva na palec vzdálen od Woermannova obličej. Modré oči mu ve tváři bílé vztekem jenom plály. "Velká válka... to je všechno minulost. Tohle je velká válka - moje válka. První válka byla vaše válka, ale ta je mrtvá, je pryč a zapomenutá!"

Woermann se usmál, potěšen, že se mu konečně podařilo nahlodat tu Kaempfferovu odpornou hroší kůži. "Není zapomenutá. A nikdy nebude. Zvláště vaše statečnost u Verdunu!"

"Varuju vás," zasyčel Kaempffer. "Donutím vás -" A potom se slyšitelným mlasknutím ústa zavřel.

To proto, že Woermann se pohnul. Udělalo se mu špatně z toho vychloubačného nadutého gangstera, který diskutoval o "likvidaci" miliónů bezbranných životů tak přirozeně, jako by se bavil o tom, co bude mít k obědu. Třebaže Woermann přitom neudělal žádné nebezpečné gesto, Kaempffer bezděky o krok ucouvl. Woermann ale jen kolem něho prošel a otevřel dveře. "Vypadněte."

"To nemůžete."

"Ven!"

Dlouze hleděli jeden na druhého. Woermann na okamžik napadlo, že by vlastně mohl Kaempffer napadnout jeho. Věděl, že je major v lepší kondici a fyzicky silnější - ale jen fyzicky. Konečně Kaempfferův pohled uhnul a major se obrátil. Oba znali pravdu o SS-sturmabführerovi Kaempfferovi. Beze slova sebral svůj černý plášť a vyrazil z místnosti. Woermann za ním dveře tiše zavřel.

Na okamžik zůstal strnule stát. Měl nechat Kaempffera, aby se u něho ubytoval. Přešel ke stojanu a zahleděl se na plátno. Čím víc pozoroval stín, který na zdi namaloval, tím víc mu připomínal visící mrtvé tělo. Pocítil nevolnost stejně jako podráždění. Měl v úmyslu udělat centrem obrazu vesnici zalitou vycházejícím sluncem, ale všechno, co teď byl schopen vnímat, byl jen ten prokletý stín.

Odtrhl se od obrazu a vrátil se k psacímu stolu, kde se znovu zadíval na fotografii Fritze. Čím víc vídal muže typu Kaempffera, tím víc se o Fritze obával. Tak moc se nebál, ani když Kurt, jeho starší syn, bojoval loni ve Francii. Kurtovi bylo devatenáct a byl už desátník. A taky muž. Ale Fritz - tihle nacisti s Fritzem něco udělali. Jakýmsi způsobem byl chlapec přemluven, aby se přidal k místním Hitlerjugend, Hitlerově mládeži. Když byl naposledy před svým odjezdem Woermann doma, byl doslova raněn a šokován, když slyšel z úst svého čtrnáctiletého syna chrlit nesmyslné žvásty o árijské nadřazené rase, stejně jako tlachání o "führerovi" pronášené s takovou posvátnou úctou, jako by to byl sám pánbůh. Nacisti mu ukradli syna přímo před očima a udělali z něj stejného hada, jako byl Kaempffer. A Woermann měl dojem, že neexistuje nic, čím by mohl na té věci něco změnit.

A stejně tak snad neexistovalo nic, co by mohl udělat s Kaempfferem. Nad důstojníkem SS neměl žádnou moc. Jestli se Kaempffer rozhodl rumunské vesničany zastřelit, pak neexistoval způsob, jak ho zastavit, snad kromě zatčení. A tohle on právě udělat nemohl. Kaempffer tu byl z pověření vrchního velitelství. Zatkout ho by znamenalo vzpouru, porušení kázně, akt nestoudné drzosti. Jeho pruská hrdost se při té myšlence cítila raněna. Armáda znamenala jeho kariéru, jeho domov... Po čtvrt století mu byla dobrá. Aby to teď změnil...

Bezmocnost. Přesně tohle cítil. To ho přivedlo zpět na mýtinu před Poznaní v Polsku, před rokem a půl, krátce poté, co bitva skončila. Jeho muži právě stavěli tábor, když se asi míli odtud za vedlejším kopcem ozval zvuk kulometné palby. Vydal se situaci prošetřit. Einsatzkomando tam nahnalo do jedné řady Židy - muže i ženy různého věku, dokonce i děti - a zmasakrovalo je deštěm střel jako dobytek na porážce. Jakmile se zkroutená těla sesula do jámy vyhloubené za jejich zády, byli seřazeni a zastřeleni další. Země se změnila v krvavou blátivou kaši a vzduch byl naplněn čpavým dýmem a výkřiky těch, kteří dosud žili, a o něž se nikdo nestaral, aby jim zasadil poslední ránu z milosti.

Tehdy byl bezmocný a nyní zas. Neschopný přeměnit tuhle válku v boj muže proti muži, neschopný zastavit věc, která zabíjela jeho muže, neschopný zastavit Kaempffera a zabránit mu ve vyvražďování rumunských vesničanů.

Klesl na židli. Jaký to mělo smysl? Proč vůbec ještě něco zkoušet? Všechno se změnilo k horšímu. Narodil se do tohoto století, století naděje a slibné budoucnosti. A přece bojoval už ve své druhé válce, válce, které nebyl schopen porozumět.

A přece tuhle válku chtěl. Toužil po příležitosti postavit se na odpor kořistníkům, kteří se po poslední válce usadili v jeho rodné vlasti, kteří ji zatížili nemožnými reparacemi, rok co rok rozměľňovali její tvář. Až nakonec jeho šance přišla a on se podílel na několika velkých německých vítězstvích. Wehrmacht byl nezastavitelný.

Proč tedy potom cítil takový neklid? Bylo to s ním asi špatné, když toužil z toho všeho vypadnout a vrátit se zpět do Rathenow k Helze. Bylo to asi špatné, když byl rád, že jeho otec, také důstojník z povolání, v první válce zemřel a nemohl tak vidět zvěrstva, která se dnes děla ve jménu vlasti.

A i přes všechno zlé se svého pověření nevzdává. Proč? Odpověď na to byla jediná, jak si sám sobě stokrát, možná tisíckrát opakoval, a to, že v hloubi duše věřil, že německá armáda nacisty přetrvá. Politici přicházejí a odcházejí, ale armáda zůstane vždycky armádou. Jestli prostě vytrvá, německá armáda zvítězí a Hitler a jeho gangsterská banda ztratí svou moc. Věřil tomu. Musel.

Proti vší logice se modlil, aby Kaempfferova hrozba namířená proti vesničanům měla požadovaný účinek - aby už nedošlo k dalším úmrtím. Ale kdyby to nezabralo... kdyby měl dnešní noc zemřít další Němec, Woermann si byl jist, že ví, kdo by to měl být.

X

Pevnost,

Úterý, 29. dubna,

1.18 hod.

Major Kaempffer ležel zabalený ve své pokrývce, ale dosud nespál. Neustále ho žralo pomyšlení na Woermannovu urážlivou vzpouru. Alespoň že četař Oster mu byl nápomocný. Jako většina obyčejných příslušníků armády s

bojácnu poslušností reagoval na černou uniformu s umrlčí lebkou - něco, vůči čemu, jak se zdálo, byl Osterův nadřazený docela imunní. A pak, Kaempffer a Woermann se znali ještě dlouho předtím, než se on stal členem SS. Četař ochotně našel pro dvě posádky einsatzkomanda místnosti a slepou chodbu v zadním traktu pevnosti navrhl jako zajatecký tábor pro rukojmí z vesnice. Vynikající místo: chodba byla vytesána přímo do skalnaté stěny samotné hory a umožňovala vstup do čtyř obrovských místností. Jediný přístup k tomuto území zajatců byl přes jinou dlouhou chodbu, vedoucí v úhlu přímo ven na dvůr. Kaempffer usoudil, že tato část pevnosti byla původně určena za sklad, protože tu bylo mizerné větrání a v místnostech žádné krby. Seržant dohlédl na to, aby byly obě chodby po celé své délce, od dvora až k uzavřené skalní stěně na jejím úplném konci, dobře osvětlené nově nataženou sítí žárovek, tak, aby bylo pro kohokoli absolutně nemožné překvapit členy einsatzkomanda, kteří budou neustále po dvou na stráži.

Pro samotného majora Kaempffera našel četař Oster prostornou, dvojnásobně velkou místnost v prvním patře zadní části pevnosti. Navrhl mu věž, ale Kaempffer odmítl; nastěhování do přízemí nebo prvního patra by mu sice vyhovovalo, ale znamenalo by to být pod Woermannem. Třetí poschodí věže představovalo zdolávání strašné spousty schodů mnohokrát za den. Zadní část pevnosti byla lepší. Jeho okno směřovalo na dvůr, postel zabral jednomu z Woermannových mužů a neobyčejně těžké dubové dveře byly zajištěny bezpečnostní závorou. Pokrývku měl umístěnou na hrubě stlučeném lůžku a major se teď do ní choulil, baterku položenou na zemi vedle sebe.

Jeho zrak spočinul na křížích na zdech. Jako by byly snad všude. Divné. Byl v pokušení zeptat se na ně četaře, ale nechtěl přílišnou zvědavostí zlehčovat své postavení. Musel udržet pózu, důležitou součástí tajemnosti SS. Možná by se měl zeptat Woermannu - pokud se ještě přinutí dát se s ním do hovoru.

Woermann... nemohl toho člověka vyhnat z mysli. Ironií toho všeho bylo, že Woermann byl poslední osobou na světě, s kterou by si Kaempffer přál bydlet pohromadě. S Woermannem ve své blízkosti nemohl být tím typem důstojníka SS, jakým se toužil stát. Woermann dokázal na něho upřít zrak a proniknout i přes jeho uniformu SS, přes pozlátko moci, a tam dole, na dně, vidět vyděšeného osmnáctiletého mladíka. Ten den ve Verdunu se stal bodem zlomu v životech obou mužů...

... nečekaný průlom německé fronty britským překvapivým protiútokem, palba ochromující Kaempffera, Woermannu i celou jejich rotu, muži umírající na všech stranách, zasažený kulometčík, napadení Brity... stáhnout se a přeskupit se, to je jediná logická věc, kterou lze udělat, ale od velitele nepřichází žádný rozkaz... možná je mrtev... voják Kaempffer nevidí v celé své jednotce jediného živého kromě nového rekrutovaného dobrovolníka, mladíčka jménem Woermann, šestnáct let starého, příliš mladého na boj... sune se k chlapci, aby se pak dal na ústup spolu s ním... Woermann ale vrtí hlavou a plazí se ke kulometu... zprvu střílí bázlívě, nevyrovnaně, postupně s větší sebedůvěrou... Kaempffer se plazí pryč, protože ví, že ještě téhož dne Britové chlapce zabijí.

Jenomže Woermann ten den zabit nebyl. Odrážel nepřítele tak dlouho, dokud nebyla linie znovu posílena. Byl povýšen, odměněn Železným křížem, a když Velká válka skončila, stal se Fahnenjunkerm, kandidátem na důstojníka, a podařilo se mu vytrvat s nepatrným zbytkem armády, která Německu zůstala, po kapitulaci u Versailles.

Na druhé straně Kaempffer, syn úředníka z Ausburgu, se po válce ocitl na ulici. Měl strach a byl na mizině, jeden z mnoha tisíců veteránů prohrané války a poražené armády. Nebyli to hrdinové - spíš překáželi. Skončil tak, že se přidal k nihilistické Freikorps Oberland, a odtud už neměl daleko k nacistické straně, kam roku 1927 vstoupil; poté, co prokázal svůj volkisch, čistý germánský původ, připojil se v r. 1931 k SS. Od té doby se SS stalo Kaempfferovým domovem. O svůj domov přišel po první válce a přísahal si, že už nikdy nebude bezdomovcem.

V SS se naučil technikám násilí a bolesti; a taky se naučil způsobu, jak přežít: jak nevidět slabost svých nadřízených a jak skrývat svou vlastní slabost před agresivními podřízenými. Nakonec to dotáhl až na místo prvního asistenta Rudolfa Hesse, likvidátora Židů, dosahujícího nejzdařilejších výsledků.

A znovu se učil tak dobře, že byl povýšen na sturmbannführera a pověřen úkolem zřízení přesídlovacího tábora v Ploješti.

Strašně si přál být už v Ploješti a začít. Jenomže ti neviditelní zabijáci Woermannových mužů mu stáli v cestě. Nejprve museli být zlikvidováni. Žádný problém, jen nuda. Chtěl to vyřídit rychle, nejen proto, aby už mohl vypadnout, ale taky, aby dokázal Woermannovi, jaký je neschopný hlupák. Rychlé řešení - a pak vítězoslavný odjezd, a nechá za sebou impotentního Klause Woermannu.

Rychlé řešení by také utlumilo všechno, co by Woermann mohl kdy říct o incidentu u Verdunu. Pokud by se měl Woermann někdy rozhodnout a obvinít ho ze zbabělosti vůči nepříteli, Kaempffer potřeboval jen dokázat, že žalobce je zatrpklý frustrovaný člověk, napadající divoce toho, kdo zvítězil na místě, kde on sám selhal. Zhasl baterku na podlaze. Ano... potřeboval okamžité rychlé řešení. Musel toho tolik udělat, čekala ho taková spousta důležitých věcí.

Jediná věc, která ho na tom všem zarážela, byl znepokojující, nevyhnutelný fakt, že Woermann měl strach. Opravdový strach. A Woermannu jen tak něco nepoleká.

Zavřel oči a pokusil se usnout. Za chvíli cítil, jak ho spánek začíná obestírat jako teplá, jemná přikrývka. Jenomže když už se mu téměř oddal, byl z něho zčistajasna hrubě vyrván. Náhle zjistil, že je naprosto bdělý, prosáklý vlhkým studeným potem a po těle se mu rozlézá nepříjemný pocit strachu. Něco bylo za dveřmi jeho pokoje. Neviděl nic, neslyšel nic. A přece věděl, že to tam je. Něco s tak mocnou, děsivou aurou zla, studené nenávisti a absolutní zloby, že mohl vnímat jeho přítomnost i přes dřevo a kámen, které ho od té věci oddělovaly. Bylo to tam venku, plazilo se to podél zdi, minulo jeho dveře a táhlo pryč. Pryč...

Srdce se mu zklidnilo, zpocená pokožka začala osychat. Trvalo to pár okamžiků, ale nakonec byl schopen se přesvědčit, že to byla noční můra, nějaká obzvlášť přesvědčivá a temná, taková, která člověka vytrhne z prvního spánku.

Major Kaempffer vstal ze své přikrývky a hbitě se začal svlékat ze svých dlouhých spodků. Během noční můry se mu močový měchýř bezděčně vyprázdnil.

++ ++

Vojín Friedrich Waltz a Karl Flick, členové první jednotky umrlčích lebek, vedené majorem Kaempfferem, stáli ve svých černých uniformách, nablýskaných černých helmách a třásli se. Byli zmužnění, ztuhlí zimou a unavení. Tohle nebyl druh noční služby, na který byli zvyklí. V Osvětimi měli teplé pohodlné strážnice a pozorovatelný, kde si mohli sedět a popíjet kávu a hrát v karty, zatímco zajatci se krčili zimou ve svých děravých profukujících chatrčích. Jen jednou za čas byli požádáni o službu u brány a obchůzku po obvodu tábora venku na otevřeném prostranství.

Pravda, tady byli uvnitř, ale měli tu stejnou zimu a vlhko jako zajatci. A to nebylo spravedlivé.

Vojín Flick si posunul schmeisserovku na záda a promnul si ruce. I přesto, že si nesvlékl rukavice, měl zkrchlé prsty. Stál vedle Waltze, který se opíral o zeď v místě, kde v úhlu na sebe navazovaly dvě chodby. Z této výhodné pozice mohli zrakem přehlédnout celou délku vstupní chodby po jejich levici, celé prostranství až k černému čtverci, což byl dvůr, a zároveň mohli sledovat i zajatecké oddělení po své pravici.

"Zblázním se, Karle," prohodil Waltz. "Pojďme něco dělat."

"A co jako?"

"Co kdybysme jim dali rozchod na malej Sachsengruss?"

"Nejsou to Židé."

"Ale Němci taky ne."

Flick se zamyslel. Sachsengruss, čili saský pozdrav, byla jeho oblíbená metoda, jak zlomit nově přichozí v Osvětimi. Po celé hodiny bez přestání je nutil dělat tohle cvičení: hluboké pokrčení kolen, paže zdvižené a ruce za hlavou. Dokonce i muž v nejlepší kondici by během půl hodiny prožíval strašná muka. Flickovi vždycky připadalo vzrušující pozorovat výrazy na tvářích zajatců, jakmile začali cítit, jak je jejich vlastní tělo zrazuje, jak jejich klouby a svaly v mukách a úzkosti protestují. A ten strach zračící se jim v obličeji. Ty, kteří z vyčerpání padli, čekalo buď zastřelení na místě, anebo se do nich kopalo tak dlouho, dokud se ke svému cvičení nevrátili. S Waltzem dnes v noci nemohli žádného Rumuna zastřelit, ale aspoň si s nimi mohli užít trochu švandy. Jenže byl to přece jen hazard.

"Radši na to zapomeň," zavrtěl Flick hlavou. "Jsme tu jen sami dva. Co když si jeden z nich bude chtít hrát na hrdinu?"

"Tak si vyzvednem jenom dva. Pojď, Karle! Bude sranda!"

Flick se usmál. "Nojo, tak dobře."

Nebude to tak fascinující jako hra, kterou hrávali v Osvětimi, když se sázeli, kolik kostí se jim podaří zajatci přelámat, a přece ho přinutit pracovat. Ale i takový malý Sachsengruss by mohl být zábavný.

Flick se začal štrachat klíčem ve visacím zámku, který přeměnil poslední místnost v chodbě na vězeňskou celu. K mání tam byly čtyři místnosti a vesničani mohli být do nich rozděleni; namísto toho je však nacpali všechny do jedné jediné. Těšil se na výraz jejich tváří v okamžiku, až otevře dveře - škubnutí, rozechvělé rty, strach, jakmile uvidí jeho úsměv a pochopí, že od něho se nikdy nedočkájí žádného slitování. Ta představa posilovala jeho sebevědomí, bylo to něco nepopsatelného, báječného, bylo to jako droga, po které stále víc a víc toužil.

Byl už v půli cesty ke dveřím, když ho Waltzův hlas zastavil.

"Ještě počkej, Karle."

Otočil se. Waltz mhouřil oči do chodby vedoucí na dvůr, zmatený výraz ve tváři. "Co je?" zeptal se Flick.

"Tam dole - žárovka, něco se s ní děje. Ta první - zhasíná."

"Co?"

"Ztrácí se světlo!" Pohlédl na Flicka a potom zpátky do chodby. "Teď slábne druhá!" Hlas se mu zvýšil o půl oktávy, když zvedl schmeisserovku a natáhl kohoutek. "Pojď sem!"

Flick upustil klíč, popadl svou zbraň, odjistil ji a rozběhl se za kamarádem. V okamžiku, kdy se dostal na křižovatku obou chodeb, zhaslo třetí světlo. Snažil se prohlédnout tmu, ale za mrtvými žárovkami nebyl schopen rozeznat žádné detaily chodby. Jako by toto území pohltila neproniknutelná tma.

"Nelíbí se mi to," vydechl Waltz.

"Ani mně. Ale nevidím živou duši. Třeba je to generátorem. Nebo špatným vedením." Flick věděl, že tomuhle vysvětlení nevěří o nic víc než Waltz. Ale musel něco říct, aby skryl svůj narůstající strach. Jednotky einsatzkomanda měly strach vzbuzovat, a ne jej prožívat.

Čtvrtá žárovka začala pohasínat. Tma se k nim přiblížila na dvanáct stop.

"Pojďme tam," navrhl Flick, záda zakrytá dobře osvětleným výklenkem zadní chodby. Teď už slyšel i znepokojené mumlání zajatců z poslední místnosti za nimi. Třebaže zhasínající žárovky nemohli vidět, cítili, že se děje něco zlého. Skrčený za Waltzem, roztřásl se Flick ve stále se zvětšujícím chladu a pozoroval osvětlení ve vnější chodbě, které dál a dál umdlávalo. Chtěl na něco vystřelit, ale neviděl nic, nic než černou tmu.

A pak, pak se ta tma na něho vrhla, drtila mu mrazem klouby a zakalovala zrak. Na okamžik, který jako by trval celou věčnost, se vojín Karl Flick stal obětí nelidské kruté hrůzy, kterou tak rád vzbuzoval u jiných, a cítil hlubokou, vnitřností trhající bolest, kterou tak rád způsoboval jiným. A potom už necítil nic.

+++

Světlo se pomalu vracelo do chodeb, nejprve do zadní, pak do přístupového průchodu. Jediné zvuky pocházely od vesničanů uvězněných v jejich cele: kňouravý nárek žen, vzdechy úlevy mužů, následek uvolnění, jež se dostavilo po panické hrůze, která se zmocnila všech. Jeden muž se nejspíše přiblížil ke dveřím, aby vykoul ven malinkou škvírou mezi dvěma prkny. Jeho zorné pole bylo omezeno jen na kus podlahy a část zadní stěny chodby.

Neviděl žádný pohyb. Podlaha byla holá až na cákance krve, dosud rudé, dosud vlhké a teplé, jak nasvědčovala stoupající pára v okolním chladném vzduchu. A na zadní zdi byla další krev, ještě víc krve, tahle ale nebyla rozstříknutá, ale rozmazaná. Čmouhy jako by tvořily nějaký symbol, vypadaly jako písmena z abecedy, která téměř znal, tvořily slova, která jako by se pohupovala za nejzazší hranicí poznání. Slova jako psi vyjící za noci, hlodavá přítomnost, a přece mimo dosah.

Muž se odvrátil od dveří a přidal se k ostatním vesničanům natěsnaným v jednom chumlu ve vzdáleném rohu místnosti.

+++

Někdo byl za dveřmi.

Kaempffer otevřel oči dokořán; dostal strach, že dřívější noční můra se bude opakovat. Ale ne. Tentokrát na druhé straně necítil žádnou tmou, žádnou přítomnost zla. Zdálo se, že je to člověk. A neobratný člověk. Jestli cílem vetřelce byla krádež, potom si nevedl právě šťastně. Ale aby se pojistil, vytáhl Kaempffer z pouzdra stočeného u lokte svůj luger.

"Kdo je tam?"

Žádná odpověď.

Šátrání nervózně tápající ruky pohrávající si s klikou pokračovalo. Kaempffer sice viděl pod dveřmi v pruhu světla praskliny, ale ty ani trochu nenapovídaly, kdo by to tam venku mohl být. Napadlo ho, že rozsvítí lampu, ale pak si to raději rozmyslel. Temná místnost mu poskytovala výhodu - uvidí obrysy vetřelce ve světle z chodby.

"Prokažte se!"

Tápání po klíče ustalo a nahradilo je slabé praskání a skřípot, jako by se o dveře opírala nějaká obrovská síla, pokoušející se dostat se skrz ně. Kaempffer si nemohl být v té tmě docela jist, ale zdálo se mu, že vidí, jak se dveře dovnitř vydouvají. Dvoupalcový dub! Něco takového by dokázala jen setsakramentsky velká síla. A jak praskání dřeva narůstalo a bylo hlasitější a hlasitější, zjistil, že se celý třese a tělo mu smáčí pot. Nebylo kam utéct. A teď se ozval další zvuk, jako by něco škrábalo na dveře ve snaze dostat se dovnitř. Zvuky na něho útočily, stávaly se čím dál hlasitější, ochromovaly ho. Dřevo praskalo, takže se zdálo, že se dveře musí roztříštit do tisíce úlomků; panty skřípaly, jak byly jejich kovové zápuste vytrhávány z kamene. Něco muselo povolít! Věděl, že by měl svůj luger nabít, ale nebyl schopen pohybu.

Náhle závora zavržala a povolila, dveře se s rachotem otevřely a práskly o zeď. Ve světle z chodby se rýsovaly dvě postavy. Podle jejich přileb Kaempffer poznal, že to jsou němečtí vojáci, a podle vysokých jezdeckých bot věděl, že jsou to oba členové jeho einsatzkomanda, které si přivedl s sebou. Při pohledu na ně by se mu mělo ulevit, ale z nějakého důvodu se tak nestalo. Proč se dobývali do jeho pokoje?

"Kdo je to?" zeptal se.

Neodpověděli. Místo toho vkročili jako jeden muž do místnosti, kde ztuhlý strachy ležel v přikrývce on. Na jejich držení těla mu něco nesedělo - nebylo to nic do očí bijícího, ale drobná, spíš groteskní úchylka. V krátkém zmateném okamžiku majora Kaempffera napadlo, že snad oba vojáci přejdou přímo přes něho. Ale na kraji postele se zastavili, současně, jako na povel. Neřekli ani slovo. Ani nepozdravili.

"Co chcete?" Měl by být zuřivý, ale vztek nepřicházel. Jen strach. Proti své vůli se mu tělo začalo scvrkávat do pokrývky, ve snaze se skrýt, uniknout.

"Promluvte!" Byla to naléhavá žádost.

Žádná odpověď. Zašátral levou rukou kolem sebe a na zemi vedle postele našel baterku, zatímco pravou nadále svíral pistoli namířenou na mlčící pár rysující se nad ním. Když tápajícími prsty nahnatal vypínač, zaváhal, naslouchaje svému vlastnímu sípavému dechu. Musel vidět, co jsou zač a co chtějí, ale cosi hluboko v jeho nitru ho před rozsvícením varovalo.

Konečně už to dál nemohl vydržet. S tichým záupněm stiskl vypínač svítilny a podržel ji ve vzduchu.

Nad ním stáli vojíní Flick a Waltz, zkroucené tváře sinale bílé, oči skelné. Roztlemený půlměsíc rozervaného a zakrváceného masa se na něj šklebil dolů z míst, kde kdysi oba muži mívali krk. Nikdo se nepohnul... ti dva mrtví vojáci jako by nechťeli, Kaempffer nemohl. Po dlouhý, děsivý okamžik ležel major Kaempffer zcela ochromen, baterku držel vysoko zdviženou, ústa se mu křečovitě stahovala do výkřiku strachu, který však nemohl projít jeho staženým hrdlem. Konečně pohyb. Tíse, téměř elegantně, se oba vojáci předklonili a sesuli se na svého velitele, přišpendlující ho k posteli vahou několik stovek liber bezvládného mrtvého masa.

A zatímco Kaempffer jako smyslů zbavený dělal všechno pro to, aby se vyprostil zpod těl obou mrtvol, uslyšel jakýsi vzdálený hlas, který spustil kvílivý nářek, vyjadřující smrtelnou panickou hrůzu. Jiná část jeho mozku soustředila pozornost na zvuk, až se jí konečně podařilo ho dešifrovat. Ten hlas patřil jemu.

+++

"Teď už věíte?"

"Věřím čemu?" Kaempffer zarputile odmítal pohlédnout na Woermanna. Místo toho se soustředil na skleničku kmínky, kterou svíral v dlaních. První půlku vyprázdnil na jeden hlt a teď rovnoměrně usrkával zbytek. Třebaže obtížně, přece jen pomalu začal cítit, že se zase začíná ovládat. Také mu pomáhala skutečnost, že sedí ve Woermannově pokoji a ne ve svém.

"Metody SS tenhle problém nevyřeší."

"Metody SS vždycky zaberou."

"Ale tentokrát ne."

"Teprve jsem začal. Žádní vesničani ještě nezemřeli!"

Už během řeči si Kaempffer přiznal, že se ocitl v situaci zcela odlišné od zkušeností kohokoli z SS. Nic takového se předtím nestalo, neměl se na koho obrátit o radu. V pevnosti působilo něco, na co strach ani nátlak nemohly zabrat. To něco bylo fantasticky zkušené, uzpůsobené k používání strachu jako své vlastní zbraně. Nebyla to žádná partyzánská skupina, žádná fanatická armáda Národní rolnické strany. Bylo to něco mimo válku, mimo národnosti i rasy.

A přece vesničtí zajatci museli za svítání zemřít. Nemohl je pustit - kdyby tak učinil, přiznal by porážku a on i celá SS by ztratili svou tvář. Nikdy nesmí dopustit, aby k tomu došlo. Na tom nezáleželo, že jejich smrt nebude mít vliv na... na věc,

která německé muže zabíjela. Museli zemřít.

"Nezemřou," zavrtěl Woermann hlavou.

"Co?" Kaempffer konečně vzhlédl od své sklenky.

"Vesničani - nechal jsem je odejít."

"Jak se vůbec odvažujete!" Vztek - konečně se zase začal cítit ve své kůži. Zvedl se ze židle.

"Později mi ještě poděkujete, až nebudete muset vysvětlovat systematické vyvražďování celé rumunské vesnice. A k tomu by došlo. Známi lidi vašeho typu. Když už se jednou rozhodnete, nezáleží na tom, jak je nápad ztřeštěný, bez ohledu na životy, které zničíte, jdete raději dál za svým cílem, než abyste přiznal, že jste udělal chybu. A proto vám bráním v tom, abyste vůbec začal. Teď můžete z vašeho neúspěchu vinit mě. Já to obvinění přijmu a pak můžeme všichni společně hledat bezpečnější místo k ubytování."

Kaempffer se znovu posadil a v duchu si přiznal, že Woermannovo gesto mu pomohlo ven z bryndy. Ale byl lapen v pasti. Nemohl oznámit svůj neúspěch na velitelství SS. Znamenalo by to konec jeho kariéry.

"Nevzdávám se," oznámil Woermannovi, pokoušeje se vypadat rozhodně a směle.

"Co jiného můžete dělat? Tohle nemůžete porazit!"

"Ale já to porazím!"

"Jak?" Woermann se opřel zády o opěradlo židle a ruce složil přes svůj malý pupek. "Vždyť ani nevíte, proti čemu bojujete, tak jak to můžete porazit?"

"Zbraněmi! Střelbou!"

Když se Woermann k němu naklonil, Kaempffer se schoulil a ucukl, za což se sice okamžitě proklínal, ale proti instinktivnímu reflexu byl bezmocný.

"Poslouchejte mě, herr sturmbannführer: Ti muži, když vešli dneska v noci do vašeho pokoje, byli mrtví. Mrtví! Našli jsme jejich krev v zadní chodbě. Umřeli ve vašem provizorním vězení. A přece přešli chodbu, vydali se nahoru k vašemu pokoji, rozmlátili dveře, vpochodovali k vaší posteli a padli na vás. Jak chcete bojovat proti něčemu takovému?"

Kaempffer se při vzpomínce otřásl. "Nezemřeli, dokud se nedostali ke mně do pokoje. Ze své loajality mi přišli podat hlášení, i přes svá smrtelná zranění." Sám nevěřil ani slovu z toho, co povídal. Vysvětlení mu prostě naskočilo automaticky.

"Byli mrtví, příteli," řekl Woermann hlasem, v němž nezazněla ani špetka přátelství. "Neprohlédl jste si jejich těla - byl jste příliš zaměstnán čištěním hoven ze svých kalhot. Ale já ano. Prohlédl jsem si je stejně jako všechny muže, kteří v téhle zpropadené pevnosti zahynuli. A věřte mi, ti dva zemřeli hned, na místě. Všechny větší cévy na krku měli rozervané. Stejně jako průdušnice. I kdybyste byl sám Himmler, nemohli by vám přijít podat hlášení."

"Tak pak je tam někdo odnesl!" I přes to, co na své vlastní oči viděl, snažil se usilovně o jiné vysvětlení. Mrtví nechodili. Nemohli!

Woermann se opřel a zahleděl se na něho s takovým opovržením, že si Kaempffer najednou připadal směšně maličký a nahý.

"To vás v SS taky učí, jak umět lhát sami sobě?"

Kaempffer neodpověděl. Nepotřeboval žádnou fyzickou prohlídku těl na to, aby věděl, že byli mrtví, když vešli do jeho pokoje. Věděl to v okamžiku, kdy světlo z baterky ozářilo jejich tváře.

Woermann vstal a zamířil ke dveřím. "Oznámím mužům, že za rozběsku odjíždíme."

"NE!" Slovo mu proklouzlo rty hlasitěji a ostřeji, než si přál.

"Vy nemáte doopravdy v úmyslu tady zůstat, že ne?" otázal se Woermann s nevěřícím výrazem.

"Musím dokončit své poslání!"

"Jenomže nemůžete! Prohrajete! Přece to teď jasně vidíte!"

"Já vidím jasně jen to, že budu muset změnit své metody."

"Jenom blázen by tady zůstal!"

Nechci zůstat! pomyslel si Kaempffer. Chci odtud vypadnout stejně jako kdokoli jiný! Za všech jiných okolností by dal rozkaz k odchodu sám. Ale právě tohle nebyla ta možnost, kterou si mohl vybrat. Musel se vypořádat se záležitostmi kolem pevnosti - vypořádat se s ní hned a jednou provždy, ještě předtím, než bude moci odjet do Ploješti. Kdyby tuhle práci zbral, byly tu desítky dalších důstojníků SS, kteří měli zásluku na ploješťský projekt, kteří ho pozorovali a čekali, že po něm skočí při prvním náznaku slabosti, aby si vybojovali jeho místo a ověnčili se slávou. Musel tedy zvítězit. Kdyby to nevyšlo, byl by odkopnut, zapomenut v nějaké zapadlé kanceláři, zatímco jiní v SS by se ujali vlády nad světem.

A potřeboval Woermannovu pomoc. Musel si ho získat alespoň na pár dnů, dokud nenajdou nějaké řešení. Potom ho postaví před válečný soud za osvobození vesničanů.

"Co si myslíte, že to je, Klausí?" zeptal se tiše.

"Co si myslím, že je?" Woermannův hlas zněl rozzlobeně, znechuceně, slova stroze odsekával.

"To vraždění - kdo nebo co si myslíte, že to dělá?"

Woermann se znovu posadil, ve tváři zkroušený výraz. "Nevím. A v této chvíli mě to ani nezajímá. V podsklepení máme osm mrtvol a musíme se postarat, aby nepřibýly další."

"No tak, Klausí. Byl jste tu týden... za tu dobu jste si musel udělat nějaký úsudek." Hlavně mluvit, říkal si pro sebe. Čím déle budeš mluvit, tím víc oddálíš návrat do toho pokoje.

"Chlapi si myslí, že je to upír!"

Upíři. Tenhle druh rozhovoru zrovna nepotřeboval, ale snažil se ze všech sil, aby udržel mírný tón a přátelský výraz.

"Vy s tím souhlasíte?"

"Minulý týden - ach bože, dokonce ještě před třemi dny - bych řekl ne. Teď si ale nejsem jist. Už si nejsem jist vůbec ničím. Pokud to je upír, potom se nepodobá těm, o nichž čteme v horrorech. Anebo vidíme v kinech. Jedinou věcí, kterou jsem si jist, je, že vrah není lidská bytost."

Kaempffer se pokusil vzpomenout si, co všechno věděl o upírech. Vysávala ta věc, která vojáky zabíjela, jejich krev? Kdo to má vědět? Hrdla měli tak zohavená a na šatech tolik skvrn, že by to potřebovalo lékařskou laboratoř, aby určila, zda nějaká krev chyběla. Jednou viděl pirátskou kopii němeého filmu Nosferatu a viděl i americkou verzi Drákuly s německými titulkami. To bylo před lety a v té době se mu představa upíra zdála tak absurdní, jak si po právu zasluhovala. Ale teď... rozhodně to nebyl žádný Slovan s nosem zahnutým jako zobák, plížící se ve starodávném oblečení kolem pevnosti. Zato tu rozhodně bylo osm mrtvol uložených v podsklepení. A přece si nedokázal představit, jak ozbrojuje své muže dřevěnými holemi a kladivy.

"Myslím, že budeme muset jít až ke zdroji," řekl, když jeho myšlenky dospěly k mrtvému bodu.

"A to k jakému?"

"Ne jakému - ale ke komu. Chci najít majitele tvrze. Tahle stavba byla za nějakým účelem zbudována a je dosud udržována v perfektním stavu. Pro to musí být nějaký důvod."

"Alexandru ani jeho chlapci nevědí, kdo je majitelem."

"To říkají oni."

"Proč by měli lhát?"

"Všichni lžou. Někdo je musí platit."

"Peníze dostává hostinský a ten je rozděluje Alexandruovi a jeho synům."

"No tak potom vyslechneme hostinského."

"Můžete ho taky požádat, aby přeložil ta slova na zdi."

Kaempffer vypadal překvapeně: "Jaká slova? Na jaké zdi?"

"Tam dole, kde vaši muži zemřeli. Něco je tam napsáno na zdi jejich krví."

"Rumunsky?"

Woermann pokrčil rameny. "Nevím. Nemůžu rozpoznat ani písmena, natož jazyk."

Kaempffer vyskočil na nohy. Konečně měl něco, čeho se mohl chytit. "Chci toho hospodského!"

+++

Jmenoval se Iuliu.

Věkem už dávno překročil padesátku, měl hodně přes váhu, na hlavě lysinu a na horním rtu knír. Jeho široké rosolovité tváře, nejméně tři dny neholené, se chvěly, jak tam stál třesoucí se v noční košili na chodbě zadního traktu pevnosti, kde byli předtím vězněni vesničané.

Jako za starých časů, napadlo Kaempffera, vyhlížejícího ze stínu jedné z místností. Konečně se zase začal cítit pevný v kramflecích. Mužův zmatený, vyčerpávaný výraz ho zavedl zpátky do Mnichova, do doby jeho prvních let u SS, kdy vytahovali za časných ranních hodin židovské kupce z teplých postelí, tloukli je před zraky jejich rodin a pozorovali, jak se potí hrůzou ve studeném vzduchu, typickém pro dobu před svítáním.

Jenomže hostinský nebyl žádný Žid.

Vlastně na tom nezáleželo. Žid, zednář, Cikán nebo Rumun, co na tom, jediné, na čem Kaempfferovi opravdu záleželo, byl pocit uspokojení, sebedůvěry a jistoty oběti, pocit, že má na světě své místo a je v bezpečí - přesně tenhle pocit musel Kaempffer rozdrtit, pošlapat. Museli se naučit, že tam, kde je on, pro ně žádné bezpečné místo neexistuje.

Nechal hostinského třást se a mhouřit oči pod holou žárovkou tak dlouho, dokud mu samotnému nedošla trpělivost, Iuliu byl přiveden na místo, kde byli oba vojáci einsatzkomanda zavražděni. Všechno, co jen vzdáleně připomínalo účetní nebo dokladovou knihu, bylo z hospody odneseno a naházeno na hromadu za jeho zády. Oči mu putovaly z krvavých skvrn na podlaze ke krvavým klikyhákům na zadní stěně a pak až k nesmiřitelným tvářím čtyř vojáků, kteří ho vytáhli z postele, a pak zase zpět ke krvavým skvrnám na podlaze. Kaempffer zjistil, že mu dělá potíže na ty skvrny vůbec pohlédnout. Nemohl zapomenout na rozervané krky, kvanta krve a dva mrtvé muže stojící nad jeho postelí.

Teprve když major Kaempffer začínal cítit, jak mu ochrnují prsty zimou i přes černé kožené rukavice, vykročil do světla chodby a stanul tvář v tvář Iuliuovi. Při pohledu na důstojníka SS ve vši parádě Iuliu o krok ucouvl a takřka ztratil rovnováhu, zakopnul o hromadu svých vlastních účetních knih.

"Kdo je majitelem pevnosti?" spustil na něho Kaempffer tlumeným hlasem bez jakéhokoli úvodu.

"Já nevím, herr oficír."

Mužova němčina byla odporná, ale pořád to bylo lepší, než s ním jednat přes tlumočníka. Hřbetem ruky uhodil Iuliu přes tvář. Necítil žádnou zášť; byl to jen obvyklý postup.

"Kdo je majitelem pevnosti?"

"Nevím!"

Uhodil ho znovu. "Kdo?"

Hostinský vyplivl krev a rozplakal se. Výborně - už se láme.

"Nevím!" zařval Iuliu.

"Kdo ti dává peníze na zaplacení oprav?"

"Kurýr."

"Od koho?"

"Nevím. To nikdy neřekne. Z banky, myslím. Přichází dvakrát do roka."

"Musíš podepisovat účet anebo inkasovat šek. Od koho je?"

"Podepisuju dopis. V záhlaví stojí Středozemská švýcarská banka. V Curychu."

"Jak peníze chodí?"

"Ve zlatě. Ve zlatých dvacetileových mincích. Platím Alexandru a ten platí svým synům. Vždycky to tak bylo." Kaempffer pozoroval Iuliu, jak si otírá oči a uklidňuje se. Měl další článek řetězu. Zařídí, aby ústřední úřad SS prošetřil Středozemskou banku v Curychu, aby zjistil, kdo posílá zlaté mince hostinskému v Transylvánských Alpách. A pak dá zjistit majitele účtu a poté majitele pevnosti.

A potom co?

Nevěděl, ale tohle se zdálo být jediná cesta, kterou se dalo v daný moment postupovat. Obrátil se a zadíval se na slova naškrábaná na zdi za jeho zády. Krev - Flickova a Waltzova krev -, kterou byla slova napsána, už zasmkla a ztmavla do červenavě hnědého odstínu. Hodně písmen mělo buď nejasný tvar, anebo vypadala jako písmena, která v životě neviděl. Ostatní nebyla rozpoznatelná. Jako celek nedávala žádný smysl. A přece musela něco znamenat.

Ukázal na slova. "Co to znamená?"

"Já nevím, herr oficír!" Při pohledu do Kaempfferových blýskajících se modrých očí se nahrbil. "Prosím... Já vážně nevím!"

Z Iuliuova výrazu i tónu jeho hlasu Kaempffer poznal, že muž mluví pravdu. Ale na to nemohl brát zřetel - nikdy ho nebral a nikdy nebude. Rumun bude muset být zatlačen až na dno, rozdrčen, zlomen, aby se vrátil k ostatním vesničanům porobený, zničený, s vyprávěním o nemilosrdném zacházení, kterého se mu dostalo od důstojníka v černé uniformě. A pak už to všichni definitivně pochopí: že musí spolupracovat, musí se před ním plazit a předhánět se v dychtivé horlivosti být ke službám SS.

"Lžeš!" zařval a znovu uhořel Iuliu hřbetem ruky přes tvář. "Jsou to rumunská slova! Chci vědět, co znamenají!"

"Vypadají jako rumunská, herr oficír," odpověděl Iuliu, krčící se strachy a bolestí, "ale nejsou. Nevím, co znamenají!"

To souhlasilo. Kaempffer se je sám pokoušel vyhledat ve svém slovníku. Studoval Rumunsko a jeho jazyky od prvního dne, kdy se doslechl o ploješťském projektu. Dosud se naučil trochu dácko-rumunský dialekt a měl za to, že ho bude brzy ovládat plyně. Nechtěl, aby si kdokoli z Rumunů, s kterými bude spolupracovat, myslel, že mohou před ním něco utajit, budou-li mluvit rodným jazykem.

Ale existovaly tu ještě další tři větší dialekty, které se od sebe vzájemně značně lišily. A zdálo se, že slova na zdi, třebaže vypadala jako rumunská, nepatří ani k jednomu z nich.

Iuliu, hostinský - možná jediný člověk ve vesnici, který uměl číst - je nepoznal. A přece musel trpět.

Kaempffer se odvrátil od Iuliu a čtyř vojáků einsatzkomanda, rozestoupených okolo. Nepromluvil výhradně k žádnému z nich, ale přesto byl význam jeho slov výmluvný.

"Naučte ho překládat."

Nastalo napjaté ticho, potom následoval dutý úder, doprovázený přidušeným bolestným zasténáním. Nemusel se dívat. Uměl si představit, co se stalo. Jeden z vojáků vrazil konec hlavně pušky Iuliuovi do kříže; ostrá, prudká rána srazila Iuliu na kolena. Teď ho sevrou mezi sebe a dají mu co proto; špičkami i podpatky nablýskaných vysokých bot mu zmasírují všechna citlivá místa na těle. A že znají všechna perfektně.

"To by stačilo!" ozval se čísi hlas, který Kaempffer okamžitě rozpoznal. Patřil Woermannovi.

Rozzuřený jeho vpádem se Kaempffer prudce obrátil, aby ho srovnal. Taková drzost! Přímé narušení jeho autority! Ale když otevřel ústa, aby Woermanna seřval, všiml si, že kapitánova ruka spočívá na kohoutku pistole. Určitě by ji nepoužil. A přece...

Vojáci hleděli na svého majora v očekávání, protože si nebyli zcela jisti, co mají dělat dál. Kaempffer by jim nejraději, přikázal, aby postupovali podle rozkazu, ale věděl, že nemůže. Woermannův zlověstný pohled a vzdorovitý postoj ho přiměly zaváhat.

"Tenhle člověk odmítl spolupracovat," řekl chabě.

"A vy si myslíte, že když ho ztlučete do bezvědomí nebo k smrti, tak z něj vyrazíte, co chcete? Jak inteligentní!"

Woermann přistoupil ze strany k Iuliuovi, odstrkuje nepřítomné vojáky einsatzkomanda, jako by to byly neživé předměty. Pohlédl dolů na úpícího hostinského, potom každého vojáka zvlášť zmrazil pohledem. "Tak takhle německá vojska jedná v úmyslu dosáhnout větší slávy vlasti? Vsadím se, že by se vaše mámy a tátové přišli rádi podívat, jak ukopáváte neozbrojeného stárnoucího tlustého muže k smrti. Tomu říkám statečnost! Proč je někdy nepozvete? Anebo jste je už při své poslední dovolence ukopali taky?"

"Musím vás varovat, kapitáne -" začal Kaempffer, ale Woermann obrátil svou pozornost k hostinskému.

"Co nám můžete říct o tvrzi, co bychom ještě nevěděli?"

"Nic," vyrazil ze sebe Iuliu, schoulený na zemi.

"Žádné babské povídačky, strašidelné historky nebo legendy?"

"Žiju tady celý svůj život a nikdy jsem žádnou neslyšel."

"Žádná smrt v pevnosti? Nikdy?"

"Nikdy."

Jak Kaempffer hostinského pozoroval, všiml si, že se jeho tvář rozjasňuje určitým druhem naděje, jako by Iuliu napadl způsob, jak přežít noc ve zdraví.

"Ale třeba existuje někdo, kdo by vám pomohl. Kdybych si mohl vzít svou zápisovou knihu..." Ukázal na rozházené dokladové knihy na zemi.

Když Woermann přikývl, doplazil se po zemi k hromadě, odkud vytáhl nějaký ošuntělý, zapatlaný, v plátně vázaný svazek. Horečně listoval stránkami, dokud se nedostal k zápisu, který hledal.

"Tady je to! Za posledních deset let tu byl třikrát, pokaždé nemocnější než předtím, pokaždé se svou dcerou. Je to významný profesor na bukurešťské univerzitě. Expert na historii tohoto kraje."

Kaempffera teď jeho řeč zaujala. "Kdy tu byl naposledy?"

"Před pěti lety." Při odpovědi se Iuliu od Kaempffera odtáhl.

"Co myslíte tím ‚nemocný‘?" zeptal se Woermann.

"Naposledy už bez dvou holí nemohl vůbec chodit."

Woermann vzal knihu hostinskému z rukou. "Kdo je to?"

"Profesor Theodor Cuza."

"Tak jen doufejme, že ještě žije," odušil Woermann a hodil knihu Kaempfferovi. "Jsem si jist, že SS má v Bukurešti odpovídající kontakty a že toho člověka, pokud žije, najde. Navrhuju, abyste nemarnil čas."

"Nikdy nemarním čas, kapitáne," zavrčel Kaempffer, usiluje získat si znovu alespoň částečně tvář, kterou před svými podřízenými ztratil. Tohle Woermannovi nikdy neodpustí. "Až vyjdete na dvůr, všimněte si, že moji muži jsou už v plné práci, páčí zdi, uvolňují kameny. Očekávám, že co nejdřív uvidím vaše muže, jak jim pomáhají. Než bude prošetřena Středozemská banka v Curychu a vyhledán profesor, rozebereme společně tuhle stavbu kámen po kameni. Protože jestli neobdržíme žádnou užitečnou informaci ani od banky, ani od profesora, budeme už připraveni ke zničení všech možných tajných míst v téhle pevnosti."

Woermann pokrčil rameny. "Předpokládám, že je to lepší než tady sedět a čekat na smrt. Řeknu četaři Osterovi, aby se vám nahlásil, a může řídit nějaké drobnější práce." Obrátil se, vytáhl Iuliu na nohy a postrčil ho do chodby se slovy:

"Půjdu radši hned za vámi, abych měl jistotu, že vás strážé pustí."

Ale hostinský se ještě okamžik zdržel a tiše něco ke kapitánovi prohodil. Woermann se rozesmál.

Kaempffer cítil, jak mu rudnou tváře. Vztek, který v něm bobtnal, se mu začal nezadržitelně rozlévat po těle.

"Co to bylo za vtip, kapitáne?"

"Ten profesor Cuza," odvětil Woermann, který už sice svůj smích zdusil, ale ústa měl dosud stažená ve výsměšném úšklebku, "ten člověk, který možná něco ví o pevnosti a možná nám několika může zachránit život. ... je Žid!"

A jak kapitán odcházel, nový výbuch jeho smíchu se rozlehl chodbou.

XI

Bukurešť

Úterý, 29. dubna

10.20 hod.

Rázné, neodbytné zabušení na dveře doprovázel vrzavý zvuk skřipajících pantů.

"Otevřte!"

Magdě na okamžik selhal hlas, pak ze sebe rozechvěle dostala otázku, na niž už předem znala odpověď. "Kdo je to?"

"Okamžitě otevřte!"

Magda s hladkými rozpuštěnými vlasy, oblečená do tlustého svetru a dlouhé sukně, stála u dveří. Ohlédla se po otci sedícím v kolečkovém křesle u psacího stolu.

"Radši je vpust' dovnitř," řekl s klidem, o němž věděla, že je hraný. Vypjatá pokožka v jeho tváři mu dovoľovala jen nepatrné grimasy, ale oči vyjadřovaly strach.

Magda se obrátila ke dveřím. Jediným pohybem uvolnila petlici a uskočila nazpět, jako by se bála, že ji něco kousne. Udělala dobře, neboť dveře se doširoka otevřely a dovnitř vpadli dva členové Železné gardy, rumunské organizace napodobující německé úderné oddíly. Na hlavě měli přilby a přes prsa pušky.

"Je to byt Cuzů," řekl jeden směrem dozadu do místnosti. Byla to otázka, ale vyřčená byla jako konstatování, jako by se neměl nikdo, kdo ji slyší, opovážit s ní nesouhlasit.

"Ano," odpověděla Magda, couvající k otci. "Co chcete?"

"Hledáme Theodora Cuzu. Kde je?" Jeho oči se nepříjemně zabodávaly Magdě do obličeje.

"To jsem já," ozval se otec.

Magda stála po jeho boku a jednou rukou ochrannitelsky svírala dřevěné opěradlo jeho kolečkového křesla. Trásla se. Děsila se tohoto dne, doufala, že nikdy nepříjde. Ale teď se zdálo, že mají být odvedeni do některého vyhlazovacího tábora, kde její otec nepřežije ani noc. Už dlouho se obávali, že antisemitismus vládnoucího režimu se stane institucionalizovanou hrůzou podobně jako v Německu.

Oba muži pohlédli na otce: Ten zadní, zřejmě pověřený velením, přistoupil blíž a vytáhl z opasku nějaký kus papíru.

Podíval se na něj, potom znovu vzhlédl.

"Vy nemůžete být Cuza. Jemu je šestapadesát. Vy jste moc starej!"

"Niměně jsem to já."

Vetřelci pohlédli na Magdu. "Je to pravda? Je tohle profesor Theodor Cuza, kdysi z bukurešťské univerzity?"

Magda prožívala smrtelný strach, bez dechu a neschopna jediného slova jen přikývla.

Oba členové Železné gardy zaváhali, zřejmě nevěděli, co dál.

"Co ode mne chcete?" zeptal se otec.

"Máme vás odvést na nádraží a doprovodit vás na stanici v Campině, kde na vás budou čekat představitelé třetí říše. Odsud -"

"Němci? Ale proč?"

"Vaším úkolem není se ptát! Odsud -"

"Což znamená, že oni to nevědí taky," slyšela Magda brblat svého otce.

"- budete eskortován do průsmyku Dinu."

Místo určení vyvolalo na otcově, stejně jako na Magdině, tváři překvapení, ale rychle se vzpamatoval.

"Rád bych vám vyhověl, pánové," odvětil profesor, roztahuje své zkroucené prsty, uvězněné jako vždy v bavlněných rukavicích, "přestože jsou na světě mnohem úchvatnější místa než průsmyk Dinu. Ale jak jistě vidíte, jsem momentálně trochu indisponovaný."

Oba vojáci Železné gardy stáli mlčky, nerozhodní, upírajíce zrak na starého muže v křesle. Magda byla schopna vycítit jejich reakce. Otec se svou tenkou, průsvitnou, mrtvě vyhlížející kůží, holou lebkou ověncenou chomáčky bílých vlasů, ztuhlými prsty, i přes látku rukavic na pohled tlustými, sukovitými a zkroucenými, pažemi a krkem tak tenkým, jako by kosti neobalovalo žádné maso, vyhlížel jako oživená mrtvola. Vypadal slaboučký, křehký, vetčný. Věkem na osmdesát. A přece jeho doklady zněly na padesát šest let.

"Stejně musíte jít," zavrtěl velitel hlavou.

"Nemůže!" vykřikla Magda. "Taková cesta ho zabije!"

Oba muži pohlédli jeden na druhého. Bylo snadné vyčíst jejich myšlenky: Bylo jim řečeno, aby našli profesora Cuzu a dohlédli, aby se do průsmyku Dinu dostal co možná nejrychleji. A očividně živý. Jenomže ten člověk před nimi vypadal, že by nevydržel ani cestu na nádraží.

"Kdybych měl s sebou odborné služby své dcery," slyšela hlas svého otce, "potom by to třeba šlo."

"Ne, tati! Nemůžeš!" Co to jenom táta říkal.

"Magdo..., tihle muži mě chtějí odvést. Jestli mám přežít, potom musíš jít se mnou." Vzhlédl k ní a upřel na ni rozkazovačné oči. "Musíš."

"Ano, tati." Neměla představu, co má otec na mysli, ale musela poslechnout. Byl to její otec.

Zahleděl se jí upřeně do tváře. "Uvědomuješ si, jakým směrem budeme cestovat, má drahá?"

Pokoušel se jí něco říct, něco, co by jí vtiskl do paměti. A potom si vzpomněla na svůj sen před týdnem a napůl sbalené zavazadlo dosud odpočívající pod postelí.

"Na sever."

+++

Oba průvodci Železné gardy seděli naproti přes uličku zabráni do tiché konverzace, pokud zrovna nepokrytě pohledem nesvlékali Magdu z jejích těžkých šatů. Otec měl místo u okna, ruce zabalené do dvojích rukavic, kožených přes bavlněné, a složené na klíně. Bukurešť mizela v dál. Čekalo je třiapadesát mil cesty vlakem - třicet pět mil do Plojești a osmnáct na sever do Campiny. Další cesta bude namáhavá. Modlila se, aby to nebylo na otce příliš.

"Víš, proč jsem je přinutil, abys jela se mnou?" řekl svým suchým hrdečným hlasem.

"Ne, tati. Nevidím v tom žádný smysl ani pro jednoho z nás. Mohl ses z toho vykrotit. Stačilo, kdyby se na tebe podíval někdo z jejich nadřizených, a věděli by, že nejsi schopen cestu absolvovat."

"To je nezajímá. A potom, jsem na tom lín, než vypadám - ne právě nejlíp, to je pravda, ale rozhodně nejsem chodící mrtvola, jak se možná zdá."

"Nemluv takhle!"

"Je to už hodně dlouho, co jsem přestal lhát sám sobě, Magdo. Když mi oznámili, že mám revmatickou artritidu, řekl jsem, že se mýlí. A měl jsem pravdu: postihlo mě něco horšího. Ale smířil jsem se s tím, co se děje. Nemám žádnou naději a nezbyvá mi moc času. Proto si myslím, že bych ho měl co nejlépe využít."

"Ale nemusíš ho urychlovat tím, že jim dovolíš, aby tě odvedli do průsmyku Dinu!"

"Proč ne? Vždycky jsem průsmyk Dinu miloval. Je to stejně dobré místo na smrt jako kterékoli jiné. A přišli si mě vyzvednout neznámo proč. Z nějakého důvodu mě tam chtějí a jsou rozhodnutí mě tam dostat třeba i na márách."

Zblízka se na ni zahleděl. "Ale jestlipak víš, proč jsem jim řekl, že tě musím mít s sebou?"

Magda otázku zvažovala. Její otec byl vždycky učitel, vždycky si hrál na Sokrata, kladl otázku za otázkou, vedl svého posluchače k závěru. Magdě takový postup připadal často únavný a pokoušela se dojít k závěru co možná nejrychleji. Ale v tomhle okamžiku byla tak strašně napjatá, že netoužila ani zčásti po jeho oblíbené hře.

"Abych ti dělala ošetřovatelku, jako vždycky," utrhla se na něho. "Co jiného?" Jakmile však slova vypustila z úst, litovala jich, ale zdálo se, že si jich otec ani nevšiml. Byl příliš zaujatý tím, co jí chtěl říct, než aby se urazil.

"Ano!" přitakal a ztišil hlas. "Chci, aby si tohle mysleli. Ale je to tvoje opravdová šance dostat se ze země. Chci, abys šla se mnou do průsmyku Dinu, ale jakmile budeš mít příležitost - první příležitost -, chci, abys utekla a schovala se v horách!"

"Tati, ne!"

"Poslouchej mě!" přerušil ji a naklonil se k jejímu uchu. "Taková šance už znova nepřijde. Byli jsme v Alpách už mockrát. Znáš průsmyk Dinu dobře. Přichází léto. Na čas se můžeš ukrývat a pak se vydáš na jih."

"Kam?"

"Nevím - kamkoli! Prostě se musíš dostat ze země. Pryč z Evropy! Jed' do Ameriky! Do Turecka! Do Asie! Kamkoli, ale odejdi!"

"Žena cestující v době války sama," namítla Magda, zírajíc nevěřičně na otce a snažíc se ze všech sil, aby její hlas nezněl opovržlivě. Neuvažoval logicky. "Jak myslíš, že bych se asi dostala daleko?"

"Musíš to zkusit!" Rty se mu chvěly.

"Tati, co se děje?"

Na dlouhou chvíli se zahleděl z okna, a když konečně promluvil, byl jeho hlas sotva slyšitelný.

"Pro nás je všechno skončeno. Vyhladí nás z povrchu zemského."

"Koho?"

"Nás! Židy! V Evropě už nemáme žádnou naději. Snad někde jinde."

"Nebud' tak -"

"Je to pravda! Řecko se právě vzdalo! Uvědomuješ si, že od doby, kdy napadli Polsko, což bylo před půldruhým rokem, neprohráli jedinou bitvu? Nikdo jim nebyl schopen odolávat déle než šest týdnů! Nic je nemůže zastavit! A ten šílenec, který je vede, má v úmyslu nás všechny vyhladit! Slyšela jsi, co se povídá o Polsku - a brzy se bude totéž dít i u nás! Konec rumunských Židů oddálil jen fakt, že ten vlastizrádce Antonescu a Železná garda si šli vzájemně po krku."

Ale zdá se, že za posledních několik měsíců se jejich rozpory zmírnily, takže to teď nebude trvat už tak dlouho."

"Mýlíš se, tati," vyhrkla Magda. Tenhle druh hovoru ji děsil. "Rumunští lidé to nedovolí."

Obrátil se k ní, oči mu plály. "Nedovolí? Podívej se na nás! Řekni, co se až dosud stalo? Protestoval snad někdo, když vláda začala s porumunšťováním veškerého židovského majetku a průmyslu? Udělal jediný z mých kolegů na univerzitě - opravdových přátel po celá desetiletí - něco proti mému propuštění? Ani jeden! Ani jeden! A zastavil se alespoň jeden z nich, aby se podíval, jak se mi vede?" Hlas se mu začínal lámat. "Ani jeden!"

Obrátil se tvář zpět k oknu a mlčel.

Magda si přála, aby ji napadla slova, jimiž by mu situaci alespoň trochu ulehčila, ale žádná nepřicházela. Věděla, že teď by mu měly téct po tvářích slzy, ale nemoc ho ochromila a způsobila, že jeho oči už nikdy v životě nebudou schopné slzy utvořit. Když znovu promluvil, už se ovládal, ale nespustil upřený pohled z rovných zelených plánů plynoucích kolem.

"A teď sedíme v tomhle vlaku, pod dozorem rumunských fašistů, na cestě k německým fašistům. Skončili jsme!"

Hleděla otcí do zátylku. Jaký se stal zahořklý a cynický. Ale nakonec, proč ne? Sužovala ho choroba, která mu pomalu svazovala tělo do uzlů, kroutila mu prsty, přeměňovala kůži ve voskový papír, vysušovala oči i ústa, způsobovala mu neuvěřitelné potíže při polykání. A co se týče jeho kariéry - i přes léta strávená na univerzitě jako nesporně velká autorita přes rumunský folklór, i přes skutečnost, že byl první v pořadí na místo rektora katedry historie, byl nekompromisně vyhozen. Ano, tvrdili, že je to nezbytné kvůli jeho postupující slabosti, ale táta věděl, že to bylo proto, že je Žid. Byl odkopnut stejně jako nějaký nepotřebný šunt.

Takže: zdraví ho opouštělo, bylo mu znemožněno pokračovat ve studiu historie Rumunska - věci, kterou miloval ze všeho nejvíc - a teď ho ještě vyrvali z domova. A kromě toho věděl, že nástroje určené k likvidaci jeho rasy už byly v jiných zemích uvedeny do pohybu a fungovaly s nelítostně krutou účinností. Brzo přijde na řadu i Rumunsko.

Samozřejmě že je zatrpklý! Myslela si. Má na to právo!

A stejně tak já. Je to taky moje rasa, moje dědictví, všechno, a oni ho touží zničit. A brzy, bezpochyby, i můj život.

Ne, její život ne. K tomu nemůže dojít. Nepřipustila by to. Ale oni samozřejmě zničili jakékoli naděje, které vkládala ve svou budoucnost, že bude něco víc než sekretářka nebo pečovatelka svého otce. Náhlý obrat v chování jejího hudebního nakladatele byl toho dostatečným důkazem.

Magdě bylo těžko u srdce. Po matčině smrti před jedenácti lety se naučila, že být na tomhle světě ženou není jednoduché. Je těžké, když je žena vdaná, a ještě těžší, když není, protože nemá nikoho, ke komu by se přimkla, nikoho, kdo by stál po jejím boku. Bylo téměř nemožné pro jakoukoli ženu s ambicemi přesahujícími rámec rodiny, aby ji vůbec někdo bral vážně. Když se žena vdá, měla by se vrátit zpět k domácnosti; a pokud ne, pak s ní jistě není něco v pořádku. A jestliže je Židovka...

Podívala se úkosem na místo, kde seděli oba průvodci Železné gardy. Proč mi není umožněno zanechat na tomto světě po sobě nějakou stopu? Ne velkou... stačila by malá rýha. Třeba moji knihu písní... nikdy by se nestala slavná nebo populární, ale možná že by za sto let vzal někdo jeden výtisk a přebral jednu z mých písní. A když by ji přebral, zavřel by knihu a na obálce uviděl moje jméno... a takhle bych zůstala svým způsobem živá navždy. A hráč by hned věděl, co v životě dělala Magda Cuzová.

Vzdychla. Nevzdá se. Ještě ne. Situace je špatná a možná se ještě zhorší. Ale ještě to není skončeno. Nikdy není konec, dokud zbývá naděje.

Naděje, jak věděla, nestačí. Musí tu být ještě něco víc; ale co by to mělo být, nevěděla. Ale naděje byla alespoň začátek.

Vlak minul tábořiště vesele zbarvených vozů, nakupených v kruhu kolem doutnajícího ohně. Otcův výzkum rumunského folklóru ho dovedl až k přátelskému porozumění Cikánů, jež mu umožnilo odkrýt pramen jejich ústní tradice.

"Podívej!" zvolala, doufajíc, že pohled na ně mu pozvedne náladu. Miloval tyhle lidi. "Cikáni."

"Vidím," odvětil beze stopy nadšení v hlase. "Dej jim sbohem, protože jsou odsouzeni ke stejné záhubě jako my."

"Přestaň, tati!"

"Je to pravda. Róm se stal noční můrou tyranského režimu, a proto musí být odstraněn. Je svobodomyšlný, lne ke kolektivnímu způsobu života, miluje smích a nečinnost. Tenhle druh lidí nemůže fašistická mentalita tolerovat; rodí se ve špině maringotky; nemají stálé bydliště ani stálá zaměstnání. A nemají spolehlivé ani jméno, protože používají tři: jedno úřední pro gadžu, další pro ostatní členy kmene a třetí tajné, které šeptá dítěti po narození do ucha jeho máma, aby zmátla ďábla, kdyby si pro ně přišel. Pro fašistické chápání jsou Rómové něco jako špína, hnus."

"Snad," připustila Magda. "Ale co my? Proč jsme my odporní?"

Konečně se odvrátil od okna. "Nevím. Myslím, že to doopravdy neví nikdo. Jsme dobří občané, kdekoli jsme. Jsme pracovití, podporujeme obchod, platíme daně. Možná je to náš úděl. Vážně nevím." Zavrtěl hlavou. "Snažil jsem se to pochopit, ale nemůžu. Stejně jako nechápu ten nucený výlet do průsmyku Dinu. Jediná zajímavá věc, která tam je, je pevnost, ale ta může zajímat jen lidi jako jsi ty nebo já. Rozhodně ne Němce."

Opřel se a zavřel oči. Zanedlouho usnul a tiše chrápal. Prospal celou cestu kolem kouřících věží a tanků v Ploješti, na chvíli se vzbudil, když projížděli na východ od Floresti, potom znovu usnul. Magda strávila celý čas přemýšlením a starostmi, co mají před sebou a co mohou chtít Němci od jejího otce v průsmyku Dinu.

A zatímco venku za oknem plynuly pláně, nechala se Magda unést jedním ze svých známých snů, ve kterém byla provdána za hezkého, milujícího a inteligentního muže. Měli by velké jmění, ale neutráceli by ho za takové věci jako šperky nebo vybrané oblečení - to všechno byly pro Magdu cetky a ona neviděla žádný význam ani smysl v jejich vlastnictví -, ale za knihy a vzácné kuriozity. Bydleli by v domě, který by se podobal muzeu přeplněnému artefakty, jež by měly hodnotu jen pro ně dva. A ten dům by stál v nějaké hodně vzdálené zemi, kde by nikdo nevěděl ani se nestaral

o to, že jsou Židi. Její manžel by byl vynikající vědec a ona by byla široko daleko známá a uznávaná za své hudební editorství. Taky by tam měli místo pro jejího otce a dost peněz na to, aby mu opatřili nejlepší doktory a sestry, aby se ona mohla věnovat hudbě.

Nepatrný trpký úsměv zkroutil Magdě rty. Smyšlená fantazie - a tou navždycky zůstane. Už bylo pozdě. Bylo jí jednatřicet, minul věk, kdy by si ji mohl nějaký vhodný muž vybrat za žádoucí ženu a perspektivní matku svých dětí. Teď už byla dobrá tak akorát někomu do postele jako milénka. A na něco podobného by pochopitelně nikdy nepřistoupila.

Kdysi před dvanácti lety tu někdo byl... Mihail... otcův student. Přitahovali jeden druhého. Něco z jejich vztahu mohlo vzejít. Ale potom matka zemřela a Magda se přimkla k otci - tak těsně, že na Mihaila už nezbylo místo. Neměla na vybranou. Tátu matčina smrt zasáhla a úplně zdeptala, a byla to právě Magda, která ho podržela a dala dohromady. Magda si přejela prstem po úzkém zlatém kroužku na pravém prsteníku. Patřil její matce. Jak odlišně se mohly věci vyvíjet, nebýt matčiny smrti.

Jednou za čas si Magda na Mihaila vzpomněla. Oženil se s jinou... měli teď tři děti. A Magdě zbyl akorát její táta. S matčinou smrtí se všechno změnilo. Magda nedokázala vysvětlit, jak se to stalo, ale otec se postupně stal centrem jejího života. A třebaže poslední dobou byla hodně obklopena muži, nezajímali ji. Jejich pozornosti a nabídky měly na ni stejný účinek asi jako dopad kapky vody na skleněnou figurínu; neocenila je, nevstřebala, a když vyprchaly, nezanechaly za sebou nic víc než matný obrys.

Uplynulé roky prožila mezi přáním stát se někým mimořádným a touhou prožít všechny ty nejobyčejnější věci, které většina ostatních žen měla za samozřejmost. A teď najednou bylo příliš pozdě. Neměla před sebou už vůbec nic, den za dnem viděla svůj stav jasněji a zřetelněji.

A přece mohlo být všechno tak jiné! Mnohem, mnohem lepší. Jen kdyby matka nezemřela. Jen kdyby otec ne onemocněl. Jen kdyby se nenarodila jako Židovka. S tím posledním by se otci nikdy nesvěřila. Byl by rozružen a zdrcen, kdyby věděl, že takto smýšlí. Ale byla to pravda. Kdyby nebyli Židé, neseděli by v tomhle vlaku; otec by dosud vyučoval na univerzitě a budoucnost by před ní nevisela jako děsivá roztěmená černá jáma, odkud není úniku. Roviny se postupně změnilly v kopce a koleje začaly stoupat vzhůru. Když se vlak šplhal do posledního svahu u Campiny, sedělo slunce na vrcholu Alp. A když míjeli věže menší rafinérie, Magda začala pomáhat otci do svetrů. Potom si upevnila šátek přes vlasy a vydala se pro jeho kolečkové křeslo do přístěnku na zadní plošině vozu. Mladší z obou průvodců Železných gardy jí šel v patách. Po celou cestu cítila na sobě jeho pohled propalující záhyby jejích šatů ve snaze dobrat se skutečných linií jejího těla. A čím víc se vlak vzdaloval od Bukurešti, tím nestoudnější byly jeho pohledy.

Když se Magda sklonila nad křeslem, aby urovnala polštář na sedadle, ucítila i přes silnou látku sukně na zadnici stisk jeho rukou. Prsty jeho pravačky se jí začaly pomalu sunout do rozkroku. Žaludek se jí zvedl nevolností, napřímila se a zprudka se k němu otočila, ovládajíc se, aby mu nezaryla prsty do tváře.

"Myslel jsem si, že by se ti to mohlo líbit," prohodil a přistoupil blíž, obtáčeje jí ruce kolem pasu. "Na Židovku nevypadáš špatně a řekl bych, že hledáš opravdového chlapa."

Magda na něho pohlédla. Byl cokoli jiného jen ne "opravdový chlap". Měl nanejvýš dvacet let, možná osmnáct, horní ret mu pokrýval chemýřovitý pokus o knír, který vypadal spíš jako špinavá šmouha než vousy. Přitiskl se k ní a zády ji přitlačil ke dveřím.

"Vedle je zavazadlový vůz. Jde se."

Magda nezměnila svůj lhostejný výraz. "Ne."

Dloubl do ní. "Hni se!"

Jak se snažila rozhodnout, co dál, mozek se jí zuřivě bránil před vztekem a odporem, jenž ji naplňoval při každém jeho doteku. Musela mu něco říct, ale nechtěla ho vyprovokovat.

"Nemůžete snad najít děvče, které by vás chtělo?" zeptala se s očima upřenými přímo na něj.

Škubl sebou. "Samozřejmě že můžu."

"Tak proč máte potřebu ukrást si to od té, která o vás nestojí?"

"Poděkuješ mi, až bude po všem," zašklebil se se škodolibým úsměškem.

"Myslíte?"

Na okamžik její pohled snesl, potom sklopil zrak. Magda nevěděla, co přijde dál. Připravila se předvést nezapomenutelný výstup se řevem a kopanci, pokud se ji bude dál pokoušet zatlačit do vedlejšího vozu.

Vlak sebou trhnul a zaskřípaly brzdy. Dojeli na nádraží v Campině.

"Teď už není čas," vyhrkl a nahrbil se, aby vykoul z okénka, za nímž se objevilo nástupiště. "Škoda."

Zachráněna. Magda nepromluvila. Chtěla vydechnout úlevou, ale neudělala to.

Mladý voják se napřímil a ukázal z okna. "Ve srovnání s nima bys zjistila, že jsem něžnej milénec."

Magda se sklonila a pohlédla skrz sklo. Spatřila čtyři muže v černých vojenských uniformách stojících na peróně a pocítila slabost. Slyšela toho o německých SS už dost, aby jejich členy dokázala rozpoznat od pohledu.

XII

Karaburun, Turecko

Úterý, 29. dubna,

18.02 hod.

Rudovlasý muž stál na přístavní hrázi a z boku se do něj opíraly teplé paprsky pohasínajícího slunce, které protahovalo stín vedlejšího pilíře vysoko nad vodou. Černé moře. Hloupé jméno. Bylo modré a vypadalo jako oceán. Všude kolem něho se na kraji vody tísnily patrové cihlové a štukové domy, jejichž červené taškové střechy téměř ladily s barvou pohasínajícího slunce.

Bylo snadné najít loď. Rybářství se ve zdejší okoli celkem vedlo, ale i bez ohledu na to, jak dobré úlovky byly, zůstávali tamější rybáři chudí. Svůj život strávili věčným zápasem o přežití.

Tentokrát žádný elegantní, rychlý pašerácký motorový člun, ale nemotorná, solí pokrytá těsná bárka. Vůbec ne to, co potřeboval, ale nejlepší, co mohl mít.

Carlosova loď ho dopravila až k Silivri, západně od Konstantinopole - ne, teď se mu říkalo Istanbul, že? Vzpomněl si, že současný režim ho přejmenoval už téměř před deseti lety. Bude si muset na nové jméno zvyknout, ale starým návykům se těžko odolává. Vytáhl loď na mělčinu, vyskočil na břeh se svým dlouhým, placatým pouzdrem pod paží a pak člun odstrčil zase zpátky na Marmarské moře, kde se bude na vlnách potácet s mrtvolou svého majitele na palubě, dokud ho nenajde nějaký rybář.

Odtud ho čekala dvacetimílová cesta přes mírně zvlněné mokřiny evropského Turecka. Ukázalo se, že koupit si koně na jižním pobřeží bylo stejně snadné jako najmout si tady na severu loď. S nestabilními vládami ohrožovanými zleva i zprava, kdy si nikdo nebyl jist, zdali se dnešní peníze nestanou zítra bezcennými papíry, dotyk zlata či jen pohled na ně otvíraly mnohé brány dokořán.

A tak teď stál na břehu Černého moře, podupával nohama, bubnoval prsty na ploché pouzdro a čekal, až jeho potlučená bárka doplní palivo. Bránil se naléhavě potřebě vrhnout se k majiteli a dát mu pár kopanců, aby si pospíšil. Ale nemělo by to cenu. Věděl, že tyhle lidi nemůže popohnat, žili si tady svým vlastním tempem, mnohem pomalejším než on.

Bude to 250 mil odsud na sever do dunajské delty a téměř dalších dvě stě na západ přes pevninu do průsmyku Dinu. Kdyby nebylo téhle idiotské války, mohl by si najmout letadlo a být tam už dávno.

Co se stalo? Došlo v průsmyku k bitvě? V rádiu se ale neříkalo nic o bojích v Rumunsku. Nevadí. Něco se dělo. A to si myslel, že je všechno natrvalo vyřízeno.

Rty se mu zkřivily. Natrvalo? Sám ze všech lidí by měl vědět nejlíp, jak opravdu vzácné je zajistit, aby bylo něco trvalé. A přece ještě zůstávala naděje, že události nepřekonalý mez, odkud už není návratu.

XIII

Pevnost

Úterý, 29. dubna,

17.52 hod.

"Cožpak nevidíte, že je vyčerpaný?" vykřikla Magda, kterou nyní už strach opustil a nahradila jej zlost a pronikavý pečovatelský instinkt.

"Je mi fuk, jestli tu hodlá vydechnout naposled," prohlásil důstojník SS, ten, který se jmenoval major Kaempffer. "Chci, aby mi řekl všechno, co ví o pevnosti."

Cesta z Campiny sem byla zlým snem. Bez dlouhých průtahů byli vysazeni na korbu nákladáku a tady drženi pod dozorem dvou arogantních vojáků, zatímco další dva řídili. Otec v nich rozpoznal členy einsatzkomanda a rychle Magdě vysvětlil, v jaké oblasti spočívá jejich odbornost. I bez vysvětlování by zjistila, jak jsou odpudiví; nezacházeli s ní a otcem o nic líp než s nějakými balíky. Neuměli vůbec rumunsky, místo toho se vyjadřovali pomocí štulců a šťouchanců, vedených hlavními pušk. Ale Magda brzy vycítila, že pod jejich neurčitou brutalitou se skrývá něco jiného - nějaká zaujatost. Zdálo se, že jsou rádi, že na chvíli vypadli z průsmyku Dinu a do návratu se jim moc nechtělo. Cesta byla obzvlášť namáhavá pro jejího otce, pro kterého bylo téměř nemožné sedět na lavičce, táhnoucí se po obou stranách korby nákladáku. Vůz se nakláněl, smýkal se a divoce nadsakoval, jak se řítíl po cestě, která nikdy nebyla pro podobný povoz určena. Každý náraz působil otci nesmírné utrpení a Magda jen bezmocně hleděla, jak zavírá křečovitě oči, škube sebou a zatíná, zuby pokaždé, když jím projela bodavá bolest. Když konečně musel vůz zastavit u mostu, aby udělal místo povozu s kozami, pomohla mu Magda vstát z lavičky a usadit ho zpátky do kolečkového křesla. Jednala rychle, nedávajíc se ven, napravo ani nalevo, ale věděla, že pokud bude řidič netrpělivě mačkat klaxon, může riskovat přesun otce. Potom, když se vůz znovu rozjel, bylo důležité zajistit křeslo, aby se nesvezlo zpátky, protože měla sama co dělat, aby neskouzla z lavičky. Jejich doprovod se jejímu konání jen cynicky poškleboval a ani trochu se nenamáhal jí pomoci. Když dorazili do pevnosti, byla vyčerpaná stejně jako její otec.

Pevnost... jak se změnila. Za soumraku, když přejížděli most, vypadala stejně pečlivě udržovaná jako vždycky, ale sotva projeli bránou, ucítila to - auru zloby, hrozby vznášející se ve vzduchu, která dopadala tíživě na ducha a naháněla husí kůže na šíji i ramenou.

Otec si toho všiml také, neboť ho viděla, jak zvedl hlavu a rozhlédl se kolem, jako by se pokoušel ten pocit určit, zařadit.

Vypadalo to, že Němci mají naspěch, a zdálo se, že jsou tu dva druhy vojáků, jedni v šedivém a druzí v SS černém. Dva v šedivých uniformách otevřeli korbu a začali je honit ven se slovy: "Schnell! schnell!"

Magda k nim promluvila německy. Jazyku rozuměla a docela slušně jím i mluvila. "Nemůže chodit!" V ten okamžik měla pravdu - otec byl na kraji fyzického zhroutení.

Oba vojáci v šedivém neváhali, vyskočili na plošinu nákladáku a snesli otce dolů se vším všudy, tedy i s křeslem, ale přes dvůr ho už musela dopravit sama. Když vojáky následovala, měla pocit, že se stíny na ni tlačí.

"Děje se tu něco zlého, tati!" zašeptala mu do ucha. "Necítíš to?"

Jedinou odpověď jí bylo přikývnutí hlavou.

Dovezla ho do přízemí strážní věže. Tady na ně čekali dva němečtí důstojníci, jeden v šedém, druhý v černém, stáli u rozviklaného stolu pod jedinou stíněnou žárovkou visící ze stropu.

Večer teprve začal.

"Předně," řekl otec dokonalou plynoucí němečinou v odpověď na žádost majora Kaempffera o informaci, "tahle stavba není pevnost. Tvrz neboli hradní věž, jak se v těchto místech říká, bylo poslední vnitřní opevnění, nejzazší bašta, do níž

se pán hradu uchýlil v případě nebezpečí se svou rodinou a služebnictvem. Tahle stavba -" malinko rozhodil ruce, "je jedinečná. Nevím, jak by se jí vlastně mělo říkat. Je až příliš dokonale propracovaná a dobře stavěná na to, aby sloužila pouze za pozorovatelnou, a přece je moc malá na to, aby byla zbudována nějakým panovačným feudálním pánem. Vždycky se jí říkalo pevnost, snad pro chybějící lepší výraz. A bude, předpokládám..."

"Mě nezajímá, co předpokládáte!" rozkřikl se major. "Chci vědět, co víte! Historii pevnosti, legendy s ní svázané - všechno!"

"Nemůže to počkat do rána?" vložila se do hovoru Magda. "Otec teď nemůže pořádně ani přemýšlet. Snad pak -"

"Ne! Musíme to vědět dnes v noci!"

Magda stočila zrak z blondátého majora na druhého důstojníka, tmavšího, silnějšího, kapitána jménem Woermann, který dosud ještě nepromluvil. Hleděla oběma do očí a viděla v nich totéž, co pozorovala u všech německých vojáků, na které od chvíle, kdy opustili vlak, narazili; společný jmenovatel, který jí unikal, byl teď jasný. Ti muži měli strach. Důstojníci stejně jako prostí vojáci, všichni byli na smrt vyděšeni. "Speciálně se to týká čeho?" zeptal se otec. Kapitán Woermann konečně promluvil. "Profesore Cuza, během týdne, co tu jsme, bylo zavražděno osm mužů." Major se ostře na kapitána podíval, ale ten dál mluvil, buď na zjevnou nelibost druhého důstojníka nedbal, anebo jím opovrhoval. "Jedna smrt za noc, kromě té poslední, kdy byly znetvořeny krky dva."

Zdálo se, že se otcí na rtech formuje odpověď. Magda se modlila, aby neřekl nic, čím by Němce popudil. Očividně si vše promýšlel. "Nenapadá mě žádné politické spojení a nevím o žádné aktivní skupině v téhle oblasti. Nemůžu vám pomoci."

"My si už ale nemyslíme, že by to mělo nějaký politický motiv," odvětil kapitán.

"Tak potom co? Kdo?"

Jako by odpověď způsobila kapitánu Woermannovi téměř bolest. "My si dokonce nejsme ani jisti, že to je někdo." Slova zůstala nekonečně dlouho viset ve vzduchu, potom si Magda všimla, jak se otcova ústa stáhla do nepatrného, zuby odhalujícího oválu, který se posléze změnil v úšklebek. V té chvíli dostala jeho tvář mrtvolný vzhled.

"Máte za to, pánové, že tady funguje cosi nadpřirozeného? Pár vašich mužů zahynulo, a protože nemůžete najít viníka a protože si nechcete přiznat, že rumunští partyzáni by mohli mít nad vámi vrch, hledáte v tom nadpřirozeno. Jestli skutečně chcete znát mé -"

"Mlč, Žide!" zařval major SS, rozběsněný vzteky a přikročil k němu. "Jediný důvod, proč jsi tady, a jediný důvod, proč tě a tvou dceru nenechám na místě zastřelit, je fakt, že jsi tenhle kraj procestoval křížem krážem a jsi odborník na místní folklór. Jak dlouho zůstaneš naživu, bude záležet na tom, jak se tu ukážeš být užitečný. Dosud jsi neřekl nic, čím bys mě přesvědčil, že s tebou zbytečně nemarním čas!"

Magda viděla, jak otce úsměv při pohledu na ni opouští. Pohlédl zpátky na majora. Výhrůžka dopadla na úrodnou půdu.

"Udělám, co bude v mých silách," odtušil vážně, "ale nejprve mi musíte říct všechno, co se tady přihodilo. Třeba dojdou k mnohem realističtějšímu vysvětlení."

"To doufám. Už jenom kvůli vám."

Kapitán Woermann mu pověděl příběh obou vojáků, kteří pronikli sklepní zdi, v níž našli kříž ze zlata a stříbra namísto mosazi a niklu, o úzké šachtě vedoucí dolů, která se ukázala být slepou chodbou, o narušené zdi v chodbě, o propadnutí části podlahy do podsklepení, o osudu vojína Lutze i těch ostatních po něm. Kapitán mu také pověděl o pohlcující temnotě, kterou viděl před dvěma nocemi na hradbě, a o dvou mužích SS, kteří záračným způsobem vpochozovali do pokojů majora Kaempffera poté, co jim byly doslova rozervány krky.

Magdu zamrazilo. Za jiných okolností by se možná takové historce vysmála. Ale atmosféra v pevnosti dnešní noci a zasmušilá tvář těch dvou německých důstojníků ji přesvědčily o její pravdivosti. A jak kapitán mluvil, s leknutím si uvědomila, že její sen o cestování na sever se objevil právě v době, kdy první muž zemřel.

Ale tím se teď nemohla zabývat. Musela se postarat o otce. Sledovala jeho tvář, když naslouchal, viděla, jak s každou další zmínkou o smrti a každou bizarní události s ní spojenou ho smrtelná únava opouští. V okamžiku, kdy kapitán Woermann dokončil vyprávění, neseděl před ním už starý nemocný muž, odkázaný na své pojízdné křeslo, ale profesor Cuza, odborník, vyzvaný, aby ukázal, co ve svém oboru dovede. Dlouze mlčel, až konečně promluvil.

"Dá se předpokládat, že došlo k uvolnění něčeho skrytého v té malé místnosti ve zdi, kterou prolomil ten první voják. Pokud vím, předtím nikdy v pevnosti nedošlo k jediné smrti. Ale taky tu nikdy předtím nepobývala cizí armáda. Myslel bych si, že úmrtí jsou dílem vlasteneckých" - poslední slovo zdůraznil - "Rumunů, ale až do události posledních dvou nocí. Pokud se týče způsobu, jakým zhasínají světla na zdi, stejně jako oživení vykrvácených mrtvol, neexistuje pro to přirozené vysvětlení. A tak budeme asi muset hledat vysvětlení jinde, mimo přirozené chápání."

"A proto jsi tady, Žide," zdůraznil tvrdým hlasem major.

"Nejjednodušší řešení je odejít."

"To nepřichází v úvahu!"

Otec se zamyslel. "Nevěřím v upíry, pánové." Magda zachytila jeho rychlý varovný pohled - věděla, že nemluví docela pravdu. "Ani v nic takového. V žádné vlkodlaky, v žádná strašidla. Ale vždycky jsem tušil, že na téhle pevnosti je něco zvláštního. Dlouho byla pro mě záhadou. Je to jedinečná stavba, a přece nikde neexistuje záznam, kdo ji postavil. Je udržována v perfektním stavu, ačkoli nikdo nezná jejího majitele. A nikde není ani zápis o majiteli - vím to, protože jsem se celé roky pokoušel dozvědět, kdo ji postavil a kdo ji udržuje."

"Na tom právě pracujeme," přitakal major Kaempffer.

"Máte tím na mysli, že kontaktujete Středozeenskou banku v Curychu? Neplýtvajte časem, už jsem tam byl. Peníze chodí z účtu fondu založeného v minulém století, kdy banka vznikla; výdaje na údržbu pevnosti jsou propláceny z úroků peněz na kontě. A mám dojem, že předtím se platilo z podobného konta u jiné banky, možná v jiné zemi...,

záznamy u hostinského vedené po celé generace jsou toho zjevným důkazem. Ale faktem zůstává, že nikde neexistuje spojení s osobou či osobami, které účet otevřely, peníze prostě jsou, a důležité je, aby byly stále vypláceny."

Major Kaempffer uhodil pěstí do stolu. "Kruci! Tebe nám byl čert dlužen!"

"Jsem všechno, co máte, pane majore. Ale dovolte mi pokračovat. Před třemi lety jsem zašel až tak daleko, že jsem poslal rumunské vládě petici - to bylo ještě za krále Carola -, aby byla pevnost prohlášena národní památkou a vláda převzala její vlastnictví. Doufal jsem, že takovýto de facto znárodněním se objeví její majitelé, pokud jsou ještě nějaký naživu. Ale návrh byl zamítnut. Průsmyk Dinu byl považován za příliš vzdálený a nepřístupný. A taky proto, že s touto pevností nejsou nijak zvlášť spojeny žádné rumunské dějiny, nemohla být pevnost oficiálně prohlášena za národní poklad. A konečně, což je nejdůležitější, znárodnění by si vyžádalo použití vládních fondů na udržování pevnosti. Proč by se mělo jimi plýtvat, když zdroj soukromých peněz plní funkci tak vynikajícím způsobem?

Proti takovým argumentům nebylo obrany. A tak jsem se, pánové, vzdal. Mé zhoršující se zdraví mě odsoudilo zůstat v Bukurešti. Musel jsem se spokojit s tím, že jsem vyčerpal všechny zdroje výzkumu, že jsem se stal největším žijícím expertem na pevnost, že jsem o ní věděl víc než kdokoli jiný. Což se ukázalo být absolutně nanic."

Magdu popuzovalo otcovo věčné "já". Udělala pro něho většinu práce. Věděla o pevnosti stejně hodně jako on. Ale neřekla nic. Nebyla tady proto, aby odporovala svému otci, zvláště v přítomnosti druhých.

"Co je tohle?" zeptal se kapitán Woermann a ukázal na pestrnou sbírku svitků a knih vázaných v kůži v rohu místnosti.

"Knihy?" zvedl otec obočí.

"Začali jsme s demolicí pevnosti," oznámil major Kaempffer. "Brzo se ta bytost, po které jdeme, nebude mít kde ukrýt.

Obrátíme to tu naruby, rozebereme kámen po kameni. A kam to odejde potom?"

Otec pokrčil rameny. "Dobrý plán..., ovšem pokud nevyпустíte ještě něco horšího." Magda ho pozorovala, jak bezděky obrátil hlavu k hromadě knih, ovšem ještě předtím si povšiml Kaempfferova vyděšeného výrazu - tahle možnost majora vůbec nenapadla. "Ale kde jste našli ty knihy? V pevnosti nikdy žádná knihovna nebyla a vesničani přečtou stěží tak svoje jména."

"V duté díře jedné ze zdí, které jsme strhli," odvětil kapitán.

Otec se obrátil k dceři. "Jdi se podívat, co je to za nález."

Magda přešla do kouta a poklekla vedle knih, vděčná za příležitost, při níž bude moci na pár minut ulevit nohám. Otcovo kolečkové křeslo bylo jediné sedadlo v místnosti a nikdo se nenabídl, že by jí poskytl židli. Pohlédla na hromadu knih, nasála známý zatuchlý pach starého papíru; milovala knihy a milovala jejich vůni. Bylo jich tam snad tucet, některé byly částečně zničené, jiné ve formě svitků. Magda se jimi pomalu probírala, umožňujíc svalům na zádech, aby se co nejvíce protáhly, než se bude muset zase znovu postavit. Sebrala namátkově jeden svazek. Jeho titul zněl anglicky. The Book of Eibon. Vyrazilo jí to dech. To přece nemohlo být..., byl to vtip! Pohlédla na ostatní, překládajíc jejich názvy z různých jazyků, ve kterých byly psány, a začal se jí zmocňovat strach a neklid. Tohle byly skutečné originály! Prudce vstala a couvla, ve spěchu málem zakopla o vlastní nohu.

"Co se děje?" zeptal se otec, když uviděl její tvář.

"Ty knihy!" vyrazila ze sebe, neschopna skrýt své překvapení i odpor. "Nepředpokládá se ani, že by existovaly!"

Otec si přirazil křeslo blíž ke stolu. "Přines je sem!"

Magda se sehnula a dvě z nich bázlivě zvedla. Jedna se jmenovala De Vermis Mysteriis od Ludwiga Prinna; druhá Cultes des Goules od hraběte z Erlettu. Obě byly neobyčejně těžké a už jen při pouhém doteku vnímala na pokožce nepříjemný svědivý pocit. Zvědavost obou důstojníků narostla do takových rozměrů, že se oba sehnuli nad hromadou také a přenesli zbývající texty na stůl.

Rozechvělý rozčilením, jež se při každém svazku položeném na stůl zvyšovalo, mumlal si otec cosi pod vousy a mezitím jmenoval jednotlivé tituly podle toho, jak je viděl přinášet.

"The Pnakotic Manuscripts, a ve formě pergamenu! Severský překlad knihy The Book of Eibon! The Seven Cryptical Books of Hsan! A tady - Unaussprechlichen Kulten od von Juntze! Tyhle knihy jsou hotový poklad! Celosvětově byly zatajovány a po staletí zakázány a tolik výtisků bylo spáleno, že z nich zůstaly jen šeptané názvy. V některých případech nebylo ani zřejmé, zdali vůbec existovaly! Ale teď jsou tady a možná jde i o poslední výtisky, které vůbec existují!"

"Třeba byly zakázány z dobrého důvodu, tati," podotkla Magda, které se nelíbilo světlo, jež zaplálo v jeho očích. Nálež těchto knih s ní otrásl. Údajně měly popisovat nebezpečné rituální obřady a spojení se silami za hranicí rozumu a logiky. Dozvědět se, jestli byly pravdivé a zda jejich autoři byli víc než pochybní pohádkáři, bylo hluboce zneklidňující. Bortilo to podstatu všeho.

"Možná ano," připustil otec, aniž by vzhlédl. Pomocí zubů si stáhl vrchní kožené rukavice a na pravý ukazovák, dosud schovaný v bavlněné rukavici, si navlékl gumovou čepičku. Urovnal si své bifokální brýle a začal listovat stránkami.

"Jenže tohle bylo v jiné době. Teď máme dvacáté století. Neumím si představit, že by v těch knihách bylo něco, co by se dalo teď, v současnosti, použít."

"Co by na tom mohlo být tak strašného?" zeptal se Woermann, přitahuje si k sobě v kůži vázaný, železnou přezkou spoutaný výtisk Unaussprechlichen Kulten. "Vida. Tohle je v němčině." Rozevřel desky a listoval stranami, až se konečně skoro uprostřed zastavil a začel se.

Magda byla v pokušení jej varovat, ale rozhodla se to nedělat. Těmhle Němcům nebyla nic dlužná. Viděla, jak kapitánova tvář pobledla, viděla, jak se mu krk křečovitě stahuje, a pak s bouchnutím knihu zavřel.

"Který vadný, debilní mozek je za něco takového zodpovědný? Je to -, je to -" zdálo se, že není schopen najít slova, jimiž by vyjádřil, co cítí.

"Copak to tam máte?" zeptal se otec, který vzhlédl od knihy, jejíž titul ještě nevyslovil. "Podívejme, von Juntzova kniha. Poprvé byla vytištěna soukromě v Düsseldorfu v roce 1839. Obzvlášť malé vydání, možná jen tucet výtisků..."

Hlas mu selhal.

"Děje se něco?" zpozorněl Kaempffer. Stál stranou od ostatních a jevil jen velmi malé známky zvědavosti.

"Ano. Pevnost byla postavena v 15. století..., aspoň tohle vím jistě. Tyhle knihy byly všechny napsány ještě dřív, všechny, kromě von Juntzovy. Což znamená, že teprve až v polovině minulého století, možná později, někdo pevnost navštívil a tuhle knihu uložil k ostatním."

"Nevím, k čemu nám to může být momentálně dobré," odpověděl Kaempffer. "Tohle nám nikterak nepomůže ochránit naše muže" - při myšlence, která mu bleskla hlavou, se najednou usmál - "anebo možná tebe nebo tvoji dceru dneska v noci před smrtí."

"Ale vrhá to na problém nové světlo," odvětil profesor. "Tyhle knihy, které před sebou vidíte, byly po celé věky zatracovány jako ďábelské. Já s tímhle tvrzením nesouhlasím. Řekl bych, že nejsou zlé, ale jsou o zlu. Tahle, kterou právě držím v rukách, je obzvlášť obávaná - Al Azif v arabském originále."

Magda uslyšela svůj vlastní vzdech. "Ach, ne!" Tahle byla nejhorší ze všech!

"Ano! Neznám moc arabsky, ale umím dost na to, abych mohl přeložit titul a jméno autora, který za ni nese zodpovědnost." Přeskočil pohledem z Magdy zpět na Kaempffera. "Odpověď na váš problém bude možná spočívat na stránkách těchto knih. Začnu s nimi dnes večer. Ale nejdřív bych rád viděl ty mrtvoly."

"Proč?" Byl to kapitán Woermann, kdo promluvil. Už se opět vzpamatoval z pohledu do von Juntzovy knihy.

"Chci vidět jejich zranění. Abych věděl, zda jejich smrti neunesou stopy rituálního násilí."

"Okamžitě vás tam vezmeme." Major přivolal dva ze svých mužů jako doprovod.

Magda nechtěla jít - nechtěla snášet pohled na mrtvé vojáky -, ale bála se čekat sama na jejich návrat, a tak uchopila držadlo otcova křesla a zamířila s ním ke schodišti do sklepa. Na jeho vrcholu byla odstrčena a oba vojáci SS, poslušni majorových rozkazů, snesli otce i s křeslem ze schodů. Dole byla zima. Magda si přála, aby sem nikdy nevnikla.

"Co znamenají ty kříže, profesore?" zeptal se kapitán Woermann, když kráčeli podél zdi. Magda už znovu tlačila před sebou křeslo. "Jaký je jejich význam?"

"Nevím. V tomhle kraji o nich neexistuje jediná pověst, kromě spojení s domněnkou, že pevnost postavil nějaký papež. Ale 15. století bylo obdobím krize Svaté říše římské a pevnost byla zbudována v území, které bylo pod neustálým ohrožením ze strany osmanských Turků. Takže papežská teorie je naprosto směšná."

"Mohli by ji postavit Turci?"

Otec zavrtěl hlavou. "To je nemožné. Není to jejich architektonický styl a kříže nejsou rozhodně turecký motiv."

"Ale co ten typ kříže?"

Zdálo se, že kapitán má o pevnost vážný zájem, a tak mu Magda odpověděla dřív, než tak mohl učinit otec; tajemství křížů znamenalo pro ni léta osobního pátrání.

"To nikdo neví. Můj otec a já jsme probádali nespočetné množství knih pojednávajících o jejich podobě křesťanské, románské i slovanské, a nikdy jsme nenašli kříž, který by se podobal těmto. Kdybychom objevili historický vzorek tohoto typu kříže, mohli bychom možná podle něho hledat spojitost s pevností. Ale nenašli jsme nic. Jsou jedinečné stejně jako stavba, která je v sobě ukrývá."

Bývala by pokračovala - nemusela tak alespoň myslet na to, co spatří v podsklepení -, ale zdálo se, že kapitán jí nevěnuje moc pozornosti. Mohlo to být proto, že se dostali k průlomu ve zdi, ale Magda vycítila, že je to kvůli zdroji informace - koneckonců ona byla přece jenom žena. Magda si povzddechla a zmlkla. Setkala se s takovým postojem už dřív a znala jeho projevy dobře. Němečtí muži měli zjevně hodně společného s rumunskými. Napadlo ji, zdali jsou všichni muži stejní.

"Ještě jedna otázka," obrátil se kapitán k otci. "Co myslíte, proč nejsou tady v pevnosti nikdy ptáci?"

"Abych řekl pravdu, jejich nepřítomnosti jsem si nikdy nevšiml."

Magda si uvědomila, že během svých cest tu nikdy dřív neviděla jediného ptáka a nikdy ji nenapadlo, že by to mělo značit něco špatného... až teď.

Suť z rozbité zdi byla nakupena do úhledných hromádek. Jak Magda projížděla s otcovým křeslem mezi urovanými kupkami drti, ucítila studený závan vzduchu proudící z díry v podlaze na druhé straně zdi. Sáhla do kapsy za vysokým opěradlem křesla a vytáhla odtud otcovy kožené rukavice.

"Radši si je znovu vezmi," řekla, zastavila a podržela mu levou rukavici tak, aby do ní mohl snadno vklouznout.

"Ale vždyť už rukavice má!" zavrčel Kaempffer, netrpělivý ze zpoždění.

"Má ruce velmi citlivé na zimu," odvětila Magda, která mu teď nastavila pravou rukavici. "Patří to k jeho stavu."

"Jakému stavu? Co to má vlastně za nemoc?" zeptal se Woermann.

"Říká se jí sklerodermie." Magda uviděla na jejich tvářích prázdňvý výraz očekávání.

A zatímco mu upravovala rukavice, otec promluvil. "Já jsem o ní taky nikdy neslyšel, až do doby, kdy mi tuhle diagnózu určili. Vlastně první dva doktoři, kteří mě prohlíželi, se v diagnóze spletli. Nebudu vám povídat detaily, jen to, že to nepůsobí pouze na ruce."

"Ale jak to působí na vaše ruce?" zeptal se Woermann.

"Jakýkoli náhlý pokles teploty drasticky změní oběh krve v prstech; prakticky to znamená, že občas zůstanou docela bez přísunu krve. Bylo mi řečeno, že pokud o ně nebudu pečovat, dostanu gangrénu a přijdu o ně. A tak nosím rukavice ve dne v noci po celý rok vyjma nejteplejších letních měsíců. Nosím je dokonce i v posteli." Rozhlédl se.

"Jsem připraven."

V závanu studeného vzduchu se Magda otrásla. "Myslím, že tam dole je na tebe moc velká zima, tati."

"Kvůli němu nebudeme rozhodně nosit těla nahoru," poznamenal Kaempffer. Pokynul oběma vojákům SS, kteří znovu nadzvedli křeslo a přenesli ho i s jeho křehkým uživatelem skrz díru ve zdi. Kapitán Woermann zvedl ze země petrolejovou lampu a zapálil ji. Vydal se na cestu jako první. Major Kaempffer s další lampou průvod uzavíral. Magda

se váhavě zařadila. Držela se hned těsně za otcem, vyděšena, aby někdo z vojáků nesoucích jejího otce neuklouzl na slizkých schodech a neupustil ho. Teprve až když kola křesla spočinula bezpečně na podlaze podsklepení, uvolnila se. Jeden z vojáků začal tlačít otcovo křeslo za oběma důstojníky, kteří kráčeli směrem k osmi plátnem přikrytým předmětům, roztaženým po zemi ve vzdálenosti třiceti stop od nich. Magda se držela vzadu, čekajíc v kuželu světla u schodů. Na tohle neměla nervy.

Všimla si, že kapitán Woermann, procházející kolem těl, vypadá rozrušeně. Sklonil se a natáhl prostěradla, urovnává je ještě souměrněji kolem ztuhlých tvarů. Podsklepení... s otcem byla v pevnosti za předchozí roky mnohokrát a nikdy by ji ani nenapadlo uvažovat o existenci podsklepení. Mnula si rukama zpoceně paže ve snaze vyprodukovat nějaké teplo. Zima.

S obavami se rozhledla kolem, hledajíc ve tmě známky přítomnosti krys. V okolí místa, kam se byli nuceni v Bukurešti přestěhovat, byly krysy ve všech sklepech; takový rozdíl od útulného domova, který mívali blízko univerzity. Magda věděla o své přehnané reakci na krysy, ale nemohla si pomoci. Plnily ji odporem... způsob, jakým se pohybovaly, holé ocásky táhnoucí za sebou... dělalo se jí z nich špatně.

Ale neviděla žádné cupitající tvory. Obrátila se zpět a sledovala kapitána, který začal nadzvedávat jednu plachtu za druhou, odhaluje tak hlavu a ramena každého mrtvého muže. Neslyšela, co si tam říkají, ale to bylo jedině dobře. Byla ráda, že nevidí to, co otec.

Konečně se muži obrátili směrem k Magdě a ke schodišti. Jak se blížili, stával se otcův hlas zřetelnější.

"... a doopravdy nemůžu říct, že by na těch zraněních bylo něco rituálního. Až na toho muže s uťatou hlavou to vypadá, jako by všechna úmrtí způsobilo jednoduché zpřetrhání větších cév na krku. Nejsou tam žádné stopy po otiscích zubů, zvířecích ani lidských, třebaže tato zranění určitě nejsou dílem nějakého ostrého předmětu. Ty krky byly rozervány, barbarsky, surově, způsobem, který nedokážu definovat."

Jak mohl otec hovořit o takových věcech s profesionální chladnokrevností?

Hlas majora Kaempffera zněl nevrle a výhružně. "Zase jsi toho namluvil spoustu, ale ve skutečnosti nevíme nic!"

"Dali jste mi málo materiálu k práci. Máte ještě něco jiného?"

Major přidal do kroku, aniž by se obtěžoval s odpovědí. Ale kapitán Woermann luskl prsty.

"Ta slova na zdi! Napsaná v jazyce, kterému nikdo nerozumí."

Otcovy oči se rozšířily. "Musím je vidět!"

Znovu bylo křeslo nadzvednuto a znovu se ho Magda ujala. Vydala se s ním směrem na dvůr, následujíc Němce, kteří zamířili do zadního traktu pevnosti. Brzy se všichni ocitli na konci slepé chodby a hleděli na červenohnědá písmena načmáraná na zdi.

Tahy, jak si Magda všimla, se sice lišily svou tloušťkou, ale všechny odpovídaly šířce lidského prstu. Při té myšlence se zachvěla a začala slova studovat. Jazyk znala a věděla, že nápis bude schopna přeložit, jen pokud se jí mozek soustředí na slova a ne na to, co jejich autor použil za inkoust.

"Napadá vás něco, co by to mohlo znamenat?" zeptal se Woermann.

Otec přikývl. "Ano," odpověděl a zarazil se, fascinován tím, co viděl.

"Nuže?" zvýšil Kaempffer hlas.

Magda pochopila, že major nenávidí pomyšlení, že má být v něčem, závislý na Židovi, a je to ještě horší, když ho ten nechává čekat. Přála si, aby byl otec opatrnější a neprovokoval ho.

"Znamená to: 'Cizinci, odejděte z mého domu!' Je to rozkaz." Když promluvil, zněl jeho hlas mechanicky. Něco na těch slovech ho rozrušilo.

Kaempffer se plácl rukou přes pouzdro pistole. "Ach ták! Takže vraždy jsou politicky motivovány!"

"Snad. Ale tohle varování či žádost nebo jak tomu chcete říkat, je perfektně formulováno ve staroslověnštině, dávno mrtvém jazyku. Stejně mrtvém, jako je latina. A tahle písmena vypadají, jako by byla napsána v původní podobě. Měl bych to vědět. Viděl jsem už dost starých rukopisů."

Teď, když otec jazyk identifikoval, soustředila se Magdina mysl na slova. Napadlo ji, že ví, co je na nich tolik zneklidňujícího.

"Váš vrah, pánové," pokračoval profesor, "je buď vysoce vzdělaný vědec, anebo někdo, kdo byl půl tisíciletí zmrazen." XIV

"Zdá se, že jsme zbytečně ztráceli čas," oznámil major Kaempffer, procházející se hrdým krokem po místnosti a pokuřuje cigaretu. Všichni čtyři teď byli zase zpátky v přízemí strážní věže.

Uprostřed místnosti se Magda opírala vyčerpaně o opěradlo kolečkového křesla. Cítila, že mezi Woermannem a Kaempfferem zuří jistý druh skryté války, ale nebyla schopna pochopit pravidla ani motivaci zúčastněných. Jednou věcí si však byla jista: život jejího otce i jí samé visel na vlásku.

"Nesouhlasím," odporoval mu kapitán Woermann. Opřel se o stěnu u dveří, paže složil přes hrudník. "Pokud vidím, víme toho víc než dneska ráno. Ne moc, ale alespoň nějaký pokrok... sami jsme předtím neudělali žádný."

"To nestačí!" zařval Kaempffer. "Zdaleka to nestačí!"

"No tak dobrá. Jestliže se nám neotvírají jiné zdroje informací, mám za to, že bychom měli okamžitě pevnost opustit."

Kaempffer neodpověděl; jenom dál pokuřoval a procházel se sem a tam přes vzdálený konec místnosti.

Profesor, ve snaze získat si pozornost, si odkašlal.

"Ty se do toho nemíchej, Žide!"

"Jen si poslechněme, co nám chce říct. Proto snad jsme ho sem přitáhli, ne?"

Magdě začalo být postupně čím dál víc jasné, že mezi oběma důstojníky vládne hluboké nevraživé nepřátelství. Věděla, že otec to poznal taky a že se jistě pokusí tuto skutečnost využít v jejich prospěch.

"Možná bych byl schopen pomoci," řekl otec a ukázal na hromadu knih na stole. "Jak už jsem se prve zmínil, odpověď na váš problém může spočívat v těchto knihách. Pokud odpověď obsahují, pak jsem jediná osoba, která - s pomocí mé dcery - ji může objevit. Pokud budete chtít, pokusím se o to."

Kaempffer se zastavil uprostřed chůze a pohlédl na Woermanna.

"Za pokus to stojí," přikývl Woermann. "Mně osobně nic lepšího nenapadá. Vás ano?"

Kaempffer odhodil špaček cigarety na podlahu a pomalu jej zamáčkl špičkou boty. "Tři dny, Žide. Máš tři dny na to, abys přišel s něčím užitečným." Prošel kolem nich a vyrazil ven ze dveří, nechávaje je za sebou otevřené.

Kapitán Woermann se s námahou odlepil od zdi a obrátil se ke dveřím, ruce složené za zády. "Řeknu svému četaři, aby vám připravil dvě pokrývky." Zahleděl se na profesorovu křehkou postavu. "Jiné lůžkoviny nemáme."

"To bude stačit, kapitáne. Díky."

"Dřevo," vyhrkla Magda. "Potřebujeme nějaké dřevo na oheň."

"V noci není taková zima," zavrtěl kapitán hlavou.

"Otcovy ruce - jestli ho budou zlobit, nebude schopen ani otáčet stránky."

Woermann vzdychl. "Požádám četaře, aby se podíval, co se s tím dá dělat - možná sežene nějaké zbytky stavebního dříví." Obrátil se ke dveřím, potom zpátky k nim. "Dovolte, abych vám dvěma něco řekl. Major vás oba zlikviduje, aniž by vám věnoval větší pozornost než cigaretě, kterou právě zašlápl. Má své vlastní důvody, proč potřebuje rychlé řešení tohoto problému, a já mám taky své: nechci, aby kdokoli další z mých mužů zemřel. Najděte způsob, jak přechkat jedinou noc bez smrti, a dokážete tím svou cenu. Najděte způsob, jak tu věc porazit, a možná vás budu moct dostat zpátky do Bukurešti a zajistit vám tam bezpečí."

"Anebo taky ne," ozvala se Magda. Sledovala pozorně jeho tvář. Skutečně jim dával naději?

Výraz kapitána Woermanna byl ponurý, když opakoval jako ozvěna její slova. "Anebo taky ne."

+++

Po vydání rozkazu, aby bylo do přízemních místností doneseno dříví, se Woermann na okamžik zastavil a zamyslel se. Zpočátku považoval tu dvojici z Bukurešti za politováníhodný pár - děvče odkázané na svého otce, otec odkázaný na své kolečkové křeslo. Ale jak je pozoroval a slyšel je mluvit, uvědomil si, že z těch dvou vyvěrá skrytá síla. Což bylo dobře. Protože oba budou potřebovat nervy z ocele, pokud mají na tomhle místě přežít. Jestliže jsou tu ozbrojení muži bezmocní, jaká naděje potom zbývá jedné bezbranné ženě a jednomu mrzákovi?

Náhle si uvědomil, že ho někdo pozoruje. Nebyl schopen říci, jak to ví, ale ten pocit byl naprosto určitý. Byl to dojem, jenž by byl znepokojující i na mnohem příjemnějších místech; ale tady, s tím, co věděl, se zkušenostmi z uplynulého týdne, to bylo denervující.

Woermann vykoukl na schody kroutící se po jeho pravici. Nikdo tam nebyl. Přešel k výklenku vedoucímu na dvůr.

Všechna světla tam svítila, dvojice hlídek soustředěně sledovaly okolí.

A přece pocit, že ho někdo pozoruje, zůstal.

Obrátil se ke schodišti, pokoušeje se ten pocit setrást, a doufal, že odejde-li z tohoto místa, dojem se ztratí. A doufal správně. Ve chvíli, kdy stoupal po schodech ke svým pokojům, nepříjemný pocit se vytratil.

Ale přesto ho podvědomý strach, strach, s nímž byl nucen v pevnosti noc co noc žít, neopouštěl - nasával přesvědčení, že do rána určitě někdo sejde strašnou smrtí.

+++

Major Kaempffer stál zahalen tmou ve vstupu do zadního traktu pevnosti. Pozoroval Woermanna, který se zastavil u vstupního oblouku věže, pak se obrátil a začal stoupat vzhůru po schodech. Kaempffer cítil naléhavou potřebu ho následovat, přeběhnout zpátky přes dvůr, vyběhnout do druhého patra věže, zaklepat na Woermannovy dveře.

Dneska v noci nechtěl být sám. Za ním se vinulo vzhůru schodiště do jeho vlastního bytu, místa, kam právě minulou noc vkráčeli dva mrtví muži a padli na něho. Pouhá myšlenka na návrat vyvolávala u něho panickou hrůzu.

Woermann byl jediný člověk, který mu mohl být dneska v noci nějak k užítku. Jako důstojník si Kaempffer nemohl dovolit vyhledávat společnost řadových vojáků a rozhodně už vůbec ne Židů.

Woermann se nabízel jako jediná možnost. Byl to rovněž důstojník, a tak na skutečnosti, že by se těšili vzájemné společnosti, nebylo nic špatného. Kaempffer vykročil ze dveří a vydal se svižným krokem ke věži. Ale po několika krocích znejistěl a zastavil se. Woermann by ho nikdy nevpustil do dveří, natož aby mu dovolil se tam usadit a ještě s ním vypít skleničku kořalky. Woermann opovrhoval SS, stranou a každým, kdo s tím vším měl něco společného. Proč? Kaempffera jeho postoj zarážel. Woermann byl čistý árijec. Neměl se proč obávat SS. Tak proč je potom tolik nenáviděl?

Major se obrátil a vstoupil znovu do zadního prostoru pevnosti. S Woermannem se nemůže nikdy sblížit. Ten člověk byl prostě příliš tvrdohlavý a úzkoprsý na to, aby přijal podmínky nového řádu. Byl odsouzen. A čím dál od něho bude Kaempffer stát, tím líp.

A přece... Kaempffer potřeboval dnes večer přítele. Jenomže tady žádného neměl.

Váhavě, s obavami, začal pomalu lézt do schodů a cestou do svého pokoje se ptal sám sebe, zdali ho nečeká další hrůza.

+++

Oheň dodával místnosti víc než teplo. Dodával mu světlo, hřejivou záři, které se jediná žárovka pod kónickým stínítkem nemohla vyrovnat. Magda roztáhla jednu pokrývku pro svého otce blízko krbu, ale ten o ni nejevil zájem. Nikdy za posledních několik let ho neviděla tak zapáleného, životaschopného, čilého. Měsíc od měsíce z něj nemoc vysávala všechnu jeho sílu, zavalovala ho těžší a těžší únavou, až nakonec počet hodin, které probděl, se ztenčil na minimum a ty, které prospal, dosáhly maxima.

Ale teď vypadal jako docela jiný člověk, nadšeně zabraný do textů před sebou. Magda věděla, že to nemůže dlouho

vydržet. Jeho nemocné tělo bude brzy potřebovat odpočinek. Jako by běžel na vypůjčenou energii, neměl žádné rezervy.

A přece Magda váhala, jestli má na jeho odpočinku trvat. Poslední dobou ztratil zájem o všechno, celé dny trávil sezením u okna, vyhlížením na ulici a civěním do prázdna. Doktoři, když se jí podařilo k němu nějakého dostat, jí tvrdili, že je to melancholie pramenící z jeho stavu. Nic se s tím nedalo dělat. Jenom mu podat aspirin proti neustálé bolesti a kodein - když byl k dostání - proti nesnesitelným bolestem ve všech kloubech.

Byl jako živá mrtvola. A teď, teď pojednou jevil známky života. A Magda si netroufala ty rozhořivající jiskry zadupat. Pozorovala ho, jak se nad svazkem De Vermis Mysteriis zarazil, sundal si brýle a rukou oděnou v bavlněné rukavici si protřel oči. Možná že teď nastal vhodný čas, aby ho odpoutala od těch strašných knih a přesvědčila ho o nutnosti odpočinku.

"Proč jsi jim neřekl o své teorii?" zeptala se.

"Hm?" Vzhlédl. "Které?"

"Řekl jsi jim, že doopravdy nevěříš na upíry, ale to není docela pravda, vid', že ne? Anebo jsi se konečně vzdal té své oblíbené teorie?"

"Ne. Pořád ještě věřím, že může existovat jeden opravdový upír - jenom jeden - z kterého pramení celý rumunský folklór. Vedou k němu solidní historické stopy, ale nemáme žádný důkaz. A bez přesvědčivého důkazu bych nikdy nemohl svou studii publikovat. Ze stejného důvodu jsem se taky rozhodl neříkat o tom nic Němcům."

"Proč? Nejsou to žádní vědci."

"Pravda. Ale momentálně mě mají za vzdělaného starého muže, který jim může být nějak k užitku. Pokud bych jim pověděl o své teorii, mohli by si o mně začít myslet, že jsem jenom bláznivý starý Žid. A kdo jiný má největší naději na nejkratší život než neužitečný Žid ve společnosti nacistů? Nebo myslíš, že ne?"

Magda rychle zavrtěla hlavou. Nechtěla, aby se konverzace ubírala právě tímhle směrem. "Ale co ta teorie? Myslíš si, že by mohla být pevnost obývána..."

"Upírem?" Otec malounko pohnul svými nehybnými rameny. "Kdo vůbec může říct, jaký by ten upír mohl doopravdy být? Existuje taková spousta pověstí, že nikdo nemůže poznat, kde realita doopravdy končí - za předpokladu, že na tom všem skutečně něco reálného je - a kde začíná mýtus? Ale v Transylvánii a Moldávii se vyskytují tak četné upírské teorie, že se prostě musely z něčeho zrodit. Ve svém jádru obsahuje totiž každá pověst zrnko pravdy."

Když se zamyšleně odmlčel, zářily mu v bezvýrazné nehybné masce jeho tváře jen oči. "Určitě ti nemusím říkat, že se tu děje něco tajemného. Tyhle knihy jsou dostatečným důkazem toho, že ona stavba je nějakým způsobem spojená s černou magií. A slova napsaná na zdi... jestli je to práce lidské bytosti, nějakého šílence, anebo znamení, které má něco společného s moroi, Nemrtvým, se právě uvidí."

"Co si myslíš ty?" zeptala se hlasem dožadujícím se naléhavě nějakého ujištění. Naskakovala jí husí kůže při pomyslení, že by Nemrtvý skutečně existoval. Nikdy ani na chvíli neuvěřila podobným pohádkám a často uvažovala, zdali povídáním o nich nehraje její otec nějakou intelektuální hru. Ale teď...

"Teď si nemyslím vůbec nic. Ale cítím, že jsme se nejspíš ocitli na správné stopě k odpovědi. Není to ještě nic racionálního... nic, co bych mohl vysvětlit. Ale ten pocit tu je. Cítíš to také. Vím to."

Magda tiše přikývla. Měl pravdu. Ano, cítila to.

Otec si znovu protřel oči. "Dál už nemůžu číst, Magdo."

"No tak pojď," vybídla ho, setřásla ze sebe neklid a pohnula se směrem k němu. "Pomůžu ti do postele."

"Ještě ne. Jsem příliš rozčilený, než abych usnul. Zahraj mi něco."

"Tati -"

"Vzala sis s sebou mandolínu. Vím to."

"Tati, víš, co ti to dělá."

"Prosím."

Usmála se. Nikdy mu nedokázala dlouho odporovat. "Tak dobrá."

Mandolínu zastrčila před odjezdem do většího zavazadla. Vlastně to byl jen reflex. Mandolínu nosila Magda všude s sebou. Hudba se stala středem jejího života - a od doby, kdy otec přišel o své místo na univerzitě, i z větší části jejich živobytí. Po přestěhování do jejich mrňavého bytu se stala učitelkou hudby, zvala si na hodiny mandolíny domů mladé studenty anebo je chodila vyučovat hře na klavír. Před přestěhováním byli s otcem nuceni své vlastní píáno prodat.

Posadila se na židli, která byla donesena do místnosti spolu s dřívím na oheň a pokrývkami, a rychle zkontrolovala ladění, dotáhla první párové struny, které se během cesty rozladily. Když byla spokojena, pustila se do hraní, sestávajícího ze směsi brnkání i vyťukávání na struny, které se naučila od Cikánů, vytvářejíc tak zároveň rytmus i melodii. Nápěv byl rovněž cikánský, typicky tragická melodie neopětované lásky, zakončené smrtí zlomeného srdce. Když skončila druhou verzi a dostala se k prvnímu přechodu, pohlédla na otce.

Seděl opřený ve svém křesle, oči zavřené, zkroucené prsty jeho levačky tiskly skrz látku rukavic struny imaginárních houslí, pravou rukou a předloktím tahal přes struny imaginárním smyčcem, ale jen v krátkých pohybech, pokud mu to jeho klouby dovolily. Kdysi býval dobrý houslista a často spolu hrávali tuto píseň v duetu, vybrnkávala kontrapunkt do vzletných, srdceryvných figur molta rubala, zatímco je on vyluzoval na houslích.

A třebaže měl tváře suché, plakal.

"Ach, tati, měla jsem to vědět... vybrala jsem špatnou píseň." Měla na sebe zlost, že nepřemýšlela. Zнала tolik písní a vybrala zrovna tu, která mu nejvíc připomněla, jak nebude moci už nikdy hrát.

Začala se zvedat a chtěla jít k němu, ale zastavila se. Místnost jí náhle nepřipadala už tak dobře osvětlená jako ještě před pouhým okamžikem.

"To je v pořádku, Magdo. Alespoň si budu pamatovat doby, kdy jsem s tebou hrál... líp než kdybych nehrál vůbec. Dosud slyším v mozku zvuk svých houslí." Oči za skly brýlí měl dosud zavřené. "Hraj dál. Prosím."

Ale Magda se nepohnula. Cítila, jak se do místnosti vkrádá chlad, a rozhlédla se kolem po zdroji průvanu. Byla to její představitost, anebo světlo sláblo?

Otec otevřel oči a spatřil její výraz. "Magdo?"

"Oheň hasne!"

Plameny však nepohasínaly uprostřed kouře a prskajících jisker, jednoduše se ztrácely, stahovaly se do zuhelnatělého dřeva. A stejně jako slábly ony, tak pohasínala i žárovka visící ze stropu. Pokoj postupně tmavnul, ale s tmou přicházelo ještě něco víc než pouhá absence světla. Bylo to něco téměř fyzického. S tmou do místnosti pronikala i zima a jakýsi pach, kyselé štiplavé aroma zla, které vyvolávalo obrazy rozkladu a otevřených hrobů.

"Co se děje?"

"Přichází, Magdo! Rychle, pojď ke mně!"

Ale to už se instinktivním pohybem vrhla k otci, ve snaze chránit ho stejně jako najít po jeho boku útočiště. Chvějící se schoulila vedle jeho židle a jeho zdeformované ruce stiskla ve svých.

"Co si počnem?" vyhrkla, aniž věděla, proč vlastně šeptá.

"Nevím." Otec se třásl stejně jako ona.

Když žárovka pobledla a oheň se ztenčil na matné světlé uhlíky, stíny se ještě prohloubily. Zdi se ztratily, zahalené v neproniknutelné tmě. Jen záře řevavého uhlí, poslední umírající záchvěv tepla a zdravý rozum jim umožňovaly udržet orientaci.

Nebyli sami. Così se v té tmě pohybovalo kolem. Našlapovalo. Plížilo se. Něco nečistého a hladového.

Začal se zvedat vítr. Mírný vánek přešel ve zlomku vteřiny v silný nápor větru, skučel a proháněl se místností, třebaže dveře i všechny okenice byly těsně zavřené.

Magda ze všech sil bojovala, aby se osvobodila od hrůzy, která ji svírala. Uvolnila otcovy ruce. Dveře neviděla, ale pamatovala si, že se nacházejí přímo naproti krbu. Navzdory ledovému víchru, který s ní zmítal, se přesunula před otcovo kolečkové křeslo a začala jej tlačit dozadu, směrem k domnělým dveřím. Kdyby se jí jen podařilo dostat se na dvůr, pak by se možná ocitla v bezpečí. Nedokázala říci proč, ale měla pocit, že zůstat v téhle místnosti znamená totéž, jako se postavit do řady a čekat, až je smrt zavolá jménem.

Křeslo se dalo do pohybu. Magda jej zatlačila asi pět stop k místu, kde naposledy viděla dveře, ale dál už se nepohnula. Zaplavila ji panika. Něco je nechce nechat projít! Žádná neviditelná zeď, tvrdá a nepoddajná, ale skoro jako by někdo nebo něco v té tmě drželo opěradlo křesla a vysmívalo se jejím marnému úsilí.

A jako by na okamžik v černé temnotě nad a za opěradlem křesla vyvstal obrys bledé tváře, shlížející dolů na ni. A nato se ztratil.

Srdce v hrudi jí divoce tlouklo a dlaně promáčené potem jí klouzaly po dubových postranicích křesla. Tohle se nemohlo doopravdy stát! Všechno to byla halucinace! Nic z toho nebylo skutečné... napovídal jí mozek. Ale tělo, tělo věřilo. Pohlédla do otcovy tváře, tak blízko její, a zjistila, že v sobě odráží její vlastní hrůzu.

"Nestůj tady!" zařval.

"Nemůžu s tím hnout!"

Pokusil se pohnout krkem a ohlédnout dozadu, aby zjistil, co jim brání v cestě, ale obrátle mu vypověděly službu.

Otočil se zpátky k ní.

"Rychle! Tam, k ohni!"

Magda s úsilím změnila směr, zaklonila se a zatáhla. V okamžiku, kdy se křeslo začalo rozjíždět směrem k ní, ucítila na paži ledové sevření.

Výkřik se jí zadrhl v hrdle. Ze rtů jí unikl jen vysoký pronikavý kvílivý tón. Chlad, rozlévající se jí po paži, jí působil bolest vystřelující až nahoru do ramene a vybíhající až k srdci. Pohlédla dolů a hned nad loktem spatřila ruku svírající ji paži. Prsty měla dlouhé a silné, krátké kudrnaté chlupy pokrývaly hřbet ruky a táhly se po celé délce prstů až k tmavým, přerostlým nehtům. Zápěstí se ztrácelo ve tmě.

Pocity, které jí při dotyku zaplavily a které vnímala i přes tlustou látku svetru a blůzy pod ním, byly nevyslovitelné, neuvěřitelně ohavné, plnily ji odporem a hnusem. Ve vzduchu nad svým ramenem hledala tvář. Když žádnou nenašla, pustila otcovu židli a dala se do boje s neviditelným tělem, snažila se osvobodit a během zápasu vydávala kňučivé zvuky, odrážející její bezprostřední neskrývaný strach. Boty se jí smýkaly a klouzaly po podlaze, jak se kroutila a snažila vymanit, ale ne a ne se sevření zbavit. A nedokázala se přinutit, aby se té ruky dotkla svou vlastní.

A pak se tma začala měnit, prosvěťovala se a řídla. Ve směru k ní se pohnul bledý, oválný tvar zastavuje se pouhých pár palců od ní. Byla to tvář. Tvář připomínající děsivou noční mřku.

Měl široké čelo. Dlouhé, zplhlé černé vlasy mu visely v silných pramenech po obou stranách hlavy, pramenech vyhlížejících jako mrtví hadi přiháknuté zuby ke skalpu. Bledá pleť, propadlé tváře a zahnutý nos. Tenké, dozadu stažené rty odhalovaly zažloutlé zuby, dlouhé a téměř zvířecí, jakoby psí. Ale byly to právě oči, které na Magdu zapůsobily ještě pronikavěji než ledová ruka na její paži, přetřaly její kvílivý nářek a umrtvily zběsilé pohyby.

Ty oči. Obrovské a kulaté, studené a křišťálově jasné, zornice se otvíraly jako černé díry do bezedné propasti, božího dopuštění za hranicí rozumu, za hranicí samotné reality, černé jako noční obloha nikdy neozářená sluncem či poznamenaná měsíčním světlem a hvězdami. Okolní duhovky byly téměř tak temné, a jak do nich hleděla, doširoka se rozvířaly, rozvířaly se jako brána a zvaly ji dál, dál do toho šílenství za...

... šílenství. Šílenství bylo tak přitažlivé. Bylo bezpečné, bylo čisté, vyrovnané, bylo izolované. Bylo by tak příjemné projít jimi a ponořit se do těch černých hloubek... tak hezké...

Ne!

Magda bojovala s tím pocitem, musela se mu vymanit. Ale nač bojovat? Život nebyl nic jiného než nemoc a bída, utrpení, věčný zápas, který stejně nakonec každý prohraje. K čemu vlastně byl? V tom dlouhém běhu stejně nic, co člověk dělal, nemělo smysl. Tak proč se trápit?

Ucítila prudký náraz spodního proudu, téměř neodolatelného, ženoucího ji vstříc těm očím. Bylo to jako chtíč, chtíč po ní, ale nebyl jen sexuální, nýbrž jako by toužil po všem, co představovala ona. Vnímala sama sebe, jak se obrací a naklání k těm dvěma neodolatelným černým dveřím. Bylo by tak snadné vejít...

... nepohnula se, něco uvnitř jí samé se odmítalo vzdát, vybízelo ji k boji. Ale bylo to tak silné a ona cítila zoufalou únavu, a k čemu to vlastně všechno bylo?

Zvuk... hudba... a přece to vůbec nebyla hudba. Zvuk rezonující jí v mozku, celá ta hudba... nemelodická, disharmonická, třesící kakofonie disonance, která řinčela, lomcovala s ní a vysílala drobné rány skrz poslední chabé zbytky její vůle. Světlo kolem ní - všechno - začalo slábnout, ztrácet se, zanechávající jen oči... jen ty oči...

... zachvěla se, zavrávala na okraji věčnosti...

... a potom uslyšela otcův hlas.

Magda se při zvuku napjala, upnula se na něj jako na záchranné lano a vztáhla k němu ruce. Otec nevolal ji, nemluvil dokonce ani rumunsky, ale byl to jeho hlas, jediná známá blízká věc v tom zmatku kolem.

Oči se odvrátily. Magda byla volná. Ruka ji pustila.

Stála tam těžce oddychujíc, propocená, slabá, zmatená, průvan prohánějící se místností jí nadouval šaty a šátek svazující jí vlasy, bral jí dech. A její hrůza narůstala, protože oči se teď obrátily na jejího otce. A on byl tak slabý! Ale otec pohledem neucukl. Promluvil znovu jako předtím, slovy zkomolenými, jí nesrozumitelnými. Viděla, jak se přišerný úsměv na bledé tváři ztrácí, jak se rty stahují do tenké linky. Oči se zúžily na pouhé štěrbině, jako by mozek za nimi zvažoval otcova slova, přemítal.

Magda sledovala tu tvář, neschopna udělat něco víc. Viděla, jak se křivka rtů v koutcích nepatrně zvedla. A potom přikývnutí, nic víc než náznak pohybu. Rozhodnutí.

Vítr ustal, jako by nikdy ani nebyl. Tvář ustoupila do tmy. Ticho, mlčení.

A jak se chlad i tma pomalu rozpouštěly, Magda i otec, neschopni pohybu, hleděli jeden na druhého uprostřed místnosti. Poleno v krbu se podélně rozpuklo a vydalo ránu připomínající výstřel z pušky a Magda ucítila, jak se jí kolena při tom zvuku podlomila. Zhroutila se a jen díky náhodě i zoufalství se jí podařilo uchopit postranice křesla a podepřít se.

"Jsi v pořádku?" zeptal se otec, ale nehleděl na ni. Vnímá jen své prsty skrz rukavice.

"Za chvíli budu." Hlavou jí prolétla vzpomínka na to, co právě zažila. "Co to bylo? Ach můj bože, co to bylo?"

Otec ji neposlouchal. "Jsou pryč. Nic v nich necítím." Začal si stahovat rukavice z prstů.

Jeho fyzický stav Magdu probudil. Napřímila se a začala tlačit křeslo blíž k ohni, který se znovu rozhořoval, křísil k životu. Byla zesláblá zážitkem, únavou i šokem, ale zdálo se, že to je podřadné. Všechno bylo druhořadé. Co já? Proč jsem já vždycky na druhém místě? Proč musím být pořád silná? Jednou... alespoň jednou... si přála moci se zhroutit a mít někoho, kdo se o ni postará. Násilím tu myšlenku potlačila. Takhle nesmí uvažovat dcera, kterou otec potřebuje.

"Natáhni je, tati! Není tu horká voda, a tak se musíme spolehnout na oheň, že je zahřeje!"

V komínajícím světle plamenů viděla, že jeho ruce jsou smrtelně bílé, tak bílé jako ruce té... věci. Otcovy prsty byly pahýlovité, s drsnou zhrublou pokožkou a křivými, svraštělými nehty. Na každém konečku prstu byly malé jamky ve velikosti čteček, jizvy zbylé na místech vyléčené gangrény. Byly to cizí ruce - Magda vzpomínala na doby, kdy je měl půvabné, elegantní, hbité, s dlouhými, pohyblivými, špičatými prsty. Ruce umělce. Hudebníka. Byly živé. Ted', ted' představovaly mumifikované karikatury života.

Musela je nechat zahrát, ale ne příliš rychle. Pro podobné případy měla doma v Bukurešti během zimních měsíců vždy připravenou na kamnech konvici teplé vody. Doktoři tomu říkali Raynaudův jev; jakýkoli náhlý pokles teploty způsoboval stahující křeče v cévách rukou. Stejný účinek měl i nikotin, a tak se musel vzdát i svých oblíbených doutníků. Pokud by jeho tkáň byla zbavena kyslíku příliš dlouho anebo příliš často, pohltila by prsty gangréna. Až potom měl štěstí. Když se v nich gangréna usadila, byly postižené oblasti malé a tělo bylo schopno se s nimi vypořádat. Ale nemuselo to tak dopadnout vždycky.

Pozorovala ho, jak natahuje ruce k ohni, nastavuje je teple ze všech stran a nejvýhodnějších úhlů, pokud mu to ztuhlé klouby dovolovaly. Věděla, že v téhle chvíli v nich necítí nic - byly příliš prochladlé a zkřehlé. Ale až se do nich krevní oběh vrátí, ocitne se uprostřed agónie bolesti, až mu v prstech začne cukat, řezat a pálit, jako by byly v ohni.

"Podívej, co ti udělali!" vykřikla zlostně, když viděla, jak prsty mění barvu z bílé v modrou.

Otec k ní tázavě vzhlédl. "Měl jsem je i horší."

"Vím. Ale nemuselo k tomu vůbec dojít! Co se nám to pokoušejí udělat?"

"Oni?"

"Nacisti! Pohrávají si s námi. Experimentují s námi! Nevím, co se to tu právě dělo..., bylo to hrozně realistické, ale nebylo to skutečné! Nemohlo být! Zhypnotizovali nás, použili drogy, zhasli světla -"

"Bylo to skutečné, Magdo," odvětil otec hlasem zjihlým údivem, ujišťujícím ji o tom, co v hloubi duše věděla, o tom, co chtěla, aby on popřel. "Stejně jako jsou skutečné ty zakázané knihy. Vím -"

Pojednou mu mezi zuby unikl syčivý povzdech, reakce na krev, která začala znovu proudit do jeho prstů a zbarvovala je do temně rudého odstínu. Strádající tkáň se zbavovala nahromaděných toxinů a trestala ho bolestí. Magda, která už mnohokrát v minulosti byla svědkem podobných stavů, jako by téměř cítila bolest na vlastní kůži.

Když píchání a bodání ustoupilo na snesitelnou mez, pokračoval v řeči, slova však přicházela přerývaně.

"Mluvil jsem k němu staroslověnštinou..., řekl jsem mu, že nejsme jeho nepřátelé..., řekl jsem mu, aby nás nechal o samotě... a on odešel."

Na zlomek vteřiny zkroutil obličej v náporu bolesti, potom pohlédl na Magdu jasnýma, zářivýma očima. Hlas měl tlumený a hrdelní. "Je to on, Magdo. Vím to. Je to on!" Magda neodpověděla. Ale věděla to taky.

XV

Pevnost

Středa, 30. dubna,

6.22 hod.

Kapitán Woermann se pokusil zůstat přes noc vzhůru, ale neuspěl. Usadil se u okna vyhlížejícího na dvůr s lugerem přichystaným v klíně, třebaže pochyboval, že devítimilimetrová hlaveň může zmoci něco proti čemukoli, co pevnost sužovalo. Příliš mnoho bezesných nocí a příliš nedostatečný spánek během dne s ním však udělaly své.

Probudil se s trnutím, neschopný orientace. Na okamžik si myslel, že je zpátky v Rathenow, s Helgou chystající dole v kuchyni vejce s párky, a s chlapci, kteří jsou už vzhůru a dojí venku krávy. Ale byl to jen sen.

Když uviděl jasné nebe, vyskočil ze židle. Noc skončila a on tu dosud byl. Přežil další noc. Jeho euforie však trvala jen krátce, neboť si uvědomil, že kdosi jiný už není mezi živými. Někde v pevnosti, jak tušil, ležela ztuhlá a zakrvácená mrtvola, čekající, až bude nalezena.

Během chůze přes pokoj zastrčil luger do pouzdra a vykročil na odpočívadlo. Všude bylo ticho. Vrhł se ze schodů, mnul si oči a masíroval zarostlé tváře, aby se probral. Když dorazil až do nejnižšího patra, dveře do místnosti k Židům se otevřely a vyšla z nich dcera.

Neviděla ho. V ruce nesla kovovou konvici a ve tváři měla zkroušený výraz. Hluboko ponořená do svých myšlenek přešla otevřenými dveřmi na dvůr a obrátila se napravo, směrem ke dveřím do sklepa. Očividně jej nevnímala. Zdálo se, že přesně ví, kam má jít, a to ho znervóznilo, až si vzpomněl, že navštívila pevnost v minulosti už mnohokrát. Věděla o cisternách ve sklepech, věděla, že je tam čerstvá voda.

Woermann vyšel na dvůr a sledoval její pohyb. Na celé scéně bylo něco nadpozemského: žena kráčející za úsvitu přes dlažební kameny, obklopena šedivými kamennými zdmi posetými kovovými kříži, cáry mlhy převálující se při zemi dvora a táhnoucí se jí ve spirálách v patách. Jako výjev ze sna. Zdálo se, že pod všemi těmi vrstvami oděvů se skrývá hezká žena. Když kráčela, vlnila se přirozeně v bocích a skrývala v sobě neotřelý půvab, který v něm znenadání probudil muže. Tvář měla rovněž tak pěknou, zvláště ty její velké hnědé oči. A kdyby si uvolnila vlasy zpod šátku, mohla by být ještě krásnější.

V jiné době, na jiném místě by se v podobné společnosti - pěti oddílů nevyžitých rozdychtěných vojáků - ocitla ve vážném nebezpečí. Ale tihle vojáci měli v hlavě něco docela jiného; tihle vojáci se báli tmy a smrti, která ji nevyhnutelně doprovázela.

Chystal se sledovat ji až do sklepa, aby se ujistil, že nehledá nic jiného než čerstvou vodu do konvice, když vtom zjistil, že se k němu žene četař Oster.

"Kapitáne! Pane kapitáne!!"

Woermann vzdychl a připravil se na nejhorší. "O koho jsme přišli?"

"O nikoho!" Zvedl desky. "Všechny jsem zkontroloval a všichni jsou živí a zdraví!"

Woermann se nedokázal ani radovat - poslední týden ho tak zničil -, ale aspoň zadoufal.

"Jste si jist? Absolutně jist?"

"Ano, pane kapitáne. Nevím jen o panu majorovi, tak je to. A o těch dvou Židech."

Woermann vrhl pohled k zadní části pevnosti, ke Kaempfferovu oknu. Že by...?

"Nechal jsem si důstojníky nakonec," řekl Oster téměř omluvně.

Woermann přikývl, poslouchaje jen napůl ucha. Bylo by to vůbec možné? Že by se Erich Kaempffer stal obětí poslední noci? V takové řešení nemohl doufat. Woermann nikdy nenapadlo, že by mohl jinou lidskou bytost nenávidět tak hodně, jako začal nenávidět právě Kaempffera za poslední den a půl.

Nedočkavý, dychtivý se vydal do zadního traktu pevnosti. Kdyby byl Kaempffer mrtev, nejenže by byl svět hned veselejší, ale on sám by se stal opět velícím důstojníkem a ještě do oběda by dostal muže z pevnosti. Členové einsatzkomanda by mohli jít buď s nimi, anebo zůstat a čekat na smrt, dokud nedorazí nový důstojník SS.

Nepochyboval o tom, že by po jeho odchodu vypadli hned taky.

Pokud však Kaempffer ještě žije, bude to zklamání, ale alespoň to bude mít jednu světlou stránku: První noc od doby, kdy přijeli, by proběhla bez úmrtí německého vojáka. A to by bylo dobré. Ohromná morální podpora. Znamenalo by to alespoň slabou naději, že protrhli temný mrak smrti, zahalující je noc co noc jako černý smuteční rubáš.

Jak Woermann krácel přes dvůr s četařem spěchajícím mu v patách, Oster řekl: "Myslíte si, že v tom mají prsty ti Židi?"

"V čem?"

"No, že nikdo poslední noc neumřel."

Woermann se zarazil a pohlédl mezi Ostera a Kaempfferovo okno téměř přímo nad hlavou. Oster očividně nepochyboval, že Kaempffer dosud žije.

"Proč to říkáte, četaři? Jak by to mohli dokázat?"

Oster svažtil čelo. "Nevím. Muži tomu věří..., alespoň mí muži - tedy naši muži - tomu věří. Koneckonců každou noc jsme o někoho přišli, kromě té poslední. A Židi přijeli včera večer. Třeba v těch knihách, co jsme vykopali, něco objevili."

"Možná." Namířil do zadního traktu pevnosti a vyběhl po schodech do prvního patra.

Úchvatné, ale nepravděpodobné. Starý Žid a jeho dcera nemohli tak rychle nic zjistit. Starý Žid... začínal uvažovat stejně jako Kaempffer! Hrůza.

Woermann už pěkně funěl, když dorazil ke Kaempfferovu pokoji. To jsou ta kvanta párků, řekl si znovu v duchu. Příliš mnoho hodin sezení a přemýšlení místo pohybu a shazování panděra. Právě sahal na kliku Kaempfferových dveří, když

ty se prudce otevřely a objevil se v nich sám major.

"Ach! Klaus!" vyrazil ze sebe. "Měl jsem dojem, že tady venku někoho slyším." Kaempffer si upravoval černý kožený řemen svého důstojnického opasku a pozdrav na hrudi. Když byl spokojen s jeho upevněním, vykročil do chodby.

"Jak milé vidět vás v pořádku," poznamenal Woermann.

Kaempffer, zasažen očividnou neupřímností, ho sjel zdrcujícím pohledem a potom se podíval na Ostera.

"Nu tak, četaři, kdo to byl tentokrát?"

"Pane majore?"

"Mrtev! Kdo zemřel poslední noc? Jeden z mých, nebo jeden z vašich? Chci, aby ten Žid a jeho dcera byli přivedeni k mrtvole, a chci, aby -"

"Promiňte, pane majore," přerušil ho Oster, "ale tuhle noc nezemřel nikdo."

Kaempffer překvapeně vytáhl obočí a obrátil se k Woermannovi. "Nikdo? Je to pravda?"

"Jestliže to četař tvrdí, pak mu věřím."

"Tak jsme to přece jen dokázali!" S mlasknutím sevřel pěst v dlani, nadmul se a povytáhl se tak o dobrý palec výš.

"Dokázali jsme to!"

"My? Ráčíte mi říct, drahý majore, co jsme pro to ‚my‘ udělali?"

"Proč, přežili jsme noc bez jediné smrti! Říkal jsem vám přece, že pokud se nám to podaří, máme nad tou věcí vyhráno!"

"Jo tak tohle," pokýval hlavou Woermann, vybíraje pečlivě slova. Zjevně se bavil. "Ale povězte mi jedno: Co způsobilo ten vytoužený odpočinek? Přesněji, co nás poslední noc ochránilo? Chci se ujistit, protože bych se rád postaral o to, abychom dneska večer postup zopakovali."

Kaempfferovo vychloubačné sebeuspokojivé nadšení povadlo tak rychle, jako rozkvetlo. "Pojďme za tím Židem." Protlačil se kolem Ostera a Woermann a pustil se ze schodů.

"Myslel jsem si, že vás to mohlo napadnout už dávno," poznamenal Woermann, který ho následoval pomalejším krokem.

Když dorazili na dvůr, zdálo se Woermannovi, že slyší přicházet ze sklepa slabý zvuk ženského hlasu. Slovům nerozuměl, ale že vyjadřují strach, bylo zcela evidentní. Zvuky se stávaly čím dál hlasitější, čím dál pronikavější. Ta žena křičela v úzkosti a strachu.

Vrhl se ke vchodu do sklepa. Byla tam profesorova dcera - teď si vzpomněl, že se jmenuje Magda - a byla přitisknuta do výklenku mezi schody a zdí. Svetr měla rozervaný, stejně jako blůzu a spodní prádlo pod ní, to vše stažené přes jedno rameno, a na rozhalené hrudi se rýsoval obrys obnaženého bílého ňadra. Do toho prsu bořil tvář jeden voják einsatzkomanda, zatímco ona bez účinku kopala, řvala a tloukla ho pěstmi.

Při tom pohledu Woermann mimoděk couvl, potom se ale vrhl se schodů dolů. Voják byl natolik zaměstnán Magdiny poprsím, že se zdálo, že Woermann vůbec neslyší přicházet. Skřípaje zuby nakopl Woermann vojáka do pravého boku s takovou silou, jakou vůbec dokázal vyvinout. Byl to dobrý pocit - zgustnout si na jednom z těch bastardů. Jen s námahou odolal naléhavé potřebě kopnout si znovu, a ještě jednou a ještě.

Vojín SS zachrochtal bolestí a napřimil se, připraven zaútočit na toho, kdo ránu vyslal, ať to byl kdokoli. Ještě poté, co si uvědomil, že hledí tvář v tvář důstojníkovi, dalo se z jeho očí vyčíst, že rozvažuje, zda se má na něho vrhnout či nikoli.

Ještě pár napjatých sekund si Woermann téměř přál, aby to vojin učinil. Čekal na sebemenší náznak útoku s rukou připravenou na pistoli. Nikdy ho nenapadlo, že by byl schopen zastřelit jiného německého vojáka, ale něco v jeho nitru přímo dychtilo po zabítí tohoto chlapa, toužil zaútočit na něho jako na zosobnění všeho, co nenáviděl ve spojitosti s vlastí, armádou a svým povoláním.

Voják couvl. Woermann cítil, že se uvolňuje.

Co se to s ním stalo? Nikdy předtím nikoho takhle nenáviděl. Zabíjel v bojích, na velkou vzdálenost i při boji na bodák, ale nikdy ne s nenávistí. Byl to nepřijemný, zneklidňující pocit, jako když se nezvaný host usadí v jeho domě a on nemůže najít způsob, jak ho vystrnadit.

Zatímco voják stál a upravoval si svou černou uniformu, Woermann pohlédl na Magdu. Měla už šaty zapnuté a upravené a mřila ke schodům. Bez jediného varovného náznaku se najednou prudce otočila a udeřila dlaní ruky svého mučitele přes tvář s takovou nečekanou silou, až se mu hlava zvrátila a překvapeně odrazila od spodního schodu.

Jenom rychle reagující ruka zachycující se o kamennou zeď ho zachránila před pádem na záda.

Vyhrkla něco v rumunštině, podle tónu a výrazu tváře to mohlo znamenat cokoli, přešla kolem Woermann a cestou zvedla svou napůl rozlitou konvici s vodou.

Woermann musel v sobě zmobilizovat veškerou svou pruskou zdrženlivost, aby se ubránil touze jí zatleskat. Místo toho se obrátil zpět k vojákovi, který byl naprosto zmaten, zmítán mezi povinností stát v pozoru v přítomnosti nadřízeného a touhou pomstít se děvčeti.

Devče... proč o ní přemýšlel jako o děvčeti? Byla možná jen o dvanáct let mladší než on a možná o deset let starší než jeho syn Kurt, a přece považoval Kurta za muže. Možná to bylo díky její určité neposkvrněné svěžesti, nevinnosti.

Měla v sobě něco vzácného, něco, co musí být uchováno, chráněno.

"Jak se jmenuješ, vojáku?"

"Vojín Leeb, pane kapitáne. Einsatzkomando."

"Pokusy o znásilnění v době služby jsou tvým obvyklým koníčkem?"

Neodpověděl.

"Bylo tohle, co jsem právě viděl, součástí tvé služby tady ve sklepech?"

"Je to Židovka, pane kapitáne."

Mužův tón jasně naznačoval, že tento jediný fakt je dostatečným vysvětlením pro cokoli, co by jí udělal.

"Neodpověděl jsi na mou otázku, vojáku!" Byl na pokraji výbuchu. "Byl pokus o znásilnění součástí tvých zdejších povinností?"

"Ne, pane kapitáne." Odpověď byla stejně zdráhavá jako vzdorovitá.

Woermann sestoupil ze schodů a strhl vojínu Leebovi pušku z ramene. "Máš zákaz vycházení, vojine -"

"Ale pane kapitáne!"

Woermann si uvědomil, že prosba nesmějuje k němu, ale k někomu nad a za ním. Nemusel se otočit a podívat se, kdo to je, a tak mluvil dál, aniž by zmínil tón.

"- za porušení rozkazu. Četař Oster rozhodne o vhodném disciplinárním trestu pro tebe" - zarazil se a vzhledl k vrcholu schodiště, přímo do Kaempfferových očí - "pokud ovšem nemá pan major na mysli nějaké zvláštní kárné opatření."

Teoreticky měl Kaempffer právo v daném sporu zakročit, protože každý měl na starosti své mužstvo a protože každý se zodpovídal jiným nadřízeným; ale i Kaempffer byl tady z rozkazu vrchního velitelství, kterému se musí nakonec zodpovídat všechny uniformované složky. Byl také služebně starší důstojník. Ale Kaempffer v tomhle případě nemohl prakticky dělat nic. Nechat vojína Leeba odejít by znamenalo odpustit mu zanedbání povinností. Tohle si nemohl dovolit žádný důstojník. Kaempffer byl v pasti. Woermann to věděl a měl v úmyslu toho plně využít.

Major promluvil odměřeným strohým hlasem. "Odvedte ho, četaři. Vyřídím si to s ním později."

Woermann hodil schmeisserovku Osterovi, který vyvedl pokořeného schlipplého vojína SS nahoru po schodišti.

"Do budoucna," řekl Kaempffer kyselým tónem, když se četař s vojínem ocitli z doslechu, "vám radím, abyste netrestal mé muže a nedával jim rozkazy. Nejsou pod vaším vedením, ale pod mým!"

Woermann začal stoupat po schodech. V okamžiku, kdy měl Kaempffera, otočil se k němu: "Tak potom si je držte na uzdě!"

Major zbledl, překvapen Woermannovým nečekaným výbuchem.

"Poslyšte, herr SS oficíre," pokračoval Woermann, který nechal všechnu svou zlost i odpor vyplout na hladinu, "a poslouchajte dobře. Nevím, jak to říct, aby vám to vůbec došlo. Zkusil bych to cestou rozumu, ale myslím, že jste vůči němu imunní. A tak se pokusím apelovat na váš instinkt pudu sebezáchovy - oba moc dobře víme, jak ho máte unikátně vyvinutý. Takže přemýšlejte: Tuhle noc nikdo nezemřel. A jediná věc, kterou se poslední noc lišila od ostatních, byla přítomnost těch dvou Židů z Bukurešti. Musí tu být nějaká spojitost. A proto, když už ne z jiného důvodu, než připuštění možnosti, že jsou patrně schopni přijít s vysvětlením původu vražd a způsobu, jak je zastavit, musíte držet tu svou zvěř od nich co nejdál!"

Nečekal na odpověď a z obavy, že by se možná pokusil Kaempffera uskrtit, kdyby ho okamžitě neopustil, se obrátil a zamířil ke strážní věži. Po několika krocích uslyšel, že Kaempffer jde za ním. Zamířil ke dveřím přízemních místností, zaklepal, a aniž by počkal na odpověď, vstoupil. Zdvořilost byla jedna věc, ale měl v úmyslu uchovat si v očích těch dvou civilistů nepopíratelnou pozici autority.

Když oba Němci vstoupili, profesor na ně jen nasupeně pohlédl. V přední místnosti byl sám, usrkával vodu z plechového hrnku, dosud usazený ve svém pojízdném křesle před stolem obloženým knihami, přesně ve stejné pozici, v jaké ho minulý večer opustili. Woermann uvažoval, jestli se vůbec během noci pohnul. Zabloudil pohledem ke knihám, potom zrak prudce odvrátil. Vzpomněl si na výňatek, který zahlédl v jedné z nich minulou noc... o přípravě obětí pro jakéhosi boha, jehož jméno sestávalo z nevyslovitelné řady souhlásek. Ještě teď se zachvěl při vzpomínce na to, co mělo být obětováno, a na způsob přípravy obětí. Jak někdo může takhle sedět a číst si v tom, aniž se mu z toho udělalo zle od žaludku...

Obezřetně si prohlédl zbytek místnosti. Děvče tu nebylo - možná je někde vzadu. Tenhle pokoj mu připadal menší než jeho vlastní, umístěný o dvě patra výš... možná to byl jen pouhý dojem, který vytvářela změť knih a zavazadel.

"Je tohle ráno příkladem toho, čemu musíme čelit, když se budeme chtít napít vody?" procedil skrz zuby v malých ústech starý muž s voskově kamennou tvář, hlasem vyprahlým, suchým. "Má být moje dcera napadena pokaždé, když opustí místnost?"

"O tohle jsme se už postarali," odpověděl mu Woermann. "Ten muž bude potrestán." Sledoval očima Kaempffera, který přešel na druhou stranu pokoje. "Mohu vás ujistit, že se to už nebude znovu opakovat."

"To doufám," odvětil Cuza. "Samo o sobě je dost obtížné snažit se zjistit nějakou užitečnou informaci z těchtole textů i za nejlepších podmínek. Ale pracovat pod neustálou hrozbou fyzického nátlaku..., to se mozek bouří."

"Radši by se neměl bouřit, Žide!" ozval se Kaempffer. "Radši by měl dělat to, co se mu řekne!"

"Pro mě je prostě nemožné soustředit se na ty texty, když mám strach o bezpečí své dcery. To by nemělo být zas tak těžké pochopit."

Woermann cítil, že profesor smějuje svou žádost k němu, ale nebyl si jist, co přesně chce.

"Bojím se, že tomu nelze zabránit," řekl starému muži. "Je to jediná žena na místě, které je především vojenskou základnou. Nelíbí se mi to o nic víc než vám. Žena sem nepatří. Dokud..." Najednou ho napadla spásná myšlenka.

Pohlédl na Kaempffera. "Ubytujeme ji v hostinci. Mohla by si vzít pár knih s sebou a studovat si je sama, potom by se přišla poradit se svým otcem."

"To nepřichází v úvahu!" vyjekl Kaempffer. "Zůstane tady, kde ji můžeme hlídat." Přistoupil ke Cuzovi u stolu. "Ale teďka mě zajímá, co jste zjistili minulou noc, že nám to všem ušetřilo život."

"Nerozumím..."

"Poslední noc nikdo nezemřel," potvrdil Kaempfferova slova Woermann. Pozoroval reakci v obličeji starého muže, ale v této napjaté, nehybné kůži bylo obtížné, snad dokonce nemožné rozpoznat jakoukoli změnu výrazu. Zdálo se mu však, že spatřil, jak se jeho oči téměř neznatelně rozšířily překvapením.

"Magdo!" zvolal. "Pojď sem!"

Dveře do zadní místnosti se otevřely a objevila se v nich dívka. Vypadalo to, že se z incidentu na schodech do sklepa

už vzpamatovala, ale všiml si, že její ruka, spočívající na zárubni dveří, se chvěje.

"Ano, tati?"

"Poslední noc nedošlo k žádné smrti!" zvolal Cuza. "Muselo to být díky jednomu z těch zaklínadel, které jsem četl!"

"Poslední noc?" dívčín výraz prozrazoval náhlý zmatek, a ještě něco: kratičkou prchavou hrůzu při zmínce o poslední noci. Zavřela oči, stejně jako její otec, jako by mezi nimi proběhl nějaký tajný signál, snad úplně nepatrný pokyn ze strany starého muže, a potom se její tvář rozjasnila.

"Báječné! Zajímalo by mě, které zaklínadlo?"

Zaklínadlo? přemýšlel Woermann. Takové konverzaci by se ještě minulé pondělí určitě vysmál. Zavánělo to vírou v kouzla a černou magii. Ale teď... přijal by cokoli, co by jim pomohlo přežít noc ve zdraví. Cokoli.

"Podívám se na to zaklínadlo," řekl Kaempffer a oči se mu rozzářily zaujetím.

"Samozřejmě, ovšem." Cuza mu přisunul jeden těžký svazek. "Je to z De Vermis Mysteriis od Ludwiga Prinna. Je to latinsky." Vzhlédl k němu. "Umíte latinsky, pane majore?"

Pevné sevření rtů bylo jedinou Kaempfferovou odpovědí.

"Hanba," zašeptal profesor. "Raději vám to teda přeložím."

"Ty mi lžeš, vid', Žide?" zasyčel Kaempffer.

Ale Cuza se nenechal zastrašit a Woermann ho za jeho odvahu obdivoval. "Odpověď je tady!" vykřikl, ukazuje na hromadu knih před sebou. "Poslední noc je toho důkazem. Dosud nevím, co v pevnosti straší, ale s trochou času, trochou klidu a méně častým přerušováním jsem si jist, že to zjistím. A teď, sbohem, pánové!"

Narovnal si své tlusté brýle a přitáhl knihu blíž. Woermann musel skrýt úsměv nad Kaempfferovým bezmocným vztekem a promluvil ještě dřív, než se mohl major uchýlit k nějaké ukvapené akci.

"Myslím, že je v našem nejlepší zájmu nechat profesora věnovat se svému úkolu, kvůli kterému sem byl přiveden, nemyslíte, majore?"

Kaempffer sevřel ruce za zády a odkráčel ze dveří. Ještě než jej Woermann následoval, ohlédl se naposledy po profesorovi a jeho dceři. Ti dva něco skrývali. Zdali se to týkalo samotné pevnosti, anebo vraždící bytosti toulající se po nocích jejími chodbami, to nedokázal určit. Ale teď na tom stejně nezáleželo. Pokud jeho muži nebudou už dál v noci umírat, mohou si své tajemství klidně ponechat. Nebyl si jist, jestli vůbec touží ho znát. Ale pokud by úmrtí měla začít znovu, potom bude od nich požadovat plné vysvětlení.

+++

Profesor Cuza odstrčil od sebe knihu hned, jakmile se dveře za kapitánem zavřely. Čas od času si promnul střídavě prsty na ruku.

Rána byla nejhorší. To ho vždycky všechno bolelo, zvláště ruce. Každý kloub mu připomínal zrezivělé panty dveří opuštěné kůlny, které při sebemenším narušení klidu bolestivě a hlučně protestují, usilovně odporující jakékoli změně jejich polohy. Ale nebyly to jenom ruce. Všechny kosti v těle ho bolely. Probuzení, zvedání se a přesun do pojízdného křesla byly úkony, které vymezovaly jeho život a představovaly neuvěřitelně mohutný chór agónie bolesti, bouřící mu v kyčlích, kolenou, zápěstích, loktech i ramenou. Teprve během dopoledne, po dvou jednotlivých dávkách aspirinu a někdy i kodeinu, se bolest v jeho zanícených pojivových tkáních stáhla na snesitelnou úroveň. O svém těle už vůbec nepřemýšlel jako o svalecth a krvi; viděl je jako hodinový stroj, který někdo zapomněl na dešti a který tím byl nenapravitelně poškozen.

A pak to byla ta jeho věčně vyprahlá ústa. Doktoři mu řekli, že pro pacienty trpící sklerodermií není nic neobvyklého, když jsou postiženi značným úbytkem objemu slinných sekrecí. Mluvili o tom jako o věcném, samozřejmém faktu, ale žít neustále s chutí sádry na jazyku, na tom nic samozřejmého rozhodně nebylo. Snažil se mít po ruce pořád nějakou vodu; kdyby ji čas od času neupíjel, začal by mu hlas znít jako staré prochozené boty, šoupající se po písčité zemi.

A samotné polykání, to byla taky věc. Dokonce i pozření vody mu činilo značné potíže. A strava - všechno musel žvýkat tak dlouho, dokud jeho čelistní svaly nedostaly křeč, a to ještě doufal, že mu jídlo neulpí někde v půli cesty do žaludku.

Takhle se nedalo žít a už víckrát v minulosti ho napadlo, že celé šarádě učiní konec. Ale nikdy se o to nepokusil. Možná proto, že mu chyběla odvaha; možná proto, že měl ještě dost odvahy k tomu, aby čelil životu i za podmínek, které se mu nabízely. Sám nevěděl, čemu z toho má dát přednost.

"Jsi v pořádku, tati?"

Vzhlédl k Magdě. Stála u krbu s rukama zkříženýma a pevně přitisknutýma k hrudi a chvěla se. Nebylo to zimou. Věděl, že jejich noční návštěvník na ni ošklivě zapůsobil a že sotva spala. Stejně jako on. A pak, ještě ke všemu, byla necelých třicet stop od jejich ubytovny přepadena...

Ti surovci! Neurvalci! Co by dal za to, kdyby je mohl vidět všechny mrtvé - nejenom tyhle zdejší, ale všechny odporné nacisty, kteří překročí hranici jeho země! A stejně tak i ty, kteří jsou ještě v Německu! Přál si, aby existoval způsob, jak by je mohl zlikvidovat ještě dřív, než budou moci zlikvidovat oni jeho. Ale co on může dělat? Jeden křipl, vědec, který vypadá o polovinu starší než je jeho opravdový věk, který teď nedokázal ubránit ani svou vlastní dceru - co mohl dělat?

Nic. Chtěl řvát, něco rozbít, strhnout zdi, jako to dokázal Samson. Chtěl plakat. Poslední dobou plakal až příliš snadno, třebaže mu chyběly slzy. To nebylo mužné. Ale nakonec, z muže toho na něm stejně moc nezůstalo.

"Je mi dobře, Magdo," ujistil ji. "Ani líp, ani hůř než obvykle. Starosti mi děláš ty. Tohle není místo pro tebe - místo pro jakoukoli ženu."

Vzdychla. "Já vím. Ale neexistuje způsob, jak se odtud dostat, dokud nás nepustí."

"Oddaná dcera, jako vždycky," řekl a v tu chvíli pocítil vůči ní záplavu hřejivé něhy. Magda byla milující a čestná, oddaná, se silnou vůlí a zodpovědná. Uvažoval, co kdy udělal pro to, aby si ji zasloužil. "Nemluvil jsem o nás. Mluvil

jsem o tobě. Chci, abys opustila pevnost, jakmile se setmí."

"Nejsem právě nejlepší v přelézání zdí, tati." Její úsměv byl nucený a prázdný. "A nemám v úmyslu pokoušet se svést strážu u brány. Nevím jak."

"Úniková cesta leží přímo pod našima nohama. Vzpomínáš si?"

Oči se jí rozšířily. "Ach ano! Zapomněla bych!"

"Jak bys mohla? Přece jsi ji našla ty."

Stalo se to během jejich poslední cesty do průsmyku. Tehdy byl ještě schopen pohybu, třebaže potřeboval dvě hole, aby zpevnil ubývající sílu v nohách. Protože se však dolů nemohl vypravit sám, poslal dolů do rokliny Magdu, aby se pokusila najít základní kámen pevnosti anebo kámen s nápisem... cokoli, co by mu poskytlo stopu vedoucí ke stavitelům pevnosti. Žádný nápis tam nebyl, zato se Magda dostala k obrovskému plochému kameni ve zdi u samého základu věže; když se o něj opřela, pohnul se. Na levé straně měl panty a byl dokonale vyvážený. Sluneční paprsky, které zalily otevřený vchod světlem, odhalily schodiště vedoucí vzhůru.

Přes jeho protesty trvala na probádání základů věže v naději, že tam mohou být třeba uschovány staré záznamy. Jediné, co ale našla, bylo dlouhé, strmé, točité schodiště, které končilo ve zdánlivě slepém výklenku ve vrcholu základů. Ale nebyl to slepý konec -, výklenek se nacházel právě ve zdi, která rozdělovala ony dvě místnosti, jež právě obývali. Zde Magda objevila další dokonale vyvážený kámen, upravený tak, aby vypadal stejně jako ostatní čtvercové kvádry, jež tvořily zbytek zdi, ale otáčením se otvíral do větší z obou místností a umožňoval tak tajný vstup a východ do přízemí věže.

Coza tehdy nepřikládal schodišti žádný význam - hrad nebo pevnost vždy mívaly tajnou únikovou cestu. Teď v něm ale spatřoval pro Magdu cestu na svobodu.

"Chci, abys šla po schodišti hned, jakmile se setmí, dostala se do rokliny a odtud vyrazila směrem na východ. Až se dostaneš k Dunaji, pokračuj k Černému moři a odtud do Turecka anebo -"

"Bez tebe?"

"Samozřejmě že beze mne."

"To pusť z hlavy, tati! Kde budeš ty, tam zůstanu i já."

"Magdo, přikazuji ti to jako tvůj otec, abys mě poslechla."

"Ne! Neopustím tě. Nemohla bych sama sebe vystát, kdybych to udělala!"

Třebaže si jejího citu velmi vážil, jeho smutek to nezmírnilo. Bylo jasné, že diktátorský přístup tentokrát nezabere.

Rozhodl se prosit. Za roky společného života se s ní naučil zacházet. Ať už jednou metodou, nebo druhou, zastrašováním anebo trápením pocitem viny, se mu obvykle podařilo přinutit ji k tomu, co chtěl. Někdy se za způsob, kterým řídil její život, nenáviděl, ale koneckonců byla jeho dcerou a on jejím otcem. A on ji potřeboval. A přitom teď, když nastal čas zpřetrhat pouta a dát jí svobodu, aby se mohla zachránit, nechtěla jít.

"Magdo, prosím. Udělej poslední radost starému umírajícímu otci, který se bude nad hrobem smát, když bude vědět, že ses zachránila před nacisty."

"A já abych věděla, že jsem tě mezi nimi nechala? Nikdy!"

"Poslechni mě, prosím! Můžeš si vzít s sebou AI Azifa. Víš, kniha je neskladná, velká, ale možná je to poslední existující výtisk. Není na světě země, kde bys ji nemohla prodat za dostatečné množství peněz, abys mohla vést pohodlný život."

"Ne, tati," odvětila rozhodným hlasem, který, jak si vybavoval, u ní nikdy předtím neslyšel.

Obrátila se a odkráčela do zadní místnosti, zavírajíc za sebou dveře.

Učil jsem ji až příliš dobře, napadlo ho. Připoutal jsem ji k sobě tak pevně, že ji nemůžu odvrhnout, dokonce ani když to je pro její vlastní dobro. Proto se nikdy neprovdala? Kvůli mně?

Coza si protřel svědicí oči prsty v bavlněných rukavicích a promítl si zpětně prožité roky. Už od puberty byla Magda stálým objektem mužské pozornosti. Něco v ní přitahovalo různé typy mužů různými způsoby; málokdy na některého nezapůsobila. Možná by byla už mnohokrát vdaná a byla třeba i matkou - a on dědečkem -, kdyby její máma před jedenácti lety tak náhle nezemřela. Magda, tehdy teprve dvacetiletá, se změnila, převzala roli jeho společnice, sekretářky, spolupracovnice a nyní i ošetřovatelky. A muži brzy zjistili, že je nepřístupná. Magda si postupně vybudovala kolem sebe neproniknutelný krunýř a stáhla se do něj. Coza však dobře znal každé jeho slabé místo - a kdykoli chtěl, mohl tou její neprodyšnou skořápkou proniknout. Vůči ostatním byla imunní.

Ale v tomhle okamžiku nastoupily mnohem lákavější zájmy. Pokud Magda neuteče z pevnosti, čeká ji velmi krátká budoucnost. Kromě toho tu bylo ještě zjevení, s kterým měli tu čest setkat se minulou noc. Coza byl přesvědčen, že s odcházejícím dnem se znovu objeví, a nechtěl, aby se Magda dočkala jeho přítomnosti. V těch očích bylo něco, co vyvolávalo strach, který svíral srdce jako ledová pěst. Bylo v nich něco nevyslovitelně hladového... chtěl, aby Magda byla dnes večer hodně daleko odtud.

Ale ještě víc než cokoli jiného chtěl tady sám zůstat a čekat na jeho návrat. Tohle byl životní okamžik - okamžik mnoha životů! Setkat se ve skutečnosti tváří v tvář mýtu, bytosti, která byla po staletí používána k zastrašování dětí. A dospělých taky. Doložit její existenci! Musel s tou věcí znovu mluvit..., přinutit ji odpovídat. Musel se dozvědět, který ze všech těch mýtů je pravdivý a který falešný.

Pouhá myšlenka na setkání mu divoce rozbušila srdce rozčilením i nedočkavým očekáváním. Podivné, ale necítil se být tou bytostí nějak zvlášť ohrožen. Znal její jazyk a pokusil se s ní minulou noc i mluvit. Rozuměla mu, a dokonce je opustila, aniž by jim ublížila. Cítil, že možná mezi nimi existuje společné pouto, místo pro střetnutí jejich myslí.

Pochopitelně si nepřál ji zastavit anebo jí uškodit - Theodor Coza nebyl nepřitelem ničeho, co oslabovalo řady německé armády.

Pohlédl dolů na rozházený stůl před sebou. Byl si jist, že v těchto starých zavrhaných knihách nenajde nic, co by tu

věc ohrozilo. Teď pochopil, proč byly knihy zakázány - byly hnusné. Ale byly užitečné jako rekvizity v této malé hře, kterou sehrál pro ty dva hašteřivé německé důstojníky. Musí zůstat v pevnosti tak dlouho, dokud se nezjistí všechno o bytosti, která tu sídlí. Potom s nimi Němci mohou naložit, jak budou chtít.

Ale Magda..., Magda musí být na cestě do bezpečí, teprve potom bude moci soustředit pozornost na něco jiného. Sama od sebe neodejde... co kdyby byla odvedena? Kapitán Woermann - ano, tudy vede cesta. Zdálo se, že nemá příliš velkou radost z toho, že se mu usadila v pevnosti žena. Ano, kdyby mohl být Woermann vyprovokován...

Coza se nenáviděl za to, co se chystal udělat. "Magdo!" zavolal. "Magdo!"

Otevřela dveře a vyhlédla ven. "Doufám, že se to netýká mého odchodu z pevnosti, protože -"

"Ne z pevnosti, jenom místnosti. Mám hlad a Němci slíbili, že nám dají stravu z jejich kuchyně."

"Přinesli nám nějaké jídlo?"

"Ne. A určitě nepřinesou. Budeš muset nejspíš pro něco dojít."

Ztuhla. "Přes dvůr? Chceš, abych po tom, co se stalo, šla zase ven?"

"Jsem si jist, že se to už nebude opakovat." Velmi nerad jí lhal, ale byl to jediný způsob. "Vojáci byli varováni svými důstojníky. A navíc, nepůjdeš na žádné tmavé schodiště do sklepa. Budeš venku na otevřeném prostranství."

"Ale způsob, jakým se na mne dívají..."

"Musíme přece jíst."

Jeho dcera na něho dlouze zírala. Potom přikývla. "Asi ano."

Cestou přes pokoj si Magda zapnula svetr až ke krku a při odchodu neřekla jediné slovo.

Když se dveře za ní zavřely, Coza cítil, jak se mu stahuje hrdlo. Měla odvalu a věřila mu... a tu důvěru on zradil. A šel ještě dál. Věděl, čemu tam venku bude muset čelit, a přece ji tam vědomě vyhnal. Pod záminkou jídla.

Neměl nejmenší chuť k jídlu.

XVI

Dunajská delta, východní Rumunsko

Středa, 30. dubna

10.35 hod.

Země byla konečně v dohledu. Šestnáct denervujících, zničujících hodin, každá dlouhá jako nekonečný den, bylo konečně u konce. Rudovlasý muž stál na přídí chráněné proti nepřízní počasí a hleděl k pobřeží. Bárka se kolébala po rozlehlé poklidné hladině Černého moře v rovnoměrném tempu, solidním tempu, ale pro jediného pasažéra, hnaného pocitem naléhavosti, až příliš pomalém. Alespoň že je nezastavil ani jeden ze dvou vojenských hlídkových člunů, které minuli, jeden ruský a druhý rumunský. To by mohlo mít katastrofální důsledky.

Přímo před ním se rozkládala vidlicovitá delta s mnoha kanály, již Dunaj ústil do Černého moře. Pobřeží bylo zelené a bažinaté, provrtané bezpočtem malých zátok. Dostat se na pobřeží bylo snadné - ale cestování močály na pevnější, sušší půdu ho bude stát hodně času. A on žádný čas neměl!

Musel najít jinou cestu.

Rudovlasý muž se ohlédl přes rameno po starém Turkovi u kormidla, potom znovu před sebe na ústí. Rybářský člun neměl velký ponor - pohodlně by tam mohl vplout i při hloubce vody čtyř stop. Byla tu možnost - použít jednoho z těch mrňavých ramen delty a dostat se jím až k samotnému Dunaji, potom vyrazit na západ po řece až, řekněme, východně od Galati. Cestovali by sice proti proudu, ale muselo by to být přece jen rychlejší než kodrat se pěšky přes celé míle zrádných bažin. Zasaťtral ve svém opasku na peníze a vytáhl odtud dvě mexické padesátipesové mince. Dohromady to dělalo asi dvě a půl unce zlata. Obrací se znovu k Turkovi, vystrčil je před něho a oslovil jej v jeho rodném jazyce.

"Kiamile! Dvě mince navíc, jestli mě vezmeš nahoru proti proudu!"

Rybář civěl na mince, nic neřikal a kousal se do spodního rtu. Už měl v kapse dost zlata na to, aby se z něho stal nejbohatší člověk ve vesnici. Alespoň na chvíli. Ale nic netrvá věčně a brzy bude muset zase vyrazit na vodu a roztahovat síť. Dvě mince navíc by tomu mohly předejít. Kdo věděl, kolik dní strávených na vodě, kolik pořezaných rukou, kolik bolesti ve stárnoucích zádech, kolik nákladů ryb musí být složeno do konzervárny, aby si vydělal stejný obnos?

Rudovlasý muž pozoroval Kiamilovu tvář odrážející zvažované propočty možného risku, ale zároveň i zisku. A jak ji pozoroval, propočítával si rizika také: cestovali by ve dne, díky úzkému vodnímu toku by po většinu cesty nebyli nikdy daleko od břehů, pluli by v rumunských vodách ve člunu turecké registrace.

Bylo to šílené. I kdyby se nějakým zázrakem a šťastnou náhodou dostali bez zastávky až ke Galati, Kiamil by nemohl očekávat podobný zázrak na zpáteční cestě dolů po proudu. Chytli by ho, zabavili mu člun, uvěznil ho. Rudovlasý muž naopak riskoval málo. Kdyby je zastavili a přivezli do přístavu, byl si jist, že by našel způsob, jak utéct a pokračovat v cestě. Ale Kiamil by nakonec mohl přijít o loď. A možná i o život.

Nestálo to za to. A nebylo to fér. Ruka s mincemi mu klesla právě v okamžiku, kdy se Turek chystal pro ně natáhnout.

"Nevadí, Kiamile," řekl. "Myslím, že bude lepší, když dodržíme naši původní dohodu. Vysaď mě kdekoli tady na pobřeží."

Starý muž přikývl, na jeho větrem ošlehané tváři se po stažení nabídky objevila spíš úleva než zklamání.

Pohled na nabízené zlaté mince ho málem pobláznil.

Jak člun zamířil k pobřeží, přehodil si rudovlasý muž provaz svazující ranec se svým skrovným majetkem přes rameno a dlouhý plochý kufík zastrčil pod paži. Kiamil uvedl motory do zpětného chodu a stopu nebo dvě najel na šedivou směs pisku a bahna, porostlou přebujelou, tuhou travou, která tu tvořila břeh. Rudovlasý muž si stoupl na okraj člunu a vyskočil na pobřeží.

Obrátil se a pohlédl na Kiamila. Turek mu zamával a začal se s lodí vzdalovat od pobřeží.

"Kiamile!" vykřikl. "Tady!" Hodil mu do člunu obě padesátipesové zlaté mince jednu po druhé. Hnědá, mozolnatá ruka je neomylně zachytila ve vzduchu.

S hlasitými a hojnými díky ve jménu Mohammeda a všeho, co bylo islámu svaté, znějícími mu v uších, se rudovlasý muž otočil a vydal se na svou další pouť. Čekaly ho mraky hmyzu, jedovatých hadů a bezedné díry pohyblivého písku, a za nimi jednotky Železné gardy. Nemohou ho zastavit, mohou ho jen zpomalit. Jako hrozba nebezpečná jeho životu však byly bezvýznamné ve srovnání s tím, co věděl, že ho čeká půl dne cesty na západ v průsmyku Dinu.

XVII

Pevnost

Středa, 30. dubna

16.47 hod.

Woermann stál u okna a pozoroval muže na dvoře. Včera se promíchali, černé uniformy se slily s šedivými. Tohle odpoledne se od sebe oddělili, jako by neviditelná hranice rozdělila einsatzkomando od řadové armády. Ještě včera měli společného nepřítele, který zabíjel bez ohledu na barvu uniformy. Ale poslední noc nepřítel nezabil a do odpoledne se všichni chovali jako vítězové, obě strany přesvědčeny o další bezpečné noci. Vládla tu přirozená rivalita. Členové einsatzkomanda viděli sami sebe jako elitní vojsko, specialisty SS ve zvláštním druhu válčení. Vojáci řádné armády se považovali za skutečné vojáky; a třebaže měli strach z toho, co černé uniformy SS představují, dívali se na einsatzkomando jako na poněkud lepší policisty.

Jednota se začala narušovat u snídani. Zprvu probíhalo jídlo normálně, ovšem jen do doby, než se objevilo to děvče, Magda. Nastalo takové to bodré šťouchání a strkání, aby si vydobyli místo blízko ní, když procházela kolem várnice s jídlem a plnila misky pro sebe a pro otce. Nebyl to sice opravdový incident, ale právě její přítomnost při ranním jídle začala dělit vojáky do dvou skupin. Vojáci SS automaticky předpokládali, že když je Židovka, mají přednostní právo dělat si s ní, co se jim zlíbí. Vojáci řádné armády si však vůbec nemysleli, že má na děvče někdo přednostní právo. Byla krásná. Mohla se snažit, jak chtěla, ukrýt vlasy pod starým šátkem a zachumlat tělo do beztvarych šatů, ale svou ženskost nemohla skrýt. Vyzařovala z ní i přes veškeré její pokusy ji co nejvíce zeslabit. Spočívala v jemnosti její pleti, hladkém něžném hrdle, vykrojeném tvaru rtů, posazení zářících hnědých očí. Z hlediska vojáků řádné armády se zdála být snadnou kořistí pro kohokoli - samozřejmě pro skutečného bojovníka, který první využije příležitosti.

V té době si toho Woermann ještě nevšiml, ale v solidaritě typické pro předcházející den se už objevily trhliny. Během poledního jídla propukající boj mezi šedivými a černými uniformami začal silit, a opět v době, když děvče procházelo frontou. Následkem menších potyček dva muži uklouzli a upadli na podlahu a Woermann poslal do jídelny četaře, aby udělal pořádek dřív, než padnou nějaké tvrdší rány. Mezitím si už Magda vzala jídlo a odešla.

Krátce po obědě se potulovala kolem a hledala kapitána. Oznámila mu, že otec potřebuje kříž nebo křížifix jako součást výzkumu jednoho z těch rukopisů. Mohl by jí kapitán nějaký zapůjčit? Mohl - půjčil jí stříbrný křížek odebraný jednomu mrtvému vojákovi.

A teď muži, kteří nebyli ve službě, seděli stranou na dvoře, zatímco zbytek pracoval na demolici zadního traktu pevnosti. Woermann se snažil vymyslet způsob, jak se při večerním jídle vyhnout očekávaným nepříjemnostem. Možná by bylo nejlepší nechat někoho při každém jídle misky naplnit a odnést je starému muži a jeho dceři do věže. Čím méně bude dívka na očích, tím lépe.

Potom jeho pozornost přitáhl výjev odehrávající se dole pod ním. Byla to Magda, zprvu váhající a potom s napřímenými zády a vysoko zdviženou bradou vyjadřující rozhodnost, která se vydala se džberem v ruce ke vchodu do sklepa. Nejdříve ji muži sledovali pohledem, ale najednou byli na nohou, stahovali se k ní ze všech koutů dvora jako mýdlové bubliny odnášené vírem k odzátkované výlevce.

Když se vracela ze sklepa se džberem vody, čekali na ni v sevřeném půlkruhu, tlačili se a strkali dopředu, aby si ji zblízka prohlédli. Pokřikovali na ni, a jak opatrně postupovala zpátky k věži, obestoupili ji zepředu, ze stran i zezadu. Jeden voják einsatzkomanda jí zatarasil cestu, ale jiný, z řádné armády, ho odstrčil, s přehnanou galantností popadl její vědro a nesl ho před ní jako šaškovský lokaj. Ale esesák, který byl odstrčen, se po vědru vrhl; podařilo se mu pouze rozlít jeho obsah na nohy a boty toho, kdo je teď držel.

A jak se rozezvučel halasný smích ze strany černých uniforem, tváře vojáků řádné armády zbrunátněly hněvem. Woermann věděl, co přijde, ale byl bezmocný a ze své pozice ve druhém patře věže nemohl zasáhnout. Viděl vojáka v šedivém, jak mrštil džberem po esesákovi, který ho předtím polil vodou, viděl, jak džber dopadl na jeho hlavu, ale to už Woermann nečekal a rozběhl se ze schodů tak rychle, jak mu jen nohy stačily.

Když dorazil do přízemí, spatřil, jak se ve dveřích k Židům mihla látka sukně a pak se dveře se zabouchnutím zavřely. Ale to už byl venku na dvoře svědkem divoké rozpoutané vřavy. Musel dvakrát vystřelit, aby si vůbec získal pozornost mužů, a musel pohrozit, že zastřelí každého, kdo se bude bít. Teprve potom potyčka skončila. To děvče muselo odsud.

+++

Když se situace zklidnila, zanechal Woermann své muže s četařem Osterem a zamířil rovnou do přízemí věže. Plánoval si, že zatímco Kaempffer bude mít spousty práce se srovnáváním svých esesáček, Woermann využije příležitosti, aby připravil děvče na cestu z pevnosti. Pokud se mu podaří dostat ji přes most a do hospody dřív, než si Kaempffer uvědomí, co se děje, existuje reálná naděje, že mu to vyjde a ukryje ji venku.

Tentokrát se neobtěžoval klepáním, ale rozrazil dveře dokořán a vešel. "Fraulein Cuza!"

Starý muž seděl stále u stolu; děvče nebylo nikde vidět. "Co jí chcete?"

Otce ignoroval. "Fraulein Cuza!"

"Ano?" ozvala se, vycházejíc s bázlivým výrazem ve tváři ze zadní místnosti.

"Chci, abyste se okamžitě spakovala a odešla do hostince. Máte na to dvě minuty. Ani o vteřinu víc."

"Ale já nemůžu opustit svého otce!"

"Dvě minuty a odcházíte, s věcmi, anebo bez nich!"

Bude neoblomný a doufal, že se jeho postoj dostatečně odráží v jeho tváři. Nelíbilo se mu, že oddělí děvče od otce - profesor očividně potřeboval péči a ona byla zjevně schopná mu ji poskytnout -, ale na prvním místě stáli muži pod jeho velením a ona na ně měla rozkladný vliv. Otec bude muset zůstat v pevnosti, dcera bude bydlet v hostinci. Nebylo o čem diskutovat.

Woermann viděl, jak dívka vrhá prosebný pohled na otce, žádající, aby se jí zastal. Ale starý muž mlčel. Zhluboka se nadechla a obrátila se k zadní místnosti.

"Teď máte minutu a půl," řekl jí Woermann.

"Minutu a půl na co?" ozval se hlas za jeho zády. Patřil Kaempfferovi.

Woermann, stojící tváří v tvář esesmanovi, v duchu zaúpěl a připravil se na slovní souboj.

"Vaše včasnost je perfektní jako obvykle, majore," řekl. "Právě jsem říkal fraulein Cuzové, aby si sbalila věci a přestěhovala se do hostince."

Kaempffer, chystaje se k odpovědi, otevřel ústa, ale profesor ho přerušil.

"Zakazuju to!" vykřikl svým vyprahlým, pronikavě ostrým hlasem. "Nedovolím, abyste poslali mou dceru pryč!"

Kaempfferovy oči se zúžily, jak teď přeorientoval svou pozornost z Woermannna na Cuzu. Dokonce i Woermann se přistihl, že se překvapeně obrátil, aby zjistil, co způsobilo ten výbuch.

"Tak ty zakazuješ, ty starej Žide?" zaskřehotal hrdelním hlasem Kaempffer, který přešel od Woermannna k profesorovi.

"Ty zakazuješ? Tak já ti teda něco povím: ty tady nezakazuješ nic. Nic!"

Starý muž sklopil rezignovaně hlavu.

Spokojen s výsledkem uvolněného hněvu se Kaempffer obrátil zpátky k Woermannovi. "Dohlídněte, ať odsud okamžitě vypadne. Jenom tu dělá rozruch."

Onmrácený a zmatený Woermann se díval za Kaempfferem, který se vyřítel z místnosti stejně rychle, jako do ní vrazil.

Pohlédl na Cuzu, který už vůbec neseděl s hlavou sklopenou a naopak vypadal, že se nevzdá před ničím.

"Proč jste neprotestoval, než přišel major?" zeptal se Woermann. "Měl jsem pocit, že chcete, aby pevnost opustila."

"Možná. Ale změnil jsem názor."

"To jsem si všiml - a tím nejprovokativnějším způsobem v nejstrategičtějších okamžicích. To takhle vždycky s každým manipulujete?"

"Drahý kapitáne," odvětil Cuza vážným tónem, "nikdo nevěnuje moc pozornosti mrzákovi. Lidi se dívají na tělo a vidí ho znetvořené následkem nějaké nehody anebo sužované chorobou a neduživost těla pak automaticky přenášejí i na ducha. Nemůže chodit, tak to nemůže ani nic inteligentního, ani užitečného, ani zajímavého říct. A tak mrzák jako já se brzy naučí, jak přinutit ostatní lidi přijít s nápadem, který sám vymyslel předtím, a to takovým způsobem, že sami uvěří, že je jejich. To není manipulace - to je jen forma přesvědčování."

Jak se Magda vynořila ze zadní místnosti se zavazadlem v ruce, Woermann si mrzutě, ale snad i se špetkou obdivu uvědomil, že on sám byl taky zmanipulován - neboli "přesvědčen", aby jednal podle profesovy vůle. Teď teprve pochopil, čím to byl nápad, aby Magda podnikala ty opakované výlety za jídlem a do sklepa. Ale to uvědomění ho zas tak moc nebolelo. Jeho vlastní instinkt hovořil vždycky proti přítomnosti ženy v pevnosti.

"V hostinci vás nechám bez dozoru," řekl Magdě. "Je vám doufám jasné, že pokud utečete, s vaším otcem to nedopadne dobře. Budu spoléhat na vaši čestnost a oddanost vůči němu."

Nedodal ovšem, z jakého to dělá důvodu. Kdyby měl rozhodnout, který z vojáků ji bude hlídat, strhla by se bitka. Byl by to boj o dvě výsady - odloučení od pevnosti a o přítomnost atraktivní ženy; to by ještě víc prohloubilo existující rozepři mezi oběma vojsky. Neměl jinou možnost, než jí důvěřovat. Otec s dcerou si vyměnili pohled. "Nemějte obavy, pane kapitáne," řekla Magda s očima upřenými na otce. "Nemám vůbec v úmyslu opustit ho a utéct."

Viděl, jak se profesovy ruce sevřely do dvou nabobtnalých, nahněvaných pěstí.

"Radši by sis měla vzít tohle," řekl Cuza a přistrčil k ní jednu z knih, tu, která se jmenovala AI Azif. "Dneska v noci si ji prostuduj a zítra to probereme."

V jejím úsměvu se objevil náznak zlomyslnosti. "Tati, viš přece, že neumím arabsky." Sebrala jiný, tenčí svazek.

"Myslím, že si místo něho vezmu tenhle."

Hleděli jeden na druhého přes stůl. Jejich vůle se střetly a chvíli zůstaly trčet ve vzduchu, a Woermannna napadlo, že ví, v čem konflikt vězí.

Bez varování obešla Magda stůl a políbila otce na tvář. Pohládila jeho prořídrou bílou kšticí, pak se napřímila a pohlédla Woermannovi přímo do očí.

"Dejte pozor na mého otce, pane kapitáne. Prosím. On je všechno, co mám."

Woermann uslyšel svůj vlastní hlas ještě dřív, než si slova stačil rozmyslet. "Nedělejte si starosti. Na všechno dohlédnu."

Proklínal se. Tohle neměl říkat. Bylo to přímo v rozporu s jeho důstojnickou výchovou, celou pruskou morálkou. Ale v očích se jí zračil prosebný výraz, který jej nutil chtít udělat to, o čeho žádala. Neměl vlastní dceru, ale kdyby ji měl, přál by si, aby o něho pečovala stejně jako tato dívka o svého otce.

Ne... nemusel si dělat starosti, že by utekla. Ale otec - ten vypadal prohnáně. Unesl by to. Woermann varoval sám sebe, aby u těch dvou nebral nic za zaručené.

+++

Rudovlasý muž pobídl koně a vjel mezi úpatí hor směřujících k jihovýchodnímu vstupu do průsmyku Dinu. Ve svém spěchu nevěnoval zelenému terénu kolem sebe pozornost. Jak slunce před ním klouzalo dolů po obloze, kopce na obou stranách se stávaly čím dál příkrější a skalnatější, stahovaly se k němu, jako by ho chtěly uzavřít, cesta se zužovala, až

se scvrkla na stezku sotva tucet stop širokou. Až projede soutěskou, octne se na širokém dně průsmyku Dinu. Odsud už ho čeká snadná cesta, dokonce i ve tmě. Znal ji dobře.

Už si chtěl gratulovat, že se mu podařilo vyhnout se tolika vojenským hlídkám na procestovaném území, když vtom spatřil před sebou dva vojáky blokující mu cestu napřaženými puškami s nasazenými bajonety. Rozhodl se jednat rychle - nechťel žádné problémy, potřeboval, aby střetnutí proběhlo mírně a hladce, a tak zastavil.

"Kam ten spěch, pasáku?"

Promluvil ten starší z nich. Měl tlustý knír a poďobanou tvář. Mladší se při slově "pasáku" zachechtal. Očividně mu v představách naskočil hanlivý význam toho slova.

"Nahoru, do vesnice. Mám tam nemocného otce. Nechte mě, prosím, projít."

"Všeho dočasu. Kam až hodláš jít?"

"Do pevnosti."

"Pevnosti? O tom jsem nikdy neslyšel. Kde je?"

Na jednu otázku tak dostal rudovlasý muž odpověď. Pokud by pevnost v průsmyku byla zapojena do nějaké vojenské akce, tihle chlapi by o ní museli alespoň něco zaslechnout.

"Proč mě zastavujete?" zeptal se, pokoušeje se vypadat zmateně. "Děje se něco?"

"Lidi jako ty nemají nárok klást Železné gardě otázky," odvětil ten kníratý. "Slez z koně, ať si tě můžeme líp prohlédnout."

Takže to nebyli vojáci; byli to členové Železné gardy. Dostat se přes ně bude mnohem obtížnější, než si myslel.

Rudovlasý muž sesedl a zůstal mlčky stát, čekaje, až si ho bedlivě prohlédnou.

"Ty nejsi odsud," řekl kníratý. "Ukaž doklady."

To byla věta, které se rudovlasý muž bál během celé své cesty. "Nemám je s sebou, pane," odpověděl tím nejuctivějším tónem, jakého byl schopen. "Výjel jsem v takovém spěchu, že jsem na ně zapomněl. Vráťím se a přinesu je, když si to budete přát."

Oba vojáci si vyměnili pohled. Cestující bez dokladů nemá žádná legální práva - jeho neuposlechnutí zákona jim dávalo volnou ruku a možnost naložit s ním podle svých představ.

"Žádné doklady?" Kníratý držel pušku šikmo přes prsa a při řeči zdůrazňoval svá slova ostrými šťouchanci zbraně, dloubaje ho závěrem a pažbou do žeber. "Jak máme vědět, že nepasuješ zbraně venkovanům v horách!"

Rudovlasý muž sebou trhl a couvl, dávaje najevo víc bolesti než doopravdy cítil; pokud by přijímal rány se stoickým klidem, podnítil by tak kníratého k vyvinutí většího násilí.

Pořád totéž, pomyslel si. Nezáleží na čase ani na místě, nezáleží na tom, jak si vládnoucí moc říká, její najatí lotři zůstávají pořád stejní.

Kníratý ustoupil a ukázal puškou na rudovlasého muže. "Prohledej ho!" přikázal svému mladšímu kolegovi.

Mladý si přehodil pušku přes rameno a začal hrubě přejíždět rukama přes mužovo oblečení. Když se dostal k opasku s penězi, zarazil se. Několika obratnými pohyby mu rozepjal košili a vyndal zpod ní opasek. Když uviděli ve váčcích zlaté mince, vyměnili si další pohled.

"Kdes to ukradl?" osopil se na něho kníratý a znovu zabořil pažbu pušky rudovlasému muži do žeber.

"Je to moje," odvětil. "Je to všechno, co mám. Ale můžete si to nechat, jestli mě necháte jít dál." Myslel svůj návrh vážně. Zlato už nepotřeboval.

"Nojó, to my si necháme," reagoval na to kníratý. "Ale nejdřív se podíváme, co to ještě vezeš." Ukázal na dlouhé ploché pouzdro, připevněné k pravému boku koně. "Otevři to," nakázal svému společníkovi.

Rudovlasý muž usoudil, že nechal dojít konflikt na nejzazší možnou mez. Pouzdro je otevřít nenechá.

"Nedotýkejte se toho!" vykřikl.

Museli vycítit z jeho hlasu hrozbu, neboť oba vojáci se zastavili a zírali na sebe. Kníratý zlostně stiskl rty. Přistoupil k rudovlasému muži, aby ho znovu dloubl puškou do žeber.

"Proč -"

Třebaže další pohyby rudovlasého muže vypadaly jako pečlivě plánované, byly všechny reflexivní. Jak kníratý voják napřáhl pušku k úderu, rudovlasý muž mu ji hbitě vytrhl ze sevření. A zatímco voják civěl přihloupě na své prázdné ruce, rudovlasý muž se ohnal pažbou a udeřil ho do čelisti, až zapraskala; potom stačilo už jen provrtat mu hrtan krátkým bodnutím do vystaveného krku. Když se obrátil, uviděl druhého vojáka, jak stahuje z ramene pušku.

Rudovlasý muž byl jediným skokem u něho, napřáhl bajonet a v celé své délce ho zabořil mladíkovi do hrudi. Voják vydal jediný vzdech, prohnul se a zemřel.

Rudovlasý muž přehlédl scénu nezaopatřeným věcným pohledem. Kníratý dosud žil, ale už jen z posledních sil. Zada měl prohnutá do oblouku, v obličejí byl modrý a rukama si rval krk v marné snaze dostat do plic nějaký vzduch.

Stejně jako předtím, když rudovlasý muž zabil pašeráka Carlose, necítil nic. Žádný pocit vítězství, žádná lítost. Nezdálo se mu, že by ztrátou dvou členů Železné gardy byl svět o něco chudší, a věděl, že kdyby čekal příliš dlouho, mohl by skončit na té zemi on, zraněný nebo mrtvý.

Ještě než si rudovlasý muž upevnil opasek na peníze zpátky kolem pasu, ležel kníratý ve stejné ztuhlé poloze jako jeho společník. Těla i pušky skryl do skály na severním svahu a vyrazil tryskem k pevnosti.

+++

Magda chodila po svém stísněném, svíčkou osvětleném pokoji hostince, nervózně si mnula ruce a každou chvíli přistoupila k oknu a vyhlédla na pevnost. Noc byla tmavá, s vysokými mračny ženoucimi se z jihu, žádný měsíc. Tma ji děsila... tma a samota. Nemohla si vzpomenout, kdy naposledy byla takhle sama. Nebylo to ani správné, ani vhodné, aby zůstala v hostinci bez doprovodu. Trochu jí pomáhalo, že věděla, že Iuliuova žena Lidia je poblízku, ale nebyla by jí moc platná, kdyby se ta věc z pevnosti rozhodla přejít roklinu a vydat se k ní.

Z okna měla jasný výhled na pevnost - vlastně její pokoj byl jediný, jehož okno směřovalo na sever. Přesně z tohoto důvodu si o něj požádala. Což jí vyšlo bez problémů; byla tu jediným hostem.

Iuliu byl velmi laskavý, téměř podlézavý. Mátlo ji to. Během jejich dřívějších návštěv byl vždycky zdvořilý, ale jiným, formálním způsobem. Teď se ale fakticky před ní plazil.

Odkudkoli, kde stála, mohla vidět osvětlené okno v přízemí věže, kde, jak věděla, právě seděl její otec. Neviděla tam jedinou známku pohybu; svědčilo to o tom, že je sám. Zpočátku byla na něho vzteklá, když si uvědomila, jakým způsobem ji dostal z pevnosti. Ale jak hodiny plynuly, její zlost se měnila v obavy. Jak se o sebe postará?

Obrátila se a opřela o parapet, hledíc na čtyři bílé omítnuté zdi, které ji věznily. Její pokoj byl malý: úzká skříň, jediný prádelník se zkoseným zrcadlem nad ním, stolička o třech nohách a obrovská, příliš měkká postel. Její mandolína ležela na posteli, od příchodu netknutá. A kniha Cultes des Goules ležela taktéž nedotčena ve spodní zásuvce prádelníku. Vůbec neměla v úmyslu ji studovat; vzala si ji jen tak, pro efekt.

Musela na chvíli vypadnout. Dvě svíčky sfoukla, ale třetí nechala hořet. Nechtěla, aby pokoj zůstal úplně temný. Po posledním nočním zážitku se bude bát tmy navždy.

Naleštěné dřevěné schodiště ji zavedlo dolů do přízemí. Našla tam hostinského schouleného na verandě, jak tam sklíčeně sedí a cosi nožem vyřezává.

"Děje se něco, Iuliu?"

Při zvuku jejího hlasu sebou škubl, pohlédl jí do očí a potom se vrátil zpátky ke své bezcílné činnosti.

"Váš otec - je v pořádku?"

"Prozatím ano. Proč?"

Odložil nůž a oběma rukama si zakryl oči, následující slova z něho tryskala proudem. "Oba jste tu kvůli mně. Stydím se... nejsem žádný chlap. Ale chtěli vědět všechno o pevnosti a já jim nebyl schopen říct, co chtěli slyšet. A pak jsem si vzpomněl na vašeho otce, který ví o pevnosti všechno, co je třeba. Netušil jsem, jak je teď na tom se zdravím, a nikdy by mě nenapadlo, že vás přivedou taky. Ale nemohl jsem nic dělat! Bili mě!"

Magda zažila náhlý krátký příliv hněvu - Iuliu neměl právo zmiňovat se o otci Němcům! Ale pak si přiznala, že za podobných okolností by jim možná taky řekla všechno, co chtěli vědět. Alespoň jí už teď bylo jasné, jak spojili otce s pevností, a získala vysvětlení pro Iuliuovo odlišné chování.

Jeho prosebný výraz, když k ní vzhlédl, ji dojal. "Nenávidíte mě?"

Magda se k němu sklonila a položila mu ruku na jeho oblé rameno. "Ne. Nechtěl jste nám ublížit."

Položil svou ruku na její. "Doufám, že to s vámi dobře dopadne."

"Já taky."

Pomalou se vydala po stezce k roklině, ticho přerušovalo jen skřípání kamínků vrzajících jí pod nohama, které ve vlhkém vzduchu vydávaly dunivý zvuk. Zastavila se v hustém, čerstvě rašicím křoví po pravé straně mostu a omotala si svetr pevněji kolem těla. Byla půlnoc, zima a vlhko; ale tenhle chlad, který zažívala, byl jiný, pronikal pod kůži hlouběji než obvyklá zima, způsobená pouhým poklesem teploty. Za jejími zády zůstala hospoda zahalená v ponurém šeru a před ní, na druhé straně mostu, se rozprostírala pevnost, ozářená spoustou světél, linoucích se z oken. Ze dna průsmyku se zvedla mlha, rozlila se po roklině a oblehla pevnost. Světlo ze dvora prosakovalo jemným oparem mlhy a vytvářelo záři připomínající fosforeskující mrak. Pevnost vypadala jako neohrabaná přepychová loď plavící se v přízračném moři mlhy.

V okamžiku, kdy se upřeně zahleděla na pevnost, zachvátil ji strach.

Minulou noc... když zvažovala smrtelná nebezpečí dne, bylo pro ni snadné vyhnout se přemýšlení o předešlé noci. Ale teď, tady a ve tmě se jí všechno znovu vybavilo - ty oči, to ledové sevření na její paži. Přejela si rukou přes místo blízko lokte, kde se jí ta věc dotýkala. Dosud měla na kůži patrně bleďší šedé znamení. Pokožka jako by tady odumřela; a nebylo možné skvrnu smýt. Neřekla to otci. Ale tohle byl jasný důkaz: minulá noc nebyla sen. Noční můra se stala skutečností. Bytost, kterou považovala za výplod fantazie, žila, ona opravdu existovala, tamhle v té kamenné stavbě. A byla tam spolu s otcem. Věděla, že právě teď otec na to stvoření čeká. Neřekl jí to, ale ona si tím byla jista. Otec doufal, že ho dnes v noci navštíví, a Magda nebude s ním, aby mu pomohla. Ta věc je minulou noc ušetřila, ale může otec spoléhat na takové štěstí dvě noci za sebou?

A co když dnešní noc nenavštíví otce? Co když přejde roklinu a dostane se k ní? Nedokázala snést pomyšlení na další setkání.

Bylo to všechno tak neskutečné! Nemrtví dosud byli pouhou fikcí! A přece minulou noc...

Zvuk klapajících kopyt ji vytrhl z jejích úvah. Obrátila se a nepřítomně zírala na koně a jezdce projíždějícího plným cvałem kolem hostince. Přiblížili se až k mostu, očividně se záměrem pustit se k pevnosti, ale v poslední chvíli na jeho okraji jezdec koně prudce zarazil. Kůň s mužem stáli ve světle záře pronikající sem přes roklinu z pevnosti. Všimla si dlouhého plochého pouzdra uvázaného k pravému boku koně. Jezdec sesedl a několika opatrnými kroky vstoupil na most, potom se zastavil.

Magda se přikřčila v křoví a sledovala ho, s jakým zaujetím si prohlíží pevnost. Nedokázala přesně říct, proč se rozhodla se skrýt, ale události posledních pár dnů ji přinutily nedůvěřovat každému, kdo je jí cizí.

Byl vysoký, urostlý a svalnatý, prostovlasý, vlasy měl větrem zcuchané a zrzavé, rychle, ale nenásilně dýchal. Viděla pohyb jeho hlavy, jak klouže pohledem po strážních hlídkách na hradbách pevnosti. Zdálo se, že je počítá. Měl napjatý postoj, jako by se násilím držel, aby se jeho tělo nerozběhlo proti zavřeným vratům na druhém konci mostu. Vypadal zklamaně, rozzlobeně a zmateně.

Dlouho tak strnule a tiše stál. Magda cítila, jak ji lýtka začínají bolet od dlouhého dřepění na bobku, ale neodvažovala se pohnout. Konečně se obrátil a vrátil se ke svému koni. Cestou přejížděl očima okraj rokliny sem a tam. Náhle se zarazil a zahleděl se přímo na místo, kde se krčila Magda. Srdce se jí zběsile rozbušilo, zatajila dech.

"Ty tam!" zařval. "Vylez!" Jeho hlas zněl velitelsky, přízvuk napovídal na meglenoromunský dialekt.

Magda se nepohnula. Jak ji vůbec mohl přes tmou a křoví vidět?

"Vylez, nebo si tě vytáhnou!"

U pravé ruky nahmatala Magda těžký kámen. Pevně ho sevřela, rychle se zvedla a vykročila. Zkusí své štěstí. Ani tehle chlap, ani nikdo jiný ji odnikud tahat nebude, aniž by se s ním nejdřív nedala do boje. Dneska se už do ní nastrkali dost.

"Proč se tam schováváš?"

"Protože nevím, kdo jste." Magda se snažila, aby její hlas zněl co nejvzdorovitěji.

"To zní logicky." Během řeči krátce přikývl hlavou.

Magda cítila, jak v něm narůstá napětí, třebaže nemělo nic společného s její osobou. Tímhle zjištěním se jí trochu ulevilo.

Mávl rukou směrem k pevnosti. "Co se to tam děje? Kdo rozsvítil pevnost jako lacinou turistickou atrakci?"

"Němečtí vojáci."

"Myslel jsem si podle přileb, že to jsou Němci, ale proč jsou tady?"

"Nevím. A nejsem si jista, jestli to vědí oni sami."

Pozorovala ho, jak se znovu zahleděl na pevnost, a uslyšela, jak si mumlá cosi pod vousy, co znělo jako "blázni!" Ale nebyla si tím jista. Jako by byl vzdálený, nepřítomný, měla pocit, že se ani kapku nezajímá o ni, že jediná věc, o kterou se stará, je tvrz. Uvolnila sevření ruky, v níž držela kámen, ale neupustila ho. Ještě ne.

"Proč vás to tak zajímá?" zeptala se.

Pohlédl na ni, ve tváři ponurý výraz. "Jsem jen turista. Byl jsem tady už dřív a napadlo mě, že bych se mohl cestou do hor v pevnosti zastavit."

Okamžitě věděla, že lže. Rozhodně nešlo o žádnou noční turistickou projížďku průsmykem Dinu, jak usoudila podle rychlosti, kterou ten muž přijel. Ne, pokud to nebyl cvok.

Magda o krok ustoupila a pak se obrátila na cestu zpět k hospodě. Bála se zůstat za tmy s mužem, který říkal očividně lži.

"Kam jdeš?"

"Zpátky do svého pokoje. Tady venku je zima."

"Doprovodím tě."

Magda pocítila nevolnost a přidala do kroku. "Já si svou cestu najdu, děkuju."

Zdálo se, že neslyší, a pokud ano, tak potom se rozhodl ji ignorovat. Obrátil koně a přidál se k ní, přizpůsobuje se jejímu kroku, a koně vedl za sebou. Hospoda před nimi vypadala jako obrovská patrová krabice. Z okna svého pokoje viděla linout se mdlé světlo svíčky, kterou nechala hořet.

"Můžeš ten kámen odhodit," řekl jí. "Nebudeš ho potřebovat."

Magda se snažila skrýt své překvapení. Vidí snad tehle člověk i ve tmě? "Dovolte, abych to posoudila sama."

Kysele páchl, byla to směs mužského a koňského potu, který vnímala jako velmi nepříjemný. Přidala do kroku, aby mu utekla.

Neobtěžoval se s tím, aby ji dohonal.

Jakmile Magda dosáhla verandy hospody, pustila kámen a vešla dovnitř. Mrňavý jídelní prostor po její pravici byl zahalen tmou a zel prázdnotou. Na levé straně seděl Iuliu u stolu, jenž používal jako kancelářský, a chystal se sfouknout svíčku.

"Radši počkejte," řekla mu, když proběhla kolem. "Myslím, že se k vám blíží další host."

Jeho tvář se rozjasnila. "Dneska večer?"

"Teď hned."

Celý rozzářený rozevřel svou registrační knihu a odzátkoval kalamář. Hospoda patřila Iuliuově rodině po celé generace. Někdo tvrdil, že byla postavena v době, kdy měla sloužit jako ubytovna zedníkům, kteří budovali pevnost. Nebylo to nic jiného než malý patrový dům, a rozhodně to nebyl žádný výdělečný podnik k získávání velkých příjmů, neboť počet cestujících, kteří se tu během roku zastavili, byl směšně malý. Ale přízemí obývala rodina a sem tam se vždýcky nějaký ten host našel. Největší procento Iuliuových nevysokých příjmů tvořila provize, kterou bral jako dohlížitel nad údržbou pevnosti. Zbytek pocházel za vlnu ze stáda ovcí, které choval jeho syn - z těch, které nebyly obětovány jako zdroj nepatrného množství masa na rodinný stůl a oblečení.

Pronajmout dva ze tří pokojů hospody současně - to už byl zlatý důl.

Magda vyběhla lehkým krokem na vrchol schodiště, ale do svého pokoje hned nevstoupila. Zastavila se, aby si vyslechla, co bude cizinec Iuliuovi říkat. Jak tam tak stála, podívala se sama svému zájmu. Ten člověk jí připadal velice odpudivý; kromě zápachu a zachmuřeného vzhledu z něj vyzařovala i jistá arogance a současně blahosklonnost, což ji oboje uráželo.

Tak proč potom chtěla poslouchat? Nebyl to přece její styl.

Uslyšela těžký zvuk kroků na verandě a pak na podlaze, když muž vstoupil. Jeho hlas se ve schodišťové šachtě rozlehl.

"Hele, hostinský! Výborně! Ještě jste vzhůru. Sežeňte někoho, aby mi oťel kobyly a na pár dní ji ustájil. Je to za tenhle den už můj druhý kůň a pořádně jsem ho ušťal. Chci, aby byla před ustájením na noc dobře osušená. Jasný?"

Posloucháte mě?"

"Ano... ano, pane." Iuliuův hlas zněl chraplavě, napjatě, vystrašeně.

"Můžete to zajistit?"

"Ano. Já - řeknu neteři, aby hned přišla."

"A pokoj pro mě."

"Máme tu ještě dva. Prosím podpis."

Nastala odmlka. "Můžete mi dát rovnou ten, co mám nad hlavou - na severní stranu."

"Ach, promiňte, pane, ale musíte napsat i své příjmení. 'Glenn' nestačí." Iuliuův hlas se při řeči chvěl.

"Máte tu ještě někoho jiného, kdo by se jmenoval Glenn?"

"Ne, ale -"

"Tak potom Glenn stačí."

"Dobrá, pane. Ale musím vám sdělit, že ten severní pokoj je obsazený. Můžete mít místnost na východ."

"Ať je to kdokoli, řekněte mu, ať pokoj vyklidí. Zaplatím navíc."

"Není to on, pane. Je to ona, a nemyslím si, že se bude chtít stěhovat."

Jakou máš pravdu, Iuliu, pomyslela si Magda.

"Řekněte jí to!" Byl to rozkaz, podle tónu hlasu se o něm nedalo diskutovat.

Jakmile Magda uslyšela capkající nohy blížít se po schodišti, stáhla se do svého pokoje a čekala. Cizincovo chování ji rozčililo. A čím tolik Iuliu vyděsil?

Dveře otevřela na první zaklepání a zírala na tělnatého hostinského, s rukama nervózně sevřenýma, žmolajícím látku na předním díle košile, jeho bledou tvář orosenou krůpějkami potu, takovým množstvím potu, že zmáčený knír začal pod jeho vahou uvadat. Iuliu měl očividně strach.

"Prosím vás, dommisoara Cuzová," brblal, "tam dole mám člověka, který chce tenhle pokoj. Můžete mu ho, prosím vás, přenechat? Prosím!"

Kňoural. Žadonil. Magdě bylo hostinského líto, ale nemínila se pokoje vzdát.

"V žádném případě!" Začala dveře zavírat, ale strčil mezi ně ruku.

"Ale vy musíte!"

"Nemusím, Iuliu. A to je mé poslední slovo!"

"Tak potom... řekla byste mu to sama? Prosím?"

"Proč z něj máte takový strach? Kdo je to?"

"Nevím, kdo je to. A vážně z něj nemám..." Hlas mu selhal. "Řekněte mu to, kvůli mně, prosím."

Iuliu se viditelně třásl strachy. Magda měla zprvu chuť nechat hostinského, ať si své záležitosti vyřídí sám, ale pak ji napadlo, že by se neubránila jistému potěšení, kdyby tomu arogantnímu novému příchozímu oznámila, že si hodlá svůj pokoj ponechat. Za poslední dva dny neměla ani jednu možnost v tom, co se jí dělo, říci "ne". Trvat přesně na téhle malé bezvýznamné maličkosti by byla vítaná změna. "Samozřejmě že mu to řeknu." Protáhla se kolem Iuliu a pustila se spěšně ze schodů. Ten muž čekal netečně v hale, nenuceně a sebejistě se opíral o dlouhou plochou krabici, kterou předtím viděla uvázanou na koňském boku. Bylo to poprvé, kdy ho uviděla ve světle, a přehodnotila si svůj počáteční odhad. Ano, byl špinavý a cítit ho mohla už od paty schodiště, ale rysy tváře měl pravidelné, nos dlouhý a rovný, vystouplé lícní kosti. Všimla si, že má ve skutečnosti rudé vlasy, jako temné plameny; pravda, trochu divoké a přerostlé, ale to, stejně jako jeho pach, mohl být přirozený důsledek dlouhé, namáhavé cesty. Na okamžik na ni spočinul očima, udivujícím svou jasnou, průzračnou modří. Jediným neladícím rysem v jeho vzhledu byl olivový odstín jeho pleti - neodpovídající barvě vlasů a očí.

"Myslel jsem si, že to asi budeš ty."

"Nechám si svůj pokoj."

"Žádám ho," napřímil se.

"Teď je můj. Může být váš, až odejdu."

O krok k ní přistoupil. "Pro mě je důležité, abych měl výhled na severní stranu. Já -"

"Já mám své vlastní důvody, proč chci mít pevnost na očích," řekla Magda a utála mu tak možnost vyřknout další lži, "stejně jako jsem si jista, že vy máte svoje. Ale moje jsou z osobního hlediska velmi důležité. Neodejdu."

V očích mu zčistajasna zajiskřilo a na okamžik dostala Magda strach, že překročila svou mez. Stejně tak náhle se však vzpamatoval a couvl nazpět, kolem koutků úst mu pohrával náznak úsměvu.

"Zřejmě nejsi odsud."

"Z Bukurešti."

"Napadlo mě to."

Magda zachytila v jeho očích nějaký záblesk, něco připomínajícího zdráhavou úctu. Ale to se nezdálo možné. Proč by se na ni díval takhle, když mu překážela v jeho přání? "Nerozmyslíte si to ještě?" zeptal se.

"Ne."

"Nojo, dobrá," vzdychl, "tak potom si vezmu ten na východ. Hostinský! Ukažte mi můj pokoj!"

Iuliu se přitíhl po schodech, divže se ve svém spěchu nepřerazil. "Hned, pane. Pokoj nahoře napravo od schodiště je už pro vás připraven. Vezmu tenhle -" natáhl se pro kufřík, ale Glenn mu jej vytrhl z ruky.

"Tohle docela dobře zvládnou sám. Ale kůň má na zádech srolovanou pokrývku, kterou budu potřebovat." Začal stoupat po schodech. "A určitě dohlídněte na toho koně! Je to dobré a věrné zvíře." S krátkým posledním pohledem upřeným na Magdu, pohledem, který v ní vyvolal nepoznaný, a nikoli nepříjemný pocit, začal brát schody po dvou. "A připravte mi okamžitě koupel!"

"Ano, pane!" Iuliu se naklonil k Magdě a stiskl jí obě ruce ve svých. "Děkuji vám!" zašeptal dosud ještě vyděšený, ale už podstatně méně. Potom vyběhl ven ke koni.

Magda zůstala na okamžik stát uprostřed haly, uvažujíc o podivném večerním řetězu událostí. V téhle hospodě visely ve vzduchu nezodpovězené otázky, ale teď o nich nemohla přemýšlet, aspoň ne dokud tu byly k zodpovězení mnohem děsivější otázky týkající se pevnosti.

Pevnost! Úplně zapoměla na otce! Rozběhla se do schodů, cestou minula zavřené dveře Glennova pokoje, potom se

vřítla do svého vlastního a pospíchala k oknu. Tam ve strážní věži zářilo otcovo světlo jako předtím. Ulehčeně si oddechla a padla na postel. Postel... opravdová postel. Třeba nakonec dneska v noci všechno dobře dopadne. Usmála se sama sobě. Ne, tahle taktika nezabírala. Něco se mělo stát. Zavřela oči před světlem blikající svíčky umístěné na prádelníku, jejíž záři znásobovalo zrcadlo za ní. Byla unavena. Kdyby jen na chvíli mohla nechat odpočinout oči, raději by... přemýšlela o hezkých věcech, jako třeba o otci, který by se s ní mohl vrátit zpátky do Bukurešti, uniknout Němcům a tomu odpornému zjevení...

Zvuk, nějaký pohyb tam venku v hale odpoutal její myšlenky od pevnosti. Nejspíš ten člověk, Glenn, scházel dolů do zadní místnosti, aby se vykoupal. Alespoň nebude napořád tak páchnout jako dneska večer. Ale co jí je koneckonců po tom? Zdálo se, že se zajímá o svého koně, což by se dalo vykládat jako známka toho, že je soucitný člověk. Anebo možná jenom praktický. Říkal přece, že je to jeho druhý kůň za den? Může vůbec nějaký člověk přivést dva koně do takového zuboženého stavu? Nedokázala si vysvětlit, proč Iuliu vypadal z nově přichozího tak vyčerpán. Zdálo se, že Glenna zná, a přece neznal jeho jméno, dokud se nepodepsal. Nedávalo to smysl.

Vlastně nic už nedávalo smysl... myšlenky se jí rozbíhaly...

Zvuk zavíracích dveří ji vyburcoval ze spaní. Nebyly to její dveře. Musely to být Glennovy. Zavržalo schodiště. Magda se prudce napřímila a pohlédla na svíčku - od chvíle, kdy se na ni dívala naposledy, se o polovinu délky zkrátila. Přiskočila k oknu. V otcově pokoji se dosud svítilo.

Ze zdola už neslyšela žádný zvuk, ale dokázala rozpoznat matný obrys muže pohybujícího se po stezce směrem k mostu. Našlapoval jako kočka. Potichu. Byla přesvědčena, že je to Glenn. Jak ho Magda pozorovala, ustoupil do křoví po pravé straně mostu a stál tam, přesně na místě, kde stála předtím ona. Mlha, která zaplavila roklinu, už přetekla její okraje a rozlila se k jeho nohám. Jako hlídka na stráží pozoroval pevnost.

Magda pocítila bodavý záchvěv hněvu. Co to tam venku dělal? Bylo to její místo. Neměl právo jí ho brát. Přála si, aby měla dost odvahy na to, aby vyšla ven a řekla mu, aby odešel, což nedokázala. Nebála se ho, to ne, ale pohyboval se příliš rychle, příliš cílevědomě. Tenhle Glenn byl nebezpečný člověk. Ale cítila, že ne pro ni. Pro ostatní. Pro Němce v pevnosti, snad. A nedělalo tohle z něho jejího spojence? Přesto si netroufala přijít za ním ve tmě sama a oznámit mu, aby odešel a nechal ji, aby držela svou vlastní noční hlídku.

Ale mohla by ho pozorovat. Mohla by jít za ním a zjistit, oč mu jde, zatímco by nadále sledovala otcovo okno. Třeba by se dozvěděla, proč tu je. Tahle otázka v ní hlodala, když se plížila potichu ze schodů, přes ztemnělou halu a ven na cestu. Přikradla se až k velké skále za jeho zády. On nikdy nezjistí, že tam je.

"Přišla jste si vyžádat zpět své výhodné místo?"

Magda při zvuku jeho hlasu nadskočila - vždyť se dokonce ani nerozhlédl kolem!

"Jak víte, že jsem tady?"

"Slyšel jsem vás přicházet už od chvíle, co jste vyšla z hostince. Jste vážně dost neobratná."

A už to tu bylo znovu - ta jeho samolibá domýšlivá sebejistota.

Obrátil se a mávl na ni. "Pojďte sem a povzte mi, proč si myslíte, že mají Němci v těchhle pozdních hodinách rozsvícenou celou pevnost. Cožpak oni nikdy nespi?"

Nejdřív se držela zpátky, potom se rozhodla přijmout jeho pozvání. Stoupne si tam na okraj, ale ne moc blízko něho. Jak se k němu blížila, zaznamenala, že je cítit podstatně lépe.

"Bojí se tmy," odpověděla.

"Bojí se tmy." Tón jeho hlasu zněl dutě. Nevypadal, že by ho její odpověď překvapila. "A to proč?"

"Kvůli upírovi, jak si myslí oni."

V šerém světle, prosakujícím sem z pevnosti přes roklinu, viděla Magda, jak zvedl obočí do oblouku. "Ach ták. Tohle vám řekli? Znáte tam někoho?"

"Sama jsem tam byla. A můj otec je tam právě teď." Ukázala na pevnost. "To nejnižší okno ve věži je jeho - to rozsvícené." Doufala, že je v pořádku.

"Ale proč si myslí, že je tam upír?"

"Osm mužů zemřelo, samí němečtí vojáci, a všichni měli rozervané krky."

Ústa se mu stáhla do ponurého šklebu. "Takže... upír?"

"Dokonce se vyskytl i případ, že dvě mrtvoly chodily. Upír se zdá být jediné vysvětlení pro všechno, co se tam událo. A po tom, co jsem sama viděla -"

"Vy jste ho viděla?" Glenn se otočil a naklonil se k ní, očima se zabodával do jejích zřítelnic a čekal napjatě na odpověď.

Magda o krok ucouvla. "Ano."

"Jak vypadal?"

"Proč to chcete vědět?" Začal jí nahánět hrůzu. Naklonil se ještě blíž a zaútočil na ni.

"Mluvte! Byl tmavý? Byl bledý? Hezký? Ošklivý? Jaký?"

"Já - nejsem si ani jista, jestli si to přesně pamatuji. Všechno, co vím, je, že vypadal šíleně... a ďábelsky, jestli to má pro vás nějaký význam."

Napřímil se. "Ano. Říká mi to hodně. A nechtěl jsem vás rozrušit." Krátce se odmlčel. "A co jeho oči?"

Magda cítila, jak se jí stahuje hrdlo. "Jak víte o jeho očích?"

"Nevím nic o jeho očích," řekl rychle, "ale říká se, že oči jsou do duše okno."

"Jestli je to pravda," odvětila a hlas se jí o své vlastní vůli ztlumil na pouhý šepot, "tak potom je jeho duše bezdná studna."

Ani jeden z nich chvíli nepromluvil, oba mlčky pozorovali pevnost. Magda uvažovala, o čem asi Glenn přemýšlí. Konečně promluvil.

"Ještě jedna věc: Víte, jak to všechno začalo?"

"Já s otcem jsme tu nebyli, ale bylo nám řečeno, že první muž zemřel, když se on a jeho přítel probourali jednou zdí ve sklepech."

Viděla, jak se jeho tvář stáhla do grimasy a jak jakoby v bolesti zavřel oči a stejně jako před několika hodinami jeho rty zformovaly slovo "blázní", třebaže je nevyslovil nahlas.

Otevřel oči a náhle ukázal na pevnost. "Co se děje v pokoji vašeho otce?"

Magda se tam podívala, ale zprvu nic neviděla. Potom ji sevřela hrůza. Světlo se ztrácelo. Bez rozmyšlení se vrhla k mostu. Ale Glenn ji chytil za zápěstí a stáhl zpátky.

"Neblázněte!" sykl jí ostře do ucha. "Hlídka vás zastřelí! A i kdyby se nějakou náhodou zdrželi střelby, dovnitř vás nepustí! Momentálně nemůžete nic dělat."

Magda ho stěží vnímala. Beze slova, jako smyslů zbavená, se snažila vymanit z jeho sevření. Musela se dostat pryč - musela se dostat k otci! Ale Glenn byl silný a odmítal ji pustit. Jeho prsty se jí zarývaly do paží, a čím víc s ním zápasila, tím pevněji ji svíral.

Konečně jí jeho slova došla: Nemůže se dostat k otci. Nemohla nic dělat.

V bezmocném zoufalém tichu pozorovala světlo v otcově pokoji, jak pomalu bledne a neúprosně se ztrácí v černočerné tmě.

XVIII

Pevnost

Úterý, 1. května,

2.17 hod.

Theodor Cuza čekal trpělivě, dychtivě, protože tušil, aniž věděl proč, že to, co viděl minulou noc, se k němu vrátí.

Mluvil k tomu ve starém jazyce. Vrátil se. Dnes v noci. Určitě. Nic jiného nebylo tu noc jisté. Buď se mu může podařit odhalit tajemství, které hledali učenci po celá staletí, anebo se nedožije rána. Trásl se nedočkavým očekáváním stejně jako strachem z neznáma.

Všechno bylo připraveno. Seděl u stolu, staré knihy naskládáné na úhledné hromádce po své levici, malá krabička plná tradičních prostředků proti upírům v dosahu po pravici, všudypřítomný šálek vody přímo před sebou. Jediný zdroj světla vycházel ze stíněné žárovky zavěšené rovnou nad jeho hlavou, jediným zdrojem zvuku byl jeho vlastní dech. A najednou věděl, že není sám. Ještě než vůbec něco spatřil, cítil to - přítomnost zla, mimo své zorné pole, mimo své schopnosti to popsat. Jednoduše tam bylo. A potom začala tma. Tentokrát však byla jiná. Minulou noc rázem prostoupila vzduch v celé místnosti, narůstala a roztahovala se odevšad. Dnes v noci ji viděl vkrádat se dovnitř jinak - pomalu, nenápadně pronikala zdmi, zahalovala je před jeho zrakem, obklopovala ho, stahovala se kolem něho.

Cuza přitiskl dlaně v rukavicích k desce stolu, aby tak zabránil jejich chvění. Srdce cítil až v krku. Bušilo mu tak silně, tak hlasitě, že dostal strach, že mu snad pukne. Ten okamžik nastal. Bylo to tady!

Zdi se ztratily. Jako by tma kolem něho vytvořila ebenově černou klenbu, která pohltila i světlo žárovky - za hranice stolu nepronikl ani jediný paprsek světla. Byla zima, ale ne taková jako předešlou noc, a nenastal ani žádný vítr.

"Kde jsi?" Mluvil staroslověnsky.

Žádná odpověď. Ale v té tmě, za onou hranicí, kudy nemohlo světlo proniknout, cítil, že něco stojí a čeká, měří si ho.

"Ukaž se - prosím!"

Nastala dlouhá pauza, potom ze tmy promluvil hlas s huhňavým přízvukem.

"Můžu mluvit i modernější formou našeho jazyka." Slova byla odvozena od základní verze dáckorumunského dialektu, kterým se mluvilo v tomto kraji v dobách, kdy byla pevnost postavena.

Tma na opačném konci stolu začala ustupovat. A pak se z ní vynořil nějaký obrys, který začal dostávat tvar. Cuza okamžitě rozpoznal tvář a oči z minulé noci, a pak se postupně zjevoval zbytek postavy. Před ním stál obrovitý člověk, nejméně šest a půl stopy vysoký, s širokými rozložitými rameny; stál tam hrdě, neohroženě, na rozkročených nohou, s rukama v bok. Plášť, dlouhý až na zem, stejně černý jako jeho vlasy a oči, měl připevněný u krku ozdobnou zlatou sponou. Pod ním mohl Cuza vidět volnou červenou halenu, možná hedvábnou, volné černé kalhoty pod kolena, které vypadaly jako jezdecké, a vysoké boty ze surové hnědé kůže.

Bylo v tom všechno - síla, moc, úpadek, nemilosrdná krutost.

"Jak to, že znáš starý jazyk?" zeptal se hlas.

Cuza slyšel sám sebe koktat. "Já - já, léta jsem ho studoval. Mnoho let." Cítil, že má mozek ochromený, ztuhlý. Všechno to, co chtěl říct, otázky, které si celé odpoledne chystal, všechno to splasklo, zmizelo, bylo pryč. Ze zoufalství vyslovil první myšlenku, která mu přišla na jazyk.

"Skoro jsem čekal, že budeš mít na sobě večerní šaty."

Návštěvník svařil čelo a jeho husté obočí, rostlé tak blízko sebe, se spojilo. "Nerozumím, večerní šaty'."

Cuza se v duchu kopl - zvláštní, jak prostý román, napsaný před půlstoletím nějakým Angličanem, může takhle ovlivnit představy člověka o tom, co bylo hlavním rumunským mýtem. Předklonil se ve svém pojízdném křesle. "Kdo jsi?"

"Jsem vikomt Radu Molasar. Tenhle valašský kraj patřil kdysi mně."

Takže tvrdil, že tu kdysi býval feudálním pánem. "Bojar?"

"Ano. Jeden z mála, kteří zůstali s Vladem - tím, kterého nazývali Cepeš, Nabodávač - až do jeho konce za Bukurešti."

A třebaže Cuza takovou odpověď čekal, dosud se nemohl vzpamatovat ze svého zděšení. "To bylo v roce 1476! Téměř před pěti stoletími! To jsi tak starý?"

"Byl jsem tam."

"Ale kde jsi žil od patnáctého století?"

"Tady."

"Ale proč?" Cuza strach při řeči opouštěl a vystřídal ho pocit ohromného napjatého rozčilení, který uvedl jeho myšlenky v šílený běh. Chtěl vědět všechno - hned teď!

"Byl jsem pronásledován."

"Turky?"

Molasarovy oči se zúžily, až z nich zbyly jen nekonečně černé panenky. "Ne. Jinými... blázny, kteří by mě pronásledovali až na kraj světa, jen aby mě zničili. Věděl jsem, že bych jim nemohl unikat navždy" - nyní se usmál a odhalil dlouhé, špičaté, lehce zažloutlé zuby, z nichž žádný nevypadal obzvlášť ostře, ale všechny vzbuzovaly dojem síly - "a tak jsem se rozhodl je přestat. Postavil jsem tuhle pevnost, postaral se o její údržbu a ukryl se tu."

"Jsi..." Byla to otázka, která Cuza pálila už od samého začátku, ale neměl odvalu ji položit; teď už ale nedokázal déle mlčet. "Jsi Nemrtvý?"

Znovu se usmál, ledově, téměř výsměšně. "Nemrtvý? Nosferatu? Moroi? Snad."

"Ale jak -?"

Molasar rozčísł rukou vzduch. "Dost! Dost už těch tvých věčných otravných otázek! Mě nezajímá tvoje jalová zvědavost. Nezajímám se o tebe jinak než jako o svého krajana a o to, že jsou v zemi vetřelci. Proč jsi s nimi? Zrazuješ Valašsko?"

"Ne!" Když Cuza uviděl, jak se Molasarův výraz začíná zostřovat, strach, který během předcházejícího rozhovoru s neznámým ustoupil, začal na něho znovu usedat. "Přivedli mě sem proti mé vůli!"

"Proč?" To slovo zapůsobilo jako bodnutí nožem.

"Mysleli si, že mohu zjistit, co vraždí vojáky. A hádám, že se mi to povedlo..., či ne?"

"Ano. To ano." Molasara zjevně zaplavila další vlna jeho střídavé nálady, znovu se usmál. "Potřebuju je, abych po tom dlouhém odpočinku znovu načerpal svou sílu. Budu je potřebovat všechny, než se dostanu zase na vrchol své moci."

"Ale to nesmíš!" vyhrkl Cuza bez rozmyšlení.

Molasar znovu vzplanul. "Nikdy mi neříkej, co musím nebo nesmím dělat ve svém vlastním domě! A už vůbec ne, když ho obsadili vetřelci! Když jsem tady působil, dohlížel jsem na to, aby do tohoto průsmyku nevkočil jediný Turek, a teď jsem byl vzbuzen, abych zjistil, že mou pevnost obsadili Němci!"

Byl nepřítel vztekem, chodil sem a tam a mlátil pěstmi zběsile kolem sebe na zvýšení důrazu svých slov.

Cuza využil příležitosti a nadzvedl víko krabice po své pravici a vyňal odsud úlomek rozbitého zrcadla, který mu Magda předtím dala. Jak tak Molasar bouřil, zabraný do svého hněvu, Cuza nastavil zrcadlo a pokusil se v něm zachytit Molasarův obraz. Stočil zrak doleva a uviděl Molasara u hromady knih na rohu stolu, ale když pohlédl do zrcadla, spatřil jen knihy.

Molasar nevrhal žádný odraz!

Náhle Molasar vytrhl Cuzovi zrcadlo z ruky.

"Pořád zvědavý?" Podržel si zrcadlo a pohlédl do něj. "Ano. Pověsti jsou pravdivé - nevrhám žádný odraz. A to už hezky dávno." Na okamžik se mu zrak zakalil. "Od té doby... nic. Co jiného máš ještě v té krabici?"

"Česnek." Cuza sáhl pod víčko a vytáhl odtud stroužek česneku. "Říká se, že zahání Nemrtvé."

Molasar nastavil dlaň. Uprostřed ní mu rostly chlupy. "Dej mi to." Když mu Cuza vyhověl, Molasar si vložil stroužek do úst a skousl, zbytek pak odhodil do rohu. "Mám rád česnek."

"A stříbro?" Vytáhl stříbrný medailónek, který mu Magda nechala.

Molasar nezaváhal, vzal si ho a třel ho v dlaních. "To bych dost dobře nemohl být bojarem, kdybych se bál stříbra!"

Zdálo se, jako by se teď bavil.

"A o tomhle," řekl Cuza a natáhl se pro poslední předmět v krabici, "se předpokládá, že je nejučinnější ze všech zbraní proti upírům." Vytáhl kříž, který kapitán Woermann zapůjčil Magdě.

Se zvukem, který zčásti představoval povzdech a zčásti zavrčení, Molasar odstoupil a odvrátil zrak. "Dej to pryč!"

"Působí to na tebe?" Cuza byl ohromen. Jak tak pozoroval krčícího se Molasara, měl pocit, že mu hrud' zavaluje balvan.

"Ale proč? Jak -"

"DEJ TO PRYČ!"

Cuza tak okamžitě učinil, a jak zprudka a pevně zaklapl víčko nad pohoršujícím předmětem, stěny lepenkové krabice se vyboulily.

Molasar po něm skočil, vycenil zuby a procedil skrz ně. "Myslel jsem si, že v tobě najdu spojence proti cizákům, ale jak vidím, nejsi o nic lepší než oni!"

"Já je chci vidět taky pryč!" vyhrkl vyděšený Cuza a přimáčkł se zády do skrovného polstrování svého pojízdňého křesla. "Víc než ty!"

"Kdyby to byla pravda, nikdy bys takovou odpornost nepřinesl do téhle místnosti. A neukazoval mi ji!"

"Ale to jsem nevěděl! Mohla to být další falešná povídačka, stejná jako o česneku a stříbru!" Musel ho přesvědčit.

Molasar se odmlčel. "Snad." Zprudka se obrátil a zaměřil do tmy, jeho hněv opadł, ale jen částečně. "Ale o tobě mám pochybnosti, ty mrzáku."

"Neodcházej! Prosím!"

Molasar vstoupil do tmy, která ho začala uzavírat, a obrátil se ke Cuzovi. Neřekl nic.

"Jsem na tvé straně, Molasare!" vykřikł Cuza. Nemohl přece teď odejít - ne, když tu bylo tolik nezodpovězených otázek! "Věř mi, prosím!"

Zůstaly jen tu a tam záblesky světla odrážející se od Molasarových očí. Zbytek jeho těla byl už pohlcen. Náhle se ze tmy vynořila ruka a natažený prst směřoval ke Cuzovi.

"Na tebe si ještě posvítím, ty mrzáku. A pokud zjistím, že stojíš za důvěrou, ještě si s tebou možná promluví. Ale pokud zradíš náš národ, tvé dny jsou sečteny."

Ruka zmizela. Nato i oči. Ale slova, visící ve vzduchu, zůstala. Tma ustupovala, vsakující se zpátky do zdí. Brzy bylo všechno zase jako dřív. Jen částečně nakousnutý stroužek česneku, odhozený v rohu na zemi, byl jediným důkazem Molasarovy návštěvy. Dlouhou dobu se Cuza ani nepohnul. Teprve potom si uvědomil, jak ztěžklý má jazyk v ústech a že je vyprahlejší než jindy. Uchopil šálek vody a usrkl z něho; mechanický pohyb, který si nevyžadoval vědomé přemýšlení. Polkl s obrovskými potíženími, potom sáhl po krabici po své pravici. Chvilí spočinul rukou na víku, teprve pak je nadzvedl. Jeho ochromená mysl se zdráhala čelit pohledu na to, co bylo uvnitř, ale věděl, že nakonec to stejně musí udělat. Stáhl sevřené rty do krátké rozhodné linky, nadzvedl víko, vyndal kříž a položil si ho před sebe na desku stolu.

Taková malá věc. Stříbro. Konce vertikální i vodorovné příčky byly zdobené. Žádné tělo k němu přibité. Jen kříž. Jestli nic jiného, pak symbol vzájemné lidské krutosti.

Přes tisíciletou tradici i své vlastní víry, která tvořila tak velkou součást jeho denního života i obecné kultury, Cuza vždycky považoval nošení křížů za poměrně barbarský zvyk, jistý znak nezralosti v náboženství. Ale přitom křesťanství bylo relativně mladou odnoží judaismu. Chtělo to čas. Jakže to Molasar kříž nazval? "Ohavností". Ne, tou nebyl; alespoň ne pro Cuza. Groteskní ano, ale nikdy ne ohavný.

Ale teď to dostávalo nový smysl, stejně jako spousta dalších věcí. A jak tak hleděl na malý kříž, který se stal středem jeho pozornosti, měl pocit, že se stěny na něho tlačí. Kříže byly také prostředky užívané prostými lidmi k zahnání zlých duchů. Východní Evropané, mezi nimi zvláště Cikáni, měli bezpočet takových prostředků, od česneku až po ikony.

Položil křížek k ostatním předmětům. Neviděl dosud žádný důvod, proč mu měl věnovat větší pozornost než jim.

A přece Molasara kříž odpudil..., dokonce nemohl snést ani pohled na něj. Tradice vkládala kříži moc nad demony a upíry, protože byl považován za symbol konečného vítězství dobra nad zlem. Cuza si vždycky říkal, že pokud Nemrtví existují a pokud kříže mají nad nimi moc, pak je to díky vrozené víře člověka držícího předmět, nikoli kvůli předmětu samotnému.

A teď si dokázal, že se mýlí.

Molasar představoval zlo. Bylo to jednoznačné. Jakýkoli tvor, který zanechává za sebou mrtvolu jen proto, aby prodloužil svou vlastní existenci, je přirozené zlo. A když Cuza zvedl kříž, Molasar se stáhl. Cuza nevěřil ve znamení kříže, a přece ten měl nad Molasarem moc.

Takže síla musí spočívat v samotném kříži, nikoli v jeho nositeli.

Ruce se mu třáslly. Hlava se točila a pociťoval závrať, jak jeho mozek pracoval na plné obrátky a horečně probíral všechny aspekty, jež se vzápětí tříštily na kusy.

XIX

Pevnost

Úterý, 1. května,

6.40 hod.

Dvě noci za sebou bez jediného úmrtí. Když si Woermann zapínal opasek zjistil, že se jeho nálada pohybuje na okraji obezřetného jásavého veselí. Poslední noc skutečně prospal, dlouze a vydatně, a díky tomu se dnes ráno cítil mnohem líp.

Pevnost nebyla ani jasnější, ani veselejší. Dosud se v ní držel ten nedefinovatelný pocit přítomnosti zla. Ne, byl to on, kdo se změnil. Z jakéhosi důvodu začal teď věřit, že má celkem reálnou šanci dostat se zpátky domů do Rathenow živ.

Jistý čas o téhle možnosti vážně pochyboval. Ale s pořádnou snídaní, kterou si dal ve svém pokoji a která zklidnila jeho rozbourané útroby, a s poznáním, že počet mužů pod jeho velením se toho rána shodoval s počtem z předešlého večera, se mu zdálo možné cokoli - snad i odjezd Ericha Kaempffera a jeho uniformovaných grázlů.

Dokonce i jeho namalovaný obraz mu toho jitra přestal vadit. Stín na levé straně od okna sice dosud vypadal jako visící mrtvola, ale už ho nevzrušoval tak, jako když na něj Kaempffer poprvé poukázal.

Sešel po schodišti strážní věže a dorazil do přízemí právě včas, aby uviděl, že se ze dvora blíží k profesorovu pokoji Kaempffer, vyhlížející maximálně sebejistě, mnohem víc než obvykle, k čemuž měl stejně málo důvodů jako jindy.

"Dobré ráno, milý majore!" zvolal Woermann srdečně, s pocitem, že bude tentokrát schopen zdržet se otevřeného projevu rozmrzelosti, uváží-li naději na Kaempfferův brzký odjezd. Ale rýpavou narážku si stejně neodpustil. "Koukám, že jsme dostali stejný nápad. Přišel jste vyjádřit své nejhlubší díky profesorovi Cuzovi za to, že znovu zachránil německé životy!"

"Neexistuje žádný důkaz, že se o tuhle prokletou věc zasloužil!" odsekl mu Kaempffer a jeho bezstarostné veselí se rozpustilo ve vzteklem zavrčení. "Dokonce to netvrdí ani on!"

"Ale konec vražd časově se shodující s jeho příjezdem je natolik evidentní, že tu snad nějaká příčinná spojitost být musí, nemyslíte?"

"Souhra náhod! Nic víc!"

"Tak proč potom jste tady?"

Kaempffer na okamžik znejistěl. "Abych vyzpovídal Žida, co se z těch knih dozvěděl, pochopitelně."

"Pochopitelně."

Vstoupili do místnosti, Kaempffer první. Našli tam Cuza klečet na zemi na roztažené pokrývce. Nemodlil se. Pokoušel se zvednout sám zpátky do křesla, a když vešli, věnoval jim pouze letmý pohled a pak se zase vrátil k soustředěnému provádění svého úkonu.

Prvotním Woermannovým impulsem bylo tomu muži pomoci - zdálo se, že Cuzovy ruce nejsou schopny sevření a jeho svaly jsou už příliš slabé na to, aby ho zvedly, i kdyby se starci pevný stisk podařil. Ale on o žádnou pomoc nežádal, ani pohledem, ani hlasem. Očividně to byla pro něho otázka pýchy, zda si pomůže do křesla sám. Woermann si uvědomil, že bez dcery toho tomuhle mrzákovi zbývalo opravdu málo, na co by mohl být hrdý. Nebude ho o tenhle

malý úspěch okrádat.

Zdalo se, že Cuza ví, co dělá. Jak Woermann viděl z Kaempfferovy strany - byl si jist, že se major představením baví -, Cuza se vzpíral o opěradlo kolečkového křesla stojícího u zdi vedle krbu a byla vidět bolest na jeho tváři, jak napínal své zesláblé svaly, aby se vzpružil, nutil své ztuhlé klouby se ohnout. Konečně se zasténáním, při němž mu vyrazily na tváři krupě potu, se Cuza sesul na sedadlo a zhroutil se na bok, visel tam přes postranici, lapal po dechu a potil se. Ještě mu zbývalo posunout se o kousek dál, aby mohl dosednout na židli celou zadnicí, ale nejhorší část už měl za sebou.

"Co ode mě chcete?" zeptal se, když konečně popadl dech. Klidné, přezdvorné chování, které až dosud charakterizovalo jeho způsoby od okamžiku příchodu do pevnosti, a podřízenost, se kterou se na ně také neustále obracel jako na "pány", byly pryč. V okamžiku, kdy se tady objevili, prožíval takovou míru bolesti, takové vyčerpání, s kterým se musel vypořádat, že si mohl dovolit luxus sarkasmu.

"Cos za poslední noc zjistil, Žide?" vyjel na něho Kaempffer.

Cuza se ztěžka převrátil na hýždě a unaveně se opřel o opěradlo křesla. Na chvíli zavřel oči, potom je znovu otevřel a zašilhal po Kaempfferovi. Zdalo se, že bez svých brýlí je téměř slepý.

"Nic moc. Ale existuje důkaz, že pevnost byla postavena v 15. století jedním bojarem, který byl současníkem Vlada Cepeše."

"To je všechno? Dva dny studia, a tohle je celý výsledek?"

"Jeden den, majore," opravil ho profesor a Woermann cítil, že v jeho odpovědi zajiskřilo. "Jeden den a dvě noci. Což není dlouhá doba na prostudování materiálů, které nejsou v rodném jazyce."

"Nechci slyšet omluvy, Žide! Já chci výsledky!"

"A nemáte je?" Zdalo se, že odpověď je pro Cuza důležitá.

Když Kaempffer odpovídal, napřímil ramena a vytáhl se v celé své výšce. "Dvě noci za sebou se obešly bez úmrtí, ale nevěřím, že bys měl v tom prsty ty." Přetočil horní polovinu těla a vrhl na Woermanna povýšenecký pohled. "Zdá se, že jsem zde splnil své poslání. Ale jenom pro pořádek tu zůstanu ještě jednu noc, než budu pokračovat v cestě."

"Ach! Ještě jedna noc ve vaší společnosti!" vydechl Woermann a cítil, jak mu nálada klesá. "Náš kalich přetéká." Pro jednu noc by však mohl vydržet cokoli - třeba i Kaempffera.

"Nemyslím si, že je třeba, abyste tu zůstával tak dlouho, herr major," řekl Cuza, který se viditelně rozzářil "Jsem si jist, že jiné země potřebují vaše služby víc."

Kaempfferův horní ret se zkroutil do výsměšného úšklebku. "Neopustím tvou milovanou zem, Žide. Odsud pojedou do Ploješti."

"Ploješti? Proč Ploješti?"

"To se včas dovíš." Obrátil se k Woermannovi. "Budu připraven odjet hned zítra časně ráno."

"Osobně vám podržím otevřená vrata."

Kaempffer se do něho zabodl pohledem vyjadřujícím bezmezný vztek a pak z místnosti odkráčel. Woermann ho při tom pozoroval. Cítil, že nic nebylo vyřešeno, že vraždy přestaly samy od sebe a že dnes v noci mohou zase klidně začít, nebo možná zítra v noci či pozítří. Byla to jen krátká přestávka, z které se radovali, moratorium; nedozvěděli se nic, nevyřešili nic. Ale tyhle své pochybnosti nemohl tlumočit Kaempfferovi nahlas. Chtěl, aby byl major z pevnosti pryč, stejně jako to chtěl sám major. Neřekl by nic, co by mohl zdržet jeho odjezd.

"Co myslel tou Ploještí?" zeptal se Cuza za jeho zády.

"Nechtějte to vědět." Stočil pohled z Cuzovy zpusťované ustarané tváře na stůl. Stříbrný křížek, který si pro něho den předtím vypůjčila jeho dcera, ležel vedle profesorových brýlí.

"Řekněte mi to, prosím, pane kapitáne. Proč ten člověk jede do Ploješti?"

Woermann otázku ignoroval. Profesor měl svých starostí dost. Kdyby mu řekl, že na obzoru je rumunský tábor totožný s osvětimským, rozhodně by mu tím neprospěl. "Můžete dneska navštívit svou dceru, jestli chcete. Ale musíte jít za ní. Ona sem přijít nesmí."

Natáhl se a zvedl kříž. "Byl vám nějak užitečný?"

Cuza spočinul pohledem na stříbrném předmětu jen na zlomek vteřiny, potom rychle zrak odvrátil. "Ne. Vůbec ne."

"Mám si ho vzít zpátky?"

"Co? Ne - ne! Pořád se ještě může hodit. Radši ho tu nechte."

Nenadálá naléhavost v Cuzově hlasu Woermanna překvapila. Zdalo se mu, že ten člověk se od včerejška trochu změnil, jako by si byl sebou míň jist. Woermann na to přísahat nemohl, ale ten pocit měl.

Hodil křížek na stůl a obrátil se k odchodu. Měl na starosti až příliš mnoho věcí, než aby se zabýval jedním utrápeným profesorem. Jestli Kaempffer skutečně odejde, bude muset Woermann rozhodnout, co dalšího podniknout. Zůstat, nebo jít? Jedna věc ale byla jistá: Teď bude muset zajistit převoz mrtvol zpět do Německa. Čekaly už dost dlouho. Bez Kaempffera bude moci konečně zase normálně uvažovat a rozhodovat.

Zabraný do svých vlastních myšlenek opustil profesora bez pozdravu. Když za sebou zavíral dveře, všiml si, že Cuza si přirazil křeslo až ke stolu a nasadil si na oči brýle. Seděl tam s křížem v ruce a zíral na něj.

+++

Aspoň že žil.

Zatímco jeden ze strážných u brány šel pro otce, Magda netrpělivě čekala. Už předtím, než otevřeli vrata, ji nechali čekat dobrou hodinu. Dorazila sem už za svítání, ale její bušení ignorovali. Následkem bezesné noci byla podrážděná a vyčerpaná. Ale alespoň že žil.

Putovala očima po dvoře. Všude vládl klid. Vzadu se vršily rozházené hromady suti, ale momentálně nikdo nepracoval. Všichni byli bezpochyby na snídani. Co jim tak dlouho trvalo? Měli ji pustit dál, aby si ho vyzvedla sama.

Proti její vůli jí však myšlenky unikaly jinam. Myslela na Glenna. Minulou noc jí zachránil život. Kdyby ji býval nedržel, zastřelily by ji německé hlídky. Naštěstí měl dost síly, aby ji zvládl do doby, než přišla k rozumu. Neustále se jí vybavoval pocit, jaký zažívala, když ji k sobě tiskl. Žádný jiný muž to takhle nikdy neudělal, ani se o to do té míry nepokusil. Dobře si ho pamatovala. Ten pocit ji vzrušoval, vzbuzoval v ní nepoznané, bránil jí vrátit se do původního klidného stavu.

Pokusila se soustředit na pevnost a na otce, usilujíc zahnat myšlenky na Glenna...

... jak byl na ni laskavý, utěšoval ji, přesvědčoval, aby se vrátila zpátky do svého pokoje a držela svou stráž u okna. Tam na kraji rokliny nemohla dělat nic.

Cítila se tak zoufale bezmocná a on jí rozuměl. A když ji u jejích dveří opouštěl, měl v očích takový zvláštní výraz: vyjadřoval smutek a ještě něco. Vínu? Ale proč by měl pociťovat vinu?

A pak si všimla ve vchodu do věže nějakého pohybu a překročila práh. V tom okamžiku všechno světlo a teplo toho rána od ní odvanulo - jako by vykročila z prohřátého domu do větrné mrazivé zimní noci. Okamžitě zacouvala, a jakmile se ocitla zase zpátky venku na cestě, cítila, jak chlad ustupuje. Zdálo se, že v pevnosti začala fungovat nová pravidla. Vojáci si toho zřejmě nevšimli, ale ona byla nezaújatý pozorovatel. Mohla na to dát krk.

Objevil se otec se svým křeslem, postrkovaný zezadu zdráhajícím se vojákem, kterého ten úkol očividně uváděl do rozpaků. Jakmile Magda spatřila otcovu tvář, viděla, že se něco stalo. Minulou noc muselo dojít k něčemu hroznému. Měla chuť se k němu rozběhnout, ale věděla, že by ji dovnitř nepustili. Voják dotlačil křeslo až ke vstupní bráně a pak ho pustil, nechávaje ho dojet k Magdě bez obsluhy. Aniž by počkala, až se u ní zastaví, přiskočila k němu, popadla ho zezadu a zamilovala s ním na most. Když už byli v půli cesty a on k ní dosud nepromluvil, dokonce ji ani nepozdravil, cítila, že musí prolomit ticho.

"Co se děje, tati?"

"Všechno a nic."

"Přišel v noci?"

"Počkej, až dorazíme k hospodě, a pak ti všechno povím. Tady jsme moc blízko pevnosti. Někdo by nás mohl slyšet." Nedočkavě dozvědět se, co ho tolik rozrušilo, zajela s ním spěšně za hospodu, kde se ranní slunce jasně třpytilo v probouzející se trávě a odráželo se od bílé omítnuté zdi budovy.

Umístila křeslo čelem k severu, tak, aby ho slunce zahřívalo a zároveň mu nesvítilo do očí, poklekla a sevřela jeho ruce ve svých. Nevypadal vůbec dobře; hůř než obvykle; a to v ní vyvolalo hluboké svíravé znepokojení. Měl by být zpátky doma v Bukurešti. Tohle napětí, které zažíval, bylo pro něho příliš.

"Co se stalo, tati? Řekni mi všechno. Přišel znovu vid'?"

Když promluvil, měl studený hlas a oči upíral na pevnost, nikoli na ni. "Je tady teplo. Nejenom na maso a kosti, ale hlavně na duši. Pokud tam," pokynul hlavou směrem k pevnosti, "zůstane duše příliš dlouho, může odumřít."

"Tati -"

"Jmenuje se Molasar. Tvrdí, že byl bojar oddaný Vladu Cepešovi."

Magda vyjekla. "Ale to by byl pět set let starý."

"Jsem si jist, že je starší, ale nenechal mě položit všechny otázky, na něž jsem chtěl znát odpovědi. Má své vlastní zájmy a starosti, a prioritní z nich je očistění pevnosti od všech nepovolaných."

"Včetně tebe ovšem."

"Ne nezbytně. Zdá se, že mě považuje za krajana, Valacha, jak říká, a zjevně mu moje přítomnost zas tak zvlášť nevádí. Jde o Němce - myšlenka na jejich přítomnost v jeho pevnosti ho dohání téměř k šílenství. Měla bys vidět jeho obličej, když o nich mluvil."

"Jeho pevnost?"

"Ano. Postavil ji na svou ochranu poté, co Vlad byl zabit."

Potom Magda položila váhavě otázku, která se zdála být ze všeho nejdůležitější. "Je upír?"

"Ano, myslím, že ano," odvětil otec, pohlédl na ni a přikývl. "Alespoň v tom smyslu, co slovo 'upír' bude od nynějška znamenat. Silně pochybuji o tom, že by si spousty starých pověstí udržely ještě svou pravdivost. Budeme muset to slovo znovu definovat - už ne z hlediska folklóru, ale z hlediska Molasara." Zavřel oči. "Taková spousta věcí se bude muset přehodnotit."

S úsilím Magda potlačila prvotní odpor, který se v ní vzedmul při myšlence na upíry, a pokusila se od problému poodstoupit a analyzovat situaci objektivně z hlediska vědce s dlouholetou praxí i sebekázní. "Bojar za vlády Vláda Cepeše, ano? To bychom měli být schopni vystopovat jeho jméno."

Otec hleděl znovu na pevnost. "Můžeme, ale nemusíme. S Vladem jsou za jeho tři vlády spojeny stovky bojarů, někteří byli vůči němu přátelští, jiní nepřátelští... většinu těch nenáviděných nabodl na kůl. Víš, jak chaotické, útržkovité a zmatečné jsou záznamy z tohoto období: když nepřepadávali Valašsko Turci, byl to někdo jiný. A i kdybychom našli důkaz, že byl Molasar Vladovým současníkem, co by nám to dokázalo?"

"Hádám, že nic." Začala si v duchu probírat své široké znalosti o historii tohoto kraje. Bojar, stoupenec Vláda Cepeše...

Magda vždycky považovala Vládu za krvavou rudou skvrnu rumunské historie. Jako syn Vláda Draca, Draka, byl princ Vlad známý jako Vlad Dracula - Syn Draka. Ale získal si jméno Vlad Cepeš, což znamenalo Vlad Nabodáváč, podle své oblíbené metody, s jakou zacházel s válečnými zajatci, nevěrnými či nepoctivými poddanými, zrádnými bojary a prakticky s každým, kdo se mu nějak znelíbil. Vzpomněla si na kresby zobrazující Vladův masakr v den sv. Bartoloměje v Amlasu, kdy 30 000 občanů tohoto nešťastného města bylo nabodnuto na dlouhé dřevěné kůly, které pak byly zaraženy do země; ti nešťastní trpící pak byli ponecháni takhle propíchnutí skrz naskrz a zavěšení ve vzduchu, dokud nezemřeli. Napichování na kůly mělo zjevně i svůj strategický účel. V r. 1460 pohled na 20 000 nabodnutých těl tureckých zajatců hnijících na slunci u Targoviste tak vyžděsil útočící armádu Turků, že se okamžitě obrátila a dala na

ústup a zanechala Vladovo království alespoň chvíli na pokoji.

"Představ si," přemítala, "být věrný Vladu Cepešovi."

"Nezapomeň, že tehdy byl svět zcela jiný," poznamenal otec. "Vlad byl produkt své doby; a Molasar je produkt stejné doby. V těchto krajích je Vlad dosud považován za národního hrdinu - byl sice postrachem Valašska, ale také jeho zastáncem v boji proti Turkům."

"Jsem si jista, že tenhle Molasar neviděl v chování Vlada nic nechutného." Žaludek se jí obrátil při pomýšlení na všechny ty muže, ženy a děti nabodnuté na kůl a odsouzené k pomalé smrti. "Možná mu to připadalo dokonce zábavné."

"Kdo to může říct? Ale aspoň vidíš, proč jeden z těch Nemrtvých inklinoval k někomu, jako byl Vlad. Podívej: nikdy nechybějí oběti. Může ukojit svou žízeň - na umírajícím a nikdo by nikdy neuhádl, že oběti mohly zemřít následkem něčeho jiného než nabodnutím na kůl. Neexistuje žádná nevysvětlená smrt, která by vzbuzovala dotěrné otázky, a on může hodovat, aniž by ho někdo podezříval z pravé příčiny smrti."

"To ovšem vůbec neomlouvá jeho obludnost," zašeptala.

"Jak ho můžeš soudit, Magdo? Člověk by měl být souzen se sobě rovnými. Kdo je rovnocenný Molasarovi? Uvědomuješ si, co jeho existence znamená? Nevidíš, kolik věcí se tím mění? Kolik udržovaných pojmů přijatých za fakta skončí jako nesmyslné hlouposti?"

Magda pomalu přikývla, obludnost toho, co právě zjistili, na ni dolehla s novou těžkou vahou. "Ano. Forma nesmrtelnosti."

"Víc než to! Mnohem víc! Je to jako nová forma života, nový způsob existence! Ne - to není správné. Starý způsob - ale nový z hlediska historických a vědeckých vědomostí. A iracionální z pohledu duchovního." Zajíkl se. "Je to... fantastické."

"Ale jak to může být pravda? Jak?" Její rozum se dosud vzpíral uvěřit.

"Nevím. Musíme se toho tolik dovědět a on mi poskytuje tak málo času. Žije z krve živých - to se mi zdá průkazné podle toho, co jsem viděl na ostatcích vojáků. Všichni vykrváceli krkem. Poslední noc jsem zjistil, že jeho odraz není vidět v zrcadle - tahle část tradiční pověry o upírech je pravdivá. Ale tvrzení týkající se strachu z česneku a stříbra nikoli. Zdá se, že je to noční bytost - útočí pouze v noci, objevuje se pouze v noci. Ovšem velice pochybuji o tom, že by trávil den spánkem v něčem tak melodramatickém, jako je rakev."

"Upír," vydechla Magda tiše, nezvučně. "Sedět tady takhle se sluncem nad hlavou, zdá se to celé příliš směšné, tak -"

"Připadalo ti snad přede dvěma v noci směšné, když nám vysál světlo z pokoje? Byl jeho stisk na tvé paži směšný?"

Magda se zvedla na nohy, přešla si místo nad pravým loktem, zvědavá, zdali tam ještě najde jeho otisk. Odvrátila se od otce a vyhrnula si rukáv. Ano... dosud tam byl... podlouhlá šedobílá skvrna, jakoby odumřelá kůže. V okamžiku, kdy si začala rukáv shrnovat, všimla si, že se skvrna začíná ztrácet - pod vlivem přímého slunečního světla nabývala plet' původní zdravou růžovou barvu. A jak ji pozorovala, skvrna dočista zmizela.

S pocitem náhlé slabosti se Magda zapotácela a musela se přidržet opěradla kolečkového křesla, aby se podepřela. S nadměrným úsilím udržet si svůj neutrální výraz se obrátila zpět k otci.

Nemusela se znepokojovat - už zase znovu zíral na pevnost a ani nezaznamenal, že se odvrátila.

"Teď je někde tamhle," pronesl, "čeká na noc. Musím s ním znovu mluvit."

"Je to vážně upír, tati? Mohl být skutečně před pěti sty lety bojarem? Jak můžeme vědět, jestli to celé není nějaký podfuk, lež? Může nám to nějak dokázat?"

"Dokázat?" vyhrkl a v hlase mu zazněl hněvivý tón. "Proč by měl něco dokazovat? Proč by se měl starat o to, jestli mu ty nebo já věříme? Má své vlastní cíle a domnívá se, že já mu mohu být nějak k užítku. 'Spojenec proti cizákům', jak říkal."

"Nesmíš ho nechat, aby tě využil!"

"A proč ne? Pokud potřebuje spojence proti Němcům, kteří okupovali pevnost, mohl bych se s ním dát dohromady, třebaže mi není jasné, k čemu by mě mohl použít. Proto jsem Němcům nic neřekl."

Magda cítila, že Němci nebyli jediní, komu nic nesdělil; nepochopitelný odstup si držel i od ní. A tohle jí na něm nesesedlo.

"Tati, tohle přece nemůžeš myslet vážně!"

"Máme stejného nepřítele, Molasar a já, nemám pravdu?"

"Momentálně snad. Ale co později?"

Otázku ignoroval. "A nezapomeň, že mi může ohromně pomoci při mém studiu. Musím se o něm všechno dovědět. Musím s ním znovu mluvit! Musím!" Jeho pohled se stočil zpět k pevnosti. "Tolik se teď toho změnilo..., je třeba promyslet tolik věcí..."

Magda se sice snažila, ale nemohla jeho náladu pochopit.

"Co tě trápí, tati? Celá léta jsi tvrdil, že si myslíš, že na té upířské pověsti by mohlo něco být. Riskoval jsi, že se zesměšníš. A teď, když se ti to potvrdilo, jsi z toho celý rozvrácený. Měl by ses vznášet radostí."

"Cožpak nic nechápeš? Bylo to intelektuální cvičení. Bavilo mě pohrávat si s touhle myšlenkou, používat ji jako stimul ke své práci, rozčilovat tím ty kamenné zatvrdlé mozky na katedře dějin."

"Bylo to víc než tohle, to nepopírej!"

"Nu dobrá..., ale nikdy by mě ani ve snu nenapadlo, že taková bytost ještě existuje. A nikdy jsem si nemyslel, že bych se s ní mohl setkat osobně, tváří v tvář!" Ztišil hlas do šepotu. "A v žádném případě jsem neuvažoval o možnosti, že by mohla mít skutečně strach..."

Magda čekala na dokončení věty, ale nedočkala se. Odmlčel se, jeho pravá ruka zašátrala roztržitě v náprsní kapse kabátu.

"Strach z čeho, tati? Z čeho má strach?" Ale on dál tápal. A zatímco jeho ruka štrachala v kapse, upíral oči zpátky na pevnost.

"On je vyloženě zlý, Magdo. Parazit s abnormálními schopnostmi, živěný lidskou krví. Zlo v lidské podobě. Hmatatelné, skutečné zlo. A pokud je tomu tak, kde potom sídlí dobro?"

"O čem to mluvíš?" Jeho nesouvislé myšlenky ji děsily. "Nedává to smysl!"

Vytáhl ruku z kapsy a nastrčil ji Magdě před obličej. "Tohle! O tomhle mluvím!"

Byl to stříbrný křížek, který si vypůjčila od kapitána.

Co měl otec na mysli? Proč se takhle díval, proč měl oči tak rozzářené, jasné? "Nerozumím."

"Molasar má z něho strach!"

Co se to s otcem dělo? "Tak? Podle pověsti se přece upír má -"

"Pověsti! Tohle není žádná pověst! To je skutečnost! A tohle ho děsí! Skoro ho to vyhnalo z místnosti! Kříž!"

Pojednou Magda věděla, co tak zoufale otce celé ráno trápilo.

"Ach! Teď už to víš, vidíš," řekl, pokýval hlavou a na rtech vyloudil nepatrný, šíleně smutný úsměv.

Ubohý otec! Musel strávit celou noc s veškerou tou nejistotou. Rozum se Magdě vzpíral, odmítal vstřebat význam slov, která byla nucena vyslechnout.

"Přece si vážně nemyslíš -"

"Nemůžeme před tím faktem uhýbat, Magdo." Zvedl kříž, dívaje se, jak se světlo odráží od jeho omšelého, třpytivého povrchu. "Je to část naší víry, naší tradice, že Kristus nebyl Mesiáš. Že Mesiáš má teprve přijít. Že Kristus byl jen člověk a jeho stoupenci v zásadě dobrosrdeční lidé, ale svedeni na špatnou cestu. Pokud je to pravda..." Vypadal, jako by ho kříž hypnotizoval. "Pokud je to pravda..., pokud Kristus byl jen člověk..., proč by měl kříž, nástroj jeho smrti, tolik děsit upíra? Proč?"

"Tati, ty chceš rovnou závěry. Přece tu musí být ještě něco jiného."

"Tím jsem si jist. Ale pomysli si: Celou dobu to bylo s námi - ve všech lidových pověstech, románech a filmech vzniklých na základě těchto pověstí. Ale kdo z nás se tím zabýval nějak víc? Upír se bojí kříže. Proč? Protože je to symbol lidského spasení. Víš, co to znamená? Až do poslední noci jsem o tom nikdy nepřemýšlel."

Je to možné? ptala se sama sebe, když se otec odmlčel. Je to vážně možné?

Otec znovu promluvil, tentokrát hlasem dutým a mechanickým. "Pokud taková bytost jako Molasar považuje symbol křesťanství za odpudivý, logický závěr je ten, že Kristus musel být mnohem víc než člověk. Pokud je to pravda, potom naši lidé byli naší tradicí, naší vírou po dvě tisíciletí klamáni. Mesiáš přišel, a my to nepoznali!"

"Tohle přece nemůžeš říkat! Musí existovat jiná odpověď!"

"Nebylas tam. Nevidělas ten odpor na jeho tváři, když jsem mu kříž ukázal. Nevidělas, jak se stáhl hrůzou a křičel se, dokud jsem ho nevrátil do krabice. Ten kříž měl nad ním moc!"

Musela to být pravda. Třebaže to bylo celé proti nejzákladnějším principům její víry. Ale jestli to otec tvrdil, viděl to, pak to musela být pravda. Měla sto chutí mu něco říct, něco, čím by ho utěšila, upokojila. Ale jediné, na co se zmohla, bylo smutné, prosté "tati".

Žalostně se usmál. "Nedělej si starosti, dítě. Nechystám se odvrhnout židovské učení. Moje víra je hluboká. Ale nutí mě to k zamyšlení. Vyvolává to otázku, zda jsme se třeba nemýlili..., zda jsme všichni nemohli propást loď, která vyplula před dvaceti stoletími."

Snažil se jí to osvětlit, ale Magda věděla, že sám uvnitř hrozně trpí, jako by ho stahovali zaživa z kůže.

Klesla do trávy, aby přemýšlela. A jak se pohnula, zachytila v otevřeném okně nad sebou náznak pohybu. Letmý pohled na rezavě zbarvené vlasy. Když si uvědomila, že otevřené okno vede do Glennova pokoje, začala pěstí. Musel slyšet všechno.

Magda pozorovala okno ještě dalších několik minut v naději, že ho přichytí při naslouchání jejich rozhovoru, ale neviděla nic. Už se chystala se vzdát, když vtom ji vyděsil čísi hlas.

"Dobré ráno!"

Byl to Glenn, jenž se vynořil zpoza jižního rohu hostince a v každé ruce nesl malou dřevěnou židli s opěradlem z vodorovných přiček.

"Kdo je tam?" vyhrkl otec, neschopen se na sedadle otočit, aby se podíval za sebe.

"Někdo, koho jsem včera poznala. Jmenuje se Glenn. Má pokoj naproti přes chodbu."

Když procházel Glenn kolem Magdy, vesele na ni kývl hlavou a postavil se před profesora; tyčil se nad ním jako gigant. Na sobě měl vlněné kalhoty, horolezecké vysoké boty a volnou košili u krku rozhalenou. Položil židli na zem a natáhl ruku směrem k jejímu otci.

"A dobré ráno i vám, pane. S vaší dcerou jsem se už seznámil."

"Theodor Cuza," odvětil profesor váhavě, s mírně skrývaným podezřením. Položil svou ruku v rukavici, ztuhlou a zkroutěnou, do Glennovy dlaně. Potom následovala karikatura potřásání rukou, nato Glenn ukázal Magdě na jednu ze židlí.

"Zkuste tohle. Země je na sezení ještě moc vlhká."

Magda se zvedla. "Já postojím, děkuji," odpověděla s veškerou povýšeností, jaké byla schopna. Měla vztek na jeho tajné odposlouchávání, a ještě větší vztek na jeho příchod do jejich společnosti. "Stejně jsme už byli s otcem na odchodu."

A jak se Magda pohnula k opěradlu křesla, Glenn ji položil jemně ruku na paži.

"Prosím vás, nechoďte ještě. Probudil mě zvuk dvou hlasů nesoucích se mi do okna, rozprávějících o pevnosti a taky něco o upírovi. Popovídejme si o tom, ano?" Usmál se.

Magda nebyla schopna slova, rozzuřila ji troufalost jeho vpádu a neuvážená drzost jeho dotyku. A přece neucukla.

Ten dotek ji rozechvíval. Byl příjemný.

Profesora však nedrželo zpátky nic. "O tom, co jste tu právě slyšel, se nesmíte ani slovem nikomu zmínit. Mohlo by nás to stát život!"

"S tímhle si nemusíte dělat starosti," odvětil Glenn a jeho úsměv se vytratil. "Já si s Němci nemám co říct." Pohlédl zpět na Magdu. "Neposadíte se? Tuhle židli jsem přinesl pro vás."

Podívala se na otce. "Tati?"

Rezignovaně přikývl. "Myslím, že nemáme moc na výběr."

Když se Magda pohnula, aby se posadila, Glennova ruka se stáhla pryč a ona pocítila v sobě malý nepoznaný záhadný pocit prázdnoty. Pozorovala ho, jak si otáčí druhou židli a sedá si na ni obkročmo, s opěradlem před sebou, s lokty opřenými o horní příčku.

"Magda mi minulou noc povídala o upírovi v pevnosti," řekl, "ale nejsem si jist, jestli jsem zachytil správně jméno, které vám prozradil."

"Molasar," odvětil profesor.

"Molasar," opakoval Glenn pomalu, převaluje jméno na jazyku, výraz zmatený. "Mo... la... sar." Potom se rozzářil, jako by vyluštil hádanku. "Ano - Molasar. Divné jméno, nemyslíte?"

"Nezvyklé," řekl otec, "ale ne zas tak divné."

"A tohle," pokračoval Glenn, ukazuje na kříž dosud sevřený v profesorových zkroucených prstech. "Slyšel jsem dobře, když jste říkal, že Molasar má z něho strach?"

"Ano."

Magda si uvědomila, že otec se dobrovolně s žádnou informací nesvěří.

"Vy jste Žid, vidíte, profesore?"

Přikývnul.

"Je obvyklé pro Židy nosit u sebe kříže?"

"Vypůjčila mi ho moje dcera jako nástroj zkoušky."

Glenn se k ní obrátil. "Kde jste ho vzala?"

"Od jednoho z důstojníků v pevnosti." K čemu všechny ty otázky směřovaly?

"Byl jeho vlastní?"

"Ne. Říkal, že patřil jednomu z mrtvých vojáků." Pokusila se zachytit linii jeho dedukčního uvažování.

"Divné," podotkl Glenn, který obrátil svou pozornost znovu k otci, "že tenhle kříž nezachránil vojáka, který ho předtím vlastnil. Člověk by si mýsl, že bytost, která se bojí kříže, by takovou oběť minula a hledala by raději jinou, která nenosí žádný ochranný - jak bychom to nazvali - amulet."

"Třeba měl křížek zastrčený pod košili," namítl profesor. "Nebo v kapse. Anebo možná ve svém pokoji."

Glenn se usmál. "Snad. Možná."

"Na tohle jsme nepomysleli, tati," vyhrkla Magda, dychtivá chytit se jakékoliv myšlenky, která by mohla pozvednout jeho pokleslou náladu.

"Ptát se na všechno," řekl Glenn. "Vždycky se ptát na všechno. Tohle bych ale neměl přece vědci připomínat."

"Jak víte, že jsem vědec?" vyštěkl profesor a v očích se mu kmitl záblesk starého nadšení. "Pokud vám to neřekla moje dcera."

"Vím to od Iuliu. Ale existuje ještě něco jiného, co jste přehlédl, a až vám to řeknu, určitě se z toho oba pomínete."

"No tak, spusťte," vybídla ho Magda. "Prosím!"

"Tak dobrá. Proč by měl upír takový strach z kříže v budově, jejíž zdi jsou celé jimi posázené? Můžete mi to vysvětlit?"

Magda vytřeštila oči na otce a ten zas na ni.

"Víte," vyrazil ze sebe profesor se sklíčeným úsměvem na rtech, "byl jsem v minulosti v pevnosti tak často a zabýval se tou záhadou tak dlouho, že teď už ty kříže vlastně ani nevnímám."

"To je pochopitelné. Já jsem tam osobně taky párkrát byl a za čas jako by se úplně vymazaly. Ovšem otázka zůstává: Proč bytost, která shledává kříž něčím tak odporným, se sama obklopuje takovým množstvím křížů?" Zvedl se a přehodil si židli přes rameno. "No, myslím, že teď si zajdu za Lidií pro něco dobrého k snídani a vás oba tady nechám, abyste se zamysleli nad odpovědí. Pokud ovšem vůbec nějaká existuje."

"Ale proč se vy o to zajímáte?" zaútočil na Glenna profesor. "Proč jste tady?"

"Turista, pouhý turista," zašklebil se Glenn. "Mám tenhle kraj rád a pravidelně ho navštěvuji."

"Jenomže vy se zajímáte o pevnost víc než trochu. A taky o ní dost víte."

Glenn pokrčil rameny. "Jsem si jist, že vy víte daleko víc než já."

"Ráda bych věděla, jak bych mohla svému otci zabránit se dnes večer do pevnosti vrátit," ozvala se Magda.

"Musím jít zpátky, drahá. Musím znovu vidět Molasara."

Magda si promnula ruce. Při myšlence na otcův návrat do pevnosti jí projel mrazivý chlad. "Já jen nechci, aby tě našli s rozervaným krkem jako ty ostatní."

"Existují horší věci, které se mohou člověku stát," prohodil Glenn.

Změna tónu jeho hlasu Magdu překvapila. Vzhlédla a zdálo se jí, jako by se v ten moment vytratilo z jeho tváře všechno sluneční světlo a jas. Díval se na otce. Ta scéna trvala jen velmi krátce, potom se znovu usmál.

"Snídaně čeká. Jsem si jist, že vás během našeho pobytu ještě uvidím. Ale než odejdu, dovolte mi ještě jednu věc."

Přistoupil zezadu k opěradlu křesla a volnou rukou je ve stoosmdesátistupňovém oblouku otočil.

"Co to děláte?" vykřikl profesor. Magda vyskočila na nohy.

"Jenom vám chci nabídnout jiný obraz, profesore. Koneckonců pevnost je tak ponuré místo. A na to, abyste se jí zabýval, je až příliš krásný den."

Ukázal na dno průsmyku. "Dívejte se na jih a na východ místo na sever. I přes svou drsnost je tohle nejkrásnější část světa. Dívejte se, jak roste tráva, jak ve skalních útesech začínají kvést květy. Zapomeňte na chvíli na pevnost." Na okamžik zachytil Magdin pohled a udržel si ho, a potom odešel, zahýbaje za roh, s židlí balancující mu na rameni. "Divný patron, tenhle chlap," uslyšela hlas svého otce a zachytila v něm náznak smíchu.

"Ano. To určitě." Ale třebaže považovala Glenna za podivína, měla pocit, že mu dluží svou vděčnost. Z důvodů známých jenom jemu se vmísil do jejich rozhovoru a udal mu svůj vlastní tón, pozvedl otcovu skleslou náladu z jejího nejnižšího bodu, sejmul z otce ty nejbolestivější pochybnosti a na oplátku na něj jiné pochyby vrhl. Zacházel s nimi obratně a s výmluvnou účinností. Avšak proč? Proč se tolik zajímal o vnitřní trápení jednoho zmrzačeného starého Žida z Bukurešti?

"Ale stejně nám dal několik dobrých tipů," pokračoval otec. "Některé jsou vynikající. Jak to, že mě vůbec nenapadly?" "Anebo mě."

"Samozřejmě," jeho tón byl mírně obranný, "nemá za sebou právě čerstvé osobní setkání s bytostí, která až dosud byla považována za pouhý výplod blouznivé fantazie. Pro něho je snadnější být víc objektivní. Mimochodem, jak ses s ním seznámila?"

"V noci, když jsem byla tam venku na kraji rokliny a pozorovala tvé okno -"

"Neměla by sis dělat se mnou takové starosti! Zapomnělas, že jsem pomáhal vychovávat já tebe, a ne naopak."

Magda jeho přerušení odpovědi ignorovala. "Jel na koni, vypadal, jako když má v úmyslu namířit si to rovnou do pevnosti. Ale když uviděl světla a Němce, zůstal stát."

Zdálo se, že otec nad informací chvíli uvažuje, a pak změnil téma. "Když mluvíme o těch Němcích, raději bych byl zpátky dřív, než mě přijdou hledat. Lepší je hlásit se tam sám, než se nechat doprovázet pod namířenou zbraní."

"Neexistuje způsob, jak bychom mohli -"

"Utéct? Samozřejmě! Můžeš mě spustit po útesech až do Campiny! Anebo mě třeba vysadit na koně - to by nám určitě zkrátilo cestu!" Tón jeho hlasu se stával během řeči čím dál kousavější. "Anebo ze všeho nejlepší bude, když zajdeme rovnou za tím majorem SS a vypůjčíme si jeden z těch jejich nákladňáků, řekneme mu, že ho potřebujeme na odpolední vyjížďku. Určitě by souhlasil."

"Nemusíš se mnou mluvit tímhle tónem," odsekla mu, dotčena jeho sarkasmem.

"A není zapotřebí, aby ses ty trápila nějakou nadějí na náš útěk. Ti Němci nejsou blázni. Vědí, že já utéct nemůžu, a nedomnívají se, že ty bys odešla beze mne. Ačkoli já to chci. Alespoň jeden z nás by pak byl v bezpečí."

"Jenomže ty, i kdyby ses mohl dostat pryč, by ses vrátil do pevnosti! Nemám pravdu, tati?" Magda začínala jeho postoj chápat. "Ty chceš být zpátky."

Vyhýbal se jejímu pohledu. "Tady jsme v pasti, a já cítím, že musím využít životní šance. Byl bych zářcem celé své životní práce, kdybych tu šanci zahodil!"

"Takže i kdyby třeba v tenhle okamžik přistálo přímo před námi v průsmyku letadlo a pilot se nabídl, že nás odveze na svobodu, ty bys nešel, vid'?"

"Musím ho znova vidět, Magdo! Musím se ho zeptat na všechny ty kříže na zdech! Jak se stal tím, čím je! A ze všeho nejvíc musím zjistit, proč se bojí kříže. Kdyby ne, kdybych to neudělal - já, já bych se snad zbláznil!"

Dalších několik vteřin ani jeden z nich nepromluvil. Dlouhých vteřin. Ale Magda cítila, že se mezi nimi rozprostřelo víc než ticho. Prohlubující se, rozlézájící se propast. Uvědomovala si, že se jí otec vzdaluje, stahuje se do sebe a ji nechává stranou, venku, netknutou. To se jim nikdy předtím nestalo. Vždycky dokázali spolu o věcech diskutovat. Ale teď jako by on o diskusi ztratil zájem. Toužil jen dostat se zpět za Molasarem.

"Odvez mě zpátky," bylo všechno, co řekl, když pokračující ticho, které ne a ne skončit, se stalo nesnesitelným.

"Zůstaň tady trochu déle. Byl jsi v pevnosti už moc dlouho. Myslím, že to na tebe působí."

"Je mi výborně, Magdo. A já si sám rozhodnu, kdy budu v pevnosti už moc dlouho. A teď mě odvezeš zpátky, nebo tu musím sedět a čekat, než si pro mě nacísti přijdou?"

Ve hněvu i zděšení se Magda kousla do rtů, postavila se za křeslo a obrátila je směrem k pevnosti.

XX

Seděl vzdálený pár stop od okna, kde mohl slyšet zbytek konverzace nesoucí se k němu zezdola, a přece se držel z dohledu, kdyby se Magda náhodou podívala vzhůru. Předtím byl neopatrný. Ve své dychtivosti zachytil obsah rozhovoru se opřel o parapet. A Magdin nečekaný pohled vzhůru jej takhle přichytil. Právě v tom okamžiku se rozhodl, že nejlepší obrana bude útok, a tak sešel dolů a přidal se k nim.

Teď ale jako by celý rozhovor pohasl. A když uslyšel vrzání kol profesora křesla, které se dalo do pohybu, vyklonil se ven a uviděl dvojici odcházet; Magda tlačila křeslo zezadu a i přes vnitřní zmátek, který, jak tušil, v ní bublá a vře, vypadala klidně. Vystrčil hlavu z okna, aby se na ni ještě naposledy podíval, jak zahýbá za roh a mizí z dohledu.

Bez rozmyšlení, impulsivně, se vyřítl ze dveří a vykročil do prázdné chodby; tři dlouhé kroky ho zavedly napříč do Magdina pokoje. Sotva se dotkl jejích dveří, otevřely se a on zamířil rovnou k oknu. Byla na cestě k mostu, otec tlačila před sebou.

Díval se na ni rád.

Zaujala ho už od jejich prvního setkání na kraji rokliny, kdy se mu postavila s hraným klidem, třebaže celou dobu svírala v ruce těžký kámen. A potom, když mu vzdorovala v hale hospody, odmítajíc vzdát se svého pokoje, a on tehdy poprvé uviděl v jejích očích kmtnout se ten divoký záblesk, věděl, že něco z jeho tvrdé obranné hradby se bortí. Hnědé hluboké oči laně, větrem ošlehané tváře... líbil se mu její pohled, a když se usmívala, byla milá. V jeho přítomnosti tak učinila jenom jednou; koutky očí se jí stáhly do drobných vrásek a odhalila bílé, rovné zuby. A její vlasy... ty malé pramínky, které z nich jako jediné viděl, byly leskle hnědé... měla by oslňovat rozpuštěnými vlasy a ne je mít takhle schované.

Ale nepřítahovala ho jen fyzicky. Tahle Magda byla dobrá, charakterní žena. Pozoroval ji, jak odváží otce k bráně a předává ho stráží. Vrata se zavřela a ona zůstala stát sama, opuštěná, na druhém konci mostu. Když se obrátila a zamířila nazpět, stáhl se doprostřed pokoje, aby ho neviděla u okna. Odsud ji pozoroval.

To je na ni pohled! Jak si to kráčí od pevnosti! Ví, že všechny páry očí na hradbě se na ni upírají, že právě v tomhle okamžiku ji půl tuctu chlapů svléká pohledem a v jejich představách jím ona podléhá. A přece kráčí vzpřímeně, se zataženými rameny, chůzí ani rychlou, ani koketní. Dokonale vyrovnaná, jako by byla na své obvyklé pochůzce, doručila poštu a šla dál. A přitom celou tu dobu je uvnitř takhle maličká!

Potřásl hlavou v tichém obdivu. Už je to hodně dlouho, co se obestřel clonou neproniknutelného vyrovnaného klidu. Byl to mechanismus, jenž ho chránil před vnějšími vlivy, držel ho v odstupu od příliš osobních kontaktů, snižoval riziko možnosti propadnout impulsivnímu jednání. Umožňoval mu jasný, střízlivý, věcný, objektivní pohled na všechno kolem sebe, dokonce i když se ocitl uprostřed zmatku.

Uvědomil si, že Magda je jedním z těch vzácných lidí, který má sílu tou jeho ochrannou clonou proniknout, narušit jeho klid a proměnit jej v bouřlivý vír. Cítil, že ho přitahuje, a navíc si získala jeho respekt, něco, čím kdy stěží někoho odměnil.

Ale teď si nemohl nějaké pletky dovolit. Musel si udržet od ní odstup. Jenomže... tak dlouho byl bez ženy a ona v něm probouzela city, které už dávno považoval za vyhaslé. Bylo to příjemné, zažívat je znovu. Jeho sebekontrola selhávala, a jak vycítil, její také. Bylo by hezké -

Ne! Nemůžeš se zaplést. Takové starosti si teď nemůžeš dovolit. Ne teď. Kdykoli jindy, ale ne teď! Jenom blázen by - A přece... Vzdychl. Raději hned uvázat na uzdu své city, než se mu vymknou z ruky. Výsledek by byl katastrofální. Pro ně pro oba.

Byla už téměř u hostince. Opustil pokoj, opatrně za sebou zavřel dveře a vrátil se k sobě. Klesl na postel, natáhl se s rukama složenýma za hlavou a čekal, až uslyší její kroky na schodech. Ale ty nepřicházely.

+++

Magda si s překvapením uvědomila, že čím víc se blíží k hostinci, tím méně myslí na otce a více na Glenna. Projel jí hlodavý pocit viny. Nechala svého zmrzačeného otce samotného, obklopeného Němci, postaveného tváří v tvář jednomu z Nemrtvých, a přitom se její myšlenky točily kolem cizince. A jak se blížila zezadu k hostinci, uvědomila si, že při vzpomínce na něho jí srdce v hrudi poskočilo a tep se jí divoce rozbušil.

Tohle je hladý, přesvědčovala se. Měla jsem dneska ráno něco sníst.

Nikdo tam nebyl. Židle, kterou jí Glenn přinesl, stála opuštěná a prázdná na slunci. Vzhledla k jeho oknu. Ani tam nebyl nikdo.

Magda uchopila židli a vydala se k přednímu vchodu, opakujíc si, že to, co cítí, není zklamání, jen hlad. Vzpomněla si, jak Glenn říkal, že má v úmyslu nasnídat se. Třeba bude ještě uvnitř. Zrychlila krok. Ano, měla hlad.

Vešla dovnitř a napravo v jídelním koutě uviděla sedět Iuliua. Ukrojil si pořádný kus z cihly sýra a upíjel kozí mléko.

Měla pocit, že jí snad nejméně šestkrát denně. Byl sám.

"Domnisoara Cuzová!" zvolal. "Dala byste si nějaký sýr?"

Magda přikývla a posadila se. Nebyla tak hladová, jak se ještě před chvílí domnívala, ale nějaké jídlo pro posílení potřebovala. Kromě toho chtěla Iuliuovi položit ještě několik otázek.

"Váš nový host," začala opatrně a z ploché strany čepele nože odebrala plátek bílého sýra, "si musí brát snídani na pokoj."

Iuliu svraštil čelo. "Snídani! Neměl tady žádnou snídani. Ale hodně hostů si přináší jídlo s sebou."

Magda se zamračila. Proč tedy říkal, že zajde za Lidií kvůli snídani? Byla to výmluva, jak se dostat pryč?

"Povězte mi, Iuliu, vypadáte, že jste se od včerejšího večera už značně uklidnil. Co vás tak rozčililo, když Glenn přijel?"

"Nic. To nestojí za řeč."

"Iuliu, třásl jste se! Ráda bych věděla proč - zvláště když mám pokoj hned naproti jeho. Mám právo vědět, jestli si myslíte, že je nebezpečný."

Hostinský byl zarputile soustředěn na krájení sýra. "Budete mě mít za blázna."

"Ne, nebudu."

"No tak dobrá." Odložil nůž a promluvil spikleneckým tónem. "Když jsem byl ještě malý kluk, vedl tuhle hospodu můj táta a stejně jako já platil mzdy za údržbu pevnosti. Jednou se stalo, že část doručeného zlata se ztratila - bylo ukradeno, říkal táta, a tak nemohl zaplatit dělníkům celou částku. Totéž se opakovalo po další dodávce; nějaké peníze chyběly. A pak, jedné noci, se objevil tajemný cizinec a začal mého tátu tlouct, mlátil ho, vlácel ho po místnosti, jako by byl slaměný panák, a nakazoval mu, aby peníze našel. 'Najdi ty peníze! Najdi ty peníze!'" Nafoukl již tak plné tváře. "A táta, je mi to hanba říkat, ty peníze přinesl. On je vzal a ukryl. Ten cizinec byl doslova šílený. Nikdy v životě jsem neviděl takhle rozzuřeno člověka. Začal znovu mého tátu bít a kopat do něj, a když odešel, nechal tam tátu ležet s přeraženými rukama."

"Ale co to má společného s -"

"Musíte pochopit," přerušil ji Iuliu, nakláníje se k ní, a ještě víc ztišil hlas, "že můj táta byl čestný člověk a že na přelomu století byly v tomhle kraji hrozné časy. Nechal si trochu zlata jenom proto, aby měl jistotu, že budeme mít následující zimu co jíst. Zase by ho vrátil, až by se časy zlepšily. Byla to jediná nepoctivost, které se dopustil v jinak dobrém a poctivém -"

"Iuliu!" zarazila Magda příval jeho slov. "Co má tohle společného s tím mužem?"

"Vypadali stejně, domnisoara. V té době mi bylo teprve deset let, ale viděl jsem toho muže, co tloukl mého tátu. Nikdy na něho nezapomenu. Měl rudé vlasy a vypadal úplně stejně jako tenhle člověk. Ale," tiše se zasmál, "ten chlap, co bil tátu, měl něco málo přes třicet, stejně jako tenhle, a to bylo před čtyřiceti lety. Nemůže to být jeden a tentýž. Ale ten

minulý večer ve světle svíčky jsem... jsem si myslel, že mě začne taky bít."

Magda tázavě zvedla obočí a on si rychle pospíšil s vysvětlením.

"Ne že by nyní nějaké zlato chybělo, samozřejmě. A třebaže dělníkům teď není dovoleno vstoupit do pevnosti a vykonávat svou práci, stejně jsem jim zaplatil. Nikdy by se nemohlo říct, že jsem si nechal nějaké zlato pro sebe. Nikdy!"

"Jistěže ne, Iuliu." Zvedla se a vzala si další plátek sýra. "Myslím, že půjdu nahoru a chvíli si odpočinu."

Usmál se a přikývl. "Večere bude v šest."

Magda se pustila rychle do schodů, ale přistihla se, že když mýjela dveře Glennova pokoje, zpomalila, stočila nejprve zrak a pak celou hlavu doprava a chvíli tak otálela. Zajímalo ji, co asi uvnitř dělá a zda tam vůbec je.

V pokoji měla dusno, a tak nechala otevřené dveře, aby vzduch vanoucí oknem mohl proudit ven. Porcelánový džbán na vodu stojící na prádelníku byl plný. Nalila trochu studené vody do mísy položené vedle a opláchla si obličej. Byla vyčerpaná, ale věděla, že spánek nepřichází v úvahu..., příliš mnoho myšlenek jí vířilo hlavou, než aby jí dovolily si odpočinout.

Sbor vysokých pisklavých štěbetavých hlasů ji přilákal k oknu. Mezi pučícími větvemi stromu, který rostl u severní zdi hostince, se krčilo ptačí hnízdo. A z něho vykukovala čtyři malíčká mláďata, jejich hlavičky jako by tvořila jen očka a dokořán rozevřené zobáčky, a natahovala usilovně své vychrtlé krčky vzhůru ke kousku něčeho, co jim jejich matka nabízela k jídlu. Magda nevěděla o ptácích nic. Tenhle byl šedivý s černými ornamenty na křídlech. Kdyby byla doma v Bukurešti, možná by si ho vyhledala v encyklopedii. Ale po tom, co všechno se tady událo a co prožila, zjistila, že mňi ji už něco takového ani nemůže zajímat.

Napjatá a unavená se procházela po mřňavém pokojíku. Zkontrolovala baterku, kterou si s sebou přinesla. Ještě fungovala. Dnes v noci ji bude potřebovat. Cestou zpátky z pevnosti se definitivně rozhodla.

Zrak jí padl na mandolínu opřenou v koutě u okna. Zvedla ji, sedla si na postel a začala hrát. Nejdřív váhavě, jak si vybrnkávala jednoduchou melodii a doladřovala struny, ale postupně, když se soustředila na nástroj a klouzala z jednoho nářevu do druhého, spustila s větší uvolněností a plynulostí. Jako zkušená milovnice hudby dosáhla stavu, kdy člověk splyne s nástrojem, upírala zrak na neurčitý bod v prostoru, ruce rozechvívaly struny pouhým dotykem a v duchu si broukala jednu melodii za druhou. Její vnitřní napětí povolilo a vystřídalo ho vyrovnaný klid. Hrála a nevnímala čas.

Teprve náznak pohybu v otevřených dveřích ji vrhl zpět do reality. Byl to Glenn.

"Jste velmi dobrá," pochválil ji uznale od dveří.

Byla ráda, že je tady, ráda, že se na ni usmívá, ráda, že se mu její hraní líbí.

Plaše se usmála. "Ne zas tak dobrá. Nepřesná."

"Možná. Ale rozsah vašeho repertoáru je báječný. Znáám jenom jednoho jediného člověka, který dokáže zahrát takovou spoustu písní se stejnou přesností."

"Koho?"

"Sebe."

A už tu bylo zase: povýšenost, nadutost. Anebo ji jen škádlil? Magda se rozhodla ho vyzkoušet. Nabídla mu mandolínu.

"Dokažte to."

Glenn se zašklebil, vešel do pokoje, přistrčil si trojnožku k posteli, posadil se a natáhl se pro mandolínu. Poté, co ji předvedl ukázkou "pořádného" ladění nástroje, začal hrát. Magda naslouchala v němém úžasu. Na takového velkého muže s rozložitými rukama se dotýkal mandolíny neuvěřitelně jemně. Očividně se předváděl, hrál spoustu stejných melodií, ale mnohem složitějším, rafinovanějším stylem.

Pozorně si ho prohlížela. Líbilo se jí, jak se mu jeho modrá košile napíná přes široká svalnatá ramena. Rukávy měl vyhrnuté k loktům a pohled na hru svalů a šlach pod kůží na předloktích ji fascinoval. A na těch pažích měl jizvy, které se mu křižovaly přes zápěstí a vedly vzhůru až k místu, kde je košile zakrývala. Chtěla se ho na ty jizvy zeptat, ale usoudila, že by to byla otázka příliš dotěrná.

Ovšem na to, jak některé písně hrál, se ho zeptat mohla.

"Tu poslední jste hrál špatně," řekla.

"Kterou?"

"Nazývám ji ‚Zedníková paní‘. Vím, že slova se různě, podle krajů, liší, ale melodie je vždycky stejná."

"Ne vždycky," opravil ji Glenn. "Takhle se hrála původně."

"Jak si můžete být tak jist?" Zase ta rozčilující nadutá pýcha.

"Protože venkovská lauter, která mě ji naučila, byla tehdy, když jsme se poznali, hrozně stará, a teď je už mnoho let po smrti."

"Z jaké vesnice?" Magda cítila, jak se jí zmáhá rozhořčení. Tohle byla její odbornost. Kdo si dovolil ji opravovat?

"Z Kranichu - u Suceavy."

"Ach ták... Moldávie. To ovšem vysvětluje rozdíl." Vzhlédla a všimla si, že ji pozoruje.

"Je vám bez otce smutno?"

Magda se zamyslela. Ano, zpočátku tatínka bolestně postrádala a cítila prázdnotu, nevědouc, co si sama se sebou počne. Ale v téhle chvíli byla velmi spokojená. Teď, když tu seděla s Glennem, naslouchala, jak hraje, a ano, dokonce i když se s ním hádala. Nikdy by mu neměla dovolit vejít do jejího pokoje, ani kdyby nechala dveře otevřené, ale dodával jí pocit bezpečí. A líbily se jí jeho pohledy, zvláště ty jeho modré oči, dokonce i když se zdálo, že je mistrem v umění skrývání svých myšlenek, jako by jí nechtěl dovolit v nich číst.

"Ano," odvětila. "I ne."

Zasmál se. "Upřímná odpověď - obě!"

Mezi nimi se rozhostilo ticho a Magda si uvědomila, že Glenn byl opravdový, pořádný chlap, urostlý, svalnatý, kolem něhož se vznášela aura mužnosti, kterou nepozorovala u nikoho jiného. Včera večer a dnes ráno jí takhle skutečnost unikla, ale tady, v tomhle jejím mřávkavém pokojíku, cítila, jak zaplňuje všechny prázdný prostor kolem ní. Hladilo ji to a laskalo, konejšilo, vzbuzovalo neznámý a zvláštní cit. Pudový, smyslový. Slyšela o živočišném magnetismu... bylo to snad tohle, co zažívala v jeho přítomnosti? Anebo ho vnímala jen proto, že jí připadal takový živý, energický. Vitalita z něho doslova sršela.

"Máte manžela?" zeptal se s pohledem upřeným na zlatý kroužek na jejím pravém prsteníku - svatebním prstýnku její matky.

"Ne."

"Tak zasnoubená?"

"Ovšemže ne."

"Proč ne?"

"Protože..." Magda zaváhala. Neodvažovala se mu přiznat, že kromě svých nejtajnějších snů se vzdala možnosti žít s mužem. Všichni slušní dobří muži, které za uplynulých několik let poznala, byli ženatí, a ti svobodní svobodnými zůstanou z důvodů známých jen jim samotným, anebo proto, že se bojí hrdých, sebevědomých žen. Ale s jistotou mohla říct, že všichni muži, které kdy poznala, byli ve srovnání s tímhle sedícím naproti ní nemastní neslaní. "Protože jsem se už dostala do věku, kdy tenhle druh věcí ztrácí svůj význam!" odpověděla konečně.

"Vždyť jste ještě dítě!"

"A vy? Vy jste ženatý?"

"Momentálně ne."

"A byl?"

"Mnohokrát."

"Zahrajte jinou píseň!" vyhrkla Magda podrážděně. Zdálo se, že ji Glenn raději škádlí, než aby dal upřímné odpovědi. Ale za chvíli hraní přestalo a začali znovu hovořit. Jejich konverzace se točila kolem širokého spektra témat, ale všechna se vztahovala k její osobě. Magda si uvědomila, že vypráví o všem, co ji zajímá, od hudby, cikánských a rumunských lidových písní, které se staly zdrojem hudby, již milovala, až po své naděje, sny a názory. Slova z ní zpočátku vyvěrala váhavě, nejistě, ale postupně, jak ji Glenn povzbuzoval, se změnila v jediný plynulý tok. Poprvé za dlouhou dobu se Magda sama postarala o hovor. Ona mluvila. A Glenn naslouchal, jako by se bytostně zajímal o všechno, co říkala, zatímco tolik jiných mužů by poslouchalo jen do okamžiku, kdy by se jim naskytla první příležitost obrátit konverzaci na svou osobu. Glenn naopak odvracel pozornost od sebe a soustřeďoval ji na ni.

Hodiny mijely, až začaly hostinec zaplavovat stíny. Magda zívla.

"Promiňte," řekla. "Myslím, že už začínám sama sebe nudit. Na sebe už jsem toho prozradila dost. A co vy? Odkud jste?"

Glenn pokrčil rameny. "Vyrůstal jsem na území celé západní Evropy, ale hádám, že by se dalo o mně říct, že jsem Brit."

"Mluvíte rumunsky velice dobře - skoro jako rodák."

"Často jsem Rumunsko navštěvoval, a tu a tam jsem dokonce žil u nějakých rumunských rodin."

"Ale jako Brit, nepokoušíte v Rumunsku štěstí? Zvlášť, když jsou nacisti takhle nablízku?"

Glenn zaváhal "Abych řekl pravdu, nemám občanství nikde. Mám sice doklady o občanství z různých zemí, ale žádnou vlast nemám. V těchhle horách člověk vlast nepotřebuje."

Člověk bez vlasti? Magda nic podobného nikdy neslyšela. Komu dlužil svou věrnost, loajálnost? "Dejte si pozor. Tady nenajdete moc rudovlasých Rumunů."

"Pravda." Zasmál se a prohrábl si rukou vlasy. "Ale Němci jsou v pevnosti a Železná garda se drží mimo hory. Dokud jsem tady, ochráním se, a dlouho bych tu stejně zůstat neměl."

Magda pocítila bodavý záchvěv zklamání - byla ráda v jeho blízkosti.

"Jak dlouho?" Uvědomila si, že přispěchala s otázkou příliš rychle, ale nedokázala si pomoci. Potřebovala znát odpověď.

"Dost dlouho na to, že je to poslední návštěva předtím, než Německo a Rumunsko vyhlásí válku Rusku."

"To ne -?"

"Je to nevyhnutelné. A stane se to brzy." Zvedl se ze stoličky.

"Kam jdete?"

"Nechám vás odpočinout. Potřebujete to."

Glenn se předklonil a vtiskl jí mandolinu zpět do rukou. Na okamžik se jejich prsty dotkly a Magda zažila něco jako elektrický šok, projel ji, celou ji rozechvěl. Ale ruku neodtáhla... Ach, ne..., protože tím by ukončila ten vzrušující pocit, vzdala se onoho sladce příjemného tepla, rozlévajícího se jí celým tělem až dolů do nohou.

Viděla, že Glenn cítí svým způsobem totéž.

Potom ale přetrhl ten kontakt a ustoupil ke dveřím. Pocit odezněl a zůstala lehká slabost. Magda měla chuť Glenna zastavit, uchopit ho za ruku a říct mu, ať zůstane. Ale neuměla si představit, jak takovou věc dělá, a její touha ji vyděsila. Nejistota ji zadržela. Emoce a city, které v ní vřely, byly pro ni zcela nové. Jak by je bez zkušeností zvládla? A když se dveře za ním zavřely, teplo ji pomalu opustilo a hluboko v jejím nitru zůstala jen prázdnota. Nějaký čas jen tiše seděla a pak si řekla, že to, že ji teď nechal o samotě, byla možná nejlepší věc, kterou mohl udělat. Potřebovala spát; potrebovala si odpočinout, aby byla později zcela bdělá.

Rozhodla se totiž, že otec se tu noc nesmí setkat s Molasarem sám.

XXI

Pevnost

Úterý, 1. května

17.22 hod.

Kapitán Woermann seděl sám ve svém pokoji. Pozoroval prodlužující se stíny, dokud se slunce neztratilo z obzoru. Spolu se stíny narůstala i jeho nevolnost. Stíny by ho přece neměly vzrušovat. Vždyť koneckonců po dvě noci za sebou nedošlo k žádné smrti a neviděl žádný důvod, proč by tomu dnes mělo být jinak. A přece ho zaplavoval pocit neblahé předtuchy.

Morálka mužů se ohromně zvedla. Začali se znovu chovat a cítit jako vítězové. Mohl to vidět ve výrazu jejich očí, v jejich tvářích. Byli ohroženi, několik jich zemřelo, ale vytrvali a dosud ovládali pevnost. S tím děvčetem mimo dohled a bez nové mrtvoly se mezi muži v šedivých a černých uniformách rozhostilo tiché příměří. Nesloučili se sice v jeden celek, ale existovalo mezi nimi něco jako soudržnost - všichni zvítězili. Woermann si uvědomil, že není schopen jejich optimismus sdílet.

Podíval se na svůj obraz. Všechna přání pokračovat v další práci vymizela a chuť do nového díla vyprchala. Dokonce neměl ani dost síly zbavit se skvrny ve stínu, připomínající mrtvé tělo. Soustředil pozornost na ten stín. Pokaždé, když se na něj díval, připadal mu o něco odlišnější. Dnes se zdál obrys tmavší a hlava jako by získala výraznější tvar. Otrásl se a odvrátil zrak. Nesmysl.

Ne... nebyl to zas až takový nesmysl. V téhle pevnosti jako by pořád něco odporného viselo ve vzduchu. Po dvě noci nedošlo sice k žádnému úmrtí, ale pevnost se stejně nezměnila. Zlo nezmizelo, jen... jen odpočívalo. Odpočívalo? Bylo tohle to správné slovo? Ne tak docela. Číhalo - to bylo lepší. Ovšem neodešlo. Zdi jako by na něho pořád padaly, tížily ho; vzduch byl těžký a naplněný zlobou. Muži si mohli vzájemně plácet po ramenou a ubezpečovat jeden druhého, že jsou z toho venku. Ale Woermann nemohl. Stačilo mu podívat se na svůj obraz a s těžkou, hořkou určitostí věděl, že žádný skutečný konec vražd nenastal, pouze přestávka, odmlka, která potrvá třeba ještě několik dní, anebo naopak dnes v noci skončí. Nic nebylo přemoženo ani vypuzeno. Smrt tady byla s ním, čekala, připravena znovu udeřit, jakmile nastane vhodná příležitost.

Napřímil ramena ve snaze setřást narůstající mrazivé chvění. Něco se určitě brzy přihodí. Podvědomě to cítil.

Ještě jedna noc..., bože, dej mi ještě jednu, jedinou noc.

Kdyby smrt do zítřejšího rána počkala, Kaempffer by odjel do Ploješti. A poté by Woermann mohl znovu stanovit svá vlastní pravidla - bez SS. A mohl by odvést své muže z pevnosti okamžitě, než by nastaly nové trable.

Kaempffer..., zajímalo ho, co drahý, sladký Erich právě dělá. Neviděl ho celé odpoledne.

+++

SS-sturmbannführer Kaempffer seděl skloněný nad mapou ploješťské železniční tratě, kterou měl rozloženou na lůžku. Denní světlo pohasínalo a oči ho bolely od soustředěného sledování titěrných čar, znázorňujících proplétající se trasy. Radši toho teď nechat, než pokračovat pod ostrým světlem elektrické žárovky.

Napřímil se, palcem a ukazovákem si protřel oči. Alespoň že to nebyl úplně ztracený den. Nová mapa železničního uzlu mu poskytla nějaké užitečné informace. S Rumuny by začal od začátku. Všechno týkající se stavby tábora by zůstalo na něm, dokonce výběr polohy tábora. Napadlo ho, že už jedno takové dobré místo má. Na východní straně železničního uzlu se nacházela řada starých skladišť. Pokud nebyly užívány anebo nesloužily nějakému důležitému účelu, mohly by dobře posloužit za sídlo ploješťského tábora. Ploty z ostnatých drátů by mohly být natažené během několika dnů a Železná garda by se pak mohla pustit do soustředování Židů.

Kaempffer už chtěl začít. Nechal by Železnou gardu shromáždit první "hosty" jakkoli nahodilým způsobem budou chtít, zatímco on by se postaral o fyzický dozor. Jakmile se to jednou rozjede, zasvěti většinu svého času zaučování Rumunů, jak si osvojit osvědčené metody SS v pronásledování nežádoucích živlů.

Při skládání mapy si uvědomil, že se mu myšlenky točí kolem ohromných výtěžků, které z tábora bude mít, a hlavně způsobů, jak většinu těchto zisků získat pro svou osobu. Okamžitě se zmocnit prstenů, hodinek a šperků zajatců; zlaté zuby a ženské vlasy by mohly počkat na pozdější dobu. Všichni velitelé v Německu i Polsku zbohatli. Kaempffer neviděl žádný důvod, proč by měl tvořit výjimku.

A myslel dokonce ještě dál. V blízké budoucnosti, poté, co by tábor běžel jako dobře naolejovaný stroj, by se určitě vyskytly možnosti pronajmout některé ze zdravějších vězňů do rumunského průmyslu. Tahle rozrůstající se praxe z jiných táborů, a velmi užitečná, se osvědčila. Možná bude moci najímat velké množství vězňů, zvláště po Operaci Barbarossa, která brzy vypukne. Rumunská armáda spolu s wehrmachtem zaútočí na Rusko a zajistí tam mnoho fyzicky zdatných pracovních sil. Ano, továrny budou po dělnících jako divé. A jejich mzda pochopitelně poplyne vedení tábora.

Znal dobře tyhle triky. Hess ho v Osvětimi hodně naučil. Nestávalo se často, aby člověk dostal šanci sloužit své zemi, zdokonalovat genetickou vyváženost lidské rasy a ke všemu se ještě obohatit. Byl šťastný muž...

Až na tuhle prokletou pevnost. Alespoň že se zdejší problém zdál být pod kontrolou. Pokud situace zůstane v dosavadních mezích, bude moci odjet zítra ráno a do Berlína nahlásí úspěch. Zpráva bude znít dobře:

Přijel a během první noci ztratil dva muže, než se mu podařilo připravit odvetnou akci; poté k žádným dalším vraždám nedošlo. (Nebude rozebírat, jak je zarazil, ale jasně musí vyplynout, čím je to zásluha.) Po třetí noci bez další smrti odjel. Poslání bylo splněno. Pokud vraždy po jeho odchodu zase začnou, bude to chyba toho břídila Woermannova. Ale to už bude Kaempffer příliš zaměstnán výstavbou ploješťského tábora. Pak ať pošlou Woermannovi na pomoc zase někoho jiného.

+++

Lidiino zaklepání na dveře, oznamující, že večere je na stole, vyrvalo Magdu z jejího spánku. Několika šplíchanci vody, kterými si v umývadle osvěžila obličej, se docela probírala. Ale hladová nebyla. Žaludek měla tak stažený, že věděla, že

spolknout jediné sousto jídla bude pro ni utrpení.

Stála u okna. Na obloze se sice dosud táhly stopy denního světla, ale dole v průsmyku už z něho nezůstal ani cár. Noc se vkradla do pevnosti, třebaže jasná ostrá světla dosud neozářila dvůr. Tu a tam, jako kočičí oči ve tmě, probleskovala okna ve zdech, mezi nimi i otcovo, ale dosud nebyla pevnost rozzářena jako - jak to jen Glenn tu první noc nazval? - jako "laciná turistická atrakce".

Zajímalo ji, zdali teď Glenn sedí dole u jídelního stolu. Myslel na ni? Čekal snad na ni? Anebo se zajímal čistě jen o své jídlo? Stejně to bylo jedno. Za žádných okolností si teď nemohla dovolit, aby ji viděl. Jeden pohled do jejích očí a hned by věděl, co má v plánu, a třeba by ji chtěl zastavit.

Magda se pokusila soustředit se na pevnost. Proč myslela pořád jenom na Glenna? Očividně se dokázal o sebe postarat. Měla by myslet na otce a své poslání dnešní noci, a ne na Glenna.

A přece se její myšlenky znovu a znovu k němu vracely. Snila o něm dokonce i ve spánku. Podrobnosti se už rozplynuly, ale dojem, který jí ze sna zůstal, byl hřejivý a svým způsobem i erotický. Co se to s ní jenom dělo? Nikdy, nikdy takhle na nikoho nereagovala. Byly doby v jejích pozdních -náctinách, kdy se jí mladí muži dvořili. Byla polichocena a krátce okouzlena dvěma třemi z nich, ale nic víc. A stejně Mihail..., byli si blízcí, ale nikdy po něm netoužila.

To bylo ono. Magda si s překvapením uvědomila, že po Glennovi touží, chce ho mít blízko sebe, nechat ho na sebe působit.

Bylo to absurdní! Chovala se jako prostá venkovská nána ze statku, poblázněná ze setkání s prvním uhlazeným elegantem z velkého města. Ne, nemohla si dovolit zaplést se s Glennem, ani s kterýmkoli jiným chlapem. Ne, zatím ne, dokud se otec nedokáže o sebe postarat. A zvláště ne, dokud je zavřený v pevnosti s Němci a tou věcí. Na prvním místě je táta. Nikoho jiného nemá, a ona ho nikdy neopustí.

Ale Glenn..., kdyby jen existovalo víc mužů, jako je on. S ním měla pocit vlastní důležitosti, že je dobrá taková, jaká je, že může být na sebe hrdá. Mohla s ním hovořit a nepřipadala si přitom jako ztracená existence zahrabaná v knihách, za jakou ji považovali ostatní.

Bylo po desáté hodině, když Magda opustila hostinec. Viděla z okna Glenna, jak se plíží dolů po stezce a zaujímá pozici v křoví na kraji rokle. Počkala, dokud si nebyla jista, že on je na místě, svázala si vlasy a upevnila je pod šátkem, popadla z prádelníku baterku a vyšla z místnosti. Cestou ze schodů ani v hale nikoho nepotkala a pak se venku vnořila do tmy.

Magda nezamířila k mostu. Místo toho přešla cestu a vydala se k tyčícím se obrysům hor, postupujíc ve tmě po hmatu. Baterku nemohla použít, dokud se nedostane do pevnosti; kdyby ji rozsvítila tady venku nebo v roklině, riskovala by, že upozorní na svou přítomnost některého z vojáků hlídkujících na hradbě. Vykasala si svetr, baterku zastrčila za pás pod sukni a ucítila, jak ji kov zastudil na kůži.

Věděla přesně, kam jde. Na rozmezí rokliny a západní stěny soutěsky se nacházela obrovitá zubatá hromada hlíny, jílovité břidlice a kamenné suti, která se uvolnila z hor, sesula se a tady se po celé věky vršila. Její svah byl mírný a slézalo se po něm dobře - tohle zjistila už před lety, když se vydala na svůj první výlet do rokliny ve snaze najít neexistující základní kámen. Od té doby zdolala svah už několikrát, ale vždy za slunečního světla. Dnešní večer ji bude bránit v cestě mlha a tma. Dokonce, jak předpokládala, by neměl do půlnoci svítit ani měsíc. Bude to riskantní, ale Magda si byla jista, že to dokáže.

Dorazila k horské stěně, k té, kde roklina náhle končila. Klín z drobné horninové drti vytvořil půlkužel se základnou na dně rokle zalité mlhou, nějakých šedesát stop hluboko, a jeho špička končila dva kroky od místa, kde stála.

Stiskla čelisti, jednou dvakrát se zhluboka nadechla a začala slézat. Pohybovala se pomalu, opatrně, každý záchytný bod nejprve vyzkoušela, než se na něj postavila celou svou vahou, a kvůli rovnováze se přidržovala větších kamenů. Neměla příliš naspěch. Bylo na vše spousta času. Klíčem k úspěchu byla opatrnost - opatrnost a ticho. Jeden chybný pohyb a začne klouzat dolů. Ještě než by dopadla na dno, zubaté skály by ji cestou roztrhaly maso až na kost. A i kdyby pád přežila, sesuv kamenů, který by způsobila, by vyburcoval hlídky na zdi. Musela si dávat pozor.

Postupovala cílevědomě kupředu, celou dobu zahánějíc myšlenku, že Molasar může třeba tam dole v roklině na ni čekat. Zažila jeden ošklivý okamžik; přišel poté, co se dostala až pod jemně zvlněný povrch mlhy. Na chvíli nebyla schopna najít žádný záchytný bod. Visela přilípnutá k desce skály a oběma nohama klátila v mlhavé průrvě pod sebou, neschopna najít cokoli, o co by se opřela. Bylo to, jako by se celý svět někam ztratil a nechal ji tam viset z té vyčnívající skály, samotnou a navždy. Ale přemohla svou paniku a posunula se trochu doleva, dokud její tápající noha nenarazila na kousek pevné opěry.

Zbytek sestupu už byl snazší. Paty klínu dosáhla bez poranění. Avšak čekal ji ještě obtížnější terén. Dno propasti tvořila pustina, území špičatých skal a bujných trav, nasáklých hustou dusivou mlhou, která při pohybu kolem ní vířila, omotávala ji a svírala svými chomáčovitými chapadly. Pohybovala se pomalu a s nejvyšší opatrností. Kameny byly kluzké a záludné, schopné při prvním neopatrném kroku způsobit její pád a polámání kostí. Mlha ji oslepovala, ale musela jít dál. Snad celou věčnost trvalo, než minula svůj první orientační mezník: nejasný temný pruh nad hlavou. Stála pod mostem. Základy věže budou tam nahoře vlevo.

Věděla, že je už téměř na místě, když se náhle její levá noha zabořila po kotník hluboko do ledové vody. Rychle ji stáhla zpět, aby si sundala boty, svlékla tlusté punčochy a vykasala sukni nad kolena. Potom si dodala odvahy. Se zaťatými zuby se vnořila do vody, chlad jí prostupoval chodidla i lýtka, hřebíky bolesti se zabodávaly až do morku kostí a nutily ji prudce dýchat. A přece postupovala pomalu, urputně potlačovala naléhavé nutkání přebrodit se rychle do tepla a sucha vzdáleného břehu. Spěch by znamenal hluk a hluk by znamenal odhalení.

Už ušla dobrých dvanáct stop po břehu, než si uvědomila, že je z vody venku. Nohy měla zkřehlé. Chvějíc se posadila se na balvan a masírovala špičky nohou, dokud se do nich nevrátila znovu citlivost; potom si opět navlékla punčochy

a boty.

Několik dalších kroků ji zavedlo k výchozu žuly, která tvořila podklad, na němž spočívala pevnost. Její drsný povrch bylo snadné sledovat až k místu, kde hlavní hrana věže sahala až na dno rokliny. Tady začínal hladký povrch lidskou rukou zhotoveného pravoúhlého kvádru.

Hmatala kolem sebe, až našla ohromný kvádr a zatlačila na něj. S povzdechem a stěží slyšitelným zavržením se deska otočila dovnitř. Před ní se jako zející ústa otevřel tmavý obdélník. Magda neváhala. Vytahující baterku zpoza pasu vešla dovnitř.

Jakmile vstoupila, udeřil ji závan zla jako rána pěstí, na těle jí vyrazily krůpěje ledového potu a dostala chuť vrhnout se střemhlav dírou zpátky do mlhy. Bylo to mnohem horší, než když dnešního rána překročila práh vrat. Stala se sama na zlo vnímavější, anebo zlo naopak ještě zesílilo?

+++

Pomalou, lenivě a bezcílně bloumal nejtemnějšími kouty jeskyně tvořící podsklepení věže, pohyboval se ze stínu do stínu, součást tmy, lidský podobou, ale už dlouho vyprahlý, zbavený základů lidskosti.

Zastavil se, vnímaje nový život, který tu ještě před chvílí nebyl. Někdo vstoupil do pevnosti. Po chvilkovém soustředění rozeznal přítomnost mrzákovy dcery, té, které se před dvěma nocemi dotýkal, té, která byla tolik nabitá silou a dobrotou, že jeho stále neukojitelný hlad se vystupňoval na palčivou touhu. Byl doslova zuřivý, když ji Němci vykazali z pevnosti.

A teď byla zpátky.

Znovu se začal protahovat tmou, ale teď už vůbec ne lenivě, vůbec ne bezcílně.

+++

Magda stála v ponurém přítmí, rozčfesená a nerozhodná. Výtrusy plísňe a zrnka prachu, zvířené jejím příchodem, ji dráždily v krku i nose, dusily ji. Musela se dostat pryč. Tohle byl ztřeštěný nápad. Co mohla doopravdy udělat, aby pomohla otci v boji proti jednomu z Nemrtvých? V co vlastně doufala, čeho chtěla svým příchodem docílit? Hloupé hrdinské kousky jako tenhle lidi zabíjí. Co si vlastně myslela, že je? Co ji nutilo myslet si -

Dost!

Pomyslný duševní výkřik zarazil její děsivé myšlenky. Uvažovala jako defétista. To nebyl její způsob. Mohla pro otce něco udělat! Nevěděla přesně co, ale přinejmenším by byla alespoň po jeho boku a dodávala mu morální podporu.

Bude pokračovat.

Původně měla v úmyslu otočnou desku za sebou zavřít. Ale nedokázala se k tomu úkonu donutit. Byl to jistý příjemný pocit, skrovný pocit bezpečí, vědět, že tam za ní zůstává uniková cesta.

Řekla si, že teď je bezpečnější použít baterku, a tak ji rozsvítila. Kužel světla rozčísil tmu a odhalil spodní konec dlouhého kamenného schodiště, které se ve spirále vinulo po vnitřní stěně základů věže. Namířila baterku výš, ale tma světlo docela pohltila.

Neměla na vybranou. Musela se pustit vzhůru.

Po předchozím namáhavém vratkém sestupu a cestě skrz mlhou zahalenou roklinu, byly schody - dokonce i příkré - luxus. Během pohybu osvětlovala baterkou prostor před sebou i za sebou, aby se ujistila, že schod, na který hodlá vstoupit, je neporušen a udrží její váhu. Až na dunivý zvuk jejích kroků vládlo v tom ohromném kamenném válcí ticho a trvalo až do okamžiku, kdy překonala dvě ze tří otoček klikaticího se schodiště.

A potom z pravé strany ucítila závan vzduchu. A uslyšela podivný zvuk.

Zůstala nehybně stát, ztuhlá v přílivu studeného vzduchu, naslouchajíc tichému vzdálenému skřipání. Rychle stočila baterku napravo a uviděla v kameni uzounký, téměř šest stop vysoký otvor. Viděla ho tam už během svých dřívějších cest, ale nikdy mu nevěnovala větší pozornost. A nikdy tu nevanul žádný průvan. A neslyšela odsud přicházet jediný zvuk.

Magda zacílila světlo baterky do díry a zamžikala do tmy v naději a zároveň i strachu, že odhalí zdroj škrábavého zvuku. Jen ať to nejsou krysy. Prosím, bože, dej, ať to nejsou krysy.

Uvnitř neviděla nic než prázdný prostor a špinavou podlahu. Zdálo se, jako by škrábání přicházelo z hloubi dutiny.

Daleko vpravo, snad padesát stop od ní, si všimla bledé záře. Zhasnutím baterky se její podezření potvrdilo: tam vzadu bylo světlo, slabé, přicházející shora. Magda přimhouřila oči, snažíc se proniknout tmou, a rozpoznala matný obrys schodiště.

A pak si náhle uvědomila, kde je. Nahlížela do podsklepení z východu. Což znamenalo, že světlo, které viděla napravo, pronikalo dolů prolomenou podlahou sklepa. Právě dvě noci předtím stála u paty těchto schodů, zatímco otec prohlížel...

... ta mrtvá těla. Pokud měla po pravici schodiště, potom nalevo od ní leželo osm mrtvých německých vojáků. A zvuk stále pokračoval, plynul k ní ze vzdáleného konce podsklepení - pokud vůbec nějaký konec mělo.

Potlačila zachvění, rozsvítila znovu baterku a pokračovala ve stoupání. Zbývala jí poslední otočka. Stočila kužel světla nahoru na místo, kde se schody ztrácely v temném výklenku na kraji stropu. Pohled na něj ji pobídl, protože věděla, že strop podepřený schodištěm tvoří v podstatě podlahu přízemí věže. Otcova podlaží. A výklenek se nacházel v místě, kde zeď rozdělovala jeho pokoje.

Magda rychle dokončila výstup a uvolnila se. Přiložila ucho k ohromnému kameni napravo; otáčel se podobně jako vstupní kámen šedesát stop hluboko pod ní. Žádný zvuk k ní nepřicházel. Přesto ještě čekala a snažila se vydržet poslouchat déle. Žádné kroky, žádné hlasy. Otec byl sám.

Zatlačila na kámen, čekajíc, že se lehce otevře. Ale nepohnul se. Opřela se o něj celou svou vahou a silou. Nic.

Příkrčené, s pocitem uzavřenosti v malinkém výklenku, se Magdě začaly zběsile prohánět hlavou úvahy. Něco se stalo. Ještě před pěti lety pohnula kamenem jen s nepatrným úsilím. Působila snad váha pevnosti za uplynulá léta na

choulostivou rovnováhu pantů?

Měla šílenou chuť zaklepat držákem baterky na kámen. Když už nic jiného, alespoň by upozornila otce na svou přítomnost. Ale co potom? Rozhodně by jí nemohl pomoci pohnout kamenem. A co kdyby se zvuk nesl vzhůru do dalších podlaží a vzburcoval by hlídku anebo jednoho z důstojníků? Ne - nemohla t'ukat na nic.

Ale musela se dostat do toho pokoje! Ještě jednou zatlačila, tentokrát se opřela o kámen zády a nohama se zapřela o protější zeď, napínajíc všechny své svaly až do posledních sil. Avšak pořád nic.

A jak se tam tak choulila, vztekla, zahořklá a zklamaná, napadla ji jediná myšlenka. Třeba existovala jiná cesta - přes sklep. Pokud tam nebyly žádné hlídky, mohla by se tamtudy dostat na dvůr; a kdyby ostrá světla na dvoře byla dosud zhasnutá, mohla by tu krátkou vzdálenost do věže překonat a přikrást se do otcova pokoje. Taková četná kdyby..., ale kdyby zjistila, že má cestu zatarasenou, mohla by se přece vždycky vrátit zpátky, ne?

Rychle se vrátila k otvoru ve zdi. Studený vzduch tudy stále proudil a dosud slyšela vzdálené škrábavé zvuky. Prolezla jím a namířila ke schodišti, které by jí mělo dovést vzhůru do sklepa, razíc si cestu ke světlu pronikajícímu k ní seshora. Svítila baterkou dolů a před sebe, opatrná, aby nezabloudila kuzelem světla doleva, kde, jak věděla, odpočívají mrtvá těla.

Čím hlouběji do podsklepení pronikala, zjišťovala, že tím obtížnější je udržet krok. Její rozum, smysl pro povinnost, láska k otci - všechny vyšší vrstvy jejího vědomí - ji hnaly kupředu. Ale něco jiného hluboko uvnitř jejího nitra ji brzdilo. Nějaká podvědomá pudová část jejího mozku se bouřila, pokoušela se obrátit ji zpět.

Ale přesto pokračovala, potlačovala a zaháněla všechna varování. Teď se nemůže nechat zastavit..., třebaže způsob, jakým se stíny kolem ní pohybovaly, kroužily a posunovaly, byl strašidelný a znepokojující. Šálení světla, říkala si. Pokud se však nezastaví, bude to dobré.

Magda už téměř dosáhla schodiště, když vtom uviděla cosi se pohnout ve stínu spodního schodu. A když to vyskočilo na světlo, leknutím téměř vykřikla.

Krysa!

Seděla shrbená na schodě, s tlustým tělem částečně obtočeným cukajícím ocáskem a olizovala si tlapky. Magdu zaplavila vlna odporu. Chtělo se jí zvracet. Věděla, že s tím odporným tvorem v cestě nebude schopna dalšího kroku. Krysa vzhledla, podívala se na ni a potom odhopkala do stínu. Magda nečekala, až si to krysa rozmyslí a vrátí se zpět. Pospíchala ke schodům a v půli cesty se zastavila a naslouchala, čekajíc, až se jí zklidní žaludek.

Tam nahoře bylo docela ticho - nezvalo se jediné slovo, jediné zakašlání, žádné kroky. Jediným zvukem bylo škrábání, vytrvalé, nyní, co byla v podsklepení, ještě hlasitější, ale pořád ještě dost vzdálené, ozývající se odkudsi z výklenku jeskyně. Pokusila se zvuk nevnímat. Neuměla si představit, co ho mohlo způsobovat, a nechtěla se o to ani pokusit. Znovu si posvítila kolem sebe, aby se přesvědčila, že ji nepřekvapí další krysy. Potom začala stoupat po schodech, pomalu, obezřetně, tiše. Když byla skoro nahoře, vykoukla opatrně přes okraj díry v podlaze. Prolomenou zdí napravo od ní vedla hlavní, očividně opuštěná chodba sklepa, ozářená řadou rozsvícených žárovek. Tři další kroky ji zavedly na úroveň podlahy sklepa a další tři až k propadlé zdi. Znovu čekala, jestli neuslyší strážce. Když se nedočkala, vykoukla do chodby: byla pustá.

Teď přišla na řadu opravdu riskantní část plánu. Měla by projít celou délkou chodby až ke schodišti, které by ji dovedlo na dvůr. A pak ta dvě krátká ramena schodů. A potom -

Musíš to zvládnout postupně, nabádala se Magda. Nejdřív chodba. Nejprve zvládni chodbu, teprve potom myslí na schody.

Čekala, obávajíc se vstoupit do světla. Až dosud se pohybovala ve tmě a ústraní. Objevit se pod ostrým světlem žárovek bylo asi totéž jako se předvést nahá v poledne v centru Bukurešti. Ale jediná další možnost byla vzdát se a jít nazpět.

Vykročila do světla a pustila se rychle a tiše chodbou. Už byla skoro u paty schodiště, když uslyšela nad hlavou nějaký zvuk. Kdosi scházel dolů. Byla připravena při prvním náznaku blížící se osoby vpadnout do jedné z postranních místností, a právě to taky učinila.

Za dveřmi Magda ztuhla. Nikoho sice neviděla, neslyšela ani se nikoho nedotkla, ale věděla, že tu není sama. Musela se dostat pryč! Ale tak by se ukázala přímo tomu, kdo scházel ze schodů. Náhle uslyšela ve tmě za sebou pohyb a čísi paže ji uchopila za krk.

"Copak to tu máme?" ozval se nějaký hlas německy. V místnosti byla hlídka! Voják ji vytáhl zpátky do chodby. "No tak, no tak! Prohlédneme si ptáčka hezky na světle!"

Magdě se rozbušilo srdce hrůzou a napjatě čekala, jakou barvu uniformy ten, co ji zajal, bude mít. Pokud šedivou, bude mít možná Magda naději, třebaže nepatrnou, ale aspoň nějakou. Pokud černou...

Byla černá. A to už k nim běžel další člen einsatzkomanda.

"To je ta židovská holka!" vykřikl první. Přílbu měl sundanou a oči zakalené. Musel v místnosti, kam vklouzla, podřimovat.

"Jak se sem dostala?" zeptal se druhý, když k nim dorazil.

Jak tak na ni hleděli, měla Magda chuť se scvrknout.

"Nevím," odvětil první, uvolnil sevření a postrčil ji ke schodišti vedoucímu na dvůr. "ale mám zato, že bychom ji měli radši ukázat majorovi."

Naklonil se do místnosti, aby sebral helmu, kterou tam před spaním odložil. Během tohoto úkonu přistoupil k Magdě druhý esesman. Ta jednala bez rozmyšlení. Strčila prvního do místnosti a vrhla se zpátky k průlomu ve zdi. Nechtěla se setkat s žádným majorem. Pokud se jí podaří dostat se dolů, má šanci vyvážnout na svobodu, neboť jen ona zná cestu. Jenomže to už ji druhý voják zadržel, popadl ji neurvale za šátek a vlasy a v ten moment ji zachvátil pocit, že má temeno v jednom ohni a nohama se málem nadzvedá ze země. V okamžiku, kdy jí slzy bolesti vhrkly do očí, přitáhl ji za vlasy k

sobě, surově jí vrazil ruku do prsou a přirazil ke zdi.

Magda nemohla popadnout dech a ve chvíli, kdy ztěžka narazila rameny a hlavou na tvrdý kámen, cítila, že ztrácí vědomí. Několik příštích okamžiků vnímala jako směr rozmazaných obrysů a odhmotněných hlasů:

"Nezabils ji, že ne?"

"Bude dobrá."

"Neví, co se sluší."

"Asi si ještě nikdo neudělal čas, aby ji to naučil."

Následovala krátká odmlka, a potom: "Tamhle."

Dosud se zatemněným mozkiem, bolavým tělem a rozmazaným viděním cítila Magda, jak je vlečena za paže po studené kamenné podlaze a zatažena za roh, z dosahu přímého osvětlení. Uvědomila si, že se ocitla v jedné z místností. Ale proč? Když jí uvolnili paže, uslyšela zavírat dveře, viděla, jak místnost potemněla, cítila, jak se na ni vrhli, dychtiví, ohmatávali ji jeden přes druhého, jeden se jí pokoušel stáhnout sukni, zatímco druhý ji chtěl vykasat nahoru, aby se dostal ke spodnímu prádlu.

Zařvala by, ale hlas ji neposlouchal, zápasila by, ale ruce i nohy měla ztěžklé a bezvládné, byla by dočista vyděšená, jen kdyby se to celé neodehrávalo tak vzdáleně a jako ve snu. Nad shrbenými rameny násilníků viděla osvětlený obrys dveří vedoucích na chodbu. Chtěla být tam venku.

Ale potom se obrys dveří změnil, jako by přes něj přešel stín. Ucítila za dveřmi čísi přítomnost. A potom se ozval ohromující rachot. Dveře se uprostřed rozlomily a rozletěly dokořán a pokropily je všechny třískami i většími úlomky dřeva. Postava - obrovská, mužná - zaplnila dveřní prostor a zabránila většímu přístupu světla.

Glenn! napadlo ji nejprve, ale tuhle naději okamžitě smetl závan ledového vzduchu a zla proudícího k nim od dveří. Vyděšení Němci vykřikli hrůzou a odvalili se od ní pryč. Když se postava vrhla kupředu, vypadala, jako by ještě zmohutněla. Magda cítila, jak ve snaze zmocnit se svých zbraní, které nechali ležet vedle, do ní oba vojáci kopají a strkají. Ale nebyli dost rychlí. Nově přichozí byl s fantastickou rychlostí u nich, sklonil se, popadl vojáky za krk a pak se v celé své výšce napřímil.

Magdě, vnímající hrůzu, jež se před ní odehrávala, se začalo vracet vědomí. Ten, kdo stál nad ní, byl Molasar, obrovská, černá postava rýsující se ve světle z chodby, dva rudé ohnivé body na místě očí a v každé ruce třímál, ve vzdálenosti paže od těla, zmitající se, kopající, dusící se, zahlcující se vojáky einsatzkomanda. A držel je tak dlouho, dokud jejich pohyby nezládněly a jejich zdušené bolestné steny neumlkly, dokud oba neviseli bezvládně v jeho ruce. Potom jimi prudce zatřásl, tak divoce, že Magda mohla slyšet, jak kosti a chrupavky jejich krků praskají, lámou se, drtí a rozpadávají. Potom je odmrštil do temného kouta a zmizel tam za nimi.

Bojujíc se svou bolestí a slabostí, překulila se Magda ze své pozice a s notným úsilím se jí podařilo vyškrábat na ruce a kolena. Dosud nebyla schopna postavit se na nohy. Bude jí trvat ještě několik dalších minut, než ji nohy poslechnou a udrží.

Potom se ozval zvuk - hltavý, nenasytný, srkavý zvuk, který jí obracel žaludek. Zvedl ji na nohy a poté, co se na okamžik opřela o zeď, vyhnal ji ven do světla chodby.

Musela se dostat pryč! Následkem nevyslovitelné hrůzy odehrávající se v místnosti za jejími zády na otce zapomněla. Jak vrávorala k prolomené zdi, chodba se s ní houpala, ale konečně nabírala vědomí. Otvoru dosáhla bez pádu, ale když jim prolézala, zachytila koutkem oka nějaký pohyb.

Molasar, blížil se k ní Molasar. Kráčel dlouhým, rozhodným krokem, rychle a s jistou elegancí, plášť se za ním nadouval a jasné oči hořely, rty a bradu měl potřísněné krví.

Se slabým výkřikem se protáhla Magda zdí a rozeběhla se ke schodům v podsklepení. Ani vzdáleně jí nepřipadalo možné, že by mu mohla utéci, ale odmítala se vzdát. Cítila ho těsně za sebou, ale neohlédla se. Místo toho skočila na schody.

Při dopadu jí však na kluzkém povrchu uklouzla pata a ona začala padat. Silné paže, studené jako noc, ji ze zadu zachytily, jedna jí vklouzla pod kolena, druhá se obtočila kolem zad. Chtěla zařvat hrůzou a odporem, otevřela ústa, ale hlásku nevydala. Neschopna pohybu cítila, jak je nadzvedávána a nesena ze schodů dolů. Po jediném krátkém děsivém pohledu na hranaté drsné rysy Molasarovy bledé, krví poskvrněné tváře, jeho dlouhé, neudržované provázkovité vlasy a šílenství v jeho očích byla odnesena ze světla do podsklepení, kde už nic nemohla vidět. Molasar se otočil. Nesl ji ke schodišťové šachtě v základech věže. Pokusila se mu vymanit, ale jeho stisk snadno přemohl její vynaložené úsilí. Nakonec se vzdala. Bude si šetřit energii na dobu, až uvidí, že má šanci mu uniknout.

Jako předtím cítila při jeho doteku umrtvující chlad, nehledě na několik vrstev oblečení. Kolem něho se vznášel těžký, zatuchlý pach. A třebaže nevypadal fyzicky špinavý, působil... nečistě.

Pronesl ji úzkým otvorem až dolů do základů věže.

"Kam...?" dostala ze sebe chraplavým hlasem první slovo otázky, ale potom ji hrůza umlčela.

Odpovědi se nedočkala.

Když procházeli sklepem, Magda se roztrásla; teď, na schodišti, jektala zuby. Jako by kontakt s Molasarem z ní vysál veškeré tělesné teplo.

Třebaže bylo všude kolem nich tma, Molasar bral schody po dvou, lehce a samozřejmě. Jakmile dosáhl základů věže, zastavil se. Magda vnímala stísněný prostor výklenku ve stropě, uslyšela skřípání kamene o kámen, a potom ji zalilo světlo.

"Magdo!"

Byl to otcův hlas. Zatímco si její zornice přivykaly na změnu světla, cítila, že je stavěna na nohy a uvolněna. Natáhla ruku směrem k hlasu a ucítila pod prsty postranice otcova kolečkového křesla. Uchopila je a křečovitě je svírala jako tonoucí nadnášející prkno.

"Co tady děláš?" zašeptal ostrým, překvapeným hlasem.

"Vojáci...", bylo všechno, co dokázala ze sebe vypravit. Jakmile se její oči přizpůsobily světlu, zjistila, že na ni otec zírá s ústy dokořán.

"Odtáhli tě z hostince?"

Zavrtěla hlavou. "Ne. Přišla jsem spodem."

"Ale proč jsi proboha udělala takovou bláznivou věc?"

"To aby ses s ním nemusel setkat sám." Magda neudělala směrem k Molasarovi jediný pohyb. Význam jejich slov byl jasný.

Od jejího příchodu místnost znatelně potměněla. Věděla, že Molasar stojí ve stínu někde za jejími zády u otáčivého kamene, ale nepřiměla se tím směrem podívat.

Pokračovala: "Dva vojáci SS mě chytili. Zatáhli mě do místnosti. Chtěli..."

"Co se stalo?" vyhrkl otec s rozšířenými očima.

"Byla jsem...", Magda se krátce ohlédla přes rameno do stínu, "... zachráněna."

Otec na ni dál zíral, tentokrát už ale ne překvapeně, ani se zájmem, ale nějak docela jinak - nevěřicně.

"Molasarem?"

Magda přikývla a konečně si dodala odvahy a obrátila se k Molasarovi čelem. "Oba je zabil!"

Upřeně na něj hleděla. Stál ve stínu u otevřené kamenné desky, zahalen tmou, postava ze zlé noční můry, jeho tvář sotva viditelná, ale s jasnými zářícíma očima. Krev mu už z tváře zmizela, ale jako by byla spíše vstřebána kůží než setřena. Magda se zachvěla.

"Teď jsi všechno zkazila!" vyhrkl otec, zlost v jeho hlase ji udivila. "Až najdou ta nová mrtvá těla, budu zcela vydán na pospas majorovu hněvu! A to všechno jenom kvůli tobě!"

"Přišla jsem, abych byla s tebou," vykřikla Magda omráčeně. Proč je na ni tak rozzuřený?

"Nežádal jsem tě, abys přišla! Nechtěl jsem tě tu předtím a nechci tě tady ani teď!"

"Tati, prosím tě!"

Ukázal zkrouteným prstem na díru ve zdi. "Zmiz! Odejdi! Mám toho spoustu na práci a příliš málo času na ni! Nacisti tu brzy ztropí bengál a budou chtít vědět, proč další dva jejich muži jsou mrtví, a já nebudu mít žádnou odpověď! Musím mluvit s Molasarem dřív, než oni dorazí!"

"Tati -"

"Jdi!"

Magda stála a zírala na něho. Jak s ní vůbec mohl takhle mluvit? Chtěla plakat, chtěla prosit, chtěla u něho vyvolat nějaký cit. Ale nešlo to. Nemohla mu vzdorovat, dokonce ani před Molasarem ne. Byl to její otec, a třebaže věděla, že k ní byl surově nespravedlivý, nemohla mu odporovat.

Rychle se obrátila a pospíšila si kolem nehybného Molasara do otvoru. Otočná deska za ní zaklapla a ona se ocitla znovu ve tmě. Sáhla si k pasu pro baterku - nebyla tam! Musela ji někde ztratit.

Magda měla dvě možnosti: buď se vrátit do otcova pokoje a požádat o lampu nebo svíčku, anebo sestupovat potmě.

Po chvilkovém rozmyšlení se rozhodla pro druhé řešení. Dneska v noci se už nemohla před otcem znovu objevit. Ranil ji, víc, než si kdy myslela, že vůbec může být raněna. Změnil se. Jako by ztrácel svou jemnost a umění vcítit se do cizích pocitů, pochopení, kterého byl dříve vždy schopen. Dnes v noci ji vyhodil, jako by byla cizí. A dokonce se ani nestaral, aby se ujistil, zda má s sebou světlo!

Magda potlačila vzlyknutí. Nebude plakat! Ale co měla dělat? Cítila se bezmocná. A co horšího, cítila se zrazená.

Jediná možnost, která jí zbývala, bylo opustit pevnost. Začala sestupovat, spoléhajíc se jen na hmat. Neviděla nic, ale věděla, že pokud se bude levou rukou přidržovat stále zdi a každý krok pomalu a opatrně zvaží, může se dostat dolů bez smrtelného pádu.

Když zvládla první spirálovitou otočku, podvědomě čekala, že uslyší ten podivný škrábavý zvuk vycházející z otvoru do podsklepení. Ale ten se nedostavoval. Namísto toho uslyšela ve tmě jiný zvuk - hlasitější, bližší, těžší. Zpomalila a tápala, dokud její levá ruka neskouzla z kamenné zdi a neucítila studený závan vzduchu proudícího skrz otvor. Jak naslouchala, zvuk sílil.

Byl to šoupavý zvuk, tahavý, odpudivý, vláčející se, při němž jí trnuly zuby a jazyk vysychal a lepil se na patro. Tohle nemohly být krysy... byly by moc velké. Zdálo se, jako by zvuk přicházel z hloubi temnoty po její levici. Zprava ze sklepa sem již sice pronikalo mdlé světlo, ale na místo, odkud zvuk vycházel, už nedopadalo. Taky dobře. Magda nechtěla vidět, co tam je.

Hmatala nervózně kolem otvoru, ale na krátký šílený okamžik nemohla najít jeho druhý okraj. Potom se její ruka konečně dotkla studeného, báječně příjemného pevného kamene, a pak pokračovala v cestě dolů, rychleji než předtím, nebezpečně rychle, srdce v hrudi jí zběsile tlouklo, dýchala přerývaně. Pokud ta věc v podsklepení postupuje jejím směrem, musí se dostat z pevnosti ven do chvíle, než to dosáhne schodišťové šachty.

Postupovala stále dolů, nekonečně dlouho, a co chvíli se otáčela přes rameno v instinktivním a zoufale zbytečném pokusu prohlédnout tmu. Sotva se dostala až na dno, vrhla se klopýtavě ke stěži zřetelnému obdélníku, svému vysněnému cíli, proběhla jím a stanula venku v mlze. Zavřela za sebou otočnou desku, opřela se o ni a vydechla úlevou.

Sotva se Magda vzpamatovala, uvědomila si, že pouhým opuštěním zdi pevnosti atmosféře zla neunikla. Dnes ráno se pocit ohavnosti, který prostoupil pevnost, zastavil na jejím prahu; teď už však přesáhl i její zdi. Přidala do kroku, škobrtajíc tmou. Už byla téměř u vodního proudu, když zjistila, že teprve teď ať zla utekla.

Náhle se odkudsi shora ozvaly slabé výkřiky a mlha se projasnila. V pevnosti se rozzářila všechna světla. Někdo musel objevit dvě čerstvě mrtvá těla.

Magda se dál rychle vzdalovala od pevnosti. Přehršle světél ji neohrožovala, protože k ní žádné nedopadalo. Jejich záře pronikala dolů jako sluneční paprsky viděné ze dna špinavého jezera. Mlha světlo zachycovala a zadržovala, zhoustla a zbělela, a místo aby Magdu odhalila, naopak ji skryla. Tentokrát přebrodila proud vody bez dlouhého rozmyšlení, nezdržovala se svlékáním punčoch a bot - chtěla se vzdálit od pevnosti co možná nejdříve. Nad hlavou se jí kmitl stín mostu a brzy se dostala až k úpatí klínu ze sesuté drti. Po krátkém odpočinku, kdy nabrala dech, se po něm začala šplhat, až se dostala téměř na hladinu mlhy. Teď už zaplňovala skoro celou rokli, k jejímuž povrchu zbýval jen kousek. Pak několik sekund, během nichž se Magda vystaví nebezpečí, a bude na svobodě.

Přehoupala se přes okraj kužele a přikrčená se dala do běhu. V okamžiku, kdy ji skrylo křoví, ucítila, jak nohou zachytila o kořen, a natáhla se jak široká tak dlouhá. Levým kolenem narazila na kámen. Přitáhla koleno k hrudi a rozplakala se dlouhými, nařikávkami, štkávkami vzlyky, zdaleka neodpovídajícími míře bolesti. Byl to výraz mučivé úzkosti o otce, úleva, že se dostala bezpečně pryč z pevnosti, reakce na všechno, co tam viděla a slyšela, na všechno, co na ní bylo spácháno nebo téměř spácháno. "Vy jste byla v pevnosti."

Byl to Glenn. Nikoho v tom okamžiku nemohla vidět raději. Rychle si rukávem osušila oči a postavila se - nebo se alespoň o to pokusila. Z poraněného kolena jí projela bodavá bolest do celé nohy a Glenn jí podal ruku, aby neupadla. "Jste raněná?" Jeho hlas zněl měkce.

"To je jenom modřina."

Pokusila se udělat krok, ale noha ji odmítla poslouchat. Beze slova ji vzal do náručí a vydal se s ní zpátky do hostince. Bylo to dnes už podruhé, co byla takhle nesena. Ale tentokrát to bylo něco docela jiného. Glennovy paže jí poskytovaly hřejivé útočiště, díky němuž všechen chlad, jenž zůstal z Molasarova doteku, roztával. Když se k němu přitiskla, cítila, jak z ní všechen strach vyprchává. Ale jak se k ní dostal, aniž ho slyšela? Anebo tam celou dobu stál a čekal na ni?

Magda nechala spočinout hlavu na jeho rameni, vychutnávajíc pocit klidu a bezpečí. Kéž bych se jen mohla cítit takhle pořád. Lehce, bez námahy s ní prošel dveřmi hostince, prázdnou chodbou, nahoru po schodišti a do jejího pokoje.

Poté, co ji jemně posadil na kraj postele, poklekl vedle ní.

"Podíváme se na to koleno."

Magda zpočátku zaváhala, potom si vytáhla sukni nad levé koleno, pravé nechala zakryté a zbytek těžké tlusté látky si omotala kolem stehén. Hluboko v podvědomí ji hryzala výčitka, že by tu neměla sedět takhle na posteli a vystavovat nohu muži, kterého sotva znala. Ale...

Hrubou tmavomodrou punčochu měla na koleni roztrženou a pod ní se rýsovala rudnoucí modřina. Koleno měla oteklé, naběhlé. Glenn přistoupil k prádelníku a namočil ruku do džbánu s vodou, potom ji položil Magdě na koleno.

"To by mělo zabrat," řekl.

"Co se s tou pevností děje?" zeptala se s pohledem upřeným na jeho rudé vlasy a snažila se nevnímat, třebaže ji ten pocit vzrušoval, hřejivé teplo, které se jí v okamžiku, kdy ji položil ruku na koleno, začalo rozlévat vzhůru do celého stehna.

Pohlédl na ni. "Vy jste tam dneska v noci byla. No tak, povídejte."

"Byla jsem tam, ale nedokážu vysvětlit - anebo se snad smířit s tím, co se tam děje. Vím, že probuzením Molasara se pevnost změnila. Mívala jsem to místo hrozně ráda. Teď z něj jde strach. Vládne tam jednoznačně... zlo. Člověk ho nemusí vidět ani se ho dotýkat, aby si uvědomil jeho přítomnost, stejně jako někdy nemusí vyhlížet z okna, aby zjistil, že přichází špatné počasí. Proniká to celým ovzduším... vsakuje se to do kůže."

"Jaký druh 'zla' cítíte v Molasarovi?"

"Je ďábelsky zlý. Vím, že je to velice neurčitý pojem, ale on je skutečně bytostně zlý. Příšera, zrůda, dávné zlo, které se živí smrtí, které uznává všechno to, co ničí život, které nenávidí a bojí se všeho, z čeho se my radujeme." Pokrčila rameny, překvapena silou vlastních slov. "Tohle já cítím. Dává vám to nějaký smysl?"

Glenn se na ni dlouze a upřeně zadíval a teprve potom odpověděl. "Musíte být obzvlášť vnímavá, pokud tohle všechno cítíte."

"A přece..."

"A přece co?"

"A přece mě dnes v noci Molasar zachránil z rukou dvou lidských bytostí, bytostí, které by měly nejvyšší právo spojit se se mnou proti němu."

Zornice v Glennových modrých očích se rozšířily. "Molasar vás zachránil?"

"Ano. Zabil dva německé vojáky," - při té vzpomínce sebou trhla, "strašné..., ale mně neublížil. Divné, že?"

"Velmi." Glennova ruka sklouzla z mokré látky na jejím koleni a projela kšticí jeho zrzavých vlasů. Magda si přála, aby ruku položil zase zpátky na původní místo, ale zdálo se, že je duchem nepřítomný, plně zaměstnán svými myšlenkami.

"Utekla jste mu?"

"Ne. Předal mě mému otci." Pozorovala Glenna, jak její odpověď zvažuje a potom přikyvuje, jako by mu konečně dávala nějaký smysl. "A bylo tam ještě něco."

"Týkající se Molasara?"

"Ne. Něco jiného v pevnosti. V podsklepení... něco, co se tam pohybovalo. Možná právě to, co tam předtím vydávalo podivný škrábavý zvuk."

"Škrábavý zvuk," opakoval Glenn dutým hlasem.

"Vrzavý, škrábavý... úplně vzhůru v podsklepení."

Beze slova se Glenn zvedl a přešel k oknu. Zůstal nehybně stát a civěl na pevnost. "Řekněte mi všechno, co se vám dneska večer přihodilo - od okamžiku, kdy jste vkročila do pevnosti, až do jejího opuštění. Nevynechejte jediný detail." Magda mu pověděla všechno, na co si vzpomínala, až do chvíle, kdy ji Molasar vysadil v otcově pokoji. Potom se jí

hlas zadrhl.

"Co se děje?"

"Nic."

"A co váš otec?" zeptal se Glenn. "Byl v pořádku?"

Bolest jí stáhla hrdlo. "Ach ano, prima." I přes její statečný úsměv se jí vedraly do očí slzy a začaly jí stékat dolů po tvářích. Ať se sebevíc snažila je zadržet, nedokázala je potlačit. "Řekl mi, abych vypadla... nechala ho samotného s Molasarem. Umíte si to představit? Po tom, co jsem podstoupila, abych se k němu dostala, mi řekne, abych vypadla!" Mučivá úzkost v jejím hlase musela vyburcovat Glenna z jeho zamyšlení, protože se odvrátil od okna a zahleděl se na ni.

"Ani trochu ho nezajímalo, že mě přepadli a téměř znásilnili dva hnusní nacističtí gauneři... dokonce se mě ani nezeptal, jestli nejsem raněná! Jediné, o co se staral, bylo, že mu krátím jeho drahocenný čas s Molasarem! Jsem jeho dcera a on se zajímá víc o konverzaci s tím... tím netvorem!"

Glenn přistoupil k posteli a posadil se vedle ní. Objal ji rukou kolem ramen a něžně ji k sobě přivinul.

"Váš otec prožívá strašný stres. Na to byste neměla zapomenout."

"A on by neměl zapomenout, že je můj otec!"

"Ano," odvětil Glenn tiše. "Ano, to by neměl." Přetočil se a lehl si zády na postel, potom poklepal jemně Magdě na rameno. "Tady. Lehněte si vedle mě a zavřete oči. Udělá vám to dobře."

Se srdcem bušícím až v krku se Magda nechala přitáhnout k němu blíž. Nevnímala bolest v koleni, když přetáčela nohy na podlaže a obracela se k němu tváří. Leželi spolu natažení na úzké posteli, Glenn s paží pod jejím tělem, Magda s hlavou schoulenou u jeho ramene, tělem dotýkajícím se téměř jeho, levou ruku přitisknutou k jeho svalnaté hrudi. V tu chvíli se v ní vzedmuly vlny citu, mocným proudem ji celou zaplavily a odvály myšlenky na otce i pocit ublížení. Nikdy předtím neležela vedle muže. Bylo to děsivé a úžasné zároveň. Síla jeho mužnosti ji pohlcovala, hlava se jí roztočila. Zachvěla se, kdykoli se ho dotkla, maličké elektrické rány jí projížděly tělem i přes tlusté vrstvy šatů, šatů, které ji dusily. Zcela impulsivně, bez rozmyšlení zvedla hlavu a políbila ho na rty. Odpověděl jí vášnivým polibkem, nato se odtáhl.

"Magdo -"

Podívala se do jeho očí a uviděla v nich směs touhy, váhání i překvapení. Nemohl být překvapen víc než ona. Za tím polibkem se neskrývala jediná myšlenka, pouze nově probuzená touha, žádostivost, dychtivá, intenzivní. Její tělo jednalo podle své vlastní vůle, a ona se nepokoušela mu bránit... Tenhle okamžik by už možná nikdy nepřišel. Muselo to nastat teď. Chtěla říci Glennovi, aby ji miloval, ale neměla odvahu vyjádřit své přání nahlas.

"Někdy, Magdo," šeptl, jako by uměl číst její myšlenky. Jemně ji položil hlavu zpátky na rameno. "Až někdy jindy. Ale ne teď. Ne dnes."

Pohládl ji po vlasech a řekl, aby spala. Divné, ten slib stačil. Vášně z ní pomalu vyprchala a s ní i všechna utrpení noci. Dokonce i starosti o otce a myšlenky na to, co právě dělá, se vytratily. Občasné záchvěvy znepokojení sice sem tam narušily hladinu rozlévajícího se klidu, ale byly čím dál slabší a řidší, jejich vlny se zmenšovaly a intervaly mezi nimi prodlužovaly. Zato ji hlavou plynuly otázky týkající se Glenna: kdo to doopravdy je a proč jí rozum i slušné vychování dovolávaly, aby s ním zůstávala takhle blízko.

Glenn..., zdálo se, že ví o pevnosti a Molasarovi víc, než připouští. Zjistila, že s ním mluví o pevnosti, jako by ji měl znát stejně dobře jako ona; a nevypadal ani překvapeně, když se zmínila o schodišti v základech strážní věže anebo o otvoru ze schodiště do podsklepení, třebaže o nich mluvila rovnou, bez vysvětlení. Podle ní existoval k jeho chování jediný důvod: on o nich věděl též.

Ale tohle ji trápilo jen nepatrně. Pokud ona objevila tajný vchod do věže už před lety, nebylo důvodu, proč by ho on nemohl znát také. Důležité bylo, že poprvé za tuhle noc se cítila zcela v bezpečí, v teple a že je pro něj žádoucí.

A pak se oddala spánku.

XXII

Jakmile se kamenná deska za dcerou zavřela, obrátil se Cuza k Molasarovi a zjistil, že se bezedná čerň jeho zornic upírá na něho. Celou noc čekal, až bude moci podrobit Molasara křížovému výsledku, až se pokusí rozluštit nesrovnalosti, na které to ráno poukázal onen podivínský rudovlasý cizinec. Ale pak se Molasar objevil s Magdou v náručí.

"Proč jsi to udělal?" zeptal se Cuza vzhlížeje k němu z pojízdného křesla. Molasar ho dál propaloval pohledem, aniž by se namáhal s odpovědí.

"Proč? Měl jsem za to, že pro tebe neznamená víc než další lákavé sousto!"

"Zahráváš si s mou trpělivostí, mrzáku!" Molasarova tvář během řeči zbělela. "Nemohl jsem už dál stát a dívat se, jak dva Němci znásilňují a zneuctívají ženu z mé vlasti, stejně jako jsem nemohl nečinně stát před pěti stoletími a dívat se, jak Turci dělají totéž. Proto jsem se spojil s Vladem Cepešem! Ale dneska ti Němci zašli mnohem dál, než se kdy jaký Turek odvážil - pokusili se spáchat zločin přímo v mém vlastním domě!" Náhle se uvolnil a zasmál. "A já jsem s radostí ukončil jejich bídné životy."

"Stejně jako ses kdysi dávno dal s radostí do spolku s Vladem."

"Jeho záliba v nabodávání na kůl mi poskytla dostatečně bohaté možnosti uspokojit mé potřeby, aniž bych vzbudil pozornost. Vlad mi důvěřoval. A nakonec jsem se stal jedním z několika málo bojarů, na které se mohl doopravdy spolehnout."

"Nerozumím ti."

"To ani od tebe nečekám. Nejsi toho schopen. Stojím mimo veškeré tvé zkušenosti."

Cuza se usilovně pokoušel rozptýlit zmatek, který se ho zmocnil. Tolik rozporů... nic nebylo tak, jak by mělo být. A nad tím vším se vznášelo znepokojující poznání, že ten, komu vděčil za dceřino bezpečí a snad i její život, byl jeden z

Nemrtvých. "Niméně jsem tvým dlužníkem." Molasar neodpověděl.

Cuza zaváhal, ale potom se odhodlal položit otázku, na kterou chtěl znát odpověď ze všeho nejvíc. "Je takových jako ty víc?"

"Máš na mysli Nemrtvé? Moroi? Bývali. Teď o nich nevím. Od probuzení zažívám takový odpor k životu a smíření se svou existencí, že z toho usuzuji, že jsme během posledních pěti set let byli všichni vyvražďeni!"

"A měli všichni ostatní taky takový hrozný strach z kříže?"

Molasar jako by ztuhl. "Nemáš ho u sebe, že ne? Varuju tě -"

"Jistěže ne. Ale zajímám se o tvůj strach z něj." Cuza mávl rukou směrem ke zdem. "Jsi tu obklopený mosaznými a niklovými kříži, tisíci křížů, a přece jsi zpanikařil při pohledu na ten malinkatý stříbrný křížek, který jsem měl u sebe minulou noc."

Molasar přikročil k nejbližšímu kříži a položil na něj ruku. "Tohle je jenom šálení, klam. Vidiš, jak je ta vodorovná příčka posazena vysoko? Tak vysoko, že to už není ani pomalu kříž. Takovéhle uspořádání na mě nemá žádný zhoubný vliv. Nechal jsem jich tisíce zabudovat do zdí pevností, abych setřásl své pronásledovatele, když jsem se odebral do ústraní. Nemohli pochopit, že by se bytost mého druhu ubytovala ve stavbě posázené kříži. A jak se dozvíš, pokud se rozhodnu věnovat ti důvěru, tohle zvláštní uspořádání má pro mě obzvlášť důležitý význam."

Cuza zoufale doufal, že najde trhlínu v Molasarově strachu z kříže; teď cítil, že ta naděje vadne a umírá. Padla na něho obrovská tíseň. Musel přemýšlet! A musel udržet Molasara tady - a donutit ho mluvit! Nemohl ho nechat odejít. Ještě ne. "Kdo, oni? Kdo tě pronásledoval?"

"Říká ti něco jméno Glaeken?"

"Ne."

Molasar přistoupil k němu blíž. "Vůbec nic?"

"Ujišťuji tě, že jsem nikdy předtím to slovo neslyšel. Proč by to mělo být důležité?"

"Potom jsou asi pryč," zamumlal Molasar spíš k sobě než ke Cuzovi.

"Vysvětli mi to, prosím. Kdo nebo co je Glaeken?"

"Glaeken byla fanatická sekta, která působila jako zbraň církve v raném středověku. Její členové prosazovali zprvu ortodoxii a zodpovědní byli pouze papežovi, ale za čas si vytvořili své vlastní zákony a zodpovídali jen sami sobě. Za cíl si vzali proniknout na všechna důležitá místa, získat moc, dostat všechny královské rodiny pod kontrolu, aby tak podřídili svět jedné jediné moci, jednomu náboženství, jednomu řádu."

"Nemožné! Jsem expert přes evropskou historii, zvláště v téhle části Evropy, ale tady nikdy taková sekta neexistovala!"

Molasar se naklonil k němu blíž a vycenil zuby. "Ty se odvažuješ nazývat mě lhářem v mém vlastním domě? Blázne! Co víš o historii? Cos věděl o mně - o mém živočišném druhu - předtím, než jsem se ti zjevil? Cos věděl o historii pevností? Nic! Glaeken bylo tajné bratrstvo. Královské rodiny o něm nikdy neslyšely, a kdyby tehdejší církev věděla o jejich pokračující činnosti, nikdy by to nepřipustila."

Cuza se odvrátil od Molasarova dechu zapáchajícího krví. "Jak ses ty dozvěděl o jejich existenci?"

"Tehdy se začalo šuškat, že moroi nejsou do věci zasvěceni. A když jsme zjistili plány Glaekenu, rozhodli jsme se jednat." Napřimil se v očividné pýše. "Moroi bojovali proti Glaekenu po celá staletí. Bylo zřejmé, že úspěšné završení jejich plánů by nám uškodilo, a tak jsme opakovaně mařili jejich intriky vysáváním života z každého, kdo měl pod jejich vlivem moc."

Začal přecházet po místnosti.

"Zprvu ta sekta ani nevěděla, že existujeme. Ale poté, co se o našem bytí přesvědčila, zahájila proti nám otevřenou válku. Jeden po druhém z mých soukmenovců sešel opravdovou smrtí. A když jsem viděl, že se kruh kolem mne uzavírá, postavil jsem tuhle pevnost a ukryl se v ní, rozhodnut přečkat Glaeken i jejich plány na světovou vládu. Teď se zdá, že se mi to podařilo."

"Velmi chytré," odvětil Cuza. "Obklopil ses těmito náhražkovitými kříži a uchýlil se k hibernaci. Ale já se tě musím zeptat a ty mi, prosím, odpověz: Proč máš strach z kříže?"

"O tom nemůžu mluvit."

"Musíš mi to říct! Mesiáš - byl Ježíš Kristus?"

"Ne." Molasar se zakymácel, opřel se o zeď a chytíl se za hrdlo.

"Co se děje?"

Upíral na Cuzu žhnoucí pohled. "Jestli nejsi krajan, na místě ti vyrvu jazyk z úst."

Dokonce i pouhé Kristovo jméno ho odpuzuje! Cuza se zamyslel. "Ale nikdy -"

"Nikdy to neříkej znovu! Jestli si ceníš jakékoli pomoci, kterou ti mohu poskytnout, nikdy to jméno neopakuj!"

"Ale je to jen slovo."

"NIKDY!" Molasar znovu nabyl alespoň část své ztracené rovnováhy. "Varoval jsem tě. Už nikdy je nevyslovuj, nebo tvoje tělo skončí tam dole vedle mrtvých Němců."

Cuza měl pocit, že se potápí. Musel přece něco zkusit. "A co tahle slova? Jítgadál vejítkadáš šemei raba be-alma diversa čireutei, vejamlích -"

"Co znamená ta směsice nesmyslných slov?" zeptal se Molasar. "Nějaký žalm? Zaklínadlo? Snažíš se mě vypudit?"

Přistoupil o krok blíž. "Jsi na straně Němců?"

"Ne!" To bylo všechno, co se Cuzovi podařilo ze sebe vypravit, než se mu hlas zlomil a zadrhl. Hlava se mu zatočila, jako by utrpěl ránu; zdeformovanými rukama sevřel opěradla svého pojízdného křesla a čekal, až se místnost začne naklánět a vyklolí ho ze svých útrob. Byl to zlý sen! Tahle bytost z temnot se krčila odporem při pohledu na kříž a dávila při zmínce Kristova jména. A přitom slova z kaddiše, hebrejské modlitby za mrtvé, byla pro něho nesmyslnou bezvýznamnou směsicí slov. To přece není možné! A přece tomu tak bylo.

Molasar dál mluvil, nedbaje bolestného třasu, který se zmocnil jeho posluchače. Cuza se snažil sledovat jeho slova. Mohla být rozhodující pro Magdino i jeho přežití.

"Moje moc neustále roste. Cítím, jak se mi znovu navrácí. Zanedlouho - nejspíše za dvě noci - budu mít dost sil, abych očistil pevnost od všech cizáků."

Cuza se pokoušel vnímat jeho řeč: moc... dvě noci... očistit pevnost... Ale v podvědomí se mu neustále převalovala jiná slova, chtě nechtě mu vytrvale zněla v uších... Jítgadal vejítkadáš šemei... a bránila pochopit význam toho, co Molasar říká.

A pak se ozval zvuk těžkých bot, blížících se rychle k věži a dunících po kamenném schodišti vzhůru do horních pater, slabý zvuk lidských hlasů ze dvora, zesilujících se pod tlakem zlosti a strachu, chvilkové pohasnutí jediné žárovky nad hlavou, signalizující náhlé zeslabení dodávky elektrického proudu.

Molasar odhalil zuby v divokém šklebu šelmy. "Zdá se, že už objevili své dva kamarády."

"A co nevidět vtrhnou sem, aby mě obvinili," odvětil Cuza, kterého poplach vyburcoval z jeho stavu ochromení.

"Jsi člověk bystrého ducha," zašklebil se Molasar, přistoupil ke zdi, sotva znatelně se dotkl otáčivé kamenné desky. S lehkostí se pod jeho rukou otevřela. "Tak ho použij."

Cuza pozoroval Molasara, jak splývá s temným stínem otvoru a ztrácí se v něm, a v ten okamžik si přál, aby ho mohl následovat. Jakmile se kamenná deska opět zavřela, objel Cuza v křesle stůl a naklonil se nad Al Azifem, předstíraje, že studuje, zatímco se třásl a vyčkával.

Nečekal dlouho.

Do místnosti se vřítíl Kaempffer.

"Žide!" zařval a zapíchl obviňující prst Cuzovým směrem, zatímco zaujal rozkročený postoj, který bezpochyby považoval za výraz moci i hrozby zároveň. "Prohrál jsi, Žide! K dalším obětem nemělo dojít!"

Cuza se nezmohl na víc než sedět a zírat mlčky na majora. Co měl říct? Už mu nezbývala síla. Cítil se mizerně, nemocen na těle i na duchu. Všechno ho bolelo, všechny kosti, každý kloub, každíček sval. Mozek měl otupělý ze setkání s Molasarem. Nebyl schopen přemýšlet. Ústa měl vyprahlá, a přece se neodvažoval je svlažit, protože jen při pouhém pohledu na majora Kaempffera se jeho močový měchýř napínal ve snaze se vyprázdnit.

Nebyl připraven na takový stres. Byl profesor, vědec, intelektuál. Nebyl vybaven schopností umět jednat s naparujícím se hejskem, který měl moc rozhodovat o jeho životě a smrti. Zoufale se mu chtěl postavit na odpor, ale neměl nejmenší naději na úspěch. Stál jeho život vůbec za takové trable?

Co mohl ještě získat?

Jenomže tu byla Magda. Někde přece musí existovat pro ni naděje.

Dvě noci... Molasar řekl, že ode dneška za dvě noci už bude mít dost síly. Čtyřicet osm hodin. Cuza se ptal sám sebe: Může vydržet ještě tak dlouho? Ano? Bude se snažit přečkat do sobotního večera. Sobota večer... až skončí sabat..., ale jaký měl sabat význam? A má vůbec ještě něco významu?

"Slyšíš mě, Žide?" Majorův hlas přecházel do napjatého kvilivého skřeku.

Pak promluvil další hlas. "Neví dokonce, ani o čem mluvíte."

Do místnosti vešel kapitán. Cuza cítil, že kapitán Woermann je v jádru slušný člověk. Ani stopa po tom, co by čekal, že najde u německého důstojníka.

"Však se to vás dozví!" Dvěma dlouhými kroky se Kaempffer ocitl vedle Cuzy a předklonil se k němu tak blízko, až se jeho dokonalá árijská tvář přiblížila na pouhých pár palců od Cuzovy.

"Co se děje, majore?" otázal se profesor, předstíraje nevědomost, ale připustil, aby se mu ve tváři odrazil nelíčený strach z tohoto rozvášněného muže. "Co jsem udělal?"

"Neudělal jsi nic, Žide! A v tom je ten problém. Dvě noci jsi tu takhle seděl se svými plesnivými knihami, věřil jsi v náhlé ukončení vražd. Ale dneska v noci -"

"Nikdy -" začal Cuza, ale Kaempffer ho zarazil rázným úderem pěstí o stůl.

"Ticho! Dneska v noci byli dva mí muži nalezeni ve sklepě mrtví, s krky rozervanými přesně tak, jako ti ostatní!"

Cuza si v mžiku představil oba mrtvé muže. Poté, co absolvoval pohled na ostatní mrtvolky, nebylo těžké představit si jejich zranění. S jistou úlevou si vybavil jejich krví zalitá hrdla. Ti dva se pokusili zneuctit jeho dceru a všechno, co se jim přihodilo, si právem zasloužili. Zasloužili si ještě něco víc. Molasar měl plný nárok na jejich krev.

Jenomže v nebezpečí byl teď on sám, profesor. Vztek odrážející se v majorově tváři byl toho jasným důkazem. Musí něco vymyslet, anebo se sobotní noci nedočká.

"Teď je víc než zřejmé, že na uplynulých dvou klidných nocích nemáš žádnou zásluhu. Mezi tvým příchodem a dvěma nocemi bez smrti neexistuje žádná spojitost - pouze pro tebe šťastná shoda okolností! Ale snažil ses, abychom uvěřili, že je to díky tobě. Což znovu dokazuje správnost tvrzení, které jsme si v Německu ověřili: Nikdy nevěř Židovi!"

"Nikdy jsem si nepřivlastňoval žádnou zásluhu! Nikdy jsem dokonce ani -"

"Snažíš se mě tu zdržet, co?" Kaempffer se zabodl pohledem do profesora, jeho oči se zúžily a hlas snížil do výhružného tónu. "Děláš všechno možné, abys mě zdržel od mého poslání v Ploješti, že?"

Cuzovi zůstal nad majorovou náhlou změnou tématu rozum stát. Ten člověk byl blázen... stejný blázen, jakým musel být Abdul Alhazred po napsání Al Azifa..., který ležel před ním na stole.

Dostal nápad.

"Ale majore! Vždyť já jsem konečně v jedné z těch knih něco našel!"

"Našel? Co jste našel?" vložil se do hovoru kapitán.

"Nic nenašel!" vyprskl Kaempffer. "Je to jenom další špinavá židovská lež, která mu má zachránit život!"

Jakou máš pravdu, majore.

"Nechte ho mluvit, ksakru!" vyštěkl netrpělivě Woermann. Obrátil se ke Cuzovi. "Co se tam říká? Ukažte mi to."

Cuza ukázal na Al Azifa, psaného v původní arabštině. Kniha pocházela z osmého století a neměla vůbec nic společného s pevností, a dokonce ani s Rumunskem. Ale doufal, že ti dva Němci to nevědí.

Woermannovo čelo se při pohledu na rukopis svažilo pochybností. "Neumím tyhle klikyháky přečíst."

"On lže!" zařval Kaempffer.

"Tahle kniha nelže, majore," odporoval mu Cuza. Na okamžik se zarazil a modlil se, aby ti Němci neznali rozdíl mezi turečtinou a starou arabštinou, potom se vytyčil se svou lží. "Napsal ji jeden Turek, který vpadl do tohoto kraje s Mohameddem II. Tvrdí, že tu byl malý hrad - už jenom popis všech těch křížů může dokazovat, že šlo o tuto pevnost -, který kdysi obýval jeden valašský vojvoda. A duch toho zesnulého vojvody dovoloval zdejší krajanům v pevnosti nerušeně přespat, zatímco cizáky anebo vetřelce, kteří se odvážili překročit práh jeho bývalého domu, vraždil, a to v průměru jeden život za jednu noc, každou noc, kterou zůstali. Chápete? Stejná věc, která se děje teď, se přihodila i jedné turecké armádě před půl tisíciletím!"

Když Cuza domluvil, prohlížel si tváře obou důstojníků. Sám byl udiven, jak snadno si vymyslel báčorku na základě informací, které zjistil o Molasarovi a zdejší kraji. V příběhu byly sice určité trhliny, ale poměrně malé, a byla naděje, že budou přehlédnuty.

Kaempffer vyprskl. "Naprostý nesmysl!"

"Ne nezbytně," zavrtěl Woermann hlavou. "Přemýšlejte. Turci, ti byli tehdy pořád na pochodu - a s těmi dvěma novými mrtvolami dnešní noci jsme dosáhli průměru jedna smrt za jednu noc od okamžiku, kdy jsem sem přijel, což bylo 22. dubna."

"Ale pořád to je..." Spolu s poklesávajícím sebevědomím selhal Kaempfferovi i hlas. Podíval se na Cuzu nejistě. "Takže potom nejsme první?"

"Ne. Alespoň ne v téhle souvislosti."

Zabralo to! Největší lež, kterou kdy Cuza vyslovil, se neminula účinkem, vyzněla přesně, fungovala! Nevěděli, čemu věřit! Měl chuť se zasmát.

"Jak nakonec vyřeší ten problém?" zeptal se Woermann.

"Odešli."

Po Cuzově stručné odpovědi se rozhostilo ticho.

Konečně se Woermann obrátil ke Kaempfferovi: "Říkal jsem vám, že -"

"Nemůžeme odejít!" vykřikl Kaempffer s náznakem hysterie v hlase. "Alespoň ne do neděle." Otočil se na Cuzu. "A jestli do téhle doby nenajdeš řešení tohoto problému, Žide, dohlídnu na to, abys mě ty i tvoje dcera doprovodili osobně do Ploješti!"

"Ale proč?"

"To zjistíš, až se tam dostaneš." Kaempffer se na chvíli odmlčel, potom jako by došel k rozhodnutí. "Ne, myslím, že ti to řeknu hned. Třeba se začneš víc snažit. Už jsi bezpochyby slyšel o Osvětimi, že? A Buchenwaldu?"

Cuzovi se stáhl žaludek. "Tábory smrti."

"My jim raději říkáme 'přesídlovací' tábory. Rumunsko takové zařízení postrádá. A mým posláním je tenhle nedostatek napravit. Tvoje rasa, stejně jako Cikáni, svobodní zednáři a další lidský odpad, projde tímhle táborem, který já v Ploješti zřídím. Pokud mi prokážeš službu, postarám se, aby byl tvůj příjezd do tábora pozdrzen, možná dokonce až do tvé přirozené smrti. Ale jestli mě nějakým způsobem rozčílíš, ty a tvoje dcera budete mít tu čest, že se stanete jeho prvními obyvateli."

Cuza seděl bezmocně v křesle. Cítil, jak se mu rty a jazyk v ústech pohybují, ale nebyl schopen promluvit. Jeho rozum byl až příliš šokován, příliš zasažen tím, co právě slyšel. To bylo nemožné! A přece záblesk v Kaempfferových očích mu napovídal, že mluvil pravdu. Konečně mu mezi rty jedno slovo proklouzlo.

"Svině!"

Kaempfferova ústa se roztáhla v širokém úsměvu. "Je to dost divné, ale tohle slovo vypuštěné ze židovských huby mi ani dost málo nevadí. Je to alespoň pozitivní důkaz toho, že se úspěšně ujímám svých povinností." Přešel ke dveřím, potom se ještě jednou obrátil. "Takže si znovu projdi ty knihy, Žide. Pracuj pro mě tvrdě. Najdi odpověď. Nezávisí na tom jenom tvoje existence, ale i život tvé dcery." Obrátil se a zmizel.

Cuza se zadíval prosebně na Woermannu. "Pane kapitáne...?"

"Já nemůžu dělat nic, her profesor," odpověděl tichým hlasem, naplněným bolestí. "Můžu vám jen navrhnout, abyste se pustil do práce na těchhle knihách. Našel jste už jednu zmínku o pevnosti, což znamená, že existuje reálná šance, že najdete i další. A můžu vám navrhnout, abyste poradil své dceři, aby si našla bezpečnější místo k bydlení než je hostinec..., třeba někde v horách."

Nemohl se kapitánovi přiznat, že ohledně té zmínky o pevnosti lhal, že neexistuje žádná naděje, že by mohl najít další. A co se týče Magdy: "Moje dcera je paličatá. Zůstane v hostinci."

"Myslel jsem si to. Ale kromě toho, co jsem právě řekl, jsem bezmocný. Už nejsem velitelem pevnosti." Smutně se usmál. "Pochybují, že jsem jím vůbec kdy byl. Dobrou noc."

"Počkejte!" Cuza neohrabaným pohybem vylovil z kapsy kříž. "Vemte si to. Nepotřebuju ho."

Woermann sevřel křížek v dlani a na okamžik se na něj zahleděl. A potom odešel také.

Cuza seděl ve svém pojízdném křesle, obklopen tím nejčernějším smutkem a zoufalstvím, jaké kdy zažil. V tomhle případě neexistovalo vítězství. Pokud Molasar přestane s vražděním Němců, Kaempffer odjede do Ploješti, aby tam zahájil systematické vyhlazování rumunských Židů. A jestli ve své činnosti Molasar vytrvá, Kaempffer pevnost zničí a odvede jeho i Magdu do Ploješti jako první oběti. Pomyslel na Magdu v jejích rukou a konečně opravdově pochopil starou pravdu, že osud je horší než smrt.

Musela z toho existovat cesta ven. Na tomhle, co se tu dělo, záviselo mnohem víc než jeho vlastní a Magdin život. V

sázce byly statisíce - možná milión nebo ještě víc - životů. Musí existovat způsob, jak Kaempffera zastavit. Musí mu být zabráněno v uskutečnění jeho poslání... zdálo se, že je pro něho navýsost důležité, aby dorazil do Ploješti v pondělí. Přišel by o své postavení, kdyby se pozdil? Kdyby tomu tak bylo, měli by odsouzení naději na milost? A co kdyby Kaempffer pevnost nikdy neopustil? Co kdyby ho potkalo osudné neštěstí? Ale jak? Jak ho zastavit? Ve své bezmocnosti se mu z plic vydral povzdech. Jediný zmrzačený Žid mezi tlupou německých vojáků. Potřeboval poradit, ukázat směr. Potřeboval odpověď. A brzy. Sevřel své ztuhlé prsty a sklonil hlavu.

Ach Bože. Pomoz mi, svému poníženému služebníkově, a najdi odpověď, jak zabránit utrpení všech svých oddaných služebníků. Pomoz mi, abych já pomohl jim. Pomoz mi, abych našel způsob, jak je zachránit...

Tichá modlitba se rozplynula. Zůstala jen beznaděj. Jaký to mělo smysl? Kolik lidí, nepochybně tisíce, umírajících pod rukama Němců, pozvedlo svůj hlas, mozek i srdce v podobné modlitbě? A kde jsou teď? Mrtví. A kde by byl on, kdyby čekal na odpověď na svou vlastní prosbu? Mrtev. A tím hůř pro Magdu.

Seděl dál v tichém zoufalství...

Zbýval mu ještě Molasar.

+++

Poté, co Woermann zavřel za sebou profesorovy dveře, zůstal za nimi ještě na okamžik stát. Když ten starý člověk vysvětloval, co našel v oné nedešifrovatelné knize, zažil zvláštní pocit, že Cuza mluví pravdu a přece zároveň lže. Divné. Co se skrývalo za profesorovou hrou? Vyšel na jasný rozzářený dvůr, vnímaje úzkostné, vystrašené výrazy ve tvářích hlídek. Ano, klapalo to až příliš dobře, než aby to mohla být pravda. Dvě noci bez oběti - bylo odvážné doufat i ve třetí. A teď začalo všechno nanovo a počet mrtvol se zvýšil. Deset. Jedna na jednu noc. Deset nocí. Děsivá statistika. Jenom škoda, že ten zabiják, Cuzův "valašský vojvoda", nevydržel do zítřejšího večera. Kaempffer by byl už pryč a on by mohl své vlastní muže také odvelet. Ale jak to teď vypadá, budou tu muset všichni zůstat ještě přes víkend. Což znamená tři noci, pátek, sobota, neděle. A tři potenciální mrtví. Možná víc.

Woermann zatočil doprava a přešel krátkou vzdálenost ke vchodu do sklepa. Jejich pohřebiště v podsklepení by teď mělo čítat o dva muže víc. Rozhodl se ujistit, zda jsou tam řádně uloženi. Dokonce i vojákům einsatzkomanda by měla být poskytnuta špetka důstojnosti ve smrti.

Ve sklepe nahlédl do místnosti, kde byla obě těla nalezena; nejenže měla rozervané krky, ale jejich hlavy se na nich klátily bezvládně v odporném úhlu. Vrah jim z nějakého důvodu zlomil vaz. Což byl nový jev v jeho zvrácené krutosti. Až na úlomky rozlámaných dveří teď byla místnost prázdná. Co se tu jenom přihodilo? Zbraně mrtvých mužů byly nalezeny nedotčené, nestřílelo se z nich. Pokoušeli se snad zachránit před útočníkem za zamčenými dveřmi? Proč nikdo neslyšel jejich výkřiky? Anebo vůbec nekřičeli?

Kráčel dál centrální chodbou po schodišti a uslyšel zespoda přicházet hlasy. Cestou dolů po schodišti se potkal s muži, pověřenými uložením mrtvol, kteří se právě vraceli zpět a dýchali si na zkřehlé ruce, aby je zahřáli. Obrátil je znovu směrem dolů.

"No tak, podíváme se, jak jste odvedli svou práci."

V podsklepení světla baterek a ručních petrolejových lamp matně ozařovala deset bílým plátnem přikrytých postav na zemi.

"Trochu jsme je urovnali, pane," oznámil voják v šedivé uniformě. "Některá prostěradla potřebovala napnout."

Woermann si obhlédl scénu. Všechno se zdálo být v pořádku. Brzy se bude muset rozhodnout, jak s těly naložit. Bude je muset nechat odvézt. Ale jak?

Promnul si ruce. No jistě - Kaempffer! Major si plánoval odjezd za každou cenu na neděli večer. On by mohl dopravit mrtvolky do Ploješti a odsud by mohly být naloženy a poslány domů do Německa. Výborně... to se hodí.

Všiml si, že levá noha třetí mrtvolky od konce vyčuhuje zpod prostěradla. Když k ní přistoupil, aby pokrývku upravil, uviděl špinavou botu. Vypadalo to skoro tak, jako by její majitel byl vlečen na místo odpočinku za paže. Na obou botách byla zatvrdlá špina.

Woermann zaplavila vlna hněvu, pak ji ale nechal opadnout. Jaký to vlastně mělo smysl? Mrtvý byl mrtvý. Proč dělat rozruch kvůli jednomu zablácenému páru bot. Minulý týden by mu to připadalo důležité. Teď to nebylo nic víc než prkotina. Malicherná hloupost. A přece ho špinavé boty znervózňovaly. Nedokázal přesně říct proč. Ale zlobily ho.

"Tak pojďme, chlapi," řekl, odvrátil se a vydal se zpátky. Za ním se táhl jen bílý opar dechu. Muži okamžitě a rádi poslechli. Tady dole byla pořádná zima.

Woermann se zastavil u paty schodiště a ohlédl se zpět. Mrtvá těla byla v ustupujícím světle jen stěží viditelná. Ty boty... znovu musel myslet na ty špinavé, zablácené boty. Potom se připojil k ostatním a následoval je až nahoru do sklepa.

+++

Kaempffer stál u okna své místnosti v zadním traktu pevnosti a vyhlížel ven do dvora. Pozoroval Woermanna, jak schází dolů do sklepa a zase se vrací. Pořád tam stál. Měl by se cítit relativně v bezpečí, alespoň pro zbytek noci. Ne díky strážím okolo, ale protože věc, která zabíjela, si už dnešní noc svou daň vybrala a znovu neudeří.

Místo toho však prožíval maximální strach.

Napadla ho totiž zvláště děsivá myšlenka. Vycházela z faktu, že až dosud byly obětmi obyčejní vojáci. Důstojníci zůstali nedotčení. Proč? Možná to bylo jen z toho důvodu, že mužstvo početně daleko převyšovalo důstojníky, a to v poměru dvacet i víc na jednoho. Ale v hloubi duše hlodalo Kaempffera mrazivé tušení, že on i Woermann jsou uchováni jako extra sousto na něco obzvlášť děsivého.

Nevěděl, proč ho ten pocit pronásleduje, ale nemohl se zbavit hrozného přesvědčení, že má pravdu. Kdyby se s tím mohl někomu svěřit - komukoli -, zbavil by se alespoň zčásti nesnesitelné tíhy svého břímě. Třeba by se mu pak podařilo usnout.

Ale nikdo takový tady nebyl.

A tak tady zůstane stát u okna až do svítání a neodváží se zavřít oči, dokud se sluneční světlo nerozlije po obloze.

XXIII

Pevnost

Pátek, 2. května,

7.32 hod.

Magda čekala u brány a nervózně přešlapovala z jedné nohy na druhou. I přes ranní hřejivé slunce cítila chlad. Jako by mrazivé plíživé zlo, které zachvátilo pevnost, prosáкло až ven do průsmyku. Minulou noc ji pronásledovalo k vodnímu toku pod mostem; dnes ráno ji uhodilo už ve chvíli, kdy vkročila na most.

Vysoká dřevěná vrata byla otevřená dovnitř a teď spočívala opřená o kamennou zeď krátkého tunelu, podobného vstupnímu oblouku. Magdiny oči putovaly od vchodu věže, odkud, jak čekala, se vynoří otec, až po temný otvor naproti přes dvůr, který vedl dolů do sklepa v zadním traktu pevnosti. Tam byli vojáci v plné práci, jako zběsilí otloukali kámen ze zdi. Zatímco včera byly jejich pohyby poněkud malátnější, dneska pracovali jako šílení. Připomínali blázny - poděšené blázny.

Proč jednoduše neodejdou? Nedovedla pochopit, proč tu noc co noc setrvávají a čekají na další mrtvé. Nedávalo to smysl.

Horečně myslela na otce. Co mu udělali, když našli v noci těla těch dvou násilníků? A jak se blížila na most, děsivá vtíravá myšlenka, že ho třeba popravili, se jí usadila v hlavě. Ale tenhle strach vymizel, jakmile hlídka souhlasila s její žádostí vidět otce. A teď, když se po počáteční úzkosti trochu uvolnila, začaly se jí myšlenky znovu rozbíhat.

Dnešní ráno ji probudil pískot hladových ptáčat venku za oknem a tupá bodavá bolest v levém koleně. Zjistila, že leží v posteli sama, plně oděná, přikrytá pokrývkami. Poslední noc byla tak strašně zranitelná a Glenn toho mohl snadno využít. Ale neudělal to, dokonce i když bylo zcela zřejmé, že ona po něm touží.

Magda se schoulila do sebe. Nedokázala pochopit, co ji to napadlo, vzpomínka na její vlastní nestoudnou drzost ji ochromila. Naštěstí ji Glenn odmítl... ne, to bylo moc silné slovo... lepší je říci, že zaváhal. Udivilo ji to, byla ráda, že se držel zpátky, a přece ji urazilo, když se jí tak lehce vzdal.

Ale proč by se měla cítit uražena? Nevěděla snad o sobě, že jí chybí schopnost umět svádět muže? Ale stejně jí kdesi vzadu, v zastrčeném koutku vědomí, cosi zlomyslně našeptávalo, že tím o něco přichází.

Ale třeba to nemělo s její osobou nic společného. Třeba to bylo tím, že on byl jedním z těch... těch mužů, kteří nemohou milovat ženu, pouze jiného muže. Jenomže tohle, byla si jista, nebyl jeho případ. Vzpomněla si na jejich jediný polibek - ještě teď se při vzpomínce na něj zvedla v jejím těle vlna žádostivé touhy - a vzpomněla si na reakci, kterou z jeho strany vycítila.

Ale stejně dobře. Dobře, že nepřijal její nabídku. Kdyby ano, jak by se mu teď mohla znovu podívat do očí? Pokořená svým chtíčem by byla nucena se mu vyhýbat, a to by znamenalo připravit se o jeho společnost. A ona po jeho blízkosti tolik toužila.

Minulou noc to byla výchylka, pomatení smyslů. Náhodná kombinace shody okolností, která se už nebude opakovat. Teprve teď jí všechno došlo: fyzické a emocionální vyčerpání, útek před vojáky na poslední chvíli, Molasarova pomoc, otcovo odmítnutí její nabídky, že zůstane s ním - tohle všechno způsobilo, že zůstala dočasně jako smyslů zbavená. To nebyla Magda Cuzová, kdo ležel minulou noc vedle Glenna na posteli; byl to někdo jiný, někdo, koho neznala. Podruhé se to už nestane.

Dnes ráno, když míjela jeho pokoj, díky bolesti v koleně kulhala. Byla v pokušení zaklepat na jeho dveře, aby mu poděkovala za pomoc a omluvila se za své chování. Ale když chvíli naslouchala a neslyšela jediný zvuk, rozhodla se ho nebudit.

Zamířila rovnou do pevnosti, nejen aby viděla, jestli je otec v pořádku, ale taky proto, aby mu oznámila, jak moc ji ranil, jak neměl právo jednat s ní tímto způsobem a jak má v úmyslu zařídit se podle jeho rady a opustit průsmyk Dinu. To poslední byla prázdná hrozba, ale chtěla se mu nějakým způsobem pomstít, přinutit ho k jakékoli reakci nebo alespoň omluvě za své necitlivé chování. Nacvičila si doslova, co řekne, i přesný tón hlasu, který použije. Byla připravena.

Potom se ve vchodu do věže objevil otec s vojákem tlačícím zezadu jeho křeslo. Stačil jediný pohled na jeho ztrhanou tvář a všechna zlost i bolest z ní vyprchaly. Vypadal strašně; zdálo se, jako by přes noc zestárl o dvacet let.

Nepomyslela si, že by to bylo vůbec možné, ale vypadal ještě křehčeji.

Jak trpěl! Víc než kdy kterýkoli jiný člověk mohl trpět. Pokořován svými krajany, vlastním tělem a teď německou armádou. Nemůže se proti němu postavit i já.

Voják, který ho dnešní ráno vezl, byl zdvořilejší než ten včera. Dojel s křeslem až před Magdu, teprve potom se otočil.

Magda se beze slova otce ujala a zamířila s ním na most. Neujeli ani dvanáct stop, když pozvedl ruku.

"Tady zastav, Magdo."

"Co se děje?" Nechtěla zastavit. Pořád ještě vnímala pevnost. Otec jí očividně nevěnoval pozornost.

"Poslední noc jsem vůbec nespal."

"Nenechali tě?" zeptala se, obešla křeslo a přidřepala k němu na bobek, její ostře vyvinutý mateřský ochranný instinkt potlačil veškerý nahromaděný hněv. "Neublížili ti, že ne?"

Oči mu při pohledu do jejích zvlhly. "Nedotkli se mě, ale ranili mě."

"Jak?"

Promluvil v cikánském nářečí, které oba znali. "Poslouchej mě, Magdo. Zjistil jsem, proč tu esesáci jsou. Tohle je jenom zastávka na jejich cestě do Ploješti, kde se tenhle major chystá zřídit tábor smrti - pro naše lidi."

O Magdu se začaly pokoušet mdloby. "Ach ne! To není pravda! Vláda by nikdy nedovolila Němcům, aby přišli a -"

"Už jsou tady! Víš, že Němci vybudovali kolem ploješťských rafinérií opevnění, prováděli výcvik rumunských vojáků."

Pokud dělají všechno tohle, proč je tak těžké uvěřit, že se chystají naučit Rumuny, jak vraždit Židy? Z toho, co jsem vypozoroval, major je v zabíjení zkušený. Svou práci miluje. Bude perfektní učitel. To ti garantuju."

To nebylo možné! Ale cožpak by o Molasarovi taky neřekla, že jeho existence není možná? V Bukurešti se povídalo o táborech smrti, šeptaly se historky o zvěrstvích páchaných Němci, o bezpočtu mrtvých; báchorky, kterým zprvu nikdo nevěřil, ale jak se kulila svědectví na svědectví, dokonce i ti nejskeptičtější Židé je museli přijmout. Křesťané nevěřili. Nebyli ohroženi. Nebylo to v jejich zájmu - vlastně by to mohlo být k jejich škodě, kdyby uvěřili.

"Vynikající poloha," utrousil otec unaveným hlasem zbaveným emocí. "Jednoduché nás tam dostat. A kdyby se někdo z jejich nepřátel pokusil bombardovat naftová pole, následné peklo by udělalo práci za nacisty. A kdo ví? Třeba právě vědomí existence tábora by mohlo nepřítele zadržet v bombardování polí, i když o tom notně pochybuji."

Rozčilen se odmlčel. A pak dodal: "Kaempffer musí být zastaven."

Magda vyskočila na nohy, následkem úporné bolesti v koleně však sebou cukla. "Nemyslíš si snad, že ho ty můžeš zastavit, že ne? Desetkrát by bylo po tobě, jenom kdyby ses ho opovážil pouze dotknout!"

"Musím najít řešení. Tady už nejde jenom o tvůj život, o který se bojím. Teď už jde o tisíce životů. A všechny závisí na Kaempfferovi."

"Ale i kdyby ho něco... zastavilo, poslali by jednoduše na jeho místo někoho jiného!"

"Ano, ale zabere to jistý čas a každé zpoždění je nám ku prospěchu. Třeba mezitím Rusko zaútočí na Německo anebo obráceně. Nezdá se mi, že by se dva šílení rozzuření psi jako Hitler a Stalin drželi tak dlouho od sebe a nešli si vzájemně po krku. A v následném konfliktu by se třeba na ploješťský tábor zapomnělo."

"Ale jak může být major zastaven?" Musela donutit otce přemýšlet, uvědomit si, jak bláznivý jeho nápad je.

"Třeba Molasarem."

Magdě se nechtělo uvěřit tomu, co právě slyšela. "Tati, ne!"

Zvedl ruku v bavlňeně rukavici. "Moment. Molasar mi naznačil, že mě může použít jako spojence proti Němcům. Nevím sice, jak bych mu mohl být užitečný, ale dneska v noci to zjistím. A na oplátku ho požádám, aby zastavil majora Kaempffera nadobro."

"Ale nemůžeš jednat s někým takovým, jako je Molasar. Nemůžeš mu důvěřovat. Jak můžeš vědět, jestli nakonec nezabije i tebe?"

"Nezáleží na mém životě. Řekl jsem ti, že tady je v sázce mnohem víc. A kromě toho jsem si u Molasara všiml určité drsné šlechtivosti. Myslím, že ho soudíš moc přísně. Reaguješ na něho jako žena a ne jako vědec. Je produktem své doby, a to byla setsakramentsky krvežíznivá doba. Ale má národní citění, hrdost, kterou hluboce urazila právě přítomnost Němců. Možná bych toho dokázal využít. Bere nás za své přátele, valašské rodáky, a má k nám lepší vztah. Nezachránil tě snad před dvěma Němci, kteří tě minulou noc ohrožovali? Stejně tak dobře mohl z tebe udělat třetí oběť. Musíme se pokusit ho využít. Nemáme na výběr."

Magda před ním stála a úporně se snažila najít jiné východisko. Marně. A třebaže ji to odpuzovalo, přece jen otcův plán nabízel alespoň jiskřičku naděje. Byla na Molasara moc tvrdá? Zdál se jí tak děsivý jen proto, že byl tolik odlišný, tak nezaměnitelně jiný? Nemohl mít v sobě víc přirozené síly než vědomého zla? Nebyl snad major Kaempffer lepším příkladem existujícího zla? Nedovedla si odpovědět. Tápala.

"Nelíbí se mi to, tati," bylo vše, na co se zmohla.

"Nikdo neřeká, že by se ti to mělo líbit. Nikdo nám neslibil jednoduché řešení - anebo vůbec jakékoli řešení," Pokusil se potlačit zívnutí, ale neubráníl se mu. "A teď bych se rád vrátil do svého pokoje. Potřebuju se na dnešní večerní setkání vyspat. Bude mi zapotřebí všech mých dovedností a vtipu, pokud mám s Molasarem smlouvat."

"Jednání s ďáblem," podotkla Magda a hlas se jí snížil do rozechvělého šepotu. Měla o svého otce větší strach než kdykoli předtím.

"Ne, má drahá. Zlo v pevnosti nosí černou uniformu se stříbrnou umrlčí lebkou na čepici a říká si sturmbannführer."

+++

Magda ho váhavě dovezla zpět k bráně a pak se za ním dívala tak dlouho, dokud nebyl dopraven do věže. Ve zmatku se rozběhla zpět k hostinci. Všechno se odehrálo tak rychle. Její život zaplňovaly až dosud jenom knihy a studium, hudba a černé noty na bílém papíře. Nebyla stvořená k intrikám. Hlava se jí točila při představě monstrózních důsledků toho, co jí bylo právě sděleno.

Doufala, že otec ví, co dělá. Instinktivně se bránila uvěřit jeho plánovanému spojení s Molasarem, dokud neuviděla onen výraz na otcově tváři. Zazářila v něm jiskra naděje, jasný třpytivý úlomek dávné radosti, která kdysi činila jeho společnost tak příjemnou. Konečně měl otec šanci něco dělat a ne jen sedět ve svém kolečkovém křesle a pasivně se podvolovat vůli okolí. Zoufale potřeboval získat pocit, že může být lidem ještě nějak užitečný... komukoli. Nemohla ho o ten dojem připravit.

Jak se Magda blížila k hostinci, cítila, jak mrazivý chlad pevnosti konečně ustupuje. Obešla budovu, aby se podívala po Glennovi, zda se třeba za domem nesluní. Venku ale nebyl, stejně jako v jídelním koutě, který minula. Vyšla po schodech, zastavila se u jeho dveří a naslouchala. Zevnitř se však dosud neozýval žádný zvuk. Nepřipadal jí jako ranní spáček; možná si četl.

Zvedla ruku, připravena zaklepat, ale pak ji nechala zase klesnout. Lepší na něho narazit u hostince, než ho jít hledat - mohl by si myslet, že ho uhání.

Když se ocitla zpátky ve svém pokoji, uslyšela žalostné pípání nařikajících ptáčat, a tak přešla k oknu, aby se na hnízdo podívala. Spatřila čtyři malíčké hlavičky natahující se z hnízda, ale jejich matka u nich nebyla. Magda doufala, že si samička pospíší - její děti vypadaly, že mají neuvěřitelný hlad.

Zvedla mandolínu, ale po několika akordech ji zase odložila. Byla nervózní a neustálý hluk, který ptáčata vydávala, ji ještě víc dráždil. S náhlým návalem pevného odhodlání vyšla ven do chodby.

Zaklepala dvakrát na dřevěné dveře Glennova pokoje. Žádná odpověď, žádný náznak pohybu uvnitř. Zaváhala, potom dala průchod svému impulsivnímu jednání a vzala za kliku. Dveře se otevřely.

"Glenne?"

Pokoj byl prázdný. Vypadal úplně stejně jako její, vlastně v něm pobývala během poslední cesty, kterou s otcem do pevnosti podnikla. Ale něco jí tady nesedělo. Prohlížela si zdi. Zrcadlo - zrcadlo nad prádelníkem chybělo. Jenom světlejší obdélník na bílé omítce stěny vypovídal o tom, že tu původně bylo. Muselo se za dobu od její poslední návštěvy rozbit a už nikdy nebylo nahrazeno novým.

Magda vešla dovnitř a začala se procházet v pomalém kruhu po místnosti. Tak tady bydlel a tady v té neustlané posteli spal. Cítila vzrušení a ptala se sama sebe, co by asi řekl, kdyby ji tady teď našel. Jak by mohla svou přítomnost vysvětlit? Nešlo by to. Rozhodla se, že raději odejde.

A jak se otáčela, všimla si, že dveře šatníku jsou pootevřené. Něco se v nich zatřpytilo. Vyprovokovalo to její zvědavost, ale jak by mohlo rychlé nakouknutí vadit? Otevřela dveře dokořán.

Zrcadlo, které mělo viset nad prádelníkem, leželo opřené v rohu skříně. Proč by Glenn sundával zrcadlo? A třeba to neudělal on. Třeba spadlo ze zdi a Iuliu ho ještě nepověsil. Ve skřini bylo pár svršků a ještě něco: dlouhý předmět, kufík, skoro tak dlouhý jako ona, stál v protějším rohu.

Magda zvědavě poklekla a dotkla se kůže pouzdra - drsná, zkrabacená, zvrásněná. Buď byla hodně stará, anebo zanedbaná. Nedokázala si představit, co může být uvnitř. Rychlý pohled přes rameno ji ujistil, že místnost je dosud prázdná, dveře otevřené a na chodbě úplné ticho. Trvalo by jen sekundu, než by uvolnila západky na pouzdrě, nakoukla dovnitř, znovu ho zavřela a pak se vytratila. Musela to vědět. Zažívající nádherný pocit uličnictví, asi jako zvidavé dítě probádávající zakázané území domu, uchopila mosazné spony, byly tu tři, které při otvírání vrzaly jako písek pod nohama. Podobný zvuk vydávaly i panty, když nadzvedávala víko.

Zprvu Magda nevěděla, co to je. Barva byla modrá, temně, tmavě ocelově modrá; předmět byl kovový, ale o jaký druh kovu šlo, to nedokázala posoudit. Měl tvar protáhlého klínu - dlouhý, zužující se kus kovu, na konci zašpičatělý a po obou zkosených hranách velmi ostrý.

Jako meč. Ano, to bylo ono! Meč s širokou čepelí. Jenomže tenhle meč neměl žádnou rukojeť, pouze silný šestipalcový bodec seříznutý na spodním konci do pravého úhlu, který vypadal, jako by měl v tomto místě nasedat do horního konce rukojeti. Jak obrovská, hrůzu vyvolávající zbraň by to byla, kdyby byla vsazená do rukojeti!

Oči jí putovaly po znacích na čepeli - byla posetá zvláštními ornamenty. Nebyly pouze vyryty do zářivě modrého povrchu kovu, byly do něho vyřezány. Klouzala malíčkem po rýhách. Ty symboly byly runy, ale nepodobaly se vůbec runám, které kdy viděla. Zнала dobře germánské i skandinávské znaky, které pocházely z raného středověku, dokonce až ze třetího století. Ale tyhle byly starší. Mnohem starší. Nesly v sobě patinu tajemných dávných časů, která ji vzrušovala, zdálo se jí, jako by se vrypy během pozorování posunovaly a hýbaly. Tenhle meč byl starý - tak starý, že ji zajímalo, kdo nebo co ho mohlo vyrobit.

Dveře do místnosti se s bouchnutím zavřely. "Našla jste, co jste hledala?"

Magda při zvuku hlasu nadskočila, až se víko pouzdra s třeskutím zavřelo. Vyskočila na nohy a otočila se tváří ke Glennovi, srdce se jí zděšením - a pocitem viny - rozbušilo. "Glenne, já -"

Vypadal rozrušeně. "Myslel jsem si, že vám mohu věřit! Co jste doufala, že tu najdete?"

"Nic... přišla jsem za vámi." Nemohla pochopit míru jeho hněvu. Měl právo být rozzloben, ale tohle -

"Myslela jste si, že mě najdete ve skřini?"

"Ne! Já..." Proč se pokoušela mu to vysvětlit? Stejně by to celé vyznělo trapně. Neměla tu co pohledávat. Udělala chybu, věděla to a cítila se příšerně vinna, jak tu takhle stála chycena při činu. Ale nepřišla sem krást. A náhle zjistila, jak se v ní začíná zvedat zlost a narůstá spolu s jeho přehnanou reakcí, až dostala chuť nechat ji vyplavat na povrch a střetnout se s jeho hněvem. "Jsem zvědavá, zajímáte mě. Přišla jsem si s vámi popovídat. Já - jsem s vámi ráda, ale nic o vás nevím." Pohodila hlavou. "Už se to víckrát nestane."

Zamířila do chodby, majíc v úmyslu zanechat ho tam i s jeho cenným soukromím, ale ke dveřím už nedošla. Když procházela mezi Glennem a prádelníkem, natáhl se po ní a sevřel jí ramena, jemně, ale nepopíratelně pevně. Otočil ji tváří k sobě. Jejich oči se střetly...

"Magdo...", začal, ale potom ji k sobě přitáhl, přitiskl svá ústa na její, přimáčkl ji na svou hrud'. Magdou proběhl nejasný prchavý pocit, že by se měla bránit, tlouct ho pěstmi a odtáhnout se, ale byl to pouhý reflex, který zmizel ještě dřív, než si ho stačila pořádně uvědomit, protože to ji už zaplavila zvedající se hřejivá vlna touhy a vášně. Obtočila paže kolem Glennova krku a přitiskla se blíž k němu, ponořená, ztracená v blaženém žáru smyslnosti, který ji celou prostoupil. Jeho jazyk se jí prodral do úst, šokoval ji svou troufalostí - nikdo předtím ji takhle nelíbal - a oddala se vzrušujícímu potěšení, které ji poskytoval. Glennovy ruce jí začaly putovat po těle, hladily ji hýždě přes tlusté vrstvy šatů, přejížděly přes stažená ňadra a zanechávaly všude za sebou rozechvělé stopy tetelivého vzrušujícího tepla. Dorazily až k jejímu krku, rozvázaly šátek a odhodily jej stranou, potom spočinuly na knoflíkách svetru a začaly je rozepínat. Nezastavila ho. Šaty se na ní srážely a v místnosti bylo tak horko... musela se jich zbavit.

Nastal krátký okamžik, kdy ho mohla zarazit, odtáhnout se a couvnout. S otevírajícím se předním dílem svetru se jí hluboko v podvědomí ozval tichý nášeptávající hlas - Jsem tohle já? Co se to se mnou děje? To je přece šílené! Byl to hlas staré Magdy, Magdy, která čelila světu od matčiny smrti. Ale tenhle hlas zahrnala jiná Magda, cizí, Magda, která se pomalu rodila uprostřed trosek všeho, v co věřila stará Magda. Probuzena životadárnou silou energií nabitého muže, který ji teď svíral. Minulost, tradice a slušné chování ztratily veškerý význam; zítřek byla vzdálená nedostižitelná doba. Existovalo jenom teď. Tenhle okamžik a Glenn.

Svetr se jí svezl z ramen, potom bílá blůzka. Jako by se místa, kde se její vlasy dotýkaly holé kůže zad a ramen, ocitla v žáru ohně. Glenn jí stáhl těsnou podprsenku k pasu a se rty dosud přitisknutými k jejím přejížděl lehce, konečky prstů,

po obou nadrech a v maličkých obloučcích kroužil kolem vztyčených bradavek. Z hloubi hrdla se jí vydraly steny. Konečně se jeho rty oddělily od jejích, putovaly po jejím krku dolů až k prohlubni mezi prsy a odsud k bradavkám, vždy ke každé zvlášť, a jeho jazyk na místech, kde se předtím dotýkaly prsty, vytvářel vlhké kroužky. S malým přidušeným výkřikem zaklonila hlavu, prohnula se a nastavila nadra k jeho tváři, zachvívajíc se, jak se jí v hloubi pánve začaly zvedat vlny extáze.

Zvedl ji a odnesl na postel, svlékáje ji ze zbytku šatů, zatímco ji rty nadále laskal. A potom byl sám svlečený a naklonil se nad ní. Jako by byly Magdiny ruce obdařeny svým vlastním životem, přejížděly po jeho těle, aby se ujistily, že je skutečné. A najednou ležel na ní a vklouzl do ní a po první bodavé bolesti se v ní rozlil báječný pocit.

Ach, bože! napadlo ji, roztávajíc pod křečovitými návaly rozkoše. Tak tohle je ono? To je to, co jsem po celá léta postrádala? Může být tohle ten příšerný akt, o kterém jsem slyšela vyprávět vdané ženy? To není možné! Je to tak báječné! Ba ne, nepostrádala jsem nic, protože s žádným mužem by to nemohlo být nikdy tak hezké jako s Glennem. Začal se v ní pohybovat a ona se přizpůsobila jeho rytmu. Rozkoš se zvyšovala, zdvojnásobovala, zčtyňasobovala, až dosáhla takové intenzity, že měla pocit, že se v ní tělo docela rozplyne, rozpustí. A potom vnímala znehybnujícího se Glenna, stejně jako si uvědomila nevyhnutelnost toho, co se stane i jí. A pak to přišlo. Se zády prohnutými do oblouku, kotníky zaháknutými po obou stranách úzké matrace a koleny široce roztaženými ve vzduchu viděla Magda Cuzová, jak se svět nadouvá, puká a rozpadá se v oslňujícím výbuchu jasného plamene.

A po chvíli, stejně jako její vysílené tělo nabíralo ztěžka dech, viděla skrz víčka zavřených očí, jak se i svět znovu spojuje a nabývá původního tvaru.

Den strávili na úzké malé posteli, šeptali, smáli se, povídali, objevovali jeden druhého. Glenn tak hodně věděl, tolik ji naučil, bylo to, jako by ji seznamoval s jejím vlastním tělem. Byl jemný, trpělivý a něžný, znovu a znovu ji přiváděl na vrchol rozkoše. Byl její první - neřekla mu to; nemusela. Ona jeho první zdaleka nebyla, to ovšem také nebylo třeba komentovat, a Magda zjistila, že na tom stejně nezáleží. Cítila však z jeho strany obrovskou úlevu, jako by si ženy hodně dlouhou dobu odříkaly.

Jeho tělo ji fascinovalo. Mužské fyzis bylo pro Magdu terra incognita. Zajímalo ji, jestli všechny mužské svaly jsou tak pevné a viditelné pod kůží. Glenn měl všechny chlupy rudé a na hrudi a břichu měl velké množství jizev; starých jizev, tenkých a bílých na olivové pleti. Když se ho na ně zeptala, odpověděl, že to jsou následky nehod. Dalším milováním pak její otázky umlčel.

Poté, co se slunce přehouplo za západní hřeben hory, oblékli se a vydali na procházku, ruku v ruce, protahovali si údy, každou chvíli se zastavili, aby se objali a políbili. Když se vrátili do hostince, Lidia podávala na stůl večeři. Magda si uvědomila, že umírá hladu, a tak se oba posadili a najedli se. Magda se snažila ze všech sil, aby nehleděla na Glenna a soustředila se na jídlo, a zatímco jeden hlad tišila, druhý narůstal. Dnes se jí otevřel celý nový svět a ona se už nemohla dočkat, až jej bude dál objevovat.

Spěšně se najedli a v okamžiku, kdy skončili, omluvili se jako školní děti, které pospíchají, aby si mohly ještě před spaním jít hrát do setmění ven. Nahoru do patra to byl od stolu hotový úprk, Magda běžela napřed, smála se a vedla Glenna tentokrát do svého pokoje. Ke své posteli. A jakmile dveře za nimi zaklaply, vrhli se na sebe, strhávali ze sebe šaty a odhazovali je do všech stran, a potom se v narůstající tmě pevně objali.

O několik hodin později, jak tak ležela v jeho náručí, zcela vyčerpaná, ve vyrovnaném klidu se sebou i světem, jaký nikdy předtím nezažila, uvědomila si Magda, že je zamilovaná. Magda Cuzová, knihomol a stará panna, je zamilovaná. Nikdy nikde neexistoval jiný muž jako Glenn. A chtěl ji. Miloval ho. Neřekla to, stejně jako on ji ne. Podvědomě cítila, že by měla počkat, dokud to on nevysloví první. Nemusí to být hned, ale to nevadí. Byla přesvědčena, že on cítí totéž, a to jí stačilo.

Přitulila se k němu blíž. Jenom dnešek by jí až do konce života bohatě stačil. Bylo to skoro jako nenasytnost, těšit se na druhý den. Ale těšila se. Dychtivě. Určitě ještě nikdo nezažil tolik vzrušení, tolik radosti z těla i citů, jaké prožívala dnes ona. Nikdo. Dneska večer půjde spát jiná Magda Cuzová, než byla ta, která se probudila ráno v téže posteli. Připadalo jí to tak dávno... jako celá věčnost, lidský život. A ta druhá Magda jí teď připadala úplně cizí. Jako náměsíčná, spící.

Kdežto nová Magda byla bdělá a milující. Všechno bude fajn.

Magda zavřela oči. Vnímala slabé pískání ptácat venku za okny. Jejich pípání však bylo slabší než ráno a připomínalo zoufalství. Ale ještě než si mohla uvědomit, co je na něm zneklidňujícího, upadla do spánku.

+++

Zahleděl se na Magdinu tvář zahalenou ve tmě. Byla klidná a nevinná. Tvář spícího dítěte. Pevně ji objal, bál se, aby mu nevyklouzla.

Měl si udržet odstup. Věděl to celou dobu. Ale přitahovala ho. Nechal ji, aby rozfoukala popel jeho citů, o nichž si myslel, že jsou dávno vyhaslé a mrtvé, a našla v něm řevavé uhlíky. A pak, dnes ráno, v žáru prudké zlosti, když objevil, jak slídí v jeho skříní, se uhlíky rozhořely jasným plamenem.

Bylo to skoro jako osud. Jako vůle Alláhova. Viděl a zažil toho až příliš mnoho, než aby věřil, že je něco opravdu dáno. Ale stejně existovaly určité... nevyhnutelnosti. Rozdíl byl jemný, zato velmi důležitý.

Bylo však od něho nezodpovědné, nechat ji, aby ho měla ráda, když dokonce ani nevěděl, jestli se odsud dostane. Možná proto ho lákalo být s ní. Kdyby tu měl zemřít, alespoň by mu do posledního okamžiku zůstala čerstvá vzpomínka na ni. Teď si nemohl dovolit se zamilovat. Láska by ho mohla rozptýlit, dokonce snížit jeho naději na přežití v nadcházejícím boji. A i kdyby se mu podařilo přežít, chtěla by s ním mít Magda ještě něco společného, až by o něm znala celou pravdu?

Přetáhl pokrývku přes její nahé rameno. Nechtěl ji ztratit. Jestli existuje způsob, jak si ji udržet, až bude po všem, udělá všechno, co bude v jeho silách, aby ho našel.

XXIV

Pevnost

Pátek, 1. května,

21.37 hod.

Kapitán Woermann seděl před svým malířským stojanem. Měl v plánu přinutit se a zahladit ten stín oběšené mrtvoly. Ale teď, s paletou v levé ruce a tubou barvy v pravé, zjistil, že nemá chuť jej měnit. Ať tam ten stín zůstane. Vždyť je to jedno. Stejně tady ten obraz nechá.

Až odejde, nechce mít s sebou nic, co by mu tohle místo připomínalo. Pokud odejde.

Mezitím se venku všechna světla pevnosti naplno rozzářila, muži na stráži hlídali ve dvojicích, po zuby ozbrojení a připraveni vystřelit při sebemenším pokusu o provokaci. Woermannova vlastní zbraň ležela na pokrývce, zastrčená v pouzdře a zapomnění.

Vytvořil si svou vlastní teorii ohledně pevnosti, ne takovou, kterou by bral vážně, ale tu, jež díky faktům nejvíce odpovídala situaci a vysvětlovala drtivou většinu záhad. Ta pevnost žila. Což by vysvětlovalo, proč nikdo nikdo neviděl, co zabíjelo muže, a proč to nikdo nemohl vystopovat a nebyl schopen najít jeho skryš, třebaže všechny zdi byly probourány. Byla to sama pevnost, která vraždila.

Jeden fakt však tímto vysvětlením zůstal nezodpovězen. Podstatný fakt. Pevnost nebyla nenávistná, když do ní vstoupili, alespoň ne v tom směru, že by se zlo dalo vycítit. Pravda, ptáci jako by se hnízdění tady vyhýbali, ale Woermann nepocíťoval nic špatného až do první noci, kdy byla proražena zeď ve sklepe. Nato se pevnost změnila. Stala se krvežíznivou.

Podsklepení nikdo zevrubně neprobádal. Nezdál se být k tomu ani žádný pořádný důvod. Muži byli ve sklepe na stráži, když byl jejich kamarád nad nimi zavražděn, a přitom neviděli nikoho přicházet ani procházet otvorem v podlaze. Třeba by měli podsklepení probádat. Možná že srdce pevnosti leželo pohřbené někde v těch dutinách. Tam by měli hledat.

Ne... mohlo by jim to trvat navždy. Ty jeskyně mohly být míle dlouhé a nikdo je vlastně ani neměl chuť prohledávat. K vraždění vždycky došlo v noci. Noc se stala strašlivým obávaným nepřitelem. Jenom mrtvoly si přály zůstat.

Mrtvoly... se špinavými botami a zamazaným pláštěm. Woermann vzpomínka na ně trápila. Jako teď. A vlastně celý dlouhý den, od chvíle, kdy viděl místo odpočinku posledních dvou mrtvých vojáků, se tyhle špinavé boty zařizly do jeho mozku, poplašily jeho myšlenky, pošpinily je blátem.

Ty špinavé, zablácené boty. Vyvolávaly v něm nepříjemný pocit způsobem, který nedokázal určit. A tak tam dál seděl a zíral na obraz.

+++

Kaempffer se usadil s nohama křížem na lůžku, schmeisserovku položenou na klíně. Probíhalo jím mrazivé chvění.

Pokusil se je zklidnit, ale neměl dost sil. Nikdy by ho nenapadlo, jak vyčerpávající může být trvalý strach.

Musel se odsud dostat!

Vyhodit tu pevnost zítra do povětří - to by měl provést. Umístit nálože a po obědě z ní udělat suť. Jedině tak by pak mohl strávit sobotní noc už v Ploješti na kavalci s opravdovou matrací a nepropadat panice při každém zvuku, každém sebemenším náznaku pohybu vzduchu. Už by nemusel takhle sedět a třást se, potit se a bát při pomýšlení, co si asi právě razí cestu chodbou k jeho dveřím.

Ale zítra by bylo moc brzy. Pro něho by to nebyla dobrá vizitka. Do Ploješti měl dorazit v pondělí a očekávalo se, že do té doby veškerý svůj čas zasvětil vyřešení zdejšího problému. Vyhodit pevnost do vzduchu bylo poslední východisko, a to ještě pouze tehdy, kdyby všechny ostatní metody selhaly. Vrchní velitelství nařídilo, že z této pevnosti, která byla vybrána za pozorovatelnou, má být sledován průsmyk. Zničení znamenalo skutečně poslední řešení.

Uslyšel odměřené kroky dvou vojáků einsatzkomanda procházet kolem svých zamčených dveří. Hlídka na chodbě byla zdvojnásobena. O to se postaral. Ne že by existovala sebemenší šance, že střela z pušky by mohla zastavit to, co se skrývalo za zdejšími vraždami - jednoduše doufal, že první by zaplatili životem vojáci na stráži, a tak by mohl být on další noc ušetřen. Bylo zřejmé, že muži zůstanou bdět i v plné pohotovosti i přesto, jak moc byli unavení. Dneska přikázal vojákům rozbourat zadní trakt pevnosti a soustředit se na oblast kolem jeho pokojů. Prokopali všechny zdi do padesáti stop od místa, kde se teď chočil, a nenašli nic. Nebyly tam žádné tajné chodby vedoucí k jeho pokoji, nikde žádné úkryty.

Znovu se zachvěl.

+++

Zima a tma se ohlášily stejně jako dřív, ale Cuza se dnes večer cítil příliš slabý a vyčerpaný, než aby mohl křeslo otočit a stanout tváří v tvář Molasarovi. Došel mu kodein a bolest v kloubech se vystupňovala do nesnesitelné neutichající agónie.

"Jak vcházíš a opouštíš tuto místnost?" zeptal se, aby vůbec něco řekl. Pozoroval upřeně otáčivou desku, kterou se dalo vstoupit ze základů věže, předpokládaje, že Molasar přijde tudy. Ale ten se záhadným způsobem objevil za jeho zády.

"Mám svoje vlastní metody, jak se pohybovat po pevnosti, a nepotřebuju k tomu žádné dveře ani tajné východy.

Metody, které se vymykají tvému chápání."

"Jako spousta dalších věcí," dodal Cuza, nedokázav skrýt ve svém hlase zoufalství.

Měl za sebou špatný den. Kromě neutichající bolesti to bylo i zoufalé uvědomění si, že ranní jiskra naděje na záchranu jeho národa byla bohapustá chiméra, fantastický, neuskutečnitelný sen. Plánoval si, jak se pustí s Molasarem do slovního souboje a uzavře kompromis. Ale jaký? O majorově smrti? Magda měla dnes ráno pravdu. Zastavení Kaempffera by jen oddálilo nevyhnutelné, jeho smrt by možná situaci ještě ztížila. Bezpochyby by došlo k tvrdým represáliím proti rumunským Židům, kdyby byl některý důstojník SS, vyslaný zřít tábory smrti, brutálně zabít. A SS by jednoduše poslalo do Ploješti jiného důstojníka, možná za týden, možná za měsíc. Co by se změnilo? Němci měli

spoustu času. Vyhrávali každou bitvu, dobývali jednu zemi za druhou. Zdálo se, že neexistuje žádný způsob, jak je zastavit. A až se jim konečně podaří obsadit všechny země, o které usilují, budou nerušené a bez námahy uskutečňovat cíle své šílené politiky, týkající se rasové čistoty.

Neexistovalo vůbec nic, co by mohl jeden zmrzáčený profesor historie alespoň trochu změnit.

A k tomu všemu ho ještě páliło poznání, že se Molasar bojí kříže... bojí se kříže!

Molasar nepozorovaně přešel do úhlu jeho zorného pole a stál tam, upřeně si ho prohlížeje. Divné, napadlo Cuza. Buď jsem se ponořil už do takového marasmu sebelítosti, že ho ani nevnímám, anebo si na Molasara zvykám. Dnes v noci nezažíval vůbec onen nepříjemný plíživý pocit, který vždy doprovázel Molasarovu přítomnost. Třeba mu už na ničem nezáleželo.

"Myslím, že asi zemřeš," pronesl Molasar nečekaně.

Strohá neomalenost jeho slov zapůsobila na Cuza jako blesk z čistého nebe. "Tvou rukou?"

"Ne. Svou vlastní."

Uměl snad Molasar číst myšlenky? Právě tímhle tématem se Cuza zabýval většinu odpoledne. Ukončení života by vyřešilo pořádnou řádku problémů. Magda by byla volná. Už by ji nic nedrželo, mohla by utéct do hor a uniknout Kaempfferovi, Železnému gardě i všem ostatním. Ano, ta myšlenka ho napadla. Ale pořád mu chyběl způsob... a odhodlání.

Cuza odvrátil zrak. "Snad. Ale jestli to neudělám sám, pak se o to brzy postará tábor smrti majora Kaempffera."

"Tábor smrti?" Molasar se předklonil, vynořil se ve světle a s čelem svráštěným zvědavostí se zeptal: "Místo, kde se shromažďují lidé před smrtí?"

"Ne. Místo, kam jsou lidé odvezeni, aby byli zavražděni. Major zřídí jeden takový tábor nedaleko na jih odsud."

"Aby zavraždil Valachy?" V záchvatu zuřivosti vytáhl Molasar rty a odkryl své abnormálně dlouhé zuby. "Němci jsou tu, aby vraždili můj lid?"

"Není to tvůj lid," odvětil Cuza, neschopen seřást ze sebe svou malomyslnost. Čím víc o tom přemýšlel, tím hůř se cítil.

"Jsou to Židi. Není to druh lidí, který by tě zajímal."

"Já sám rozhodnu, co mě zajímá! Ale Židi? Ve Valašsku přece žádní Židi nejsou, alespoň ne tolik, aby měli význam."

"Když jsi stavěl tuhle pevnost, byla to pravda. Ale v následujícím století jsme sem byli zahnáni ze Španělska a zbytek ze západní Evropy. Většina se usadila v Turecku, ale mnoho jich namířilo do Polska, Uher a Valašska."

Molasar vypadal zmateně. "Jsi Žid?"

Cuza přikývl a podvědomě se připravil na výbuch antisemitismu ze strany bývalého bojara. Místo toho však Molasar řekl: "Ale ty jsi taky Valach."

"Valašsko bylo spojeno s Moldávií do celku, kterému se teď říká Rumunsko."

"Pojmy se mění. Narodil ses tady? I ostatní Židi, kteří jsou určeni pro tábory smrti?"

"Ano, ale -"

"Tak potom to jsou Valaši!"

Cuza cítil, jak Molasarovi dochází trpělivost, ale přesto si neodpustil, aby nedodal: "Ale jejich předci byli přistěhovalci."

"Na tom nezáleží! Můj děda pocházel z Uher. A jsem snad já, který se narodil na této půdě, kvůli tomu menší Valach?"

"Ne, to jistě ne." Byla to nesmyslná konverzace. Třeba ji ukončit.

"A stejně je to s Židy, o kterých jsi mluvil. Jsou to Valaši, a tím pádem mí krajané!" Molasar se napřímil a zatáhl ramena.

"Žádní Němci nepolezou do mé země vraždit mé krajany!"

Typické! Pomyslel si Cuza. Vsadím se, že nikdy nebránil ostatním bojarům, aby drancovali a plenili valašský venkov. A určitě nenamítal nikdy nic proti metodám Vladova zabíjení, nabodávání na kůl. Bylo naprosto v pořádku, že valašská šlechta decimovala vlastní národ, ale běda, kdyby se to opovážil dělat někdo cizí! Molasar se stáhl do tmy za kužel světla vrháný žárovkou. "Pověz mi o těch táborech smrti."

"Raději ne. Je to příliš -"

"Povídej!"

Cuza vzdychl. "Povím ti, co vím. První byl zřízen v Buchenwaldu nebo snad Dachau asi před osmi lety. A jsou i další: Flossenbürg, Ravensbrück, Natzweiler, Osvětim a spousta dalších, o kterých jsem možná ani neslyšel. A brzy přibude jeden v Rumunsku - Valašsku, jak chceš - a během roku nebo dvou jich bude možná ještě víc. Ty tábory slouží jedinému účelu: shromáždit určité typy lidí, milióny lidí, aby je mučili, ponižovali, používali k nucené práci a nakonec usmrtili."

"Milióny?"

Cuza nedokázal vyloučit jeho tón úplně, ale nebylo pochyb, že profesorovu tvrzení tak docela nevěří. Molasar, stín mezi stíny, byl pobouřen, jeho pohyby se zrychlily, vypadal takřka šíleně.

"Milióny," opakoval Cuza pevně.

"Zabiju toho německého majora!"

"To nepomůže. Takových jako on jsou tisíce, po jednom přijde další a po něm zase. Můžeš jich zabít několik a můžeš jich zabít spousty, ale nakonec zabijou oni tebe."

"Kdo je posílá?"

"Jejich vůdce je muž jménem Hitler, který -"

"Král? Princ?"

"Ne..." Cuza hledal vhodné slovo. "Hádám, že voevod by bylo nejlepší slovo blízké pravdě."

"Ach ták! Válečný vůdce! Tak potom zabiju jeho, a další už nepošle!"

Molasar mluvil tak věcně a suše, že plný význam jeho slov pronikal závojem ponurému smutku obestírajícího Cuzovu

mysl jen velmi pomalu. Pak mu vše došlo:

"Cos to říkal?"

"Vůdce Hitler - jakmile znovu dosáhnu plné síly, vysaju z něj život!"

Cuza měl pocit, jako by strávil celý den beznadějným zápasem na dně nejhlubší části oceánu ve snaze dostat se na vzduch. S Molasarovými slovy vyplaval náhle na hladinu a lapal po dechu. Ale stejně tak snadné bylo se znovu potopit.

"Ale to nejde! Je dobře chráněný! A je v Berlíně!"

Molasar znovu vstoupil do kužele světla. Zuby měl vyceněné, tentokrát v neohrabaném náznaku úsměvu.

"Ochrana bude vůdci Hitlerovi stejně platná jako všechna opatření, která podnikají jeho lokajové v mé pevnosti.

Nezáleží na tom, kolik zamčených dveří a ozbrojených mužů ho bude chránit, vezmu si ho, když budu chtít. A nezáleží na tom, jak daleko je, až budu mít sílu, dostanu ho."

Cuza mohl stěží potlačit své vzrušení. Přece jen byla nakonec naděje - větší naděje, než o které vůbec snil. "Kdy to bude? Kdy se můžeš dostat do Berlína?"

"Zítřka večer budu připraven. Pak budu mít dost síly, zvláště až pobiju všechny vetřelce."

"Tak potom jsem rád, že mě neuposlechli, když jsem jim řekl, že nejlepší věc, kterou můžou udělat, je odejít."

"Ty co?!" Byl to hněvivý výkřik.

Cuza nedokázal odpoutat zrak od Molasarových rukou - křečovitě jej sevřely, připraveny roztrhnout ho vedví, zadržované pouze vůlí jejich majitele.

"Je mi líto!" vyhrkl profesor a přitiskl se zády k opěradlu křesla. "Myslel jsem si, že tohle chceš!"

"Chci jejich životy!" Ruce se odtáhly. "Až budu chtít něco jiného, řeknu ti to, a ty uděláš přesně, co říkám!"

"Jistě! Jistě!" Cuza by nikdy plně a opravdově nemohl s tímhle nařízením souhlasit, ale nebyl v situaci, kdy by se mohl stavět na odpor. Připomínal si, že nesmí zapomínat, s jakým typem bytosti jedná. Molasar by nikdy nestrpěl, aby mu kdokoli zkřížil jeho plány; nemyslel na nic jiného než svůj vlastní prospěch. Všechno ostatní bylo nepřijatelné nebo dokonce nemyslitelné.

"Dobrá. Protože já potřebuju pomoc. Vždycky to tak bylo. Jsem omezen jen na noční čas a potřebuju někoho, kdo se může pohybovat ve dne a připravit mi cestu, zařídít určité věci, které lze udělat jen ve dne. Bylo to tak, když jsem stavěl tuhle pevnost a zařizoval její údržbu, a stejně je tomu i nyní. V minulosti jsem využíval lidských vyvrhelů, mužů odlišných názorů než byly moje, ale stejně nepřijatelných pro jejich soukmenovce. Kupoval jsem si jejich služby tím, že jsem jim poskytoval prostředky k ukojení jejich choutek. Ale ty, tvoje odměna, mám pocit, bude v souladu s mým vlastním přáním. Máme teď společný cíl."

Cuza stočil zrak dolů na své zkroutené ruce. "Obávám se, že bys mohl najít lepšího zprostředkovatele než jsem já."

"Úkol, který budu na tobě zítra večer požadovat, je jednoduchý. Předmět, který je mi drahý, musí být odstraněn z pevnosti a ukryt na bezpečném místě v horách. Jedině pak se budu cítit volný, abych mohl pronásledovat a zničit všechny, kdo chtějí zabít naše krajany."

Cuza zažil nový, zvláštní, prchavý pocit, zmocňovala se ho euforie, když si představil Hitlera a Himmlera, jak se křčí před Molasarem, a pak viděl jejich rozervaná a života zbavená - ještě lépe, bezhlavá - těla pověšená na odív u vchodu do prázdného tábora smrti. Znamenalo by to konec války a záchranu jeho národa; nejenom rumunských Židů, ale celé jeho rasy! Slibovalo to budoucnost Magdě. Znamenalo to konec Antonescua i Železné gardy. Mohlo by to třeba znamenat i znovu místo na univerzitě.

Ale pak ho realita vrátila z výšek na zem, zpátky dolů do jeho pojízdného křesla. Jak vůbec mohl z pevnosti něco odnést? Jak by to mohl ukrýt v horách, když mu síla stačila sotva k tomu, aby projel dveřmi?

"Potřebuješ pořádného muže," řekl Molasarovi hlasem na pokraji pláče. "Mrzák jako já ti není nic platný."

Spíše cítil, než viděl, jak Molasar obešel stůl a přistoupil z boku k němu. Ucítil lehký tlak na pravé rameno - Molasarovu ruku. Vzhlédl a uviděl Molasara shlížejícího k němu dolů. Usmíval se.

"Ještě se toho musíš o rozsahu mých sil hodně naučit."

XXV

Hostinec

Sobota, 3. května,

10.20 hod.

Radost.

Tohle cítila. Magda si nikdy nedokázala představit, jak báječné může být vzbudit se ráno a ocitnout se v objetí někoho, koho miluje. Takový pocit bezpečí. Hned byla představa nadcházejícího dne mnohem veselejší, když věděla, že má vedle sebe Glenna, který jej bude sdílet s ní.

Glenn ležel na boku, ona taky, tvář v tvář k sobě. On ještě spal, a třebaže ho Magda nechtěla budit, zjistila, že se nedokáže zdržet dotyku. Jemně mu přejela dlaní přes rameno, dotýkala se prsty jizev na hrudi, laskala rezavou křtici jeho vlasů. Přitiskla nahou nohu k jeho. Pod přikrývkami byla tak smyslně, živočišně teplá, kůže na kůži, pór na póru. Zvyšující se touha jí rozpálila pokožku. Prála si, aby se vzbudil.

Pozorovala jeho tvář a čekala, až se pohne. Ještě se tolik musí o tom muži dozvědět. Odkud přesně byl? Jaké bylo jeho dětství? Co tady dělal? Proč měl s sebou čepel meče? Proč byl tak úžasný? Připadala si jako školačka. Byla uchválena sama sebou. Nevzpomínala si, že by kdy byla šťastnější.

Chtěla, aby ho otec poznal. Ti dva by si skvěle rozuměli. Ale ptala se sama sebe, jak bude otec na jejich vztah reagovat. Glenn nebyl Žid... nevěděla, co je, ale Žid rozhodně nebyl. Pro ni to nemělo žádný význam, ale otec na tyhle věci kladl vždycky důraz.

Otec...

Náhlá záplava viny uhasila její rašící touhu. Zatímco se choulila v Glennově náručí, jistá a bezpečná mezi jednotlivými výbuchy prudké smyslné extáze, seděl otec sám v chladu kamenného pokoje, obklopen dábly v lidské podobě, a čekal na audienci u bytosti z pekla. Měla by se stydět!

Ale stejně, proč by si nemohla dopřát pro sebe trochu radosti? Neopustila otce. Byla pořád tady v hostinci.

Předcházející noc vyhodil Magdu z pevnosti a včera vůbec odmítl z toho kamenného vězení odejít. A teď, když na to myslela, uvědomila si, že kdyby se s ní otec včera ráno vrátil do hostince, nevstoupila by do Glennova pokoje a tohle ráno by neležela s ním. Divné, jak věci fungují.

Ale včerejšek a poslední noc věci v podstatě nemění, říkala si. Já se změnila, ale naše trampoty trvají dál. Tohle ráno jsme otec i já vydáni na milost a nemilost Němců stejně jako včerejší i předvčerejší ráno. Pořád jsme Židi. A oni nacisti. Magda vyklouzla z postele a postavila se na nohy, tenkou pokrývkou si vzala s sebou. Cestou k oknu si omotala látku kolem těla. Hodně se změnila, hodně jejích zábran padlo jako povlak z ohořelého bronzového artefaktu, ale přece jen si netroufla za plného denního světla stát nahá u okna.

Pevnost - cítila ji ještě dřív než se dostala k oknu. Zdálo se jí, že během noci se příkradlo zlo až do vesnice... skoro jako kdyby se Molasar po ní natahoval. Pevnost - stála za roklinou, postavena ze šedivého kamene, pod ocelově šedivým zataženým nebem, poslední zbytky noční mlhy se zvedaly. Bylo vidět hlídky na valech; hlavní brána byla otevřená. A tam po mostě směrem k hostinci se někdo nebo něco pomalu pohybovalo. Magda přimhouřila v ranním světle oči, aby zjistila, co to je.

Bylo to kolečkové křeslo. A v něm... otec. Ale nikdo ho netlačil. Postrkoval se sám. Silnými, rychlými, rytmickými pohyby, jeho ruce svíraly obruby kol a paže jimi otáčely, a takhle si uháněl po mostě.

Bylo to nemožné, ale viděla scénu na vlastní oči. A blížil se k hostinci!

Volajíc na Glenna, aby se vzbudil, začala běhat po místnosti, shromažďovat odházené svršky a natahovat je na sebe.

Glenn byl v mžiku vzhůru, smál se jejím neohrabaným nervózním pohybům a pomáhal jí hledat oblečení. Magdě nepřípadala situace ani trochu zábavná. Zběsile na sebe rvala šaty a vyběhla z místnosti. Chtěla být dole, až otec dorazí.

+++

Theodor Cuza objevil to ráno svůj vlastní druh radosti. Byl vyléčen. Ruce, kterými svíral kola křesla a postrkoval je po mostě, měl obnažené a vystavené studenému rannímu vzduchu. Vše šlo dělat bez bolesti, bez křečovitě strnulosti.

Poprvé po dlouhé době, delší, než se vůbec mohl upamatovat, se probudil Cuza bez pocitu, že se k němu někdo v noci vkradl a znehybněl všechny klouby v jeho těle. Horní části paží se pohybovaly dopředu a dozadu jako dobře naolejované písty, hlava se mu volně otáčela do stran bez bolesti i protestujícího skřípání a vrzání. Jazyk měl zase vlhký - a v ústech dostatečné množství slin, díky nimž mohl zlehka polykat.

Obličej mu roztál a zjhl, takže se mohl opět usmívat, aniž by to s ostatními kolem něho šhubalo a museli odvracet zrak.

A on se teď smál šklebem idiota, z radosti nad svou mobilitou, soběstačností, schopností hrát zase aktivní fyzickou roli ve světě kolem sebe.

Slzy! Na jeho tvářích se objevily slzy! Od doby, kdy ho nemoc pevně spoutala, plakal často, ale slzy mu dávno vyschly stejně jako sliny. Teď měl najednou oči vlhké a tváře smáčené slzami. Plakal, plakal radostí, a nestyděl se za to.

Cuza nevěděl, co může očekávat, když se Molasar v noci nad ním postavil a položil mu ruku na rameno, ale cítil, že se v něm něco zlomilo. Netušil, co by to mohlo být, ale Molasar mu řekl, aby šel spát, že ráno bude všechno jinak. Spal dobře, bez obvyklého opakovaného probouzení se během noci, aby nahmatal kalíšek s vodou a svalu si vyprahlá ústa a krk, a dokonce i vstal později než obvykle.

Vstal... to bylo to správné slovo. Probral se z agónie smrti. Na první pokus se dokázal posadit a pak se bez bolesti postavil, aniž by se musel držet zdi či křesla jako podpěry. A pak už věděl, že bude moci Molasarovi pomoci a že mu pomůže. Udělá cokoli, co bude Molasar od něho chtít.

Při opouštění pevnosti ho čekalo několik těžkých nepříjemných chvil. Nikdo se nesměl dozvědět, že může chodit, a tak, když se dopravoval k bráně, předstíral svou dřívější nemohoucnost. Hlídky ho zvědavě pozorovaly, když kolem nich projížděl, ale nezastavily ho - byl volný a mohl kdykoli navštívit dceru. Naštěstí nebyl na dvoře jediný z důstojníků.

A teď, s Němci za zády a volnou cestou před sebou, otáčel profesor Theodor Cuza koly křesla tak rychle, jak byl jenom schopen. Musel se ukázat Magdě. Musela vidět, co pro něho Molasar udělal.

Křeslo na konci mostu odskočilo s drcnutím, které ho málem vyklopilo po hlavě ven, ale podařilo se mu vozítko uřídít.

Jet v blátě už bylo obtížnější, ale to nevadilo.

Měl tak alespoň příležitost protáhnout si svaly, které se mu zdály po letech nepoužívání nepřírozeně silné. Projel kolem hlavních dveří hostince, potom se stočil doleva kolem jeho jižní stěny. Tam se nalézalo jenom jedno přízemní okno, vedoucí do jídelny. Poté, co ho minul, zastavil a přirazil blíž ke štukové zdi. Tady byl z dohledu - nemohl ho vidět nikdo ani z hostince, ani z pevnosti, a on to prostě musel ještě jednou zkusit.

Natočil se čelem ke zdi a zajistil brzdy křesla. Opřel se o postranice a bylo to tady: stál na svých vlastních nohou, nepodpírán nikým a ničím. Sám. Stál. Docela sám. Zase byl mužem. Mohl se dívat jiným lidem přímo do očí a ne k nim pořád vzhlížet vzhůru. Už žádný pohled zespodu, z dětské perspektivy, kde se s ním vždycky jako s dítětem jednalo.

Teď už byl zase nahoře... opět muž!

"Tati!"

Obrátil se a uviděl stát na rohu budovy Magdu, třesící na něho vyjeveně zrak.

"Rozkošné ráno, že?" řekl a otevřel k ní náruč. Po vyděšeném zaváhání se k němu rozběhla.

"Ach, tati!" zvolala hlasem přidušeným záhyby jeho saka, jak ji k sobě přivinul. "Vždyť ty stojíš!"

"A dokážu ještě víc než tohle." Odstoupil od ní a začal se procházet kolem křesla, přidržuje se zprvu rukou opěradla, potom ale, když si uvědomil, že jej nepotřebuje, se pustil.

V nohách cítil sílu, dokonce ještě větší než před chvílí. Mohl chodit! Zdálo se mu, že by dokázal i běhat, tančit, impulsivně se sklonil, obrátil se a otočil dokola v ubohé napodobenině kroku cikánské abuley, přičemž skoro přepadl. Ale udržel rovnováhu a skončil vedle Magdy, vysmívaje se jejímu udivenému výrazu.

"Tati, co se stalo? Vždyť to je hotový zázrak?"

Sotva popadaje dech díky smíchu i prodělané námaze jí stiskl ruce. "Ano, zázrak. Zázrak v tom nejopravdovějším smyslu slova."

"Ale jak -"

"Molasar to dokázal. Uzdravil mě. Netrpím už žádnou sklerodermií - už ani trochu! Jako bych nikdy ani nebyl nemocen!"

Podíval se na Magdu a viděl, jak její tvář září štěstím, jak mrká očima, aby potlačila slzy radosti. Upřímně s ním ten okamžik štěstí prožívala. A jak se na ni zahleděl pozorněji, zdálo se mu, že se nějak změnila. Vyzařovala z ní jiná, hlubší radost, jakou u ní nikdy předtím nepozoroval. Cítil, že by měl vyzvědět pravou příčinu, ale teď se tím nechtěl zabývat. Cítil se až příliš dobře, byl tak živý!

Koutkem oka zachytil nějaký pohyb a vzhledl. Magda sledovala jeho pohled. Oči se jí roztančily radostí, když uviděla, kdo to je.

"Glenn, podívej! Molasar otce vyléčil!"

Rudovlasý muž se zvláště olivovou pletí stál na rohu hostince a neřikal nic. Jeho bledě modré oči se zavrtávaly do Cuzových a vzbuzovaly v profesorovi pocit, jako by chtěly proniknout až do samého nitra jeho duše. Magda dál rozčileně povídala, přiběhla ke Glennovi a tahala ho za paži. Vypadala jako opilá štěstím.

"Je to zázrak! Opravdový zázrak! Teď se budeme moci dostat odsud dřív než -"

"Jakou cenu jste zaplatil?" zeptal se Glenn tlumeným hlasem, který přeťal Magdino tlachání.

Cuza strnul a snažil se vystát Glennův pohled. Nemohl. V těch studených modrých očích se neodráželo žádné štěstí. Pouze smutek a zklamání.

"Nezaplatil jsem žádnou cenu. Molasar to udělal pro svého krajana."

"Nic není zadarmo. Nikdy."

"Tak dobrá. Požádal mě, abych mu poskytl několik služeb, abych mu pomohl s odchodem z pevnosti, protože ve dne se nemůže pohybovat."

"Co máte konkrétně udělat?"

Cuza začal tento druh výslechu rozčilovat. Glenn neměl právo na odpověď a on se rozhodl mu ji nedát.

"Neřekl mi."

"Divné, ne, že jste přijal odměnu za službu, kterou jste ještě nevykonal, a dokonce ani neslibil vykonat? Dokonce ještě ani nevíte, co bude vyžadovat, a už jste přijal odměnu."

"Tohle není odměna," odporoval mu Cuza s nově nabytým sebevědomím. "Je to jen možnost, jak mu pomoci."

Neuzavřeli jsme žádnou dohodu, protože žádná není třeba. Nás spojuje společný cíl - odstranění Němců z rumunského území a odstranění Hitlera a nacismu ze světa!"

Glennovy oči se rozšířily a Cuza se málem rozesmál při pohledu na výraz jeho tváře.

"Tohle vám slíbil?"

"Nebyl to slib! Molasar byl rozrušen, když jsem mu řekl o Kaempfferových plánech na zřízení tábora smrti v Ploješti. A když se dozvěděl, že v Německu existuje člověk jménem Hitler, který za tím vším stojí, přísahal, že ho zničí hned, jakmile bude mít dost sil, aby opustil pevnost. Tady nebylo třeba žádné dohody, smlouvy ani odměny - máme společný cíl!"

Musel křičet, protože když skončil, všiml si, jak Magda od něho o krok odstoupila, ve tváři výraz znepokojení. Sevřela Glennovu paži a přitiskla se k němu. Cuza cítil, jak ochládá. Když promluvil, snažil se udržet klidný tón.

"A copak jsi dělala od té doby, co jsme se včera ráno rozešli, dítě?"

"No, já - většinu času jsem byla s Glennem."

Nepotřebovala říkat víc. Věděl to. Ano, byla s Glennem. Cuza hleděl na dceru, přitisknutou k tomu cizinci s provokativní necudnou familiérností, prostovlasou, s vlasy načechrávanými ve větru. Byla s Glennem. Rozčililo ho to. Necelé dva dny z jeho dohledu a už se dala tomu neznabohovi. Tohle zarazí! Ale ne hned. Brzy. Teď měl na práci příliš mnoho jiných, důležitějších věcí. A jakmile skončí s Molasarem svou záležitost v Berlíně, dohlédne na to, aby se postarali i o tohle individuum s obviňujícím pohledem.

"... postarali se..."! Nevěděl dokonce ani, co tím myslel. Zarazila ho míra nenávisti, kterou vůči Glennovi choval.

"Cožpak ale nevidíš, co to znamená?" řekla Magda, očividně se pokoušející si ho udobřit. "Můžeme odjet, tati! Můžeme utéct dolů do průsmyku a dostat se odsud pryč. Nemusíš se už vracet zpátky do pevnosti! A Glenn nám pomůže, víd', Glenn?"

"Jistě. Ale mám zato, že by ses měla nejdřív zeptat svého otce, jestli chce odejít."

Zatraceně! pomyslel si Cuza, když k němu Magda obrátila tázavě zrak. Myslí si, že do všeho vidí!

"Tati..."? začala, ale výraz jeho tváře jí musel napovědět, jak jeho odpověď bude znít.

"Musím se vrátit," odvětil. "Ne kvůli sobě. Na mně už nezáleží. Je to kvůli našim lidem. Naši kultuře. Kvůli světu."

Dneska v noci bude mít Molasar dost sil, aby se vypořádal s Kaempfferem a zbytkem Němců v pevnosti. A potom už jen vyplním pár jednoduchých úkolů a můžeme odsud vypadnout, aniž bychom se museli skrývat před pátracími oddíly. A až Molasar zabije Hitlera -"

"Vážně to může udělat?" zeptala se Magda s výrazem tázajícím se na obłudnost možnosti, kterou popisoval.

"Položil jsem mu úplně stejnou otázku. A pak jsem si uvědomil, jak se mu podařilo vyděsit ty Němce natolik, že jsou připraveni kdykoli začít střílet po sobě navzájem, a v té malé pevnosti jim půldruhého týdne unikali a podle své vůle je zabíjeli." Nastavil své holé ruce větru a s novým pocitem posvátné úcty pozoroval prsty, které se lehce a bezbolestně

ohýbaly a natahovaly. "A po tom, co pro mě udělal, jsem došel k závěru, že je jen velmi málo věcí, které neumí."

"Můžeš mu věřit?" zeptala se Magda.

Cuza na ni zíral. Tenhle Glenn ji očividně nakazil svou podezíravostí. Nebyl pro ni dobrý.

"Mohu si dovolit nevěřit?" odpověděl po chvilce. "Cožpak nevidíš, dítě, že to bude znamenat návrat do normálního života, pro nás pro všechny? Naši cikánští přátelé už nebudou pronásledováni, sterilizováni a nuceni k práci jako otroci. My Židé nebudeme odvázeni z našich domovů a zaměstnání, náš majetek už nebude konfiskován, a už se víc nebudeme muset dívat na vyhlazování naší rasy. Můžu dělat něco jiného, než Molasarovi věřit?"

Jeho dcera mlčela. Neodvážila se vyvracet důkazy, protože žádné nebyly.

"A co se týče mě," pokračoval, "znamená to návrat na univerzitu."

"Ano... tvoje práce." Magda byla duchem nepřítomná.

"Ano, práce byla moje první myšlenka. A teď, kdy jsem zase v pořádku, nevidím důvod, proč bych se nemohl stát rektorem."

Magda na něho ostře pohlédla. "Nikdy předtím jsi nechtěl mít něco společného s administrativou."

Měla pravdu. Nikdy ne. Ale věci se teď změnily.

"To bylo předtím. Teď je teď. A pokud pomůžu zbavit Rumunsko fašistů, kteří ho plní, nemáš dojem, že bych si měl za to zasloužit nějaký druh uznání?"

"A tak vypustíte Molasara do světa," promluvil Glenn a přerušil tak své delší mlčení. "Tím si ale taky můžete získat druh uznání, o který stát nebudete."

Cuza cítil, jak se mu svaly na čelistech sevřely zlostí. Proč tenhle outsider nevypadne? "Už je volný. Já jen pomůžu jeho moci, aby prorazila. Musí existovat způsob, jak bychom se s ním mohli nějak... nějak domluvit. Můžeme se od bytosti, jako je Molasar, hodně naučit a on nám může toho tolik nabídnout. Kdo ví, jestli neumí léčit i jiné takzvané 'nevyléčitelné' choroby. Budeme mu ohromně dlužni za to, že nás zbavil nacismu. Považoval bych za morální povinnost najít nějaký způsob, jak se s ním dohodnout."

"Dohodnout?" vyhrkl Glenn. "A jaký druh dohody jste připraven mu nabídnout?"

"Něco se dá vymyslet."

"A co konkrétně?"

"Nevím - můžeme mu nabídnout nacisty, kteří tuhle válku začali a kteří spravují tábory smrti. To je dobrý začátek, ne?"

"A potom? Až budou pryč? Kdo další? Uvědomte si, že Molasar půjde dál a dál. Budete mu muset poskytovat živobytí navěky. Kdo bude další?"

"Nenechám se takhle vyslýchat!" zařval Cuza, jehož nálada klesla pod bod mrazu. "Něco se vymyslí! Když se může celý národ přizpůsobit Adolfu Hitlerovi, jistě se najde i způsob, jak se sžít s Molasarem!"

"S monstry se nelze sžít," odvětil Glenn, "ať už jde o nacisty anebo Nosferatu. Omluvte mě."

Odvrátil se a kráčel pryč. Magda zůstala ztuhle a tiše stát, dívajíc se za ním. A Cuza se zase díval na svou dceru a věděl, že třebaže se za Glennem nerozběhla fyzicky, duši byla u něho. Svou dceru ztratil.

To poznání by ho mělo ranit, mělo by ho zasáhnout až do hloubi srdce, měl by krváčet. A přece necítil žádnou bolest ani pocit ztráty. Jen hněv. Jako by získal odstup od všech citů, kromě vzteku na muže, jenž mu odloudil dceru.

Proč nebyl raněn?

+++

Magda pozorovala Glenna, dokud nezahnul za roh hostince, potom se obrátila zpět k otci. Prohlížela si jeho zlostnou tvář a pokoušela se pochopit, co se mu teď odehrává v hlavě, stejně jako se snažila uspořádat si své zmatené pocity. Otec byl vyléčen, a to bylo báječné. Ale za jakou cenu? Tolik se změnil - nejen tělem, ale i duší, celou svou osobností. V jeho hlase zaznamenala stopu arogance, kterou nikdy předtím u něho neslyšela. A jeho obhajoba Molasara byla zcela v nesouladu s jeho povahou. Bylo to, jako by ho někdo rozlámal na kousky a znovu spojil jemným drátem... jenomže některé části chyběly.

"A ty?" zeptal se otec. "Ty taky hodláš ode mne odejít?"

Ještě než Magda odpověděla, pozorně si ho prohlížela. Byl jí skoro cizí. "Samozřejmě že ne," odvětila, doufajíc, že ji hlas neprozradí, jak moc by právě teď chtěla být s Glennem. "Ale..."

"Ale co?" Jeho hlas ji uhodil jako švihnutí bičem.

"Přemýšlel jsi vážně o tom, co jednání s bytostmi, jako je Molasar, znamená?"

Když odpovídal, tvář se mu stáhla do ošklivého znetvořeného úšklebku, který Magdu šokoval. V obličeji se mu objevil výraz zuřivosti a rty se zkroutily hněvem.

"Takže takhle! Tvému milenci se podařilo obrátit tě proti svému vlastnímu otci a vlastnímu národu, že?" Jeho slova na ni dopadla jako rána. Zachechtal se ostrým, zatrpklým smíchem. "Jak snadno se necháš ovlivnit, mé dítě! Pár modrých očí, nějaký ten sval, a jsi schopna obrátit se ke svému lidu zády, třebaže má být povražděn!"

Magda se zakymácela, jako by se do ní opřela vichřice. Takhle nemohl mluvit její vlastní otec! Nikdy nebyl k ní ani k nikomu jinému krutý, zato teď byl dočista zlý! Ale odmítla dát na sobě znát, jak moc ji právě ranil.

"Myslela jsem jenom na tebe," utrousila skrz sevřené rty, které by se jinak, kdyby se neovládala, chvěly. "Nejseš si jist, že můžeš Molasarovi důvěřovat."

"A ty si nejsi jista, že nemůžu! Nikdy jsi s ním nemluvila, nikdy ho neslyšela, nikdy neviděla ten pohled v jeho očích, když hovoří o Němcích, kteří vpadli do jeho pevnosti a jeho vlasti."

"Cítila jsem jeho dotyk," řekla Magda, která se i přes blahodárné sluneční paprsky zachvěla. "Dvakrát. Nic mě nepřesvědčilo o tom, že by se jenom trochu mohl zajímat o Židy - nebo o jakéhokoli živého tvora."

"Já cítil jeho dotyk taky," přitakal otec, zvedl ruce a obešel v rychlém kruhu prázdné kolečkové křeslo. "Sama si přeber, co mi ten dotyk udělal! A co se týče toho, že by Molasar zachránil náš lid, nemám žádné falešné představy. Nezajímá se

o Židy v jiných zemích; jenom ve své vlastní. Jenom o rumunské Židy. Klíčové slovo je rumunský! Byl v téhle zemi šlechticem a dosud ji považuje za svou zem. Říkej si tomu nacionalismus nebo patriotismus nebo jak chceš - na tom nezáleží. Faktem je, že chce dostat všechny Němce pryč z toho, čemu říká 'valašská půda' a má v úmyslu pro to něco udělat. Náš lid bude mít z toho prospěch. A hodlám udělat cokoli, čím bych mu mohl pomoci!"

Slova zněla pravdivě. Magdě nezbývalo, než si ten fakt přiznat. Byla logická, věrohodná. A třeba to byla šlechetná věc, co otec dělal. Teď by mohl utéct a zachránit sebe i ji, místo toho se odsoudil k návratu do pevnosti a pokusu zachránit víc než jen dva životy. Riskoval svůj vlastní život pro větší cíl. Třeba jednal správně. Magda si tolik přála tomu uvěřit. Jenomže nemohla. Mrazivý umrtvující chlad z Molasarova dotyku se v ní uhnízdil spolu s trvalým pocitem nedůvěry. A pak tu bylo ještě něco: výraz v otcových očích, když s ní teď mluvil. Divoký, poznamenaný...

"Chci jen, abys byl v bezpečí." To bylo vše, co mohla říct.

"A já chci, abys ty byla v bezpečí," ujistil ji. Povšimla si něhy v jeho očích a hlase. Na okamžik to byl zase její starý otec, víc než to.

"A taky chci, aby ses držela pryč od toho Glenna," dodal. "Není pro tebe dost dobrý."

Magda odvrátila zrak dolů na dno průsmyku. Nikdy by nesouhlasila s tím, že se vzdá Glenna. "On je to nejlepší, co mě v životě potkalo."

"Vážně?"

Cítila, jak se do otcova hlasu vkrádá znovu jeho tvrdý tón.

"Ano." Ztlumila hlas do šepotu. "Otevřel mi oči. Díky němu vím, že až dosud jsem doopravdy neznala smysl života."

"Jak dojemné! Jak melodramatické!" Jeho hlas byl nasáklý opovržením. "Jenomže není Žid!"

Tohle Magda čekala. "To je mi fuk!" ohradila se pevně s pohledem upřeným na otce. Podvědomě však tušila, že otci už na téhle skutečnosti nezáleží taky - byla to prostě jenom další výhrada, kterou mohl po ní mrštít. "Je to dobrý člověk. A jestli se odsud dostaneme, zůstanu s ním, když mě bude chtít!"

"Na to se ještě podíváme!" V jeho výrazu se objevila hrozba. "Ale prozatím vidím, že si už nemáme co říct." Praštil sebou do křesla.

"Tati?"

"Odvez mě zpátky do pevnosti!"

Magda zahořela hněvem. "Odvez se sám!" Svých slov však okamžitě litovala. Za celý život takhle se svým otcem nikdy nepromluvila. A co horšího: zdálo se, že si toho otec vůbec nevšiml. Anebo všiml, ale nenamáhal se nějak reagovat.

"Bylo ode mě šilené, že jsem se ráno odvezl sám," řekl, jako by ona předtím vůbec nepromluvila. "Ale nemohl jsem čekat, až ty přijdeš a vezmeš si mě. Musím být opatrnější. Nechci vzbudit nějaké podezření ohledně mého skutečného zdravotního stavu. Nechci se dočkat speciální stráže. Takže pojď se mnou a tlač mě."

Magda uposlechl, váhavě a rozmrzele. Tentokrát byla ráda, když ho zanechala u brány a vrátila se sama.

+++

Matei Stefanescu byl rozčilený. Hněv mu spaloval hrud' jako rozzhavené uhlí. Nevěděl proč. Seděl napjatě a strnule v přední místnosti svého malinkého domu na jižním konci vesnice, se šálkem čaje a bochníkem chleba na stole před sebou. Myslel na spousty věcí. A jeho vztek se zvyšoval a páli ho čím dál víc.

Myslel na Alexandru a jeho syny a na to, jak je nespravedlivé, že oni si mohou prací v pevnosti vydělat na živobytí a ještě jsou placeni zlatem, zatímco on musí prohánět stádo koz nahoru a dolů průsmykem, dokud dostatečně nevyrostou, aby je mohl prodat nebo vyhandlovat za to, co potřeboval. Nikdy předtím Alexandruovi nezáviděl, ale tohle ráno se mu zdálo, že Alexandru a jeho synové se stali jádrem všech jeho problémů.

Matei přemýšlel o svých vlastních synech. Potřeboval je tu. Bylo mu čtyřicet sedm a už měl vlasy protkané stříbrem a bolavé oteklé klouby. Ale kde byli jeho synové? Opustili ho - před dvěma lety odjeli do Bukurešti hledat si štěstí a otce a matku nechali samotné. Nepostarali se o svého otce, nezůstali mu nablízku, aby mu pomohli, až zestárne. Od té doby, co odešli, o nich ani neslyšel. Kdyby měl práci v pevnosti místo Alexandrua, byl si Matei jist, že by měl teď své chlapce u sebe a možná by utekli do Bukurešti Alexandruovi synové. Byl to zkažený svět a stával se ještě zkaženější. Ani jeho vlastní žena se o něj dostatečně nestarala, aby kvůli němu vstala dneska ráno z postele. Ioan vždycky úzkostlivě dbala na to, aby se před odchodem dobře nasnídal. Ale tohle ráno bylo jiné. Nebyla nemocná. Prostě a jednoduše mu řekla: "Udělej si ji sám!" A tak si sám nachystal čaj, který tu teď stál před ním studený a nedotčený. Sebral nůž, který ležel vedle hrnku s čajem, a ukrojil si tlustý krajíc chleba. Ale po prvním soustu jej vyplivl. Tvrdý! Matei bouchl rukou do stolu. Nemohl ho víc pozřít. S nožem dosud v ruce odkráčel do ložnice a postavil se nad obrys ženy ležící na břiše, zabalené v pokrývkách. "Ten chleba je tvrdý," řekl.

"Tak si upeč čerstvěj," uslyšel zdušenou odpověď.

"Jsi mizerná žena!" zařval chraplavým hlasem. Rukojeť nože, který třimal v ruce, byla zpocená, jeho nálada se blížila k bodu zlomu.

Ioan odhodila pokrývky, zvedla se v posteli na kolena a s rukama v bocích, s divokou spleť černých rozcuchaných vlasů a tváří planoucí vztekem, odrážející jeho vlastní náladu, se na něho obořila. "A ty jsi jenom ubohá napodobenina chlapa!"

Matei stál a zíral na svou ženu v šoku. Na bolestný zlomek vteřiny se mu zdálo, že vystoupil ze své vlastní kůže a pozoroval scénu. Ioan by nikdy nic takového neřekla. Milovala ho. A on miloval ji. Ale právě teď měl chuť ji zabít. Co se to s nimi dělo? Bylo to, jako by něco prostoupilo vzduch, něco strašného a zkaženého, co dýchali a co v nich probouzelo ty nejhorší pudry.

Ale pak už to byl zase zpátky on, zase znovu viděl očima planoucima bezcitným nesmyslným hněvem, a kypící vztekem namířil nůž přímo proti ženě. Cítil, jak mu paži proběhl náraz po úderu, jak se čepel nože zařízla do Ioanina těla, a uslyšel její výkřik bolesti a strachu. A pak se obrátil a odkráčel pryč a už se nikdy neotočil zpátky, aby zjistil, kam se nůž zabořil

a zda je Ioan dosud živá nebo mrtvá.

+++

Jak si kapitán Woermann upínal před odchodem do jídelny na oběd límec blůzy, vyhlédl z okna a uviděl blížít se po mostě k pevnosti profesora a jeho dceru. Pozorně si pár prohlížel a pousmál se uspokojením, když si uvědomil, jak dobré bylo jeho rozhodnutí přinutit děvče ubytovat se v hostinci a dovolit, aby se mohli oba během dne volně scházet a pohovořit si. Když nebyla v dohledu, panovala mezi muži mnohem větší shoda, a zároveň dívka, třebaže byla ponechána bez dozoru, nevzala do zaječích. Správně ji odhadl: oddaná a čestná. Jak je pozoroval, všiml si, že jsou zabráněni do obzvlášť živé diskuse.

Něco na té scéně však Woermanna náhle zaujalo. Něco nesedělo. Bedlivě si je prohlížel, až si uvědomil, že starý muž nemá rukavice. Od profesora příjezdu ještě jeho ruce bez rukavic neviděl. A zdálo se, jako by si při tlačení křesla Cuza sám pomáhal.

Woermann pokrčil rameny. Třeba měl profesor zrovna dobrý den. Seběhl ze schodů, cestou si připevnil opasek a pouzdro na pistoli. Na dvoře byl obrovský nepořádek, změť nákladů, generátorů a žulových kvádrů stržených ze zdi. Muži pověřeni pracemi obědvali v zadní části jídelny. Zdálo se, že dnes nepracovali tak horlivě jako včera, ale koneckonců poslední noc nedošlo k žádné smrti, kvůli které by se museli štvát.

Uslyšel od brány hlasy a otočil se, aby se podíval. Byl to profesor a to děvče a hádali se, zatímco hlídka stála lhostejně vedle. Woermann nemusel umět rumunsky, aby poznal, že mezi nimi něco neklape. Dívka se zdála být v defenzívě, ale tvrdošíjně si stála na svém. Dobře tak. Woermannovi připadal starý muž jako tyran, který svou nemoc využívá jako zbraň proti dceři.

Ale dneska vypadal mň nemocný. Jeho jinak křehký hlas zněl silně a zvučně. Profesor musel mít skutečně velmi dobrý den.

Woermann se obrátil a vydal se směrem k jídelně. Po několika pevných rozhodných krocích však zpomalil, znejistěl a jeho pohled zabloudil doprava, kde zel otevřený tmavý a tichý výklenek, skrz jehož kamenný jícen se vstupovalo do sklepa a dál.

Ty boty... ty zatracené zablácené boty... Pronásledovaly ho, popichovaly... bylo na nich něco absurdního a obłudného. Musel si je znovu prohlédnout. Hned teď.

Rychle seběhl ze schodů do chodby sklepa. Nebude to protahovat. Jenom jeden pohled a pak zpátky na světlo. Z podlahy u praskliny ve zdi sebral lucernu, zapálil ji a pak se vydal dolů do studené, mlčenlivé tmy podsklepení.

U paty schodiště uviděl tři obrovské krysy čenichat kolem ve slizu a špině. S obličejem staženým odporem chňapl Woermann po svém lugeru, zatímco krysy na něho vzdorovitě civěly. Než však zbraň uvolnil a odjistil, krysy odcapkaly pryč.

S nataženou pistolí spěchal Woermann k řadě zahalených mrtvých těl. Cestou už žádné další krysy neviděl. Otázka zablácených bot byla zatlačena do pozadí. Všechno, co ho teď zajímalo, byla situace mrtvých vojáků. Pokud se do nich ty krysy daly, nikdy si neodpustí, že otálel s transportem jejich ostatků.

Zdálo se, že je všechno v pořádku. Prostěradla byla na svých místech. Zvedal pokrývky jednu po druhé, aby zkontroloval mrtvé tváře, ale nezjistil známku toho, že by je krysy nahlodaly. Dotkl se jedné z nich - studená... ledově studená a ztuhlá. Nejspíš krysám vůbec nechutnaly.

Ale stejně, když je teď tady viděl, nemohl jim dát příležitost. Převrácení těl bude první věc, kterou zítra ráno udělají. Čekal už dost dlouho. Jak se napřímil, obrací se k odchodu, všiml si, že ruka jedné z mrtvol vyčuhuje zpod pokrývky.

Znovu se sklonil, aby ji zastrčil, ale v okamžiku, kdy se dotkl mrtvých prstů, ucukl.

Byly rozedrané na padrt'.

Proklínáje krysy, přidržel lampu blíž, aby zjistil, kolik škody napáchaly. A jak ruku prohlížel, projel mu páteří nepříjemný pocit. Byla špinavá. Nehty byly rozmačkané a spleené bahnem, maso každého konečku prstu potřhané a rozervané až na kost.

Woermannovi se udělalo zle. Takovéhle ruce už kdysi jednou viděl. V minulé válce. Patřily vojákovi, který utrpěl zranění hlavy a omylem byl prohlášen za mrtvého. Pohřbili ho zaživa. Po probuzení se mu podařilo vyškřábat z borovicové rakve a prohrabat si cestu přes pět nebo šest stop hlíny. I přes vynaložené nadlidské úsilí se ten ubožák nedostal nikdy na povrch. Ale ještě než to jeho plíce vzdaly, ruce si prorazily cestu na vzduch.

A ty ruce, obě, vypadaly stejně.

Otřesen hrůzou obrátil se Woermann čelem ke schodům. Nechtěl vidět druhou ruku mrtvého vojáka. Tady dole už nechtěl vidět vůbec nic. Už nikdy.

Obrátil se a utíkal na denní světlo.

+++

Magda se vrátila do svého pokoje, majíc v úmyslu strávit několik hodin o samotě. Měla o čem přemýšlet a potřebovala čas. Ale nemohla myslet. Místnost byla příliš plná Glenna a vzpomínek na uplynulou noc. Zmuchlaná postel v rohu neustále odváděla její pozornost.

Zabloumala k oknu, jako vždy přivábená pohledem na pevnost. Zlovolný neklid, pohřbený kdysi v jejích zdech, teď prosycoval vzduch, který dýchala, a mařil její pokusy o souvislé myšlení. Pevnost seděla na svém kamenném podstavci jako nějaký slizký mořský tvor vysílající svá paprskovitá chapadla zla do všech směrů.

Jak se odvracela, zachytila pohledem ptačí hnízdo. Mládátka byla podezřele zticha. Po jejich včerejším celodenním pipání trvajícím až do nocí se zdálo divné, že mohou teď být tak tiše. Pokud neodletěla z hnízda. Ale to nemohla.

Magda toho o ptácích moc nevěděla, ale tušila, že tak droboučká stvoření nejsou ještě schopna létat.

Se zvídavým zájmem si přistavila k oknu stoličku a vylezla na ni, aby nahlédla do hnízda. Ptáčata tam byla: nehybné, ochablé, chmýřovité chomáčky s otevřenými, mlčenlivými zobáčky a vytřeštěnými, skelnými, nevidomými očkami. Při

pohledu na ně zachvátil Magdu nevysvětlitelný pocit ztráty. Seskočila ze stoličky a opřela se, zmatená a rozvrácená, o okenní římsu. Těm ptáčatům nikdo neublížil. Jednoduše zemřela. Nemoci? Anebo hladu? Padla jejich matka za obět některé z venkovských koček? Nebo je opustila? Magda už nechtěla být sama.

Proběhla chodbou a zaklepala na Glennovy dveře. Když se nedočkala odpovědi, otevřela a vešla dovnitř. Místnost byla prázdná. Přešla k oknu a vyhlédla ven, jestli neuvidí Glenna vyhrívající se na slunci za domem, ale nikdo tam nebyl. Kam jen mohl jít?

Sešla po schodech dolů. Pohled na špinavé nádobí zanechané na stole v koutě ji ušlíkl. Bylo to divné. Magda o Lidii věděla, že je pečlivá hospodyně. Nádobí jí připomnělo, že proměškala snídani. Teď už byl skoro čas na oběd a ona měla hlad.

Magda prošla hlavními dveřmi ven a tam našla stát Iuliu zahleděného na druhý konec vesnice. "Dobrý den," řekla. "Není možné dostat oběd dřív?" Iuliu otočil své masivní tělo a podíval se na ni. Výraz na jeho strniskem zarostlé tváři byl opovrhlivý a nepřátelský, jako kdyby bylo pod jeho důstojnost odpovídat na takovou žádost. Po chvíli se zase odvrátil.

Magda sledovala jeho pohled po cestě dolů až ke klubku lidí sročených před jednou z venkovských chalup.

"Co se stalo?" zeptala se.

"Nic, co by zajímalo cizince," odpověděl Iuliu nevrlým tónem. Ale potom se zdálo, že změnil svůj názor. "Ale možná byste to měla vědět." Zlomyslně se ušklíbl. "Alexandruovi kluci se do sebe dali. Jeden je mrtvěj a druhý těžce raněnej." "Ale to je strašné!" vykřikla Magda. Zнала se s Alexandrem a jeho syny, nesčíslněkrát se jich vyptávala na pevnost. Zdálo se, že jsou si všichni vzájemně tak blízcí. Zpráva o smrti ji šokovala, stejně jako Iuliuova očividná radost, kterou nad tou děsivou skutečností projevoval.

"Není to strašné, domisoara Cuzová. Alexandru a jeho rodina si o sobě dlouho mysleli, že jsou lepší než my ostatní. Patří jim to!" Oči se mu zúžily. "A je to lekce i pro všechny cizince, co sem lezou a považují se za něco víc, než jsou lidi, co tu žijou."

Magda před výhrůžným tónem jeho hlasu couvla. Byl to vždycky takový mírný člověk. Co to do něho vjelo? Obrátila se a zašla za roh hostince. Teď víc než kdy jindy potřebovala být s Glennem. Ale nikde ho neviděla. Ani na obvyklém místě v křoví, odkud pozoroval pevnost.

Glenn se ztratil.

Sklíčená a zoufalá vydala se Magda zpět k hostinci. A jak vcházela do dveří, uviděla belhat se z vesnice nějakou shrbenou postavu. Byla to žena a vypadala, že je zraněná.

"Pomozte mi!"

Magda se chystala k ní rozběhnout, ale ve dveřích se objevil Iuliu a odstrčil ji.

"Ty zůstaneš tady!" osopil se na Magdu drsně a pak se obrátil k raněné ženě. "Jdi pryč, Ioan!"

"Jsem raněná!" křičela. "Matei mě bodnul!"

Magda viděla, jak levá ruka visí ženě bezvládně podél těla a její šaty - vypadaly jako noční košile - byly po levé straně od ramene po koleno nasáklé krví.

"Netahej sem své starosti," řekl jí Iuliu. "My máme vlastních dost."

Žena se však pořád blížila. "Pomozte mi, prosím!" Iuliu ustoupil od dveří a zvedl kámen velikosti jablka. "Ne!" vykřikla Magda a vrhla se po jeho paži. Iuliu ji loktem odstrčil a mrštil kamenem, úsilím, které do hodu vložil, zachrochtal.

Naštěstí pro ženu se netrefil a oblázek jí zasvětlil neškodně kolem hlavy. Ale jeho sdělení se účinkem neminulo. Se vzlyknutím se obrátila a začala se zase belhat pryč.

Magda se pustila za ní. "Počkejte! Pomůžu vám!" Ale Iuliu ji uchopil drsně za paži a strčil ji do dveří hostince. Magda klopýtla a upadla na zem.

"Starej se o své věci!" zařval. "Nepotřebuju, aby mi ještě někdo další nosil trable do domu! Teď jdi nahoru a zůstaň tam!"

"Nemůžete -" začala Magda, ale pak viděla, jak se k ní Iuliu blíží s vyceněnými zuby a zvednutou paží. Vyděšená vyskočila na nohy a ustoupila ke schodišti.

Co se to s Iuliem stalo? Byl z něho jiný člověk! Jako by celá vesnice propadla nějakému zlému prokletí - bodání, zabíjení, a nikdo nechtěl poskytnout sebemenší pomoc bližnímu v nouzi. Co se to jenom dělo?

Jakmile byla nahoře, zamířila Magda přímo do Glennova pokoje. Bylo nepravděpodobné, že by se mohl vrátit, aniž by si ho všimla, ale stejně jí to nedalo a musela se přesvědčit. Pořád byl prázdný. Kde jenom byl!

Procházela se nervózně po stísněném pokoji. Nahlédla do skříně a našla tam všechno stejné jako včera - šaty, pouzdro s mečem bez rukojeti, zrcadlo. To zrcadlo ji mátló. Pohlédla na místo nad prádelníkem. Hřebík byl pořád ještě ve zdi.

Sáhla na zadní stranu zrcadla a našla tam dosud neporušený drát. Což znamenalo, že ze zdi nespadlo; někdo ho sundal. Glenn? Ale proč by to dělal?

S pocitem nevolnosti zavřela dveře skříně a místnost opustila. Usoudila, že otcova krutá slova vyřčená toho rána a Glennovo nevysvětlitelné zmizení spolu nějak souvisí. Všechno jí bylo podezřelé. Musela se dát dohromady. Musela věřit, že otec bude zase dobrý, že se k ní Glenn zase brzy objeví a že se lidem ve vesnici vrátí opět jejich bývalá slušnost.

Glenn... kam jenom mohl jít? A proč? Včera trávili všichni čas spolu v naprosté blízkosti a dnes ho nemohla dokonce ani najít. Zneužil ji? Užil si s ní a teď ji opustil? Ne, nemohla tomu uvěřit.

Zdálo se, že to, co mu dneska ráno otec řekl, ho velice rozrušilo. Glennova nepřítomnost s tím možná měla něco společného. Ale stejně měla pořád pocit, že ji opustil.

Jak se slunce sklánělo k vrcholům hor, Magda se stávala takřka šílená. Znovu kontrolovala jeho pokoj - byl beze změny. Sklíčeně doklopýtala zpátky do své světnice a k oknu vyhlížejícímu na pevnost. Vyhýbaje se pohledem

mlčenlivému hnízdu, zabloudily její oči do křoví na kraji rokliny, hledajíc něco, cokoli, co by ji mohlo dovést ke Glennovi.

A pak v křoví napravo od mostu uviděla nějaký pohyb. Aniž by počkala ještě sekundu, aby se přesvědčila, rozběhla se Magda ke schodům. Musel to být Glenn! Musel!

Iuliu nebyl nikde v blízkosti, a tak opustila hostinec bez problémů. Jak se blížila ke křoví, rozeznala mezi listovím jeho rudé vlasy. Srdce jí poskočilo. Zaplavila ji radost a úleva - zároveň však pocítila i záchvěv vzteku za to mučení, které jí za celý den způsobil.

Našla ho sedět na kameni a pozorovat z úkrytu mezi větvemi pevnost. Měla chuť ho obejmout a rozesmát se, protože byl v bezpečí, a zároveň mu vynadat za to, že se beze slova ztratil.

"Kde jsi byl celý den?" zeptala se Magda, přibližujíc se zezadu k němu a usilujíc ze všech sil, aby udržela klidný tón hlasu.

Odpověděl, aniž by se otočil. "Procházet jsem se. Musel jsem hodně přemýšlet, a tak jsem se vydal na procházku po dně průsmyku. Dlouhou procházku."

"Chyběl jsi mi."

"Ty mně taky!" Obrátil se a natáhl k ní ruku. "Tady je dost místa pro dva." Jeho úsměv nebyl ani tak široký, ani uklidňující, jak by měl být. Glenn ji připadal podivně skleslý, ustaraný.

Magda se zavrtala do jeho náruče a přitiskla se k němu. Dobře... cítila se tak dobře pod štítem jeho paže. "Co tě trápí?"

"Spousta věcí. Například tohle listí." Z nejbližších větví jich strhl plnou hrst a zmačkal je v dlani. "Schnou. Umírají. A to je teprve duben. A vesničani..."

"Je to pevností, vid'?" zeptala se Magda.

"Vypadá to tak, že? Čím déle tu Němci zůstanou, čím víc budou stavbu rozebírat, tím víc se bude zlo rozlézat. Nebo to tak alespoň vypadá."

"Nebo to tak vypadá," opakovala Magda po něm jako ozvěna.

"A pak je tady tvůj otec..."

"Taky mi dělá starosti. Nechci, aby ho Molasar přivedl do extáze a pak ho nechal" - nemohla to dopovědět; její mysl si odmítala takový obrázek vůbec představit - "jako ty ostatní."

"Člověku se můžou stát ještě horší věci, než si nechat vysát krev."

Ponurost tónu Glennova hlasu ji ranila. "To už jsi jednou předtím říkal, to první ráno, co ses s otcem setkal. Ale co může být ještě horšího?"

"Mohl ztratit své já."

"Sebe?"

"Ne. Jeho vlastní já. To, čím je, o co celý život usiloval, aby byl. To může ztratit."

"Glenne, nerozumím ti." A doopravdy mu nerozuměla. Anebo snad nechtěla. V Glennových očích viděla vzdálený, nepřítomný výraz, který ji zneklidňoval.

"Předpokládejme jednu věc," ozval se. "Předpokládejme, že upír neboli moroi neboli Nemrtvý, tak jak existuje v legendách - duch pohřbený ve dne v hrobě a v noci oživající, aby se posilnil krví živých - není nic víc než legenda, za kterou jsi ji vždycky považovala. Předpokládejme však, že mýtus upíra je výsledek pokusů dávných pohádkářů vytvořit něco, co je mimo dosah jejich chápání; že skutečným základem pro legendu se stala bytost, která neprahne po něčem tak primitivním, jako je krev, ale která je živa z lidské slabosti, která prospívá ze šílenství a bolesti, která neustále nabírá sílu a moc z lidského utrpení, strachu a ponížení."

Jeho hlas, jeho tón ji znepokojoval. "Glenne, nemluv takhle. To je příšerné. Jak může někdo žít z bolesti a utrpení?"

Nechceš snad říct, že Molasar -"

"Jenom se domnívám."

"Dobrá, ale mylíš se," odvětila s rozhodným přesvědčením. "Vím, že Molasar je zlý a možná duševně vyšinutý. To ano. Ale neexistuje zlo v podobě, jakou ty popisuješ. Nemůže existovat! Než jsme přijeli, zachránil vesničany, které major uvěznil. A vzpomeň si, co udělal pro mě, když mě ti dva vojáci napadli." Magda při té vzpomínce zavřela oči. "Zachránil mě. A co může být víc ponižujícího než znásilnění dvěma nacisty? Něco, co se živí z ponížení, by se mohlo na můj účet pěkně bavit. Ale Molasar je ode mne odtrhl a zabil."

"Ano. A dost brutálně, soudě podle toho, cos vyprávěla."

S nevolností v žaludku si Magda vybavila smrtelné chroptění a chrastění, zvuk lámajících se a drcených kostí krku, jak s nimi Molasar třásl. "No a?"

"No že z toho nevyšel zas tak docela neuspokojený."

"Ale mohl mě přece zabít taky, pokud mu to působí takové potěšení. Neudělal to. Vrátil mě mému otci."

Glennovy oči se do ní zabodly. "To je přesně ono!"

Zmatena Glennovou odpovědí, Magda zaváhala, a potom rychle mluvila dál.

"A co se týče mého otce, posledních několik let strávil v neustálých bolestech. Byl úplně na dně, a teď je ze své sklerodermie vyléčen. Jako by ji nikdy ani neměl. Pokud lidská bída živí Molasara, proč potom nenechal mého otce zmítat se nemocného a v bolesti a z toho žít? Proč se připravil o zdroj 'výživy' tím, že mého otce vyléčil?"

"Proč doopravdy?"

"Ach, Glenne!" vyhrkla a přitiskla se k němu. "Neděs mě ještě víc, než jsem! Nechci se s tebou hádat - už jsem si to prožila se svým otcem. Nesnesla bych, kdybych se měla hádat ještě s tebou!"

Glennovy paže ji pevně objaly. "No tak dobrá. Ale pomysli na tohle: Tvůj otec je teď tělem zdravější, než kdy byl za mnoho posledních let. Ale co uvnitř? Je to pořád ten stejný člověk, jako když jsi sem s ním před čtyřmi dny přijela?"

Byla to otázka, která Magdu trápila celý den - a nevěděla, jak na ni odpovědět.

"Ano... Ne... Nevím! Myslím, že je jenom stejně zmatený, jako jsem právě teď i já. Ale jsem přesvědčena, že bude v pořádku. Prostě prožil šok, to je všechno. Být náhle vyléčen z údajně nevyléčitelné, neustále se zhoršující ochromující nemoci, může na čas vykolejit každého. Ale dostane se z toho. Počkej a uvidíš."

Glenn neřekl nic, za což byla Magda vděčná. Znamenalo to, že on též chce mezi nimi smíř. Pozorovala, jak se na dně průsmyku tvoří mlha a postupně, se sluncem zapadajícím za vrcholky hor, se zvedá. Blížila se noc.

Noc. Otec říkal, že dnešní noci očistí Molasar pevnost od Němců. Mělo by jí to dodávat naději, ale prožívala spíš děsivé a zlověstné tušení. Dokonce ani dotyk Glennových paží nedokázal zcela její strach ukonejšit.

"Pojďme zpátky do hostince," promluvila konečně.

Glenn zavrtěl hlavou. "Ne. Chci vidět, co se tam odehraje."

"Může to být dlouhá noc."

"Může to být nejdelší noc v životě," odvětil, aniž by na ni pohlédl. "Bez konce."

Magda vzhledla a zachytila na jeho tváři mihnout se výraz obrovské, strašné viny. Co ho uvnitř tak drásalo? Proč se jí nechtěl svěřit?

XXVI

"Jsi připraven?"

Ta slova Cuzu nevydělala. Jakmile uviděl poslední umírající paprsky slunce ztrácet se z oblohy, Molasarův příchod očekával. Při zvuku dutého hlasu se zvedl z pojezdového křesla, hrdý a vděčný za ten pohyb. Celý den čekal, až slunce zapadne, proklínaje ho nesčíslněkrát za pomalost, s jakou se plazilo po obloze.

A teď konečně ten okamžik nastal. Dnešní noc bude patřit jen jemu a nikomu jinému. Na tohle Cuza čekal. Jenom jemu. Nikdo ho o to nemůže připravit.

"Připraven!" přitakal rázně, obrací se k Molasarovi, který stál těsně za jeho zády, stěží viditelný v záři jediné svíčky hořící na stole. Cuza vyšrouboval žárovku na stropě. V mdlém blahodárném světle svíčky se cítil lépe. Pohodlněji. Přirozeněji. Vnímá Molasara intenzivněji. "Díky tobě jsem schopen ti pomoci."

Molasarův výraz byl bezbarvý. "Vyléčit následky způsobené touto nemocí mě stálo málo námahy. Kdybych byl silnější, mohl bych tě vyléčit okamžitě; v mém, relativně slabém stavu mi to však trvalo pomalu celou noc."

"Žádný doktor by to nedokázal za celý život - za dva životy!"

"Maličkost!" odvětil Molasar současně s rychlým ostrým pohybem pravé ruky. "Mám ohromnou schopnost způsobit smrt, ale zároveň i schopnost uzdravit. Obojí je vždycky v rovnováze. Vždycky."

Cuzu napadlo, že má Molasar nezvykle filozofickou náladu. Ale sám neměl na filozofování dnešní noci čas. "Co teď uděláme?"

"Počkáme," odpověděl Molasar. "Ještě není všechno připraveno."

"A potom - co?" Cuza sotva mohl skrýt svou netrpělivost. "Co potom?"

Molasar poodstoupil k oknu a vyhlédl na potemňující se siluety hor. Po dlouhém mlčení promluvil tichým hlasem.

"Dneska večer ti svěřím zdroj své síly. Musíš ho vzít, odnést z pevnosti a najít pro něj bezpečný úkryt někde ve skalních útesech. Nikdo tě nesmí zastavit. Nikomu nesmíš dovolit, aby ti jej vzal."

Cuza byl vyveden z míry. "Zdroj tvé síly?" Zapátral v paměti. "Nikdy jsem neslyšel, že by Nemrtvý vlastnil takovou věc."

"To proto, že jsme si nikdy nepřáli, aby se o tom vědělo," odvětil Molasar a obrátil se čelem k němu. "Odtud pramení moje síla, ale zároveň je to nejzranitelnější bod v mé obraně. Umožňuje mi žít, ale v nesprávných rukou může být zneužit a ukončit můj život. Proto jej neustále mám blízko sebe, kde jej mohu chránit."

"Co je to? Kde -"

"Talisman, ukrytý nyní hluboko v podsklepení. Pokud hodlám pevnost opustit, nemohu jej zanechat tady nechráněný. Ani nemohu riskovat a vzít si ho s sebou do Německa. Proto ho musím předat někomu, komu mohu důvěřovat, aby ho zabezpečil." Pohnul se blíž.

Upřel na profesora své bezedné černé zornice a Cuzovi projel kůži mrazivý chlad, jemuž se snažil ze všech sil vzdorovat.

"Můžeš mi věřit. Schovám to tak dobře, že by to nenašla ani horská koza. Přisahám!"

"Opravdu?" Molasar přistoupil ještě blíž. Světlo svíčky se odráželo od jeho voskové tváře. "Bude to ten nejdůležitější úkol, jaký jsi kdy podstoupil."

"Můžu to udělat - teď," řekl Cuza pevně, zaťal pěsti a víc než bolest vnímal sílu. "Nikdo mi to nevezme."

"Je nepravděpodobné, že by se o to kdokoli pokusil. A i kdyby ano, pochybuji, že by některý dnešní současník věděl, jak to proti mně použít. Ale na druhé straně jde o předmět ze zlata a stříbra. Mohl by ho někdo najít a pokusit se roztavit..."

Cuzou projel bodavý pocit nejistoty. "Nic nemůže zůstat skryté navždy."

"Navždy to není nutné. Stačí jen do doby, než skončuju s vůdcem Hitlerem a jeho stoupenci. Potřebuji, aby to zůstalo v bezpečí, než se vrátím. Potom se o ochranu postarám zase sám."

"Bude v bezpečí!" Cuzovi se vrátilo jeho sebevědomí. Na několik dní by mohl schovat v horách cokoli. "Až se vrátíš, bude to tam na tebe čekat. Hitler po smrti - to bude slavný den! Svoboda pro Rumunsko, svoboda pro Židy. A pro mě - ospravedlnění!"

"Ospravedlnění?"

"Moje dcera - myslí si, že bych ti neměl důvěřovat."

Molasarovy oči se zúžily. "Nebylo rozumné s kýmkoli o tomhle diskutovat - dokonce ani se svou vlastní dcerou."

"Chce, aby bylo po Hitlerovi stejně tak moc jako já. Přesto se jí ale nechce věřit, že to myslíš upřímně. Začíná se dostávat pod vliv jednoho muže a obávám se, že se stal jejím milencem."

"Jakého muže?"

Cuzovi se zdálo, že Molasar sebou škubnul a jeho sinalá bezkrevná tvář dostala ještě bledší, průsvitnější odstín. "Moc o něm nevím. Jmenuje se Glenn a zdá se, že se zajímá o pevnost. Ale co se týče -"

Cuza náhle ucítil, jak se kymácí dopředu a dozadu. Molasarovy ruce nečekaně vystřelily, chňaply ho za kabát a zcela lehce ho nadzvedly nad zem.

"Jak vypadá?" Slova zněla ostře, drala se mu z úst skrz pevně zatáaté zuby.

"Je - je vysoký!" vyhrkl Cuza, vyděšen obrovskou silou ledových rukou, jež ho svíraly pouhých pár palců od krku, a dlouhých žlutých zubů vyceněných tak blízko. "Skoro tak vysoký jak ty, a -"

"Jeho vlasy! A co jeho vlasy!"

"Rudé!"

Molasar s ním mrštil do vzduchu, odhodil ho přes celou místnost a Cuza se kutálel a klouzal bezmocně, hlava nehlava, po podlaze. Jakmile tak Molasar učinil, vydral se z jeho hrdla zvuk znetvořený vztekem, ale čitelný jako -

"Glaeken!"

Cuza se udeřil o protější stěnu místnosti a okamžik zůstal omráčeně ležet. A jakmile se mu zrak znovu zaostřil, uviděl v Molasarově tváři něco, co by tam vůbec nečekal: strach.

Glaeken? Cuza přemýšlel, krčil se a bál se strachy promluvit. Není to název té tajné sekty, o které se Molasar zmínil před dvěma dny? Fanatici, kteří ho pronásledovali? Ti, kvůli kterým postavil pevnost, aby se před nimi skryl? Pozoroval Molasara, jak jde k oknu a vyhlíží na vesnici, v obličeji nečitelný výraz. Konečně se obrátil zpět ke Cuzovi. Ústa měl sevřená do pevné, úzké linky.

"Jak dlouho je tady?"

"Tři dny - od středečního večera." Chtě nechtě musel dodat: "Proč? Co se děje?"

Molasar hned neodpověděl. Chodil sem a tam v houstnoucí tmě za prostorem ozařovaným světlem svíčky - tři kroky dopředu, tři dozadu, zahloubán v myšlenkách. A pak se zastavil.

"Sekta Glaeken musí pořád existovat," promluvil sotva slyšitelným hlasem. "Měl jsem to vědět. Vždycky byli příliš vytrvalí, tvrdší, jejich cíl dobýt svět byl až příliš fanatický, než aby mohli vymřít! Tihle nacisti, o kterých mluvíš... ten Hitler... teď už mi to dává všechno smysl. Samozřejmě."

Cuza cítil, že vstát bude pro něho bezpečnější. Zvedl se na nohy. "Co dává smysl?"

"Sekta Glaeken pracovala vždycky tajně, skrývala se pod rouškou jiných, využívala populárních hnutí, aby tak ukryla svou identitu a opravdové cíle." Molasar tam stál, tyčící se hrozivý stín, a zvedl pěsti. "Teď už to vím. Vůdce Hitler a jeho následovníci jsou opět jenom další zástěrka Glaekenu. Byl jsem blázen! Měl jsem rozpoznat jejich metody, když jsi mi poprvé vyprávěl o táborech smrti. A pak ten pokroucený kříž, který ti nacisti malují na všechno - jak průhledné!"

Glaeken sloužila kdysi jako zbraň církve!"

"Ale Glenn -"

"Je jedním z nich. Není jejich loutkou jako nacisti, ale je přímo jejich hybatelem. Opravdový člen Glaekenu - jeden z jejich úkladných vrahů!"

Cuza cítil, jak se mu stahuje hrdlo. "Ale jak si tím můžeš být tak jist?"

"Sekta vychovávala své vrahy odpovídající přesně určitému typu: vždycky měli modré oči, vždycky mdle olivovou pleť, vždycky rudé vlasy. Jsou cvičeni ve všech metodách zabíjení, včetně způsobu zabíjení Nemrtvých. Ten, který si říká Glenn, má v úmyslu postarat se o to, abych nikdy neopustil svou pevnost!"

Cuza se opřel o zeď, zavravorav při představě Magdy v náručí muže, který tvořil součást skutečné moci představované Hitlerem. Bylo to až příliš fantastické, než aby uvěřil! A přece to všechno do sebe zapadalo. Nebylo divu, že to Glenna tak vzalo, když slyšel, že Cuza půjde pomoci Molasarovi zbavit svět Hitlera. To také vysvětlovalo Glennovo neustálé úsilí vrhnout pochybnosti na všechno, co Molasar říkal. A to také vysvětlovalo, proč Cuza toho rudovlasého muže instinktivně nenáviděl. Zřudou nebyl Molasar, ale Glenn! A právě v tuhle chvíli s ním Magda bezpochyby byla. Něco se muselo stát!

Cuza se vzpamatoval a pohlédl na Molasara. Teď si nemohl dovolit panikařit. Ještě než se rozhodne, co udělá, potřebuje znát odpovědi. "Jak tě může zastavit?"

"Zná způsoby... způsoby, které jeho sekta zdokonalovala za celá staletí konfliktů s bytostmi mého druhu. On by byl schopen použít talisman proti mně. A kdyby ho získal, zničil by mě!"

"Zničil tě..." Cuza stál jako omámen. Glenn by mohl všechno zkazit. Kdyby Glenn zničil Molasara, znamenalo by to další tábory smrti, další výboje hitlerovské armády... vyhlazení Židů, jeho národa.

"Musí být odstraněn," promluvil tvrdým hlasem Molasar. "Nemůžu riskovat a nechat zdroj své síly tady, dokud je tu on."

"Tak potom to udělej!" vykřikl Cuza. "Zabij ho jako jsi zabil ostatní!"

Molasar zavřel hlavou. "Nejsem ještě dost silný, abych mohl čelit takovému, jako je on - alespoň ne venku za těmito zdmi. V pevnosti jsem silnější. Kdyby existoval způsob, jak ho dostat dovnitř, dokázal bych se s ním vypořádat. Nikdy by mi už pak nestál v cestě - nikdy!"

"Mám to!" Cuzovi se najednou v mozku rozjasnilo. Hlavou mu bleskl nápad, jenž během řeči dostal svou konkrétní podobu. Bylo to tak jednoduché. "Necháme ho sem přivést."

Molasar se zatvářil pochybovačně, ale zaujatě. "Kým?"

"Major Kaempffer to udělá víc než rád!" Cuza uslyšel svůj vlastní smích a ten zvuk ho překvapil. Ale proč by se nesmál? Nedokázal potlačit své veselí při myšlence, jak využít majora SS, aby pomohl zbavit svět nacismu.

"Proč by to měl udělat?"

"To nech na mně!"

Cuza se posadil do kolečkového křesla a rozjel se ke dveřím. Mozek mu pracoval na plné obrátky. Bude muset najít

správný způsob, jak přimět majora uvažovat způsobem, jaký potřebuje, tak, aby Kaempffer sám došel k rozhodnutí přivést Glenna do pevnosti. Vymanévroval sám z věže a ven na dvůr.

"Strážé! Strážel!" zařval. Četař Oster okamžitě přispěchal, dva další vojáci za ním. "Zavolejte majora!" křičel, lapaje po dechu předstíraným vyčerpáním. "Okamžitě s ním musím mluvit!"

"Vzkaz vyřídím," odpověděl četař, "ale nečekejte, že se za vámi rozběhne." Dva druzí vojáci se při těch slovech zlomyslně ušklíbli.

"Řekněte mu, že jsem zjistil něco velmi důležitého o pevnosti, něco, co se musí udělat do dnešní noci. Protože zítra by už mohlo být pozdě!"

Četař pohlédl na jednoho z vojinů a pohodil hlavou směrem k zadnímu traktu pevnosti. "Hni se!" Dalšímu ukázal na křeslo. "Postarej se, aby major Kaempffer nemusel chodit tak daleko kvůli tomu, co mu profesor chce."

Cuza byl vezen přes dvůr, dokud jim rozházená suť ze zdi nebránila v jízdě, potom ho nechali čekat. Seděl klidně, dávaje si dohromady body toho, co chce říct. Po mnoha dlouhých minutách se ve vchodu do zadní části pevnosti objevil Kaempffer, bez pokrývky hlavy. Očividně byl rozmrzelý.

"Co mi musíš říct, Žide?" zavolal na něho.

"Je to strašně důležité, pane majore," odpověděl Cuza a zeslabil hlas natolik, aby ho Kaempffer sotva slyšel. "A nedá se to křičet."

A zatímco si Kaempffer razil cestu bludištěm nahromaděného kamení, jeho rty se pohybovaly; nepochybně tiše nadával.

Cuza si ani neuvědomil, jak moc ho tahle malá šaráda baví.

Kaempffer konečně dorazil ke křeslu a mávnutím ruky poslal ostatní pryč. "Takhle to bude lepší, Žide. Ale jestli jsi mě sem přitáhl pronic zanic -"

"Mám za to, že jsem objevil nový zdroj informací o pevnosti," pronesl Cuza tichým, spikleneckým hlasem. "V hostinci je jeden cizinec. Dneska jsem se s ním seznámil. Zdá se, že se velmi zajímá o to, co se tu děje, příliš zajímá. Dneska ráno se mě na všechno podrobně vyptával."

"A proč mě to má zajímat?"

"No, řekl pár věcí, které mně hned přišly jako velmi zvláštní. Tak zvláštní, že když jsem se vrátil, nahlédl jsem do těch zakázaných knih a našel v nich fakta, která se opírala o jeho tvrzení."

"Jaká tvrzení?"

"Sama o sobě nejsou důležitá. Co je důležité, je fakt, že naznačují, že ví o pevnosti víc, než říká. Mám dojem, že může být nějakým způsobem ve spojení s lidmi, kteří za údržbu pevnosti platí."

Cuza se odmlčel, aby dodal proneseným slovům váhu. Nechtěl majora přetížít informacemi. Po jisté chvíli dodal:

"Kdybych byl vámi, pane majore, požádal bych toho pána, aby se tu zítra zastavil na pohovor. Třeba by byl tak laskav a něco nám prozradil."

Kaempffer vyprskl. "Ty nejsi já, Žide! Nebudu marnit čas prošením nějakých hňupů, aby mě přišli navštívit, a nebudu čekat do rána!" Obrátil se a mávl na četaře Ostera. "Poklusem sežeňte čtyři moje vojáky!" Potom se obrátil zpět k Cuzovi. "A ty půjdeš s námi, abychom se ujistili, že zatýkáme správného chlapa."

Cuza skryl svůj úsměv. Bylo to všechno tak jednoduché - tak zatraceně jednoduché.

+++

"Další námitka, kterou můj otec má, je, že nejsi Žid," řekla Magda. Oba dosud seděli uprostřed vadnoucího listí, s pohledem upřeným na pevnost. Tma se prohloubila a v pevnosti už byla všechna světla zažehnuta.

"Má pravdu."

"Jaké je tvé vyznání?"

"Žádné nemám."

"Ale musel ses s nějakým narodit?"

Glenn pokrčil rameny. "Snad. Pokud ano, je to už tak dlouho, že si ho už nepamatuju."

"Jak můžeš něco takového zapomenout?"

"Snadno."

Už ji začínala rozčilovat jeho vytrvalá snaha brzdit její zvědavost.

"Věříš v Boha, Glenne?"

Obrátil se a věnoval jí takový úsměv, který se u ní nikdy neminul účinkem. "Věřím v tebe... to nestačí?"

Magda se o něho opřela. "Ano. Asi ano."

Co měla dělat s tímhle člověkem, který byl úplně jiný než ona, a přece tak rozdmýchával její city. Připadal jí dobře vychovaný, dokonce vzdělaný, třebaže si nedokázala představit, že by otevřel knihu. Vyzařovala z něho síla, i když k ní dokázal být překvapivě něžný.

Glenn představoval soustředění všech protikladů a rozporů. I přesto Magda cítila, že v něm našla muže, s kterým by chtěla sdílet svůj život. A život s Glennem, jaký si v duchu malovala, nepřipomínal ani zlomek toho, co si představovala v minulosti. Žádné dlouhé dny rozjímání a tichého studia, ale spíš nekonečné noci propletených údů a divoké vášně. Pokud měla ještě žít, pak jedině s Glennem.

Nechápala, jak na ni mohl tenhle člověk tak působit. Jediné, co vnímala, byly její city... a ona si beznadějně přála být s ním. Navzdýcky. V noci se k němu tulila a rodila jeho děti a viděla jeho úsměv takový, jaký vyloudil právě před chvílí. Jenomže teď se nesmál. Pozoroval pevnost. Něco ho nesnesitelně mučilo, týralo ho to a zevnitř užíralo. Magda se chtěla podělit o jeho bolest, ulehčit mu, kdyby to bylo možné. Ale byla bezmocná, dokud se jí on nesvěří. Třeba teď nastal čas, aby se o to pokusila...

"Glenne," oslovila ho jemně. "Proč jsi doopravdy tady?"

Místo odpovědi ukázal na pevnost. "Něco se děje."

Magda vzhlédla. Ve světle, které se linulo ven z otevřené hlavní brány, se dalo na mostě rozeznat šest postav, jedna z nich v kolečkovém křesle.

"Kam by mohli s otcem jít?" zeptala se, hrdlo úzkostí stažené.

"Do hostince, nejspíš. Je to jediné místo, kam se dá dojít pěšky."

"Jdou si pro mě," hlesla Magda. Bylo to jediné vysvětlení, které ji napadlo.

"Ne, o tom pochybuji. Pokud by měli v úmyslu přitáhnout tě zpátky do pevnosti, nebrali by s sebou otce. V úmyslu mají něco jiného."

Magda se nervózně kousala do spodního rtu a pozorovala chumel temných postav pohybujících se po mostě ve zvedající se řece mlhy a osvětlujících si cestu baterkami. Prošli necelých dvacet stop od nich, když Magda zašeptala Glennovi.

"Zůstaneme ukrytí, dokud nezjistíme, kvůli čemu přišli."

"Pokud tě nenajdou, budou si možná myslet, žeš utekla... a mohli by si vylít vztek na tvém otci. Pokud se rozhodnou tě hledat, najdou tě - tady a mezi okrajem rokliny jsme v pasti. Nikam nelze zmizet. Lepší bude vyjít jim vstříc."

"A ty?"

"Budu tady, pokud mě budeš potřebovat. Ale prozatím si myslím, že čím miň ze mě uvidí, tím líp."

Magda se váhavě zvedla a prodrala si cestu křovím. Než se dostala na cestu, skupina už přešla. A než promluvila, pozorovala ji. Něco se jí na tom hloučku nezdálo. Nedokázala říci co, ale stejně tak nemohla popřít pocit nebezpečí, který se kolem ní rozhostil, jak tam tak stála na kraji stezky. Byl tam major SS, a taky vojáci v černých uniformách; a přece to vypadalo, jako by s nimi otec šel ochotně, o své vůli, dokonce se zdálo, že s nimi i trochu hovoří. Muselo tedy být všechno v pořádku. "Tati?"

Vojáci, dokonce i ten pověřený tlačení křesla, se otočili jako jeden muž, zvedli zbraně a zamířili. Otec k nim promluvil rychle německy.

"Zadržte, prosím! To je moje dcera. Dovolte mi s ní promluvit!"

Magda k němu přiběhla, vyhýbajíc se hrozivému kvintetu černých uniformovaných postav. Když promluvila, použila cikánský dialekt. "Proč tě sem přivedli?"

Odpověděl jí laskavým tónem. "Vysvětlím ti to později. Kde je Glenn?"

"V křoví za mými zády," odpověděla bez zaváhání. Koneckonců, ptal se otec. "Proč to chceš vědět?"

Otec se okamžitě obrátil k majorovi a vykřikl německy: "Tamhle!" A ukázal přesně na to místo, které mu Magda označila. Čtyři vojini vytvořili okamžitě půlkruh a začali se stahovat ke křoví.

Magda zírala v šoku na otce. "Tati, co to děláš?" Instinktivně se pohnula směrem ke křoví, ale zadržel ji za zápěstí.

"To je v pořádku," chlácholil ji, opět v cikánském nářečí. "Pouze jsem se před pár okamžiky dozvěděl, že je jedním z nich!"

Magda uslyšela svůj vlastní hlas promluvit rumunsky. Byla příliš konsternovaná otcovou zradou, že nedokázala odpovědět jinak než ve svém rodném jazyce.

"Ne! To je -"

"Patří ke skupině, která řídí nacisty, která jich využívá ke svým vlastním podlým cílům. Je horší než nacist!"

"To je lež!" Otec se zbláznil!

"Ne, není! A je mi líto, že jsem to právě já, kdo ti to musí říct. Ale lepší, když se to dozvíš ode mne teď, než později, až by bylo příliš pozdě, od někoho jiného!"

"Zabijí ho!" vykřikla v panice, která se jí začala zmocňovat. Jako smyslů zbavená se snažila vytrhnout z jeho sevření. Ale otec ji držel pevně, s nebývalou, znovu nabytou silou, a celou tu dobu jí šeptal do uší děsivé věci.

"Ne! Nezabijí ho! Jenom si ho odvedou k výslechu a přinutí ho odhalit své spojení s Hitlerem, jestli si bude chtít zachránit kůži." Otcovy oči byly jasné, horečně plály a hlas se mu trásl rozčilením. "A potom mi poděkuješ, Magdo! Potom, až zjistíš, že jsem to udělal kvůli tobě."

"Udělal to kvůli sobě!" zaječela v neutuchávající snaze vykroutit se z jeho sevření. "Nenávidíš ho, protože -"

Z křoví se ozvaly výkřiky a zvuky šarvátky a potom byl Glenn vyveden ven dvěma vojáky s hlavními puškami zabodnutými do jeho zad. Hned nato ho všichni čtyři obstoupili a namířili na něho zbraně.

"Pusťte ho!" vykřikla Magda, vrhající se ke skupině. Ale otcovo sevření na jejím zápěstí se nepoddalo.

"Zůstaň stát, Magdo!" řekl Glenn s ponurým výrazem sotva znatelným v tom slabém světle a jeho oči se zabodly do otcových. "Nedocílila bys ničeho jiného, než že by tě zastřelili."

"Jak galantní," ozval se Kaempffer za jejími zády.

"A všechno je to divadlo," zašeptal profesor.

"Odvedte ho a podívejte se, co ví."

Vojáci postrkovali Glenna k mostu hlavními puškami. Teď už z něj zbyl jen matný obrys postavy ozářený zdáli světlem linoucím se z otevřené brány pevnosti. Kráčel stejnoměrně až k mostu, potom to vypadalo, jako by klopýtl a přepadl dopředu. Magda zalapala po dechu a pak uviděla, že doopravdy nespádl - vrhl se na kraj mostu. Co to jen -? A pak si náhle uvědomila, co zamýšlel. Měl v úmyslu přehoupnout se přes jeho okraj a pokusit se schovat pod mostem, možná se dokonce pokusit slézt po skalnaté stěně dolů do propasti, chráněné jejím převisem.

Magda se rozeběhla vpřed. Bože, dej, ať jim uteče! Pokud se mu podaří dostat pod most, v mlze a tmě se ztratí. A než si Němci přinesou horolezecká lana, aby se za ním pustili, Glenn se už může dostat na dno propasti a utíkat - pokud ale nesklozne a nezřítí se.

Magda už byla ve vzdálenosti deseti dvanácti stop od scény, když první schmeisserovka vychrlila na Glenna spršku nábojů. A pak se přidaly další, burácely v jednom mohutném chóru a temnotu prořízly oslnivé umlčujícíblesky,

ohlušující ji svým protáhlým dunivým hřmotem. Zastavila se a v užaslé hrůze zírala na dřevěné plaňky mostu, třštící se v bezpočet poletujících úlomků. Glenn se právě nakláněl nad okrajem zábradlí, když ho zasáhly první kulky. Uviděla, jak se jeho tělo kroutí a škube pod proudem olova, zanechávajícího na jeho nohou a zádech krvavé šrámy, viděla ho cukat se a otáčet pod nárazy kulek, viděla další rudé čáry křížovat jeho hrudník a břicho. Jeho tělo ochablo, a když padalo přes okraj, jako by se svinulo.

Byl mrtev.

Příští okamžiky, jak tam Magda stála ochromena a dočasně oslepena z přetrvávajících prudkých záblesků světla, prožívala jako zlý sen. Glenn nemohl být mrtev - nemohl! To přece nebylo možné. Byl příliš životaschopný, než aby zemřel. Všechno to byla jenom ošklivá noční můra a ona se probudí v jeho náruči. Ale teď se musí z toho snu probrat, musí se přinutit. Tichý výkřik proťal vzduch, který zhoustl v těžký, nedýchatelný rosol.

Ach ne! Ach - ne - ne - ne - é - é!

Slova si mohla jen myslet - nebyla absolutně schopna je vyslovit.

Když k nim doběhla, stáli vojáci na kraji rokliny a svítili lampami dolů do mlhy. Protlačila se na okraj, ale dole pod sebou nic neviděla. Ovládla nutkání skočit za Glennem, místo toho se obrátila k vojákům a začala bušit pěstmi do nejbližšího z nich, rány dopadaly na jeho hrud' a tváře. Jeho následná reakce byla automatická, téměř bezmyšlenkovitá. S lehkým sevřením rtů jako jediným varováním obrátil krátkou hlaveň schmeisserovky a uhořel ji s ní do spánku.

Když padala dolů, svět se s ní bláznivě točil. A jakmile dopadla na zem, ztratila vědomí. Zdáli přicházel otcův hlas, volající její jméno. Kolem ní se rozprostřela černá temnota, ale bojovala s ní tak dlouho, až rozeznala otce na mostě na zpáteční cestě k pevnosti. Kroutil se ve své židli, otáčel se, hledal ji, volal.

"Magdo! To bude v pořádku, uvidíš! Všechno dopadne výborně a potom pochopíš! Potom mi poděkuješ! Nesmíš mě nenávidět, Magdo!"

Ale Magda ho nenáviděla. A přísahala, že ho bude nenávidět už navždy. To byla její poslední myšlenka předtím, než se okolní svět rozplynul.

+++

Neidentifikovaný muž byl zastřelen při odporu při zatýkání a spadl do rokliny. Woermann pozoroval arogantní nabubřelé tváře vojáků einsatzkomanda, když pochodovali zpět do pevnosti. A všiml si také rozrušeného profesora výrazu. Obojí bylo pochopitelné: ti první zabili neozbrojeného muže, věc, kterou uměli ze všeho nejlíp; ten druhý se stal poprvé v životě svědkem nesmyslné vraždy.

Ale Woermann si nedokázal vysvětlit Kaempfferův vztek, výraz zklamání. Na dvoře ho zastavil.

"Jeden muž? Taková kanonáda kvůli jednomu jedinému muži?"

"Vojáci jsou rozrušení," odvětil Kaempffer, očividně sám nervózní. "Neměl se pokoušet zmizet."

"Na co jste ho chtěli?"

"Žid měl dojem, že ví něco o pevnosti."

"Hádám, že jste mu ani neřekli, že ho chcete jenom kvůli výsledku."

"Snažil se utéct."

"A jediný výsledek je, že teď toho nevíte o nic víc než předtím. Třeba jste toho ubohého člověka vydělali k smrti."

Pochopitelné že utíkal. A teď vám neřekne už vůbec nic. Jenomže tohle vy a lidi vašeho typu nikdy nepochopíte."

Kaempffer se obrátil bez odpovědi ke svému obydlí, zanechávaje Woermann na dvoře samotného. Plamen hněvu, který u Kaempffera obvykle vzplanul, tentokrát nevyšlehl. Všechno, co cítil, byla ledová zášť... a rezignace.

Stál a díval se za muže, kteří neměli službu, jak se šourají sklíčeně zpět do svých ubytoven. Ještě před chvílí, kdy na druhém konci mostu vypukla střelba, svolal je všechny do bojové pohotovosti. Ale žádná bitva z toho nevzešla a byli zklamáni. Chápal je. Sám si také přál nepřítele z masa a kostí, se kterým by mohli bojovat, vidět ho, udeřit na něj, vycedit jeho krev. Jenomže nepřítel zůstal neviditelný, nepolapitelný.

Woermann se obrátil ke schodišti do sklepa. Dneska v noci zajde zase tam dolů. Naposledy. Sám.

Musel být sám. Nemohl si dovolit se někomu svěřit s tím, v čem spočívá jeho podezření. Ne teď - ne potom, co se rozhodl rezignovat. Bylo to těžké rozhodnutí, ale on se k němu odhodlal: odejde z armády, s touhle válkou už nechce mít vůbec nic společného. Přesně tohle členové strany ve vrchním velitelství od něho požadovali. Ale kdyby se dostal na přetřes jenom náznak toho, co očekával, že v podsklepení najde, byl by zbaven hodnosti jako šílenec. Nemohl připustit, aby si nacisti spojili jeho jméno s duševní poruchou.

... zablácené boty a rozedrané prsty... zablácené boty a rozedrané prsty... litanie šílenství ho táhla dolů.

Něco odporného a vymykajícího se zdravému rozumu v těch hlubinách žilo. Napadlo ho, že ví, co by to mohlo být, ale nemohl si dovolit to pojmenovat, dokonce ani si to v duchu představit. Jeho mozek se tomu obrazu bránil, zanechávaje ho rozmazaný a zamlžený, jako by byl viděn z bezpečné vzdálenosti skrz dalekohled, který se nedá zaostřit.

Přešel ke klenutému otvoru a pustil se dolů po schodišti.

Příliš dlouho čekal, jak dopadne wehrmacht a jak skončí válka, ve které bojoval. Jenomže problémy se nevyřeší samy.

Teď to mohl posoudit. Konečně si mohl přiznat, že zvěrstva páchaná po boji nebyla jenom přechodnými úchytkami. Báł se podívat pravdě do očí a připustit, že všechno v téhle válce je vyšínuté, zlé. Teď už to věděl a hanbil se, že se stal její součástí.

Podsklepení bude místem jeho vykoupení. Na vlastní oči se přesvědčí, co se tu děje. Sám se tomu postaví na odpor a vypořádá se s tím. Dokud tak neučiní, nerozhodí se mu v duši klid. Jenom poté, co si vykoupí svou čest, bude schopen vrátit se do Rathenow a k Helze. Jeho duše bude uspokojena, jeho vina alespoň trochu očištěna. Teprve potom může být skutečným Fritzovým otcem... a ochrání ho od Hitlerjügend, i kdyby mu měl přerazit obě nohy.

Hlídka, pověřená střežením vchodu do podsklepení, se ještě nevrátila ze svých bojových pozic. Tím líp. Bude tam alespoň moci vstoupit nepozorován a vyhne se nabídkám na doprovod. Zvedl jednu z baterek a zůstal stát nejspíš na

vrcholu schodiště, shlížeje dolů do vábíci temnoty.

Woermann napadlo, že musí být blázen. Vždyť by to bylo šílenství, vzdát se svého postavení. Tak dlouho měl oči zavřené - proč je tak nenechat? Proč ne? Vzpomněl si na obraz ve svém pokoji, ten se stínem visící mrtvoly... mrtvoly, které jako by trochu narostl pupek, když se na ni díval naposledy. Ano, musel zešilet. Nesmí tam dolů chodit. Sám ne. A už vůbec ne po setmění. Proč nepočkat do rána?

... zablácené boty a rozedrané prsty...

Ted'. Muselo to být ted'. Neměl by se pouštět do toho dobrodružství neozbrojen. Měl svůj luger a měl stříbrný křížek, který půjčil profesorovi. Vydal se na cestu.

Byl už v půli schodiště, když uslyšel zvuk. Zastavil se a naslouchal... jemné, chaotické škrábavé zvuky se ozývaly napravo od něho směrem dozadu, v samém srdci pevnosti. Krysy? Zakroužil baterkou kolem sebe, ale žádné nenašel. Trio té havěti, které ho v poledne tady na schodech uvítalo, nebylo nikde v dohledu. Sešel až dolů a pospíchal na místo, kde byla uložena mrtvá těla, ale jakmile tam dorazil, projela jím hrůza a zůstal stát jako přimražený.

Těla zmizela.

+++

Jakmile se dopravil do šera svého soukromí a uslyšel za sebou bouchnout dveře, vyskočil Cuza z křesla a přešel k oknu. Napínal zrak směrem k mostu, hledaje Magdu, ale ani přes světlo měsíce, který právě vystoupil nad hřebeny hor, nedokázal proniknout na druhý konec rokliny. Ale Iuliu a Lidia museli vidět, co se stalo. Pomohli by jí. Byl si tím jist. To, že zůstal sedět v křesle, místo aby se k ní rozběhl, když ji ta esesácká bestie srazil, byl jen rozhodující závěrečný test jeho vůle. Ale musel se pevně držet. Odhalení jeho schopnosti chodit by mohlo zničit všechno, co s Molasarem plánoval. A ten plán byl teď důležitější než cokoli jiného. Zkáza Hitlera měla přednost před blahem jedné ženy, dokonce i když to byla jeho vlastní dcera.

"Kde je?"

Při zvuku hlasu za svými zády se Cuza prudce obrátil. V Molasarově hlasu, ozývajícímu se ze tmy, se objevila hrozba. Právě přišel, anebo tu celou dobu čekal?

"Mrtev," odvětil profesor, pátraje po zdroji hlasu. Cítil, že se Molasar blíží.

"Není možné!"

"Je to pravda. Viděl jsem to na vlastní oči. Pokusil se utéct a Němci ho rozstříleli jako řešeto. Musel být zoufalý.

Hádám, že si uvědomil, co se mu stane, jestli ho přivedou do pevnosti."

"Kde je tělo?"

"V rokli."

"Musí být nalezeno!" Molasar přistoupil ještě blíž, takže mdlé měsíční světlo, pronikající sem oknem, ozářilo jeho tvář.

"Musím si být absolutně jist!"

"Je mrtev. Takové množství kulek by nemohl nikdo přežít. Utrpěl tolik smrtelných zranění, že by to stačilo nejméně na tucet lidí. Musel být mrtev, ještě než dopadl dolů. A pád..." Při té vzpomínce zavrtěl Cuza hlavou. V jiné době, na jiném místě a za jiných okolností by byl Cuza vyděšen z toho, čeho byl svědkem. Ale teď... "jeho smrt zpečetil."

Přesto vypadal Molasar nevěřícně. "Potřeboval jsem ho zabít sám, abych cítil, jak z něho život pod mou rukou uniká.

Tehdy, jedině tehdy, bych mohl mít jistotu, že je odstraněn z mé cesty. Takhle jsem nucen spolehnout se na tvé tvrzení, že nemohl přežít."

"Nespoléhej se na mě - přesvědč se sám. Jeho tělo leží na dně rokle. Proč si ho nejdeš najít a přesvědčit se?"

Molasar pomalu přikývl. "Ano... ano, nejspíš to udělám..., protože musím mít jistotu." Couvl a tma ho pohltila. "Vrátím se pro tebe, až bude všechno připraveno."

Cuza vyhlédl ještě jednou z okna směrem k hostinci, potom se vrátil do svého pojízdného křesla. Molasarovo zjištění, že Glaeken dosud existuje, s ním, jak se zdá, hluboce otřásl. Možná to nebude tak jednoduché, zbavit svět Adolfa Hitlera. Ale musel to zkusit. Musel!

Seděl ve tmě, aniž by se obtěžoval zapálit znovu svíčku, a doufal, že je Magda v pořádku.

+++

Ve spáncích mu bušilo a baterka v ruce se chvěla, jak tak Woermann stál v mrazivé ponuré tmě a zíral na zvrásněné pomačkané rubáše, které nezakrývaly nic než holou zem. Lutzova hlava tam sice byla, oči i ústa rozevřeny dokořán, ležela na levém uchu. Tělo však chybělo... přesně jak Woermann očekával. Ale ani skutečnost, že byl na scéně částečně připraven, nezmírnila její ochromující dopad. Kde byli?

A tam, odněkud zprava, zdáli, se ozývaly ty příšerné škrábavé zvuky. Woermann věděl, že je musí sledovat až k jejich zdroji. Jeho čest si to žádala. Ale nejprve... zasunul luger do pouzdra, zastrčil jej do náprsní kapsy své vesty a z kapsy vytáhl stříbrný křížek. Cítil, že by ho mohl ochránit víc než pistole.

S křížem nataženým před sebou se vydal ve směru škrábání. Podsklepní jeskyně se zužovala do nízkého tunelu, který přecházel v serpentínovou stezku vedoucí do zadního traktu pevnosti. A jak postupoval, zvuk sílil. Přibližoval se. A potom uviděl Woermann krysy. Zprvu jen několik - velké, tlusté, rozcapené na malých skalních výstupcích a civících na něho, když je mjel. A dál jich bylo ještě víc, stovky krys, přilepených na zdi, namačkaných k sobě v čím dál těsnějších hloučcích, až vznikl dojem, že tunel lemuje jeden velký, monotónně šedivý hustý koberec, který se svíjel, kroutil a vlnil a propichoval ho bezpočtem korálkovitých černých očí. Ovládaje svůj odpor postupoval Woermann vpřed. Krysy na zemi sice odhopkaly z cesty, když procházel, ale nevykazovaly známky skutečného strachu. Přál si mít u sebe schmeisserovku, třebaže bylo nepravděpodobné, že by ho mohla nějaká zbraň uchránit, kdyby ho krysy hromadně napadly.

Před ním se tunel stácel ostře doprava a Woermann už nemusel tak pozorně naslouchat. Škrábavé zvuky byly stále silnější. Zněly už tak blízko, že si mohl skoro představit jejich zdroj hned tam, za další zatáčkou. Což znamenalo, že musí

být velmi opatrný. Musel najít způsob, jak, sám nepozorován, zjistit, co se tam děje.

Musel by zhasnout světlo.

Woermann tohle udělat nechtěl. Zvlněná masa krys na zemi a na zdech mu naháněla strach z tmy. Třeba světlo bylo to jediné, co je drželo v patřičných mezích. Kdyby... Ale na tom nezáleželo. Musel zjistit, co tam vpředu je. Odhadoval, že zatačky může dosáhnout asi pěti dlouhými kroky. Ty by udělal ve tmě, potom by se obrátil nalevo a přinutil se ke třem dalším krokům. Kdyby tam nic nenašel, rozsvítil by znovu baterku a pokračoval v chůzi. Stejně dobře totiž věděl, že by tam nemusel najít nic. Blízkost zvuků mohlo být jen akustické šálení tunelu... mohl by ujít ještě dalších sto yardů, anebo taky nemusel.

Napjatý, se zaťatými zuby zhasl Woermann baterku, ale ponechal prst na spínači pro případ, že by se krysy daly do pohybu. Neslyšel nic, necítil nic. A jak stál a čekal, až si jeho oči přivyknou tmě, všiml si, že zvuk ještě zesílil, jako by ho absence světla o to víc zvýraznila. Naprostá tma. Nikde žádná záře, dokonce ani náznak osvětlení za zatačkou. Cokoli působilo ten hluk, muselo potřebovat alespoň trochu světla, ne? Nebo ne?

Přinutil se k pohybu, a zatímco tiše odpočítával kroky, každíčký nerv v jeho těle se vzpíral a skučel a nabádal ho, aby se obrátil a dal na útěk. Ale musel to zjistit! Kde byla ta těla? A co způsobovalo onen vytrvalý, nervy drásající zvuk?

Třeba tam najde řešení tajemných záhad pevnosti. Bylo jeho povinností to zjistit. Jeho povinností...

Jakmile udělal pátý a poslední krok, otočil se doleva a v ten moment ztratil rovnováhu. Jeho levá ruka - ta, v níž svíral baterku - reflexivně vystřelila vpřed, aby zabránila pádu, a v tom okamžiku se dotkla něčeho chlupatého, co vyvísklo, uskočilo a zakouslo se do něho svými jako břitva ostrými zuby. Z dlaně do celé ruky mu projela řezavá bolest. Ucucl a kousal se do spodního rtu tak dlouho, dokud bolest neopadla. Netrvalo to dlouho a jemu se podařilo znovu pevně sevřít baterku. Škrábavé zvuky teď zněly ještě hlasitěji a přímo před ním. Ale pořád žádné světlo. Ať napínal zrak sebevíc, neviděl nic. Na těle mu začaly vyřážet krůpěje potu, strach se mu zařizl do útrobu a svíral je a kroutil. Tam někde vpředu muselo být světlo.

Udělal ještě jeden krok - ne tak dlouhý jako ty předcházející - a zastavil se.

Zvuky se teď nesly přímo z místa kdesi před ním, vpředu... a dole... škrábání, drápání, skřípání. Další krok.

Ať byly zvuky jakéhokoli původu, nemohl se vyhnout dojmu, že se jedná o nezměrné úsilí, třebaže ho nedoprovázelo žádné namáhavé dýchání. Slyšel jen svůj vlastní přerývaný dech a v uších mu v nárazech šuměla krev. Jen to a škrábání.

Ještě jeden krok a rozsvítí opět světlo. Zvedl nohu, ale zjistil, že se nemůže pohnout dopředu. Jeho tělo o své vlastní vůli odmítlo udělat další krok, dokud se nepřesvědčí, do čeho jde.

Woermann stál a chvěl se. Měl chuť se vrátit. Netoužil vidět to, co bylo před ním. Nic normálního anebo z tohoto světa by se nemohlo hýbat a žít v téhle tmě. Raději to nevědět. Ale ta těla... musel to zjistit.

Vydal zvuk připomínající zakřučení a stiskl spínač baterky. Trvalo chvíli, než si jeho zúžené zornice přivykly náhlé záři, a ještě mnohem déle, než si jeho mozek uvědomil hrůzu toho, co světlo odhalilo.

A potom Woermann zařval... zvuk panické smrtelné hrůzy, jenž se vydral z jeho úst, začal poměrně tiše a postupně rostl, narůstal, až zesílil do ohromné mohutnosti i délky, duněl, rozechvíval se a v ozvěnách se vracel a odrážel od okolních zdí, provázaje ho ještě v okamžiku, kdy se obrátil a utíkal nazpět. Prohnal se kolem nakupených civičích krys a dál, pořád dál. Zbývalo mu ještě asi třicet stop tunelem, když se Woermann jen nerad přinutil zastavit. Tam před ním někdo stál.

Namířil kužel světla na postavu blokující mu cestu a spatřil voskovou tvář, plášť, šaty, zplihlé vlasy, na místě očí dvě hluboké bezedné tůně šílenství. V tu chvíli věděl. Byl to pán pevnosti.

Na zlomek vteřiny zůstal Woermann stát jako přikovaný, fascinován a k smrti vyděšený na něho zíral, potom zmobilizoval všechnu svou duševní sílu, získanou pětadvaceti letou vojenskou praxí.

"Nech mě projít!" přikázal a namířil světlo baterky na křížek ve své pravici s důvěrou, že drží účinnou zbraň. "Ve jménu Boha, ve jménu Ježíše Krista, ve jménu všeho, co je svaté, nech mě projít!"

Namísto ústupu se však postava pohnula dopředu, blíž k Woermannovi, tak blízko, že světlo ozářilo její sinalé bledé rysy. A smála se - škodolibým lstivým úšklebkem, pod jehož tíhou Woermannovi zeslábla kolena a natažené ruce se prudce roztřáslly.

Jeho oči... ach, Bože, ty jeho oči... Woermann stál, jako by vrostl do země, neschopen pohybu. Nemohl tam, ani zpět. Roztřesené mihotavé světlo dopadalo na stříbrný kříž - kříž! Upíři se bojí kříže! - a jak jej strkal před sebe, zápasil se strachem, který ještě v životě nezažil.

Drahý Bože, jestli jsi můj Bůh, neopouštěj mě!

Tmou proklouzla dosud neviditelná ruka a chňapla po kříži ve Woermannově křečovitém sevření. Ta stvůra ho teď držela mezi palcem a ukazovákem a popásala se na Woermannově hrůze a zděšení, když ho začal ohýbat a skládat, až ho přeložil napůl. A potom ohnula jeho vodorovnou přičku dolů tak, až z kříže nezbylo víc než zdeformovaný kus stříbra. Nato jej odhodila se stejným zájmem, asi jako to udělá voják s cigaretovým špačkem.

Woermann vykřikl hrůzou, když uviděl, jak se stejná ruka vymrštila k němu. Uhnul. Ale nebyl dost rychlý.

XXVII

Magdě se pomalu vracelo vědomí, cosi ji v šatech surově píchalo a v pravé ruce cítila bolestivý tlak. Otevřela oči. Svítily hvězdy. Nad ní stál tmavý stín a neustále ji rval a tahal za ruku. Kde byla? A proč ji tolik bolela hlava? Hlavou jí probleskly jednotlivé obrazy - Glenn... most... střelba... rokle...

Glen byl mrtev! To nebyl sen - Glenn byl mrtev! Se zasténáním se posadila, načež ten, ať už to byl kdokoli, kdo ji předtím tahal, ve zděšené hrůze zaječel a rozběhl se zpět k vesnici. Když závrať, díky níž se svět kolem ní točil a kolébal, pominula, zvedla ruku k citlivému oteklému místu blízko pravého spánku a při dotyku bolestí ucukla.

Taky si uvědomovala pulsující bolest v pravém prsteníku. Maso kolem matčina svatebního prstýnku měla pořezané a

naběhlé. Ten, kdo se nad ní skláněl, se musel pokoušet sundat jí ho z prstu. Někdo z vesničanů! Zřejmě ji považoval za mrtvou, a když se pohnula, vyděsil se.

Magda se postavila na nohy a svět se s ní znovu začal točit a naklánět. Když se země pod jejíma nohama ustálila, když její nevolnost ustoupila a dunění v uších se utlumilo na jednotvárný hukot, dala se do pohybu. Při každém kroku jí projela hlavou bodavá bolest, ale pokračovala v chůzi, přešla na druhou stranu stezky a prodrala se křovím. Po nebi potaženém cáry mraků se kolébal pŭlměsíc. Předtím nesvítil. Jak dlouho ležela v bezvědomí? Musela se dostat ke Glennovi!

Ještě žije, říkala si. Musí! Jedině tak si ho dokázala představit. Ale jak by mohl žít? Jak by vůbec někdo mohl přežít všechny ty kulky... a pád do rokliny...?

Magda se rozvzlykala, pro Glenna stejně jako pro svůj zdrcující pocit samoty a ztráty. Nenáviděla se za své sobectví, ale nedokázala je potlačit. Zaplavily ji vzpomínky na všechny ty chvíle, které už nikdy spolu neprožijí. Po jednatřiceti letech našla konečně muže, kterého by mohla milovat. Strávila po jeho boku jeden celý den, neuvěřitelných čtyřadvacet hodin, během nichž se ponořila do opravdové nádhery žití, a to jenom proto, aby ho od ní zase odtrhli a surově ho zavraždili.

To není fěr!

Došla až ke svahu z horninové suti na konci rokle a zastavila se, aby pronikla zrakem zvedající se mlhu, která ji zaplavila. Může člověk nenávidět kamennou stavbu? Magda pevnost nenáviděla. Neskrývala v sobě nic jiného než zlo. Kdyby měla tu moc a mohla ji poslat do pekel, i s každým, kdo je uvnitř - ano, i včetně otce! - udělala by to. Ale pevnost, tichá a nesmiřitelná, se vznášela na vlnách mlhy, zevnitř osvětlená, zvenku temná a zlověstná, a ignorovala její přání.

Připravila se na sestup do rokliny, jako to udělala předevčírem v noci. Dvě noci..., připadalo jí to jako celá věčnost. Mlha sahala už po samý okraj a činila cestu ještě nebezpečnější. Bylo troufalé riskovat svůj život a pokoušet se najít v té tmě pod sebou Glennovo tělo. Ale jí už na životě nezáleželo tolik jako ještě před pár hodinami. Musela ho najít... dotknout se jeho ran, cítit jeho ztuhlé srdce a ledovou kůži. Musela se ujistit, že mu není pomoci. Do té doby nebude mít klid. Sotva přehodila nohy přes okraj, uslyšela, jak se někde dole pod ní uvolňují oblázky a kloužou a odskakují dolů po svahu. Nejprve ji napadlo, že se pod její vahou uvolnila z okraje hrouda hlíny. Ale o chvíli později to uslyšela znovu. Zarazila se a naslouchala. A pak se ozval ještě jiný zvuk - namáhavé dýchání. Někdo v mlze šplhal vzhůru! Magda vyděšeně zacouvala a čekala v křoví, připravena dát se na útěk. Když uviděla vynořit se z mlhy ruku a chňapnout po rozměklé půdě okraje svahu, zadržela dech. A potom se objevila druhá ruka a hlava. Magda okamžitě rozeznala tvar té hlavy.

"Glenn!"

Zdálo se, že neslyší, jenom se dál ze všech sil snažil dostat přes okraj. Magda se k němu rozeběhla. Chytila ho pod pažemi a zalarmovala poslední zbytky svých sil, kterých si ani nebyla vědoma, vytáhla ho na bezpečnou pevnou zem, kde zůstal ležet tváří dolů, lapaje po dechu a sténaje. Poklekla nad ním, bezmocná a zmatená.

"Ach, Glenn, máš - máš mokré ruce a v měsíčním světle se temně lesknou - krvácíš!"

Bylo to hloupé, pochopitelné, pravděpodobné, ale bylo to všechno, na co se v ten okamžik zmohla.

Měl bys být mrtev! napadlo ji, ale neřekla ta slova nahlas. Když je nevysloví, třeba se to nestane. Ale jeho oblečení bylo nasáklé krví vyvěrající z desítek smrtelných zranění. To, že ještě dýchal, byl zázrak. A že se mu podařilo dostat z rokliny, bylo absolutně neuvěřitelné! A přece byl tady, ležel obličejem k zemi... živý. Když už vydržel tak dlouho, tak snad...

"Zavolám doktora!" Další stupidní poznámka - reflex. V průsmyku Dinu nebyl nikde žádný doktor. "Zavolám Iuliua a Lidii! Pomůžou mi odnést tě do -"

Glenn něco zamumlal, Magda se nad ním naklonila a přiblížila ucho k jeho rtům.

"Jdi do mého pokoje," hlesl slabým, vyprahlým, zmučeným hlasem. Jeho dech zaváněl pachem čerstvé krve. Krvácí uvnitř!

"Dostanu tě tam hned, jakmile seženu Iuliua -" Ale pomohl by Iuliu?

Jeho prsty ji zatahaly za rukáv. "Poslouchej mě. Vezmi ten kufřík..., vidělas ho včera..., ten s čepelí uvnitř."

"To ti teď nepomůže! Potřebuješ lékařskou péči!"

"Musíš! Nic jiného mě nemůže zachránit."

Napřímila se, na okamžik zaváhala, potom vyskočila na nohy a utíkala. V hlavě se jí znovu rozbušilo, ale tentokrát už bolest nevnímala. Glenn chtěl meč. Nedávalo to sice smysl, ale jeho hlas byl naplněn přesvědčením... naléhavostí... nutností. Musela to pro něho udělat.

Magda nepolevila, ani když vběhla do hostince, schody do patra brala po dvou a zpomalila teprve v okamžiku, když vstoupila do tmy Glennova pokoje. Nahmatávala si cestu ke skříni a zvedla kufřík. S vysokým skřipavým zavržením se otevřel. Když ji tady včera Glenn překvapil, nezavřela západky! Čepel z pouzdra vyklouzla a s rachotem dopadla na zrcadlo. Sklo se roztránilo a kaskádovitě se sneslo k zemi. Magda se sehnula a rychle položila čepel zpátky do pouzdra, nahmatala západky, zavřela je, potom zvedla kufřík do náruče a pod jeho nečekanou vahou zasténala. Při odchodu strhla z postele pokrývku a potom spěchala do svého pokoje ještě pro druhou.

Iuliu a Lidia, vyburcování hlukem, který na patře tropila, stáli s vyděšenými výrazy u paty schodiště právě ve chvíli, když scházela.

"Nepokoušejte se mě zastavit!" vykřikla Magda, když se hnala kolem. Něco v jejím hlase je muselo odradit, neboť ustoupili stranou a nechali ji projít.

Klopýtala zpátky do křoví, kufřík i pokrývku ji táhly k zemi, narážela do větví, které jí bránily v běhu za Glennem, a modlila se, aby ještě žil. Našla ho ležet na zádech, ještě slabšího, s hlasem ještě nezřetelnějším.

"Čepel," zašeptal, když se k němu naklonila. "Vyndej ji z kufříku."

Na děsivý zlomek vteřiny dostala Magda panický strach, že bude na ní požadovat ránu z milosti. Udělala by pro Glenna cokoli - cokoli kromě toho. Ale cožpak by člověk s takovými četnými zraněními podnikl zoufalý výstup z rokliny jenom proto, aby požádal o smrt? Otevřela kufřík. V něm ležely dva obrovské kusy roztržitého zrcadla. Smetla je pryč a pozvedla oběma rukama tmavou studenou čepel, vnímajíc na dlaních tvar run vyřezaných do jejího povrchu.

Předala ji do jeho roztažených paží a téměř ji upustila, když uviděla, jak ve chvíli, kdy se jí dotkl, vyskočila po jejích hranách slabě modrá záře, modrá jako plamen plynu. Sotva mu čepel předala, vzdychl, jeho ztrhané rysy se uvolnily, bolest ustoupila, ve tváři se mu usadil výraz spokojenosti... výraz muže, který se vrátil domů do teplého a milovaného pokoje po dlouhé, namáhavé cestě v zimě.

Glenn si položil čepel podélně na své potlučené, prostřílené, krví nasáklé tělo, její špička spočinula jen několik palců nad jeho kotníky, hrot na místě chybějící rukojeti mu sahal téměř k bradě. Paže přeložil přes čepel a složil je na hrudník, zavřel oči.

"Neměla bys tu zůstat," řekl jí slabým, rozmazaným hlasem. "Přijď později."

"Neopustím tě."

Neodpověděl. Dýchal povrchněji a pravidelněji. Zdálo se, že usnul. Magda ho bedlivě sledovala. Modrá záře se rozprostřela kolem jeho předloktí a obalila je do mdlého fosforeskujícího světla. Magda ho přikryla pokrývkou, jednak aby ho zahřála a jednak aby skryla záři před zraky z pevnosti. Potom se vzdálila, omotala si druhou pokrývku kolem ramen a posadila se zády opřená o skálu. Až teď jí začaly pronásledovat nesčetné otázky, kterým dosud nevěnovala pozornost.

Kdo Glenn doopravdy byl? Co to bylo za člověka, který utrpěl taková zranění, že by ho stačila zabít hned několikrát, a pak ještě vyšplhal sráz, který by dal zabrat i statnému muži v perfektním zdravotním stavu? Co to bylo za člověka, který ukrýval ve skřini pokojové zrcadlo spolu se starobylým mečem bez rukojeti? Kdo teď svíral meč na jeho prsou, když ležel na hranici smrti? Jak by mohla světit svou lásku a život takovému muži? Nevěděla o něm nic.

A pak si vybavila otcovo nabubřelé kázání: Patří ke skupině, která řídí nacisty, která jich zneužívá ke svým vlastním podlým cílům. Je horší než nacisti!

Mohl mít otec pravdu? Byla snad tolik zaslepená svou láskou, že to nemohla nebo nechtěla vidět? Glenn rozhodně nebyl obyčejný muž. A měl svá tajemství - a byl dalek toho, aby se jí s nimi svěřil. Bylo možné, aby byl Glenn nepřítel a Molasar spojenec?

Přitáhla si pokrývku těsněji kolem těla. Jediné, co mohla dělat, bylo čekat.

Magdě začala klesat víčka - následek prožitého šoku - a rytmické zvuky Glennova dechu ji konejšily. Krátce se vkrádajícímu spánku vzepřela, ale potom podlehla... jenom na chvíli... jenom na chvíli chtěla nechat odpočinout zraku.

+++

Klaus Woermann věděl, že je mrtev. A přece... nebyl mrtev.

Jasně si vzpomínal na své umírání. Byl uškrcen, pomalu, s rozvahou, ve tmě podsklepení ozářeného jen slabým světlem baterky, kterou upustil na zem. Ledové prsty s nevyslovitelnou silou sevřely jeho hrdlo a dusily ho tak dlouho, až mu krev burácela v uších a obestřela ho tma.

Ale nebyla to věčná tma. Ještě ne.

Nedokázal pochopit své pokračující vnímání. Ležel na zádech, oči široce dokořán, a zíral do tmy. Nevěděl, jak dlouho takhle ležel. Čas ztratil všechnen svůj význam. Kromě vidění byl jinak od zbytku svého těla odříznut. Bylo to, jako by patřil někomu jinému. Necítil nic, žádný drsný skalnatý povrch pod zády ani studený vzduch na tváři. Neslyšel nic. Nedýchal. Nemohl se pohnout - dokonce ani prsty neovládal. A když se mu přes obličej plazila krysa a otřela se matným kožíškem o jeho oči, nemohl dokonce ani zamrkat.

Byl mrtev. A přece nebyl mrtev.

Všechn strach a všechna bolest se vytratily. Byl zbaven všech citů kromě lítosti. Odvážil se do podsklepení, aby tam našel vykoupení - a našel jen hrůzu a smrt, svou vlastní smrt.

Náhle si Woermann uvědomil, že s ním někdo hýbe. Třebaže nic necítil, vnímal, jak ho někdo vleče hrubě tmou za zadní díl vesty, úzkým průchodem do temné místnosti -

- a na světlo.

Úhel Woermannova pohledu závisel na poloze jeho těla. A jak byl vlečen chodbou poházenou žulovou drtí, přejel jeho zrak přes zeď, kterou okamžitě poznal - zeď, na níž byla ve starobylém jazyce napsána krví slova. Zeď už byla umyta, ale na kamenech byly dosud viditelné zahnědlé čmouhy.

Byl spuštěn na podlahu. Jeho zorné pole bylo teď omezeno na kus částečně demolovaného stropu přímo nad ním. A na obvodu toho zorného pole se pohyboval jakýsi tmavý obrys. Woermann uviděl těžký provaz plazit se přes odhalený stropní rám, potom uviděl smyčku stejného provazu sunout se po jeho obličejí, a pak se znovu pohnul..... nahoru...

... dokud jeho nohy neopustily pevnou zem a jeho tělo bez života se nezačalo kolébat, houpat se a točit ve vzduchu.

Temná postava se rozplynula ve dveřích do chodby a Woermann zůstal sám, visící za krk na provaze.

Chtěl ječet na protest a dovolávat se Boha. Protože teď věděl, že ponurá bytost, která pevnosti vládla, vedla válku nejen proti vojákům jako takovým, proti jejich tělům, ale stejně tak i proti jejich myslím a duším.

A Woermann si uvědomil roli, kterou byl přinucen v té válce hrát: sebevraha. Jeho muži si budou myslet, že se zabil sám! Tohle je úplně rozloží. Jejich důstojník, muž, na kterého se obraceli jako na velitele, se pověsil - definitivní zbabělost, definitivní dezerce.

Tohle nemohl připustit. A přece nemohl udělat nic, čím by změnil běh událostí. Byl mrtev.

Mělo snad tohle představovat jeho pokání za to, že zavíral oči před obłudností války? Pokud ano, pak příliš mnoho -

příliš mnoho musel zaplatit! Viset tady a dívat se, jak ho vlastní muži i vojáci einsatzkomanda přijdou očumovat. A konečná potupa: vidět Ericha Kaempffera, jak se mu vysmívá!

Byl snad právě proto ponechán, aby balancoval na samém okraji věčného zapomnění? Aby se stal svědkem vlastního ponížení jako sebevrah? Kdyby jen mohl něco udělat!

Jeden jediný úkon, kterým by vykoupil svou hrdost a - ano - své mužství. Jeden poslední pohyb, který by dal jeho smrti smysl.

Něco! Cokoli!

Ale jedině, co mohl dělat, bylo tam viset, houpat se a čekat, až ho někdo najde.

+++

Když se ozval ostrý skřípavý zvuk a zaplnil místnost, Cuza vzhlédl. Část zdi, která vedla do základů věže, se otáčením otvírala. Jakmile pohyb ustal, ze tmy za ní se ozval Molasarův hlas.

"Vše je připraveno."

Konečně! To čekání bylo téměř nesnesitelné. A jak hodiny mijely, Cuza se skoro vzdal naděje, že by Molasara téže noci ještě vůbec uviděl. Nikdy nebyl netrpělivý člověk, a nevzpomínal si, že by ho kdy stravovala taková nedočkavost, jakou zakusil dnešní noci. Pokusil se rozptýlit starostmi o Magdu a představami, jak dopadla po té ráně do hlavy..., ale vše bylo marné. Blížící se zničení "vůdce Hitlera" mu vyhnalo z hlavy všechny ostatní úvahy. Cuza chodil sem tam, podélně, našel i po obvodu obou pokojů, stále znovu a znovu, posedlý neovladatelnou touhou celou akci spustit, a přece nemohl podniknout nic, dokud nedostal pokyn od Molasara.

A teď byl konečně Molasar tady. Když se Cuza vnořil do otvoru, zanechávaje za sebou navždy své kolečkové křeslo, ucítil, jak mu Molasar tiskne do holé dlaně studený kovový válec.

"Co -?" Byla to baterka.

"Tohle budeš potřebovat."

Cuza baterku rozsvítil. Patřila do výbroje německé armády. Čočka byla naprasklá. Zajímalo ho, kdo -

"Pojď za mnou."

Molasar ho vedl jistým, neomylným krokem dolů po točitých schodech nalepených na vnitřní stěně věže. Zdálo se, že on ke své chůzi žádné světlo nepotřebuje. Cuza ano. Držel se těsně za Molasarem, kužel světla zabodnutý do schodů před sebou. Přál si, aby se mohl na chvíli kolem sebe rozhlédnout. Už pěknou řádku let zoufale toužil probádat základy věže, ale až dosud získával všechny informace jen zprostředkovaně, díky Magdě. Ale teď nebyl čas utápět se v detailech. Slíbil si, že až bude po všem, vrátí se sem a osobně provede pečlivý výzkum.

Po chvíli se dostali k úzkému otvoru ve zdi. Protáhl se jím za Molasarem a zjistil, že se nacházejí v podsklepení. Molasar přidal do kroku a Cuza měl co dělat, aby mu stačil. Ale nepronesl jedinou stížnost; byl tak šťasten, že může zase chodit, čelit zimě, aniž by se mu přestávaly prokrvovat ruce, anebo že ho nemučí jeho artritické klouby. A zároveň se potil. Jak báječný pocit!

Po své pravici uviděl ze schodiště dolů do sklepa pronikat světlo. Lampou ozářil prostor nalevo. Mrtvá těla byla pryč. Němci je už museli odvézt. Divné, že tam na hromadě nechali plachty na přikrytí.

I přes zvuk svých spěšných kroků začal Cuza vnímat ještě nějaký další hluk. Slabé škrábání. A jak sledoval Molasara z prostorné jeskyně, tvořící podsklepení, do užšího, tunelu podobného průchodu, zvuk ještě podstatně zesílil. S Molasarem v čele prošli několik zatáček, až po jedné obzvlášť ostré, zahýbající doleva, se Molasar zastavil a pokynul Cuzovi, aby se postavil vedle něho. Škrábavý zvuk byl teď hlasitý, rozechvíval okolní zdi a odrážel se od nich.

"Připrav se," řekl Molasar s neproniknutelným výrazem ve tváři. "Využil jsem ostatků mrtvých vojáků. To, co za chvíli uvidíš, se ti možná zhnusí, ale bylo to nezbytné k získání mého talismanu. Dal by se najít i jiný způsob, ale tenhle byl dostatečně vhodný a vyhovoval mi."

Cuza zapochyboval, jestli by mohl Molasar udělat s těly německých vojáků ještě něco horšího, co by se mu mohlo doopravdy zošklivit.

Následoval Molasara do obrovské polokulovité síně se stropem ze zledovatělého kamene a hliněnou podlahou. A uprostřed té podlahy byla vyhloubená hluboká jáma. Ten škrábavý zvuk se ozýval pořád a zněl ještě hlasitěji. Odkud jen vycházel? Cuza se rozhlédl kolem, světlo z baterky se odráželo od lesknoucích se kluzkých stěn a stropu, jež rozptylovaly světlo po celé místnosti.

Všiml si pohybu u svých nohou a po celém obvodu jámy. Hemžení malých stínů. Zalpal po dechu - krysy! Stovky krys obklopovaly díru, svíjely se, proplétaly a narážely jedna do druhé, znepokojené, nervózní... očekávající....

Cuza uviděl, jak něco mnohem většího než krysa šplhá po stěně jámy. Přistoupil blíž a zacílil světlo baterky přímo do díry - v tu chvíli leknutím baterku málem upustil. Bylo to, jako by spatřil jeden kruh pekla. S pocitem náhlé slabosti se odotácel od kraje jámy a opřel se ramenem o nejbližší zeď, aby se nezhroutil. Zavřel oči a prudce oddychoval, asi jako pes v dusném srpnovém parnu, pokoušeje se uklidnit, pokoušeje se potlačit návaly ke zvracení, pokoušeje se vypořádat s tím, co viděl.

Tam na dně jámy byli mrtví muži, deset mužů, všichni v německých uniformách, ať již šedivých nebo černých, všichni se hýbali, dokonce i ten bez hlavy!

Cuza znovu otevřel oči. V ďábelském ponurém osvětlení, které síň zaplavovalo, uviděl jednu z mrtvol, jak se plazí jako krab po stěně jámy, odhazuje náruč hlíny přes okraj a potom klouže zpátky na dno.

Cuza se odlepil od zdi a doklopýtal až ke kraji prohlubně.

Vypadalo to, že mrtví nepotřebovali oči, protože během hrabání ve studené ztvrdlé zemi se na své ruce nikdy nepodívali. Jejich mrtvé klouby se pohybovaly ztuhle, nemotorně, jako by se vzpíraly síle, která je poháněla, a přece pracovali neúnavně, mlčky a překvapivě účinně i přes jejich nekoordinované pohyby. Šoupání a šourání jejich bot, škrábání jejich holých rukou v skoro zmrzlé zemi, jak prohlubovali a rozšiřovali díru..., to byl ten zvuk, který se zvedal,

odrážel od zdi a stropu síně a narůstal do strašidelné oblduné ozvěny.

A pojednou zvuk ustal, ztratil se, jako by nikdy ani neexistoval. Všichni se zastavili a stáli teď docela tiše.

Molasar promluvil. "Tam, už jen pod několika palci půdy, leží pohřbený můj talisman. Musíš ho vytáhnout ze země."

"Nemůžou oni -?" Cuzovi se obrátil žaludek při představě, že by musel sejít tam dolů mezi ně.

"Jsou moc nemotorní."

S prosebným pohledem upřeným na Molasara se zeptal: "Nemohl bys ho vyndat sám? Potom ho donesu kamkoli budeš chtít."

Molasarovy oči zahořely netrpělivostí. "Je to jedna část tvého úkolu. Jednoduchá! Tolik je v sázce, a ty všechno zmaříš jenom proto, že si nechceš špinit ruce?"

"Ne! Ne, samozřejmě že ne! Jen..." Znovu se podíval na mrtvoly.

Molasar sledoval jeho pohled. Třebaže nic neřekl, neudělal jediné gesto, mrtvoly se začaly hýbat, současně se obrátily a začaly šplhat ven z jámy. Když už byly všechny venku, rozestoupily se v kruhu okolo jejího lemu a všude kolem, i přes jejich nohy, se plazily krysy. Molasarův zrak se stočil zpět ke Cuzovi.

Cuza už nečekal na další pobídnutí, přehoupl se přes okraj jámy a klouzal po vlhké hlině až na dno. Postavil baterku na kámen a začal vyhrabávat uvolněnou zeminu v nejhlubším bodě kuželovité prohlubně. Zima a špína jeho rukám nevadily. Po počátečním odporu hrabat se na stejném místě jako mrtvoly zjistil, že pracovat znovu vlastníma rukama ho baví, dokonce i když se jednalo o takový otrocký úkol. A za to všechno vděčil Molasarovi. Bylo příjemné nořit prsty do země a cítit, jak se půda pod nimi v kusech uvolňuje. Vzpružovalo ho to a on zvyšoval tempo, až nakonec pracoval s horečnou dychtivostí.

Brzy jeho ruce nahnaly něco jiného než hlínu. Zalovil a vytáhl ze země čtvercový balíček, asi stopu dlouhý a několik palců tlustý. A těžký - velmi těžký. Odstranil částečně zpuchřelý látkový kryt a potom rozložil hrubou látku, která tvořila vnitřní obal.

Uvnitř leželo něco lesklého, kovového a těžkého. Cuza zatajil dech - zprvu ho napadlo, že je to kříž. Ale o ten nemohlo jít. Byl to skoro kříž, stejného nezvyklého tvaru jako tisíce těch, které byly zabudovány ve zdech pevnosti. A přece žádný z nich se nemohl srovnat s tímto jediným. Protože tohle byl originál, jeden palec silný, podle jehož vzoru byly vymodelovány i ty ostatní. Kolmý trámec byl zaoblený, téměř válcovitý a kromě hlubokého výřezu na vrcholu se zdál být z masivního zlata. Vodorovná příčka vypadala jako stříbro. Krátce si ho prohlédl pod bifokálními čočkami svých brýlí, ale nemohl na něm nalézt žádné znaky ani nápis.

Molasarův talisman - klíč k jeho moci. Cuza se zachvěl posvátnou úctou. Tak v tomhle spočívala moc - jak kříž držel, měl pocit, jako by síla pronikala do jeho rukou. Zvedl jej k Molasarovi, aby ho viděl, a zdálo se mu, že se kolem něho objevila záře - anebo to byl jen odraz světla baterky od jeho lesklého povrchu?

"Našel jsem to!"

Molasara nad sebou neviděl, ale když zvedl předmět podobný kříži nad hlavou, všiml si, jak oživené mrtvoly ustoupily.

"Molasare! Slyšíš mě?!"

"Ano." Hlas jako by přicházel odněkud z hloubi tunelu. "Moje síla teď spočívá v tvých rukou. Pečlivě ji ochraňuj do doby, než najdeš bezpečné místo, kde ji nikdo neobjeví."

Šťastný Cuza sevřel pevně talisman.

"Kdy mám odejít? A jak?"

"Za hodinu - jakmile skončím s těmi německými vetřelci. Všichni teď musí zaplatit za to, že vpadli do mé pevnosti."

+++

Bouchání na dveře doprovázelo volání jeho jména. Hlas připomínal četaře Ostera... na pokraji hysterie. Ale major Kaempffer nechtěl riskovat. Vymotává se z pokrývky, popadl svůj luger.

"Kdo je to?" V tónu jeho hlasu zazněla zloba. To bylo dnešní noc už podruhé, co byl vyrušen. Nejdříve to byl ten neplodný výlet s Židem přes most a teď zase tohle. Mrkl na hodinky: skoro čtyři! Brzy bude světlo. Co může kdo chtít v tuhle hodinu? Ovšem pokud - pokud nebyl někdo další zavražděn.

"Tady četař Oster, pane majore."

"Co je zase?" vyprskl Kaempffer, otevíraje dveře. Stačil jeden jediný pohled do četařovy křídově bílé tváře a věděl, že se stalo něco děsivého. Víc než jenom další smrt.

"Je to kapitán, pane majore... kapitán Woermann -"

"Dostalo ho to?" Woermann? Zavražděn? Důstojník?

"Zabil se sám, pane majore."

Kaempffer zíral na seržanta v němém úžasu a vzpomínat se z něj ho stálo značné úsilí.

"Počkejte tady." Kaempffer zavřel dveře a spěšně na sebe natáhl kalhoty, vklouzl do bot a přehodil si sako uniformy přes spodní prádlo, aniž by se obtěžoval s jeho zapínáním. Potom se vrátil ke dveřím. "Odvedte mě na místo, kde jste ho našli."

A zatímco následoval Ostera rozbouranými prostorami pevnosti, uvědomil si Kaempffer, že nápad Klause Woermannna spáchat sebevraždu ho rozvrátil víc, než kdyby byl zavražděn jako ostatní. Tohle nebyl Woermannův styl. Lidé se mění, ale Kaempffer si nedokázal představit, že ten mladíček, který v minulé válce sám samotinký obrátil skupinu britských vojáků na útek, by si tentokrát vzal život, ať už za jakýchkoli okolností.

A přece... Woermann byl mrtev. Jediný člověk, který by mohl na Kaempffera ukázat a říct "Zbabělec!", byl umlčen. To stálo za to všechno, co musel Kaempffer od svého příjezdu do této příšerné tvrze vytrpět. A způsob Woermannovy smrti ho naplňoval zvláštním uspokojením. Konečné hlášení by nic nezatajilo: kapitán Klaus Woermann by byl označen za sebevraha. Potupná smrt. Horší než dezerce. Co všechno by dal Kaempffer za to, kdyby se mohl podívat, jak se bude tvářit Woermannova žena a oba kluci, na které byl kapitán tak hrdý - co si asi budou myslet o svém otci, o

tom hrdinovi, až zprávu uslyší.

Místo toho, aby ho Oster odvedl přes dvůr do Woermannova pokoje, zatočil seržant ostře doprava do chodby, kde první noc po svém příjezdu uvěznil Kaempffer vesničany. Během několika posledních dnů byl tento kus pevnosti částečně zdemolován. Zahnuli za poslední zatáčku a ocitli se u Woermanna.

Visel na tlustém laně a jeho tělo se jemně pohupovalo jakoby ve větru, třebaže se vzduch ani nepohnul. Provaz byl přehozen přes obnažený stropní trám a k němu i přivázán. Kaempffer neviděl žádnou stoličku a ptal se sám sebe, jak se Woermann mohl tam nahoru dostat. Třeba si stoupl na jednu z těch tu a tam roztroušených hromad navršených kamenů...

... oči. Woermannovy oči byly vystouplé z důlků. Na kratičký okamžik se Kaempfferovi zdálo, že když se přiblížil, jeho oči se pohnuly, potom ale přesvědčil sám sebe, že to bylo jen zdání, klam, hra světla vyzařovaného ze žárovek visících u stropu.

Zastavil se před klinkající se postavou kolegy důstojníka. Přezka Woermannova opasku se pohupovala asi dva palce před Kaempfferovým obličejem. Vzhlédl k překrvené, opuchlé tváři, zarudlé díky stlačené krvi.

... znovu ty oči. Jako by shlížely k němu dolů. Ucukl pohledem a uviděl na zdi Woermannův stín. Jeho obrys byl stejný - naprosto stejný - jako stín visící mrtvol, který rozpoznal na Woermannově obraze.

Naskočila mu husí kůže.

Předtucha? Předvídal snad Woermann svou smrt? Anebo mu sebevražda seděla v podvědomí po celou tu dobu? Kaempfferova jásavá radost začala skomírat v okamžiku, když si uvědomil, že je teď jediným důstojníkem v pevnosti. Od této chvíle ležela veškerá odpovědnost výhradně na něm. Třeba byl právě on dalším kandidátem smrti. Co měl - Ze dvora se ozvala střelba.

Vyděšený Kaempffer se prudce otočil, uviděl Ostera, jak hledí do chodby a potom zpátky na něho. Ale tázavý pohled v četařově tváři se ve chvíli, kdy zvedl zrak nad Kaempfferovu hlavu, změnil ve výraz nekonečné fascinované hrůzy.

Major SS se obrátil, aby zjistil, co bylo příčinou takové reakce, když vtom ucítil, jak ho čísi silné, kamenné ledové prsty uchopily za krk a začaly ho svírat a tisknout.

Kaempffer se pokusil uskočit a kopnout dotyčného za svými zády, ale udeřil jen vzduch. Otevřel ústa, aby zaječel, ale nezmohl se na víc než přidušené zabublání. Rval, drápal ty prsty, které mu chtěly vzít život, kroutil se a svíjel jako pomatený, aby zjistil, kdo na něho zaútočil. Věděl to - v koutku svého hrůzou zakaleného vědomí to už věděl. Ale musel se přesvědčit! Kroutil se dál, až uviděl útočnickův rukáv, šedivý, vojensky šedivý, a stoupal pohledem po tom rukávu dál... vzhůru... Woermann.

Ale ten je přece mrtev!

V zoufalé hrůze se začal Kaempffer svíjet a drásat mrtvé ruce, jež svíraly jeho krk. Nic naplat. Byl pomalu, rovnoměrně za krk nadzvedáván a zvedán, až se pouze špičky jeho nohou dotýkaly země. Záhy už však ani to ne. Rozhodil paže směrem k Osterovi, ale zbytečně. Četař, s tváří připomínající masku hrůzy, se připlácl ke zdi a pomalu, píď za píď, se odtahoval - pryč! - od něj. Dokonce ani nedal najevo, že by Kaempffera viděl. Jeho pohled se upíral výš, na svého bývalého velícího důstojníka... mrtvého..., ale vraždícího.

Kaempfferovi probleskovala hlavou řada nesouvislých obrazů, přehlídka vjemů a zvuků, které se s každým úhodem jeho zpomalujícího srdce stávaly rozmazanější a zkomolenější.

... ze dvora se stále ozývala střelba, mísící se s výkřiky hrůzy a bolesti... Oster, ustupující dál chodbou a nevnímající dva krácející mrtvé muže, kteří se objevili za rohem, jeden z nich rozeznatelný jako voják einsatzkomanda Flick, jenž zemřel během své první noci v pevnosti... Oster, který si jich všiml až příliš pozdě, nevěděl, kterým směrem utéct... další střelba zvenku, přívaly kulek... střelba zevnitř, když Oster vyprázdnil obsah své schmeisserovky na blížící se mrtvá těla; rozervané uniformy, kymácející se postavy, ale jinak nic... četařův řev, když ho obě mrtvol popadly každá za jednu paži a mrštily s ním hlavou napřed o kamennou zeď... řev, který ut'al odporný těžký úder, když se lebka roztránila jako vaječná skořápka...

Kaempfferovo vidění se zatemňovalo... zvuky umlkaly... v mozku mu naskočila modlitba:

Ach, Bože! Prosím, dej, abych žil! Udělám cokoli, oč mě požádáš, jen když mě necháš žít!

Praskot... a náhlý pád na zem... oběšencův provaz se přetrhl pod tíhou dvou těl..., ale v tlaku na Kaempfferův krk zlom nenastal... zachvátila ho obrovská netečnost... v blednoucím světle uviděl tělo četaře Ostera se zakrvácenou hlavou se zvedat a následovat své dva vrahy na dvůr... a úplně nakonec, ve své závěrečné křeči, zachytil Kaempffer pohledem Woermannovy ztrhané rysy obličeje...

... a uviděl, že se mu na nich usadil úsměv.

+++

Na dvoře nastal chaos.

Chodící mrtvol byly všude, plenily a ničily, vraždily vojáky v postelích i na hliďce. Kulky je nemohly zabít - oni už byli mrtví. K smrti vyděšení vojáci, jejich bývalí kamarádi, pálili do nich hlava nehlava, ale mrtví šli neohroženě dál. A co horšího - jakmile někdo ze žijících padl, mrtvý se ihned zvedl a rozšířil řady útočníků.

Dva zoufalí vojáci v černé uniformě zvedli závoru u brány a začali ji otvírat, ale ještě než mohli proklouznout ven do bezpečí, byli zezadu lapeni a strženi k zemi. O chvíli později už zase stáli, seřazeni v šiku s ostatními mrtvolami před otevřenou branou, tak, aby s jistotou žádný z jejich žijících kamarádů nemohl tudy uniknout.

A náhle, zčistajasna, zhasla všechna světla, poté, co začaly na generátory sršet v divoké záplavě devítimilimetrové střely a prorazily je.

Jeden desátník SS naskočil do auta a nastartoval v naději, že si proklestí cestu na svobodu, ale jak příliš rychle pustil spojku, studený motor se zakuckal. Než mohl znovu nastartovat, byl ze svého sedadla vytažen a zaškrčen.

Jiný voják, chvějící se a tetelící se strachy pod svým lůžkem, byl udušen vlastní pokrývkou mrtvolou bez hlavy, ve

které předtím rozpoznal Lutze.

Střelba začala brzy utíchat. Nepřerušená palba překrývající se kanonády se zmírnila na náhodné, později jen ojedinělé výstřely. Mužské výkřiky zeslábly na jeden jediný hlas štkající kdesi v kasárnách. Potom i on ustal. Konečně ticho. Mrtvoly, nové i staré, stály roztroušeně na dvoře, nehybně, jako by vyčkávaly.

A pak, náhle, zcela nehučně, všichni kromě dvou padli na zem a tiše bez hnutí zůstali ležet. Zbývající pár se dal do pohybu, odšoural se vchodem do sklepa a uprostřed dvora zanechal za sebou stát vysokou, temnou postavu, konečně nepopíratelného pána a vládce pevnosti.

A když se otevřenou branou vkradla dovnitř mlha a spirálovitými pohyby se začala plazit z jednoho kamene na druhý a zahalovat dvůr i nehybné mrtvoly zamženou clonou, postava se obrátila a vydala se dolů do podsklepení.

XXVIII

Magda se probudila leknutím při zvuku střelby z pevnosti. Nejprve dostala strach, že se Němci dozvěděli o otcově spoluvině a popravili ho. Tahle ošklivá myšlenka trvala však jen pouhý okamžik. Tohle nebyla obyčejná střelba na povel. Tohle byla chaotická palba, odpovídající bitvě.

Byla to krátká bitva.

Magda, schoulená na vlhké zemi, si všimla, že hvězdy na šednoucí obloze pobledly. Ozvěnu střelby brzy pohltit studený ranní vzduch, naznačující svítání. A pak se tam někdo nebo něco vynořilo ve vítězném postoji. Magda si byla jista, že je to Molasar.

Zvedla se a přešla ke Glennovi. Na tváři se mu perlil pot a rychle dýchal. Když stáhla přikrývku, aby zkontrolovala jeho zranění, mimoděk tiše vykřikla. Jeho tělo bylo celé ponořené v modré záři prýstíci z čepele. Opatrně se ho dotkla. Záře nepálila, ale rukou jí proběhlo tetelivé teplo. V roztržené látce Glennovy košile nahmatala něco tvrdého, těžkého, ve tvaru náprstku. Vytáhla to.

V šerém světle jí chvíli trvalo, než předmět kutálející se jí po dlani rozeznala. Byl z olova. Kulka.

Magda znovu přejela rukama po Glennově těle. Bylo jich víc - byly všude. A jeho zranění - teď už jich ale tolik nebylo. Většina z nich zmizela, zanechávající na místě, kde původně zely rány velikosti prstu, jen dolíčkovitě jizvy. Stáhla mu roztrhanou a zakrvácenou košili z břicha, aby obnažila místo, kde cítila pod kůží tvrdý otok. Tam, napravo od čepele, kterou tak pevně tiskl k hrudi, se rozvířila otevřená rána s tvrdou boudou hned pod povrchem. A jak ji pozorovala, boule najednou praskla. Další kulka se pomalu, bolestivě drala z rány ven. Bylo to stejně úžasné jako děsivé. Čepel meče a její záře odstraňovaly kulky z Glennova těla a léčily jeho zranění! Magda sledovala proces v posvátné bázni a úctě.

Záře začala slábnout.

"Magdo..."

Při zvuku nadskočila. Glenn měl teď hlas mnohem silnější, než když ho přikrývala. Přetáhla pokrývku zpátky přes něj až ke krku. Oči měl otevřené a hleděl upřeně na pevnost.

"Ještě si odpočiň," zašeptala.

"Co se tam dělo?"

"Nějaká střelba - hodně se střílelo."

Se zasténáním se pokusil posadit. Magda ho lehce zatlačila zpátky na záda. Pořád byl ještě hodně slabý.

"Musím se dostat do pevnosti... zastavit Rasalom."

"Kdo je Rasalom?"

"Ten, kterého ty a tvůj otec nazýváte Molasarem. Převrátil si písmena ve jméně pozpátku... jeho skutečné jméno je Rasalom... musím ho zastavit!"

Znovu se pokusil zvednout a znovu ho Magda položila.

"Skoro svítá. Upír se po svítání nemůže nikam dostat, takže -"

"Z denního světla už nemá větší strach než ty nebo já."

"Ale upír -"

"On není upír! A nikdy nebyl! Kdyby ano," do Glennova hlasu se vkradla stopa zoufalství, "neobtěžoval bych se snahou ho zastavit."

Magda ucítila dotek hrůzy, jako by jí ledová ruka přejela po páteři. "Není upír?"

"Stal se zdrojem upířských legend, ale to, po čem touží, není tak prosté jako krev. Krev lidé vidí, cítí, proto se tato představa dostala do pověstí. Jenomže to, z čeho Rasalom žije, nikdo nevidí ani necítí."

"Máš na mysli to, co ses mi pokoušel vysvětlit včera večer, než vojáci... přišli?" Nechtěla vzpomínat na uplynulou noc.

"Ano. Sílu získává z lidské bolesti, utrpení, bídy a šílenství. Energii čerpá z hrůzy těch, kteří jeho rukou umírají, ale mnohem víc získává ze vzájemné krutosti lidí."

"Ale to je směšné! Nic nemůže z něčeho takového žít. Je to příliš... příliš nehmotné, neskutečné!"

"Je snad sluneční světlo příliš nehmotné pro květinu, která je potřebuje k růstu? Věř mi! Rasalom žije z podstaty, kterou nelze vidět ani uchopit, dotknout se jí - ale základem musí být zlo."

"Děláš, jako by to byl sám ďábel?"

"Myslíš Satan? Čert?" Glenn se slabě usmál. "Vypusť z hlavy všechna náboženství, o kterých jsi kdy slyšela. V tomhle případě neplatí nic. Rasalom je všechna předčil."

"Nevěřím -"

"Jeho existence sahá až do období První epochy. Předstírá, že je upír pět set let starý, protože to odpovídá historii téhle pevnosti a kraje. A protože tak snadno vyvolával strach - jedno z jeho potěšení. Ale je mnohem, mnohem starší.

Všechno, co řekl tvému otci - všechno - byla lež... kromě té části, kdy tvrdil, že je dosud slabý a musí upevnit svou sílu."

"Všechno? Ale to, jak mě zachránil? Proč vyléčil otce? A co ti vesničani, které držel major jako rukojmí? Býval by je

popravil, kdyby je Molasar nezachránil!"

"Nezachránil nikoho. Říkalas, že zabil dva vojáky, kteří vesničany střežili. Ale pustil on vesničany na svobodu? Ne. Ke zranění přidal i pohanu. Nechal oba mrtvé vojáky odkráčej k majorovi a udělat z něho hlupáka. Rasalom se pokusil vyprovokovat majora do té míry, aby všechny vesničany na místě zastřelil. To je právě ten druh krutosti, který mu dodává sílu. A po půl tisíciletí věznění potřeboval hodně síly. Naštěstí se události zvrhly proti němu a vesničani přežili."

"Věznění? Ale říkal otci..." Hlas jí selhal. "Další lež?"

Glenn přikývl. "Rasalom nepostavil pevnost, jak tvrdil. Ani se v ní neukryl. Pevnost byla postavena jako past, aby ho zadržela... navždy. Kdo by mohl předvídat, že by právě ona nebo něco jiného v průsmyku Dinu mohly mít jednoho dne vojenský význam? Anebo že nějaký blázen rozlomí pečeť na jeho cele? Teď, pokud se dostane volně do světa -"

"Ale on je už volný."

"Ne. Ještě ne. To je jenom další z jeho lží. Chtěl, aby tvůj otec uvěřil, že je volný, ale dosud je spoutaný a uvězněný v pevnosti druhým kusem tohoto." Stáhl pokrývku dolů a ukázal jí konec čepele meče s bodcem. "Rukojeť této čepele je jediná na světě, které se Rasalom bojí. Je to jediná věc, která má nad ním moc. Může ho spoutat. Ta rukojeť je klíč. Zamyká ho v pevnosti. Čepel bez ní je neškodná, ale oba kusy spojené dohromady ho mohou zničit."

Magda potřásla hlavou. Musela si všechno ujasnit. Tolik informací, a každou minutou se jevíly čím dál neuvěřitelnější.

"Ale ta rukojeť - kde je? Jak vypadá?"

"Na zdech pevnosti jsi viděla její obraz snad tisíckrát."

"Kříže!" Magdě se zatočila hlava. Takže nakonec to vůbec nebyly kříže! Byly vytvořeny podle vzoru rukojeti meče - není divu, že vodorovná příčka nasedala na vertikální tak vysoko! Dívala se na ně roky a nikdy by nic podobného ani náznakem neuhádla. A pokud Molasar - anebo by o něm teď měla přemýšlet jako o Rasalomovi? - byl opravdu zdrojem legend o upírovi - potom by se dalo předpokládat, že jeho strach z rukojeti meče se v pověstech promítl a proměnil do strachu z kříže. "Ale kde -"

"Pohřbený hluboko v podsklepení. A dokud rukojeť zůstane v pevnosti, nebude Rasalom svobodný."

"Ale jediné, co mu zbývá udělat, je ji vykopat a zlikvidovat."

"Nemůže se jí dotknout, dokonce ani se k ní nemůže přiblížit."

"Tak potom je lapen navždy."

"Ne," odvětil Glenn velmi tichým hlasem a pohlédl Magdě zpřímá do očí. "Má tvého otce."

Magdě se chtělo omdlít, z plna hrdla zařvat Ne!, ale nemohla. Při Glennových tiše pronesených slovech zkameněla... ta slova, i kdyby chtěla, nemohla popřít.

"Řeknu ti, co si myslím, že se stalo," ozval se po delší chvíli ticha. "Rasalom byl uvolněn hned první noci, kdy Němci přitáhli do pevnosti. Tehdy měl sílu zabít jen jednoho. Potom si odpočinul a zvážil situaci. Myslím, že jeho původní plán byl zabít je jednoho po druhém, přizvít se na denní agónii hrůzy a strachu, která by se zvýšila mezi živými pokaždé, když by mu někdo z nich padl za oběť. Byl opatrný, aby jich nezabil moc najednou, a zvláště ne důstojníky, protože to by mohli všichni ostatní zpanikařit a utéct. Pravděpodobně doufal v jednu z těchto tří následujících variant: Němci budou buď tak vyděšení, že vyhodí pevnost do povětří a tím ho vysvobodí; anebo si přivedou víc a víc posil, a tak mu vlastně mimoděk poskytnou víc obětí i víc strachu, díky kterému on zesílí; anebo že mezi muži najde nějakého nevinného podplatitelného člověka."

Magda stěží slyšela svůj vlastní hlas: "Tátu."

"Anebo tebe. Z toho, co jsi mi říkala, se zdá, že Rasalomova pozornost se při prvním setkání soustředila na tebe. Ale kapitán tě dostal pryč z jeho dosahu. A tak Rasalomovi nezbyvalo, než se plně soustředit na tvého otce."

"Ale mohl využít některého z vojáků!"

"Svou největší sílu získává ze zničení všeho, co je v člověku dobré. Zpustošení jedné slušné lidské bytosti ho obohacuje víc než tisíce vražd. To je pro Rasaloma hotová pastva. Vojáci mu nebyli k užítku. Veteráni z polských a jiných válečných tažení, kteří hrdě vraždili pro svého vůdce. Jakou ti měli pro Rasaloma cenu? A jejich posily - vojáci z táborů smrti! V těchhle bytostech nebylo nic, co by se dalo ještě zničit. A tak jediný užitek, který z Němců měl, kromě jejich strachu a agónie smrti, byl ten, že z nich udělal pracovní nástroje, nářadí ke kopání."

Magda si to nedovedla představit... "Kopání?"

"Aby dostali rukojeť ze země. Obávám se, že ta 'věc', kterou jsi slyšela šourat se dole v podsklepení, když tě tvůj otec poslal pryč, byla skupina mrtvých vojáků vracějících se na své dočasné pohřebiště."

Chodící mrtvolky... ta myšlenka byla tak groteskní, až příliš fantastická, než aby o ní vůbec uvažovala, a přece si vzpomínala na historku, kterou vyprávěl major o těch dvou mrtvých vojácích, kteří putovali do jeho pokoje z místa smrti.

"Ale pokud má moc přimět mrtvé chodit, proč nemůže nechat jednoho z nich rukojeť odstranit?"

"To není možné. Rukojeť jeho sílu ruší. Mrtvola pod jeho kontrolou by se v okamžiku dotyku s rukojetí vrátila do svého bezduchého stavu." Odměl se. "Tvůj otec bude ten, kdo vynesie rukojeť z pevnosti."

"Ale jakmile se otec dotkne rukojeti, neztratí nad ním Rasalom moc?"

Glenn zavrtěl smutně hlavou. "Musíš si uvědomit, že pomáhá Rasalomovi dobrovolně... s nadšením. Tvůj otec bude moci s rukojetí volně naložit, protože jedná o své vlastní svobodné vůli."

Magda se cítila ochromena, umrtvena. "Ale otec to neví! Proč jsi mu to neřekl?"

"Protože to byla jeho bitva, ne moje. A protože jsem nemohl riskovat, že se Rasalom dozví, že tu jsem. A tvůj otec by mi stejně nevěřil - raději mě nenávidí. Rasalom na něm odvedl perfektní práci, nepatrným pozvolným působením zničil jeho charakter, odloupl z něho vrstvu po vrstvě, zplundroval všechno, v co otec věřil, a nechal jen jeho holý základ, jeden rys jeho povahy, prodejnost, úplatkářství."

Byla to pravda. Magda viděla, co se děje, a měla strach si to přiznat, ale byla to pravda!

"Mohl bys mu pomoci!"

"Snad. Ale pochybuji o tom. Tvůj otec sváděl boj sám se sebou stejně jako s Rasalomem. A nakonec zůstalo jen zlo. Tvůj otec hledal omluvy pro zlo, které v Rasalomovi cítil, a brzy se Rasalom stal odpovědí na všechny jeho problémy. Rasalom začal s náboženstvím. Nebojí se kříže, jenom to předstíral, což způsobilo, že si otec začal klást otázky ohledně celého náboženství, veškerá jeho víra a hodnoty z něj pramenící byly podkopány. Potom tě Rasalom zachránil od násilníků - další svědectví jeho schopnosti umět se rychle přizpůsobit situaci -, a tím si tvého otce hluboce zavázal. Rasalom mu dál slíbil možnost, že zničí nacismus a zachrání jeho národ. A potom, poslední kapka - odstranil všechny příznaky nemoci, kterou tvůj otec celá léta trpěl. Rasalom tak získal ochotného otroka, který udělá cokoli, oč bude požádán. Nejenže v člověku, kterému jsi říkala ,tati', zničil vše dobré, ale ještě si z něj udělal nástroj, který bude mít na svědomí vypuštění největšího nepřítele lidstva na svobodu."

Glenn se s námahou posadil. "Musím Rasaloma zastavit jednou provždy!"

"Nech ho jít," hlesla Magda tiše, zoufalá a zničená, když si uvědomila, co se stalo jejímu otci - anebo spíš, co otec sám připustil, aby se mu stalo. Musela se ptát sama sebe: Byla by ona nebo někdo jiný schopni vydržet takový útok na svůj charakter? "Třeba to osvobodí otce z Rasalomova vlivu a vrátíme se zase tam, kde jsme byli."

"Jestli bude Rasalom propuštěn, veškerý život tím skončí."

"Co může na tomhle světě udělat Rasalom ještě horšího než Hitler a Železná garda?"

"Ty mě neposloucháš!" vykřikl rozzlobeně Glenn. "Jakmile bude Rasalom jednou svobodný, bude v porovnání s ním Hitler hadr, nevinný školáček, nula."

"Nemůže být nic horšího než Hitler!" obořila se na něho Magda. "Nic!"

"Rasalom ano. Cožpak nevidíš, Magdo, že s Hitlerem, ať už rozsévá jakékoli zlo, zbývá pořád ještě naděje? Hitler je jenom člověk. Je smrtelný. Jednoho dne zemře nebo bude zabit... třeba zítra, třeba za třicet let, ale zemře. Pod kontrolou má jenom malou část světa. A třebaže se teď zdá neporazitelný, bude mít ještě nějaké to čínění s Ruskem. Británie mu dosud odolává. A pak je tu Amerika - pokud se tihle Američané rozhodnou vložit do války svou energii i schopnosti, žádná země, dokonce ani hitlerovské Německo, jim nevydrží dlouho vzdorovat. Takže jak vidíš, pořád ještě, i v téhle velmi ponuré době, existuje nějaká naděje."

Magda pomalu přikývla. To, co Glenn říkal, se shodovalo s jejími pocity - nikdy se nevzdávala naděje. "Ale Rasalom -"

"Rasalom, jak už jsem ti řekl, je živ z lidského ponížení. A nikdy v dějinách lidského rodu ho nebyl takový nadbytek jako je dnes ve východní Evropě. Pokud rukojeť zůstane uvnitř pevnosti, Rasalom je nejen lapen, ale též odříznut od všeho, co se venku děje. Odstraněním rukojeti se mu však okamžitě všechno promítne - všechny ty smrti, bída a jatka Buchenwaldu, Dachau, Osvětimi a všech dalších táborů smrti, všechny oblidnosti a zvěrstva moderní války. A on to do sebe vstřebává, nasákne jako houba, nakrmí se a vyrostle do neuvěřitelné síly. Jeho moc se nafoukne do oblidných rozměrů, mimo hranice chápání."

Ale on nebude spokojen. Bude chtít víc. S rychlostí větru se bude pohybovat po světě, stínat hlavy vládců, vlády strhávat do chaosu a zmatku, degradovat národy na vyděšený dav. Která armáda by mohla odolávat legiím mrtvých, jež je schopen proti ní postavit?

A brzy zavládne všude šílenství. A nastane skutečná hrůza. Nic horšího než Hitler, říkáš? Tak potom pomysli na celý svět jako jeden jediný veliký tábor smrti!"

Rozum se Magdě při představě toho, co Glenn popisoval, vzbouřil. "To by se nemohlo stát!"

"Proč ne? Myslíš si snad, že by byl nedostatek dobrovolníků na spravování Rasalomových táborů smrti? Nacisti dokázali, že je víc než dost lidí, kteří o své vlastní vůli vraždí své bližní. Jenomže všechno by šlo ještě dál. Vidělas, co se dnes stalo s vesničkami, ne? Všechno to špatné v jejich povahách, to nejhorší, vyplavalo na povrch. Jejich reakce na svět se omezila na hněv, nenávisť a násilí."

"Ale jak?"

"Vlivem Rasaloma. V pevnosti se stával čím dál silnějším, živil se tam smrtí a strachem a postupným rozkladem charakteru tvého otce. A zatímco nabíral sílu, samí vojáci oslabovali zdi pevnosti. Každým dnem se vliv Rasalomovy přítomnosti rozšiřoval za ty zdi."

Pevnost byla vybudována podle dávného vzoru a napodobeniny rukojeti vsazeny ve zvláštním tvaru do zdí tak, aby odřízly Rasaloma od světa, spoutaly jeho sílu, navždy ho uzamkly a zapečetily. Ten obrazec se porušil a vesničani za to platí svou cenu. Pokud Rasalom unikne a ukojí se na táborech smrti, celý svět zaplatí podobnou cenu. A až přijde na oběti, Rasalom si nebude vybírat tak jako Hitler: každý se stane jeho terčem. Rasa, náboženství, nic z toho nebude podstatné. Rasalom bude opravdový rovnostář. Bohatí si nevykoupí cestu z toho pekla ven, pobožní si ji nevymodlí a prohnání se nevykrouťí patolízalstvím a lží. Všichni budou trpět. Ženy a děti nejvíce. Lidé se budou rodit do bídy a utrpení, své dny stráví v zoufalství a beznaději; umírat budou v agonii hrůzy. Generace za generací, všichni budou trpět tím, že Rasaloma žijí."

Odmlčel se, aby se nadechl, potom pokračoval: "A ze všeho nejhorší je, Magdo, že nebude existovat vůbec žádná naděje. A žádný konec toho šílenství! Rasalom bude nedotknutelný... neporazitelný... nesmrtelný. Pokud teď bude osvobozen, nikdo ho nezastaví. V minulosti ho meč pokaždé držel zpátky. Ale teď... ve světě, jaký je... se stane natolik silným, že dokonce ani tato čepel spojená se svou rukojetí ho nezastaví. Pevnost nesmí nikdy opustit!"

Magda viděla, že Glenn je pevně rozhodnut vydat se do pevnosti. "Ne!" vykřikla a pažemi ho objala, aby ho zadržela. Nemohla ho nechat odejít. "V tvém stavu tě zničí! Cožpak není ještě někdo jiný?"

"Jsem jen já. Nikdo jiný to nemůže udělat. Stejně jako tvůj otec tomu musím čelit sám. Koneckonců, vlastně je to moje chyba, že Rasalom vůbec ještě žije."

"Jak by mohla být?"

Glenn neodpověděl. Magda to zkusila jinak.

"Odkud Rasalom je?"

"Byl člověkem... kdysi. Ale vydal se všanc temné síle a tou byl navždy změněn."

Magdě se sevřelo hrdlo. "Ale pokud Rasalom slouží 'temné síle', komu pak sloužíš ty?"

"Jiné síle."

Cítila jeho tvrdošíjný odpor, ale nevzdala se.

"Síle dobra?"

"Snad."

"Na jak dlouho?"

"Na celý svůj život."

"Jak by to mohla být...?" Bála se odpovědi. "Jak by to mohla být tvá chyba, Glenne?"

Odvrátil zrak. "Nejmenuju se Glenn - ale Glaeken. Jsem stejně starý jako Rasalom. Já postavil pevnost."

+++

Cuza neviděl Molasara od té doby, co sestoupil do jámy, až po objevení talismanu. Říkal něco o tom, jak Němci zaplatí za vtrhnutí do jeho pevnosti, potom se jeho hlas vzdálil a rozplynul. Nato se mrtvolý daly do pohybu a odpochovaly v řadě za záračnou bytostí, která měla nad nimi moc.

Cuza zůstal sám se zimou, krysami a talismanem. Přál si, aby mohl odejít taky. Ale doufal, že brzy budou všichni mrtví, důstojníci stejně jako mužstvo. I když by se rád potěšil pohledem na umírajícího majora Kaempffera, viděl ho trpět bolestí, hrůzou, zoufalstvím, jednou z těch agónií, které sám způsobil bezpočtu nevinných a bezmocných lidí.

Ale Molasar mu přikázal, aby tady čekal. A teď, se slabými ozvěnami střelby doléhající sem shora, věděl Cuza proč: Molasar nechtěl, aby člověk, kterému svěřil svůj zdroj síly, se dostal do nebezpečí a byl ohrožen některou ze zbloudilých kulek. Po chvíli střelení ustalo. Cuza sebral baterku, talisman nechal ležet na místě a vyšplhal se z jámy ven, kde zůstal stát mezi shlukými chumáči krys. Už ho nezajímaly; byl až příliš zaujatý tím, zda neuslyší přícházet Molasara. Brzy ho zaslechl. Zvuk blížících se kroků. Víc než jeden pár. Vrhł světlo baterky ke vchodu do síně a uviděl zpoza rohu přicházet a blížít se majora Kaempffera. Cuza mimoděk vykřikl a málem přepadl přes okraj jámy dolů, ale pak uviděl skelný pohled, ochablý výraz a uvědomil si, že major SS je mrtev. A za ním kráčel mrtvý Woermann a vlekl za sebou kolem krku uvázaný provaz.

"Napadlo mě, že bys ty dva asi rád viděl," promluvil Molasar, který mrtvé důstojníky následoval. "Zvláště toho, co měl v plánu postavit ten takzvaný tábor smrti pro naše valašské krajany. A teď vyhledám toho Hitlera a zlikviduju ho i s jeho pochopy." Zarazil se. "Ale nejprve můj talisman. Musí dohlédnout, aby byl bezpečně ukryt v horách. Jedině potom mohu zasvětit svou energii povinnosti zbavit svět našeho společného nepřítele."

"Ano!" vyhrkl Cuza, který cítil, jak mu puls začíná rychle tepat. "Je tady!"

Slezl dolů do jámy a uchopil talisman. Jak jej zastrčil pod paži a začal zase šplhat vzhůru, všiml si, že Molasar ustoupil.

"Zabal ho!" přikázal. "Tyhle vzácné kovy by mohly nechtěně přitáhnout něčí pozornost."

"Jistě." Cuza se natáhl pro kus látky a přehodil jej přes talisman. "Zabalím ho pořádně, až se dostanu nahoru na lepší světlo. Neboj se. Dohlédnu na to, aby všechno -"

"Zabal ho teď!" Rozkaz se rozlehl síní.

Cuza se zarazil, překvapen Molasarovou prudkostí. Nenapadlo ho, že by s ním mohl takovým způsobem mluvit. Ale co, člověk musí být k bojarům z 15. století tolerantní.

Vzdychl. "Tak dobrá." Dřepł si na dně jámy na bobek a zamotal talisman do hrubé látky, potom jej ještě celý zabalil do zpuchřelého hadrového obalu.

"Dobrá!" ozval se hlas shora za jeho zády. Cuza vzhlédl a uviděl, že se Molasar přesunul na druhou stranu jámy, dál od vchodu. "A teď si pospěš. Čím dřív budu vědět, že je talisman v bezpečí, tím dřív budu moci odjet do Německa."

Cuza spěchal. Vydrápál se z jámy jak nejrychleji uměl arazil si cestu tunelem ke schodům, které ho měly dovést na úsvit nového dne, nového nejen pro něho a jeho národ, ale pro celý svět.

+++

"To je dlouhá historie, Magdo... dlouhá celé věky. A obávám se, že nemám čas ti ji teď vyprávět."

Jeho hlas zněl, jako by přicházel ze vzdáleného konce dlouhého tmavého tunelu. Říkal, že Rasalom byl dřív než judaismus... a potom říkal, že sám je stejně starý jako Rasalom. Ale to nebylo možné! Muž, který ji miloval, nemohl být přece nějaký pozůstatek z dávno zapomenutých časů! Byl opravdový, skutečný! Byl lidský! Z masa a krve!

Koutkem oka zachytila Magda nějaký pohyb, který ji vrátil zpět do reality. Glenn se pokoušel postavit na nohy, používaje čepele meče jako podpěry. Podařilo se mu sice pokleknout, ale na to, aby se zvedl úplně, byl ještě příliš slab. "Kdo jsi?" zeptala se s pohledem upřeným na něho, jako by ho viděla poprvé. "A kdo je Rasalom?"

"Ta historie začala před dlouhou dobou," odpověděl, na tváři mu vyrážel pot, a jak se s námahou opíral o čepel bez rukojeti, celý se kymácel. "Dlouho před obdobím faraónů, před Babylónem, dokonce i před Mezopotámií. Tehdy existovala úplně jiná civilizace, v jiné době."

"První epocha," odvětila Magda. "O tom ses už zmiňoval." Nebylo to pro ni nic nového. Tu a tam na podobnou teorii narazila v historických a archeologických časopisech, které pročítala, když pomáhala otci s jeho výzkumem. V té obskurní teorii se pravilo, že veškerá dosud zaznamenaná historie představuje pouze Druhou epochu lidstva, že dlouho, dlouho předtím existovala na celém území Evropy a Asie obrovská civilizace - někteří z jejích zastánců šli dokonce tak daleko, že tvrdili, že zaujímal i ostrovní kontinenty Atlantidu a Mu, svět, který byl údajně zničen globální katastrofou. "To je pochybná myšlenka," odvětila Magda s nejistým chvěním v hlase. "Všichni historici a archeologové, kteří mají nějakou reputaci, podobnou teorii popírají a považují ji za šílenství."

"Ano, já vím," připustil Glenn se sardonickým úšklebkem. "Je to stejný typ 'autorit', kteří se vysmívali možnosti, že by

mohla Trója skutečně existovat - a pak ji objevil Schliemann. Ale já o tomhle nehodlám s tebou debatovat. První epocha skutečně byla. Já se v ní narodil."

"Ale jak -"

"Dokončím to rychle. Nezbyvá moc času a chci, abys pár věcí pochopila, než se půjdu utkat s Rasalomem. V První epoše byly věci jinak. Tamten svět představoval válku mezi dvěma..." Zdálo se, že hledá vhodný výraz. "Nechci říkat 'božstvy', protože by tak mohl vzniknout dojem, že měly své jednotlivé identity a osobnosti. Byly to dvě obrovské, nepochopitelné... síly... Mocnosti. Jedna, Temná síla, které se říkalo Chaos, si libovala ve všem, co lidem škodilo. Ta druhá síla byla..."

Znovu se odmlčel a Magda si nemohla odpustit, aby ho nepobídla.

"Máš na mysli Světlou sílu... sílu Dobra?"

"Není to zas takhle jednoduché. Říkali jsme jí prostě Světlo. Důležité bylo, že byla opakem Chaosu. Lidé První epochy byli nakonec rozděleni na dva tábory: ty, kteří hledali nadvládu prostřednictvím Chaosu, a ty, kteří jim v tom bránili. Rasalom byl nekromant své doby, skvělý adept na Temnou sílu. A snažil se tak dokonale, až se nakonec stal vítězem Chaosu."

"A ty ses rozhodl být vítězem Světla-Dobra." Prála si, aby odpověděl ano.

"Ne... ne, že bych se přesně k tomuhle rozhodl. A nemohu ani říct, že síla, které sloužím, je výhradně dobrá či výhradně světlá. Byl jsem... povolán, dalo by se říct. Okolnosti byly příliš složité, než abych je teď mohl vysvětlovat - okolnosti, které už za tu dlouhou dobu ztratily pro mě význam, mě vedly k tomu, že jsem se přidal k stoupencům Světla. Brzy jsem zjistil, že je pro mě nemožné se od nich odloučit, a zanedlouho jsem stanul v jejich čele, vedl je. Dostal jsem meč. Jeho čepel i rukojeť vykovali lidé jednoho malého národa, který už dávno vymřel. Byl uzpůsoben k jedinému cíli. Zničit Rasaloma. A nastala závěrečná bitva mezi soupeřícími silami - Armageddon, Ragnarok, všechny ničivé bitvy se slily v jednu. Výsledná katastrofa - zemětřesení, pekelné bouře, vlnobítí - setřela všechny stopy První epochy lidstva. Jenom několik lidských bytostí bylo ušetřeno, aby začaly znovu."

"Ale co síly?"

Glenn pokrčil rameny. "Dosud existují, ale jejich vliv se po katastrofě oslabil. Nezůstalo toho pro ně dost ve zničeném světě, jehož obyvatelé se navrátili k divošskému způsobu života. Svou pozornost obrátily jinam, zatímco Rasalom a já jsme spolu dál zápasili po celém světě a po celá staletí, ani jeden z nás neměl dlouho navrch, ani jeden z nás neonemocněl ani nezestárl. A přitom jsme kdesi cestou o něco přišli..."

Pohlédl dolů na rozbitý úlomek zrcadla, který vypadl z pouzdra na meč a teď mu ležel vedle kolen. "Přidrž mi ho u obličej," řekl Magdě. Magda úlomek zvedla a přiblížila ho k jeho tváři. "Jak v něm vypadám?"

Magda mrkla do zrcátka - a s nepatrným výkřikem jej upustila. Zrcadlo bylo prázdné! Přesně totéž říkal otec o Rasalomovi!

Muž, kterého milovala, nevrhal žádný odraz. "Naše obrazy nám sebraly síly, kterým sloužíme, možná jako věčnou připomínku Rasalomovi i mně, že naše životy už nepatří jenom nám."

Zdálo se, že se na chvíli v myšlenkách vzdálil. "Je to zvláštní pocit, nevidět se v zrcadle nebo na hladině vody. Nikdy si na to člověk nezvykne." Smutně se usmál. "Myslím, že jsem zapomněl, jak vůbec vypadám."

Magdu zaplavila vlna sympatií. "Glenne...?"

"Ale nikdy jsem nepřestal Rasaloma pronásledovat," pokračoval a zachvěl se. "Kdekoli se objevily zprávy o jatkách a smrti, našel jsem ho a zastavil. Ale s nově vznikající a upevňující se civilizací a novým shlukováním lidí a vytvářením společenství se Rasalom stal důmyslnější ve svých metodách. Vždycky šířil kolem sebe bídu a smrt, jakýmkoli způsobem mohl, a ve 14. století, když cestoval z Konstantinopole přes Evropu, zanechal za sebou v každém městě hejna morem nakažených krys -"

"Černá smrt!"

"Ano. Bez Rasaloma by to byla menší epidemie, ale jak víš, změnila se v jednu z největších katastrof středověku. Právě tehdy jsem si uvědomil, že musím najít způsob, jak ho zarazit, ještě než zosnuje něco mnohem obudnějšího. A kdybych svou práci udělal dobře, ani jeden z nás by tu teď nebyl."

"Ale jak můžeš sám sebe vinit? Jak může být Rasalomův útek tvou chybou? Přece to byli Němci, kdo ho pustil."

"Měl by být mrtvý! Měl jsem ho před půl tisíciletím zabít, ale já to neudělal. Přišel jsem sem, abych vyhledal Vlada Nabodávače. Slyšel jsem o jeho krutostech, které přesně odpovídaly Rasalomovu stylu. Čekal jsem, že ho přivedu do úzkých jako Vlada. Ale mýlil jsem se. Vlad byl jenom blázen pod Rasalomovým vlivem, živil Rasalomovu sílu životy tisíců nevinných lidí, jež nabodával na kůl. Ale i v tom nejhorším případě se Vlad ani desetinou nevyrovná tomu, co se děje každým dnem v dnešních táborech smrti. Já postavil pevnost. Já obelstil Rasaloma a navnadil ho dovnitř. Já ho svázal mocí rukojeti a uzavřel ve sklepních zdech, kde měl zůstat navždy." Vzdychl. "Alespoň jsem si myslel, že to bude navždy. Mohl jsem ho tehdy zabít - měl jsem ho zabít -, ale neudělal jsem to."

"Proč ne?"

Glenn zavřel oči, a než odpověděl, dlouhou chvíli mlčel. "Není to lehké říct..., ale měl jsem strach. Víš, byl jsem protivákou Rasaloma. Ale co by se stalo, kdybych konečně zvítězil a zabil ho? Až jeho hrozba pomine, co se pak stane se mnou? Žil jsem dlouho, ale život mě nikdy neunavil. Lze tomu těžko uvěřit, ale vždycky je na něm něco nového."

Otevřel znovu oči a zprůma se na Magdu zahleděl. "Vždycky. Ale bojím se, že Rasalom a já tvoříme pár a na pokračování existence jednoho závisí život druhého. Jsem jang nebo jin. Ještě nejsem připraven zemřít."

Magda to musela vědět: "Můžeš zemřít?"

"Ano. Je obtížné mě zabít, ale mohu zemřít. Zraněním, která jsem dneska v noci utrpěl, bych podlehl, kdybys mi nepřinesla ten meč. Dělal jsem, co jsem mohl... bez tebe bych tady zemřel." Jeho zrak na ní chvíli spočinul, potom se stočil směrem k pevnosti. "Rasalom si možná myslí, že jsem mrtvý. Což by mohlo hrát v můj prospěch."

Magda ho chtěla obejmout, ale dosud se nepřiměla se ho dotknout. Alespoň už teď chápala vinu, kterou v nestřežených okamžicích viděla v jeho tváři.

"Nechod' tam, Glenne."

"Říkej mi Glaeken," odvětil tiše. "Už je to hodně dlouho, co mě naposledy volal někdo mým skutečným jménem."

"Tak dobrá... Glaekene." Slovo jí na jazyku zachutnalo, jako by vyslovením jeho pravého jména byla s ním těsněji svázána. Ale pořád ještě zbývalo tolik nezodpovězených otázek. "A co ty strašné knihy? Kdo je tam schoval?"

"Já. V nesprávných rukou mohou být nebezpečné, ale nemohl bych je nechat zničit. Poznání všeho druhu - zvláště zla - musí být uchováno."

A pak tu byla další otázka, kterou se Magda váhala položit. Jak mluvil, uvědomila si, že jí vlastně jen málo záleželo na jeho stáří - to ho neměnilo jako muže, kterého poznala. Ale co cítil on k ní?

"A já?" zeptala se konečně. "Nikdy jsi mi neřekl..." Chtěla se ho zeptat, jestli znamenala pro něho jenom malou zastávku na jeho cestě, další trofej. Byla láska, kterou u něho cítila a viděla v jeho očích, pouhý trik, kterému se naučil? Byl on vůbec ještě schopen lásky? Nedokázala vyslovit své myšlenky nahlas. Dokonce i samotné přemítání bylo bolestné. Zdálo se, že Glaeken její myšlenky čte. "Věřila bys mi, kdybych ti to řekl?"

"Ale včera -"

"Mám tě rád, Magdo," hlesl a natáhl k ní ruku. "Byl jsem tak dlouho od všech odloučený, sám. Tys ke mně pronikla. Nikomu jinému se to už hodně dávno nepodařilo. Možná jsem starší než kdokoli nebo cokoli, co si vůbec dokážeš představit, ale pořád jsem ještě muž. O to jsem nikdy připraven nebyl."

Magda pomalu položila paže kolem jeho ramen, držela ho jemně, ale pevně. Chtěla ho udržet na tomhle místě, zakořenit ho tu, jen aby byl v bezpečí, pryč od pevnosti.

Po dlouhé chvíli jí zašeptal do ucha. "Pomoz mi na nohy, Magdo. Musím zastavit tvého otce."

Magda věděla, že mu musí pomoci, i když má o něho strach. Sevřela mu paži a pokusila se ho nadzvednout, ale kolena se mu opakovaně podlamovala. Nakonec se zhroutil na zemi a začal do ní bušit zařatou pestí.

"Potřebuji víc času!"

"Já půjdu," řekla Magda a samotnou ji její slova překvapila. "Mohu se setkat s otcem u brány."

"Ne! Je to příliš nebezpečné!"

"Mohu s ním promluvit. Poslechně mě."

"Na něho už zdravý rozum neplatí. Poslechně pouze Rasaloma."

"Musím to zkusit. Víš snad o něčem lepším?"

Glaeken mlčel.

"Tak potom půjdu." Přála si, aby se dokázala před ním postavit a vzdorovitě pohodit hlavou, aby ukázala, že se nebojí. Ale měla strach, velký strach.

"Nepřekračuj práh," varoval ji Glaeken. "Udělej cokoli, ale nesmíš vkročit do pevnosti. To je teď Rasalomova doména!" Vím, pomyslela si Magda, když se rozeběhla k mostu. A já nemohu připustit, aby se otec dostal sem k nám - alespoň ne, pokud vlastní rukojeť meče.

+++

Cuza doufal, že nebude potřebovat baterku, jakmile se dostane na úroveň sklepa, ale zjistil, že žádná elektrická světla nefungují. Přesto nebyla chodba docela temná. Objevil na zdech zářící místa. Když se na ně podíval blíž, všiml si, že napodobeniny talismanu ve tvaru kříže, zasazené v kamenech, slabounce svítí. Záře zesilovala, když se přiblížil, a pomalu slábla, jakmile se vzdálil; reagovala tak na předmět, který nesl.

Theodor Cuza se pohyboval centrální chodbou ve stavu posvátné úcty. Nic nadpřirozeného mu nikdy nepřipadalo tak skutečné. Nikdy by už nebyl schopen vidět svět či svou existenci stejně jako dřív. Napadlo ho, jaký býval domýšlivý, jak si myslel, že všemu rozumí, a přece si nikdy neuvědomil, že klapky na očích omezovaly jeho vidění. Ano, teď konečně prohlédl, a otevřel se mu naprosto nový svět.

Spokojeně si přitáhl zabalený talisman k hrudi, kochal se pocitem blízkosti nadpřirozena... a přesto mu byl jeho Bůh tak vzdálen. Ale co, co vlastně Bůh udělal pro svůj vyvolený národ? Kolik tisíc, miliónů lidí zemřelo v posledních několika letech volající jeho jméno, a nikdy nebyli osloveni?

Ale brzy už přijde odpověď a Theodor Cuza jí pomáhal na svět.

Jak tak stoupal směrem ke dvoru, zachvátil ho pojednou nečekaný vtíravý pocit nevolnosti a v půli cesty se zastavil. Zatímco mu myšlenky vířily hlavou, pozoroval plazící se spirály mlhy stékat jako bílý med ze schodů dolů.

Okamžik osobního triumfu měl na dosah ruky. Konečně mohl něco udělat, aktivně se postavit proti nacistům. Tak proč potom na něho dolehl ten pocit, že není všechno tak docela v pořádku? Musel si připustit, že se v něm uhnízdily rýpavé pochybnosti ohledně Molasara, ale nebylo to nic konkrétního. Všechno do sebe zapadalo...

Opravdu všechno? Cuza si nemohl pomoci, ale tvar talismanu mu byl něčím nepřijemným. Až příliš se podobal tvaru kříže, z něhož měl Molasar takový strach. Ale možná že to byl Molasarův způsob, jak ho uchránit -, připodobnit ho svatému předmětu tak, aby své pronásledovatele zmátl, stejně jako to udělal s pevností. Ale co ta Molasarova zjevná váhavost, pokud šlo o manipulaci s talismanem, jeho naléhání, aby se Cuza o něj okamžitě postaral. Pokud byl talisman pro Molasara skutečně tak důležitý, pokud byl opravdu zdrojem veškeré jeho síly, proč potom nenajde pro něho skrýš sám?

Pomalu, mechanicky vyšplhal Cuza po posledních schodech na dvůr. Nahoře zašilhal do nezvykle šedivého světla ranního svítání a okamžitě ho napadla odpověď na všechny jeho otázky: denní světlo. Jistě! Molasar se nemůže pohybovat ve dne a potřebuje někoho, kdo to může udělat za něj. Jaká úleva, že mohl rozptýlit své pochybnosti - denní světlo vysvětlovalo vše!

A jak si Cuzovy oči přivykaly narůstajícímu světlu, zadíval se přes zamlžené ruiny dvora a tam, u brány, uviděl stát a

čekat jakousi postavu. Na kratičký vydešený okamžik ho napadlo, že někdo z hlídky unikl vraždění; potom však uviděl, že postava je na německého vojáka příliš malá a štíhlá.

Byla to Magda. Naplněn radostí k ní spěchal.

+++

Od prahu brány si Magda prohlížela dvůr; byl docela tichý a opuštěný, ale dosud nesl jasné známky boje: díry po kulkách v plachtách i karosériích nákladáků, roztříštěná čelní okna, důlky v kamenných kvádrech zdí, kouř zvedající se z rozmetaných trosk generátorů. Nikde žádný pohyb. Zajímalo ji, kolik prolité krve leží pod mlhou valící se ve výši kolen po zemi dvora.

Ptala se sama sebe, co tady dělá, chvějící se v ranní lezavé zimě, čekající na otce, který možná drží budoucnost světa ve svých rukou. Teď měla konečně tichou chvíli na přemýšlení, na poklidné zvážení všeho, co jí Glenn - vlastně Glaeken - řekl, a do mozku se jí začala vkrádat pochybnost. Slova šeptaná ve tmě ztrácela s blížícím se dnem svou přesvědčivost. Bylo snadné uvěřit Glaekenovi, když naslouchala jeho hlasu a hleděla do jeho očí. Ale teď, když byla od něho vzdálena a stála tady sama, opuštěná, čekající... cítila nejistotu.

Bylo to bláznivé - nesmírné, neviditelné, nepoznatelné síly... Světlo... Chaos... v protikladu k sobě, aby držely kontrolu nad lidským rodem! Absurdní! Byl to výplod fantazie, vyšinutý sen narkomana!

A přece...

... byl tu Molasar - anebo Rasalom či jak se vlastně opravdu jmenoval. Nebyl to žádný sen, i když byl určitě něco víc než člověk, přesahoval určité hranice všeho, co kdy zažila nebo si přála zažít. A určitě byl zlý. Poznala to od první chvíle, kdy se jí dotkl.

A pak tu byl Glaeken - pokud tohle bylo jeho pravé jméno -, který nevypadal zle, ale stejně tak dobře mohl být blázen. Byl skutečný a vlastnil čepel meče, která vydávala záři a léčila rány, jichž bylo až dost na zabít dvaceti lidí. Tohle viděla na vlastní oči. A nevrhal žádný odraz... A třeba byla blázen ona.

Ale ne, co když nebyla blázen. Co když opravdu tady v tomhle odlehleém horském průsmyku stál svět na pokraji katastrofy... komu měla věřit? Rasalomovi, který podle vlastní výpovědi, potvrzené i Glaekenem, byl v téhle pevnosti po pět století uvězněn v jakémsi druhu spánku, a teď, když byl volný, sliboval skoncovat s Hitlerem a jeho krutostmi? Anebo důvěřovat rudovlasému muži, který se stal její životní láskou, ale přitom jí v tolika věcech lhal, dokonce i při uvedení svého jména? Koho její otec obvinil, že je spojencem nacistů?

Proč to má teď všechno dopadnout na mne?

Proč musela právě ona rozhodnout, když všechno bylo tak zmatené? Komu věřit? Otcí, kterému věřila celý život, anebo cizinci, který probudil část její bytosti, jejíž existenci dosud ani netušila? To nebylo fér.

Vzdychla.

Ale nikdo nikdy neřikal, že život je fér.

Musela se rozhodnout. A rychle.

Vybavila se jí poslední Glennova slova na rozloučenou. Udělej cokoli, ale nesmíš vkročit do pevnosti. To je teď Rasalomova doména. Ale ona věděla, že tam musí vkročit. Aura zla, vznášející se kolem pevnosti, jí činila potíž vůbec přejít most. A teď potřebovala vědět, jaké je to uvnitř. Pomohlo by jí to se rozhodnout.

Vysunula nohu dopředu, ale zase ji stáhla. Na celém těle jí vyrazil pot. Nechtěla to udělat, ale díky okolnostem neměla na výběr. Sevřela čelisti, zavřela oči a překročila práh.

Zlo na ni prudce zaútočilo, rvalo jí plíce, znemožňovalo dýchat, kroutilo žaludek, zmítalo s ní opile sem a tam. Bylo mocnější, bylo intenzivnější než kdy předtím. Zavravorala, prodchnuta zoufalým přáním se vrátit. Ale potlačila svou touhu, připravena vzdorovat bouři zla zuřící kolem ní. Právě vzduch, který dýchala, ji přesvědčil o tom, co už věděla: Žádné dobro by z téhle pevnosti nikdy nevzešlo.

Musí se setkat s otcem tady uvnitř. A zastavit ho, aby nevynesl rukojeť meče ven.

Všimla si pohybu na druhé straně dvora. Ze vchodu do sklepa se vynořila postava otce. Na chvíli zůstal stát a rozhlížel se kolem, potom ji uviděl a rozběhl se k ní. Sotva se vyrovnala s nezvyklým pohledem na běžícího otce, který byl ještě nedávno mrzák, uvědomila si, že má šaty zamazané blátem. Nesl jakýsi balíček, cosi těžkého a pečlivě zabaleného.

"Magdo! Mám to!" zvolal, a když se před ní zastavil, těžce oddychoval.

"Co máš, tati?" Zvuk vlastního hlasu jí zněl v uších prázdně a dutě. Bála se jeho odpovědi.

"Molasarův talisman - zdroj jeho síly!"

"Tys mu ho ukradl?"

"Ne. On mi ho dal. Mám najít bezpečné místo a ukrýt ho, zatímco se on vydá do Německa."

Magdu zamrazilo. Otec měl vynést předmět z pevnosti, přesně tak, jak Glaeken předvídal.

Musela vědět, jak vypadá. "Ukaž mi to."

"Na to teď není čas. Musím -"

Ustoupil stranou, aby ji obešel, ale Magda se před něho postavila, aby mu zabránila v cestě a nepustila ho z pevnosti ven.

"Prosím. Ukaž mi to," zaprosila.

Zaváhal, studuje zpytavě její tvář, potom odstranil obal a ukázal jí to, co nazýval "Molasarův talisman".

Magda při pohledu na něj uslyšela sama sebe, jak nabírá ztěžka dech. Ach Bože! Byl očividně těžký a zdál se být ze zlata a stříbra - přesně stejný jako ty podivné kříže roztroušené po celé pevnosti. A nahoře, na vrchním konci zela štěrba, tvarem zcela odpovídající bodci, jenž viděla na konci Glaekenova meče.

Byla to vskutku rukojeť. Rukojeť... klíč k pevnosti, jediná věc, která chránila svět od Rasaloma.

Magda stála a zírala na ni. Otec cosi tlachal, ale ona ho nevnímala. Slova k ní nepronikala. Všechno, co se jí honilo hlavou, byl Glaekenův popis toho, co by se stalo se světem, kdyby bylo Rasalomovi umožněno uniknout z pevnosti.

Všechno v ní se vzbouřilo proti rozhodnutí, které ji čekalo, ale neměla na výběr. Musela otce zastavit - za každou cenu. "Vrat' se, tati," řekla a úpěnlivě hledala v jeho očích něco, co by jí připomnělo muže, kterého tak upřímně celý život milovala. "Nech to v pevnosti. Molasar ti celou dobu lhal. Tohle není zdroj jeho síly - je to jediná věc, která může jeho sílu zadržet! Je nepřítelem všeho dobrého na téhle zemi! Nemůžeš ho osvobodit!"

"Směšné! Vždyť už je volný! A je to spojenec - koukni, co pro mě udělal! Můžu chodit!"

"Ale tak akorát za bránu. Jenom tak daleko, dokud neodstraníš tohle z pevnosti - nemůže odsud odejít, dokud rukojeť zůstane tady!"

"To jsou lži! Molasar půjde zabít Hitlera a zarazí tábory smrti!"

"Přiživí se na táborech smrti, tati!" Jako by byl hluchý. "Alespoň jednou v životě mě poslechni! Věř mi! Udělej, co říkám! Neodnášej tu věc z pevnosti!"

Ignoroval ji a dral se dál přes ni kupředu. "Nech mě projít!"

Magda mu položila ruce na hrudník a dodávajíc si odvahy, rozhodla se oponovat tomu muži, který ji vychoval, který ji tolik naučil, tolik jí toho dal. "Poslechni mě, tati!"

"Ne!"

Magda se pevně zapřela nohama a vši silou do něho vrazila, až se zapotácel a vrávoravě ustoupil. Nenáviděla se za svůj čin, ale neměla na vybranou. Musela o něm přestat uvažovat jako o mrzákovi; teď už byl zdravý a silný - a stejně jako ona už rozhodnutý.

"Ty biješ svého vlastního otce?" ozval se jeho chraplavý, přidušený hlas. V jeho tváři se objevil údiv i zlost. "Tak tohle s tebou udělala jedna noc souložení s tím tvým zrzavým milencem? Já jsem tvůj otec! A nařizuji ti, abys mě nechala projít!"

"Ne, tati," zavrtěla hlavou a v očích se jí zaleskly slzy. Nikdy předtím by se mu neodvážila takhle postavit, ale musela to udělat kvůli - kvůli jim samotným i celému světu.

Zdalo se, že pohled na její slzy ho zmátl. Na okamžik mu ztvrdlé rysy změkly a byl to znovu on. Otevřel ústa, aby něco řekl, a potom je zase zaklapl. Se zuřivým zavrčením se vrhl dopředu a rukojeť meče dopadla na její hlavu.

+++

Rasalom čekal v síni podsklepení, ponořen do tmy a ticha přerušovaného jen zvukem krys plazících se přes mrtvoly dvou důstojníků, kterým konečně dovolil klesnout na zem poté, co ten mrzák i s onou prokletou rukojetí odešel. Brzy už bude venku z pevnosti a on se stane znovu svobodný.

A záhy ukojí svůj hlad. Pokud to, co mu ten mrzák říkal, byla pravda - a podle řečí, které němečtí vojáci za svého pobytu v pevnosti vedli, se to jen potvrzovalo - Evropa se teď stala jednou velkou žumpou lidské bída. Což znamenalo, že po letech bojů, po tolika letech porážek způsobených Glaekenovou rukou, se měl jeho osud konečně naplnit. Když ho Glaeken lapil v tomto kamenném vězení, bál se, že všechno ztratil, ale nakonec zvítězil. Lidská nenasytost a lakota ho propustily z jeho mrňavoučké cely, jež ho svírala ve svých útrobách po pět století. Lidská nenávist a touha po moci mu dodají takovou sílu, že se stane pánem celého světa.

Čekal. Ale jeho hlad zůstával dosud nedotčen. Očekávaná vlna moci se nedostavila. Něco nevyšlo. Ten kripl by už přece musel projít branou nejméně dvakrát. Třikrát!

Něco se stalo. Soustředil své smysly, nechal je putovat po pevnosti, až odhalil přítomnost mrzákovy dcery. Příčinou zpoždění musela být ona. Ale proč? Nemohla vědět - ovšem pokud ji Glaeken neřekl o rukojeti, ještě než skončil.

Rasalom udělal nepatrný pohyb levou rukou a za ním se ve tmě začaly znovu škrabat na nohy mrtvoly majora Kaempffera a kapitána Woermanna, až zůstaly stát vzpřímeně, strnule a v očekávání.

V chladnokrevném hněvu vyšel Rasalom ze síně. Dceru by měl snadno zvládnout. Obě mrtvoly klopýtal za ním. A za nimi se vyvalila armáda krys.

+++

Magda se dívala v němě hrůze, jak se rukojeť ze zlata a stříbra řítí se zdrcující silou na její hlavu. Nikdy by ji nenapadlo, že by jí otec mohl doopravdy ublížit. A přece namířil smrtící ránu přímo na její lebku. Jen instinktivní pud sebezáchovy ji zachránil - v posledním okamžiku o krok ustoupila, a potom se vrhla dopředu, a jak se otec po tom prudkém rozmachu pokoušel nabýt rovnováhy, srazila ho k zemi. Padla na něho, uchopila stříbrnou přičku, stiskla ji rukama z obou stran a snažila se vykrotit rukojeť z jeho sevření.

Vrhl se na ni jako zvíře, škrábal ji a drápal do paží, pokoušeje se ji znovu strhnout dolů a dostat rukojeť na dosah ruky a řval:

"Dej mi to! Dej mi to! Všechno pokazíš!"

Magdě se podařilo vstát a zacouvat ke zdi vedle brány, svírajíc oběma rukama zlaté držadlo. Už byla znepokojivě blízko prahu, ale ještě se jí dařilo udržet rukojeť uvnitř pevnosti.

Vyškrábal se na nohy a rozběhl se k ní s hlavou skloněnou a rozpraženými rukama. Jeho přímému útoku se sice vyhnula, ale přesto se mu podařilo chytit ji za loket a otočit dokola. A potom už byl na ní, uhořel ji do tváře a nesouvisle vřeštěl.

"Přestaň, tati!" zařvala ona, ale zdálo se, že ji neslyší. Choval se jako zběsilé zvíře. A jak se jí jeho roztřepeně špinavé nehty hnaly proti očím, otočila rukojeť proti němu a aniž by si uvědomila, co dělá, s rozmachem ho udeřila - byl to automatický pohyb. "Přestaň!"

Zvuk těžkého kovu dopadnuvšího na otcovu lebku ji naplnil odporem. Šokovaná zůstala stát a pozorovala, jak se jeho oči za skly brýlí stočily, svezl se k zemi a zůstal nehybně ležet v mlze, která ho začala obtáčet svými chapadlovitými úponky.

Co jsem to provedla?

"Proč jsi mě přinutil tě udeřit?" zaječela na něho, ačkoli ji ve svém bezvědomém stavu nevnímala. "Nemohls mi alespoň

jednou důvěřovat? Alespoň jednou?"

Musela ho dostat ven - stačilo by jenom pár stop za práh. Ale nejdříve musela zlikvidovat rukojeť, někde v pevnosti ji dobře ukrýt. Potom se pokusí odtáhnout otce do bezpečí.

Naproti přes dvůr ležel vchod do sklepa. Mohla tam rukojeť hodit. Rozběhla se k otvoru, ale v půli cesty se zastavila. Kdosi stoupal po schodech.

Rasalom!

Vypadal, jako by se vznášel, zvedal se ze sklepa jako obrovská mrtvá ryba vyplouvající ze dna stojatého rybníka. Při pohledu na Magdu se jeho oči rozšířily na dva obrovité kruhy plné temné zuřivosti, které ji obviňovaly, vyhrožovaly, probodávaly ji. A jak klouzal mlžným oparem směrem k ní, vycenil zuby.

Magda neztratila hlavu. Glaeken říkal, že rukojeť má moc odrazit Rasaloma. Cítila se silná. Mohla mu čelit.

Jak se Rasalom blížil, všimla si nějakého pohybu za jeho zády. Z podsklepení se vynořily dvě další postavy, postavy s povadlými, bledými tvářemi, které následovaly Rasaloma krácejícího vpředu. Magda je rozpoznala: kapitán a ten příšerný major. Nepotřebovala se na ně pozorněji dívat, aby zjistila, že jsou mrtvi. Glaeken jí vyprávěl o chodících mrtvolách a částečně očekávala, že je i spatří, ale stejně se při pohledu na ně nedokázala ubránit pocitu, že jí tuhne krev v žilách. A přesto cítila podivný klid a bezpečí.

Rasalom se zastavil asi dvanáct stop od ní a pomalu zvedl a roztáhl paže, až vypadaly jako křídla. Chvilí se nic nedělo. Potom si Magda všimla podivného chvění v mlze, která pokrývala celý dvůr a zahalovala jí kolena. Všude kolem ní se zvedaly z mlhy ruce, chňapaly do prázdna, a po nich se vynořily hlavy a pak těla. Jako ohavné houbovitě výhonky vyrážející z plesnivé půdy vstávali němečtí vojáci z mrtvých.

Magda viděla jejich znetvořená těla, jejich rozervané krky, a přece neztrácela nervy. Měla rukojeť. A Glaeken říkal, že rukojeť může negovat Rasalomovu schopnost oživovat. Věřila mu. Musela!

Mrtvoly se rozestavily napravo i nalevo v oblouku za Rasalomem. Nikdo se nepohnul.

Třeba mají z rukojeti strach! pomyslela si Magda a srdce jí poskočilo. Třeba nemohou jít blíž!

A potom si všimla podivného vlnění v mlze, hemžení kolem nohou mrtvol. Pohlédla dolů. V roztržených cárech mlhy uviděla cupitající tvary, šedivé a hnědé. Krysy! Odporem se jí sevřelo hrdlo a po těle vyrazil pot. Magda se dala na ústup. Ty krysy se pohybovaly směrem k ní, ne v jedné pevné ucelené řadě, ale v chaotickém nepřehledném zmatku, ve skupinkách přebíhaly sem a tam, vlnící se těla. Dokázala snést cokoli - dokonce i chodící mrtvoly -, cokoli, jen ne krysy. Uviděla, jak se na Rasalomově tváři rozlévá úsměv a pochopila, že reaguje přesně tak, jak on doufal - zalekne se jeho poslední hrozby, bude ustupovat k bráně. Snažila se zastavit, přinutit nohy, aby znehybněly, ale nesly ji pořád dál, pryč od krys.

Temné kamenné zdi ji obestoupily a uzavřely - znovu se ocitla u klenby brány. Ještě jeden nebo dva yardy a bude za prahem... a Rasalom bude vypuštěn do světa.

Magda zavřela oči a zastavila se.

Jenom takhle daleko půjdu, říkala si. Jenom takhle daleko a ani o krok dál... takhle daleko a ani o krok dál..., opakovala si v duchu pořád znovu a znovu - dokud se jí něco neotřelo o kotník a pak to odhopkalo pryč. Něco malého a chlupatého. A další. Potom další. Sevřela rty, aby potlačila výkřik. Rukojeť nefungovala. Krysy ji napadaly! Za chvíli budou všechny na ní.

V panické hrůze otevřela oči. Rasalom byl už teď blíž, jeho bezedné oči se na ni upíraly přes mlžný závoj rozednívacího se světla, legie mrtvých stály vějířovitě rozložené za jeho zády a masy krys se tlačily před ním. Navigoval krysy a hnál je přímo ve směru jejích nohou. Magda věděla, že teď už nevydrží a každou sekundou se rozeběhne..., cítila, jak se v ní vzdouvá nepřemožitelná hrůza, schopná potopit a odplavit veškeré její odhodlání... ta rukojeť mě nechrání! Už se otáčela, ale pak se zastavila. Krysy se sice přes ni přeháněly, ale žádná ji nekousla ani nedrápla. Jen se jí dotkly a pak utíkaly. Přece jen to tedy bylo rukojetí! Jedině díky ní ztrácel Rasalom nad kryсами moc ihned, jakmile se jí dotkly. Magda si dodala odvahy a uklidnila se.

Nemůžou mě kousnout. Nemůžou se mě dotknout déle než na okamžik. Největší hrůzu měla z toho, že by se jí mohly šplhat po nohou. Ted' věděla, že její obava byla lichá. Znovu získala pevnou půdu pod nohama.

Rasalom musel vycítit její postoj. Zamračil se a mávl rukama.

Mrtvoly se daly znovu do pohybu. Rozdělily se ve dva šiky a obestoupily ho, potom se spojily v jednu téměř nepropustnou zeď mrtvého masa, strkaly se, klopýtaly vpřed, lavinovitě se valily k místu, kde stála, zastavující se jen na vzdálenost několika palců od ní. Civěly na ni s tupými, nic neříkajícími výrazy a skelnými, prázdňovými očima. V jejich pohybech nebyla žádná zloba, žádná nenávist, žádný skutečný cíl. Byla to jen mrtvá těla. Ale byla tak blízko! A kdyby byla živá, cítila by závan jejich dechu na tváři. Ale takhle vnímala jen pach rozkládajícího se, hniјícího masa.

Znovu zavřela oči, bránila se usilovně rostoucí nevolnosti, jež jí oslabovala kolena, a rukojeť tiskla vši silou k hrudi.

... jenom sem a ne dál... jenom sem a ne dál kvůli Glaekenovi, kvůli mně... kvůli tomu, co zůstalo z otce... kvůli všem... jenom sem a ne dál...

Něco těžkého a studeného na ni dopadlo. Vrávoravě couvla a překvapením a nechutí vykřikla. Mrtvoly už byly těsně u ní a začaly ochabovat a padat na ni. Ted' do ní narazila další a Magda se znovu zakymácela a znovu o krok ustoupila.

Obrátila se prudce k mrtvolám bokem a nechala další ochablé tělo, aby se sesulo vedle. Magda si uvědomila, co Rasalom dělá - když se mu nepodařilo ji vyděsit a vyhnat z pevnosti, pokusil se vytlačit ji ven fyzickým náporom mrtvých těl. Dařilo se mu. Zbývalo jí už jen několik palců k prahu.

Jak se další těla ve zmatku tlačila vpřed, Magda učinila zoufalý pohyb. Sevřela oběma rukama zlatou rukojeť a v širokém oblouku se s ní rozmáchla, takže protřela nejbližší řady mrtvých těl.

Kontaktem s těly vyšlehly jasné plameny světla a ozvaly se syčivé zvuky, chuchvalce štiplavého žlutobílého kouře jí bolestivě páliły v nose... a těla sebou křečovitě zašklubala a padla jako loutky s povolenými provázky. Udělala krok

vpřed, znovu se rozmáchla rukojetí, tentokrát v ještě širším oblouku, a znovu následovaly plameny, syčení a náhlá ohablost.

Dokonce i Rasalom o krok ustoupil.

Nepatrný, ponurý úsměv se dotkl Magdinych rtů. Konečně prostor k dýchání. Měla zbraň a teď se jí dokonce naučila i použít. Uviděla, jak se Rasalomův pohled stočil doleva, a sledovala jeho zrak, aby zjistila, co přitáhlo jeho pozornost. Táta! Znovu nabyl vědomí a už stál na nohou, opíraje se o zeď vstupní klenby brány. Magdě se udělalo slabo, když spatřila krev z rány na místě, kde ho udeřila.

"Ty!" ukázal Rasalom na otce. "Vezmi jí talisman. Přidala se k našim nepřítelům!"

Magda uviděla, jak otec zavrtil hlavou a srdce se jí zatetelilo novou nadějí.

"Ne!" Otcův hlas zněl teď slabě a skřehotavě, třebaže rozeznával kamenné zdi okolo nich. "Já se díval. Pokud to, co drží, je skutečně zdroj tvé síly, pak nepotřebuješ mě, abych ho získal. Vezmi si ho sám!"

V tu chvíli Magda věděla, že nikdy v životě nebyla na svého otce tak hrdá jako teď, když se postavil proti bytosti, jež se pokusila zpusťit jeho duši. A přitom byla tak blízko úspěchu. Magda si setřela slzy dojetí a usmála se, posílněna otcovou odvahou, kterou mu zároveň sama dodávala.

"Nevděčnicku!" zasyčel Rasalom s tváří zkřivenou vztekem. "Podvedls mě! Tak dobrá - pak ať si tě tvá nemoc zase vezme. Libuj si ve své bolesti!"

S přidušeným zasténáním se otec zhroutil na kolena. Ruce držel natažené před sebou a pozoroval, jak mu začínají blednout, kroutí se a sukovatí, až se jim vrátil jejich zdeformovaný tvar, který až do včerejšího dne činil z jeho rukou dva nepotřebné nástroje. Páteř se mu zkrivila a se záupněm padl. Pomalu, s agónií bolesti pronikající každým jeho pórem, se celé jeho tělo křečovitě zkroutilo. A když bylo po všem, ležel tam skučící, ve zmučené karikatuře embrya. Vyděšená Magda k němu přistoupila a vykřikla hrůzou: "Tati!" Téměř se jí zdálo, že sdílí bolest s ním.

A přece i přes celé to utrpení neuslyšela od otce náznak prosby o milost. Jako by to Rasaloma ještě víc popudilo.

Krasy se sborovým vysokým pisklavým výskotem se daly do pohybu a v jedné mohutné šedivé vlně obklopile otce a pak se začaly přes něho přelévát a okusovat ho svými malými, jako břitva ostrými zuby.

Magda zapomněla na svůj odpor a vrhla se na pomoc otci, mlátila do krys rukojetí a volnou rukou je odhazovala pryč.

Několik málo zneškodněných krys však vždy nahradily desítky dalších, další a další řady drobných čelistí se barvily dorada otcovou krví. Plakala, vzlykala, vyzývala Boha ve všech jazycích, které znala.

Jediná odpověď však přišla od Rasaloma, výsměšné zasyčení za jejími zády. "Vyhod' rukojeť ven z brány a zachrániš ho! Odstraň tu věc z těchto zdí - a on zůstane naživu!"

Magda se snažila ho ignorovat, ale hluboko ve svém nitru cítila, že Rasalom vyhrál. Nemůže přece dopustit, aby tahle hrůza pokračovala, aby ta havěť sežrala jejího otce zaživa! A ona byla bezmocná, nemohla ho zachránit. Byla ztracená. Bude se muset vzdát.

Ale ne, ještě ne. Krasy nehryzaly ji, ale otce.

Natáhla se přes otce, přikryla ho svým tělem a rukojeť vtiskla mezi ně.

"Zemře!" šeptal nenávidný hlas. "Zemře, a ty budeš jediná, kdo tím bude vinen! Tvou chybou! Všechno -"

Rasalom slova nedokončil, neboť jeho hlas přešel do kvílivého tónu odrážejícího vztek, bolest i překvapení.

"TY!"

Magda zvedla hlavu a spatřila Glaekena - slabého, bledého, potřísněného zaschlou krví, opírajícího se o vrata pevnosti o několik stop dál. Neexistoval na světě nikdo jiný, koho by chtěla v tuto chvíli vidět raději. "Věděla jsem, že přijdeš."

Ale podle toho, jak vypadal, byl vůbec zázrak, že vydržel cestu přes most. Ve svém nynějším stavu by Rasalomovi nemohl nikdy odolat.

A přece byl tady. V jedné ruce třímал čepel meče, druhou vztahoval k ní. Slovo nebylo třeba. Věděla, proč přišel, a věděla, co ona musí udělat. Zvedla se z otce a vtiskla rukojeť do Glaekenovy ruky. Kdesi za ní řval Rasalom:

"Néééééé!" Glaeken se na ni slabě usmál a jediným pohybem, hladkým a hbitým, postavil čepel špičkou na zem a rukojeť nasadil na její bodec. V okamžiku, kdy se zřetelným skřipavým zacvaknutím zapadl bodec do výřezu, vyšlehl plamen jasnější než slunce na vrcholu léta, nesnesitelně ostrý, který se v kulovitě tvaru šířil od Glaekena a jeho meče a odrážel se s ještě větší intenzitou od kopii rukojeti rozmístěných po celé pevnosti.

Světlo Magdu oslnilo jako plamen vyšlehlý z krbu, příjemný a jasný, suchý a teplý. Stíny se ztrácely ve vše naleptávajícím ostrém bílém světle. Mlha se rozpustila, jako by nikdy neexistovala. Krasy se s piskotem rozutekly na všechny strany. Světlo zkosi lo stojící mrtvoly jako stébla zralého obilí. Dokonce i Rasalom vrávoravě ustupoval s rukama zakrývajícima si tvář.

Pravý pán pevnosti se vrátil.

Světlo pomalu pohasínalo, stáhlo se zpět do meče a chvíli trvalo, než mohla Magda znovu prohlédnout. A když tak učinila, uviděla stojícího Glaekena, se šaty rozervanými a zakrvácenými, avšak s duší nového člověka. Veškerá únava, veškerá slabost, všechna zranění byla tatam. Byl to znovu muž, z něhož tryskala obrovská, hrůzu nahánějící síla a nesmiřitelná rozhodnost. A jeho oči byly tak pronikavé, tak strašné ve svém odhodlání, že byla ráda, že je jejím přítelem a nikoli naopak. Tohle byl muž, který celé věky vedl síly Světla proti Chaosu... muž, kterého milovala.

Glaeken napřáhl před sebe svůj meč, jehož runy se ve víru točily a kaskádovitě přepadaly přes čepel. Když se otočil k Magdě a zbraní jí vzdal hold, zahořely mu modré oči jasným plamenem.

"Děkuji ti, moje paní," hlesl tiše. "Věděl jsem o tvé odvaze, ale netušil jsem její velikost."

Magda se jeho chválou celá rozzářila. Moje paní... nazval mě svou paní.

Glaeken ukázal na otce. "Dostaň ho ven z brány. Budu hlídat, dokud se neocitne v bezpečí na mostě."

Magdě se podlamovala kolena. Rychlý pohled kolem sebe jí poskytl přehled o změti padlých těl. Rasalom zmizel. "Kde..."

"Najdu ho," odvětil Glaeken. "Ale nejdřív tě musím vidět tam, kde vím, že jsi v bezpečí."

Magda se sklonila, uchopila otce v podpaží a odtáhla jeho žalostně lehké tělo několik stop, které je oddělovaly od brány a mostu. Dýchal povrchně. Krvácel snad z tisícovky drobných ran. Začala je lehce otírat sukní.

"Sbohem, Magdo."

Byl to Glaekenův hlas a nesl v sobě truchlivou stopu definitivnosti. Vzhledla a uviděla na jeho tváři pohled naplněný bezedným smutkem.

"Sbohem? Kam jdeš?"

"Ukončit válku, to, co jsem měl udělat už před celými staletími." Hlas se mu zlomil. "Kéž bych..."

Sevřel ji zoufalý strach. "Vrátíš se ke mně, vid'?"

Glaeken se obrátil a vydal se přes dvůr.

"Glaekene?"

Zmizel ve chřtánu věže. Rozplakala se. Kvůli všem i štkavým nářkem zároveň.

"Glaekene!"

XXIX

Ve věži byla tma. Víc než pouhé stíny - byla to černočerná tma, jakou dokázal vyvolat jen Rasalom. Pohltila Glaekena, ale on nebyl proti ní zcela bezbranný. Jakmile vstoupil do věže, začal jeho meč vydávat bledě modrou zář. Kopie rukojeti vsazené do zdi okanzitě reagovaly na přítomnost originálu a zažehly se žlutobílým plamenem, který pomalu, tlumeně pulsoval, jakoby v rytmu nějakého impozantního vzdáleného srdce.

Zvuk Magdina hlasu pronásledoval Glaekena až k patě schodiště ve věži. Snažil se obrnit se před bolestí, kterou slyšel v hlase volajícím jeho jméno, neboť věděl, že jejím vyslyšením by se oslabil. Musel přervat pouta, která ho s Magdou spojovala, stejně jako musel zpřetrhat všechny ostatní svazky, držící ho ve světě za zdi pevnosti. Teď existoval jenom on a Rasalom. Celá tisíciletí jejich sporu se dnešním dnem ukončí. Postará se o to.

Vychutnával sílu, která se uvolňovala ze zářícího meče a prostupovala jeho tělem. Bylo příjemné znovu jej držet - bylo to jako spojit se se ztracenou částí svého těla. Ale dokonce ani moc vyvěrající z meče nedokázala rozmotat narůstající klubko beznaděje, které se usadilo hluboko v jeho nitru.

Ne, dneska nevyhraje. I kdyby se mu podařilo Rasaloma zabít, vítězství ho bude stát vše... protože vítězství ukončí smysl jeho věčné existence. Dále už nebude mít pro sílu, jíž sloužil, užitek.

Kdyby mohl porazit Rasaloma...

Zatlačil všechny myšlenky do pozadí. Takhle nemůže začínat bitvu. Musel se soustředit na vítězství - to byl jediný způsob, jak vyhrát. A on musí vyhrát.

Rozhlédl se. Vnímál Rasalomovu přítomnost kdesi nahoře nad hlavou. Proč? Tím směrem nebyl žádný východ.

Glaeken vyběhl po schodech do prvního patra a tam zůstal stát, bdělý, ostražitý, se smysly napjatými. Pořád cítil Rasaloma vysoko nad sebou, zdejší temný vzduch byl hustý a nasáklý nebezpečím. Kopie rukojeti pulsovaly monotónně ze zdi, napodobeniny kříže světélkující z černé mlhy. Nedaleko po své pravici uviděl nejasný obrys schodiště vedoucího do druhého poschodí. Nikde žádný pohyb.

Začal zdolávat další řadu schodů, když vtom se zastavil. Náhle, zčistajasna, prostor kolem něho ožil. Zástup temných postav se zvedal ze země i ze šedých koutů. Glaeken se otáčel prudce nalevo i napravo a ve chvíli napočítal dobrou desítku německých mrtvol.

Takže... Rasalom se do věže nestáhl sám.

A zatímco mrtvoly k němu klopýtaly, Glaeken se postavil zády ke schodišti a hotovil se s nimi utkat. Neměl z nich strach - znal míru a možnosti Rasalomovy moci a byly mu známé všechny jeho úskoky. Tyhle oživené hromady mrtvého masa mu nemohly ublížit.

Ale mátlý ho. V co Rasalom doufal, že tento příšerný manévr použil?

Podvědomě se Glaekenovo tělo připravilo na boj - pevný postoj na rozkročených nohou, pravá noha lehce zasunutá za levou, meč, sevřený oběma rukama, napřažený před sebou - a těla se blížila. Nemusel s nimi bojovat, věděl, že může projít jejich řadami a pouhým dotykem je zkosit. Ale tohle mu nestačilo. Jeho bojovný instinkt mu našeptával, aby je pobil. A Glaeken ochotně vyslyšel svůj vnitřní hlas. Zmocnila se ho bolestná touha rozsekat všechno, co připomínalo Rasaloma. Tihle mrtví Němci alespoň přizívají oheň, nezbytný pro konečné střetnutí s jejich pánem.

Mrtvoly se daly do pohybu a vytvořily teď uzavřený půlkruh temných stínů, hrnoucích se k němu, paže roztažené, ruce nastražené jako drápy. Jakmile se dostal první na dosah, Glaeken začal kroužit mečem v krátkých, prudkých obloucích a usekl tu ruku po pravici, tu hlavu po levici. Pokaždé, když se meč dotkl mrtvého těla, projel po délce čepele bílý blesk, ozvalo se syčení a prskání, jak se meč bez námahy propálil mrtvým masem, a ze zranění, po němž každá mrtvola ochabla a klesla na podlahu, se zvedla spirála mastného žlutého kouře.

Glaeken kroužil a točil se sem, tam a zase sem, ústa zkrfivená, účinkoval ve scéně odehrávající se jako zlý sen.

Nezpekojovaly ho blížící se bledé průsvitné tváře, zešedlé v tlumeném světle, ani jejich odporný pach. ale bylo tu ticho. Neozývaly se žádné rozkazy velitelů, žádné výkřiky bolesti ani vzteku, žádné volání po krvi. Pouze sunoucí se nohy, zvuk jeho vlastního dechu a svištění meče vykonávajícího svou práci.

Tohle nebyl boj, to bylo krájení masa. Přidal se jen k masakru, který si před pár hodinami způsobili v rozčilení Němci sami. Ale tlačili se na něj pořád dál a dál, nebojácní a nezastrašitelní, zadní řady se mačkaly na přední a ještě pevněji stahovaly kruh kolem Glaekena.

Už asi polovina mrtvol ležela na hromadě u jeho nohou, když o krouk ucouvl, aby získal větší prostor a mohl se lépe rozehnat. Patou se však zachytil o jedno z padlých těl a začal se kymáčet a ztrácet rovnováhu. V tom okamžiku ucítil vzadu nad sebou nějaký pohyb. Překvapeně vzhledl a uviděl dvě mrtvoly řítit se dolů ze schodů vedoucích do vyššího poschodí. Neměl čas uskočit. Jejich váha ho udeřila s omračující silou a srazila k zemi. Ještě než je stačil odhodit, už na

něm ležely zbývající mrtvoly, hromadily se jedna na druhou a přišpendlily Glaekena pultunovou vahou mrtvého masa k zemi.

Zůstal klidný, třebaže mohl pod tou horou mrtvých těl sotva dýchat. Ta troška vzduchu, proudící k němu, se mísila se čpavým pachem spáleného masa, zaschlé krve a výkalů z jejich potrháných střev. Lapaje po dechu a zalýká se, soustředil všechnu svou sílu a přinutil tělo přehrabat se odpornou dusivou hromadou.

Když se konečně zvedl na kolena a ruce, ucítil, jak se kamenné kvádry podlahy pod ním začínají chvět. Neměl tušení, co to znamená či co to způsobuje - Glaeken věděl pouze to, že musí odsud zmizet. S křečovitým úsilím se nadzvedl, odhodil zbývající těla a skočil na schody.

Za sebou uslyšel zvuk, jako by se mlel a skřípal kámen o kámen. V bezpečí schodiště se otočil a uviděl, že ta část podlahy, na které byl předtím mrtvolami uvězněn, je pryč. Rozpadla se na kusy, propadla se dolů a spolu s ní i spousta mrtvých těl. Ozvala se tlumená rána, jak padající kameny i maso přistály s pleskotem dole v přízemí.

Otřesen opřel se Glaeken o stěnu, aby nabral dech a pročistil si plíce od ohavného puchu mrtvol. Za těmito pokusy znemožnit mu postup se skrýval nějaký důvod - Rasalom nikdy nejednal bezúčelně - ale jaký? Když se Glaeken obrátil, aby se pustil nahoru do druhého patra, zachytil pohledem na zemi nějaký pohyb. Od kraje díry se k němu začala natahovat ztuhlá paže jedné z mrtvol a prsty drápala po podlaze. Glaeken zavrtěl zmateně hlavou a stoupaje dál po schodech horečně přemýšlel, vybavoval si, co věděl o Rasalomovi, pokoušeje se uhádnout, co mu probíhá v jeho vyšinutém mozku. V půli cesty ucítil, jak mu o obličej zavadila sprška padajícího prachu. Aniž by vzhledl, uskočil zády ke zdi, právě včas, aby se vyhnul kamennému kvádru řítícímu se shora. S ohlušujícím třeskotem se roztříštil na místě, kde ještě před okamžikem Glaeken stál.

Pohledem vzhůru se přesvědčil, že kámen se uvolnil z vnitřního okraje schodišťové šachty. Byla to opět práce Rasalomova. Co tím ale Rasalom sledoval? Doufal, že ho zmrazí nebo oslabí? Musel přece vědět, že tím pouze oddálí nevyhnutelné střetnutí.

Ale výsledek toho střetnutí... nebyl zdaleka tak jednoznačný. Z hlediska možností, které jim byly přisouzeny, měl Rasalom vždycky navrch. Nejdůležitější z jeho schopností byla moc velet světlu a tmě a moc přimět zvířata i neživé předměty, aby byly poslušný jeho vůli. Kromě toho byl Rasalom nezničitelný, nemohl podlehnout žádnému zranění, žádné zbrani - kromě Glaekenova meče.

Glaeken nebyl tak dobře vyzbrojen. Třebaže nikdy nezestárl ani nebyl nemocen a byl obdařen neobvyklou životaschopností a abnormální silou, mohl podlehnout osudnému zranění. Což se mu málem přihodilo právě v roklině. Nikdy za celá tisíciletí svého života neucítil mrazivý dech smrti tak blízko. Podařilo se mu tragický osud odvrátit, ale jen díky Magdině pomoci.

Jazýčky vah teď byly téměř vyrovnány. Rukojeť a čepel byly spojeny - meč v Glaekenových rukou tudíž neporušený. Rasalom byl sice nadán vyššími schopnostmi, ale uzavřen ve zdech pevnosti; nemohl se stáhnout a naplánovat si setkání s Glaekenem na jiný den. Muselo k němu dojít teď. Teď!

Glaeken se pomalu přiblížil k druhému podlaží. Bylo opuštěné - žádný pohyb, nic, co by se ukrývalo ve tmě. Jakmile prošel patro a chystal se vstoupit na schody do dalšího poschodí, ucítil, že se věž chvěje. Podlaha pod ním se třásla, potom zapraskala a nato se téměř pod jeho nohama propadla. Glaeken zůstal stát přitisknutý ke zdi, s patami zaklesnutými na uzounkém výčnělku římsy. Mezi špičkami bot uviděl, jak drolicí se kamenný blok podlahy dopadl s rachotem a zvedajícím se dusivým mrakem prachu do patra pod ním.

Tak blízko, pomyslel si a ulehčeně vydechl. A přece ještě ne dost blízko.

Prohlédl si pozorně trosky. Propadla se pouze podesta schodů. Místnosti druhého patra za zdí za jeho zády zůstaly nedotčeny. Obrátil se a postupoval kousek za kousem po římsě k další řadě schodů. V okamžiku, kdy míjel dveře do pokojů, ty se zprudka otevřely a Glaeken zjistil, že stojí tváří v tvář pohybujícím se postavám dalších dvou mrtvol Němců. Vrhly se na něho obě najednou; v okamžiku, kdy se ho dotkly, sice zemdlely, ale dopadly na něho s dostatečnou silou, aby ho postrčily dozadu. Pouze konečky prstů jeho volné ruky ho zachránily od pádu, neboť se zachytily kliky dveří, když se zhoupl v širokém oblouku nad roztlemenou dírou pod sebou.

Dvojice mrtvol, neschopna se něčeho přichytit, bezvládně a tiše propadla tmou dolů do drti.

Glaeken se přitáhl ke dveřím a odpočíval. Až moc blízko.

Ale konečně už mohl alespoň hádat, co jeho dávný nepřítel zamýšlí. Doufal Rasalom, že ho shodí do díry a pak na něho strhne celou nebo větší část vnitřní struktury věže? Padající tuny kamení by nezabily Glaekena jednou provždy, ale prozatím by ho chytily do pastí.

Mohlo by to zabrat, pomyslel si Glaeken a ostražitě hledal očima stíny dalších mrtvol. A pokud by to Rasalomovi vyšlo, byl by schopen použít německých mrtvol na odstranění sutin, ale jen do té míry, aby odhalily meč. A potom by musel čekat na některého vesničana anebo poutníka, až sem náhodou zavítá - někoho, koho by mohl přimět zvednout meč a vynést jej přes práh pevnosti. Mohlo by to být takhle, ale Glaeken cítil, že Rasalom má v úmyslu něco jiného.

+++

S hrůzou a zděšením pozorovala Magda Glaekena, jak se ztrácí ve věži. Měla chuť rozběhnout se za ním a strhnout ho zpátky, ale byl tu její otec a potřeboval ji - teď víc než kdykoli předtím. Odtrhla se srdcem i myslí od Glaekena a sklonila se, aby ošetřila četné otcovy rány.

Byla to ošklivá zranění. I přes nejlepší snahu zabránit krvácení vytvořila brzy otcova krev kolem jeho těla louži, prosakovala mezi dřevěnými trámy mostu a crčela v dlouhém pramínku do vodního toku klikaticího se pod ním.

S náhlým zachvěním se jeho oči otevřely a z děsivě bílé tváře podobné masce na ni pohlédly.

"Magdo," hlesl. Slyšela ho jen stěží.

"Nemluv, tati. Šetři si sílu."

"Nemám už co šetřit... Promiň..."

"Ššš!" Kousla se do spodního rtu. Nesmí zemřít - to nedopustím!

"Musím to říct teď. Je to má poslední šance."

"To není -"

"Jenom jsem chtěl, aby bylo zase všechno v pořádku. Nic víc. Nechtěl jsem ti ublížit. Chci, abys -"

Jeho hlas se ztratil v dunivém rachotu dopadající suti, který se nesl z pevnosti. Most se chvěl pod vlivem otřesů.

Magda uviděla mračna prachu zvedající se z oken prvního a druhého patra věže. Glaeken...?

"Byl jsem blázen," řekl otec slábnoucím hlasem. "Opustil jsem naši víru i to ostatní, v co jsem věřil - dokonce i vlastní dceru - jenom kvůli jeho lžím. Navíc jsem způsobil smrt muže, kterého jsi milovala."

"To je v pořádku," chlácholila ho. "Muž, kterého miluji, dosud žije. Právě teď je v pevnosti. Hodlá ukončit všechnu tu hrůzu jednou provždy!"

Otec se pokusil o úsměv. "Vidím v tvých očích, co k němu cítíš..., jestli budeš mít nějaké syny..."

Ozval se další rachot, mnohem hlasitější než ten první. Magda uviděla, jak se tentokrát vyvalil prach ze všech pater věže. Jakási opuštěná postava stála na kraji střechy. Když se Magda obrátila zpět k otci, uviděla jeho nevidomé strnulé oči a nehybný hrudník.

"Tati?" zatřásla jím. Poklepávala ho do ramen a hrudi, odmítajíc uvěřit tomu, co jí všechny smysly i instinkt napovídaly.

"Tati, vzbud' se! Vzbud' se!"

Vzpomněla si, jak ho poslední noc nenáviděla, jak si přála, aby zemřel. A teď... teď to chtěla vzít všechno zpátky, chtěla, aby si ji alespoň jednu jedinou minutu vyslechl, aby mu řekla, že mu odpustila a jak moc ho milovala a ctěla a nic z toho že se opravdu nezměnilo. Přece ji nemohl otec opustit, aniž by ji nechal promluvit.

Glaeken! Glaeken by věděl, co si počít! Pohlédla na věž a tentokrát uviděla na římse stát dvě postavy obrácené proti sobě.

+++

Glaeken rychle vyběhl další dvě patra do čtvrtého poschodí, vyhýbaje se padajícím kamenům a obcházaje obezřetně nečekané díry v podlaže. Odsud mu už zbývalo vyšplhat se ze tmy přímo vzhůru na střechu věže. Rasalom našel stojícího na římse protější strany střechy. Plášť na něm zplihle visel v napjatém tichu očekávaného svítání. Hluboko pod Rasalomem a za jeho zády se rozprostíral mlhou zalitý průsmyk Dinu a v dálce se zvedala vysoká východní stěna hory, jejíž hřeben naleptávala záře probouzejícího se slunce, třebaže nebylo dosud ještě vidět na obzoru.

Když se Glaeken vrhl vpřed, divil se, proč Rasalom vyčkává klidně v takové vratké poloze. Jakmile se však střecha začala pod jeho nohama lámat a propadat, pochopil. Čistě reflexivním pohybem uskočil Glaeken doprava a volnou rukou se mu podařilo zachytit za parapet. Než se vzepřel a vytáhl do přikrčené polohy, střecha i veškerá vnitřní konstrukce druhého, třetího a čtvrtého patra se zhroutily a s ohlušujícím rámem propadly prvním podlažím, až se zbytek věže otřásl. Tuny trosek zůstaly ležet na dně a Glaeken s Rasalomem balancovali na okraji gigantického dutého kamenného válce. Ale Rasalom nemohl věži už víc ublížit. Kopie rukojeti vsazené do jejích vnějších zdí byly totiž vůči jeho síle imunní.

Glaeken se sunul zprava doleva po římse a očekával, že Rasalom začne ustupovat.

Ten se však ani nepohnul. Místo toho promluvil v zapomenutém jazyce.

"No tak, barbare, je to zase na nás, že?"

Glaeken neodpověděl. Živil svou nenávist, přikládal do ohně hněvu, když si pomyslel, co musela Magda od Rasaloma všechno vytrpět. Glaeken ten hněv potřeboval, aby mohl zasadit poslední ránu. Nemohl si dovolit přemýšlet nebo poslouchat, zvažovat či váhat. Musel bojovat. Svou slabost prokázal už před pěti stoletími, když Rasaloma uvěznil, místo toho, aby ho zabil. Teď se nemohl dopustit stejné chyby. Ten věčný spor musel být ukončen definitivně.

"Tak pojď, Glaekene," promluvil Rasalom měkkým, smířlivým tónem. "Nenastal snad čas, abychom učinili konec téhle naší válce?"

"Ano!" procedil Glaeken skrz zaťaté zuby. Pohlédl dolů na most a uviděl miniaturní postavu Magdy naklánět se nad ztuhlým otcem. Starý nahromaděný vztek v něm znovu vyvřel a zapůsobil jako motor; poslední čtyři kroky už Glaeken běžel, s napřaženým mečem sevřeným v obou rukou, rozhodnutý zasadit definitivní smrtelnou ránu.

"Příměří!" zařval Rasalom, uhnul se a zaklonil, jeho chladná rozvaha byla konečně otřesena.

"Žádné příměří!"

"Půlku světa! Glaekene, nabízím ti půlku světa! Rozdělíme si ho stejným dílem a můžeš si nechat kohokoli budeš chtít. Druhá půlka bude moje."

Glaeken zaváhal, potom znovu vytasil meč. "Ne! Tentokrát se nebude odměřovat žádná půlka!"

Rasalom vytušil, z čeho má Glaeken největší strach, a využil toho: "Zabiješ mě a zpečetíš tím i svůj vlastní osud!"

"Kde je napsán takový zákon?" I přes své předcházející rozhodnutí se Glaeken nedokázal ubránit zaváhání.

"Tohle nemusí být nikde napsané. To je přece zřejmé! Žiješ jenom proto, abys mi oponoval. Zahubiš mě, a zahubiš tím i důvod své existence. Zabiješ mě, a zabiješ sebe."

Bylo to zřejmé. Glaeken se obával tohoto okamžiku už od oné noci v Taviře, kdy si poprvé uvědomil, že Rasalom byl propuštěn ze své cely. A přece celou tu dobu mu v koutku vědomí klíčilo zrnko naděje, že zabití Rasaloma nemusí nutně znamenat sebevražedný akt.

Ale byla to marná naděje. Musel si to přiznat. Teď měl pouze dvě možnosti na výběr: buď se vším okamžitě skoncovat, anebo zvažovat příměří.

A proč ne příměří? Půlka světa byla lepší než smrt. Alespoň by zůstal naživu... a možná s Magdou po boku.

Rasalom musel uhádnout jeho myšlenky.

"Zdá se, že se ti to děvče líbí," řekl, shlížeje dolů na most. "Mohl bys s ní zůstat. Nemusíš ji ztratit. Je to taková malá statečná havěť, že?"

"Tak tohle my všichni pro tebe jsme? Havět?"

"My? To jsi pořád takový romantik, že se počítáš mezi ně? My jsme nad a za hranicí všeho, o čem mohou oni jen snít - jsme téměř bohové, něco, co si oni nedovedou ani představit. Mohli bychom se spojit a jednat spolu namísto věčného válčení."

"Nikdy jsem se od nich neodděloval. Celou tu dobu jsem se pokoušel žít jako normální člověk."

"Jenomže ty nejsi normální člověk a nemůžeš tak žít! Oni umírají, zatímco ty žiješ dál. Nemůžeš být jedním z nich. Nesnaž se o to! Buď tím, čím jsi - jejich pánem! Spojíš se se mnou, a budeme jim vládnout. Zabiješ mě, a oba zemřeme!" Glaeken se zachvěl. Kdyby měl jen trochu víc času na rozmyšlenou. Měl v úmyslu zbavit se Rasaloma jednou provždy. Jenomže nechtěl zemřít. A zvláště ne teď, právě teď, kdy našel Magdu. Nemohl se smířit s myšlenkou, že by ji tady nechal. Potřeboval prožít s ní víc času.

Magda... Glaeken se ani neodvažoval na ni podívat, ale právě v ten okamžik ucítil její upřený pohled. Obrovská tíha mu svazovala hrudník. Ještě před chvílí riskovala ta dívka všechno pro to, aby zadržela Rasaloma v pevnosti a jemu poskytla čas. Mohl snad on udělat mín a být jí ještě hoden? Vzpomněl si na její planoucí oči, když mu podávala rukojeť: "Věděla jsem, že přijdeš."

A zatímco bojoval sám se sebou, ruka s mečem mu klesla. Při pohledu na něj se Rasalom usmál. A ten úsměv mu definitivně pomohl se rozhodnout.

Už kvůli Magdě! pomyslel si Glaeken a zvedl špičku meče. V ten okamžik se slunce přehouplo přes východní hřeben a zaslepilo mu oči. Skrz jeho oslnující záři uviděl, jak se Rasalom na něho řítí.

V ten okamžik si Glaeken uvědomil, proč byl Rasalom tak hovorný, proč se pokusil o tolik zdánlivě zbytečných zdržujících taktik a proč mu dovolil přiblížit se na dosah rány mečem: čekal, až slunce vystoupí nad hřebeny hor za ním a Glaekena na okamžik oslepní. A teď začal Rasalom svůj poslední pokus, konečný, zoufalý pokus odstranit Glaekena i rukojeť z pevnosti tím, že oba shodí přes okraj věže.

Dostal se pod špičku Glaekenova meče, paže roztažené. Glaekenovi chyběl prostor k pohybu - nemohl ustoupit do stran ani bezpečně dozadu. Jediné, co mohl udělat, bylo, že sebral veškerou svou sílu a zvedl meč výše, nebezpečně vysoko, dokud neměl paže napjaté téměř kolmo nad hlavou. Glaeken si uvědomil, že tím ohrozil svou rovnováhu a dosáhl vratké polohy, ale nejednal o nic víc zoufaleji než Rasalom. Skončit se to stejně muselo, právě teď, v tomto okamžiku.

Když náraz přišel - Rasalom mu s otupující silou vrazil ruce do žeber - ucítil Glaeken, jak je zatlačován dozadu.

Soustředil se na meč, namířil jeho špičku dolů do Rasalomových nastavených zad a probodl ho skrz naskrz. S výkřikem vzteku i bolesti se Rasalom pokusil napřímít, ale Glaeken, který dál padal dozadu, se meče nepustil.

Ve vzájemném sevření přepadli přes okraj věže a řítili se dolů.

A jak tak padali dolů do rokliny, zaháknutí v sobě až do samého konce, pocítil Glaeken nepřirozenou vyrovnanost a klid. Bylo to vítězství.

I prohra.

Vzduchem se rozlehl Rasalomův zděšený výkřik. Třeštil na Glaekena své černé nevěřící oči, odmítající smířit se s myšlenkou blížící se smrti. A potom, jak mu meč při pádu spaloval a sžíral tělo, začal se sesychat a scvrkávat. Kůže se krabatěla, olupovala, lámala, odpadávala a odletovala. Před Glaekenovými očima se jeho dávný nepřítel rozpadl doslova v prach.

Ve chvíli, kdy se Glaeken blížil k hranici zamlženého prostoru, odvrátil zrak. Ještě stačil zachytit vyděšený výraz Magdy, která ho z mostu sledovala. Už už zvedla ruku na rozloučenou, když vtom ho mlha celého pohltila.

A pak už přišlo jen jediné, otřesný náraz na neviditelné kameny někde dole v rokli.

+++

Magda napjatě sledovala obě postavy na římse věže. Stály velmi blízko u sebe, téměř se dotýkaly. Ve chvíli, kdy světlo vycházejícího slunce uvízlo v Glaekenových vlasech, zdálo se, jako by na jejich místě vyšlehly rudé plameny, a nato spatřila záblesk kovu a dvě do sebe zaháknuté postavy. Zmítaly se a vrávoraly na kraji římsy. A potom padaly.

Vyrazila ze sebe křik právě v okamžiku, kdy se ozvalo umdlévající zakvílení jednoho z bojujícího páru a kdy se obě do sebe zaklesnutá těla pohroužila do ustupující mlhy a zmizela z dohledu.

Dlouhou, neskutečně dlouhou dobu zůstala Magda strnule stát. Nehýbala se, nedýchala. Glaeken a Rasalom se zřítili spolu, spolu se propadli do mlhy v roklině. Glaeken se zřítit! A ona jen bezmocně přihlížela jeho skoku do náruče jisté smrti.

Jako omráčená přistoupila ke kraji mostu a podívala se dolů do místa, kde muž, který pro ni znamenal všechno, zmizel. Mozek i tělo jí docela ochably. Před očima se jí rozlévala tma a měla pocit, že ji celou zaplaví. S leknutím setřásla ze sebe tu strašnou letargii, onu dotěrnou touhu naklonit se přes okraj ještě víc a víc, zřítit se dolů a tam se znovu s Glaekenem spojit. Obrátila se a rozeběhla se po mostě.

To nemůže být pravda! opakovala si v duchu zoufale, zatímco jí v uších zněla ozvěna jejich dusajících nohou.

Ne oba najednou! Nejdřív otec a teď Glaeken - ne oba najednou!

Když seběhla z mostu, zatočila doprava k uzavřenému konci rokliny. Glaeken už jeden pád do propasti přežil - mohl by přežít dva! Prosim! Jenomže tenhle pád byl mnohem delší! Slezla po čtyřech klín z úlomků skály, nedbajíc škrábanců a modřin, které cestou utřžila. Slunce, třebaže nestálo ještě dost vysoko, aby ozářilo rokli, ohřívalo vzduch v soutěsce a rozpouštělo opar mlhy. Rychle se pustila po dně rokliny, klopýtala, padala, zvedala se a zase dál spěchala, téměř utíkala, jak jí to zbrzděný terén dovoloval. Když proklouzávala pod mostem, zapudila vzpomínku na otcovo tělo ležící tam nahoře samotné. Přebrodila se proudem vody až k základům věže.

Prudce oddechující se zastavila a na místě se pomalu otáčela, těkajíc vytrěštěnými očima mezi balvany i skalnatými výběžky, zda neuvidí nějaký náznak života. Neviděla však nic... vůbec nic.

"Glaekene?" Její hlas zněl chraplavě a slabě. Zavolala znovu: "Glaekene?" Žádná odpověď. Musel tu být. Něco nedaleko od ní zajískřilo. Magda se rozeběhla. Byl to meč... vlastně to, co z něj zbylo. Čepel se roztříštila na bezpočet drobných úlomků; a mezi nimi ležela rukojeť, zbavená své zářivě zlaté a stříbrné barvy. Když Magda zvedla rukojeť a přejela rukama její nanicovatě šedivý povrch, přepadl ji nevýslovný pocit ztráty. Rukojeť se změnila v olovo. Magda se sice bránila tomu závěru, ale hluboko ve svém nitru cítila, že rukojeť posloužila účelu, ke kterému byla stvořena.

Rasalom byl mrtev, proto ani meče nebylo více třeba. Stejně jako muže, jenž ho obsluhoval. Tentokrát se nebude konat žádný zázrak. V mučivé úzkosti Magda vykřikla, nevědomky jí skrz rty unikl neartikulovaný řev, který trval tak dlouho a zněl tak hlasitě, jak to jen její plíce a hlas dokázaly vydržet. Zvuk vyjadřující zoufalství a beznaděj, odrážející se od stěn pevnosti i rokle, nesoucí se ozvěnou celým průsmykem.

A když jeho poslední tón utichl, zůstala stát se svěšenou hlavou a pokleslými rameny, chtěla plakat, ale všechny slzy už vyplakala, chtěla někoho či něco, kdo byl tím vším vinen, napadnout a udeřit, ale věděla, že všichni - všichni kromě ní - jsou mrtvi; chtěla ječet a vztekat se nad slepou nespravedlností, ale byla tak prázdná, tak ochablá, že se nezmohla na víc, než aby dala průchod hlubokým, suchým, roztřeseným štkavým vzlykům, které vyrážely ze samého jádra její bytosti.

Magda tak stála dlouho, ta doba se zdála být celou věčností, a pokoušela se najít jediný důvod, proč pokračovat v žití. Nic jí nezůstalo. Vše, co měla v lásce, jí bylo odebráno. Nenacházela jediný důvod...

A přece musel nějaký existovat. Vždyť Glaeken byl tak dlouho na světě, a nikdy mu smysl života nechyběl. Obdivoval její odvalu. Byl by teď tohle výraz odvahy, kdyby všechno vzdala?

Ne. Glaeken by si přál, aby žila. Všechno, čím byl, všechno, co dělal, bylo pro život. Dokonce i jeho smrt svědčila pro život.

Tiskla rukojeť k sobě, dokud vzlyky neustaly, potom se obrátila a vydala se pryč. Nevěděla sice, kam půjde či co udělá, ale cítila, že musí najít nějaký způsob a důvod, jak a proč žít dál.

A rukojeť si ponechá. Byla to jediné, co jí ještě zůstalo.

EPILOG

Já žiju.

Ve tmě se posadil a ohmatal si tělo, aby se ujistil, že je to opravdu on, že opravdu žije. Rasalom byl mrtev, rozpadl se na hrst prachu a rozptýlil ve vzduchu. Konečně, po dlouhých, dlouhých letech útrap nebylo Rasaloma.

A přece - já žiju. Proč?

Prolétl mlhou a dopadl na skály s takovou silou, že by stačila na rozlámání všech kostí v jeho těle. Čepel se roztříštila, rukojeť změnila. A přece žil.

V okamžiku nárazu ucítil, jak z něj cosi uniká, a zůstal nehybně ležet a čekat na smrt. Ale ta nepřicházela.

Pravá noha ho šileně bolela. Ale mohl vidět, cítit, dýchat, hýbat se. A slyšet. Když zaznamenal zvuk blížících se Magdiniých kroků po dně propasti, dovlékl se k otáčivému kameni v základech pevnosti, otevřel ho a vplazil se dovnitř. Tady tiše čekal, a jakmile vyslovila jeho jméno, přikryl si uši, aby neslyšel bolest a utrpení odrážející se v jejím hlase; toužil jí odpovědět, ale ještě nemohl. Ještě ne. Ne, dokud se nepřesvědčí.

A teď, teď uslyšel, jak se brodí proudem vody pryč od něj. Otevřel otvor dokořán a pokusil se postavit. Pravá noha ho nemohla udržet. Byla zlomená? Nikdy předtím neměl zlomenou kost. Neschopen chůze plazil se dolů k vodě. Musel se podívat. Musel to vědět, ještě než podnikne něco dalšího.

Na kraji bystřiny zaváhal. Ve zčeřené hladině vody uviděl odrážející se modř nebe. Spatří ještě něco víc, až se nad ní nakloní?

Prosím, obrátil se v duchu k síle, které sloužil, síle, která ho už víc nemusela vyslyšet. Prosím, dej, ať tohle skončí.

Dovol mi prožít zbytek darovaného života jako obyčejný člověk. Dovol, abych zestárl spolu s tou ženou a neviděl ji uvadat, zatímco já bych zůstal mlád. Ať tohle skončí. Splnil jsem svůj úkol. Osvobod' mě, prosím! Sevřel čelisti a naklonil se nad hladinu. Unavený rudovlasý muž s modrými očima a olivovou pletí hleděl odtud na něho zpátky. Ano, byl to jeho odraz! Mohl se vidět! Byl mu vrácen jeho odraz!

Radost a úleva zaplavily Glaekena. Je po všem! Konečně je po všem!

Zvedl hlavu a podíval se přes roklinu na pomalu se vzdalující postavu ženy, kterou miloval jako žádnou jinou za celý svůj dlouhý život.

"Magdo!" Pokusil se postavit, ale ta proklatá noha mu v tom bránila. Bude si ji muset léčit jako každý jiný člověk.

"Magdo!"

Obrátila se a snad celou věčnost zůstala nehybně stát. Zamával divoce oběma rukama nad hlavou. Býval by hlasitě zavzlykal, kdyby si vzpomněl jak. Kromě jiných věcí se bude muset naučit znovu plakat. "Magdo!"

Něco jí vypadlo z rukou, něco, co vypadalo jako rukojeť meče. A potom se k němu rozběhla, běžela tak rychle, jak jí jen nohy stačily, její výraz vyjadřoval směr radosti i pochybnosti, jako by si ho přála mít tady víc než cokoliv jiného na světě, ale zároveň si nemohla dovolit tomu uvěřit, dokud se ho vlastnoručně nedotkne. A Glaeken stál a čekal na dotek. A vysoko nad ním se ptáček s modrými křídly a zobáčkem plným slámy snesl na mírně vyvýšený parapet okna pevnosti, hledaje místo, kde by si postavil hnízdo.